P

R. P.
LVDOVICI DE PONTE, SOCIETATIS IESV,

MEDITATIONVM DE PRAECIPVIS FIDEI NOSTRAE MYSTERIIS, VITAE AC Passionis D. N. IESV Christi; B. V. MARIAE, & aliquorum Sanctorum,

PARS TERTIA,

QVAE MEDITATIONES COMPLECtitur circa omnia Christi Domini Acta, ab eius Baptismo ad finem vsque Prædicationis, Doctrinam, Miracula, Parabolas,

INTERPRETE

R. P. MELCHIORE TREVINNIO eiusdem Societatis IESV Religioso.

PERMISSV SVPERIORVM.

COLONIAE,
Apud Ioannem Kinckium sub Monocerote.
ANNO M. DC. XIII.
Cum grat. & priuil. Sacræ Cæs. Maiest.

Luc.4. v.18. & Isai.61. v.1.

Spiritus Domini super me, propter quod unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captiuis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum & diem retributionis.

INTRO-

VOX CLAMANTIS IN DESERTO, PARATE VIAM DOMINI
Transfiguratus est
BEATI PAUPERES SPIRITU QUONIAM IPSORUM EST REGNU
UNDE EMEMUS PANEM UT MANDUCENT HI.
HÆC CUM DIXISSET, VOCE MAGNA CLAMAVIT LAZARE VENI FORAS

INTRODVCTIO ET FVNDAMENTVM MEDITATIONVM HVIVS PARTIS vtramqúe vitam complectens, ACTIVAM *&* CONTEMPLATIVAM, *per Martham & Mariam ſorores indicatam*, MIXTAMQVE *ex vtraqúe, quam Chriſtus Dominus noſter tempore ſuæ prædicationis exercuit.*

SPIRITVALIS vita, iuxta communem Sanctorum Patrum, & Spiritualium magiſtrorum ſententiam, duplicia complectitur opera & exercitia: ACTIVAE & CONTEMPLATIVAE vitæ nomine indicata. ACTIVA vita eſt ratio ſiue modus quidam viuendi, externas actiones potiſſimùm reſpiciẽs, ſiue noſtrum illæ ſpiritualem profectum, ſiue proximorum commodum concernant, dum charitatis & miſericordiæ opera, aut corporalia, (à quibus Tyrones meritò initium facere debent) aut ſpiritualia (qualia ſunt docere, concionari & ſimilia, quæ perfectorum magis ſunt propria) erga illos exercemus. CONTEM-

PLATIVA vita est modus viuendi, interiores præcipuè actiones respiciens, cognitionis & amoris Dei, ad quem per gradus & exercitia *Lectionis*, *Meditationis*, *Orationis* & *Contemplationis* conscenditur, de quibus primæ partis initio in Epitome orationis mentalis (quæ omnia illa complectitur) fusè diximus. Hæ duæ vitæ solent coniungi & actiones proprias cõmiscendo mirum in modum se mutuò iuuare, ex quo tertia illa vita consurgit, quæ ex hac vtraque composita MIXTA appellatur, &, quod in vtraque est perfectissimum, in se complectitur. Hinc est, quòd Christus Dominus, qui tanquam Magister, & totius perfectionis vniuersale in omni vitæ genere, & ad omne genus hominum exemplar in mundum venit, postquam per triginta ætatis annos humilitatem, obedientiam, silentium, & alias exteriores actiuæ vitæ actiones exercuit, quæ ad profectum nostrum diriguntur; voluerit in reliquis vitæ annis heroica nobis pretiosissimarum actiuæ vitæ actionum exempla præbere, dum easdem Contemplatiuæ, excellenti quadam & diuina potiùs quàm humana perfectione, coniunxit: vt ex huius tertiæ partis Meditationibus facilè cognoscetur. Pro quarum fundamento operæ pretium duxi, vtriusque vitæ officia, actiones, proprietates, modumque, quo ipse Christus ea exercuit, præmittere; iuxta ea, quæ S. Lucas in Euangelica historia refert, de duabus illis sororibus; Martha, quæ ipsum Christum domi suæ hospitio excepit; &

[Margin: ... Thom. 3. q. 40. a. 1. 2. & 3.]

[Margin: ...c. 10. 38.]

Mariæ, quæ ad eiusdem Domini pedes sedens, eius doctrinam audiebat: quæ (vt communiter Sancti interpretantur) vtramque hanc vitam referunt. Et in earum historia altissima & vtilissima, quæ de vtraque vita tradi potest doctrina, depicta esse videtur. Et, vt vno labore duo expediã negotia, simul scopum meum eliciam; & meditationem circa ipsam historiam contextam.

DE PRAECIPVIS ACtiuæ vitæ actionibus.

§. 3.

PRAECIPVAS ACTIVAE vitę actiones & officia mysticè declarat Euangelista, dum ait: a *Ingressus est* IESVS *in quoddam Castellum: & mulier quædam Martha nomine excepit illum in domum suam.* Quibus verbis tria indicantur officia, quæ hoc vitæ genus cõcernunt. PRIMVM est, animæ nostræ domûs, ad Christum in ea spiritualiter excipiendum, præparatio; quæ fit tum ab eius omnibus peccatis expurgatione, adhibitis pęnitentiæ operibus: b *Quoniam in maleuolam animam, non introibit sapientia* incarnata, *nec habitabit in corpore subdito peccatis*; tum eius trãquillitate, dum à tumultu inordinatarumque passionum turbatione, mortificatione adhibita, expeditur (nullus enim hospes liben-

a *Luc.* 10. 38.

I.

b *Sapi.* 1. 4.

ter longiore mora in tumultuoſo turbatoque hoſpitio commoratur:) tum denique virtu tum moralium ornamentis; dum magno feruore actiones earum exercentur: talem enim habitationem, pretioſis huiuſmodi auleis exornatam, libenter Chriſtus inhabitat, & in ea perſeuerat, hoſpiti ſuo per gratiam & charitatem coniunctus.

II. SECVNDVM officium actiuæ vitæ eſt, Chriſtum Dominum in eius pauperibus hoſpitio excipere, ſicut Martha, quæ ipſum Chriſtum eiusque Apoſtolos hoſpitio excipiebat, illis ſeruiens, & ſeptem miſericordiæ corporalis opera erga eos exercens: de quibus idem Dominus dixit. c *Quamdiu feciſtis vni ex his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.* Ego in eis peregrinus eram, & me hoſpitio excepiſtis; eſuriebam, & me pauiſtis ac potaſtis: ad meas itaque rationes pono, quod meis pauperibus facitis: vnum enim ego ſum cum eis, in quibus & maneo.

c *Matt.* 25. 40.

III. TERTIVM officium altiùs adhuc vitæ actiuæ, cùm ea perfectiſſima eſt, & contemplatiuę proxima, cõſiſtit in procurando ipſi Chriſto hoſpitium in animis proximorum; eos ad id exhortando, ac ita diſponẽdo, vt ipſe Chriſtus tali eorum hoſpitio delectetur. Quod is præſtat, qui ſpiritualis miſericordiæ erga eos opera exercet; docendo, conſulendo, corrigendo, concionando, confeſſiones audiendo, ſacramenta adminiſtrando, & his ſimilia exhibendo; in quibus charitas & erga proximos

D Thom. 2 3 & q. 182. a. 2. ad 3.

amor,

amor, zelusque salutis eorum magis elucet. Hoc fuit discipulorum Christi munus, quos ipse d *ante faciem suam mittebat in omnem ciuitatem, & locum, quò erat ipse venturus;* vt hospitium illi in hominum animis præpararent. d *Luc.* 10. 1.

DE VITAE CONTEMplatiuæ actionibus.

§. 2.

PRAECIPVAS vitę CONTEMPLATIVAE actiones subdit idem Euangelista, cùm ait: *Et huic* Marthæ *erat soror nomine* MARIA. *quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius.* Qua sententiâ præcipuum officium, & occupatio vitæ Contemplatiuæ nobis ob oculos ponitur, quę hospite illo fruitur, quem soror eius ACTIVA vita hospitio excepit in animo; dum spiritu ad eius pedes prostrata, cœlestem eius doctrinam audit. Quia enim vtraque soror, eiusdem patris Dei est filia, ad vnum finem nostræ perfectionis, eius verò gloriæ genita, fit, vt priùs spiritus diuinus actiuam generet, quæ prior & imperfectior est, per quam hospitium parat, a *lectumq;* ornat, in quo hospes requiescat; & posteà contemplatiuam gignit, quæ illo fruatur, eius doctrinam audiat, recipiatque diuini amoris dulces amplexus. *S. Thom* 2. 2. *q.* 182. *a.* 4. a *Cant.* 1. 16.

I. Proprietates & munia vitæ CONTEMPLATIVAE, quæ hîc insinuantur, hæc sunt; PRIMA est, ipsi Christo Domino appropinquare. Vt enim Martha domesticis ministerijs distracta, remotior à Christo erat; Maria autem ad pedes eius sedebat: ita Contemplationi dediti, sunt Deo propinquiores spiritu: cognitione enim & amore in eius præsentia versantes, lucem & virtutum splendorem ab eo accipiunt, iuxta illud Dauidis: b *Accedite ad Deum, & illuminamini.*

b *Psal.* 33. 6.

SECVNDA proprietas, magna quiete propè Christum sedere: Contemplatiuus enim, dimissis eo tempore externis operibus, quæ interturbāt, omnes suas facultates colligit, imaginationes, cogitationes, affectusque sedat; solumque cognitioni & amori Dei intentus, audit quid ille intus ad cor loquatur, iuxta illud Dauidis: c *Vacate & videte quia ego sum Deus,* & illud: d *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.*

c *Psal.* 45. 11.
d 84. 9.

TERTIA proprietas est, propè Christi Domini nostri pedes sedere, varios hoc situ affectus veluti protestans: *Primum,* humilitatis, cùm infimum in huius Domini præsentia eligit locum. *Secundum,* reuerentiæ, quasi tanti Magistri maiestatem recognoscens. *Tertium,* subiectionis, sese subiectũ & promptũ ad quæcunq; ille mandare dignabitur, offerẽs. *Quartum,* imitationis, statuens eius sequi vestigia: & hæc omnia ex amore, oblectando sese in hac animi sui demissione, reuerentia, subiectione,

& imi-

& imitatione; & optando pedes huius domini toto suo spiritu amplecti. & qui hac ratione ad contemplationem accedunt, id cōsequuntur, quod scriptura ait: e *qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.* e *Deut.* 33. 3.

QVARTA proprietas & proprium vitæ contemplatiuæ opus est, audire verbum Dei; quod varijs modis mens præstat, aliis ad alios sese disponens. *Primum* enim audit verbum Dei, dum sacros libros, aut aliàs pios legit; per quos nobis loquitur Deus, eam docent doctrinam, quā in eis legimus. *Deinde*, dum ex Concionatorum & Magistrorum ore, verbum Dei audit, f *in quibus* æquè *loquitur Christus* atque ore suo. *Tertiò*, audit etiam verbum Dei ab ipsomet in Meditatione, varijs intus in corde suo ratiocinationibus cum illo colloquens, diuinas virtutes inquirens, & earum intelligentiam à diuino ipso Magistro accipiens. *Vltimò* denique, verbum Dei audit in Contemplatione, simplici quodam, sed amoris plenissimo intuitu veritatum, quæ ad ipsum Deum pertinent: cuius supremum actum scriptura *Audiendi* phrasi exprimit. sicut Paulus, qui in raptu suo g *audiuit arcana verba* DEI: & Christus dixit discipulis suis: h *Quæcunque audiui à patre meo, nota feci vobis.* Vt enim qui audit, absque multis proprijs ratiocinationibus accipit puram & subactam Magistri doctrinam; ita anima in Contemplatione, paruo labore, magno verò gustu intra se recipit inspirationes, illustrationes, & excelsos à Deo sensus,

D. Thom. 2. 2. q. 180. a. 3. ad 4.

f 2. *Cor.* 13. 3.

g 2. *Cor.* 12. 4.

h *Ioan.* 15. 15

quibus manet edocti, illustrata, pasta, & amoris affectibus accensa, ac intra se i *insitum verbum recipit* increatum, qui est Deus, cui perfecta charitatis vnitione coniungitur.

Iacob. 1. 21.

VITAM ACTIVAM OPVS habere Contemplatiua, qualesque circa hoc sint querelæ. §. 3.

1 Luc. 10. 40.

MARTHA *autem satagebat circa frequens ministeriũ, quæ stetit & ait: Domine non est tibi curæ, quod soror mea reliquit me solam ministrare?* Hac occasione ostenditur, quã ACTIVA vita indigeat CONTEMPLATIVA.

I. In primis enim manifestum fit exemplo Marthæ, solam actionem non sufficere ad Christo pro voto seruiendũ, explendaque status sui munia; nisi eius soror Contemplatio suppetias ferat; cuius est deuotionem ac in externis functionibus dulcedinem impetrare; sine qua vita ACTIVA sicca & semicœca esset, quærelis & multis repugnantijs plena: propter quod dicebat Bernardus: Ipsius *Actionis* interesse, à Consideratione præueniri, & quamuis possit quis absq; perfecta Contemplatione ad cœlum peruenire; nemo tamen absque aliquo contemplationis modo poterit cũ suauitate progredi, aut onus & iugum legis Domini iucundè portare.

Libr. 1. de Consid.

II. Ex quo sequitur propria necessitate vrgeri

ACTI

ACTIVAM vitam, nonnihil subsistere, sicut Martha *(quæ stetit)* & Christum Dominũ petitionibus compellare, & Contemplationis spiritum, quantum sibi necessarius est, postulare; sicque dulci quadam & amica querela dicere: Domine videris mei obliuisci, solamque, & sororis meæ Contemplationis societate destitutam, relinquere: dic illi me vt iuuet; & quia tuum dicere, est facere; & iubere, est exequi: iube mecum adesse Contemplationis Spiritum: b *mitte de Cœlis & à Sede magnitudinis tuæ Spiritum sapientiæ*, à quo illa procedit: *vt mecum sit, & mecum laboret, & sciam quid acceptum sit apud te*, & opere ipso mox exequar. b Sapi. 9.10.

III. VERVM obseruandæ in hac re sunt nonnullæ imperfectorum querelæ, qui externis ACTIVAE occupationibus nimium deditì sunt, sibique in eis complacent. QVIDAM enim occultâ quadam superbiâ de Christo Domino conqueruntur, quòd multum externis actionibus in Dei obsequio laborantes, solos quasi, & absque contemplationis suauitate & dulcedine relinquat; atque si nullam ipsorum curam gereret, nec vllo tali præmio, ipsorum atque aliorum labores efficiat, sicut c *frater senior filij prodigi* parenti suo conquerebatur, quod non sibi, sicut prodigo filio indulgeret: Est autem hæc insignis deceptio: quia supremus noster pater, omnium omninò curam gerit, tam actiuorum, quàm contemplantium; singulisque sufficienter, iuxta cuiusque sta- c Luc. 15.29.

tum,

tum, prouidet: qui ergò Deum, quasi in hac prouidentia negligentem accusat, argumentum est, quòd neque se, neque illum, ex defectu humilitatis agnoscat: qui enim Deum & seipsum agnoscit, felicem se reputat, si ei seruiat etiam rependo, & absque vlla indulgentia, aut præmio alio, quàm sit ipsemet Deus: & qui eò vsque se non humiliauerit, non obtinebit donum contẽplationis, dicente scriptura: d *Non audebunt contẽplari omnes, qui sibi videntur esse sapientes*. quia nimirum superbis & de se præsumentibus Contemplatio negatur: dabitur autem humilibus, & qui sese prouidentiæ diuinæ commiserunt.

Iob.37.24

ALII sunt, qui non quidem directè, sed obliquè tamen de ipsis contemplatiuis conqueruntur, vt Martha de Maria, eosque otiosos & exiguæ in Ecclesiam & proximos vtilitatis reputantes, volunt vt contemplatione relictâ, se ad externas actiones conferant: sicque licet non verbis expressè, illorum tamen occupationem quasi fastidientes, Christo Domino re ipsa dicere videntur: *dic vt me adiuuet*, iube illos à tuis pedibus surgere, & ad nos iuuandos accedere. Quæ etiam magna est illusio, parumque in spiritu exercitatorum indicium, qui reliquos omnes velint ei, quam ipsi tenent, viâ deducere. Contemplatiui siquidem otiosi non sunt, sed satis benè occupati in Domini sui obsequio; quo ille valdè delectatur; iuuantque non mediocriter Ecclesiam ipsam, eiusque operarios, quando à Deo

Domi

Domino nostro gratiam & fauorem obtinent, ad eorum labores & operum fructus. Ideoque ipse Dominus aduocatum se exhibet contemplantium, vt in hac historia videbimus eum statim Mariam defendisse. Quare plurimùm mea intererit in cœlestis Patris manus me proiicere, qui gratias & dona sua e *singulis diuidit prout vult*, & nobis expedit; & hac confidentia eam partem modumque viuendi amplectar, quem ipse mihi designauit, gratias etiam pro eo agens, quem alijs communicauit; & gaudens quòd illi magni sint; suaque illa magnitudine meam iuuent paruitatem: vt charitate hac, aliorum dona, mea propria faciam. O DEVS cordis mei, procul à me huiusmodi sint querelæ, satis mihi sit, quod tu facias, ne ego conquerar: siquidem nihil, quòd à te prodeat, potest mihi non esse percommodum.

e *Cor.* 12. 11.

ALIAE VITAE ACTIVAE imperfectiones, quas Christus Dominus corrigit, vt illa perfectior euadat.

§. 4.

RESPONDENS *dixit illi* a *Dominus: Martha Martha solicita es, & turbaris erga plurima*. Hac responsione Christus, iterato Marthæ nomine, ita amorem erga

a *Luc.* 10. 41.

illam

ex quo, ob falſam quãdam neceſſitatis vel pietatis apprehẽſionem, procedit; vt multa complecti velit, ſeſeque varijs occupationum oneribus ſupra vires implicare: cum quo coniuncta plerumque ſit interior anxietas atque turbatio, neceſſe eſt, vt omnibus illis ſatisfaciat. Et hoc nomine Chriſtus Marthã notauit, quæ, neceſſitatis ipſi ſeruiendi & cibum præparandi prætextu multa conquirebat, ſeſe anxietate & turbatione magna in illa effundens. Huius erroris remedium conſiſtit in emendandis iudicij erroribus, & occupationibus ita moderandis, vt ne ſpiritum ſuffocent, aut cõuenientem ad orandum quietem impediant, reuocando in mẽtem illud Sapientis: c *Sapientia Scribæ in tempore vacuitatis: & qui minoratur actu, ſapientiam percipiet:* quod eſt dicere: Ne manus ad res multas extendas, ſed otij tempore & opportunitate ſapientiam apprehende: qui enim occupationes minuit externas, illam recipiet. c Eccl. 38.25

III.

TERTIA radix eſt, quidam proprietatis modus, amori proprio affinis, qui etiam bono admiſceri ſolet, boniſq; rebus foueri; quæ licet fortè ſint paucæ, eas tamen qui nimium amat, ſibi turbationem adſciſcit, quod triplici hominum generi facilè accidit. Iis in primis qui ad inordinatos affectus & impetus naturâ propenſi ſunt, licet bonæ aliàs intentionis ſint; vanæ item gloriæ appetentibus, qui ſemper ſtudent, quæ ſemel arripiunt, ad exitum perducere, à vana gloria veluti ex inſidijs capti;

Indiſcretis denique ac ignauis, qui, quæ licere videntur, etiam expedire putant. quorum, ob nimium affectum, mancipia fiunt. Hos Apo-
d 1. Cor. 6. 12. ſtolus verbis illis notauit. d *Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt; omnia mihi licent ſed ego ſub nullius redigar poteſtate.* Nullius, inquit, fieri mancipium volo, nec quicquam paſſione, inſtar ſerui, ductus agere; ſed ratione &
D. Tho 2. 2. q 182. a. 3. puro Dei amore, tanquam liber. *Ex his* radicibus prouenire poteſt, vt vita *Actiua* impediat *Contemplatiuam*; ſed ſi illæ mortificentur, commode conuiuet vtraque ſoror; neutrâ alteram in præcipuis functionibus ſuis, de ſignatis temporibus præſtandis, impediente.

DE VNO ILLO NECESſario, quod & diſpoſitio & finis eſt vitæ Contemplatiuæ. §. 5.

PROSEQVENS CHRISTVS Dominus Martham inſtruere, dixit: *Porro eſt vnum neceſſarium:* quâ ſententiâ fundamentum iecit excuſationis & laudationis Mariæ, & in ea ipſius vitæ CONTEMPLAVAE, quæ omnia reducit ad VNITATEM; multitudine & varietate, quoad fieri poteſt, reiectis: quod vnum hiſce gradibus obtinetur.

PRIMA

PRIMA enim VNITAS est in vsu rerum temporalium, dum illæ ad vnam, quæ sit necessaria, & quæ ad vitæ sustentationem sufficiat, reducuntur: Et hoc voluit CHRISTVS Dominus Marthæ insinuare, quasi dicens: non est cur ita sis solicita, & circa multa præparanda, ad meam & discipulorum meorum sustentationem, occupata: quia vel vnicum aliquid sufficit, eoque contenti erimus. I.

HAEC in huiusmodi rerum vsu tam stricta & exacta VNITAS multùm confert ad cordis quietem, & ipsam Contemplationem: eâ enim varia desideria anxiæq; curæ circumciduntur. & ita Sancti, Contemplationi dediti, res huiusmodi temporales valdè neglexerunt, simplici aliqua re necessaria in victu & vestitu contenti, sicut etiam dixit Apostolus. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus.* a 1. *Tim* 6 8.

QVARE si Deo vacare cupio, & Contemplationis suauitatem experiri, reijcienda mihi est rerum multitudo, necessario huic VNI contraria; qui enim paucis temporalibus est contentus, plurima consequetur spiritualia; & qui moderatè ijs vtitur, quæ sunt in terra, copiosas recipiet cœlestes voluptates.

Secunda VNITAS in intentione posita est, quæ actiones omnes ad vnum solum necessariumque finem dirigit, qui est Dei gloria, eius voluntatis executio, nostraque salus; multitudine ac varietate intentionum, & finium, qui II.

huic VNI aduersentur, aut ad illud non tendant, sublata: Et ideò Christus Marthæ: *Vnum* tantùm dixit esse necessarium, quòd Maria, doctrinam ipsius audiens ad animæ suæ sustentationem, & eius finem obtinendum cupiebat. Nihil enim mihi prodesse poterit, omnem rerum mundi multitudinem lucrari, hac vna animæ meæ salute, quæ in eo, vt Deo placeam, consistit, amissâ. Ideò magno feruore cum Dauide: b *Vnam petam a Domino & hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.* vt per Contemplationem videam præstantiam gloriæ & voluntatis Dei, deliciarumque eius magnitudinem, amando quæ videro, & quæ amauero procurando. Et hac ipsa adhuc magis ad particularia applicando, debeo omnia mea ad VNVM illud necessarium reducere, quod Apostolus magis patefecit. cùm dixit; c *Vnum corpus, vnus spiritus, vna spes, vna vocatio, vna fides, vnum baptisma, vnus Domin⁹, vnus mediator, vnus Deus & pater omnium.* Quare detestari ac mortificare oportet quodcunque desiderium & affectum rerum, quæ vnitati mystici corporis Ecclesiæ, & Spiritus, quo illa regitur, & spei salutis meæ ac vocationis, ad quam sum vocatus, fidei, quam profiteor; Baptismatis, quod suscepi; mediatoris Christi IESV, qui me redemit; ac Dei & Domini, qui me creauit; & patris, qui me adoptauit in filium, & cœli vult hæredem constituere, aduersantur.

b *Psal. 26. 4*

c *Ephes. 4. 4*
1. Tim. 2. 5.

III. Tertia VNITAS propria vitæ CONTEM-

PLA-

PLATIVAE consistit in vsu sensuum & facultatum interiorum, quas omnes ita ad vnitatem reducit, vt soli DEI cognitione, & actuali dilectioni attendant; & hoc voluit Christus Marthæ insinuare, cùm dixit: *Turbaris erga plurima*, ad plurimas effunderis cogitationes, affectus, curas: magis *necessarium* illud *vnum est*, vt anima tua vna sit; hoc est, vnita & intra seipsam collecta; vna in sensuum affectibus, ad vnitionem cum Spiritu reuocatis, carnis rebellione mortificatâ: vna in appetitionibus ad Dei voluntatem reductis, cōtempta cuiuscunque Creaturæ, quæ huic contraria sit, appetitione: vna in suis curis, ad eam vnam reductis, quæ diuinæ bonitati placere studeat; reliquis omnibus diuinæ ipsius prouidentiæ remissis: vna in suis cogitationibus, ita ad illud vnum directis, vt eo tempore nihil præter Deum cogitare velit; sed omnes distractiones ac mentis vagationes, quoad huius vitæ status debilitati possibile erit, collectas retinere: vna denique in amore, quem in vno ac solo infinito bono collocet, quod ipsum dicentem cum Dauide:

d *Quid mihi est in Cœlo? & a te quid volui super terram?* impleat ac satiet.

d *Psal.* 72.25

DE VITAE CONTEMplatiuæ excellentiis.

§. 6.

a *Luc.*10.24

CONCLVDENS tandem Christus, quòd intendebat a *Maria*, inquit, *optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* In qua sententia illud est primùm obseruandum, licet Christus asseruerit: Mariam meliorem eam partem, quæ Contemplationis est, elegisse, vt quæ libertate arbitrij sui ad illam vitæ rationem se accommodasset; fontem tamen & originem talis electionis fuisse gratiam & Dei inspirationem, quæ Mariæ voluntatem ad eam permouit: nam etiam in his viuendi rationibus locum habet, quòd Christus aliquandò discipulis dixit: b *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos*, pertinetque ad Spiritum Sanctum, vt aliàs distribuit, hanc etiam gratiam cui velit, & cui ad salutem & perfectionem conuenit, inspirare; sed ne tamen vllus se ab ea, quoad poterit, procuranda excuset, dixit Christus: Mariam eam vitæ rationem elegisse; quæ, ipso authore, ACTIVAE præferenda est, quam elegerat Martha; eò quòd illa summo bono, à quo omnis promanat bonitas, sit magis coniuncta; faciatque hominem Deo similiorem,

D. Thom. 2. 2 q. 182. a. 1. & 2.

b *Ioan.*15.16

&An-

& Angelis eius; & nobilissimas duas animæ facultates, intelligentiam & voluntatem perficiat: illam quidem excellentissimo sapientiæ actu, quæ est ipsius Dei cognitio, illustrando: hanc verò excellentissimo & heroico charitatis actu, qui est Dei amor, inflammando; & vt ab hoc oritur amor erga proximum; ita ex contemplatione perfectio procedit operum externorum; quia feruorem eis, spiritum, dulcedinem, & plenitudinem impertit.

HIS excellentijs eam quoque CHRISTVS adiunxit, *quæ non auferetur ab ea*. atque si diceret: nec propter causas, quas adfers; nec ob querelas, quas proponis, Mariæ auferam partem, quam elegit; vt tuam amplectatur: quæ etsi bona sit, illius tamen est melior. Hoc adimplet CHRISTVS tribus modis.

I. PRIMVM, quia quem singulariter ad eam vitæ rationem vocauit, nunquam, quod in se est, ab ea reuocat; aut ab alio reuocari probat; aut, ab ipso vocato, ob humanas apparentes rationes persuasionesve deseri, placet; sed vult potiùs eum in arrepto instituto ad finem vsque vitæ perseuerare.

II. SECVNDÒ, quos inspiratione motione que sua ad excellens hoc exercitium inuitat & deducit, nec ipse certis suis ac designatis horis illud exequi impedit; nec vt alij apparentibus eos virtutis titulis impediant, probat: potiùs eos, vt hic Mariam,

defendit, & in illorum defensionem illud Canticorum vsurpat. c *Adiuro vos filiæ Hierusalem, ne suscitetis, nec euigilare faciatis dilectam, quoad vsque ipsa velit*; quasi dicat, ne dulcem Contemplationis somnum quietemque, qua mecum gaudet, turbetis, donec desiderio suo ac necessitati satisfaciat: nam cùm ipsius voluntas meæ sit valdè coniuncta, tunc ipsa excitari ab eo homine volet, cùm id mihi placere intelliget. Ideoque cùm vel proximi charitatem, vel Superioris obedientiam aliud exigere animaduertet, statim accurret.

c *Cant.2.7. & 3.5.*

III. DENIQVE, nunquam Deus electis suis auferet contemplationem, quam hic inchoarunt; sed eam perficiet: in morte enim, etsi Actiuæ vitæ cessent actiones, nunquam tamen Dei contemplatio cessat, in qua beatitudo & æterna vita consistit. Vt enim Augustinus ait: *ibi vacabimus, & videbimus, amabimus, & laudabimus*: ibi DEVS sine fine videbitur; sine fastidio amabitur; sine fatigatione laudabitur. Hoc munus, hic affectus, hic actus erit in omnibus; in quo per omnia seculorum secula perdurabimus.

Amen.

D. Tho. 2.2. q.180. a.4. & q. 181. a.4.

Lib. vlt. de Ciu. Dei ad finem.

DE VITAE MIXTAE, QVAE Actiuam & Contemplatiuam complectitur, excellentia, §. 7.

NON sine mysterio Christus Dominus *Patrem* nuncupauit Mariæ vitam cum Marthę vita collatam; insinuauit enim eâ voce, aliam esse vitam excellentissimam, quæ veluti totum quoddā sit ex vtraq; parte compositum, quod vtriusque vitæ exercitia, nobilissima præsertim, complectitur, quæ animarum profectum respiciunt. Hanc igitur velut perfectissimam (D. Thoma teste) Christus secutus est tempore suæ Prædicationis, & simul S. Ioannes Baptista; ac postea sancti Apostoli, sacrique Doctores, & charissimi alij Ecclesiæ Sancti eum sunt imitati, qui vt a *Angeli* ad supremum *Scalæ, cui Deus innitebatur, ascendentes*, illi sese per contemplationem vniebant: & postmodum ad infimum scalæ, vbi Iacob dormiebat, *descendentes*, excitabant, & ad sui creationis obsequium homines hortabantur. & quamuis hæc perfectio, teste Cassiano, rara sit, paucisque concessa: omnes tamen spirituales viri eam procurare meritò deberent, iuxta vocationem suam. Vita enim contemplatiua, si perfecta est, amore ipso Dei, insignem statim proximi amorem, & eius salutis zelum

D. Thom. 2. 2 *q.* 179. *a.* 2 *ad* 2. *Ex D. August. lib.* 19. *de Ciuit.*

D. Thom. 3. *p. q* 40. *a.* 1. *ad* 2. & 3.

a *Gene.* 28. 12.

Cass. coll. 19. *c.* 9.

ingenerat. Et hoc ex mente Sanctorũ Patrum, est munus pretiosissimum, quod Christo Domino offerre possumus; eius facti coadiutores in animabus lucrandis, pro quibus, vbi opus erit, vitam ipsam impendentes, & ita cõtemplatio ipsa, vt Dei volũtati sese accommodet, propria interrumpit exercitia, quò animas lucretur, quæ Deum ament ac glorificent, & vt Martha quietem sororis suæ Mariæ videns, cõmunem vtriusq; Magistrum interpellauit, vt à sorore iuuaretur: ita contra Rachel, quæ figura est contemplatiuæ, cùm Liæ sororis, quæ Actiuam refert, fœcunditatem in filiorum generatione videret, questa apud Iacob communem maritum, dixit: b *Da mihi liberos, alioquin moriar*, qui enim perfectam habet contemplationem & Dei amorem, desiderat, sicut Apostolus, spirituales filios Christo generare: & hic zelus ita viscera eius inflammat, vt cùm illi intereunt, ipse præ dolore moriatur; viuit verò, cùm eos viuere cernit.

Richard de S. Vict. lib. de Contemplat. c. 41. & 44. S. Gregor. Homil 12. & 15. in Ezech. Dionys. de Cæl. Hierarch. c. 3 & ibi Carthus. D. Thom 2 2. q. 182. a. 2.

b *Gen.* 30. 1.

HAEC summa est rerum, quas Actiua & Contemplatiua, & ex vtraq; mixta vita complectitur: quas & iuxta vires meas curare meritò debeo; & eas à Christo Domino his & similibus colloquijs efflagitare.

I. O IESV dulcissime, quem apud Martham hospitatum Maria eius soror inuenit: concede mihi, vt in anima mea te hospitio excipiam, eam purgando & vitæ actiuæ exercitijs sicut Martha ita ornando, vt tamen simul Verbum tuũ cum Maria audiam & cõtempler.

II. O Saluator piissime,

qui nimiam Marthæ solicitudinem turbationemq; reprehendisti, Mariæ verò otium quietemque commendasti, tibi supplico, vt ita obsequij tui intuitu vitæ actiuæ exerceam actiones, vt, quas illę adferunt, distractiones non me perturbent, sed eas contemplatiuæ quiete paceque componam. O animarum amator, ob III.
quas in angustum mundi huius locum venisti, cupiens in eis hospitari, concede mihi sic meliorem Mariæ partem eligere; vt bonæ, quæ Marthæ contigit, non obliuiscar; & ita in earundem animarum commodum laborare, vt & illę & ego tale tibi præparemus hospitium, quale ipse cupis; vt à te postea in cœlesti, sicut nos cupimus, excipiamur. O bonum meum & IV.
gloria mea, ne patiaris ita me aliorum curâ premi, vt mei ipsius oblitus, diuinam tuã doctrinam contemplari negligam. Reprime, quæso Domine, Marthæ solicitudinem, vt locum & tempus semper cedat Mariæ; vrge etiã Mariam, ne solam omninò Marthã relinquat.
O peccatorum reparator, qui Marthæ Mariæque precibus fratrem Lazarũ resuscitasti, concede omnibus Ecclesiæ tuæ filiis, vt fraternè conueniamus, ad fundendas ad te pro fratribus nostris preces, vt eos ad gratiæ vitam resuscites, quã vtriusque huius vitæ actiones actiuæ & contemplatiuæ tanta perseuerantia exerceant, vt æternam omnes vitam consequamur. Amen. V.

DE EXCELLENTISSIMA ratione, qua Christus CONTEMPLATIVAM ACTIVAE coniunxit. §. 8.

SVPEREST, rationem illam, qua CHRISTVS Dominus vtranq; hanc vitam, ad nostrum exemplum toto prædicationis suæ tempore coniunxit, exponere, quod bifariam præstitit. Primum, tempus ipsum in partes duas distribuens, diem proximis, noctem orationi, eâ, quam S. Lucas refert, ratione tribuens: a *Exijt, inquit, in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* quibus verbis insinuat præparationem, qua CHRISTVS Dominus noster sese ad orationem disponebat; tempus, quo illa durabat; & feruorem, quo orabat: etiamsi non sui causâ, sed ad nostrum exemplum illa præstaret.

Gregor. 6. *Moral.* 17.

a *Luc.* 6. 12. *Matth.* 14. 23. *Marc.* 6. 46

I. PRAEPARATIO ea erat, vt eligeret quicquid ratione loci, tẽporis, & societatis, mentis recollectioni seruiret. nam locus erat solitarius, tempus nocturnũ, vtpotè quieti aptissimum: societas nulla alia, quã Pater ipse æternus, quem in abscondito & secreto cordis orabat.

II. TEMPVS quo durabat oratio, erat longum, *pernoctabat* enim in hac exercitatione, & vs-

que manè perseuerabat. Nam ad contemplationis celsitatem, ordinariè non sine exactâ longaque collectione peruenitur, b *luctando* veluti alter *Iacob tota nocte vsque mane*, vt Dei benedictio obtineri possit. & ideò sapiens ait: c *Melior est finis orationis, quam principium.* indicans necessariam esse initium inter & finem orationis distantiam; & porrò prolixam esse debere, quò maiorem in fine, quàm initio habuerit, perfectionem obtineat.

b *Genes.* 32. 24.

c *Eccle.* 7. 9.

III.

FERVOREM & orationis Christi excellentiam aperuit Euãgelista, cùm receptâ scripturæ phrasi, qua illa solet d *res excelsas* indicare, eam *orationem Dei* appellauit, hoc est, altissimam, & excellentissimam, orationem Deo dignam, qua, vt Hieremias ait: e *sedebit solitarius, & tacebit; quia leuauit se super se*: & vsque ad coniunctionem cum Deo ascendet. Causa autem, cur hæc ORATIO dicatur Dei, ea est; quia quicquid in ea est, Dei est: ideoque quatuor continet excellentes proprietates quæ ipsius sunt Dei.

d *Psal* 35. 7. *sicut montes Dei, id est, altissimi.*

e *Thre.* 3. 28.

1\. PRIMA est, quòd ab ipso Deo, & diuini eius spiritus inspiratione procedat: f *qui*, (vt Apostolus ait) *postulat in nobis*, quia ipsam meditationem eius affectus, & quæ petenda sunt, & ipsum etiam feruorem, quo sunt petenda, nobis inspirat: tepida enim alioqui erit oratio, quæ à tali inspiratione præuenta non fuerit.

f *Rom.* 8. 26.

Bonauent. Opusc. de Itiner. ætern. itin. 2. *d.* 5.

2\. SECVNDA proprietas est, quòd in Dei cõspectu fiat, memoriâ & intelligẽtiâ in solo ipso Deo, & eius conuersatione occupatis,

absque

absque vlla ad id, quod in ipsum Deum nõ ten
g Psal. 70. 16 dat, distractione, iuxta illud Dauidis, g *Introibo in potentias Domini: Domine memorabor iustitiæ tuæ solius:* hoc est, solius scilicet bonitatis, fidelitatis & cæterarum magnitudinum quas meditor.

3. Tertia proprietas est, quòd omnium affectuum, desideriorum, & petionum argumẽtum & materia sit Deus ipse, vel quod ipse vult aut iubet ad sui solius gloriam; ita vt nihil vel petam, vel desiderem, quod non voluntatis & gloriæ ipsius veste tegatur, & præ omnibus ipsummet Deum; non alijs contentus futurus,
h Exo. 33 13. petam, dicens cùm Moyse: h *Ostende mihi faciem tuam,* vel *teipsum manifesta:* quia hoc mihi sufficit, & in hoc omnia continentur.

4. Deniqve oratio illa appellatur Dei, cuius finis fructusq; est vnitio cum ipso Deo, & in eundem per amorem perfectum transformatio: vt quæ simillimos nos eidem, sicut filios, qui suos omninò parentes referunt, constituat. Ex quo prouenit, vt actiones, quæ ex huiusmodi oratione procedunt, eandem participent celsitatem: & quando ipsa oratio est
i Psal 35. 7 oratio Dei, ipsa quoque i *iustitia sit sicut mon-*
k 2. Reg. 9 3 *tes Dei;* & misericordia sit k *misericordia Dei;* & cæteræ virtutes, sint etiã virtutes Dei: imò
l Psal. 81. 6. & ipsi, qui eas exercent *sint,* teste Dauide, DII per participationem.

Haec est oratio illa excellentissima, quã Christus Dominus exercebat, cuius admirandos effectus ostendit in oratione, quam habuit

Bapti-

Baptiſmo, & Transfiguratione, vt ſuis locis dicetur, & ad eam debemus omnes adſpirare: etſi enim alta ſit & ardua, ſed, ex inſpiratione & cœleſti auxilio, non erit difficilis.

IV.

Ex hac diuina recollectione exibat Chriſtus ad vitæ ACTIVAE actiones, eiſdem nihilominùs alio ſecũdo modo orationem coniungens; ordinariè enim breuem orationem præmittebat: vt cùm miraculũ fecit in quinq; panibus, & cùm aliquibus infirmis ſanitatem impertiuit, obſeſſos à Dœmone liberauit, Lazarum reſuſcitauit: idemq;ue putandus eſt, licèt ſecretò, in reliquis feciſſe actionibus; hoc exemplo nos inſtruens, debere ACTIVAM & CONTEMPLATIVAM familiares & veluti germanas ſibi eſſe, non ſolùm diuerſis eiuſdem diei temporibus, ſed eâdem etiam horâ, iungendo Actiuæ actionibus breuem aliquã orationem, m *leuemus*, ait Heremias, *corda noſtra cum manibus ad Dominum in cœlos*: manus quidem, ait Gregorius, ad operãdum, corda verò ad orandum; eo modo, quem in huius libri Introductione diximus.

m Thren 3. 41. Gregor. 18. c. 5.

V.

DENIQVE vitæ ACTIVAE opera, quæ Chriſtus hoc tempore fecit, vt Deo glorioſiſſima, ita proximis fuerũt vtiliſſima: à Baptiſmo enim ſuo cœpit gratiæ legem promulgare, & homines ad Euangelicã perfectionẽ doctrinâ ſuâ diſponere: quam admirandis ſermonibus declarauit, heroicis exemplis exercuit, clariſſimis miraculis confirmauit, ſermonibus miſcuit rationes altiſſimas, verba placidiſſima:

exem-

exempla fuerunt eminentia in omni genere virtutum; dum opere priùs exerceret, quod erat docturus verbo: miracula erant ſtupenda in omni rerum genere, & vtilia omni generi hominum, in corporibus, in animis, admixtis ſimul virtutibus admirandis, in quibus etiam omnipotentiam & diuinitatem perſonæ ſuæ manifeſtabat.

HAEC periocha vitæ fuit IESV Chriſti Domini noſtri, tempore Prædicationis ſuæ. ex qua colligimus, ea quatuor, quæ in eius vita eluxerunt, ORATIONES, CONCIONES, EXEMPLA, MIRACVLA, futura eſſe Meditationum tertiæ huius partis argumenta, ad vitæ contemplatiuæ nutritionem. Quamuis propoſiti mei non ſit omnia, ſed præclariora tantùm meditando percurrere: Nec in earum decurſu me ordini, quo illa ſunt geſta, alligabo, quò faciliùs aliqua argumenta coniungam, quæ cum inter ſe affinitatem habeant, ad eundem ſcopum tendunt, vt alicuius virtutis cupidi, coniunctas ſimul habeant aliquot Meditationes, quæ ipſorum inſtitutum promoueant.

ET quoniam hæ Meditationes eorum ſunt propriæ, qui ab Incipientium, ſiue Tyronum gradu ad Proficientium in virtutibus ſtatum tranſeunt, ad rem exiſtimaui fore, ſi memoranda illa D. Aug. verba præmitterem: *Multi langueſcunt in orando, & in nouitate ſua conuerſionis feruenter orant: poſtea languide, poſtea frigide, poſtea negligenter.* & adhuc peius eſt,

In Pſal 65. in fine.

quòd

quòd cum tanta hac sua relaxatione & negligentia securos se esse existimant: non aduertentes, hostem, ipsis dormientibus, vigilare; & periculum esse, ne ad eius manus intereant. Propter quod ipse Christus monuit: n *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* hoc est eo feruore orare ac perseuerantia orare, vt nec cessemus, nec relaxemus orationis exercitiũ, ad eam nos tantâ diligentiâ præparantes, vt à diuino ea spiritu adiuta, ORATIONIS Dei nomen promereatur. n *Luc.*18.1.

MEDITATIO I.

DE ADMIRANDA S. IOannis Baptistæ vita, & prædicatione, vsque ad Christi Domini nostri Baptismum.

MEDITATIONIBVS *de* CHRISTI *Baptismo rectè præmittentur aliqua de S. Ioanne Baptista, tum propter ordinem ipsius historiæ; tum quòd in his, Euangelicæ perfectionis primæ quædam virtutes ipsa praxi expressæ cernantur.*

PVNCTVM I.

PRIMÒ considerandum est: gloriosum Baptistam ab infantia per multos annos a *in deserto* vsq; ad suæ prędicationis initium, miraculosam vitā duxisse, in qua præcipuæ quatuor eluxerūt virtutes, velut quatuor Euangelicæ perfectionis columnæ.

a *Luc.* 1. 80. & 3. 2.

I. *Pœnitentia corporalis*

PRIMVM excelluit in pœnitentia & asperitate corporis, quam in omnib⁹, in quibus exerceri potest, seuerissimè præstitit. Nam b *ipse Ioannes*, ait S. Matthæus, *habebat vestimentum pilis Camelorum, & Zonam pelliceam* siue asperum cilitium *circa lumbos suos: esca autem eius erat locusta & mel syluestre*, quod in desertis locis occurrebat: habitatio, spelunca vel rupis alicuius fissura; lectus ipsa dura terra: denique mirabili patientiā frigora, æstusque, & cæteras temporum iniurias tolerabat. Et hîc obseruandum, hæc non ab ipso adhibita, quò præteritorum peccatorum lueret pœnas, qui fuit in ventre matris sanctificatus, nec postea graue vllum peccatum admisit; sed quò se etiam à minimis præseruaret, carnemque suam domans, spiritui eam subijceret, ac se ad cœlestia dona percipienda (quæ ordinariè non nisi huiusmodi asperitatibus obtinentur) disponeret. Ex quo feruentia concipiam desideria sanctum hunc in ijs rebus, quas debilitate mea considerata, præstare potero, imitandi, corporalem asperitatem, prout potero, ita amplectens, carnemque meam castigans, vt eam c *ho-*

b *Matt.* 3. 4. *Marc.* 1. 4.

c *Rom.* 12. 1.

stiam

stiam viuam, sanctam, Deo placentem exhibeam, non solùm ob prædictum finem; sed etiam in satisfactionem pro multis peccatis, quæ propter eandem carnem perpetraui. Sed quoniam vestitus hic, & insignia, seruorum cœlestis Regis sunt prorpia, (dicente ipsomet Rege, d *qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt*) ego, Rex æterne, maximi pendam seruus tuus esse: ideoque ex nunc insignia tua induere, e *mortificationemq;* tuam *in corpore meo*, exemplo præcursoris tui, *circumferre* statuo. d *Matt.*11. e 2.*Cor.* 4. 10.

IPSIVS occupatio exercitatioque, erat Oratio & contemplatio perpetua, eaque valde eleuata, vsus ex priuilegio singulari, Magistro Spiritu sancto, qui vt eum f *in solitudinem deduxit, ita ad cor ei locutus est*, eundem docens, & miris illustrationibus, consolationibusque abundantioribus afficiens, quàm Moysen, Eliam, Dauidem, reliquosve, qui ipsum præcesserunt Prophetas. cuius singularitatis eam, inter alias, causam ponderabo: quòd, cùm non sit possibile, absque voluptate aliqua vitam hanc transigere; quò quis ob Dei amorem magis se carnis voluptatibus priuat, eò copiosioribus spiritûs voluptatibus afficitur. Cùm ergo Diuus Ioannes omninò renunciasset diuitiis, honoribus, dignitatibus, ac paternæ domûs delicijs; affligeret verò ex altera parte asperrimè carnem suam, præmia à DEO referebat in centuplo, ineffabilibus cœlestibus gaudijs affectus, II. f *Osee* 2.14. *S.Gregor.*18. *Mor.* c.8.

ita vt desertum illi, domus esset recreationis; spelunca, instar cœli; solitudo occasio socie tatis & colloquiorum cum Angelis, cumque ipso Deo. Ex quo magnum spiritum affectũ-siue tum ad corporis asperitates, quas tantis Deus afficit delicijs cœlestibus; tum ad ipsam Orationẽ & cum Deo familiaritatem, ex qua tanta prouenit consolatio & impulsus ad maiora, omnino concipiam; contendamque ad g *montem myrrhæ, & thuris collem* conscendere, qui mutuas sibi porrigunt manus. Ad quod ab Spirito sancto petam, mihi vt sit interiùs Magister; quamuis spirituales magistros, quos ipse in Ecclesia posuit, non propterea præterire debeam: neque enim eo mecum priuilegio aget, quo erga Baptistam est vsus.

g *Cant.* 4. 6. ex Grego. 1. *Dial. c.* 1.

III. EXCELLVIT tertio in fortitudine & animi cõstantiâ, per tot annos in duplici hoc exercitiorum genere perseuerans. Et credibile valde est, eodem tẽpore grauissimas eum passum esse tentationes & pugnas à dæmone. Si enim Christus quadraginta dierum spatio, quo fuit in deserto, eas pertulit: quomodo S. Ioannes tot annis, tam perfectam vitam sequens, sine tentationibus mansisset! cõtra quã rabidâ inuidiâ hostis vrebatur, optabatque propterea eum deijcere, qui h *electo cibo* delectatur, i *& fiduciam habet, quod Iordanis*, hoc est Sanctus, pœnitentiæ maximè deditus, *influat in os eius*. Proposuerit illi fortè dilicias paternæ domûs, & inter cognatos dignitatem Sacerdotalem, quã hæreditate habere poterat;

h *Hab.* 1. 16.
i *Iob.* 40. 18

vitæ,

vitæ, quam auſpicabatur aſperitatem; & ſimiles alias viſibiles & inuiſibiles oppoſuerit difficultes, permittente id Deo, ad ipſius Sancti exercitationem, quò in omni virtute ac fortitudine progreſſum faceret, vtpotè qui ſtrenuè hoſti reſiſtens, triumphum ſemper de eo reportaret.

IV. Quartò erat inſignis in cordis puritate, leuiſſimos etiam defectus diligentiſſimè deuitans; feruore proficiendi in omnibus his virtutibus, vt indicat S. Lucas illis verbis: k *Puer autem creſcebat & confortabatur ſpiritu*. quia Spiritus Sanctus eum cõfortabat, iuuabatque, vt impleretur in eo illud Dauidis: l *Beatus vir, cuius eſt auxilium abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit.* Et *iret de virtute in virtutem*, donec *videatur Deus Deorum in Sion.*

k *Luc.* 1. 80.

l *Pſal* 83.6.

Quatuor hæc, in quibus S. Ioannes celebris fuit, omnium ſunt, ad conſcendendum perfectionis faſtigiũ, & vt quis fiat magnus in oculis Dei, efficaciſſima: quæ propterea meritis eiuſdem Sancti mihi, iuxta capacitatem & ſtatum meum, impertiri ſupplex petam. O Sanctiſſime Spiritus, conforta debilem ſpiritum meum, vt ſtrenui huius Præcurſoris exemplo, caſtigem ſeuerè carnem meam; malignis ſpiritibus ſtrenuè reſiſtam; proficiamque quotidie in contemplatione ac cœleſtibus virtutibus, m *Creſcens ſicut matutina lux vſque ad perfectum diem*. Amen.

m *Prou.* 4. 18.

PVNCTVM II.

D Thom. 3. p. q. 38.

a Luc. 3. 3.

b Matth. 3. 2. 5.

AETATE perfecta: a *Venit in omnem regionem Iordanis, prædicans Baptiſmũ pœnitentiæ in remiſsionem peccatorum, & dicens* b *pœnitentiã agite: appropinquauit enim regnum cœlorum: & tunc exibant ad eum Hieroſolyma & omnis Iudæa, & omnis regio circa Iordanem, & baptizabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata ſua.*

CONSIDERANDVM hîc eſt. Quis Ioannem ad hæc exercitia, prædicãdi & baptizandi induxerit, quo ea ſpiritu præſtiterit? quid prædicarit, & quo fructu?

I. PRIMVM, qui eum induxit, Spiritus ſanctus fuit, qui eundem duxerat in deſertũ. Eius enim proprium eſt, poſtquam ſuos electos ad magnam perfectionem euexit; eoſdẽ inducere, vt alios perficere ſtudeant. id ergo cum S. Ioanne ſeruauit, vt exiret ex deſerto, & prædicaret, c *pararetq́; plebem perfectam* Chriſto *Domino.* Præterea quoniam tot annos fuerat in *vinaria Dei cella,* inebriatus fortiſſimo charitatis vino, ipſum ex tanta illa receſſione expulit, vt ad homines rediens, eos ad ſui dilecti obſequium inuitaret. Amor itaq; Dei & proximi, ſimulq́; obedientia Spiritus Sancti, illum in publicum exire & ſeſe in Iſrael oſtendere iuſſerunt. Ex quo diſcam, quid me ad ſimilia exercitia impellere debeat, ſi in eiſdem abſque errore verſari cupiam.

c Luc. 1. 17.

DEIN-

DEINDE, spiritus, quo ille prædicabat, ex parte vna zelosus, & Heliæ instar, terribilis erat: ex altera misericors & compatiens, instar Moysis: In Pharisæos & Saducæos, qui peruicatiores erant, zelum terribilibus verbis & horrendis minis ostendebat, dicens: e *Genimina viperarum, quis demonstrauit vobis fugere à ventura ira?* f *& ne velitis dicere intra vos: Patrē habemus Abraham*. parum enim vobis id proderit, si sitis ipsi mali. *Dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ*, quibus promissiōes suas adimpleat. Plebem verò & publicanos ac milites benignè oēs nemine excluso, excipiebat; salubria eis consilia dabat, quò suis munijs satisfacerēt, eleemosynas iuxta facultates suas elargientes, &c. II. e *Matt* 3. 7. f *Luc*. 3. 8.

TERTIÒ, Concionum eius argumentum erat, ad pœnitentiam & dignos eius fructus exhortatio, propositis æterni præmij spe, eò quòd g *regnum cœlorum appropinquaret*; æternique supplicij minis, eò quòd *securis ad radicem arboris posita: & omnis arbor non ferens fructum excidenda, & in ignem mittenda esset*: nam DEVM Matthæi 3. 12. *ventilabrum in manu* habere, quo mundi huius *aream expurget: & triticum* (qui boni sunt) *in* cœlestia *horrea*; paleam (qui mali sunt) *in ignem inextinguibilem, mittat*. Hoc totum mihi accommodans meipsum ad pœnitentiam vtroque hoc nomine, spe præmij & supplicij metu, excitabo: cogitans iam fortè securim ad vitæ meæ radicem, III. g *Luc*. 3. 9. *&c*.

vt eam præcidat, esse positam: &, nisi me emẽdauero, futurum me velut paleam, in æterni ignis pabulum destinandam.

IV. QVARTÒ, Prædicationis fructus erat vberrimus: innumera enim omnis generis hominum multitudo ad eum confluebat, illi obediebat, magna humilitatis & pœnitudinis significatione; qua etiam peccata sua manifestans, sese ad Baptismũ offerebat. & quod mirabilius est, hęc omnia persuadebat, nullo edito miraculo, eò quòd ipsius vitam continui cuiusdam miraculi instar habebant. Ex quo apparet, quàm sit efficax vita immaculata concionatoris, ad persuadendum quod populo proponit; quantumuis difficile illud sit, & auditores duro sint corde. O Pater æterne, excita in Ecclesia tua multos Sanctos huius Præcursoris imitatores, qui filium tuum præcurrant, præparantes illi plebem perfectam; sanctam ipsius legem zelo & misericordiâ prædicantes, vitæ exemplo, quod verbo dicunt, confirmantes: quò fructum copiosum multarum animarum colligant, quę vitam æternam consequantur. Amen.

PVNCTVM III.

TERTIÒ est considerandum, qua ratione S. Ioãnis authoritas creuerit apud plebem adeò, vt a *cogitare cœperint*, teste Luc. *in cordibus suis, an ipse* Ioannes *esset Christus*, & Messias in lege promissus? & aliqui id

a *Luc*. 3. 15.

apud se omninò statuerint, sed sanctus Præcursor, vbi id vel per reuelationẽ Dei, vel ex verbis aut alijs à plebe editis signis cognouit, statim contradixit, dicẽs: b *ego baptizo vos aqua: venit autem fortior me, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamentorum eius, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni.* c Considerandа hîc est rara S. Ioannis animi demissio, quam tribus heroicis actibus in sua maxima dignitate constitutus demonstrauit. PRIMVS fuit, quod non se vanè extulerit ex adeò asperâ vitæ ratione, quam tenebat; nec ex insignibus Dei donis ac fauoribus, quibus à Deo in contemplatione afficiebatur; nec ex populi tanto applausu; nec ex tanta de se conceptâ opinione, aut exhibito sibi honore: est enim (vt S. Bernardus ait) rarissimum, & paucissimorum, ac clarissimorum sanctorum, animi demissionem cum innocentia & sanctitate honorata coniungere, & in eo sanctus Ioannes, etsi Nazaræus, fuit illis tamen dissimilis, qui non nutriuit comam altarum cogitationum, sed profundas iecit in suæ vilitatis abysso radices.

b *Luc.* 3. 16. *Matt.* 3. 11.

I.

c *Eccl.* 3. 20.

Ser 13. & 42 *in Cant.* & *Ep.* 42. *Greg. lib.* 1. *Moral c.* 26.

II.

SECVNDVS fuit actus, propriam abiectionem, Christi verò excellentiã, palàm confiteri, cùm quasi diceret: quamuis altè vos de me sentiatis, scitote alium esse me fortiorem potentiorem in verbo & opere: nec vulgaris hæc est distantia, sed ingens adeò, *vt non sim dignus* qui inter eius mancipia numerer, aut abiectissima in eius obsequio officia exerceam,

quale esset *corrigiam calceamentorum eius soluere*. Ex quo apparet, perfectè humilem, quò sanctior est, eò se viliorem abiectioremq; e in diuinis oculis, nec dignum, qui eius fiat mancipium reputare: nec contentum esse ita de se sentire; nisi & eandem reliqui de ipso opinionem concipiant.

III. TERTIVS fuit actus, proprium baptismum deprimere, Christi verò extollere; dicens, suũ esse in sola aqua, inefficacem ad delenda peccata & mundandas animas eorum, qui lauarentur; venturum tamen alterum, qui suo baptismo Spiritum S. ignemq; diuini amoris daret. Ex quo etiam demissi virtus elucet, opera sua, quà ipsius sunt contemnentis; cupientisq; non pluris ea ab alijs fieri, quàm ipsa sint facienda; Dei verò opera extollentis, & ab omnibus, vt par est, æstimari optantis.

TRIBVS hisce demissionis actibus meditatis, magnum concipiam pudorem, quòd videam me longè ab illis abesse, & superbię propensionem sequi; quæ me ad actus planè contrarios trahit: statuam igitur firmiter, illos demissionis actus in posterum imitari, iuxta vitæ meæ conditionem & qualitatem: siquidem absque tali demissione nec sanctitas vera, nec secura est vlla altitudo & dignitas, nec, quæ meę sunt partes ita præstare potero, vt Deo & angelis placeam, proximosque ædificem. O gloriose Præcursor, exulto animo, cum te apud Deum & homines in tanto honore constitutũ, de te ipso verò tam demissè video sentientem.

Ora, quæso, eum, qui adeò rara te animi demissione ornauit, mihi vt partem eius aliquam impertiatur: ne superbia meâ id amittã, quod ipse concesserit gratiâ suâ. O anima mea, siquidem d *in medio tui* & in te ipsa *humiliationis causam* habes, ob notissimam tuam paupertatem, & spiritus miseriam; agnosce quod es, & teipsam iuxta merita tua abiice: quò enim Deo acceptior est diues humilis; eò e est odibilior *pauper superbus*. d Mich. 6. 14 e Eccl. 26. 4.

MEDITATIO II.

CIRCA QVAESTIONES Sancti Ioanni propositas, quibus quæsitum ab eo est: quisnam esset? & quale is Christo Domino, quale sibi testimonium dederit: quo insignem animi demissionem ac sanctitatem ostendit.

CRESCENTE rumore plebis, quòd S. Ioannes esset Messias, a *Miserunt Iudæi ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas, vt interrogarent eũ; Tu quis es?* qui dum respõdet, quatuor animi demissi actus heroicos aperuit, qui spiritualis vitæ in summâ suâ perfectione sunt tanquam fundamenta; quibus alij a Ioan. 1. 19.

multi

multi huius & aliarum virtutum actus sunt coniuncti.

PVNCTVM I.

I. PRIMVM interrogatus: *Tu quis es? confessus est, & non negauit: & confessus est, quia ego non sum Christus.* In hac responsione elucet primus sancti huius heroicus demissionis actus, qui ei fundaméto, ne honorem Christo debitum sibi vsurparet; sed ei redderet cuius erat, & cui iure debebatur, adeò innixus erat, vt sine mora & in momento, apertâ & magnâ asseueratione veritatem non negarit, sed confessus asseuerarit se non esse Christum: milliesq; idem confessus fuisset ac confirmasset, si toties interrogatus fuisset. vt enim superbia summè appetit diuinitatis Christi excellentiam, esseq; sicut Deus; ita animi demissio summè diabolicam talem præsumptionem detestatur, & vt superbia illa a *Luciferum & eius Angelos e cœlo*, b *Adamum & Euam ex paradiso* eiecit, multosq; mundi huius c *principes & Monarchas* detrusit in infernum: quia reprobationis Sathanæque filiorum d (*qui rex est super omnes filios superbiæ*) indicium est: ita huic aduersa humilitas seruauit e *Angelos in Cœlo*, sanctũ Præcursorem & f *Apostolos Christi*, qui quamcunque adorationem, siue *diuinitatis honorem sibi oblatum constantissime reiecerunt*: quod signum est electorum, qui in omnibus & per omnia Deo volunt esse subiecti:

a *Isai.* 14. 11.
b *Gen* 3. 24.
c *Ezech.* 28. 2. 8.
d *Iob.* 41. 25.
e *Apo* 12. 11.
f *Act.* 14. 14.
Gregor. 34. *Mor. c.* 18.

cupientes eidem pro omnibus, quæ ipsius sunt, gloriam & honorem deferri.

II. CONSIDERANDA etiam Satanæ astutia, qui Ioannis sanctitati inuidens, cùm eum nunquam antea varijs tentationum machinis adhibitis superare potuisset, hanc fortissimam construxit, vt diuinitatis ei honor dignitasq; à Iudæis offerretur, persuasus, hâc viâ omninò illum superandum, quâ se noue rat superatum. Qua etiam arte sanctos aggredi consueuit, ita res dirigens, vt maiores honores dignitatesque eis offerantur, quàm ipsi me reantur, vt eos inde facilè præcipitet. Sed electi in vera humilitate fundati, seipsos agnoscentes, quamcunque præeminentiam, dignitatem, nomen, locum aut titulum, quæ sua merita vident excedere, detestantur; ijs contenti, quæ meritis suis vident respondere; aduertentes se non posse vtrumque sustinere. Ac propterea g *quo se maiores*, & in altiori loco constitutos vident, eò se magis *in omnibus humiliant* (vt Sapiens ait) quò maior Deo honor deferatur. O DEVS omnipotens, quem verè honorant humiles, concede mihi veram animi demissionem, vt eum, quo dignus es, honorem tibi deferam; eum verò, quem promeritus non sum, omninò detester,

g *Eccl. 3. 20.*

PVNCTVM II.

ALTERA sacerdotum quæstio fuit. a *Elias es tu? Cui respondit Ioannes: Non sum: Propheta es tu? respondet: Non.*

a *Ioan. 1.*

In his

I. In his responsis elucet secundus humilitatis heroicus S. Ioannis actus, quem proximè præcedenti adiunxit. qui enim potuit fateri se Eliam esse eò sensu, quo eum Christus *Eliam* in spiritu appellauit; noluit tamen id affirmare; sed ad interrogantium mentem expeditè respondit: *Non sum*. Verè enim humilis non solùm, quem non meretur, honorem repellit; sed etiam quantum in se est, quem re ipsa meretur & iure posset acceptare, refugit. Et præterea humilis, pura, simplici & absq; vlla duplicitatis specie gaudet veritate; cùm præcipuè id ad demissionem suam conferre animaduertit: ac propterea planè confessus est, se Eliam, non esse.

b *Matt.* 17. 12. *Luc.* 1. 17.

II. POTVISSET etiam verè dicere se esse *Prophetam*. sed respondit, *Non*: eo sensu, quo vulgò Prophetæ dicuntur, qui prædicunt futura. Solet enim verè humilis inuentiones quærere sua tegendi, & meritos etiam effugiendi honores. Cùm contra superbus modos inueniat, quæ non habet ostentandi, vt etiam non debitum sibi honorem consequatur, etiamsi ad id mendacia aut exaggerationes sint adhibendæ.

Matt. 11. 9

III. DENIQVE ad omnia interrogata breuissimè & simplicissimè respondit, ita vt breuitas & simplicitas in singulis responsis cresceret, vsq; ad simplicissimum & breuissimum, *Non*. Nam verè humilis tantum abest ab osculo manuum eorum, qui honorem ipsi deferunt, & laudantes adulantur; vt siccè potiùs asperéque eos excipiat: quia nec sibi de honore de-

lato,

lato, aut famâ blanditur, nec d *vidit* (vt Iob ait) *solem* mundanæ gloriæ *cùm fulgeret: & lunam* famæ *incedentem clarè*, nec *lætatum est in abscondito cor eius, nec osculatus est manum suam ore suo*, quod est dicere, nec in eo, quod reuerà habet, neque in eo quod de ipso fertur est delectatus. O iustitiæ sol, à quo tantum præcursor tuus luminis, ad mundi huius splendorem contemnendum accepit, simili quæso me luce illustra, ne cum voluptate aspiciam, quod me sua excœcat vanitate. d *Iob*. 13. 26.

PVNCTVM III.

TERTIA fuit quæstio: a *Quis ergò es? vt responsum demus ijs qui miserunt nos: quid dicis de te ipso? ait*: b *Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta*. In qua responsione tertius elucet heroicus demissionis S. Ioan. actus, qui simul & officium quod ex parte Dei, & nihilum quod ex suâ haberet, aperuit: officium inquit meum est, vt sim VOX, & præco Christi, monens homines, vt, ad ipsum excipiendũ se præparent; vocauit ergò se *vocem*, quia vt vox nullum esse aut permanentiam ex se habet, sed à loquente & proferente tota dependet; ita ipse de se ipso sentiebat, se nec esse, nec valorem vllum à seipso in eo officio habere; sed totum, quidquid illud esset, accipere se à Deo, qui per ipsum loquebatur, & cuius ipse

a *Ioan*. 1. 22.
b *Isai*. 40. 3.
I.

vox erat. Ex quo apparet humilitatem non esse cœcam ad dona, quæ ex DEO habet, cognoscenda; nec mutam ad confitenda, cùm est opportunum; ita tamen, vt etiam tunc verbis humilibus ea manifestet, quibus ostendit se à DEO pendere, & nihil à se habere, vt ex omnibus DEO gloria tribuatur.

II. PRAETEREA, vt Sanctus Ioannes non respondit, se Zachariæ filium esse, & ex sacerdotali tribu; sed esse vocem Christi, quia hoc solùm omnibus prætert; sic humilis non gloriatur, nec iactat genus, aut carnis parentes, aut officia hæreditate obtenta; sed seruum se esse Christi, faciendæ ipsius voluntati consecratum, & hoc dicit se esse, & nihil aliud, iuxta Salomonem: c DEVM *time & mandata eius obserua; hoc est enim omnis homo*. atque si dicat, in hoc consistit verum esse hominis, de quo super omnia glorietur: cuius contrarium facit superbia, quæ gloriatur & iactat gloriam à parentibus, & à genere, & vt Oseas loquitur: d *Gloria eorum a partu, & ab vtero, & a conceptu*.

c Eccl. 12. 13.

d Osea 9. 11.

III. DENIQVE obserua, quo pacto S. Ioannes sese *vocem* appellarit, quæ clamat: *Præparate viam Domino*: nam & vita, & doctrina, exempla & verba *vox* erant, cohortans ad sanctitatem & perfectionem: eratque *vox* DEI, per quam DEI magnitudo & maiestas cognoscebatur, sicut homo ex voce sua cognoscitur; ad cuius imitationem conabor & ego vox esse Christi in omnibus, quæ dixero & fecero. O

DEVS

DEVS æterne, fac me vnici filij tui IESV Christi vocem, vitâ adeò mihi perfectâ concessâ, vt ea sit vox clamans eius gloriam; non mihi ipsi eam vendicans, sed tibi; à quo quicquid est bonum, profluit: cui sit honor & gloria in sæcula sæculorum.

PVNCTVM IV.

VLTIMA quæstio fuit: a *Quid ergò baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Respondit eis Ioannes, dicens: ego baptizo in aqua: medius aũt vestrum stetit, quẽ vos nescitis: ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est: cuius ego nõ sum dignus, vt soluam eius corrigiam calceamenti.* a Ioan. 1. 25.

In hac S. Ioannis responsione quartus elucet actus heroicus eius animi demissionis. PRIMVM quod reprehensus vsurpati baptizandi officij cùm propheta non esset; nõ vsus est excusatione, aut defensione sui, quamuis verè dicere potuisset, propterea se baptizare, quòd Deus ita iussisset: sed tacere potius id voluit, ne sese honorare, aut sibi authoritatem conciliare videretur. Delectatur enim humilis reprehensione sibi innocenti obiecta; nec vult honoris sui secretum pandere, nisi cùm id cedit in Dei gloriam, quam in omnibus studet promouere. I.

SED vlteriùs S. Ioannes progressus est: nam coram illis Sacerdotibus & Leuitis ratificauit testimonium, quòd Christo & sibi coram tota plebe aliâs dederat; seipsum suumq; baptismũ II.

deprimens, Christi verò personam extollens, vt in fine proximæ Meditationis obseruauimus. Quia enim illi, quibus respondebat, principales erant, & ipsius responsa ad totum Senatum in Ierusalem delaturi, libenter aperuit illis, quis ipse, & quis Christus esset; vt ad omnium id notitiam perueniret, & ita Christus omnibus, vt verus Messias, venerationi esset; ipse verò non nisi vt vox haberetur; & Christi baptismus multò pluris æstimaretur; ideoque libentiùs eum susciperent. Ex quo facilè apparet iure merito Christum de eo dixisse; non esse b *arundinem* quæ *vento* quouis *agitaretur*, sed instar terræ firmum & immobilem, vtpote solidè supra suo nihilo fundatum. & vniuersim humilium est, in suis animi decretis constantes esse: tam vt se abijciãt, quam vt Deum extollant; estque sibi volupe hæc in totius mundi conspectu facere; quò propria vilitas, DEI verò celsitudo magis innotescat. O DEVS æterne, qui proprijs manibus hoc humilitatis exẽplar fabricasti, & ante filij tui, qui eius virtutis Magister veniebat, faciem illud præmisisti, adiuua me, vt in his exemplis discam humilitatem, qua meũ cor ad gratiæ tuæ dona disponam, quæ superbis denegas, humilibus autem liberaliter largiris; quò ex sua illos vilitate ad gloriæ tuæ celsitudinem in æternum extollas. Amen.

b *Mat.* 11. 7.

MEDITATIO III.

DE CHRISTI DOMINI nostri Baptismo.

PVNCTVM I.

PRIMVM considerandum est, Christum Dominum cum triginta esset annorum, matri suæ sanctissimæ valedixisse, dicentem, peruenisse iam tempus, quo sese mundo manifestaret, ac Redemptoris Doctorisque officio fungeretur. Ex qua valedictione, etsi aliquo illa sensu, ob solitudinem ex filij ad dies aliquot absentia, tangeretur, eum tamen non æquo solùm animo accepit, sed etiam lubenti, ob desiderium, quo tenebatur, nostræ salutis; voluntatem Dei propriæ, & commune nostrum commodum proprio gustui anteponens. Statim itaq; Christus Dominus a *Iordanem* versus rectà contendit, vbi S. Ioannes conciones suas habebat, publicanos, & peccatores omnes quotquot baptismum illius suscipere volebant, baptizabat. Quibus ipse Dominus se adiungens, concionemque audiens, petijt baptizari.

a *Matt.* 3. 13. *Marc* 1. 7. *Luc* 3. 21. *Ioan* 1. 32. *D. Thom.* 3. *p. q.* 36.

I. CIRCA hanc historiam considerandæ sunt facti huius CHRISTI Domini causæ, quarum prima fuit, vt Concionatoris & Magistri munus auspicaturus, raræ humilitatis

exemplum exhiberet: quo se Magistrum discipulo, Redemptorem redempto, Dei viui filium præcursori famuloque suo subiecit: omnisque sanctitatis author, peccatoris figuram accepit. Nam cùm ipse Christus sapientia esset infinita, omniumque magister, inter milites tamen, & publicanos sese collocauit, vt S. Ioannis concionem audiret, & cùm ab omni macula purissimus esset, peccatorum tamen baptismum petijt, ac si & ipse esset peccator; idque nulla obligante lege; sed propria sese ad peccatorum similitudinem humiliandi volũtate; sicut etiam infans circumcidi voluit; aliorum infantũ more, qui essent in peccato concepti. O agne innocentissime, qui tollis peccata mundi, quid tibi & baptismo isti? quid tibi cum sordidæ plebis, peccatis maculatæ, lotione? Tu, Domine, cùm peccator non sis; haberi tamen vis? ego, cùm sim peccator; iustus tamen haberi volo. O vtinam superbia hæc mea tantæ humilitatis tuæ exemplo consumeretur & euanesceret.

HINC intelligam, bonum rerum magnarum initium ab humilitatis exercitijs esse sumẽdum, quibus nos disponamus, vt Deus multa magnæ suæ gloriæ opera per nos efficiens, cùm voluerit faciat manifestos. Et hoc Isaias indicauit, dicẽs: b *Et mittet, quod saluatum fuerit de domo Iuda, radicem deorsum; & faciet fructum sursum*; quasi distinctius diceret: Primum humilitate sese sub terram, instar radicum abscondent, postea seipsos gloriosis ope-

b *Isai.* 37. 31.

ribus proferent, sicut arbor fructibus suis manifestatur.

QVAPROPTER, si cupis, anima mea, perfectionis turrim, quam moliris, ad cœlum vsque pertingere, deprime teipsam vsque ad abyssum: quò enim altiùs est ascensurum ædificium, eò necesse est altiùs iacere fundamentum. *Aug. ser. 10. de verbis Domini.*

HINC etiam intelligam, humilitatem esse optimam ad baptismum & pœnitentiam dispositionem, & ad puritatem animæ, quæ his sacramentis communicatur, obtinēdam, dum me peccatorem lotione ac puritate à culpis indigentem agnosco, dicens cum Dauide: c *Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor.* *c Psal. 50. 9. Greg. in 4. Psal. pœnit.*

O dulcis IESV, qui ex humilitate voluisti à Ioanne, solius aquæ baptismo ablui; laua me gratiæ tuæ aqua, in virtute pretiosi tui sanguinis, hyssopo humilitatis admixti. O anima mea, excellentem hanc virtutem amplectere, qua hyssopi instar viuam gratiæ aquam, & sanguinis Saluatoris, in ara crucis multis tormentis effusi, virtutem colligit, quo me à lepra mundet peccatorum.

II. SECVNDA eiusdem facti fuit caussa, quò priùs faceret quàm doceret; & quoniam statuerat nouum ex aqua & Spiritu sancto baptismum prædicare, voluit priùs hunc ex aqua sola suscipere; ne quis ipsius adeò pretiosum baptismum suscipere dignaretur: Eadem verò opera Præcursoris sui baptismum voluit com-

mendare; dum reipsa illum ipse suscepit: sicut voluit etiam circumcisionem accipere, quo ostenderet se legem illam approbare, & tanquam Dei legem venerari.

Ex quo colligam obligationem, qua teneor, Euangelica præcepta consiliaque seruare: hoc est enim, illa opera approbare & venerari; sicut legem transgredi, est, illam reipsa reprobare & sperniere, d *Legislatorem verò eius inhonorare*, vt ait Apostolus: Quod si CHRISTVS Dominus Ioannis baptismum suscipere voluit, cùm ad id nulla lege teneretur, quantò magis erit rationi consentaneum, me ipsius præcepta & consilia custodire, præstando reipsa plura, etiam quàm tenear, præcipuè in humilitatis negotio.

d *Rom.* 2. 23.

PVNCTVM II.

CVM Christus à Ioanne baptismum peteret, ipseque in procinctu esset, vt conferret, Spiritus sanctus ei reuelauit, hominem illum Christum esse & Messiam, (a *neque enim* de facie *eum* sciebat) b tunc *Ioannes prohibebat eum dicens: Ego à te debeo baptizari & tu venis ad me? respondens antem Iesus dixit ei, sine modo: sic enim decet nos implere omnem iustitiam.*

a *Ioan* 1. 33.
b *Matt.* 3. 14.

I. HIC primùm obserua ingens sancti Ioannis gaudium & lætitiam, qua eius anima fuit perfusa, cùm Christum Dominum nouit,

reno-

renouatis hîc iubilis illis, quibus in materno vtero fuit affectus, cum hoc vero gaudio insignem iunxit reuerentiam & animi demissionem, seipsum peccatorem confitens, & Christi baptismo in Spiritu sancto, quo purgaretur, indigentem: ideoque admiratione & stupore plenus, cùm IESVM adeò videret se humiliantem, in verba illa prorupit: *Tu venis ad me?* tu DEVS infinite, tu mundi Saluator, & peccatorum Remissor, tu qui me in materno vtero sanctificasti, ad me venis? ad me creaturam tuam, mancipium, vilemque vermiculum? & quidem, vt ego te aquâ solâ baptizem, Authorem baptismi gratiæ?

O profundissima Domini mei demissio; Hic similes affectus promouere in me debeo, cùm potissimùm ad sacram Eucharistiam accedere volo, in vtraque cognitione Dei & mei ipsius, meipsum exercens, & porrò etiam in affectibus ex ea prouenientibus, qui semper tanquam germani fratres coniuncti, alter alterum mutuò iuuant.

II. ATTENTISSIME perpendenda est admiranda Christi responsio: *sic decet nos implere omnem iustitiam,* & quicquid pertinet ad sanctitatem; me quidem ad baptismum tuum demittendo; te, vt me baptizes, mihi obtemperando. Qua sententia nobis significauit: omnem nostram sanctitatem, humilitate & obedientiâ contineri: humilitate inquam, *Humilitatis & obedientiæ gradus.*

vt eam Deo & hominibus exhibeamus; obedientiâ verò eidem Deo eiusque ministris eam præstemus, & harum virtutum gradus tres complectamur. Quorum PRIMO, maioribus nos subijcimus, quocunque nomine superiores illi sint, dignitate, officio, ætate, scientiâ: SECVNDO, (qui perfectior est) subiicimus nos etiam æqualibus, potiorem illis honorem & locum libenter cedentes, & in eo quòd cupiunt, modò sit bonum, eis obediētes, ac si nostri superiores id iuberent. TERTIO, eoque perfectissimo, cùm etiam inferioribus ita demissè prompteque obtemperamus, atque si
c Phil. 2. 4. nostri essent c *superiores*; Et quoniam hoc gradu has virtutes Christus hodie exercuit, & ea ratione sunt verè compendium totius iustitiæ & sanctitatis, eo etiam gradu eas procurare
d 1. Pet. 2. 13 meritò nobis debemus, d *subijcientes nos* (vt S. Petrus ait) *omni humanæ creaturæ propter Deum*, in ijs quæ sanctissimæ eius voluntati conformia sunt, seruatâ tamen iuxta D. Gregorij sentētiam, externa authoritate & decentiâ, quam iuxta prudentiæ leges cuiusque status exigit. Præterea vtraque hac virtute omnem implemus iustitiam, erga Deum, nos ipsos, & proximos, quam Micheas verbis illis ex-
Mich. 6. 8. pressit: *Facere iudicium, diligere misericordiam, & solicitum ambulare coram Deo*: Nam illæ virtutes sunt, quæ nos ad diuinam reuerentiam & obedientiam; ad nos ipsos mortificandos, & contemnendos; ad bonum exemplum proximis dandum, pacemque cum illis
haben.

iabendam incitant, & permouent. Omnia iæc complexus est Christus hac sua responione: ideoq́ue debeo me hoc spiritu excitare d vtriusque virtutis exercitationem; hæc meum ipse colloquens: sic te decet implere omiem iustitiam, non eius partem sed totam; non limidiato corde, sed integro & perfecto; & uamuis magnus in mundo sis, & quamcunque ı Ecclesia dignitatem obtineas, refert plurinùm omnem implere iustitiam, te ipsum demittendo, & obediendo, sicut fecit Christus um suo præcursore, & præcursor ipse cum Christo.

III. Tertiò, obseruabo, Ioannem è vestigio Christo obtemperasse, tribus illis gradibus, qui obedientiam perficiunt: in exacta videlicet executione, voluntatis promptitudine, & iudicij proprij subiectione, & ita uò Christo Domino obediret, summâ reuerentia eum baptizauit; complacet enim sibi Christus, dum ipsius serui proprium iudicium diuino ipsius iudicio subiiciunt, nec contra ipsius decretum duros se exhibent, sicut Petrus, cùm imperfectus adhuc esset, f *Lauari à Christo recusabat*, in qua obstinatione si perstitisset, *partem cum eo non habuisset*, amicitiamq́ue & gratiam eius amisisset, vt suo loco dicetur.

f *Ioan.* 13. 8.

PVNCTVM II.

VIDENS æternus Pater vnigenitum suum adeo humiliatum, iudicauit se ad eundem honorandum, & auctoritatem eius promouendam, illius sententiæ iure teneri; a *Qui se humiliat exaltabitur*: ideoque solet Deus in eo ipso hominem exaltare, quo se ipse demisit; vt qui se eò demittit, vt insipiens aut peccator habeatur; eum Deus in sapientia & sanctitate exaltat. Tria verò excellentissima media pater æternus ad honorem filio conciliandum in hac occasione adhibuit, quę ex verbis Sanctorum Euangelistarum considerabimus.

a *Luc.14. 11.*

APERTI SVNT EI COELI.

PRIMVM fuit medium, quòd cœli, admirando splendore & reclusione quę in aëre formata fuit, aperti fuerunt. Aitq; S. Matth apertos fuisse, b *Ei* hoc est eius causa, ad eius honorem: quò ostenderetur, Christum Dominum hominem esse, non terrenũ aut ex *terra* factũ, vt Adamus fuit, Sed c *cœlestem è cœlo* venisse, & consequenter vitã eius, doctrinam legẽ, & opera eius omnia cęlestia esse. Item aperti sunt *ei*, vt indicaretur, per ipsum reserandas fore cœlorum portas ijs omnibus, qui illum imitarentur; nam, ad eius imitationem, ipsos quoque futuros cœlestes: quo etiam confirmabatur eius Thematis veritas, quod S. Ioan. in sua prædicatione proponebat: pœnitentiam agite: quia appropinquauit regnum cœlorum:

b *Matt.3 16.*
c *1. Cor. 15. 47.*

aper-

apertis enim cœlis ipsi Christo significabatur, ijs etiam aperiendos, qui agerent pœnitentiā, & eius amplecterentur doctrinā. S. Marc. ait; *Et vidit cœlos apertos*, quò significatur, Christum Dominum nostrū infinitâ suâ sapientiâ cœlestia omnia secreta penetrasse; & porrò vt oculatum testem e *enarraturum* nobis, quæ illic gererentur; & per ipsum nobis aperienda, ita vt in terra adhuc manentes possemus, sicut f *S. Stephanus videre* & contemplari secreta cœlestia, ibique g *conuersationem nostram* habere. O cœlestis Adam, Christe IESV, iure meritò tibi cœli aperiuntur, vt honorificeris, qui demissione tua eos es promeritus, & expugnasti. iure ergo meritò tibi aperiuntur, teque vt eò conscendas inuitant, quia tui sunt; Aperi & mihi illos, Domine, ita vt amplius mihi non occludantur. quare dele Domine ex anima mea terreni h *Adami imaginem*, tuam verò imprime *cœlestem*.

d Marc. 1. 10.
e Ioan. 1. 18.
f Act. 7. 56.
g Phil. 3. 20.
h 1. Cor. 15. 49.

i *Descendit Spiritus sanctus corporali specie, sicut columba in ipsum.*

i Luc. 3. 22.

SECVNDVM medium, quo pater æternus est vsus ad filij sui honorem, fuit Spiritus sancti in specie columbæ missio, quæ super eius caput sedit, quò externâ illâ forma plenitudinem ipsius Spiritus sancti, qui ab initio ipsius conceptionis intus latebat, significaret l *requiescens super hanc virgam, & florem Iesse* cum septem donorum suorum immensitate. Venit verò in specie columbæ ad notandū *in primis*

l Isai 11. 2.
D. Thom. 3. p. q. 39. a. 6. ad 4.

innocentiam, puritatem & mansuetudinem Christi, vt omnes intelligerent, eum, etsi pœnitentiæ baptismo ablutũ, non esse tamen peccatorem, nec aliquid ei cum peccatoribus esse commune, sed iustum, purum, syncerum, instar
m 1. *Pet.* 2. 22.
colũbæ absq; m *peccati* felle, aut iræ absq; duplicitate, aut *dolo* aliquo. *Deinde* vt significaretur, eum non solùm ab omni peccato immunem esse, sed agnũ esse Dei, qui mundi peccata
n *Gen.* 8. 11.
deleret. vt enim n *columba* tempore Noë *ramũ oliuæ portauit* in signum *cessationis aquarũ diluuij*: ita eadẽ est nunc indiciũ, Christi præsentiâ & meritis cessaturum diluuium peccatorũ, quo mundus submergebatur. *Tertiò*, vt indicaretur, hũc Dominum neq; solitarium nec sterilem futurum, sed fœcundum, qui plurimam sobolem, innocentiæ suæ imitatricẽ esset procreaturus; ex quibus Ecclesia vna consurgeret vnius fidei charitatisque vnitione coniuncta,
o *Can.* 6. 8.
de qua illud diceretur: o *Vna est columba mea.* O Spiritus sanctissime, gratias ago pro tanto testimonio innocentiæ Sanctitatisque Saluatori nostro reddito: veni etiam sicut columba super me; puritateque & sanctitate tua me re-
p *Psal.* 54. 7
ple. p *O vtinam pennas mihi dares sicut columbæ*, quibus ad foramina viuæ huius petræ *volarem*, super quam hodie requieuisti: quò intra ipsius cor, meum requiesceret, eidem stricto amore coniunctum.

Possum simul S. Ioannis gaudium conside-
q *Ioan.* 1. 32.
rare, quo fuit perfusus, cùm q *Spiritum sanctum sicut columbam* super Christũ *descendisse*

vidit,

vidit, & lætitiam, qua id alijs, qui non viderãt, promulgauit, rogaboque eundem Spiritum, vt animæ meæ clarificet oculos, quò fidei lumine cognoſcam dona illa & inæſtimabiles diuitias, quæ ſunt in Chriſto, vt eum pluris æſtimem, ac, vt par eſt, amem:

r *Et ecce vox de cœlis dicens; Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* r Matt. 3. 17.

TERTIVM hoc eſt medium, quod pater ad filium honorandum adhibuit, voce inquam aperta in aëre efformata, non terribili & terrifica, ſed ſuaui ac dilectionis pleniſſima. *Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi complacui.* ſingula enim verba myſterium continent.

Primum: *hic*, atque ſi diceret: HIC, qui purus homo, mortalis ac patibilis apparet: HIC, qui ex humiliatione peccator apparet, vt qui peccatorum baptiſmo eſt ablutus: HIC, s *ſuper quem columba deſcendit*; HIC, filius eſt meus: non adoptiuus, vt cæteri iuſti, qui præceſſerunt, ſed naturalis & vnicus, non hoc baptiſmo, t *Sed ex vtero meo ante Luciferum genitus*, æquè æternus atque ego, æquè ſapiens, æquè bonus, quia ſicut ego Deus ſum, ita & ipſe Deus eſt. Quare per excellentiam eſt *dilectus meus*, quem ego amaui & amo ſuper omnia creata, & quæ creari poſſunt, idque infinito amore, quo meipſum amo, & in eo mihi complaceo, delector gloriorq́; eum me filium habere, quia ſemper ipſe mihi placet, u *facitq́;*

s Ioan. 1. 32.

t Pſal. 109. 3.

u Ioan. 8. 29.

qua

quæ mihi placita sunt, ideoq; vt mihi gratus esset, tali baptismo opus non habebat, quia ita mihi priùs placuit, vt nemo vnquam absq; illo placere mihi potuerit, aut possit; per ipsũ verò placebunt mihi quotquot eum imitabuntur. O Pater æterne, gratias summas ago, ob exhibitum filio in tali opportunitate honorẽ, quia, ob tui amorem, ille se demittebat; gaudeo etiam, quòd tantoperè in eo tibi complaceas: per quem supplico, ita mihi adsis, ad eius imitationem facienti ea, quę tibi placent, vt in me quoque tibi complaceas. O mi Saluator, gratulor tibi honorem hoc die delatum à tuo Patre, & Spiritu sancto; Comprobantibus hisce testimonijs, te nostrum esse Magistrum ac Redemptorem; fac me Domine patri tuo cœlesti gratum, dignumque, quem in filium adoptet.

VLTIMÒ obseruabo, ob Christi Domini merita cępisse hodie manifestari TRINITATIS Sanctissimæ mysterium, in voce patris æterni, in columba, quæ Spiritum sanctum referebat; in eo quod pater hic, Christum Dominum, non seruum, sicut apud Isaiam, (cùm dixit: *Ecce seruus meus, suscipiam eum; electus meus, complacuit sibi in illo anima mea*) sed FILIVM compellauit, vt eius reuelaret diuinitatem, qui quâ homo, seruus erat. Ex hac consideratione Christo Domino etiam gratias agam, quòd mysterium hoc nobis reuelarit, supplicans etiam, animam meam vt illuminet, quò & intelligere & venerari illud possim.

i. 42.1.

PVN-

PVNCTVM IV.

QVARTÒ erit considerandum, qua ratione Christus Dominus eo tempore (iuxta D. Thomæ sententiam) suum instituerit Baptismum, longè alium à S. Ioannis baptismo, qui eam virtutem & efficacitatē ei tribuit, quam prodigiosa hæc tria signa repræsentant, vt aperiat videlicet nobis portas cœli, vt gratias donaque Spiritus S. nobis communicet, & filios Dei adoptiuos efficiat, qui diuinis ipsius oculis, fide & cognitione Sanctissimæ Trinitatis (in cuius virtute & nomine ille cōfertur) grati reddamur: idque totum ita planè baptismus efficit, vt qui nunc statim post illum acceptum moritur, mox absque impedimento cœlum ingrediatur, & hæreditatem accipiat filij Dei, in clara eiusdem Sanctissimæ Trinitatis *visione*, qua *beatus* efficiatur. O mundi Saluator gratias ago tibi quas possum, quòd in ipso Euangelicæ legis vestibulo, suaue adeò nobisque commodū sacramentum institueris, tot prærogatiuis, donis spiritualibus cumulatum, quę per illud nobis communicantur. Gratias item ex toto corde ago ob tantum mihi baptismi collatum beneficiū, cùm plurimos eodem priuatos reliqueris, me vero in a *Ecclesiæ tuæ arcam receperis vt saluus sim*, plurimis, diluuij aquis, perire permissis. Supplico Domine, ne cœli portæ, quæ tunc mihi fuerunt apertæ, vnquam occludantur; aut Spiritus S. qui tum mihi fuit datus, vllo tem-

I. D. *Thom* 3. *p. q.* 66. *a.* 2. *Baptismi Sacramentū instituitur.*

Matth. 5. 8.

a 1. *Pet.* 3. 20

pore

pore à me recedat, aut filij Dei dignitatem ad quam tunc euectus fui, vnquam amittam, sed ita tibi semper placeam, vt ad æternã tui fruitionem & gloriam merear peruenire. Amen.

II. *Thom. 3. p. q. 38. art. 6. ad 3.* EST etiam fas credere Christum Dominum non solùm suum hodie instituisse Baptismum, sed eundem Præcursori suo tribuisse, illud eius implens votum, quod aperuit, cùm dixit: *Ego à te debeo baptizari.* familiare enim est Christo Domino, illorum explere vota, qui ipsum diligunt, honoreque & præmio gratiæ suæ sibi obedientes ac seruientes afficere: Cùm ergò Ioannes, vt ipsi obediret suo aquæ baptismo eum abluerit; decuit vicissim, eum ab ipso Christo, baptismo Spiritus sancti & ignis baptizari, eundemque excellentissimis gratijs ac cœlestibus donis denuò repleri. O quanta lætitia perfusus fuit S. Præcursor! quamque benè collocatos existimauit officij sui labores, quorum hodie tam copiosum præmiũ à Christo Domino accepit; Quàm opportunè vsurpare potuisset sententiam illam Simeonis: b *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundùm verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei, salutare tuum.* (d *Luc. 2. 29.*) sed qui feruens gratusque erat, statuit hanc animi gratitudinem publico testimonio, Christo dato, ipsius excellentias totius vitæ suæ spatio prædicare, quod reipsa præstitit. At cuius imitationem similia ego animi grati concipiam desideria, ob accepta ab ipso beneficia.

PVNCTVM II.

VLTIMÒ & illud obseruandum, omnia haec admirāda, Christo Domino a *orāte* (vt ait S. Lucas) contigisse: statim enim ac fuit baptizatus, ad orādum se composuit, & nunc primum in Euangelio legitur Christus orasse in quo aliquae orationis excellentię, necessitas, & frequentia, qua fieri debet, nobis indicantur. PRIMA est, quòd oratio medium sit efficax ad impetranda à Deo praedicta illa tria admiranda, nam illa nobis cœlos aperit, cœlestiaque reuelat secreta: vt de S. Petro fertur, quòd b *oranti cœlum fuerit apertum:* Plenitudinem etiam obtinet Spiritus sancti, & donorum eius: sicut Apostoli in c *oratione perseuerantes* d *repleti sunt Spiritu sancto*, vt parte V. dicetur. Inter orandum quoque Patris voces hoc est diuinae eius inspirationes audiuntnr, & filiorum Dei obtinetur dignitas, mediaq; quibus eidem placemus, & si orationi demissio animi coniungatur, vt hoc tempore Christus coniunxit, est multò ad omnia prędicta potentior, quia (vt sapiens ait) e *oratione humiliantis se, nubes penetrabit* efficitque vt caeli aperiantur, quò gratiae ac dona, quae Pater luminum donare consueuit ad nos descendant.

a *Luc.* 3. 21.

I. *Orationis efficacitas.*

b *Act.* 10. 11.

c *Act.* 1 14.

d 2. 4.

e *Eccl* 35. 2.

II.

CONIVNXIT etiam Christus Dominus orationem Baptismo, vt nos doceret, orationem & deuotionem omnia opera nostra & sanctorum Sacramentorum vsum comitari debere,

quò ea vt oportet faciamus: Deum orantes, vt obstacula, quæ, ad horum fructum euacuandũ, hostes nostri ponunt, ipse remoueat; auxilioq; suo iuuet ad eorum finem consequendum.

III. PRAETEREA sua post Baptismum oratione docuit nos Christus, quanta sit baptizatis & fidelibus orationis necessitas; ac porrò, quàm proprium illarum exercitum id esse debeat, ad imminentes tentationes præcauendas; nouamque vitam, quam sunt professi, auspicandam; & ad gratias & dona in baptismo accepta conseruanda. Credendum est autem, tunc non eam solùm orationis formam Christum habuisse, qua petitur aliquid; sed reliquos etiam modos (quos refert Apostolus) adhibuisse, f *gratias* æterno Patri *referendo* pro collatis in se beneficijs, & mox etiam conferendis; vt fecit, cùm f *Lazarum resuscitauit.*

f Phil. 4. 6. f 1. Tim. 2. 1. f Ioa. 11. 41.

Orauit item pro ijs omnibus, qui baptismũ ibi præstolabantur; & qui ipsius postmodũ accepturi erant baptismũ, quò illũ absq; fictione susciperent; & in genere pro omnibus orauit hominibus, qui quòd in ipso erat, pro omnibus illũ instituebat, optabatq; vt omnes illum susciperent, & gratias ac dona consequerentur, quæ signis illis externis significabantur.

Ex omnibus his considerationibus discam, orationem magnifacere, & ad eã affici, firmaque animi decreta faciam eam exercẽdi, Christum ipsum respiciens, cuius meritis à Sanctissima Trinitate petam, concedi mihi orationis spiritum efficacem.

MEDI-

MEDITATIO IV.

DE CHRISTI IN DESERtum post Baptismum profectione, vbi quadraginta dies & totidem noctes ieiunauit.

PVNCTVM I.

CONSIDERANDVM hîc primùm, Christũ Dominum statim post baptismũ, præcursore suo, & reliqua plebe in eodem lòco relictis a *plenum* (vt Lucas ait) *Spiritu sancto, regressum esse à Iordane:* cuius rei causa fuit, vt virtutes aliquas exerceret ijs familiares, qui Spiritu sancto sunt pleni. *Matt.* 4. 2. *Marc.* 1. 12. a *Luc.* 4. 1.

I. Quarum PRIMA fuit, sibi charissima animi demissio: quia voluit humanas laudes & honores vitare. Multitudo enim plebis, quę viderat audiueratque stupenda illa in eius baptismo, non cessasset eum laudare & honorare, quod ipse fugere volens, se subtrahere & abscondere statuit, non quod illi periculum esset vanitatis; sed vt nos, quibus tale periculum imminet; hoc exemplo remedium doceret; pręcipuè in initio, cùm est adhuc virtus tenera, ac propterea in periculo euanescẽdi, flante vento vanitatis: vt apud Iob scribitur, b *virtutem hypocritarum perire.* b *Iob.* 8. 15.

II. SECVNDA fuit causa discedendi ex Iordane, vt doceret; viros Spiritu sancto plenos, etsi exteriores nō contemnunt cœremonias, qualis erat baptismus ille, in sola aqua, statim tamen ac illis fecerunt satis, ad interiora & altiores virtutis exercitationes confugere; ne quòd ipse Dominus Pharisæis exteriores lotiones magni facientibus dixit, iure aliquo ipsis obijciatur: c *Popul⁹ hic labijs me honorat* externis cæremonijs, *cor autem eorum longe est à me.* Et, d *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia mundatis quod deforis est calicis & paropsidis: intus autem pleni estis immunditia.*

c Isai. 21. 13. Matt. 15. 8. Marc. 1. 6. d Luc. 11. 39.

III. TERTIÒ subtraxit se Christus à Iordane, vt doceret eum, qui diuino spiritu plenus est, viditque secreta cęlestia, ac Dei suauitatē in oratione degustauit, statim cupere sese à strepitu & impedimentis popularibus expedire; quò liceat in solitudine, quod vidit ruminare, magisque serio in eorum, quæ sibi ostensa sunt, contemplationem incumbere. O IESV dulcissime, imple me Spiritu S. quo tu plenus es, vt propositū à te exemplū imiter, & quomodo tu te subtraxisti, etiam me ipsum subtraham.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDVM deinde: a *Spiritū statim expulisse ac duxisse Christum in desertum, vbi māsit quadraginta dies & quadraginta noctes,* b *eratq; cum bestijs.* Vbi hæc obseruanda: quis spiritus, quomodo, ad quem locum, & quas ob causas Christum impulerit; quidque ipse illic egerit.

a Marc. 1. 13.

PRIMUM itaque: Christus non a spiritu vanitatis, aut inordinato, vel humano tantùm affectu ad eam profectionem inductus est; sed à SPIRITU sancto, quo repletus erat. In quo discrimen filiorum Dei & huius sæculi ostenditur: hi enim ad actiones suas à maligno Dæmonis, carnis, mūdi, aut proprio impulsu, prauo, & ad iudiciū ac voluntatē propriam inclinato mouētur; illi verò bono spiritu aguntur, eius inspirationes impulsusq; cœlestes sequētes, iuxta illud Apostoli b *Qui spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei.* quod si me Dei filium esse glorior: conandum mihi est in meis omnibus actionibus diuini spiritus ductum sequi, non eum, qui illi aduersatur.

Spiritus S. impulsus.

b *Ro.* 8.14.

MODUS etiam obseruandus est, quo spiritus Christum mouit; aiunt enim Euāgelistæ fuisse cum festinatione, c *statim*, efficacitate *expulit* & suauitate d *ductus est*, quasi manu duceretur. in quibus etiam ostenduntur ipsius Spiritus S. mores in suis inspirationibus, displicent enim illi moræ, dilationes, tepiditas, & laxitas in agendo; sicut etiam violentia & repugnantia: sed e *omnia ipse fortiter suauiterq; disponit.* ideoque filios Dei decet eadem festinatione, efficacitate, & suauitate illi obtemperare: eiusque directionem cum gaudio, absque distractione ad alia, amplecti: instar quatuor illorum animalium, quæ f *vbi erat impetus spiritus illuc gradiebantur, nec reuertebantur cum ambularent.*

c *Marc* 1.12.
d *Matt* 4.1.

e *Sapi.* 8. 1.

f *Ezec.* 1.12.

LOCUS, quò spiritus Christum impulit de

sertus erat, nõ itaque in Hierusalem, aut aliam ciuitatem duxit, in qua conuersaretur, & cum hominibus ageret; sed pro eo tempore in desertũ & solitudinẽ, vt ageret inter bestias, quò priùs insignes aliquas exerceret virtutes, quã se mũdo manifestaret, exẽploq; nos suo doceret.

I. PRIMVM ergo voluit humilitatem exercere, vt sicut in natiuitate positus fuit in præsepio inter animalia, vt mundum in humilatione ingrederetur: ita nunc priusquam eidem se mũdo manifestaret, quadraginta dies inter bestias voluit Dominus Angelorũ versari, quò se pro homine demitteret g *qui* ob sua scelera *factus fuerat* vt iumentum & bestia.

g Psal. 48. 13. & 21.

II. DEINDE ad desertum locum est ductus, vt totum illud tempus pœnitentiæ & orationis exercitijs daret; ad quem aptissima solitudo, & desertum: & ita reipsa magnâ suâ voluptate se Christus exercuit, illud vsurpans Canticorum. h *Vadam ad montem myrrhæ, & ad collem thuris*. hoc est ad pœnitentiã & deuotionem, mortificationem & contemplationem excellẽter exercendã. POENITENTIAM exercuit diu vigilando, humi dormiendo, tẽporum iniurias absq; defensione vlla tolerãdo, seuerissimè & miraculosè ieiunãdo: ORATIONEM & contemplationẽ sine intermissione habuit, ita, vt licet corpore inter bestias moraretur, spiritu inter Angelos esset in cœlo; & ex deserto illo ad æternũ Patrẽ i *sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris* ascenderet. Ex quo intelligã, Spiritus S. proprium esse, hæc duo exercitia

h Cant. 4. 6.

i Cant. 3. 6.

ſuggerere;ac eorum porrò qui Chriſtum imitari cupiũt,multũ eiſdem temporis dare: præcipuè tyronum qui viam virtutis incipiunt; & ſimiliter, qui in publicũ ad res magnas diuini obſequij prodire parant; ij enim quò fœlicioribus auſpicijs res tales aggrediuntur, meritò ſe ad dies aliquot l *in ſolitudinem* recipient,vbi Deus *ad cor illorũ loquatur*,de agendis inſtruat, ac vires & fortitudinem ad ea exquẽda conferat Proprium eſt ſiquidem(vt ait Iob) m *Regum & Conſulum terræ*,qui animas ſunt gubernaturi ac directuri,priùs *ſibi* huiuſmodi cordis *ſolitudines* ædificare;vbi modum eas gubernãdi & dirigendi priùs ipſi addiſcant. O Spiritus ſanctiſſime,ſuggere mihi,deduc me efficaciter ad Myrrhæ montem,& thuris colles;vt meum valeam Saluatorem imitari. O mi Saluator,qui ad exemplum mihi præſtandum vadis in deſertum, duc & me tecum, ſolitudinem intra me inuenire docens, & in ea pœnitentiam & orationem exercere.

l *Eſter.* 2 14.

m *Iob*.3.14.

PVNCTVM III.

CONSIDERANDVM: Chriſtũ quadraginta dies & quadraginta noctes continuò ieiunaſſe; & huius ieiunij cauſæ ac circumſtantiæ reliquæ obſeruandæ.

D *Thom.* 3.*p* *q* 40. *a.* 2. *ad* 3. & *q.* 41 *a.*3.

I.

Principalis cauſa fuit duplex. PRIMA,quò ipſe primorum parentum gulam(qua diuinum illi præceptũ, fructũ arboris vetitæ guſtantes, ſunt tranſgreſſi)& totius mũdi edacitatẽ & ebrietatẽ lueret;in eadẽ re volens ipſe pœnam

ſuſtinere, in qua homines deliquerunt; vt diſcã gulam meam ieiunio caſtigare, pro qua video ipſum ieiunare. SECVNDA cauſa fuit, vt baptizatos, qui Deo ſeruire cupiunt, doceret, carnis inſultus ieiunijs domare, & ſpiritui ſubijcere; primumque congreſſum, circa gulã eſſe debere: vt hoſtis domeſticus, quo Dæmon aduerſus ſpiritum vtitur; primùm reprimatur. Futuros quoque S. Euangelij Miniſtros eadẽ ratio pugnandi decet a *caſtigato* (vt Apoſt. ait.) *corpore & in iuſtam ſeruitutem redacto; ne cum alijs prædicauerint, ipſi reprobi efficiantur.* Quare ſi cupis cælos tibi non occludi, quos baptiſmus aperuit refrena te ipſum ieiunijs: gula. n. primos noſtros parentes è paradyſo expulit, & abſtinentia iuuat, vt ad illum admittaris.

Caſſian. lib. 5. c. 3. Greg. 130. Moral. c. 26.

a 1. *Corin.* 9. 21.

II. SECVNDÒ ieiunium hoc Chriſti fuit ſtrictiſſimum, licèt miraculoſum, vtpotè nullo cibo potuve die aut nocte per tot dies ſumpto; vt nos doceret ieiunare, quam poterimus exactiſſimè, nec miraculo vllo petito, nec deſtructa natura aut viribus ita debilitatis, vt diuinũ obſequium impediatur; ſed b *contenti* (vt Apo. ait) *ſuſtentatione neceſſaria*, & c *oblatis corporibus noſtris Deo in hoſtiam viuam, vt ſit rationabile obſequium noſtrum*, & ieiunium noſtrum intra rationis limites contineatur.

b 1 *Tim.* 6. 8
c *Rom.* 12. 1.
Caſſian. coll. 21. c. 2.

III. TERTIÒ ieiunium hoc fuit prolixum per 40 dies & noctes, vt nos doceret in pœnitentiæ operibus, & carnis caſtigatione conſtantiam; donec perfectionẽ conſequamur. Nam etſi ille vltra quadraginta dies ieiunium nõ produxit,

para-

parato tamen erat animo diutiùs protrahere, si id fuisset necessarium. Eoq; ieiuniũ Quadragesimale, quod Ecclesia seuerè seruat, approbauit; ad eius propterea exemplum me excitabo, vt quàm potero exactissime illud celebrem: quatuor huius numeri *Decades* ad quatuor dirigens fines. PRIMAM ad satisfaciendum pro meis peccatis: SECVNDAM in gratiarũ actionẽ pro acceptis beneficijs: TERTIAM ad virtutes, quæ mihi desunt, impetrandas: QVARTAM ad disponendum me ad Resurrectionis gloriam, quam in præmium laborum spero.

QVARTÒ denique ieiunium hoc, etsi strictum, fuit tamen iucundum: toto enim hoc tempore, vt ex Euangelistis colligimus, non esurijt: virtus enim diuinitatis, & contemplationis iucunditas efficiebant, ne caro fame & lassitudine, propter tale ieiunium, premeretur, vt neque *d* MOYSES neque *e* ELIAS ieiunio suo vexabãtur: ille quod in mõte cum Deo colloqueretur; hic quod ad similem conuersationem in montem pergeret, & ab Angelo subcinericio plane oblato fuerat refocillatus: quo etiam monemur oratione & deuotione facile ac iucundum ieiunium reddi, dum pro auxilio quod illæ à ieiunio accipiũt, suauitatem & iucunditatem eidem reddunt O Iesu dulcissime gratias tibi ago pro tam stricto ieiunio, quod in satisfactionem pro meis peccatis tolerasti: ignosce quæso mihi, iuuaque vt in posterũ & corpus meum ab escis abstineat; & spiritus à peccatis. Amen. IV.

d *Exod.* 34. 28.

e 3. *Reg.* 19. 8.

S. Bern ser. 4. *Quad.*

MEDITATIO V.

DE TENTATIONIBVS, QVAS Christus Dominus noster in deserto sustinuit.

S. Thom. 3. p. q. 14.

a Mat. 41.

IVIT Christus Dominus a *spiritu ductus in desertum*, inter alias causa (teste S. Matthæo) *vt tentaretur à diabolo.*

I. CONSIDERANDVM ergò hic primùm est: Spiritus S. esse, viros perfectos, tentationum occasionibus exponere, quò gratiæ suæ efficacitas in eis magis eluceat, dum insignes illi victorias, & magnarum virtutũ ac meritorũ lucra ex hostibus referunt. Quare etsi non sit meum huiusmodi me occasionibus temerè exponere; si tamen occurrant, existimare licet diuini spiritus prouidentiâ eas euenire) vt ait Apost.)b *qui non patietur nos tentari supra id-* b 1. Cor. 10. 13. *quod ferre possumus: sed faciet etiam cum tentatione prouentum, quia fidelis est.* O S. Spiritus in tuam me prouidentiam totum proijcio, vt vbicunque tibi gratius erit, me colloces, quo prober ac tenter; modò protector mihi adsis & auxiliator in congressibus; tum enim nî ego meipsum tradidero, certa erit victoria.

II. SECVNDÒ est considerandum: Ductum esse Christum ad locum desertum potiùs, quàm ad alium, quod is locus ob solitudinem commodissimus dœmoni sit ad tela sua exercẽda, ille

enim

enim statim ac solum quempiam, nec habentē à quo possit consilio ac directione medijsque alijs iuuari, quæ spirituales Patres in tētationibus cōstitutis adhibere solent; spem concipit illum deijciendi, & ita cautissimè aggreditur, vt fecit cum Eua, quādo solam à marito suo Adamo separatam conspexit, quàm facilè decepit ac vicit. Ideoq; SS. Patres neminem non satis perfectū, volunt ad loca deserta, solitariam vitam ducturū se conferre. Ex quo illud discā; etsi in aliorum frequentiâ degā, nisi Confessario & spirituali Patri tētationes meas aperuero, cēseri me esse solum, & in solitudine habitare, ac proinde in periculo versari tentationibus succumbendi: Vt enim Sapiens ait: c *si mordet serpens in abscondito, & absq; sibilo, nullum habet lucrum incantans*; hoc est: cùm tentat Dæmon & culpâ mordet, tacet verò qui morsus est, etiamsi medicus adsit, qui posset adhibere medicinam, non sanabitur; quia perinde illi est medicus atque si non adesset, & ipse est solus, d *Væ autem soli; quia cum ceciderit non habet subleuantem se*. Præterea, cum solitaria vita a, asperitate orationeque fundata, sit perfectissima: mox atque dæmon aliquem cernit illam auspicantem, accurrit ad tentandum quo illum ab ea cogitatione deterreat, etsi enim omnes detestetur ac vexet, præcipuè tamen feruentes, qui Deo seruire statuunt, vbicunque tandem sint. Nec tamen propterea abijciendus animus est: nam idem sanctus Spiritus, qui tale suggerit vitæ

Basil. Reg. 1. fus. Cas. lib. 8. c. 17. Clima c. 4.

c *Eccl.* 10. 11. *iuxta* 70. *Ex Cas. col.* 1. c. 11.

d *Eccl.* 4. 10

genus

genus, suggerit quoque efficaciter media ad vincendas tentationes ab hoste contra illam excitatas, & vt feruentes calore suo, e *suscitant* aduersus se *Leuiathan*, qui est spiritus nequam; ita Spiritum sanctum excitant, ad ferendam opportunè opem.

e Iob. 3. 8.

III. TERTIÒ considerandæ causæ, cur Christus statim post baptismum & ieiunium tentari voluerit; quia omnes in nostram cedunt vtilitatem.

PRIMÒ etsi ipse in virtute Tyro non esset, voluit tamen viam ordinariam Tyronum in Dei obsequio tenere, qui (vt ait Sapiens) tentantur, & f *ad tentationes se præparant*. DEINDE quò se alijs hominibus similem faceret in omnibus, quæ annexam culpam non habent; & vt g *tentatus* ipse *infirmitatibus nostris compateretur* (vt ait Apost.) & vincens ipse suas, doceret nos vincere nostras; animumque & fortitudinem ad id nobis conferret. Hinc est quod licet quadraginta illorum dierum decursu variè h *tentatus fuerit* (vt S. Marcus & Lucas insinuant (in fine tamen tres externas & spectabiles sustinuerit tentationes, in quibus velut in semine reliquæ latent, vt ex pugna contrà eas, disceremus contrà reliquas pugnare. Vnde tria magni momenti discam documenta pro tẽpore tentationis. PRIMVM non dandum esse locum afflictioni, & desolationi, quasi Deus mihi non faueat. qui sic me tentari permittit i *sed in dolore sustine*; *& in humilitate tua patientiam habe ait Sapiens. si e-*

f Eccl. 2. 1.
g Heb. 4. 15.
h Mar. 1. 13. Luc. 4. 2. D. Tho. 3. p. q. 1. a. 3. ad 2.
Ps. 36. toto
i Eccl. 2. 4.

nim

nim Saluator meus filius Dei tentatus fuit, mirũ non eſt, me tentari: & ſpiritualis lætitia in ipſa tentatione, non modò ad defendendum, ſed etiam ad offendendum hoſtem, plurimùm iuuat ad victoriã. SECVNDVM *documentum* magna confidentia remedium & auxilium tempore tentationis à Deo petendum eſſe, dicendo: mi Rex, qui noſti, quid ſit tentari, compatere mihi, & vel hanc amoue à me tentationem, aut vires confer ad vincendam. TERTIVM eſt: præueniendas eſſe tentationes oratione & ieiunio: vt Chriſtum videmus eas præueniſſe. Vt enim ipſe poſtea dixit Apoſtolis, eſſe k *genus* quoddam *Dæmoniorum*, *quod non niſi ieiunio & oratione pellatur:* ſic eſt in tentationibus, & ad hanc præparationem conijciam oculos in eam rationem, qua Chriſtus ſuas vicit tentationes, vt eâdem vtar contra meas.

k *Matth.* 17. 21.

PVNCTVM II.

SECVNDÒ attendendæ ſunt tentationes Chriſto propoſitæ; & modus quo illas ſuperauit. nam etſi primæ materia fuerit gula; ſecundæ vana gloria; tertiæ ambitio vel auaritia omnibus tamen admiſcebatur ſuperbia & excellentiæ appetitio. vt enim tentator ſuperbus eſt, & ſuperbia ipſe cecidit, eademque primum hominem deiecit, ac propterea eius tentationis vim valdè perſpectam habet, ſemper illam alijs miſcet, quò faciliùs homines deijciat. Contra verò Chriſtus Dominus

minati ad maiora certamina redduntur.

Respondit autem illi Christus humiliter, allata scripturæ sacræ sententiâ: c *Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod procedit ab ore Dei.* quasi respōderet, neque ob tuam suggestionem, nec vt mihi indulgeam, ad miraculum confugere volo, cùm Deo nō desint alij modi, & alij cibi, quibus me sustentare possit: credo enim ijs, quæ circa hoc sunt scripta, confidoq; ipsius prouidentiam mihi non defuturā. His nos docuit rationem tentationes reprimēdi, quæ necessitatis temporalis, aut sustentationis aut voluptatis prætextu exurgunt, humilitatem inquā fidemq; in Dei verbum, & confidentiam in eius prouidentia, si enim d *iumentis dat escam ipsorum, & pullis coruorum eū inuocantibus* escā nō denegat, quomodo negaturus est Pater cœlestis filijs suis eam petentib.

c Deut. 8. 3.
c Mat. 4. 4.
d Psal. 14. 6.

TENTATIO II.

Ex hac victoria Christi, occasionem Satanas sumpsit, vanæ gloriæ, præsumptionis, & nimiæ confidentiæ materiam eidem offerendi. e *tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem, & statuit eum supra pinnaculum tēpli, & dixit ei: si filius Dei es, mitte te deorsum: scriptum est enim f quia angelis suis mādauit de te, & in manib. tollet te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuū.* Quasi id ei suaderet, quod cū faceret tum videntes in eum crederent, tū cœlestis eius pater laudaretur.

e Mat. 4. 5. & 6.
f Psal. 90. 12

Hic primùm sunt Satanæ proprietates in suis tentationibus obseruandæ: ne astutijs

eius

eius decipiamur: prima enim tentatione explorare conatur, cuiusque ſtudia & propenſiones; ex quib. ad nouas inſidias & laqueos ſtruendos ſumit occaſionem: nec ſolùm ex neceſſitatibus, quæ nos premunt, aut malis inclinationibus; ſed ex bonisquoque ad nos tentandum gradum ita facit, vt nos ad diſcretum earum vſum, aut minus rectam intentionem, aut prauas alias circumſtantias inducat: confidentes in Deum inſtigat ad confidentiam nimiam, vt fiant præſumptuoſi. *Z*elantes Dei gloriam, ad iracundiam permouet; peritos, & qui virtutem ſuam ſcripturis ſacris ſtabiliunt; eiſdem ipſe, ad ſuas inſidias tegendas, adhibitis decipere conatur. Ex quo diſcam non ſtatim tutum exiſtimare quod boni ſpeciem præfert, niſi prius diligens adhibeam examen de fine & intentione, & alijs particularibus circumſtantijs, iuxta illud S. Ioannis. g *Probate ſpiritus ſi ex Deo ſint.*

g 1. *Ioh.* 4. 1.

II. SECVNDÒ obſerua maligni & boni ſpiritus diſcrimen, quod in hac hiſtoria elucet. Bonus enim Chriſtum duxit in deſertum locum, vt vanas hominum laudes, & vanam gloriam, quæ ex eis oriri conſueuit, effugeret; malus verò ex ſolitudine deduxit ad pinnam templi coram multitudine, ſic eum ad laudes vanas captandas prouocans, ficto gloriæ Dei prætextu. Nam aduertẽs, Chriſtum in deſerto miraculum conuertendi lapidem in panem recuſaſſe, exiſtimauit, illum in publico coram plebe editurum aliquod miraculum, quia va-

na glo-

na gloria fortius mouet coram multis, qui laudare possunt, quàm priuatim aut coram paucis.

TERTIÒ Christi insignem mansuetudinem admirabor, qui Satanæ locum dederit, ipsum ex deserto ad templi pinnam exportandi, nullâ resistentiâ aut repugnantiâ adhibitâ, cùm facillimum fuisset impedire, etiam non manifestata pro eo tempore omnipotentiâ suâ, ne ex facto filius Dei agnosceretur. Sèd in hoc quoque exemplum nobis humilitatis relinquere voluit. O mansuetissime agne, quomodo tam crudelis lupi manibus te permittis: ab eis, quæso, magnâ tuâ misericordiâ me libera, ne ex tua gratia ad culpæ me abyssum deturbent. III.

PERGAM considerare, quo pacto hanc tentationem Christus vicerit. respondit enim Satanæ: h *scriptum est: non tentabis Dominum Deum tuum.* quasi diceret: Miracula non sunt ob vanitatem absque necessitate faciẽda Confidẽtia in Deum nec temeraria, nec præsũptuosa esse debet. cũ ergò liceat mihi per gradus descendere, cur Deũ tentẽ; & me hinc præcipitẽ? Ex quo intelligam humilitatem & discretionem cũ animi tranquillitate & mãsuetudine, plurimũ ad vanitatis tentationes specie virtutis tecta, superandas, conferre. Humilitas enim disposuit animam ad lumẽ & discretionẽ obtinendam, iuxta illud Sapientis: *Vbi humilitas, ibi est sapientia,* sed petenda à Deo est: ad cuius omnipotentiam spectat (vt IV.

h *Deu.* 6.16.

i *Prou.* 11.2.

bia? aut diuitiarũ iactantia quid contulit nobis;

SECVNDÒ considerandum, quàm ſit hoſti noſtro mendaciorum parenti, familiare, falſis eorum promiſsis, quæ nec ipſius ſunt, nec dare cuiquã poteſt, homines dicipere. Nam interdum arces neſcio quas in imaginatione noſtra tanquam in aere fundatas fabricans ingentium nobis bonorum ſpem facit, ſi lethale aliquod peccatum admittamus. Alios idem per mũdanos adulatores falſosq; amicos præſtat, qui iniqua quædam nobis procuranda, fallaci ea cõſequendi ſpe, nobis obtrudunt. Ex quo apparet, quàm ſtultam ſit ei fidem adhibere, qui nec per ſeipſum, nec per os alterius nouit vnquam dicere veritatem, ſed, mendacium ſemper ad meam deceptionem & perniciem. I

TERTIÒ attendam quàm grande malũ ſit lethale peccatum, auaritiæ præſertim & ambitionis, quæ hominem Satanæ ſeſe proſternenẽ, eundemq; vt Deum adorare cogit. Ac propterea Apoſt.o *auaritiam idolorũ ſeruitutẽ* appellat. Eſt.n. pecunia verè idolũ; in quo Satanã latentẽ auarus adorat. & ideò Chriſtus impoſsibile dicebat eſſe p *duob⁹ dominis ſeruire*, hoc eſt *Deo & Mammona*. Ex quo etiam magnam concipiam cõmiſerationem eorum, qui in terram procidentes, dœmonem adorant, non ob totum mundum, quem ille fallaciter promittit ſed ob eius particulam minimam tantillum inquam fortunarum, aut honoris. III.

o *Col.* 3.5.

p *Mat.* 9. 24

STATIM verò oculos ad eũ modũ, quo Chriſtus hanc repulit tentationẽ, conijciã: magno

quot,& quem in finem venerint,quidque egerint. Misit illos pater æternus ad honorem filij,vt victoriam redderent solennem,& vt curam,quam de illo gerebat,geritque omnium, qui in certamine versantur,ostenderet. & quàmuis Angelus vnus ad præsentem necessitatem suffecisset, multos voluit venire; qui de tam insigni victoriâ, debellatoque atrocissimo hoste Satana congratularentur. Statimque reuerentiâ summâ mensam in deserto illo loco sternentes,quò grauem famem depelleret,obtulerunt; præstantes officium seruorum erga suum Dominum.

Ex quo primùm magnam de prouidentia diuina confidentiam concipiam, quæ tantam filiorum suorum, eorumque qui pro ipsius honore in huius mundi deserto, in pugna & certamine versantur, curam gerit. Benedicta sit, ô Pater cœlestis, diuina tua prouidentia. Gratias tibi ago pro cura de filio tuo habita,& honore in hac victoria eidem exhibito. Per eundem supplico, mei etiam curam gere,adiuuaque,vt verè in te confidam. I.

Secundò etiam intelligam,Angelos certantibus assistere inuisibiliter, eosque iuuare: congaudere vincentibus, & victoriam illorum excolere: esseque (vt 6 Par te dicetur) diuinæ prouidentiæ, ad necessitatum nostrarum remedium instrumenta: quare & amare & uereri eos meritò debeo; & frequentissimè in auxilium vocare, ne tentationibus succumbam: vel ideò, ne hac eos lætitia priuem. Quæ II.

veritas adeò certa est, vt ipſemet Satanas, dum Christum tentaret, eandem confeſſus, in medium protulerit, ex Dauide in prædicto Pſalmo, diuinâ prouidentiâ ſic ad nos confortandos, diſponente. Sciens enim dœmon alium ſe fortiorem ſibiq́ue repugnantem Angelum eſſe, qui æquè noſtræ defenſioni, atque ipſé oppugnationi inuigilet, contrahit audaciam ſuam, ne quantum cuperet, nobis noceat.

III. TERTIÒ diſcam patientiam & tolerantiam habere in rerum temporalium inopia, quam opportunè Chriſtus Dominus ſit ſubleuaturus: & in tentationibus, etiam multiplicatis & diuturnis confidentiam retinere: quia opportunè Deus euaneſcere eas faciet, earum authore repulſo. Nunquam tamen ſecurum me omninò eſſe exiſtimabo, dum vita ſupereſt: Neque enim fruſtra S. Lucas adiecit a *Satanam vſque ad tempus à Chriſto receſſiſſe*. ſed vt intelligas, etſi modò recedat, ad nouum fortè, ſed periculoſius certamen rediturum.

a Luc. 4, 13.

Sed qui ad primum vincendum gratiâ ſuâ iuuit; iuuerit etiam ad ſecundum, & ſemper. Amen.

MEDI-

MEDITATIO VI.

DE APOSTOLORVM VOcatione & electione.

PVNCTVM I.

CONSIDERANDA primum est Apostolorum, quos Christus elegit, quoad eorum naturalia conditio; & cùm finis, ad quem eligebantur celsitate conferenda; ipsius etiam electionis causæ perpendendæ sunt. PRIMVM enim volens Christus a *duodecim* viros *eligere*, b qui *duodecim* essent *Ecclesiæ fundamenta*, ipse solâ suâ misericordiâ *eos elegit*, ac vocauit & quidem non in nobiles, diuites, aut potentes Iudææ & Galilææ, nec in legis peritos, aut pharisæos (qui illius temporis erant Religiosi) oculos cōiecit; sed pauperes, humiles, rerũ ignaros, & in vilibus & abiectis officijs versatos; & hos illis relictis, eligere voluit. Cuius facti tres fuerunt causæ. PRIMA, quod quamuis est Deus (vt est apud Iob) non propterea d *quod potens sit; potentes abÿciat* nec propterea quòd sapiẽs sit; sapientes repellat: tamẽ, quoniã ipse abiecit sese, vt fieret homo, pauper, humilis, & abiectus; venitq́; ad hoc vt humilitatis nobis magister esset, voluit eã in omnibus exercere, discipulos pauperes & humiles habere, eisq́; sese coniũgere, e *quia cum simplicibus sermocinatio eius*, & cũ humilibus corde; cũ superbi huius mũdi Magistri, contrà

a *Mat.* 4.19 & 10. 2. a *Marc.* 1. 17. 19. & 3. 14. a *Luc.* 5 11. & 6. 13. b *Apoc.* 21. 14. c *Iob.* 15.16 *non vos me elegistis.* d *Iob.* 36.5. *Prou.* 3. 23

abiectos, superbo ipsi & auaro fidem adeò nouam, doctrinam adeo sublimem, legem adeò puram, vitamque seueram (qualis est vita Euangelica) persuadere, nisi Dei omnipotentia tale opus perficeret; nisi dextera Dei altissimi talem faceret in huiusmodi hominum mentibus mutationem. Propter quam ingentes gratias illi agam, perpendens, simile quid euenire in minoris mundi, animæ meæ conuersione: quam nullæ humanæ vires valerent ad Deum trahere, nisi ipsius virtus iuuaret; nec cùm Dauide dicere liceret, h *Nunc cœpi* nouam vitam, nisi quia *hæc* est *mutatio dexteræ excelsi*. h *Psal 76.11*

PVNCTVM II.

CONSIDERANDA deinde est virorum istorum, quos Christus eligit, conditio, quoad moralia, hoc est virtutes aut vitia, bonos prauosve mores, perpenso vitæ genere, ex quo illos eduxit, causisque, ob quos id fecit.

PRIMVM ergo perpendam: vocationis diuinæ duas tantùm esse causas, infinitam Dei misericordiam; & Christi Domini merita, propter quem (vt ait Apostolus) a *vocauit nos, vocatione sua sancta, non secundùm opera nostra, sed secundùm propositū suum & gratiam, quæ data est nobis in Christo* IESV. Quamuis interdum in huiusmodi vocatione Deus ad aliquas eorum, qui vocantur, dispositiones, respiciat; vt fini, ad quem vocantur deseruire a *2. Tim. 1. 9.*

ad eum ſequendum, quem ipſe ſequebatur. & ita ſtatim ac c *fratrem ſuum Simonem inuenit, eum ad Ieſum deduxit*. Quæ duæ diſpoſitiones eum aptum reddiderunt, vt Chriſtus ad ſe vocaret, quòd aptiſsimæ eſſent ad Apoſtoli munus, cuius finis eſt propria & proximorum ſalus. c *Ioan.* 1. 42.

II. SECVNDÒ vocauit Chriſtus alios virtuti deditos, ad bonũ propenſos, & in bonas actiones incũbentes, quo ſic virtuti honorẽ conciliaret, nosq; ad laudabilia earũ exercitia permoueret. Inter hos fuerũt quatuor illi, qui in d *Mari Galileæ piſcabantur, Petrus, Andreas, Iacobus & Ioannes*, in quibus duæ aliæ virtutes ſplẽduerunt. *Vna*, quòd duræ & humili occupationi eſſent intenti, vt otium fugientes, victum ſudore vultus ſui quærerent, vſq; ad rerum ſuorum proprijs manibus effectionem. *Altera* fuit inſignis & ſtricta germanitas mutua inter ſe: vt qui non ſolum ſecundùm carnem fratres eſſent, ſed etiam ſpiritu & magna ſeſe mutuò iuuandi voluntate; vt idem quiſque alteri, quod ſibi bonum cuperet. Quæ duæ diſpoſitiones aptiſsimæ etiam erant ad Apoſtolatus officium, quod in charitatis vnitione & in aliorum commodum laborandi deſiderio fundatur. & in omnibus his quatuor contendam excellere, ſi cupio à Chriſto eligi in diſcipulum, & in magnis eius obſequij rebus occupari. d *Matth.* 4. 14.

III. TERTIÒ vocauit quoſdam inſignes peccatores, & ad malum propenſos, rebusque huius

vitæ tenacissimè adhærentes: quos ex mundi huius pelago, & peccatorum abysso eduxit. sicut e *Matthæum* & posteà f *Saulum*; vt in eis gratiæ suæ vim & misericordiæ magnitudinē: ostenderet, ne quis peccator desperaret, aut de eius misericordia, tanquam ab ea exclusus, diffideret, qui omnes complectitur, & omnibus cupit benefacere. O supreme Magister, & infinitè misericors, laudent te Angeli pro tanta misericordia, qui non dedignaris homines adeò viles in discipulos, & graues adeò peccatores in Apostolos asciscere. g *Educēs* (vt ait Dauid) *nubes ab extremo terræ*, quia de terrenis hominibus cœlestes efficis: ex frigidis siccisque cordibus feruentes deuotosque facis prædicatores, qui instar h *nubium eleuati* volant per orbem, quem sua doctrina admirabiliq; vitæ exemplo irrigant. Respice in me Domine, misericordiæ oculis, aspectuque tuo consume affectiones omnes terrenas in me & ad cœlestium desideria eleua, quò misericordiæ tuæ thesauros in homine tot miserijs plenissimo manifestes. Glorifica, anima mea, Deum tuum, qui ad suam te scholam immerentem vocauit, multis alijs, in errorum suorum abysso relictis, colloca te ex humilitate in extremo terræ, quò te sol ille iustitiæ respiciat, eleuetque tanquam nubem ad altitudinem cœli.

e *Matt* 9. 15. *Luc.* 5. 27.
f *Act.* 9. 7.
g *Psal.* 134. 7.
h *Ierem.* 51. 16.

PVNCTVM III.

TERTIÒ considerandus est admirandus ille modus, quo in Apostolorum vocatione vsus est Christus. Perpendendo verba, suauitatem & efficacitatem huius vocationis, quæ non eadē fuit in omnibus. quosdam enim paulatim ad se sequendum allexit; alios primo intuitu traxit; quosdam verbis, officio & occupationi ipsorum accommodatis; alios simplici verbo, & imperio quodam diuino.

Nam primùm Andream & Petrum sensim allexit, ter (vt August. & alij Doctores dicunt) eos vocans. PRIMVM, vt ipsum agnoscerent, in c *hospitiũ suũ* admisit, duabus aut tribus horis vesperi, & familiariter cum eis, sicut cum alijs multis agens. SECVNDÒ, eosdē vocauit, vt suam doctrinam audientes, strictiori sibi familiaritate eos coniungeret, sicut alios etiã discipulos admittebat. TERTIÒ, omninò ad perpetuam sequelam, c *relictis suis omnibus*, vocauit. Quam vocandi rationem Christus ita direxit, vt doceret homines ordinariâ lege, gradibus quibusdam ad perfectionem conscēdere, per tres videlicet illas vias statusve notos, Incipientium, Proficientium, & Perfectorum. Nam diuinæ inspirationis semen (ipsomet Christo teste) primum prodit in herbam; mox in culmum & spicam magnam; ac demùm in plenum ac solidum in spica ipsa

I.

2. De Consen Euang. c 17. & p. N. ignat.

a *Ioan.* 1. 391

Luc. 5. 10.

c *Matt.* 4. 19. *Marc.* 1. 18.

turbationum mearum & inordinatarum affectionum, negotiorum, & curarum sæculi retibus irretitum & illaqueatum, ac debilem adeo, vt proprijs viribus me ab eis expedire non possim; adeò potius ad eadem addictum, vt neque velim, nec desiderem me expedire, potius miser hic status ita arridet, & sic manere perplacet: vt iuxta prophetam) e *immolem sagenæ meæ, & reti meo sacrificem*: dum affectiones has meas; & eas ipsas terrenas, & voluptatem adferentes, sicut idola colens eisdem totus illigor & irretior.

e *Habac.* 1. 19.

Verùm IESV CHRISTI Domini nostri misericordia adeò magna ac potens est, vt vel verbulo efficere possit: viresque addere, ad me expediendum ab eis & omnia relinquenda. O DEVS omnipotens, f *disrūpe* velociter *vincula* mea ne ampliùs reti huic affectionum mearum, sed *tibi sacrificem hostiam laudis*: tuúque nomen inuocem. O anima mea, ne diffidas, quin te liberam, & in meliorem mutatam videre possis: g *facile est enim in oculis Dei subitò honestare pauperem*, & vnico aspectu suo omnem tuam miseriam reparare h Rex enim, *qui sedet in solio iudicij, dißipat omne malum intuitu suo*.

f *Psal.* 115. 17.

g *Eccl.* 11. 23.

h *Prou.* 20. 8

III.

TERTIÒ perpendam, Christum Dominum imperio quodam Matthæum & alios vocasse, verbo illo *sequere me*, nullâ aliâ eis reddita ratione: quamuis intus eis reuelaret plurimùm eorum interesse, si

acqui-

ac quiescereet: quatuor verò illos piscatores suauiùs vocauit illis verbis: *Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum*. Promissione illa eos alliciens, ac si dixisset, nec propensionem vestram, nec officium abstraham, sed perficiam: loco enim piscium, animas coelo, prædicatione vestra piscabimini.

Ex quo apparet, Deum accomodare gratiam suam ei bono, quod est in ipsa natura, illud adhuc magis perficiendo: quò simul vtraque familiariter gradiens, finem suum suauiùs consequantur, & ita gratia vocationis Christiani propria multum confert ad malas naturæ propensiones compescendas, sicut in Matthæo; bonas verò perficiendas, vt in piscatoribus illis, quorum vocationem mihi ipsi applicans, videbor mihi audire Christum Dominum cordi meo loquentem: abijce retia, quibus capis voluptates, & huius vitæ commoda: veniq́ue post me, consilia mea amplectere; & ego te aliarum voluptatum bonorumq́; cœlestium faciam piscatorem; imò & hominum, quos verbo & exemplo tuo cœlo lucraberis.

Ex dictis concludo, finem Apostolicæ vocationis duas partes cõplecti; alteram vt ipsi Christũ perfectâ virtutũ eius imitatione sequantur; alteram vt alios ex huius mundi pelago adducant qui idem faciant. Quod posterius in priori habet fundamentum: stultum enim esset alios, ne periclitentur, ex mari educere; si propterea ego submergerer, & à

Christo

Christo sequendo ego retardarer: vt alios ad id deducerem.

PVNCTVM IV.

CONSIDERANDVM denique, quàm fuerit excellens Apostolorum in acquiescendo Christo vocanti obedientia! Vt enim aiunt Euangelistæ, a *Cùm Petrus & Andreas retia sua in mari laxarent; & filij Zebedæi cum patre suo in naui retia repararent*, b & Matthæus telonariæ intentus esset, a *Statim* vocante Christo, & a *continuo relictis omnibus secuti sunt eum*.

a Matth. 4. 10. b & c. 9. 9
a Marc. 1. 18. b & c. 2. 14.
a Marc. 5. 11. b 27.

Tres perfectæ obedientiæ gradus.

IN hac obedientia indicarunt ipsi tres excellentis huius virtutis proprietates. PRIMA præcipuaq; fuit, captiuare intellectum & iudicium proprium in obsequiū Christi; sese eius præscripto absq; replica & rationum, quæ ad se excusandum, vel iussa differenda in contrarium concurrere poterant, allegatione. Nam

I.

S. Petrus prætendere potuisset, filiæ educationem, familiæ sustentationem, ac rerum domesticarum dispositionem: Ioannes & Iacobus, quòd parentes haberent seniores, suiq; laboris ad sustentationem indigentes: Matthæus, quod rationes haberet cum multis implicatas, multamque pecuniam negotiationi expositam; ac propterea necessarium esse de omnibus disponere. Nihil horum prætexuerunt, sed iudiciū suum absolutè mandatis Christi subiecerunt & in diuinam prouidentiam confidenter sese proijcientes, cæca quidem obedientia, sed non

ſtulta at prudenti obtemperarunt. illuſtratio enim interior diuinæque gratiæ vis, ac diuinitas, quæ in Chriſti vultu & verbis emicabat, illos conuicit, vt ſeſe totos ei traderent.

II. SECVNDA obedientiæ perfectio fuit voluntatis, quam promptiſſimè Chriſti voluntati ſubiecerunt, exuētes quicquid affectus amoris ad vxorem, filios, parentes, cognatos ipſaſque fortunas haberent; quæ licet paruæ eſſent, magnas tamen, Gregorio teſte, iudicati ſunt reliquiſſe; vt qui voluntate ac deſiderio aliquid aliud, quàm ipſum Chriſtum, habendi ſeſe ſpoliauerint. Cuius cauſa S. Petrus dixit: c *Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te.* Non dixit: reliquimus omnia, quæ habebamus; ſed abſolutè: *Omnia*, vt oſtenderet, ſe omnia, quæ habebant, & habere poterant, reliquiſſe, parentes, fratres, cognatos, amicos, vxores, filios, fortunas, & quicquid iuris ad eas habere potuiſſent, ac ſeipſos demum, libertatem, voluntatem, & ſi opus eſſet, honorem, & vitam ipſam, quia omnibus vt Chriſtum ſequerentur, renunciarunt.

Homil. 5. in Euang.

c *Matth. 19. 27.*

III. TERTIA perfectio fuit Executionis: quæ fuit velox, in puncto, alacris, nullâ morâ, nec per inſtans quidem interpoſita abſque repugnantia, aut triſtitia, & licet ante oculos eſſent, quæ aliàs amabant, aut magnifaciebant, parentes, retia, pecuniæ, nihil tamen hæc illos remorata ſunt: ſed tanquam ſerpentes omnia illa fugerunt. Qui extenſa habebant in mari, ſtatim ea abiecerunt: qui ea reparabant, non

Chryſoſt. homil. 14. in Matth.

ſunt

ſunt vel ad punctum progreſſi: qui libros rationum apertos habebat, & pecunias in ipſis menſis, reliquit eo modo, quo erant, cum verbum *ſequere me* audiuit, idque tanta animi voluptate, vt è veſtigio inſtruxerit conuiuium ipſi Chriſto, & eius diſcipulis abſque publicanis, quò interior lætitia etiam exterior proderetur. O DEI omnipotentiæ miracula! d *O mutatio dexteræ excelſi!* e *O Sol tripliciter exurens montes, radios igneos exufflans & refulgens, radijs ſuis obcæcat oculos.* concede mihi obedientiam cæcam, feruentem, ac diligentem, quam montibus his Apoſtolicis contuliſti; vt tibi obſequens ſicut illi, perueniam ad regnum cum illis per omnia ſæcula. Amen.

d *Pſal.* 76. 11.
e *Eccl.* 43. 4.

PVNCTVM IV.

PERPENDENDA denique ſunt præmia propter hanc obedientiam à Chriſto Apoſtolis collata.

PRIMVM enim eos ad maximam omnium, quas in Eccleſia ſua inſtituit, dignitatem euexit, quæ eſt a *Apoſtolatus*, ſuos illos conſtituens Legatos, qui ipſius vices authoritatemque in Euangelicæ legis per vniuerſum mundum prædicatione, ſuſtinerent. I.

a *Matt.* 10. 2.
a *Marc.* 3. 14.
a *Luc.* 6. 13.

DEINDE illos elegit, teſte Marco, *vt eſſent cum illo*, & ſtrictiorem cum eis familiaritatem haberet, omnium ſecretorum ſuorum conſcios illos faciens, quibus poſtea dixit: III.

b Ioan. 15.15 b *Iam non dicam vos seruos: quia seruus nescit quid faciat Dominus eius: vos autem dixi amicos: quia omnia quacunque audiui à patre meo, nota feci vobis.*

III. TERTIÒ, maiores eis gratias ac dona quàm omnibus Veteris Testamenti & Noui, qui eos secuti sunt Sanctis, contulit. non modò quoad sanctitatem, sed etiam quo ad sapientiam, & potestatem miracula patrādi, & reliquas gratias quæ gratis datæ dicuntur: qua de causa dixit Apostolus eos c *primitias Spiritus* habuisse, & esse d *gloriam Christi.*

c Rom. 8.23

d 2. Cor. 8.23

IV. QVARTÒ, eisdem promisit: e *Amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit filius hominis in sede maiestatis suæ; sedebitis & vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel.* eo quòd ipsi obediuerint, ac eius intuitu & amore reliquerint omnia: quibus & in hac ipsa vita centuplo plus dedit, quàm illi reliquerant. Quod si ita est, vti diximus, eos efficaci voluntate omnes fortunas honores ac voluptates reliquisse, quas vel optare potuissent: quod eis ipse Christus dedit, centies millies plus fuit, quam quod ipsi reliquerunt. tales enim gratias, dona, & spirituales consolationes illis dedit, vt omnia quæ reliquerant incomparabiliter excederēt. Vt verò nos ipsos excitaremus, ad simile quid præstandum, atq; Apostoli præstiterunt; eadem nobis promisit, quæ illis, vt suo loco videbimus. O mi Redemptor, siquidem eos, qui Vocationi tuæ obediunt, libera-

e Matth. 19. 28.

6. Part. Meditat. 48.

libus adeo præmijs afficis, æquum est, vt & ego in hac vita tibi obsequar, vt eò perueniam, vbi gloriâ tuâ frui liceat. Amen.

MEDITATIO VII.

DE VNIVERSALI VOCAtione, qua CHRISTVS Dominus omne genus hominum ad seipsos abnegandos, & crucem propriam tollendam vocat.

QVONIAM *S. Ioanne teste.* a In hoc apparuit filius Dei vt dissoluat opera Diaboli, *præmittemus vocationẽ, qua dæmon homines ad se sequendum contra Christi crucem inuitat: subijciemus deinde ipsius Christi vocationem: vt vtramqúe conferentes intelligamus, vtrum audire expediat & sequi. Vtraque vero meditatio multum adferet lucis ad rectè faciendam status vitæ Electionem: qui nostræ saluti maximè sit conueniens.*

Matt. 16. 24. *Marc.* 8. 34. *Luc.* 9 23. a1. *Ioan.* 3. 8.

PVNCTVM I.

a Ioan. 14. 10. B. P. Ignatius 2. hebd. die 4.

PRIMVM considerandus est a *huius mundi Princeps* LVCIFER, in igneo suo throno, fumo plenissimo sedens, aspectu horribili vultu tremendo, innumeris dæmonibus, harum tenebrarum principibus stipatus, in id omnibus conspirantibus, vt vexillo contra Christi crucem erecto, bellum in eum moueāt. In quem finem tentationum laqueos aduersus homines parant, ad tria illa vitia illos inducentes, quæ S. Ioannes b *concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorum, & superbiam vitæ* appellat: Primùm ad carnis voluptates alliciunt, quæ circa Gulam & Luxuriam versantur; deindè ad diuitias, & honores; qui auaritiæ & ambitionis sunt materia; denique ad vitæ superbiam, quæ propriæ excellentiæ est appetitio, cum præsumptione de seipsis, ac de iudicio proprio. Vocatur verò superbia vitæ, quia magna, viuax, & tumultuaria est: continuò viuens, c *crescens* reliquaq; mundi huius vitia & peccata proferens.

b 1. Ioan. 2. 26.

I.

c Psal. 73 23

II.

d 1. Pet 5. 8. D August. Præfat. in Psal. 96.

MOX rabies illa perpendenda est, quâ d *Dæmones, vt rugientes leones, circumeunt* mundum vniuersum, nullum prætereuntes angulum *quærentes quem deuorent*, siue persecutionum violentia, sicut leones; siue apparentium rationū astutia, sicut serpentes, vt quoquo modo deceptos ad suas partes pertrahant. Qua arte ingentem edunt stragem, quia innumeri

homi-

homines ad eos aduolant;alij concupiſcenciâ carnis & eius voluptatum ducti: alij diuitiarum & honorum, alij ſuperbiæ & elationis vitæ: ac denique ad eius vexillum tranſeunt, quotquot e *crucis Chriſti ſunt inimici*. de quibus ait Apoſtolus, *quorum Deus venter eſt, & gloria in confuſione ipſorum*: quorum *finis* erit *interitus* & mors æterna. e Phil. 3. 18.

HAC conſideratione ad commiſerationem,& lacrymas, exemplo Apoſtoli me excitabo, quòd tantus ſit eorum numerus, qui ad partes Dœmonis tranſeant, obſtupeſcens eorum ſtultitiam,qui ſcientes ſe in ſeruitij & laboris ſui præmium,nihil niſi inferni tormenta accepturos, nihilominùs eum ſequantur. Circumſpiciens verò totam vitam meam præteritam & præſentem, deflebo, quòd aliquando in eadem fuerim deceptione: Deumque rogabo, vt ab ea me liberare velit. Amen.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDVS deinde Chriſtus Dominus noſter in humili quodam loco, vultu amabili & iucundo, diſcipulis & alia multa hominum turba circundatus, atque omnibus dicens: a *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, tollat crucem ſuam, & ſequatur me*. Quibus verbis ad tria alia omnes inuitat, ijs contraria, quæ Princeps huius mundi proponebat. a Matth. 16. 24. Luc. 9. 23.

I. PRIMVM ad propriam vniuscuiusque abnegationem, triplicis illius mundi Concupiscentiæ, vitiorumq; ab illis manantium mortificatione: vt quisq; videlicet omnes sensuum voluptates, diuitiarum cupiditatem, omnem inanis honoris, internæque superbiæ & propriæ excellentię appetitionem & pręsumptionem, iudicium denique proprium & voluntatem, abneget atque mortificet.

II. DEINDE ad propriam crucem tollendam inuitat: vt prompti nimirum sint ad triplicis illius mundi concupiscentię contraria amplectenda: ad labores videlicet doloresque tolerandos: paupertatem, contemptum, & omne genus humiliationis & subiectionis: quia spiritualis crux Christi his tribus partibus constat, paupertate, contemptu & dolore: quamuis earum vnamquamque plures molestiarum differentiæ comitentur: Quam crucem vult Christus quotidie ab omnib' ita tolli, vt quisque eam partem ferat, quæ eo ipsi die contigerit; idque cum perseuerantia vsq; ad mortem.

III. TERTIÒ denique inuitat omnes ad virtutum suarum & exemplorum, quæ ipse præbet, in abnegatione & propriæ crucis baiulatione, imitationem: quia decreuit, nullum omninò ad suum comitâtum & scholam admittere, qui eam non statuerit amplecti, & sub tali suo vexillo militare: ideoque protestatus est: b *Qui non baiulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus*: & c *non est me dignus*.

b Luc. 14. 27.
c Matth. 10. 38.

MOX

Mox expendam, quàm ſit hæc vocatio rationi conſentanea. Si enim ego ſum improbus & ab vtero ad vitia peccataque propenſus; æquum omninò eſt, meipſum ita abnegare, vt prauas omnes propẽſiones mortificem: quò à malis & incommodis, quæ ab eis proueniunt, eripiar. Et, ſi voluptates, diuitiæ, honores, & huius mundi excellentiæ, fomentum ſunt iniquitatum; iuſtum eſt inordinatum illorum amorem exuere, vt à tot miſeriis ſim liber. Et, ſi neceſſe quoq; eſt, multas mihi in hac vita calamitates, dolores ac tribulationes accidere: quid prudentiùs fecero, quàm ſi vel ex neceſſitate virtutem faciens, Crucem meam libenter amplectar, qua vitam promerear æternam? Ac denique ſi Chriſtus Dominus noſter è cœlo deſcendit, vt crucem ſuam ferret, dolores, paupertatem, contemptum amplectens: quid magnum fecero, ſi eundem ſequar, id faciens, quod Dux meus, Rex meus, & Deus meus, vt me exemplo ſuo permoueret, effecit? O Dux ſupreme, ſiquidem me ad id vocas, vt meipſum abnegem, accede Domine, vt mecum contra meipſum certes, neceſſe eſt enim, vt fortior me ſit is, qui me vincat. Et quandoquidem id à me requiris, vt quotidie crucem meam portem; impertire etiam gratiam tuam, ne ſuccumbam, aut ab ea oppreſſus deficiam. Amen.

PVNCTVM III.

TERTIÒ considerandæ sunt tres illæ efficacissimæ rationes, quibus vsus est Christus Dominus, vt hanc vocationem nobis persuaderet.

I. a Luc. 9. 24. PRIMA est. a *Qui voluerit animam suam saluam facere, perdet eam; & qui perdiderit illam propter me, inueniet eam.* quasi diceret distinctius: salus vestra & vita æterna in ea est posita, vt vos ipsos abnegãtes, crucemq́; vestrã portantes me eò vsq; sequamini, vt, vbi necesse fuerit, vitam hãc temporalem mei causa exponatis; sicut ego exposui. Et qui hoc modo eam exposuerit, non omninò eam perdet, quia perfectionẽ hanc æternamq́; recipiet. Eadem ergò ratione imaginari licet, Christum mihi dicẽtem: qui fortunas suas, honorem, delitias amicos, & quodcunq; temporale bonum propter me perdiderit, eadẽ postmodũ inueniet: Contra qui eadem conquirere, aut conseruare, contra voluntatem meam voluerit: ea perdet, & animam simul cum illis in æternum.

II. b Matth. 16. 26. Luc 9. 25. SECVNDA ratio est: b *Quid enim prodest homini, si mundum vniuersum lucretur; animæ verò sua detrimentum patiatur? aut quam dabit commutationem pro anima sua?* Atque si nobis diceret: Si Satanæ suggestionem, non verò meã vocationem sequamini, animas vestras perdetis in æternum. Quid igitur vobis profuerit, omnes huius mũdi delitias, honores, diuitias, & excellentias consecutos fuisse; si tandem

anima vestra pereat? Interrogate damnatos ipsos, qui iam in inferno cruciantur, & respondebunt: c *Quid nobis profuit superbia? aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis?* delitiæ, honores, dignitates, & quicquid bonorum in terra est, quam nobis vtilitatem attulerunt? *Transierunt omnia illa tanquam vmbra, & tanquam nuntius præteriens*: nunc verò æternis his tormentis cruciamur. c *Sapi.* 5.8.

III.

TERTIA ratio est: d *Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum Angelis suis, & tunc reddet vnicuiq; secundum opera sua.* Quasi nobis diceret: Ego venturus sum cũ meę crucis vexillo, ad hunc mundũ iudicandũ: & quos reperero, noluisse illam mecũ portare ad ęternũ ignem in dœmonum societate, cuius partes secuti fuerunt condemnabo: eos verò, qui voci meæ obedientes, crucem meam amplexi fuerunt; ad æterni Patris mei gloriam deducam. d *Matt.* 16. 27.

HAS tres rationes benè perpẽdens, vtramque vocationem Luciferi, scilicet & Christi conferam, finemq; infelicissimum eorum qui illum; felicissimum verò eorum qui hunc sequuntur: cùm itaq; (ipso Christo Domino teste) e sit impossibile simul *duobus Dominis seruire, Deo & Mammona*, Christo, vanisq; huius mundi honoribus: nec possibile sit sub duobus adeò inter se repugnantibus ducibus militare; contendam omninò aures meas Luciferi suggestionibus occludere; voci verò Christi audientes præbere; meipsum, vt ipse suadet, abnegando; meam crucem baiulando, ac su- e *Matt.* 6, 24

premum

premum Ducem meũ, ſub eius vexillo promptiſſimè ſequendo. Ad quod pręſtandum iuuerit quoque expendere, quid in hora mortis, & cùm ante Chriſti tribunal in die Iudicij conſtituar, feciſſe; quem ſecutum me fuiſſe vellẽ? diuitias, an paupertatem? honores, an contemptũ? delitias an afflictiones? meam voluntatẽ expleuiſſe, an eandem meq́; ipſum abnegaſſe? & illud porrò nunc eligam, quod tunc elegiſſe, & amplexus eſſe, vellem.

IV. Ne verò tam procul, ad mortem & iudicium rem hanc & felicem electionem differre videar, id vnum addam, quod valdè ad rem facit: in Luciferi vocatione, quæ in ſpeciem delitias, honores, diuitias, libertatẽ, & requiẽ promittere videtur: omnia tamen tot acerbitatibus commixta eſſe, vt reipſa ſint difficillima: nam ipſimet damnati apud Sapientem fatentur: f *Laſſati ſumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles.* Contrà verò Chriſti vocatio, etſi in ſpeciem ſit abnegatio, & crux, ita tamen à diuina prouidentia temperata, & cuiuſq; humeris ac viribus proportionata, tantaque cœleſtium gratiarum iucunditate reſperſa, vt etiam in hac vita iucundiſſima, ac leuiſſima iudicetur; Nam & ijs, qui à partibus dœmonis ſteterunt, magnum eſt leuamen ad Chriſti caſtra tranſire: quos ipſe Chriſtus hac ipſe ad ſe inuitat, cùm dicit: g *Venite ad me oẽs qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos; tollite iugum meum ſuper vos, & diſcite à me quia mitis ſum, & humilis*

f Sapi. 5. 7.

g Matt. 11. 28

corde:

corde & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suaue est, & onus meum leue. Quamuis, inquit, iugum meum sit suiipsius abnegatio, est tamen suaue; & quamuis crux mea sit onus, est tamen leue, modo humiles esse velitis & mansueti; sicut me esse videtis: Ego enim h *humilibus eam gratiam* impertior, vt quicquid aliàs graue est & asperum, verè leue reddatur ac iucundum. O Magister dulcissime, cuius humeris mea, & mortaliũ omnium crux innititur, concede, quæso, mihi, tuam vt vocationem audiam, laboresque crucis amplectar, prouidentiæ tuæ relinquens, vt leuamen & auxilium ad ferendum opportunum tempori adferas: vt eligens, dum viuo, id, quod mortis tempore optarem elegisse, accipiam in iudicio tuo coronam gloriæ, Amen.

h *Iacob. 4. 6.*

MEDITATIO VIII.

DE RESIGNATIONE AD Christi vocationem amplectẽdam, & renuntiandum omnibus, vt quis in eius discipulum adscribatur, necessaria.

QVONIAM *Christus Dominus nunquam à vocandis ad se sequendũ hominibus desistit, aptissimam hic dispositionem indicabimus, quam habere debemus, vt eò contendamus, quò sanctissima eius vocatio locum in nobis*

B. P. Ignatius hebd. 4. die 2.

inueniat, & porrò per eam consequamur æternam vitam. Eam autem dispositionem docuit, idem qui vocat, Christus Dominus noster, ad miranda illa sua apud S. Lucam sententia.

a Luc. 14.33. *a* Omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet: non potest meus esse discipulus. *Qua sententia non ita iubet omnes renuntiare omnibus quæ possident, vt illis reipsa se spolient; sed corde & inordinato eorum affectu: & vt parati etiam sint reipsa se spoliare, & à se abijcere, cùm aut ad salutem æternam impedimento sibi esse animaduerterint; aut certè cum speciali Deus vocatione ad id eos permouerit: inspirans tale medium ipsis ad eandem salutem consequendam conuenientissimum esse atque tutissimum. Sub illa autem communi voce* OMNIVM, *intelligendæ sunt facultates omnes temporales honores, dignitates, officia, etiam eminētia, parentes, filij, fratres, amici, noti, & quæcunque personæ & res reliquæ huius mundi. quorum inordinatus amor à Christo Domino sequendo nos potest retardare; &, ne eius discipuli simus, impedire. His præmissis tres hominum classes distinguemus, qui salutem consequi desiderant; & porrò ad Christum sequendum se disponere: vt discernamus, quinam illorum rectam viam teneant, vt illis nos coniungere statuamus.*

PVNCTVM I.

PRIMA classis eorum est, qui salutis suæ finem assequi volentes, media tamen ad id apta ob difficultatem, quam adiunctã habent, nõ applicant: vellent Christum sequi, non tamen omnibus, quæ possidet, renunciare: quod si fortè eis renunciare, & inordinatum ad ea affectum exuere velint; efficacia tamen ad id media non arripiunt: sicut ægroti illi qui sanitatem recipere cupientes, nec sanguinem tamen emittere, nec pharmaca, aliave ad eam necessaria medicamenta adhibere volũt, ob dolorem, & acerbitatem, quam in illis sentiunt. Hi contraria omninò diuinæ vocationi mandato illi de renuntiando omnibus dispositione laborant: qui propterea nec spiritualem salutem, nec æternam vnquam vitam consequentur; ad quam non desiderijs nudis, si opera desint, peruenitur. Nam etsi salutem consequi, & sanari velle videantur, reuerà tamen id nolle potiùs, conuincuntur. Id enim Spiritus sanctus insinuauit, cùm dixit: a *Vult & non vult piger.* vult finem; sed non vult media: vult ad Christũ peruenire; sed non vult eundem sequi: vult virtutem, quà bona est; sed non vult, quà eadem difficultatem habet annexam, propter quam eam deserit. Lustrabo ergò meipsum, vt videam, num eadem laborem deceptione, dum virtutes aliquas consequi cupio. Interdum enim dicam; cupere me humilitatẽ consequi, & superbiam extirpare; sed nec me

a *Prou.* 13. 14. *S. Hier.*

ipse

inueniat, & porrò per eam consequamur æternam vitam. Eam autem dispositionem docuit, idem qui vocat, Christus Dominus noster, admiranda illa sua apud S. Lucam sententia.

a Luc. 14.33. *a* Omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet: non potest meus esse discipulus. *Qua sententia non ita iubet omnes renuntiare omnibus quæ possident, vt illis reipsa se spolient; sed corde & inordinato eorum affectu: & vt parati etiam sint reipsa se spoliare, & à se abijcere, cùm aut ad salutem æternam impedimento sibi esse animaduerterint; aut certè cum speciali Deus vocatione ad id eos permouerit: inspirans tale medium ipsis ad eandem salutem consequendam conuenientißimum esse atque tutißimum. Sub illa autem communi voce* OMNIVM, *intelligendæ sunt facultates omnes temporales honores, dignitates, officia, etiam eminẽtia, parentes, filij, fratres, amici, noti, & quæcunque personæ & res reliquæ huius mundi. quorum inordinatus amor à Christo Domino sequendo nos potest retardare; &, ne eius discipuli simus, impedire. His præmissis tres hominum classes distinguemus, qui salutem consequi desiderant; & porrò ad Christum sequendum se disponere: vt discernamus, quinam illorum rectam viam teneant, vt illis nos coniungere statuamus.*

PVN-

PVNCTVM I.

PRIMA classis eorum est, qui salutis suæ finem assequi volentes, media tamen ad id apta ob difficultatem, quam adiunctã habent, nõ applicant: vellent Christum sequi, non tamen omnibus, quæ possidet, renunciare: quod si fortè eis renunciare, & inordinatum ad ea affectum exuere velint; efficacia tamen ad id media non arripiunt: sicut ægroti illi qui sanitatem recipere cupientes, nec sanguinem tamen emittere, nec pharmaca, aliave ad eam necessaria medicamenta adhibere volũt, ob dolorem, & acerbitatem, quam in illis sentiunt. Hi contraria omninò diuinæ vocationi mandato illi de renuntiando omnibus dispositione laborant: qui propterea nec spiritualem salutem, nec æternam vnquam vitam consequentur; ad quam non desiderijs nudis, si opera desint, peruenitur. Nam etsi salutem consequi, & sanari velle videantur, reuerà tamen id nolle potiùs, conuincuntur. Id enim Spiritus sanctus insinuauit, cùm dixit: a *Vult & non vult piger.* vult finem; sed non vult media: vult ad Christũ peruenire; sed non vult eundem sequi: vult virtutem, quà bona est; sed non vult, quà eadem difficultatem habet annexam, propter quam eam deserit. Lustrabo ergò meipsum, vt videam, num eadem laborem deceptione, dum virtutes aliquas consequi cupio. Interdum enim dicam; cupere me humilitatẽ consequi, & superbiam extirpare; sed nec me

a *Prou.* 13. 14. *S. Hier.*

ipse humiliare studeo, nec ab alijs humiliari sustineo: dicam: me cupere patientiam obtinere, & iram vincere: nolo tamen quicquam tolerare: & porrò superbus remaneò & impatiens: quia & perturbationum animi mortificatio, ad vitia superanda; & virtutum exercitatio ad virtutes ipsas acquirendas, est omninò necessaria.

PVNCTVM II.

I. SECVNDA classis eorum est, qui desiderio salutis consequendæ, media etiam volunt adhibere; sed quæ ipsi iudicio suo approbant, & propria voluntate eligunt, non quæ Dei præscripta sunt voluntate. Volunt Christum sequi, & inordinatum ad res suas amorem deponere: sed hanc tamen certam statuunt exceptionem, vt eas retineant. Et quamuis exdẽ occasiones ipsis sint peccandi; Deusq; internè illos, ad eas etiam reipsa deserendas, instiget, non acquiescunt; sed cùm id sentiunt; tristantur potius, sicut Adolescens ille diues, cùm audiuisset à Christo: b *Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperibus,* abijt tristis. Similes hi sunt illis ægrotis, qui cùm sanitati restitui cupiant, non tamen ea volunt acceptare medicamenta, quæ præscribit medicus; sed quæ ipsi tanquam palato suo arridentia elegerint, volentes etiam voluntatem medici ad eandem approbanda pertrahere: sic, inquam, hi volunt, Dei voluntatem ad suam inclinare; non suam Dei voluntati subijcere:

b *Matth.* 19. 21.

ijcere: Quare & hi laborant dispositione, diuinæ vocationi repugnante, renunciandi rebus omnibus, etiam cum salutis propriæ periculo. Nam fortè nouit Deus talem rerum expoliationem, ad inordinatas ipsas affectiones exuendas, & multa peccata, quæ ab eis proueniunt, euitanda, & porrò ad perfectam ipsorum curationem, esse necessariam.

Et vniuersim credendum mihi est, membrorum meorum spiritualium remedium, non in medijs, quæ meo capite, & cęco iudicio adinuenio; sed in ijs, quæ statuerit Deus, positum esse, qui medicus est animæ peritissimus. sicut Naaman ille Syrus leprosus, etsi vehementer optaret à lepra sanari, remediũ tamen ab Eliſęo Propheta sibi cõstitutum admittere nolebat, c *Septies in Iordane lauandi,* sed illud facilius quod suo capite sibi elegerat, vt videlicet Propheta *egrederetur ad ipsum, & tãgeret manu sua locum lepræ.* sed reipsa nunquam fuisset sanitati restitutus, nisi, mente mutata, à Propheta præscriptum medium fuisset amplexus: quia Deus sanitatem illi reddere decreuerat, non, non medio ab ipso excogitato; sed alio magis eidem vtili & accommodato. c 4.Reg. 5. 10.

II. Sed & hîc lustranda sunt interiora mea, circa res alias vitæ & instituti mei, vt videam num in eis decipiar. si enim confitear peccata mea, & animæ meæ rationes Confessario aperiam; error erit, medijs, quæ ille mihi ad sanitatem recipiendã præscribet, nolle acquiescere; sed ijs quæ ipse mihi effingo. similiter, si

ſum Religioſus; magna mea erit deceptio, ſtatus mei perfectionem medijs à me excogitatis obtinere velle, & contendere Prælatos meos, ad ea approbanda, pertrahere, meumque iudicium & voluntatem eis non ſubijcere. Quare meritò mihi ſimile quid obiicere Chriſtus poſſet, quod in pari occaſione dixerat S. Petro.

d Matt. 16. 63. d *Vade poſt me Satana*: non enim ego facere debeo, quod tu vis, ſed tu, quod ego: non Magiſter diſcipulum, ſed diſcipulus magiſtrum ſequi debet; nec ſubditus ſuperiorem ſuum; ſed ſuperior ſubditum gubernare. O ſupreme magiſter, ſiquidem nobis es e *Via, Veritas, & Vita*, (e Ioan. 14. 6.) ne patiaris aliam me quam tuam viam tenere; nec aliam, quam tuam veritatem amplecti; nec vitam aliam, quàm tuam ducere; te ſemper ſequendo, qui è cœlo deſcendiſti; non vt tuam, ſed Patris tui voluntatem ea via, quam ipſe præſcripſit, ſequereris.

PVNCTVM III.

I. EX his intelligam, tertiam CLASSEM feliciorem, eſſe eorum, qui cùm finem ſalutis ſuæ, propenſionem inordinatarum victoriam, ac virtutum perfectionem cupiant obtinere, ita media illa amplectuntur, quæ Deus illis proponit: vt ſeipſos vniuerſim Dei voluntati reſignent, paratoſque vel ad retinendas, vel ad abijciendas res ſuas offerant, & ęquè ad vtrunque ſtatim amplectendum inclinēt, quòd ad Dei gloriam & honorem, animæ verò ſuæ ſalutem magis expedire cognoſcent;

ſcent, ſicut ægroti illi, qui adeò ſunt ſalutis cupidi, vt in medicorum ſe manus totos proijciant, promptos ea medicamenta acceptare, quæ illi conuenientiora iudicabunt, nec (quod in ſe eſt) ad hæc potius, quam ad illa propendentes. Hæc mira eſt ad diuinam vocationem audiendam eiusque illuſtrationes & inſpirationes recipiendas diſpoſitio: quanuis confidentia ſemper ſit in Dei prouidentia collocãda, qui per Iſaiam. a *Ego Dominus Deus tuus docens te vtilia; gubernans te in via, quam ambulas*, ſiue per ſeipſum id faciat, ſiue per ſuos miniſtros. & quicunque ſe permiſerint ab ipſo gubernari, omnia quæ ipſe ſuggeſſerit & præceperit media acceptantes, accidet illis quod idem mox ſubiecit: *facta fuiſſet ſicut flumen pax tua, & iuſtitia tua ſicut gurgites maris*, perueniéntque propterea tales ſecurè ad portum ſalutis & perfectionis: Diuina enim prouidentia vnumquenque ad eum ſtatum vitæq; rationem vocant, quæ ipſi maximè conueniens eſt, vt *part. 6. Medit.* 42. apparebit. Si haſce tres prædictas hominũ claſſes inter ſe contulero, damnaq; & deceptiones duarũ priorũ deprehendero: decet me tertiam eligere, ac in Dei conſpectu conſtitutum eidem ex toto corde cum Saulo dicere: b *Domine, quid me vis facere?* Ecce ſeruum tuũ; te ſequendi ac tibi ſeruiẽdi cupidum; ſed multis inordinatis affectionibus languentem: manibus me tuis totũ trado, vt de me pro libitu diſponas: paratus enim ſum tuam exequi voluntatem, ſuggere, doce,

a *Iſaiæ* 48. 17. 18.

b *Act.* 9. 7.

propone media saluti animæ meæ conuenientissima: diuina enim gratiâ tua me adiuuante, illa exequar: siue retentis facultatibus, quas possideo; siue abiectis, amore tui.

II. SVNT tamen qui vlteriùs adhuc pergentes, quò propiùs ad Christi imitationem accedant, inclinant potiùs cupiuntq;, quantum in ipsis est pauperes, reipsa esse, contempti, afflicti, sicut ipse Christus fuit; quàm diuites, honorati, & consolati, sicut alij, etiam sancti, fuerunt. Quanuis in ea sint indifferentia, vt vel amplectantur, vel reiiciant vtramuis partem, iuxta ipsius Christi beneplacitum: c ò quod sciant non omnibus eam gratiam conferri, vt in rerum spoliatione & voluntaria religiosa paupertate ipsum sequantur, aut iniurias & contumelias pro illo patiantur. Hanc etiam animi præparationem obtinere, omni conatu curare par esset, ad imitationem Apostoli qui

c Phil. 1. 29. dicebat: d *Mihi absit gloriari, nisi in cruce Do-*

d Gal. 6. 14. *mini nostri IESV Christi: propter quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo*: ego enim mundum & horreo & contemno; mundusque me quoque horret atq; contemnit, ita me tractans atque crucifixum quempiam contemptibilem, infamem, & infelicem. O Deus æterne, concede mihi hanc ex tua misericordia dispositionem, vt dignus efficiar, quem ad magna præstanda, & amore tui etiam ferenda vocare velis.

Amen.

MEDITATIO IX.

DE MIRACVLO A CHRIsto in Nuptijs Cana Galilaea edito.

PVNCTVM I.

NVPTIAE *a facta sunt in Cana Galilaa, & erat mater* IESV *ibi: vocatus est autem &* IESVS *& discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino, dicit mater* IESV *ad eum: Vinum non habent.* a Ioan. 2. 1. S. Thom. 3 p. q. 43. a. 3.

PRIMVM consideranda est Christi Domini benignitas & charitas, quam ostendit, accedendo conuiuiũ illud nuptiale, vt alijs benefaciendi captaret occasionẽ, & spirituale aliquod lucrũ suis discipulis adferret. simul verò attendam eius in mensa puritatem, modestiam & in medijs illis nuptiarum gaudijs grauitatem, eo nos docẽs exemplo, virum spiritualem in omni loco talem esse debere, vt non se ad profana effundat, iuxta Dauidis cõsilium: b *Iusti epulentur & exultent*, sed *in conspectu Domini*; sic enim nihil indignum facient sanctitate, quam profitentur; aut Domino, in cuius præsentia versantur. I. b Psal. 67. 4

DEINDE virginis commiseratio & solicitudo perpendenda est, quæ vini defectum aduertens, pudoremq; & cõfusionem hospitum prouidens, miserta, etiã nullo ad id monente, II.

remedium procurare, operâ filij cogitauit, vt gratum animum ijs, qui ipsam inuitauerant, ostenderet. Idemque nunc erga sibi addictos & deuotos præstat, eorum vicem & necessitates dolens, etiam cùm ipsi aut obliuiscuntur, aut negligunt ad eam pro remedio recurrere. Nam (vt S. August. ait) quo beatissima virgo cęteris sanctis est melior, eò est de nostris commodis eisdem solicitior. O virgo sanctiss. cur non ego in tuo ero obsequio solicitus, quæ in meis necessitatibus reparandis adeò es solicita. si adeò tibi curę est, gratiam pro quouis exiguo obsequio rependere: æquum etiam est me solicitum esse pro collatis in me beneficijs te glorificare; ea enim spe esse possum, quod porrò pergens, etiam maiora præstabis.

Serm. 4. de Natiuit.

III. TERTIÒ perpendendum, quàm beneuola, resignata confidentia breuissimam illam petitionem proposuerit B. Virgo. *Vinum non habent*, omninò certa, filij visceribus, cui nec amorem, nec potestatem, ad pietatem indigentibus exhibendam deesse nouerat, satis fore, præsentem illam necessitatem ei insinuare, vt, si ita expediret, eam subleuaret. O virgo sanctissima respice, quantus in me sit vini charitatis & deuotionis defectus: & quæ ob materialis vini defectum tanta commiseratione tangi te ostendisti, ob spiritualis inopiam, maiori etiam permota, sicut illis procurasti remediũ, hanc etiam curã subleuari, dicens filio tuo: fili, seruus hic meus non habet amoris diuini vinum; tribue ergò illi copiosum, vt cum fer-

uore

uore tibi seruire possit. Imitabor verò & ego exemplum hoc B. Virginis eius orandi rationem vsurpans, qua necessitates meas magna resignatione, confidentia, amoreque Christo Domino proponam: illius liberalitati & benignitati remittens, vt opem, quando magis expediet, adferat. Ideoque loco verbi VINVM similia licebit ponere, ac Deo Domino nostro dicere: Pater mi, deest mihi feruor, Deus meus deest mihi humilitas, patientia, obedientia, respice miseriam meam, & miserere.

De hoc orandi modo plura dicentur in Medit. de suscitatione Lazari. *Meditat. 41. huius partis.*

PVNCTVM II.

AD B. Virginis insinuatam petitionem respondit Christus: a *Quid mihi & tibi est mulier? nondum venit hora mea.* Huius adeò in speciem simplicis reipsa verò mysterio plenæ responsionis expendendæ sunt causæ.

PRIMA fuit, quò se Christus plus quam hominem esse & simul Deum manifestaret, cuius proprium est miraculum edere, quod mater petebat: in quo tamen ita eam designationem sequi, & tempus & horam seruare oporteret, quæ idem, qua Deus erat, designasset; nec carnis & sanguinis intuitu ea mutaret aut præueniret. I.

HOC exemplo docens, non debere nos necessitatibus nostris angi nimiū aut turbari, &

optare horam à Deo ad earum remedium destinatam præueniri, aut tẽpus, quo subueniat, ei præscribere, sicut qui Bethuliæ obsidebantur a præscripserunt: quos propterea a *Iudith* meritò reprehendit: sed postquam, quod mearum est partium, præstitero, oportere, me totum diuinæ prouidentiæ committere; vt tẽpore à se ad id statuto (quod oportunius, magisq; erit mihi expediens) opem ferat. O Saluator dulcissime, qui & necessitatum & miraculorum tempus constitutum habes, eam sequere designationem, nam voluntas mea ita resignata est, vt tuæ semper obsequatur, nec ad horam aut momentum ab ea recedat.

a *Iudith.* 7. 21. c. 8. 11.

II. SECVNDA causa fuit, vt nos doceret, quàm esset ab omni carnis affectu remotus: qua de causa verba etiam sua ita semper proferebat, vt cordis affectus proderent: nunquam enim legitur sanctissimam Virginem tenero *Matris* nomine compellasse, sed *mulieris*: vt tum hoc loco, tum in ipsa cruce pendens fecit cum eam b *discipulo commendaret*. Imò cùm cõcionantem quidam ex auditoribus interrumperent, dicentes: c *Ecce mater tua & fratres tui foris stant quærentes te*, expeditissimè respõdit: *quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? extendens manum in discipulos suos dixit: ecce mater mea, & fratres mei: Quicunque enim fecerit voluntatẽ Patris mei, qui in cœlis est; ipse meus frater, & soror, & mater est.* Ex quo discam, à carnis & creaturarum omnium affectibus omnino me expedire: nec ipsum *matris*, aut *fratris*

b *Ioan.* 19. 26.
c *Matth.* 12. 49.
B. P. *Ignat. Examin.* c. 4. *lit.* C.

nomen

nomen ore meo vsurpare; si & cor meum hisce vocibus trahi experior: sed contendam potius diuinæ volũtatis executionem super omnia æstimare; propterea siquidem Moyses: d *Qui dixit*, inquit, *patri suo & matri suæ, Nescio vos & fratribus suis, ignoro illos: & nescierunt filios suos, hi custodiunt eloquium tuum, & pactum tuum seruauerunt.* d *Deut.* 33. 9

III. TERTIA causa fuit, vt B. Virgo, excellentissimas suas virtutes exercendi haberet occasionem; patientiam potissimùm, humilitatem, confidentiam: neque enim adeò dura filij in omnium conspectu responsione turbata fuit, aut cõquesta, nec verbum vllum reddidit, quo se iniuriâ affectam ostenderet: imò (quod maiorem adfert admirationem) nec fiduciam deposuit, quòd esset exaudita, & quod petiuerat, impetrasset, vt mox apparebit. Cuius exemplo meipsum ad patientiam animabo; nec animo deiiciar, etiam si Deus petitiones meas vel nõ exaudiat, vel differat exaudire; vel si quandoque insulsas ab hominibus responsiones retulero: memor sententiæ illius Isaiæ: e *In silentio & in spe erit fortitudo vestra*: his enim medijs à Deo obtinebimus, quæ desideramus. e *Isai.* 30. 15.

PVNCTVM III.

DICIT *mater eius ministris: Quodcunq; dixerit vobis, facite.* In qua sententia perpendendæ sunt heroicæ ipsius Virginis virtutes, quas in ea prodidit: eiusq; con- *Ioan.* 2. 5.

silij siue insinuationis præstantia, finis & scopus ipsa denique verba.

I. PRIMVM, heroicam ostendit fiduciam: Nam etsi filius ei distinctè respōdisset: faciam quod petis; nihil aliud illa ministris dicere potuisset, quàm dixerit.

II. MAGNAM deinde lucem habuit, ad Christi mentem & finem penetrandum. Et si enim ille præsenti necessitati occurrere potuisset, siue nouum vinum creando, siue paullulum illud, quod remanserat, multiplicando, mensæ interim ministros non monendo: ipsa tamen B Virgo, sciens Deum, vt nostris necessitatibus subueniat, nostrā cooperationē requirere, cognouit filium, aliquid famulis, vt facerent, commissurum: Ac propterea illos monuit, vt quodcunq; illis filius dicet, exequerentur.

III. EX hoc ergo B. Virginis consilio discemus, ad obtinendum à Deo, quod cupimus, nullum efficacius esse medium, quàm si confidentiæ id obtinendi obedientiam eorum, quæ ipse præscribit coniungamus. Quia, vt Regius ait Propheta, Deus a *voluntatem timentium se faciet; & deprecationem eorum exaudiet:* Et S. Ioannes; b *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum; & quicquid petierimus accipiemus ab eo; quoniam mandata eius custodimus: & ea quæ sunt placita coram eo facimus.* Et ipse Christus Apostolis suis dixit: c *Si verba mea in vobis manserint, quodcunq; volueritis petetis, & fiet vobis.* Et vniuersim, quò nos magis obedientes fuerimus Deo, eò ipse

a Psal. 144. 19.
b 1. Ioā. 3. 21
c Ioan. 15. 7.
Euseb. Emissen. Homil. 3 ad Monachos.

nostris

nostris orationibus obediet magis. Quapropter, obedias magno feruore anima mea, si cupis citò exaudiri: nam citius vel vnica sic obedientis exauditur oratio; quàm ignaui alicuius decem millia. *August. de oper Monach. c. 17.*

IV. AFFECTVM denique B. Virginis, quo silentium & verborum parcitatem colebat, attendam. Siue enim verba ad filiũ, siue ad mensæ ministros considerem, breuia, moderatissima, ac matture fuisse deprehendam: hæc verò nominatim, tanquam à tanta matre & magistra profecta, cordi meo imprimenda curabo; & quicquid mihi Christus Dominus noster dixerit, nulla re prætermissa, etiam difficili, & quæ non ad rem, aut parui omnino momenti mihi esse videatur, implere studebo, siue occultis ipse inspirationibus eam suggerat, siue operâ superiorum. O suprema Virgo, virtutum omnium magistra, doce me, quæso, in praxim eas deducere, quas tu hîc exercuisti; vt in eis possim filio tuo placere, dignusque esse, ea consequi, quæ desidero.

PVNCTVM IV.

ET *dicit eis* (ministris) IESVS: *implete hydrias aqua: & impleuerunt vsque ad summum, &*, cùm aquam in vinum conuertisset. *dicit eis* IESVS: *haurite nunc, & ferte architriclino.*

I. HIC primùm est consideranda horum ministrorum obedientia; vt qui Beatæ Virginis consilio optimè instructi essent: nulla enim

aut

aut morâ aut replicâ interposita; (qua vtique inquirere potuissent, vt quid hoc iniungitur? quid aquæ cum vino, cuius inopia laboramus?) sed proprium iudicium subiicientes, id quod iubebatur, sunt exsecuti. & ea ratione qua non cogitabant, id quod cupiebant, præter mentem obtinuerunt. Ex quo discam, quam sit tutum Deo eiusque vicariis obtemperare, non inquirendo ex curiositate, causas, ob quas aliquid mihi iniũgatur: tum ad callidi hostis nostri fraudes euitandas, qui ea ratione seduxit Euam, eam interrogando causam prohibitionis comedendi fructum arboris scientiæ: tum quòd plerumque Deus, vt quod petimus nobis largiatur, aliquid nobis consueuit præcipere, ei quod quærimus in specie repugnans: quò discamus iudicium nostrum eius obedientiæ subiicere. & si in ijs, quæ me humiliare, aut desolationem mihi adferre videntur, obtemperem; ea me via Deus exaltabit, & consolabitur.

II. PERPENDAM deinde Christi Domini omnipotentiam, qui absque vllo aquæ contactu, sola voluntate sua in vinũ eam conuertit. Exultabo itaq;, quod adeò potẽtem habeam Saluatorem; eumq; orabo, vt prauum cor meum in bonum conuertere dignetur, & quod frigidum nũc est, & imperfectionibus plenum reddere feruens ac perficere: totumque meipsum liberaliter, sine contractione aut repugnantia vlla ad parendum offeram. Nam, vt S. August. ait, qui fecit me sine me; non mutabit me ex

Tract. 78. in illud Ioh. 14. Maiora horum faciet.

malo

malo in bonum, nec ex frigido feruentem red det, si ego restitero.

TERTIÒ expendam porrò insignem eiusdem Christi Domini liberalitatē, in compensandis obsequiis sibi præstitis: dum pro vno fortè vilis vini poculo, quod in conuiuio accepit, sex hydrias excellentissimi vini *vsque ad summum* plenas reddidit. Quod etiamnum præstat, dum pro calice aquæ frigidæ a *mensuram reddit bonam, & cōfertam, & coagitatam, & supereffluentem*: & Religioso dat *centuplum* eorum, quæ ipsius amore reliquit. III. a Luc. 6.38.

AC denique cum pijs illis mentibus, quæ Orationi se dedunt, spirituale cōtrahens connubium, eas b *introducit in cellam vinariā*, vbi ex sex hydriis (quas cœlestium affectuum) actuum scilicet heroicorum, sex virtutum præstantissimarū (plenissimas habet) haustū summa earū lætitia propinat: *Charitas* nimirū erga Deum: *misericordia* in proximos; *zeli* diuinæ gloriæ, & salutis animarum; feruentis *deuotionis* cum magna promptitudine ad omnia obeunda, quæ diuinum obsequium cōcernunt; *gratitudinis* cum laude & gratiarum actione pro beneficijs acceptis; & *obedientia* resignatæ, ad faciendum & perferendū quicquid Deo beneplacitum fuerit. O Saluator omnipotens, & largè liberalis, te solùm Dominū ac Deum meum ac omnia mea habere volo: introduc me in cellam tuam vinariam, & sex horum affectuum heroicorum vino me inebria, & ad summum vsque perfectionis, statui meo pro- IV. b Cant. 2.4.

Isaia 6. 2. priæ, reple: quò *Seraphini* instar accensus, *sex* hisce *alis aduolem*, & tibi coniungar, nec à tuo amore, & laudibus vnquam desistam, per secula omnia. Amen.

PVNCTVM V.

I. QVALES denique affectus in hoc miraculo fuerint, est perpendendum: inter quos primus fuit B Virginis gaudium, cùm illud miraculum patratum conspexit, nec se ab spe sua excidisse: ac proptereà valde fuit in fiducia confirmata: & maximas filio gratias pro eo fauore egit. Perpendam etiam ex hoc, quàm sit potens huius Virginis oratio & intercessio: siquidem in eius gratiam Christus, horam suam, quam ad tale miraculum patrandum nondum venisse dixerat, accelerauit: illa itaque oratio & petitio in causa fuit, cur hora, quæ aliàs non peruenisset, accesserit. Dignumque magna consideratione est, quòd vt ad primam sanctificationem, quam post conceptionem suam Christus est operatus, (*Sancti videlicet Ioannis Baptistæ*) Beatæ Virginis matris suæ operâ vti voluit; ita ad primū patrandum miraculum eandem adhibuerit: & vtrunque opus per eam accelerauit. vt nos hac ratione doceret; eandem Virginem sanctissimam, futuram semper nostram aduocatam, ad spiritalia & temporalia bona, sanctitatem, & miracula, quæ in suos Deus edit Electos celerius impetranda. Ideoque magnopere mihi ipsi congratulabor, quòd talem habeam matrem,

Part. 2. Meditat. 13.

cui hinc valdè ſit curæ quicquid ad meum bonum ſpectat; inde verò ſit eadem adeò potens ad illud mihi impetrandum. O mater piiſſima, monſtra te mihi eſſe matrem, in accelerando interceſſione tua miſeriarum mearum remedio: quò ab omni tepiditate expeditus, inci piam tandem filio tuo feruenter inſeruire.

II. SECVNDÒ perpendam, ipſos Chriſti diſcipulos valdè fuiſſe hoc miraculo in fide con firmatos, propter quòd S. Ioannes ait. a *& crediderunt in eum diſcipuli eius*, Nouo ſc. licet feruore fidei, & magno ſpiritûs gaudio, magiſtri ſui omnipotentiam cernentes; gaudenteſque in eius ſe contubernio verſari: de quo eam fiduciam concepiſſent, quòd, quandiu illum apud ſe haberent, nihil eſſet ſibi defuturum. Nec ſine cauſa Chriſtus voluit primum ſuum miraculum in re adeo domeſtica vulgari & neceſſaria oſtendere; quò rudiores & adhuc in via Dei tyrones, in fide confirmaret; & hac ratione ſenſim ad altiora diſponeret.

a Ioan. 2. 11.

III. TERTIÒ, Architriclini ſtuporem ex adeò præſtanti vino guſtato ortum perpendam. Neque enim continere ſe potuit, quin ſtatim ad ſe vocari curaret ſponſum, ac reprehēderet, quòd communem omnium hominum conſuetudinem, qui primùm bonum vinum apponunt, & vltimò quod deterius eſt, non ſeruaſſet; ſed contrà, optimum ipſe in fine propoſuiſſet. Nam primum illud, quod ipſi initio bonū fuit viſum; ſtatim atque guſtauit, quod Chriſtus

fece-

fecerat, iudicauit acerbum. Sed is non est Dei morem in ea re assecutus; qui pretiosum à se factum vinum offerri noluit, donec alterum fuisset omnino expeditum, & eius defectus animaduerti cœpisset, idque ob duplicem causam. PRIMA, vt pluris faciamus ea, quæ nobis Deus largitur: Cùm, propriam nostram miseriam experti, videmus, peropportunè à Deo nobis remedium adferri: ipsâ experientiâ discentes, id, quod Regius Propheta dixit: Deum b *esse adiutorem in opportunitatibus in tribulatione*. Subuenit enim, cùm maximè nobis est opportunum. SECVNDA, causa est, vt doceat, se non dare spiritus consolationes, donec carnis mortificentur; nec plura cœleste manna, quamdiu superest farina ex AEgypto accepta, &, vt ait D. Bernardus, non benè commiscentur duo hæc genera vinorum, cœlestia scilicet & terrena solatia. Quare si cœlestia gustare cupio, necesse est in me terrena deficere: quamuis interdum Deus det delibare cœlestia, vt nos faciliùs à terrenis expediamus. O animarum amator, propina mihi ad gustandũ, spiritûs vinum, vt in eo, quod carni arridet, gustum nullum inueniam. Concede, vt cœlestis tui pectoris suauitatem percipiam, vt terrenarum omnium deliciarum fastidium acquiram. O anima mea, te ipsam ad voluptates sensuum mortificandas permove, quò digna sis, æternas obtinere in secula. Amen.

b *Psal. 9. 10.*

Epist. 2. & serm. 3. de Ascensione.

MEDI-

MEDITATIO X.

CHRISTVS DOMINVS noſter negotiatiores è templo expellit.

PVNCTVM I.

ASCENDENS IESVS *Hieroſolymã,ª inuenit in templo vendentes boues, & oues, & columbas, & numularios ſedentes: Et, cùm feciſſet quaſi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo: oues quoque & boues, & numulariorũ effudit æs, & menſas ſubuertit. Et his, qui columbas vendebant, dixit: auferte iſta hinc, & nolite facere domum Patris mei domum negotiationis.*

a *Ioan*. 2. 13.

I.

PRIMVM perpendam inſignem zelum, quo Chriſtus tenebatur paternæ gloriæ, & puritatis templi eius. zelus enim eſt ardens quoddã deſiderium amouendi, vel impediendi, quidquid rei amatæ aduerſatur, eò quòd ſit contrà eius voluntatẽ, honorẽ, aut cõmodum. Et quò amor eſt maior, eò & zelus maior eſt; & maior porrò triſtitia de iniuria, vel damno amati, maiorq́ue ad eius remedium impetus.

*S.Tom.*1. 2.*q*. 18.*a*.4.

ET quoniam Chriſtus Patrem ſuum, & eius Eccleſiã immensè amabat, ardentiſsimo quoque zelo tenebatur eorum, quę ad illos ſpectabant. Ex quo proceſsit vt flagellum acciperet

optare horam à Deo ad earum remedium destinatam præueniri, aut tẽpus, quo subueniat, ei præscribere, sicut qui Bethuliæ obsidebantur præscripserunt: quos propterea a *Iudith* meritò reprehendit: sed postquam, quod mearum est partium, præstitero, oportere, me totum diuinæ prouidentiæ committere; vt tẽpore à se ad id statuto (quod oportunius, magisq; erit mihi expediens) opem ferat. O Saluator dulcissime, qui & necessitatum & miraculorum tempus constitutum habes, eam sequere designationem, nam voluntas mea ita resignata est, vt tuæ semper obsequatur, nec ad horam aut momentum ab ea recedat.

a *Iudith*.7.21.c.8.11.

II. SECVNDA causa fuit, vt nos doceret, quàm esset ab omni carnis affectu remotus: qua de causa verba etiam sua ita semper proferebat, vt cordis affectus proderent: nunquam enim legitur sanctissimam Virginem tenero *Matris* nomine compellasse, sed *mulieris*: vt tum hoc loco, tum in ipsa cruce pendens fecit cum eam b *discipulo commendaret*. Imò cùm cõcionantem quidam ex auditoribus interrumperent, dicentes: c *Ecce mater tua & fratres tui foris stant quærentes te*, expeditissimè respõdit: *quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? extendens manum in discipulos suos dixit: ecce mater mea, & fratres mei: Quicunque enim fecerit voluntatẽ Patris mei, qui in cœlis est; ipse meus frater, & soror, & mater est.* Ex quo discam, à carnis & creaturarum omnium affectibus omnino me expedire: nec ipsum *matris*, aut *fratris*

b *Ioan*.19.26.
c *Matth*.12.49.
B. P. *Ignat. Examin.c.*4.*lit.C.*

nomen ore meo vsurpare; si & cor meum hisce vocibus trahi experior: sed contendam potius diuinæ volũtatis executionem super omnia æstimare; propterea siquidem Moyses: d *Qui dixit*, inquit, *patri suo & matri suæ, Nescio vos & fratribus suis, ignoro illos: & nescierunt filios suos, hi custodiunt eloquium tuum, & pactum tuum seruauerunt.* d *Deut.* 33.9

III. Tertia causa fuit, vt B. Virgo, excellentissimas suas virtutes exercendi haberet occasionem; patientiam potissimùm, humilitatem, confidentiam: neque enim adeò dura filij in omnium conspectu responsione turbata fuit, aut cõquesta, nec verbum vllum reddidit, quo se iniuriâ affectam ostenderet: imò (quod maiorem adfert admirationem) nec fiduciam deposuit, quòd esset exaudita, & quod petiuerat, impetrasset, vt mox apparebit. Cuius exemplo meipsum ad patientiam animabo; nec animo deiiciar, etiam si Deus petitiones meas vel nõ exaudiat, vel differat exaudire; vel si quandoque insulsas ab hominibus responsiones retulero: memor sententiæ illius Isaiæ: e *In silentio & in spe erit fortitudo vestra*: his enim medijs à Deo obtinebimus, quæ desideramus. e *Isai.* 30.15.

Pvnctvm III.

Dicit *mater eius ministris: Quodcunque dixerit vobis, facite.* In qua sententia perpendendæ sunt heroicæ ipsius Virginis virtutes, quas in ea prodidit: eiusq; con- *Ioan.* 2.5.

silij siue insinuationis præstantia, finis & scopus ipsa denique verba.

I. PRIMVM, heroicam ostendit fiduciam: Nam etsi filius ei distinctè respōdisset: faciam quod petis; nihil aliud illa ministris dicere potuisset, quàm dixerit.

II. MAGNAM deinde lucem habuit, ad Christi mentem & finem penetrandum. Et si enim ille præsenti necessitati occurrere potuisset, siue nouum vinum creando, siue paullulum illud, quod remanserat, multiplicando, mensæ interim ministros non monendo: ipsa tamen B Virgo, sciens Deum, vt nostris necessitatibus subueniat, nostrā cooperationē requirere, cognouit filium, aliquid famulis, vt facerent, commissurum: Ac propterea illos monuit, vt quodcunq; illis filius dicet, exequerentur.

III. EX hoc ergo B. Virginis consilio discemus, ad obtinendum à Deo, quod cupimus, nullum efficacius esse medium, quàm si confidentiæ id obtinendi obedientiam eorum, quæ ipse præscribit coniungamus. Quia, vt Regius ait Propheta, Deus a *voluntatem timentium se faciet; & deprecationem eorum exaudiet:* Et S. Ioannes; b *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum; & quicquid petierimus accipiemus ab eo; quoniam mandata eius custodimus: & ea quæ sunt placita coram eo facimus.* Et ipse Christus Apostolis suis dixit: c *Si verba mea in vobis manserint, quodcunq; volueritis petetis, & fiet vobis.* Et vniuersim, quò nos magis obedientes fuerimus Deo, eò ipse

a *Psal.* 144. 19.
b 1. *Ioā.* 3. 21
c *Ioan.* 15. 7.
Euseb. Emisen. Homil. 3 *ad Monachos.*

nostris

nostris orationibus obediet magis. Quapropter, obedias magno feruore anima mea, si cupis citò exaudiri: nam citius vel vnica sic obedientis exauditur oratio; quàm ignaui alicuius decem millia. *August. de oper Monachor. c. 17.*

IV. AFFECTVM denique B. Virginis, quo silentium & verborum parcitatem colebat, attendam. Siue enim verba ad filiũ, siue ad mensæ ministros considerem, breuia, moderatissima, ac mature fuisse deprehendam: hæc verò nominatim, tanquam à tanta matre & magistra profecta, cordi meo imprimenda curabo; & quicquid mihi Christus Dominus noster dixerit, nulla re prætermissa, etiam difficili, & quæ non ad rem, aut parui omnino momenti mihi esse videatur, implere studebo, siue occultis ipse inspirationibus eam suggerat, siue operâ superiorum. O suprema Virgo, virtutum omnium magistra, doce me, quæso, in praxim eas deducere, quas tu hîc exercuisti; vt in eis possim filio tuo placere, dignusque esse, ea consequi, quæ desidero.

PVNCTVM IV.

ET *dicit eis* (ministris) IESVS: *implete hydrias aqua: & impleuerunt vsque ad summum, &*, cùm aquam in vinum conuertisset. *dicit eis* IESVS: *haurite nunc, & ferte architriclino.*

I. HIC primùm est consideranda horum ministrorum obedientia; vt qui Beatæ Virginis consilio optimè instructi essent: nulla enim

aut

aut morâ aut replicâ interposita; (qua vtique inquirere potuissent, vt quid hoc iniungitur? quid aquæ cum vino, cuius inopia laboramus?) sed proprium iudicium subiicientes, id quod iubebatur, sunt exsecuti. & ea ratione qua non cogitabant, id quod cupiebant, præter mentem obtinuerunt. Ex quo discam, quam sit tutum Deo eiusque vicariis obtemperare, non inquirendo ex curiositate, causas, ob quas aliquid mihi iniũgatur: tum ad callidi hostis nostri fraudes euitandas, qui ea ratione seduxit Euam, eam interrogando causam prohibitionis comedendi fructum arboris scientiæ: tum quòd plerumque Deus, vt quod petimus nobis largiatur, aliquid nobis consueuit præcipere, ei quod quærimus in specie repugnans: quò discamus iudicium nostrum eius obedientiæ subiicere. & si in ijs, quæ me humiliare, aut desolationem mihi adferre videntur, obtemperem; ea me via Deus exaltabit, & consolabitur.

II. PERPENDAM deinde Christi Domini omnipotentiam, qui absque vllo aquæ contactu, sola voluntate sua in vinũ eam conuertit. Exultabo itaq;, quod adeò potẽtem habeam Saluatorem; eumq; orabo, vt prauum cor meum in bonum conuertere dignetur, & quod frigidum nũc est, & imperfectionibus plenum reddere feruens ac perficere: totumque meipsum liberaliter, sine contractione aut repugnantia vlla ad parendum offeram. Nam, vt S. August. ait, qui fecit me sine me; non mutabit me ex

Tract. 78. in illud Iob. 14. Maiora horum faciet.

malo

malo in bonum, nec ex frigido feruentem red det, si ego restitero.

TERTIÒ expendam porrò insignem eiusdem Christi Domini liberalitatē, in compensandis obsequiis sibi præstitis: dum pro vno fortè vilis vini poculo, quod in conuiuio accepit, sex hydrias excellentissimi vini *vsque ad summum* plenas reddidit. Quod etiamnum præstat, dum pro calice aquæ frigidæ a *mensuram reddit bonam, & cōfertam, & coagitatam, & supereffluentem*: & Religioso dat *centuplum* eorum, quæ ipsius amore reliquit. III.

a *Luc.* 6. 38.

AC denique cum pijs illis mentibus, quæ Orationi se dedunt, spiritualecōtrahens connubium, eas b *introducit in cellam vinariā*, vbi ex sex hydriis (quas cœlestium affectuum) actuum scilicet heroicorum, sex virtutum præstantissimarū (plenissimas habet) haustū summa earū lætitia propinat: *Charitas* nimirū erga Deum: *misericordia* in proximos; *zeli* diuinæ gloriæ, & salutis animarum; feruentis *deuotionis* cum magna promptitudine ad omnia obeunda, quæ diuinum obsequium cōcernunt; *gratitudinis* cum laude & gratiarum actione pro beneficijs acceptis; & *obedientia* resignatæ, ad faciendum & perferendū quicquid Deo beneplacitum fuerit. O Saluator omnipotens, & largè liberalis, te solùm Dominū ac Deum meum ac omnia mea habere volo: introduc me in cellam tuam vinariam, & sex horum affectuum heroicorum vino me inebria, & ad summum vsque perfectionis, statui meo pro- IV.

b *Cant.* 2. 4.

Isaia 6. 2. priæ, reple: quò *Seraphini* instar accensus, *sex* hisce *alis aduolem*, & tibi coniungar, nec à tuo amore, & laudibus vnquam desistam, per secula omnia. Amen.

PVNCTVM V.

I. QVALES denique affectus in hoc miraculo fuerint, est perpendendum: inter quos primus fuit B Virginis gaudium, cùm illud miraculum patratum conspexit, nec se ab spe sua excidisse: ac propterea valde fuit in fiducia confirmata: & maximas filio gratias pro eo fauore egit. Perpendam etiam ex hoc, quàm sit potens huius Virginis oratio & intercessio: siquidem in eius gratiam Christus, horam suam, quam ad tale miraculum patrandum nondum venisse dixerat, accelerauit: illa itaque oratio & petitio in causa fuit, cur hora, quæ aliàs non peruenisset, accesserit. Dignumque magna consideratione est, quòd vt ad primam sanctificationem, quam post conceptionem suam Christus est operatus, (Sancti videlicet Ioannis Baptistæ) Beatæ Virginis matris suæ operâ vti voluit; ita ad primū patrandum miraculum eandem adhibuerit: & vtrunque opus per eam accelerauit. vt nos hac ratione doceret; eandem Virginem sanctissimam, futuram semper nostram aduocatam, ad spiritalia & temporalia bona, sanctitatem, & miracula, quæ in suos Deus edit Electos celerius impetranda. Ideoque magnopere mihi ipsi congratulabor, quòd talem habeam matrem,

Part. 2. Meditat. 13.

cui hinc valdè sit curæ quicquid ad meum bonum spectat; inde verò sit eadem adeò potens ad illud mihi impetrandum. O mater piissima, monstra te mihi esse matrem, in accelerando intercessione tua miseriarum mearum remedio: quò ab omni tepiditate expeditus, incipiam tandem filio tuo feruenter inseruire.

II. SECVNDÒ perpendam, ipsos Christi discipulos valdè fuisse hoc miraculo in fide confirmatos, propter quòd S. Ioannes ait. a *& crediderunt in eum discipuli eius*, Nouo scilicet feruore fidei, & magno spiritûs gaudio, magistri sui omnipotentiam cernentes; gaudentesque in eius se contubernio versari: de quo eam fiduciam concepissent, quòd, quandiu illum apud se haberent, nihil esset sibi defuturum. Nec sine causa Christus voluit primum suum miraculum in re adeo domestica vulgari & necessaria ostendere; quò rudiores & adhuc in via Dei tyrones, in fide confirmaret; & hac ratione sensim ad altiora disponeret.

a Ioan. 2. 11.

III. TERTIÒ, Architriclini stuporem ex adeò præstanti vino gustato ortum perpendam. Neque enim continere se potuit, quin statim ad se vocari curaret sponsum, ac reprehēderet, quòd communem omnium hominum consuetudinem, qui primùm bonum vinum apponunt, & vltimò quod deterius est, non seruasset; sed contrà, optimum ipse in fine proposuisset. Nam primum illud, quod ipsi initio bonũ fuit visum; statim atque gustauit, quod Christus

MEDITATIO X.

CHRISTVS DOMINVS noſter negotiatiores è templo expellit.

PVNCTVM I.

ASCENDENS IESVS *Hieroſolymã,*ᵃ *inuenit in templo vendentes boues, & oues, & columbas, & numularios ſedentes: Et, cùm feciſſet quaſi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo: oues quoque & boues, & numulariorũ effudit as, & menſas ſubuertit. Et his, qui columbas vendebant, dixit: auferte iſta hinc, & nolite facere domum* Patris *mei domum negotiationis.* a *Ioan.* 2.13.

PRIMVM perpendam inſignem zelum, quo Chriſtus tenebatur paternæ gloriæ, & puritatis templi eius. zelus enim eſt ardens quoddã deſiderium amouendi, vel impediendi, quidquid rei amatæ aduerſatur, eò quòd ſit contrà eius voluntatẽ, honorẽ, aut cõmodum. Et quò amor eſt maior, eò & zelus maior eſt; & maior porrò triſtitia de iniuria, vel damno amati, maiorque ad eius remedium impetus. I. *S. Tom.* 1. 2. *q.* 18. *a.* 4.

ET quoniam Chriſtus Patrem ſuum, & eius Eccleſiã immensè amabat, ardentiſsimo quoque zelo tenebatur eorum, quę ad illos ſpectabant. Ex quo proceſsit vt flagellum acciperet

DEINDE, perpendam Christi Domini, quæ ex hoc zelo nascebatur, fortitudinem, qua tãtæ hominum frequentiæ vnus sese opposuit cum periculo, ne omnes in ipsum insurgerent. Amor enim diuinus humanum omnem timorem expellit, b *quia fortis est vt mors dilectio, dura sicut infernus æmulatio.* &, cum opus est flagellum facit, quo castigat negligentes; & à Dei domo auertit quidquid in eius vergit detrimentum. Et eâdem etiam causa Deus ipse (vt ait Scriptura) c *quem diligit, corripit; & quasi pater in filio sibi complacet*; quò eius auferat imperfectiones. O dulcissime Saluator, qui eodem zelo, quo flagellum accipis ad domum patris tui purgandam; permittis hostibus tuis, flagello castigare corpus tuum, vt tuorum flagellorum pœnâ pro illorum peccatis satisfacias; eodem quæso zelo me indue, vt carnem meam pro eius culpis castigem, & magna fortitudine alias impedire contendam. Ne quæso d *auferatur* pius *zelus tuus à me*, cùm peccauero; malo enim vt filius castigari, quam in mea libertate viuens, vt extraneus haberi.

II.

b Cant. 8. 6.

c Prou. 3. 12. Heb. 12. 6.

d Ezec. 16.

PVNCTVM III.

PETENTIBVS Iudæis à Christo signũ aliquod siue miraculũ, vt crederent, & approbarent, quod faciebat, respondit a *Soluite templum hoc & in tribus diebus excitabo illud, ille autem dicebat de templo corporis sui,*

a Ioan. 2. 19

b Coll. 2. 3 9

b Coll. 2. 3. 9 b *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi, & in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter* propter vnionem hypostaticam. Circa hoc Considerãdum, quale hoc sit signum? quæ miracula in se includat? quæ sint eius significata & effectus.

I. PRIMVM, duo hic signa complexus est Christus, alterum Passionis, alterum RESVRRECTIONIS suæ. PRIMVM est quòd permitteret ipse excellens adeò templum flagellis, spinis & clauis destrui, dum cruci affixum, luxatum & mortuum reliquerunt. SECVNDVM, quòd propria virtute resurrecturus, corpusque suum gloriosiori, quàm prius habuisset, vitæ restituturus esset. Eadem signa etiam aliàs eisdem Iudæis dederat: c *Generatio* (inquit) *mala & adultera signum quærit, & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ prophetæ: Sicut enim Ionas* in mare proiectus, quo nauem à naufragio liberaret *fuit in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus*, & postea tamen viuus exiuit: *sic filius hominis* proijcietur in turbatissimum mare tribulationum, & à morte ac inferno deuoratus, *erit in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus*, tertio tamen die viuens triumphator, & glorificatus resurget.

c Matth. 12. 39.

VTRVMQVE hoc signum fuit prodigiosum. Magnum enim fuit prodigium, quòd CHRISTVS DEVS & homo glorificatam habens animam, corpus tamen haberet mortale: & dissoluta animæ cum corpore vni-

tione occidi se permitteret. Quod miraculum indicium fuit infinitæ ipsius charitatis & misericordiæ, qua hostibus suis, potestatem fecit, corporis sui templum dissoluendi; vt sic illorum animarum templum repararet; easque Dei viui templa efficeret. Imò etiam omnipotentiæ ipsius fuit signum, quam ostendit, dum horrendos adeò cruciatus & contemptus, prodigiosâ quadam patientiâ & mansuetudine vsque ad mortem in crucè tolerauit. In ipsa quoque morte omnipotentiam suam prodit, vt qui morte sua de ipsamet morte & inferno triumphauit; non solùm in se ipso, sed in suis etiam electis; quos ab eius tyrannide eripuit, & ex ventre ceti, à quo fuerant deuorati, exemit. Et ita glorificatus, multis spolijs & innumeris animabus quas, è Lymbo eduxit resurrexit.

HIS signis effecit vt homines in ipsum crederent eum diligerent, & ei obedirent: quamobrem idem Dominus dixit: d *Et ego, si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum*, idque non flagellis ex funiculus confectis, & seueritate pœnarum; sed e *in funiculis Adam traham eos in vinculis Charitatis*, & multis beneficijs adhibitis. Gratias tibi, Redemptor dulcissime, ob adeò nouum & insusitatum signum, tibi quidem valde carum, mihi verò vtilissimum, & periucundum. Ego miser ille sum, qui templum tuum, quod est anima mea, peccatis meis destruo: quod

d Ioan. 12. 32.

e Osea 11 4.

tamen tu tribus diebus reædificare potes, me in primo gratiâ tua viuificando; in secundo perseuerantiâ me perficiendo: & ad gloriæ tuæ participationem, in tertio resuscitando. Repara igitur illud Domine propter tuæ Passionis merita; meque ad tuum obsequium, trahe funiculis tot beneficiorum, quæ in me contulisti: vt spiritu renouatus ad te in cœlo fruendum citius perueniam.

PVNCTVM III.

CONSIDERANDVM tertiò, Christum Dominum secundò, circa suæ Passionis, tempus negotiantes è templo eiecisse mensasque numulariorum, & Cathedras vendentium columbas euertisse, ac dixisse a *scriptum est: Domus mea, domus orationis vocabitur* b *omnibus gentibus, vos autem fecistis illam speluncam latronum*, & b *non sinebat vt quisquam transferret vas per templum.*

a *Matt.* 21. 12.
b *Marc.* 11. 15.
a *Luc* 19 45
a *Isai* 56 1.
a *Hier.* 2.11.

I. CIRCA hoc factum cum præcedente comparatum, est perpendendum, quòd primo illo CHRISTVS verbo & flagello ex funiculis confecto negotiantes eiecit è templo; Secundò autem verbis, & magnis miraculis editis, relinquendo flagella pro dorso suo. Vt sic nos doceat duplicem modum, quo ipse solet, spirituale templum purificare; pœnis scilicet & beneficijs: primo vsus est in lege veteri, quæ erat lex timoris; Secundo vtitur

in noua quæ est amoris. Quod si neuter proficiat, tandem destruitur templum, sicut contigit Hierosolymitano, adhibito vltimo æternæ damnationis supplicio. Deinde, in primo illo dixit: *Nolite facere domum Patris mei domum negotiationis*, significans, templum non esse domum negotiationis profanæ, sed diuinæ; ac proinde non esse ad illud veniendum causâ negotiandi cum hominibus, sed cum Deo) *vt* c *negotium proprium*, quod nostram salutem concernit, *peragamus*, sacrificijs & orationibus, ad infelicem expeditionem, adhibitis. Secundò, *non sinebat. vt quisquam transferret vas per templum* & seueriùs illos reprehendit, dicens: *vos autem fecistis illam speluncam latronum.* nobis significans, huiusmodi emptionis & venditionis negotiationibus facilè misceri furta, fraudes, iniustitias, & interdum etiam simonias. 1. Timoth 6.10. *Radix enim omnium malorum est cupiditas* quæ eò vsque peruenit, vt etiam Spiritum sanctum eiusque gratias ac dona per columbas expressa, vendere audeat. O Saluator mundi, Ioan. 1. 32. Matt. 3.16. *Super quem descendit Spiritus sanctus quasi columba de cœlo*, quem tuis discipulis f *tanquam ignem* communicasti: purga me à meis cupiditatibus igne tui amoris, vt g *sanctitudinem* & columbæ puritatem *quæ domum tuam decet*, consequi possim in omnia sæcula. Amen.

c 1. *Thes.* 4. 11.

f *Acto.* 2. 3.

g *Psal* 92. 5.

Ex hoc vlterius perpendam, qua ratione anima mea & templum & domus orationis est.

aut morâ aut replicâ interposita; (qua vtique inquirere potuissent, vt quid hoc iniungitur? quid aquæ cum vino, cuius inopia laboramus?) sed proprium judicium subiicientes, id quod jubebatur, sunt exsecuti. & ea ratione qua non cogitabant, id quod cupiebant, præter mentem obtinuerunt. Ex quo discam, quam sit tutum Deo eiusque vicariis obtemperare, non inquirendo ex curiositate, causas, ob quas aliquid mihi iniũgatur: tum ad callidi hostis nostri fraudes euitandas, qui ea ratione seduxit Euam, eam interrogando causam prohibitionis comedendi fructum arboris scientiæ: tum quòd plerumque Deus, vt quod petimus nobis largiatur, aliquid nobis consueuit præcipere, ei quod quærimus in specie repugnans: quò discamus judicium nostrum eius obedientiæ subiicere. & si in ijs, quæ me humiliare, aut desolationem mihi adferre videntur, obtemperem; ea me via Deus exaltabit, & consolabitur.

II. PERPENDAM deinde Christi Domini omnipotentiam, qui absque vllo aquæ contactu, sola voluntate sua in vinũ eam conuertit. Exultabo itaq;, quod adeò potẽtem habeam Saluatorem; eumq́; orabo, vt prauum cor meum in bonum conuertere dignetur, & quod frigidum nũc est, & imperfectionibus plenum reddere feruens ac perficere: totumque meipsum liberaliter, sine contractione aut repugnantia vlla ad parendum offeram. Nam, vt S. August. ait, qui fecit me sine me; non mutabit me ex

[T]ract. 78. in [I]ud Iob, 14. [M]aiora bo[n]im faciet.

malo

malo in bonum, nec ex frigido feruentem red det, si ego restitero.

TERTIÒ expendam porrò insignem eiusdem Christi Domini liberalitatẽ, in compensandis obsequiis sibi præstitis: dum pro vno fortè vilis vini poculo, quod in conuiuio accepit, sex hydrias excellentissimi vini *vsque ad summum* plenas reddidit. Quod etiamnum præstat, dum pro calice aquæ frigidæ a *mensuram reddit bonam, & cõfertam, & coagitatam, & supereffluentem*: & Religioso dat *centuplum* eorum, quæ ipsius amore reliquit. III.

a *Luc.* 6.38.

AC deniquecum pijs illis mentibus, quæ Orationi se dedunt, spiritualecõtrahens connubium, eas b *introducit in cellam vinariã*, vbi ex sex hydriis (quas cœlestium affectuum) actuum scilicet heroicorum, sex virtutum præstantissimarũ (plenissimas habet) haustũ summa earũ lætitia propinat: *Charitas* nimirũ erga Deum: *misericordia* in proximos; *zeli* diuinæ gloriæ, & salutis animarum; feruentis *deuotionis* cum magna promptitudine ad omnia obeunda, quæ diuinum obsequium cõcernunt; *gratitudinis* cum laude & gratiarum actione pro beneficijs acceptis; & *obedientia* resignatæ, ad faciendum & perferendũ quicquid Deo beneplacitum fuerit. O Saluator omnipotens, & largè liberalis, te solùm Dominũ ac Deum meum ac omnia mea habere volo: introduc me in cellam tuam vinariam, & sex horum affectuum heroicorum vino me inebria, & ad summum vsque perfectionis, statui meo pro- IV.

b *Cant.* 2.4.

Isaia 6. 2. priæ, reple: quò *Seraphini* instar accensus, *sex* hisce *alis aduolem*, & tibi coniungar, nec à tuo amore, & laudibus vnquam desistam, per secula omnia. Amen.

PVNCTVM V.

I. QVALES denique affectus in hoc miraculo fuerint, est perpendendum: inter quos primus fuit B Virginis gaudium, cùm illud miraculum patratum conspexit, nec se ab spe sua excidisse: ac propterea valde fuit in fiducia confirmata: & maximas filio gratias pro eo fauore egit. Perpendam etiam ex hoc, quàm sit potens huius Virginis oratio & intercessio: siquidem in eius gratiam Christus, horam suam, quam ad tale miraculum patrandum nondum venisse dixerat, accelerauit: illa itaque oratio & petitio in causa fuit, cur hora, quæ aliàs non peruenisset, accesserit. Dignumque magna consideratione est, quòd vt ad primam sanctificationem, quam post conceptionem suam Christus est operatus, (Sancti videlicet Ioannis Baptistæ) Beatæ Virginis matris suæ operâ vti voluit; ita ad primũ patrandum miraculum eandem adhibuerit: & vtrunque opus per eam accelerauit. vt nos hac ratione doceret; eandem Virginem sanctissimam, futuram semper nostram aduocatam, ad spiritalia & temporalia bona, sanctitatem, & miracula, quæ in suos Deus edit Electos celerius impetranda. Ideoque magnopere mihi ipsi congratulabor, quòd talem habeam matrem,

Part. 2. Meditat. 13.

cui

cui hinc valdè sit curæ quicquid ad meum bonum spectat; inde verò sit eadem adeò potens ad illud mihi impetrandum. O mater piissima, monstra te mihi esse matrem, in accelerando intercessione tua miseriarum mearum remedio: quò ab omni tepiditate expeditus, incipiam tandem filio tuo feruenter inseruire.

SECVNDÒ perpendam, ipsos Christi discipulos valdè fuisse hoc miraculo in fide confirmatos, propter quòd S. Ioannes ait. a *& crediderunt in eum discipuli eius*, Nouo sc. licet feruore fidei, & magno spiritûs gaudio, magistri sui omnipotentiam cernentes; gaudentésque in eius se contubernio versari: de quo eam fiduciam concepissent, quòd, quandiu illum apud se haberent, nihil esset sibi defuturum. Nec sine causa Christus voluit primum suum miraculum in re adeo domestica vulgari & necessaria ostendere; quò rudiores & adhuc in via Dei tyrones, in fide confirmaret; & hac ratione sensim ad altiora disponeret. II.

a *Ioan. 2. 11.*

TERTIÒ, Architriclini stuporem ex adeò præstanti vino gustato ortum perpendam. Neque enim continere se potuit, quin statim ad se vocari curaret sponsum, ac reprehēderet, quòd communem omnium hominum consuetudinem, qui primùm bonum vinum apponunt, & ultimò quod deterius est, non seruasset; sed contrà, optimum ipse in fine proposuisset. Iam primum illud, quod ipsi initio bonū fuit visum; statim atque gustauit, quod Christus III.

fece-

MEDITATIO X.

CHRISTVS DOMINVS noster negotiatiores è templo expellit.

PVNCTVM I.

ASCENDENS IESVS *Hierosolymã,* a *inuenit in templo vendentes boues, & oues, & columbas, & numularios sedentes: Et, cùm fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo: oues quoque & boues, & numulariorũ effudit æs, & mensas subuertit. Et his, qui columbas vendebant, dixit: auferte ista hinc, & nolite facere domum* Patris *mei domum negotiationis.* a *Ioan.* 2. 13.

I. PRIMVM perpendam insignem zelum, quo Christus tenebatur paternæ gloriæ, & puritatis templi eius. zelus enim est ardens quoddã desiderium amouendi, vel impediendi, quidquid rei amatæ aduersatur, eò quòd sit contrà eius voluntatẽ, honorẽ, aut cõmodum. Et quò amor est maior, eò & zelus maior est; & maior porrò tristitia de iniuria, vel damno amati, maiorque ad eius remedium impetus. *S. Tom.* 1. 2. *q.* 18. *a.* 4.

ET quoniam Christus Patrem suum, & eius Ecclesiã immensè amabat, ardentissimo quoque zelo tenebatur eorum, quæ ad illos spectabant. Ex quo processit vt flagellum acciperet

II. DEINDE, perpendam Christi Domini, quæ ex hoc zelo nascebatur, fortitudinem, qua tā-tæ hominum frequentiæ vnus sese opposuit cum periculo, ne omnes in ipsum insurgerent. Amor enim diuinus humanum omnem timorem expellit, b *quia fortis est vt mors dilectio, dura sicut infernus æmulatio.* &, cum opus est flagellum facit, quo castigat negligentes; & à Dei domo auertit quidquid in eius vergit detrimentum. Et eâdem etiam causa Deus ipse (vt ait Scriptura) c *quem diligit, corripit; & quasi pater in filio sibi complacet*, quò eius auferat imperfectiones. O dulcissime Saluator, qui eodem zelo, quo flagellum accipis ad domum patris tui purgandam; permittis hostibus tuis, flagello castigare corpus tuum, vt tuorum flagellorum pænâ pro illorum peccatis satisfacias; eodem quæso zelo me indue, vt carnem meam pro eius culpis castigem, & magna fortitudine alias impedire contendam. Ne quæso d *auferatur* pius *zelus tuus à me*, cùm peccauero; malo enim vt filius castigari, quam in mea libertate viuens, vt extraneus haberi.

b *Cant.* 8.6.

c *Prou.* 3.12. *Heb.* 12. 6.

d *Ezec.* 16.

PVNCTVM III.

PETENTIBVS Iudæis à Christo signū aliquod siue miraculū, vt crederent, & approbarent, quod faciebat, respondit a *Soluite templum hoc & in tribus diebus excitabo illud, ille autem dicebat de templo corporis sui,*

a *Ioan.* 2.19

b *Coll.* 2. 3 9

b Coll.2.3.9 b *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi, & in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter* propter vnionem hypostaticam. Circa hoc Considerãdum, quale hoc sit signum? quæ miracula in se includat? quæ sint eius significata & effectus.

I. PRIMVM, duo hic signa complexus est Christus, alterum Passionis, alterum RESVRRECTIONIS suæ. PRIMVM est quòd permitteret ipse excellens adeò templum flagellis, spinis & clauis destrui, dum cruci affixum, luxatum & mortuum reliquerunt. SECVNDVM, quòd propria virtute resurrecturus, corpusque suum gloriosiori, quàm prius habuisset, vitæ restituturus esset. Eadem signa etiam aliàs eisdem Iudæis dederat: c *Generatio* (inquit) *mala & adultera signum quærit, & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ prophetæ: Sicut enim Ionas* in mare proiectus, quo nauem à naufragio liberaret *fuit in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus*, & postea tamen viuus exiuit: *sic filius hominis* projicietur in turbatissimum mare tribulationum, & à morte ac inferno deuoratus, *erit in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus*, tertio tamen die viuens triumphator, & glorificatus resurget.

c Matth.12.39.

VTRVMQVE hoc signum fuit prodigiosum. Magnum enim fuit prodigium, quòd CHRISTVS DEVS & homo glorificatam habens animam, corpus tamen haberet mortale: & dissoluta animæ cum corpore vni-

tione

:ione ocoidi se permitteret. Quod miracu-
um indicium fuit infinitæ ipsius charitatis
& misericordiæ, qua hostibus suis, potesta-
:em fecit, corporis sui templum dissoluen-
li; vt sic illorum animarum templum repa-
aret, easque Dei viui templa efficeret. Imò
:tiam omnipotentiæ ipsius fuit signum, quam
ostendit, dum horrendos adeò cruciatus &
:ontemptus, prodigiosâ quadam patien-
iâ & mansuetudine vsque ad mortem in cru-
:è tolerauit. In ipsa quoque morte omni-
potentiam suam prodit, vt qui morte sua de
psâmet morte & inferno triumphauit; non
olùm in se ipso, sed in suis etiam electis,
quos ab eius tyrannide eripuit, & ex ventre
:eti, à quo fuerant deuorati, exemit. Et ita
gloríficatus, multis spolijs & innumeris
nimabus quas, è Lymbo eduxit resurre-
:it.

HIS signis effecit vt homines in ipsum
rederent eum diligerent, & ei obedirent:
quamobrem idem Dominus dixit: d *Et ego,
i exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me
psum*, idque non flagellis ex funiculus con-
ectis, & seueritate pœnarum; sed e *in funi-
ulis Adam traham eos in vinculis Charitatis*,
& multis beneficijs adhibitis. Gratias tibi,
Redemptor dulcissime, ob adeò nouum &
nusitatum signum, tibi quidem valde carum,
mihi verò vtilissimum, & periucundum.
Ego miser ille sum, qui templum tuum, quod
est anima mea, peccatis meis destruo: quod

d Ioan. 12. 32.

e Osea 11 4.

in noua quæ est amoris. Quod si neuter proficiat, tandem destruitur templum, sicut contigit Hierosolymitano, adhibito vltimo æternæ damnationis supplicio. Deinde, in primo illo dixit: *Nolite facere domum Patris mei domum negotiationis*, significans, templum non esse domum negotiationis profanæ, sed diuinæ; ac proinde non esse ad illud veniendum causâ negotiandi cum hominibus, sed cum Deo) *vt* c *negotium proprium*, quod nostram salutem concernit, *peragamus*, sacrificijs & orationibus, ad infelicem expeditionem, adhibitis. Secundò, *non sinebat. vt quisquam transferret vas per templum*, & seueriùs illos reprehendit, dicens: *vos autem fecistis illam speluncam latronum*. nobis significans, huiusmodi emptionis & venditionis negotiationibus facilè misceri furta, fraudes, iniustitias, & interdum etiam simonias. 1. Timoth 6.10. *Radix enim omnium malorum est cupiditas* quæ eò vsque peruenit, vt etiam Spiritum sanctum eiusque gratias ac dona per columbas expressa, vendere audeat. O Saluator mundi, Ioan. 1. 32. Matt. 3.16 *Super quem descendit Spiritus sanctus quasi columba de cœlo*, quem tuis discipulis f *tanquam ignem* communicasti: purga me à meis cupiditatibus igne tui amoris, vt g *sanctitudinem* & columbæ puritatem *quæ domum tuam decet*, consequi possim in omnia sæcula. Amen.

c 1. *Thes.* 4. 11.

f *Act.* 2.3.

g *Psal* 92.5.

Ex hoc vlterius perpendam, qua ratione anima mea & templum & domus orationis est.

h *Mat.6.6.* ſe debeat; inquam ingredi debeam, & h *Patrem cœleſtem in abſcondito orare, qui videt in abſcondito* cordis mei, & *reddet mihi.* Et quoniam non vocatur domus orationis locus, in quo ſemel atque iterum oratur; ſed qui Oratorium eſt, & ad orationem ſolum dedicatus: tale debet eſſe cor meum, vt huius exercitij aſsiduitati magno feruore conſecretur. Quocunque itaque iuero (vt ſancti loquuntur) mecum arripiam oratorium meum, vt impleam quod Apoſtolus monet, i *Volo viros orare in omni loco, leuantes puras manus, ſine ira & diſceptatione.* Hinc fit vt anima mea ſit domus orationis, & eſſe debeat humilitatis, obedientiæ, patientiæ, & aliarum virtutum. Omnes enim (vt in huius libri Introductione dictum eſt) in Orationis domo inueniuntur, eam comitantes, & excellentes ſuos actus, cum ea exercentes, ac propterea non debet eſſe prophanæ negotiationis domus, nec latronem hoſpitium, hoc eſt, vitiorum & terrenarum curarum, quæ turbant & depredantur deuotionem, ipſamque orationem è propria domo exturbant. Ex quo intelligam, animam meam, vt digna ſit orationis domus, debere has tres conditiones præcipuè habere; vt ſit munda, quieta, & ornata. Munda à culpis, quæ nordent; Quieta, à paſsionibus, quæ eam turbant (Ornata denique virtutum actibus, quibus fouetur. Tunc enim ait ſanctus Auguſtinus. *Ipſa munditia cordis ſui delectabit te, & faciet te orare.* ſi autem immunda ſit turbata, & inconpo-

1. Tim. 2. 8.
D. Amb. li. 6. de ſacris cap. 3.
Chryſ. hom. 79. ad pop.
Hil can. 5. in Matth.
Conc. 2 in Pſal. 33.

composita, cùm illam ingredi volueris, exibis statim & orationem relinques. sicut qui Ecclesiam ingreditur oraturus, in qua strepitus & clamores sint exit statim; quia non potest, vt cuperet, orare. O Saluator mi, sancto zelo tuo te arma, flagellum in manu tua accipe, & ingressus templum hoc, eijce ex eo, quicquid tibi displicet, nec patiaris quidquam per illud transire, quod turbet. Purga hanc latronum speluncam, vt ex nunc sit domus Orationis, Angelorum hospitium, & pacis habitatio, in qua tu maneas in æternum. Amen.

Psal. 100. 2. in id: perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meæ.

MEDITATIO XI.

DE SERMONE IN MONTE, & de octo beatitudinibus.

VIDENS *autem Iesus turbas, ascendit in montem: & cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius,* b *& eleuatis oculis in eos aperiens os suum docebat eos dicens: Beati pauperes spiritu &c.*

a *Mat.* 5. 1.

b *Luc.* 9. 20

Circa hoc adeò magnificum exordium considerari potest mysterium loci, in quo sermo habetur, qui est mons altus, sessio autem ipsius Magistri, quæ est terra humilis; Auditores, qui propius accesserunt, qui sunt ipsi Apostoli; Oculorum motus, qui est eleuatio ad illos con-

ſpiciendos modus item loquendi; qui fuit os ſuum aperiendo, ac denique ſermonis thema, quod eſt, Octo Beatitudines. Et ſuper omnia interior magiſtri excellentia, à quo reliqua proceſſerunt.

PVNCTVM I.

PRIMVM conſiderandum, Chriſtũ Dominum noſtrum in hoc mõte triplicis præcipui officij, quod eius Pater ad noſtram vtilitatem ei cõmiſerat, publicam poſſeſsionẽm adijſſe, Magiſtri videlicet, Legiſlatoris, & Conſiliarij, omnia exercendo perfectione altiſsima, montis altitudine præſignata. Ingreſſus, enim intra ſeipſum c *ex theſauris* ſcien-
c Mat. 13. 52 tiæ & ſapientiæ Dei, quos in ſeipſo habebat, *protulit noua & vetera*, pretioſiſsimas videlicet, nobisque vtiliſsimas veritates. Quà Magiſter, docuit nos, non vana aut curioſa non Aſtrologiam, aliaſve humanas ſcientias, quæ multum inflare, parum verò prodeſſe conſueuerunt: ſed d *ſcientiam* nos docuit *Sanctorum*.
d Sap 10. 10 & vt Iſaias loquitur: e *Ego Dominus Deus tuus,*
e Iſai. 48. 17 *docens te vtilia.* quæ altiſsima fidei noſtræ myſteria, reſq; ad ſanctitatẽ obtinendam neceſſarias complectũtur. Quà Legislator, promulgauit de nouo, ac declarauit diuinam legem, cum omni puritate & ſanctitate, quam in ſe continet; eandemque ab omnibus erroribus, quos humana malitia ei immiſcuerat, purificauit. quæ verò in antiqua lege erãt imperfecta, ipſe adiecit; vt eã perficeret. Quà cõ-

ſiliarius, docuit legis nouæ & Euangelicæ cõſilia, quæ ſunt excellentiſsima omniũ, quæ cõſuli poſſunt, quorum ratione appellatur, f *admirabilis, Conſiliarius, & magni cõſilij Angelus.* f *Iſai.9.9.*

II. DEINDE perpendam tria hæc officia executum eſſe Chriſtum Dominum nouo quodã, admirando, & excellentiſsimo modo. Nam, vt Magiſter, non ſolùm exteriùs doctrinam proponebat; ſed interiùs etiam lucem dabat cœleſtem, qua illa caperetur & æſtimaretur. Vt legislator non ſolùm excellentes leges & præcepta proponebat; ſed eadem cordi imprimebat, ſimul gratiam conferens, vt magna ſuauitate implerentur. Denique vt Conſiliarius non ſolùm conſilium dabat. ſed ſpiritum etiã ſimul & vires ad recipiendũ, & porrò executioni mandandum conferebat. Qua ratione magiſtros omnes, legislatores & mundi conſiliarios excelluit; vt propterea iure merito prohibuerit; g *Ne vocemini magiſtri, quia magiſter veſter vnus eſt Chriſtus.* Et eadem ratione erit vnus tantùm legislator, & Conſiliarius vnicus. O Pater æterne, gratias tibi ago, quod mihi Magiſtrum optimum, legislatorem & conſiliariũ dederis, quem dare poteras. O fili Dei viui, quid pro tãto hoc beneficio reddam, quod ipſemet veneris, tuumq; os aperueris, vt tuam me doctrinam doceres. ſuffeciſſet.n. ſi angeli veniſſent, & eorum ore eam mihi communicaſſes. O anima mea h *videant oculi tui præceptorẽ tuũ,* quẽ tibi Deus dedit. Et quandoquidẽ præcipit, vt i *Conſiliarius* g *Mat 23.17.* h *Iſai 30.2* i *Eccl.6 6.*

tibi ſit

propè accedit, ad diuinum hunc magistrum audiendum, qui me internè per alios alloquitur. propterea enim dixit pater æternus o. *Et non faciet auolare à te vltra doctorem tuum.* o *Isa* 30-20.

NVNQVAM enim vsque adfinem mundi ab hoc officio cessabit. Quare in ipso horum exercitiorũ vestibulo, Christo Domino nostro dicere possum: O Magistrorum Magister, aperi quæso os tuum & r *loquere quia audit seruus tuus*, desiderans id exequi, quod audierit. r 1. *Reg.* 3 9

PVNCTVM II.

CONSIDERANDVM hic est thema ipsũ & sermonis Christi fundamentum. I. Inspiciens enim ipse virtutum thesaurum, quem in anima sua habebat, ex eo protulit octo primarias, quibus vniuersa Euangelicæ perfectionis ratio continetur; quæ virtutes quidem sunt antiquæ, sed valdè nouæ, & nunquam in mundo auditæ, nouo quodam nomine Beatitudinem illis imposito, quãuis carni essent acerbæ. Hic locum habuit illud sponsę: a *Labia eius lilia distillantia myrrham primam.* Nam aperiens os suum, nunc primùm per labia sua distillauit magna dulcedine & suauitate octo hosce virtutum & mortificationis selectissimæ actus: gustui quidem & carni acerbos, Deo verò gratos & suaueolentes spiritui valdè vtiles, & qui ab omni culpæ corruptione præseuerare illum possint præmio enim, quod promittebat, & suauissi- a *Cant.* 5. 13

mo, quo eas proponebat modo dulcissimos reddebat. O supreme Magister, d *instilla* quæso cordi meo electam & probatissimam harum virtutum *myrrham, & manus meæ ac digiti* & omnes animæ facultates *illam distillent*, doctrinam euestigio tuam opere exequendo.

b Cant. 5. 5.

II. DEINDE perpendam qua ratione Christus Dominus harũ virtutum, quæ in mũdo despectui & horrori erant, honorem promouerit. mundus enim non beatitudines illas, sed calamitates iudicabat, ac propterea eas fugiens, eis contraria amplectebatur. Noster verò Saluator, glorioso valdè nomine vnumquãq; compellauit, & excellentissimũ præmiũ cuiq; assignauit; exemploq; suo perquàm maximè illustrauit. Cùm enim qua Deus erat paupertatis, fletus, ac persecutionum capax non esset, descendit è cœlo, vt harum virtutum actus homo factus exerceret, latentesq; in eis thesauros nobis aperiret. Gratias tibi supreme magister quòd nos à tanto errore, doctrina & exemplo tuo liberaueris, ex nunc Beatitudinẽ iudicabo, quicquid tu clarissimo hoc nomine compellas; totisque viribus & illud quærã, & fugiam contrarium. detege Domine errorem hunc omnibus, qui in mundo viuunt, vt his veritatibus cognitis, virtutes ipsas amplectantur, & earum fruantur præmijs, veramq; ad quam fuerunt cõditi, beatitudinem consequantur.

III. TERTIÒ perpendã has octo Beatitudines esse instar octo graduum scalæ cœlestis, per

quos ad sanctitatis culmen, & cum Deo vnitionem conscenditur, & hoc spiritu easdem meditari oportet, tria aut quatuor in singulis expendẽdo, actus videlicet illius virtutis exemplum, quod Christus nobis eã exercendo præbuit, Præmium, quod eidẽ respondẽs promittit ac deniq; pœnã, quam ijs minatur, qui S Tho 1.2, viã tenent contrariam, vt in subiectis punctis q.69. dicetur. Hoc prænotato, ne eadem res repetatur sæpiũs, Christi Domini exempla solũ meditabor, lectorẽ remittens ad fusiorem tractationem, quæ in mysterijs, vbi Christus eas exercuit, ponitur; in cruce præcipue, in qua omnes illas eminenter exercuit, vt initio quartę partis apparebit: Et eâdem causâ ipsa præmia solùm attingam, quia de omnibus simul in fine sextæ partis fusiùs agetur, vt inæstimabiles gloriæ diuitias aperiamus.

PVNCTVM III.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum.

CONSIDERANDI sunt primum actus paupertatis spiritus, qui sunt quinque I. PRIMVS est spiritu & corde rebus tẽporalibus renunciare, inordinatos ad eas affectus exuẽdo & ad eas reipsa relinquendas, quãdò ad Dei voluntatẽ exequendam id fuerit necessarium, nos ipsos offerendo paratos. SECVNDVS igitur perfectior actus est, reipsa abijcere quicquid possideo, excitatus ad hoc spirituali & pura volũtate Deo placẽdi, vt spi-

parte dictum est) quando etiam prædicabat, comedebat de ijs, quæ deuotæ fœminæ a *ministrabant ei facultatibus suis*. comedebat autem hordeaceum panem, nec propriam domum habebat, sic enim ipse dixit: b *Vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos, filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet.* Imò & discipulos elegit pauperes, ac semper se pauperibus coniunxit, contemptum sui amauit; honores fugit propriam voluntatem exuit, imò excellentissima quadam interiori paupertate se ipso sese expoliauit. Dixit enim se c *descendisse de cælo non vt propriam voluntatem faceret, sed eius qui misit ipsum.* & d *à seipso se nihil posse, sed quod patrem suum facientem videret.* Ac denique mortis tempore eò vsque eius paupertas deuenit, vt sublatis vestibus, nudus in cruce relinqueretur: Et vt amorem suum erga paupertatem quantique illam faceret, manifestiùs ostenderet, tanquam lapidem sui Euangelij fundamentalem, & portam, qua ad ipsius scholam pateret ingressus, in hoc sermone illum posuit, dicens, e *omnis ex vobis, qui non renuntiat* (saltem affectu) *omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* O supreme Magister per quinque illos sanguinis fontes, qui ex quinque tuis vulneribus emanarunt, quinque hos paupertatis actus, mihi concede, quo perfectionem, quam super eam extruxisti consequi valeam.

a Luc. 8. 3.
b Luc. 9. 58.
c Ioh. 6. 38.
d & c. 5. 19. 30.
e Luc. 14. 33.

II. TERTIO perpendam Christum Dominum

huiusmodi pauperibus regnum cœlorum promisisse, & propterea illos beatos pronunciasse: qui re ipsa tales sunt, dum etiam in hac vita regnum Dei possident, quod Apostolus
f Ro. 14.17 f *iustitiam, pacem & gaudium in spiritu sancto* appellat: quod iijs conceditur, qui suam cupiditatem mortificant, sicut 1.p. medit. 21. dictum est. Sunt præterea beati propter spem & certam arrham, quã habent, regnum cœlorum obtinendi, quod in altera vita est promissum, cuius diuitiæ, vt postea videbimus, sunt inæstimabiles. O anima mea, quomodo spiritus paupertatem non amplexaberis, quam tuus cælestis magister complexus est, & in qua tot præmia obtinentur? proijce ergò te in ipsius manus, qui nec prouidentiã sua tibi deerit, nec desinet promissionem suam implere. Et qui quotidie regnum Dei petis, paupertatem, cui illud est promissum, amplectere.

IV. CONSIDERABO quartò horrendas minas Christi Domini aduersus eos diuites, qui paupertatem, spiritus detestantes, superfluas amant diuitias.
g Luc. 2.24 *Væ*, inquit, *vobis diuitibus; quia hic habetis consolationem vestram*, quasi diceret, ô vos infelices, quorum totum præmium in ea consolatione finietur, quam in vestris diuitijs habetis, væ, inquam, vobis, qui præmium hic vestrum accipientes, nullam postea à Deo consolationem habebitis, quæ vera aliàs & pura est consolatio, non sicut vestra, cui mille incommoda admiscentur,

nunquam enim regnum vobis erit, *iustitia, pax, & gaudium*, sed iniustitiâ potius, turbatione ac tristitiâ replebimini, ac deniq; ad extremam paupertatem, æternamque miseriam deuenietis, sicut h *Epulo ille diues, qui* cùm *bona &* consolationes *recepisset in vita sua, postea in inferno cruciabatur*, contra quam pauper Lazarus. h *Lu.* 1. 625.

QVARE, anima mea, si tanti præmij desiderium ad paupertatis amorē non te mouet, moueat te saltem, tot malorum timor; vt consolationem tuam, in temporalium diuitiarum odio ponens, amorem transferas ad æternas, quibus frui possis.

PVNCTVM IV.

Beati mites, quoniam ipsi poßidebunt terram.

PERFECTA mansuetudo hos actus complectitur. PRIMVS est, iræ impetus, cordisque perturbationes reprimere, interiore & exteriore in vultu & corporis motibus tranquillitate conseruata. I.

SECVNDVS affabilem esse cum omnibus, verbis eos blandis alloquendo, nullo verbo iniurioso aut ingrato, nec turbata voce, aut contētione, quæ turbare alios possit, prolato.

TERTIVS, non solū iniurias non vlcisci, aut malum pro malo non reddere, sed potiùs, nec violentiâ iniuriosa ei resistere, qui mihi inferat iniuriam, & ferre magna tranquillitate meum contemptum, offerendo, a *Mat.* 5. 39.

Mat.5.34 si opus erit, a *sinistram maxillam meam; ei qui percusserit dexteram*; bonum pro malo reddendo, eum, qui me iniuria affecit excusando, Deumque vt ei ignoscat, rogando. Huiusmodi mansuetudo erga omnes seruanda est, superiores, æquales, & inferiores, in omnibus negotijs, in quouis euentu: nunquam addmittendo contra eam aliquid, etiam cum zelo iustitiæ vti necessarium esset.

II. DEINDE considerabo excellentissimam Christi Domini mansuetudinem, quã semper tanti fecit, vt cũ insigne semper eius exemplar se ipsum præberet, diceret, b *Discite à me quia mitis sum, & humilis corde*, hoc eodem insigni voluit agnosci, in primo suo in mundum ad uentu, dicens per prophetas: c *Non erit tristis, neq; turbulentus, non clamabit, nec audietur vox eius foris; calamum quassatum non conteret, & linum fumigans non extinguet*. potiùs fumũ illum & naribus suis excipiet, & patienter feret. In passione etiam sua, raram ostendit mansuetudinem, vt etiam pro persecutoribus exoraret, vt suo loco dicemus. O mansuetissime *Agne*, qui cùm tundereris, & excoriareris, os tuum non aperiebas, copiosam mihi concede gratiam, qua admirabilem tuam imiter mansuetudinem.

b Mat.11.19. 4.
c Mit. 12.19
d Lu 23 34.
f Isai. 53 7.

III. CONSIDERANDVM tertiò mansuetorum præmium esse, vt possideant terram. Primùm quia ipsi sunt domini terræ cordis sui, suarumque passionum, possidentes etiam magna firmitate animas suas, & intra illas

De-

Deum suum & Dominum, cum quo valdè familiariter agunt, sicut mitissimus Moyses, & mansuetus Dauid; complacet enim sibi Deus valdè, dum *vias suas mansuetos docet*, & cum illis conuersatur. Hinc est quod g Ps.24.9.
etiam humanorum cordium terram possideant, quia omnium voluntates, ad se trahunt; & dum ipsi *opera sua in mansuetudine* (vt sapiens ait) *perficiunt, super hominum* Eccles. 2.
gloriam diliguntur. Denique *viuentium terram hæreditabunt*. quæ est patria cœlestis, Psal.36.9.
ad quam conditi fuerunt, & in qua Deum Dominum nostrum, qui illorum est hæreditas & patrimonium, possidebunt; & ab eodem etiam ipsi possidebuntur, qui habitat & requiescit super mansuetos, quibus cælos suos replet. O Spiritus diuine, qui quasi columba, super mansuetos agnos descendis, ob similitudinem quam tecum habent, fac & me, tibi in mansuetudine similem, vt cum firmitate coniunctionem cum tua gratia possideam, & gloriæ postea hæreditatem, Amen.

PVNCTVM V.

Beati qui lugent; quoniam ipsi consolabuntur.

FLETVS, qui beatus dicitur, hos actus complectitur. PRIMVS est, Risum, lusus, & superfluas recreationes, illicitas non solùm repellere, sed aliquas etiam, quas sine peccato potuisset assumere, iuxta illud: *risum reputaui errorem, & gaudio dixi, quid frustra* I. Eccl. 1.19.

deciperis? SECVNDVS est, flere ob mea peccata, non tam ob incommodum, quod ex meis mihi prouenit, quàm ob diuinam offensionem, sicut *fleuit* sanctus *Petrus*, & Dauid cùm diceret : *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam.* TERTIVS actus est aliorum hominum peccata deflere, tum ob proprium ipsorum damnum, & condemnationem, tum ob iniuriam, qua Deus est ab eis affectus; ex corde dolens, quod videam quàm malè ipsi Deo seruiatur; sicut Hieremias, cùm diceret, *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die, ac nocte, interfecto filiæ populi mei. Quartus* auctus est exilium proprium, Deique absentiam deflere, suspirando, vt illius præsentia frui possim, dicens cum Dauide, *fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, vbi est Deus tuus?*

Luc. 22. 62
Psal. 118. 136
Hier. 9. 1.
Psal. 41. 4

PRIMAE lacrymæ sunt contritionis, secundæ compassionis, tertiæ deuotionis; quibus illæ sunt similes, quæ in meditatione mysteriorum passionis dominicæ funduntur. Et perpendens omnes lachrymas mihi deesse, nec solùm corporeas (quæ sæpè solent sine culpa deesse) sed etiam illas, quæ à spiritu procedunt, dicam ipsi Domino, quod filia Caleb dixit patri suo, *terram australem & arentem dedisti mihi, iunge & irriguam, dedit autem ei Caleb, irriguum superius & inferius.* O pater supreme *anima mea sicut terra, sine aqua*

Iosu. 15. 19.
Psal. 142. 6.

tibi, da mihi irriguum inferiùs, hoc est timoris lacrymas, & irriguum superius, quæ sunt lachrymæ amoris, vt ita peccata mea & miserias, omniumque mortalium defleam, vt à misericordia tua remedium earum obtineam, Amen. *D. Greg 3. Dial. c. 34.*

DEINDE considerabo non legi, quod Christus aliquandò riserit, vt S. Basil. notauit, scimus tamen sæpè illum fleuisse, in præsepi videlicet, in morte Lazari, super ciuitatem Ierusalem & in cruce, tenerrimis lacrymis, sicut in horum mysteriorum meditationibus, licebit videre. Ac denique vt Apost. ait *in diebus carnis suæ*, hoc est, vitæ suæ mortalis *preces, supplicationesque cum clamore valido & lacrymis obtulit*, donec in horto Gethsemani orans sudauit, non aquæ guttas, sed sanguinis, ac si, sanguinis lacrymas, per omnes naturalis sui corporis poros funderet, propter mystici sui corporis peccata & miserias. O dulcis Iesu, cõuerte oculos meos in fontes lacrymarum, vt tuas comitentur, quarum ego fui causa. II. *Regul. 17. ex Fus.* *Heb. 5. 7.*

TERTIÒ perpendam, fletum, qui in oculis huius mundi, calamitatis & miseriæ est signum, in conspectu Christi esse beatitudinem; ita enim ipse, *beatos* appellat *eos qui lugent*, promittens illis in eo consolationem, propter quod lugent. Si lugent ob sua peccata, consolationem in eorum venia obtinebunt. Si ob aliena peccata, aut proprium suum à cœlesti patria, exilium; III. *Mat. 5. 5.*

PVNCTVM VI.

Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

ESVRIRE & sitire iustitiam, hos actus complectitur. PRIMVS est desiderare, omnia, quæ iustitiæ sunt & obligationis erga Deum & proximos impellere, nulla prætermissa; sed omnia omnino libenter absque tędio & fastidio etiam cum carni desipiunt, præstando, instar illius, qui famelicus comedit, & sitibundus bibit; comedit enim bibitq; ille, quantum necesse est, magno appetitu & gustu. iuxta illud Sapientis, *Anima esuriens, etiam amarum pro dulci sumet.* SECVNDVS actus est, desiderare magis ac magis in virtutibus proficere, eo iudicio quòd parum sit quod habetur, deesse verò plurima. TERTIVS actus est, esurire & sitire, vt hæc ipsa iustitia sit in mundo, & omnes eam assequi studeant, & conseruare; se ipsos etiam ad famem temporalem & quamcunque aliam molestiam tolerandam offerant, vt hæc iustitia præualeat. QVARTVS actus est, ex omnibus visceribus esurire Christum Dominum, *qui nostra iustitia est*, sacramentaliter aut spiritualiter sumere ac desiderare, viuam ipsius gratiam, vinumq; & lac diuinarum consolationũ *hau rire*: magna siti currendo ad ipsa Sacramenta, ad orationem & meditationem tanquam *ad fontes Saluatoris*, ex quibus illæ promanant.

I.

Prov. 27. 7.

1 Cor. 1.39.

Isaiæ. 12. 3.

QVINTVS est, ardenter desiderare coronam iustitiæ, & suspirare ad visionem DEI, & cum Christo, eius mensæ assidere, vt comedam ac bibam, quod me semper satiare possit. In hac fame & siti, consistit ille quem spiritus feruorem appellamus, accediæ & pigritiæ vitio omninò contrarius; quo feruore, meritò, mea omnia opera perficiam, erubescens, quòd cibos corporis tanta fame appetam, spiritus verò tanto fastidio.

II. SECVNDO considerabo, Christum Dominum nostrum, adeò semper esuriuisse & sitiuisse iustitiam; vt corporis famem non sentiret, sicut valde defatigatus, & cibo indigens, dixit suis discipulis, *meus cibus est, vt faciam*

Ioan. 4.34. *voluntatem eius qui misit me*, ac si clariùs dixisset, donec spiritus appetitum exsatiem, nihili facio famem corporis; neque hoc cibi sui defectu corpus premitur; donec suum spiritus sumat. Tanta deinde siti premebatur bibendi calicem passionis suæ, vt diceret, *Baptismo habeo baptizari, & quomodo*

Luc. 12.50. *coactor vsque dum perficiatur:* In cruce quoque dixit, *sitio*, idque non tam propter sitim,

Ioan. 19.28. quam in corpore tolerabat, quã propter eam, quam in spiritu patiebatur, sicut in horum mysteriorum meditationibus apparebit. O dilecte Redemptor, accende me tui amoris igne, ex quo fames hæc sitisque procedit, vt tuum semper obsequium, esuriam & sitiam, sicut tu meum remedium sitiuisti.

III. TERTIÒ perpendam, tales esurientes

esse

esse beatos, quia saturabuntur, Deo illis largiente, quod optant copiosam illis in hac vita gratiam, & plurima merita concedendo, magna interiori spiritus eorum iucunditate, immò se ipsum illis in cibum dando, & amore se ipsis vniendo, tanta satietate vt dicant, *quid mihi est in cœlo & à te quid volui super terram?* Et quamuis huius vitæ satietas nouam famem & sitim excitet, iuxta illud, *qui edunt me adhuc esurient, & qui bibunt me adhuc sitient,* hæc tamen fames & sitis, non molesta est, sed iucunda, quia fastidium auferens gustum auget. Denique in futura vita, vt ait Dauid, *conspectu Dei* claro, *satiabũtur cùm apparuerit gloria eius.* O felix fames, cuius præmium est talis satietas: expende anima mea hanc saturitatem, quia illa talem in te famem excitabit.

Psal. 72. 25.

Eccl. 24. 29

Psal. 16. 15.

IV.

QVARTO perpendam minas Christi Domini dicentis, *Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis.* Saturos eos appellat, qui bonis temporalibus sunt pleni, comeduntque ac bibunt vsque ad satietatem, vt sibi indulgeant, ex quo oritur, vt nec esuriant nec sitiant iustitiam, sed fastidio quodam illam horreant, iuxta illud Sapientis, *anima saturata calcabit fauum*, cuius pœna erit similis eius, qua Epulo ille diues & auarus premebatur, *qui epulabatur quotidie splendidè*, & postea *in inferno sepultus* tanta siti premebatur, vt vehementer desideraret, *Lazarum extremum digiti sui intingere in*

Luc. 6. 26.

Prou. 27. 7.

Luc. 16. 16. &c.

aquam,

remedium alij adferant. TERTIA est, vt interna alienæ miseriæ compaſsione tete exerceas, eam quasi propriam prius commiserante corde sentiendo, & postmodum ipsum donũ, ex sola charitate, præbendo, nullâ aliâ retributione expectatâ nisi à solo Deo. *qui retribuet tibi*, vt Christus dixit, *in retributione iustorum*. Luc.14.14.

DEINDE considerabo, Christum dominum nostrum, eminenter fuisse misericordem, cum tribus prædictis circumstantijs: fuit enim vniuersalis omnium nostrarum miseriarum reparator, & totum suæ prædicationis tempus, in ijs misericordiæ operibus impendit: ægrotos sanando; esurientes, etiam miraculo pascendo; mortuos suscitando; peccatoribus amanter ignoscendo; ignorantes docendo; orando; & *omnibus bene faciendo ac sanando omnes oppreſſos à diabolo*. Tantique hanc virtutem fecit, vt ijs, qui ipsum ab ea remouere conabantur, dixerit: discite quid est? *Misericordiam volo & non Sacrificium*, quasi diceret, illud discite, quod potius est, & præ alijs Deo placet; placet aũt illi misericordia præ sacrificio, nec vult hoc sine illa. O bone IESV, qui in hunc mundum misericordiâ motus venisti; & ex commiseratione miserias nostras supra tuos humeros, vt nos ab eis liberares, accepisti, hanc mihi exhibe misericordiam, vt te imitari poſsim in ea, & quandoquidẽ omnibus dixisti, *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est*, adiuua me gratiâ II. Marc. 8. Act. 10.38. Matt. 9.13. & 12.7. Luc. 6.36.

tuâ; vt excellentem eius misericordiam imitari valeam.

III. TERTIÒ perpendam, misericordiam præmium esse, obtinere à Deo misericordiã, & ab omnibus miserijs, tàm corporis quàm spiritûs liberationem, in hac quidem vita quãtum expedit; in futura verò ita plenè, & cum eo excessu, quo Dei omnipotentis misericordia, imbecillis hominis misericordiam excedit, cũ illa sit, ex omni parte infinita, vt in 6. parte Meditat. 11. dicetur. Quæ tamen eò erit erga me maior, quò maiorem ego erga proximum exhibuero: remetietur enim mihi, quâ mensurâ mensus fuero, sicut 1. parte Meditatione 11 dictum est. Si itaq; tot ego habeo miserias, à quibus solus me Deus possit liberare, quid magis è re mea facere potero, quam si erga alios sim misericors; vt Deus sit misericors erga me? ô felices misericordes, quos misericordiarũ Pater ab omnibus liberat miserijs.

IV. DENIQVE nisi misericors sim, ero miserrimus, quia Deus non compatietur mihi, sicut
Matt. 18. 34 non fuit cõpassus *nequam illi seruo, quem tradidit tortoribus*, quod erga suum conseruum non fuisset misericors, imò (vt ait S. Iacobus)
Iacob. 7. 13. *iudicium erit sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam*. Ac propterea in die iudicij referentur in sententia pro bonis opera misericordiæ quæ fecerunt; & eorundem defectbus exprimetur in sententia aduersus reprobos, vt suo loco in 1. parte dictum fuit.

PVNCTVM VIII.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

PERFECTA cordis mundities, est a *perfecta caritas*, cum tribus illis circumstantijs, quas posuit Apostolus. *De corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.* PRIMA circumstantia est, cordis mundities siue puritas, non solum à lethalibus peccatis, sed etiam quoad poterit fieri à leuioribus, ita vt, quamuis attingant illud, nō tamen penetrent nec consuetudine aut constanti affectu inhæreſcant. SECVNDA est, conscientiæ puritas & sanctitas, quæ illam mundis cogitationibus & desiderijs, mundisque & sanctis operibus replet. TERTIA est simplicitas absq; vlla fictione in agendo cum Deo & cum hominibus, incedendo cum eis in veritate, sincera & pura intentione, absq; duplicitate & fraudibus. Hęc puritas propterea dicitur *cordis*, quòd animam præcipuè & voluntatem spectet, vnde etiam ad corpus promanans, in eo efficit castitatem, iuxta cuiusque statum. Quamuis in virginibus & continentibus purior sit, quia, vt ait Apostolus, b *Sancti sunt corpore & spiritu*, c *mundantes se ab omni inquinamento carnis & spiritus.* I. a 1. Tim. 1. 5 b 1. Cor. 7. 34. c 2. Cor. 7. 1.

DEINDE perpendam, Christum Dominum nostrū eminētissimum fuisse in hac puritate: quia neq; peccauit, neque peccare potuit, neq; d *princeps huius mundi in eo habuit quicquam.* II. d Ioā. 14. 30.

nec

iurauit in dolo proximo suo. O beata mundities, quæ ad tantam altitudinem eleuatur! O anima mea, siquidem *nō intrabit in cœlum aliquod coinquinatum* culpâ, vt videat Deum: contende ad summam puritatem & munditiem, vt obtinere tibi liceat huiusmodi felicem visionem. Apoc. 21. 27.

PVNCTVM IX.

Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.

PACIFICI sunt, qui pacem faciunt, in quo sunt quatuor gradus eximij. PRIMAS est, seipsum pacificare, carnem suam spiritui, perturbationes rationi, & totū spiritum Deo subiiciendo. SECVNDVS est, cum cæteris hominibus se pacificare, iuxta illud Apostoli, *quod ex vobis est, cum omnibus pacem habentes.* Nulla eis data perturbationis occasione, sed magnæ potius coniunctionis. TERTIVS est gradus, ipsos proximos inter se etiam pacificare, studendo diffidentes inter se componere. QVARTVS & supremus est, animas cum Deo pacificare, adiuuando ad earum cum eo reconciliationem; & creaturas reducendo ad sui creatoris obsequium.

I.

Rom. 12. 18.

HOS pacis gradus perpendens, *quæ* teste Apostolo *exuperat omnem sensum:* Deflebo eorum defectum, quem in me experior, supplexque Deum rogabo, vt illos mihi communicare dignetur. O DEVS pacis & charitatis, Philip. 4. 7.

largire mihi pacem illam, quam tuis dedisti Apostolis, vt in pace & tranquillitate, tibi seruiam, alijque, me cooperante, & tecum illos pacificante, tibi seruiant.

II. DEINDE perpendam, CHRISTVM Dominum nostrum venisse è cœlo, vt hanc pacem nobis adferret, ac propterea, per excellentiam *Regem pacificum* appellari, in qua pace tantopere sibi placuit, vt & *suos* ipse *discipulos*, ea *pace* salutaret, & eâdem voluerit ipsos alios salutare, dicentes *pax huic domui*, & vt nos cum æterno suo patre pacificaret. innumeras sustinuisse persecutiones, nunquam tamen, in seipso pace & tranquillitate amissa, potius *cum his qui oderunt pacem, erat pacificus*, & per sanguinem quem in cruce effudit, vt Apostolus ait, *pacificauit omnia, siue quæ in terris, siue quæ in cœlis sunt.* O Rex pacifice & supreme, cui tanti constitit, hanc pacem adipisci, ne quæso patiaris eius me fructu priuari, nec bellum sit vllum, adeò graue, vt me ab eius consecutione retardet.

Ioan. 20.21. 27.
Luc. 10. 5.
Psal. 119. 7.
Colloss. 1. 20.

III. TERTIÒ considerabo, præmium pacificorum esse, vt eminenter sint filij Dei. PRIMVM quod singulariter ab ipso diligentur, & magnam apud ipsum gratiam inuenient, ob similitudinem, quam cum ipso habent. SECVNDO quia eos, sub paterna sua prouidentia suscipiens, eorum, tanquam carorum filiorum curam geret, eis indulgens, donisque suis eos ditans, ac verorum filiorum spi-

ritum eis tribuens, vt non solùm *filij Dei nominentur* verumetiam reipsa *sint*. Ac denique quia gloriæ ipsius hæredes erunt: vbi hanc dignitatem plenissimè consequentur, & simul immensam & æternam pacem. O felices pacifici, qui ad talem dignitatem sunt euecti, infelicissimi verò, qui pacem turbant; qui propterea filij Dœmonis vocabuntur, cum quo hæreditatis partem habebunt in inferno. 1.Ioan.3.1.

PVNCTVM X.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam; quoniam ipsorum est Regnum cælorum.

PRIMVM considerandum est, quas persecutiones, à quibus, quam ob causam, & qua ratione, iusti patiantur. PERSECVTIONES, sunt omne genus iniuriarum & afflictionum in facultatibus, honore, consolatione, salute, & vita, à quibus, vel vniuersim, vel ex parte, nullus est liber. Quia regula est generalis Apostolo teste, a *Omnes, qui piè volunt viuere in Christo* IESV, *persecutionē pro illo patientur*. Has inferunt Dœmones, propter odium, quo Deum Dominum nostrum, & virtutē prosequuntur; homines etiam illorum ministri, siue apertè sint hostes, siue, qui amicos quidem se esse profitētur cum specie pietatis, etiā ipsi, b *Parentes, fratres & cognati*; (ipso Christo attestante) *iustos tradent*, I.

a 2.Tim.3.12.

b Luc.21.16.

c Ioan.16.2. *at morte afficient: c arbitrantes obsequium se praestare Deo.*

Harum persecutionum causa, non erit (vt
d Pet. 2. 19 20. S. Petrus ait) d *quod peccantes colaphizentur & sufferant, sed quòd bene facientes patienter sustineant, & quòd propter Dei conscientiam*
e 4 16. *sustineat quis tristitias, patiens iniuste.* e *Nemo* itaque (ait Apostolus) *vestrum patiatur vt homicida, aut fur, aut maledicus; Si autem vt Christianus, non erubescat, sed glorificet Deum in isto nomine.* Iustitiæ itaque, qua quis statuit fidem seruare, & religionem; virtutum etiam opera, ad quæ obligantur, exercere; aliena vitia reprehendere; proprijs officijs satisfacere; perfectiorem, & religiosam vitam, ad quam vocati sunt, sequi, hæc inquam in causa sunt, cur iusti persecutiones sustineant. Ratio verò & modus eas sustinendi est, vt magna patientia animique lætitia sustineant; magnum Dei fauorem reputantes, quòd aliquid eius amore pati digni habeantur. Nam propter iniustitiam aut scelera aliquid, aut cum impatientia, non pertinet ad hanc beatitudinem.

II. DEINDE considerabo rara illa, quæ in hoc genere CHRISTVS Dominus reliquit nobis exempla, ab ipsa enim infantia persecutionem sustinuit, multoque grauiorem, tribus vltimis vitæ suæ annis, conuenientes ad eam persecutionem omni hominum genere, & in omni genere rerum, maiori atrocitate, quàm vnquam fuerit auditum, & ob causam

ex par-

ex parte ipsius iustissimam omnium, quæ vnquam fuerit, propter promulgationem videlicet sanctissimæ suæ legis, & reprehensionem vitiorum & scelerum, & ob humani generis redemptionem. Idq; totum sustinuit admirabili & prodigiosa patientia, *vt in fundamentali Meditatione quarta Partis, qua tota est de hoc puncto, dicetur.*

HOC exemplo meipsum excitabo ad patiendum & sustinendum, mihi ipsi dicens: si Dominum meum persecuti sunt, quid mirum si me eius seruum persequantur? Et *si Patremfamilias Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?* O Saluator mi, domesticus tuus sum, paratus ferre ac pati, quamcunque persecutionem, ob gloriam & præmium eius, concede mihi ad imitationem tuam, magna seruitij tui bona facere, & magna mala, absque cui offensione pati. Matt.10.25.

III. TERTIÒ considerabo, eorum qui persecutionem patiuntur, præmium esse regnum Cœlorum, quod etiam pauperibus spiritu promittitur, sed maiori excellentia: pluris enim æstimatur persecutiones illas pati, quæ ab aliena manu inferuntur, quàm ferre paupertatis miserias, quæ sponte & propria electione suscipitur.

HOC regnum dat DEVS gustandum in hac vita, dum medijs tribulationibus, *Iustitiam, pacem, & gaudium in Spiritu sancto,* ijs, qui illas patiuntur, impertitur. Propter quam caussam, ipse CHRISTVS dixit, se *centies tan-* Rom.14.17. Marc.10.30.

tum nunc in tempore hoc, nobis largiturũ *cum persecutionibus, & in sæculo futuro vitam æternam*. Additque *Beati estis cum maledixerint vobis homines, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis*. Atque si distinctius diceret, adeo est magna merces, vt sola eius spes, ad vos in persecutionibus exhilarandos sufficiat, adeo excellenti gaudio, vt centies excedat illud, quod sine illis habuissetis. O felices persecutiones, quæ eas sustinentem exaltant, vt sit Rex in cœlis, *& coronam accipiat vitæ, quam Deus repromisit*. Hæ mihi erunt gaudium, in eis totam gloriam meam ponam. Veniant, Deus meus, omnes, quas dignaberis permittere, gratia enim tua, me offero, ad eas, propter iustitiam amplectendas, ob spem, quam mihi facis gloriam tuam obtinendi.

Matth. 5. 11.

Iacob. 1. 12.

IV.

DENIQVE minas illas considerabo, quas CHRISTVS Dominus ijs minatur; qui contraria incedunt viâ, dicens, *Væ cum benedixerint vobis homines*, mundani, scilicet, & vos eorum laudibus & adulationibus delectamini. Et cum verbo illi *Væ* nihil aliud addit, ostendit, graues esse minas, quasi diceret; *Væ vobis*, quia huiusmodi benedictionibus vos decipiunt, & in graues culpas pertrahunt, & quoniam ab ijs huiusmodi benedicimini, quos imitamini, participes maledictionum eritis, quæ illis superuenient. Nolo, Redemptor mi, ab huius mundi hominibus bene

Luce 6. 26.

dici,

dici, *ne oleũ peccatoris impinguet caput meum, & ne maledictio intret sicut oleum in oßibus meis*. Hic volo ab impijs maledici, vt postea cum bonis à te benedicar, regnemque tecum in regno cœlorum in æternum. Amen. Psal 140.5. & 108.2.

MEDITATIO XII.

QVAE OFFICIA CHRIstus hoc sermone Apostolis commendauerit.

POST *octo Beatitudines in medium allatas, commendauit* CHRISTVS *Dominus Apostolis eorumqúe Successoribus tres illos actus, siue officia cœlestis & Ecclesiasticæ Hierarchiæ, quæ Sanctus Dionysius appellat: Purificare, Illuminare, & Perficere: tribus ad id accommodatis iucundisqúe similitudinibus vtens: quæ Meditationis huius erunt argumentum; quas quisque poterit in propriam vtilitatem applicare.* *Cap. 3. de cœlesti Hierarch.*

PVNCTVM I.

a Matt. 5. 13. VOs a *estis sal terra. Quod si sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.*

I. PRIMVM considera, Apostolicorum virorum, & Christum Dominum perfectè imitari cupientium officium esse, verbo & doctrinâ, suæque vitæ exemplo, terrenorum hominum corda salire, & à corruptis vitiorum humoribus perpurgare; ne malè oleant, & æternùm pereant: simulque pœnitentiam, mortificationem, & virtutis exercitationem ita suauem illis reddere: vt libenter eis vescentes sibi incorporare pacem & amoris coniunctionem cum eis habere delectet. Quod tamen officium apostolici viri non à propria natura, aut hæreditate; sed à sapientiæ sale & gratia, quam Deus eis impertitur, seipsos, ita sapidos Deique palato gratos reddant, vt cum voluptate sua eos: & quâ in seipsis priùs purgati, ad aliorum purgationem iuuant, habere censendi sunt.

II. DEINDE expendam, quàm exactè Christus effectum hunc salis, magnis licet suis impensis præstiterit. vt enim sal saporem cibis impertiens dissoluitur; ita Christus b *seipsum exinaniendo* & graues labores perferendo seipsum dissoluit, vt nos Deo sapidos redderet; suoque exemplo sapidam nobis, dulcemque redderet virtutem, ac sapientiæ salem, & gratiam, à qua

b Philip. 2. 7.

iucun-

iucundus hic sapor illi prouenit, nobis promereretur. Vt enim nullum antiquorum beneficiorum Deo gratum esse poterat, c *nisi sale condiretur*: ita nullum opus nostrum illi placebit, nisi Christo eiusq; gratiæ coniunctum. O dulcissime IESV, esto tu insulsissimo cordi meo sal terræ, vt Patri tuo suaue gratumque reddatur. & siquidem c *nō potest comedi insulsum, quod non est sale conditum*: gratiâ tuâ condias virtutis opera, vt ea comedere mihi libeat. c *Leui.* 2. 13. c *Marc.* 9. 49. c *Iob.* 6. 6.

III. TERTIÒ perpendam, quamuis officium hoc sit gratuitum Dei donum, eius tamen in nobis conseruationem ab arbitrio etiam nostro dependere: quare qui huiusmodi sal est semel constitutus, & si in sua integritate conseruaretur, dignus esset, qui ingenti suo honore ad mensam Dei adhiberetur: si tamen sua superbia elatus euanescat, & dissolutus saporem amittat; eiicietur foras à Dei protectione ad sterquilinium mundi, vbi in magnam suam ignominiam ab hominibus; & postea etiam à dœmonibus in Inferno conculcetur. Cùm hæc expendam circumspiciam quoque, num sal istud in me sit, & quo sapore Deo seruiam, & qua ratione salis officium erga eos faciam, qui meæ sunt curę commissi, & num apud vniuersos contendam virtutem sapidam reddere atque iucundam. O IESV dulcissime, fac me salem terræ, etiā si per ignem & aquam propterea sit mihi transeundum: ne permitte me pro condimēto saporis, scandalum illi adfer-

re: & culpâ meâ sterilem fieri, terræ instar, quæ sale seminatur; & in eius propterea detrimentum vertere officium quod ad eiusdem vtilitatem mihi commisisti.

PVNCTVM II.

a Matt. 5. 15. VOs a *estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita, neque accendunt lucernã, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, vt luceat omnibus, qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cœlis est.*

I. CONSIDERA primùm, Apostolorum & Doctorum officium, non terrenum esse, sed

b Dan. 12. 3. cœleste. b *Qui enim docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti: & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates:* suâ enim doctrinâ vitæque exemplo lux esse debent hominibus huius seculi, qua ignorantiæ & culpæ eorum tenebras expellentes,

c Ephes. 5. c virtutis, & veritatis *lux illis sint in Domino,* quo è filijs tenebrarum, *lucis filij* efficiantur, cuius *fructus est in omni bonitate, & iustitia, & veritate.* Attendam verò simul, quàm exactè Christus ipse officio huic lucis satisfecerit, qui de seipso aliàs dixit: d *Quamdiu sum*

d Ioan. 9. 5. *in hoc mundo, lux sum mundi.* O iustitiæ sol, à quo omnes Ecclesiæ stellæ recipiunt lumen, fac me sicut vnam aliquam ex eis, ab omni liberum obscuritate: vt iuxta illud Prophetæ:

e Dan. 3. 34. *Stellæ dederũt lumen in custodijs suis, & lætatæ*

sunt,

ſunt: vocatæ ſunt, & dixerunt: ecce adſumus: & luxerunt ei cum iucunditate, qui fecit illas: meam, ad quam vocare dignatus es, ſtationem fideliter tenens, promptumque me ſemper voci tuæ cum iucunditate exhibens, mundum totum illuminem, quem ad tuam gloriam condidiſti. Amen.

II. CONSIDERA deinde quantus ſit error, ex timiditate aut puſillanimitate lucẽ & doctrinæ talentum mihi à Deo cõcreditum abſcondere, aut abiecta intentione & fine illud obſcurare, cum periculo illud amittendi, & in tenebris poſtea manendi, candelæ illius inſtar, quæ ſub modio poſita vbi reſpirãdi locus non eſt, ſtatim extinguitur. Nec minor ille erit error, ſi Deus me ſupra candelabrum aliquod in militante hac eius Eccleſia, in eminenti videlicet & publico aliquo officio, conſtituit non dare lumen doctrinæ & exemplũ ijs, qui meæ curæ ſunt commiſſi: Nam, vt Chriſtus Dominus Prælato cuidam officium ſuum negligenti dixit: f *mouebo candelabrum tuum de loco ſuo,* (f Apoc. 2. 5.) priuabit inquam me officio, incuriæque meæ debitas pœnas exiget.

Contrà verò perpendam, quantoperè Deo placeat, ſi noſtræ actiones adeò ſint ſanctitate eminentes, g *vt qui* eas *videt,* æternum *Patrem* (g Matt 5. 17) *glorificent*, & ad ſimiles efficiendas, quò alij eundem etiã glorificent, excitentur: intentione ipſa à quocunque alio ſiniſtro fine ita perpurgata; vt in meis actionibus non meam, ſed ipſius Dei Domini noſtri gloriam quæram:

largire mihi pacem illam, quam tuis dedisti Apostolis, vt in pace & tranquillitate, tibi seruiam, alijque, me cooperante, & tecum illos pacificante, tibi seruiant.

II. DEINDE perpendam, CHRISTVM Dominum nostrum venisse è cœlo, vt hanc pacem nobis adferret, ac propterea, per excellentiam *Regem pacificum* appellari, in qua
Ioan. 20.21. 27. pace tantopere sibi placuit, vt & *suos* ipse
Luc. 10. 5. *discipulos*, ea *pace* salutaret, & eadem voluerit ipsos alios salutare, dicentes *pax huic domui*, & vt nos cum æterno suo patre pacificaret. innumeras sustinuisse persecutiones, nunquam tamen, in seipso pace & tranquil-
Psal. 119.7. litate amissa, potius *cum his qui oderunt pacem, erat pacificus*, & per sanguinem quem in
Colloss. 1.20. cruce effudit, vt Apostolus ait, *pacificauit omnia, siue quæ in terris, siue quæ in cœlis sunt.* O Rex pacifice & supreme, cui tanti constitit, hanc pacem adipisci, ne quæso patiaris eius me fructu priuari, nec bellum sit vllum, adeò graue, vt me ab eius consecutione retardet.

III. TERTIÒ considerabo, præmium pacificorum esse, vt eminenter sint filij Dei. PRIMVM quod singulariter ab ipso diligentur, & magnam apud ipsum gratiam inuenient, ob similitudinem, quam cum ipso habent. SECVNDO quia eos, sub paterna sua prouidentia suscipiens, eorum, tanquam carorum filiorum curam geret, eis indulgens, donisque suis eos ditans, ac verorum filiorum spi-

ritum eis tribuens, vt non solùm *filij Dei nominentur* verumetiam reipsa *sint*. Ac denique quia gloriæ ipsius hæredes erunt: vbi hanc dignitatem plenissimè consequentur, & simul immensam & æternam pacem. O felices pacifici, qui ad talem dignitatem sunt euecti, infelicissimi verò, qui pacem turbant; qui propterea filij Dœmonis vocabuntur, cum quo hæreditatis partem habebunt in inferno. 1. Ioan. 3. 1.

PVNCTVM X.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam; quoniam ipsorum est Regnum cœlorum.

PRIMVM considerandum est, quas persecutiones, à quibus, quam ob causam, & qua ratione, iusti patiantur. PERSECVTIONES, sunt omne genus iniuriarum & afflictionum in facultatibus, honore, consolatione, salute, & vita, à quibus, vel vniuersim, vel ex parte, nullus est liber. Quia regula est generalis Apostolo teste, a *Omnes, qui piè volunt viuere in Christo* IESV, *persecutionẽ* pro illo *patientur*. Has inferunt Dœmones, propter odium, quo Deum Dominum nostrum, & virtutẽ prosequuntur; homines etiam illorum ministri, siue apertè sint hostes, siue, qui amicos quidem se esse profitẽtur cum specie pietatis, etiã ipsi, b *Parentes, fratres & cognati*; (ipso Christo attestante) *iustos tradent*, I.

a 2. Tim. 3. 12.

b Luc. 21. 16.

c Ioan.16.2. *at morte afficient : c arbitrantes obsequium se præstare Deo.*

Harum persecutionum causa, non erit (vt S. Petrus ait) d *quod peccantes colaphizentur & sufferant, sed quòd bene facientes patienter sustineant, & quòd propter Dei conscientiam sustineat quis tristitias, patiens iniuste.* e *Nemo* itaque (ait Apostolus) *vestrum patiatur vt homicida, aut fur, aut maledicus; Si autem vt Christianus, non erubescat, sed glorificet Deum in isto nomine.* Iustitiæ itaque, qua quis statuit fidem seruare, & religionem; virtutum etiam opera, ad quæ obligantur, exercere; aliena vitia reprehendere; proprijs officijs satisfacere; perfectiorem, & religiosam vitam, ad quam vocati sunt, sequi, hæc inquam in causa sunt, cur iusti persecutiones sustineant. Ratio verò & modus eas sustinendi est, vt magna patientia animique lætitia sustineant; magnum Dei fauorem reputantes, quòd aliquid eius amore pati digni habeantur. Nam propter iniustitiam aut scelera aliquid, aut cum impatientia, non pertinet ad hanc beatitudinem.

d Pet. 2. 19 20.

e 4. 16.

II. DEINDE considerabo rara illa, quæ in hoc genere CHRISTVS Dominus reliquit nobis exempla, ab ipsa enim infantia persecutionem sustinuit, multoque grauiorem, tribus vltimis vitæ suæ annis, conuenientes ad eam persecutionem omni hominum genere, & in omni genere rerum, maiori atrocitate, quàm vnquam fuerit auditum, & ob causam

ex par-

ex parte ipsius iustissimam omnium, quæ vnquam fuerit, propter promulgationem videlicet sanctissimæ suæ legis, & reprehensionem vitiorum & scelerum, & ob humani generis redemptionem. Idq; totum sustinuit admirabili & prodigiosa patientia, *vt in fundamentali Meditatione quarta Partis, qua tota est de hoc puncto, dicetur.*

HOC exemplo meipsum excitabo ad patiendum & sustinendum, mihi ipsi dicens: si Dominum meum persecuti sunt, quid mirum si me eius seruum persequantur? Et *si Patremfamilias Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?* O Saluator mi, domesticus tuus sum, paratus ferre ac pati, quamcunque persecutionem, ob gloriam & præmium eius, concede mihi ad imitationem tuam, magna seruitij tui bona facere, & magna mala, absque tui offensione pati. Matt. 10. 25.

III. TERTIÒ considerabo, eorum qui persecutionem patiuntur, præmium esse regnum Cœlorum, quod etiam pauperibus spiritu promittitur, sed maiori excellentia: pluris enim æstimatur persecutiones illas pati, quæ ab aliena manu inferuntur, quàm ferre paupertatis miserias, quæ sponte & propria electione suscipitur.

HOC regnum dat DEVS gustandum in hac vita, dum medijs tribulationibus, *Iustitiam, pacem, & gaudium in Spiritu sancto*, ijs, qui illas patiuntur, impertitur. Propter quam caussam, ipse CHRISTVS dixit, se *centies tan-* Rom. 14. 17. Marc. 10. 30.

tum nunc in tempore hoc, nobis largiturũ *cum persecutionibus, & in sæculo futuro vitam æternam*. Additque *Beati estis cum maledixerint vobis homines, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis*. Atque si distinctius diceret, adeo est magna merces, vt sola eius spes, ad vos in persecutionibus exhilarandos sufficiat, adeo excellenti gaudio, vt centies excedat illud, quod sine illis habuissetis. O felices persecutiones, quæ eas sustinentem exaltant, vt sit Rex in cœlis, *& coronam accipiat vitæ, quam Deus repromisit*. Hæ mihi erunt gaudium, in eis totam gloriam meam ponam. Veniant, Deus meus, omnes, quas dignaberis permittere, gratia enim tua, me offero, ad eas, propter iustitiam amplectendas, ob spem, quam mihi facis gloriam tuam obtinendi.

Matth. 5. 11. *Iacob. 1. 12.*

IV. DENIQVE minas illas considerabo, quas CHRISTVS Dominus ijs minatur; qui contraria incedunt viâ, dicens, *Væ cum benedixerint vobis homines*, mundani, scilicet, & vos eorum laudibus & adulationibus delectamini. Et cum verbo illi *Væ* nihil aliud addit, ostendit, graues esse minas, quasi diceret; *Væ vobis*, quia huiusmodi benedictionibus vos decipiunt, & in graues culpas pertrahunt, & quoniam ab ijs huiusmodi benedicimini, quos imitamini, participes maledictionum eritis, quæ illis superuenient. Nolo, Redemptor mi, ab huius mundi hominibus bene

Luce 6. 26.

dici,

dici, *ne oleũ peccatoris impinguet caput meum, & ne maledictio intret sicut oleum in ossibus meis.* Hic volo ab impijs maledici, vt postea cum bonis à te benedicar, regnemque tecum in regno cœlorum in æternum. Amen. Psal 140.5. & 108.2.

MEDITATIO XII.

QVAE OFFICIA CHRIstus hoc sermone Apostolis commendauerit.

POST *octo Beatitudines in medium allatas, commendauit* CHRISTVS *Dominus Apostolis eorumqué Successoribus tres illos actus, siue officia cœlestis & Ecclesiasticæ Hierarchiæ, quæ Sanctus Dionysius appellat: Purificare, Illuminare, & Perficere: tribus ad id accommodatis iucundisqué similitudinibus vtens: quæ Meditationis huius erunt argumentum; quas quisque poterit in propriam vtilitatem applicare.* Cap.3. de cœlesti Hierarch.

PVNCTVM I.

a Matt. 5. 13. *VOs a estis sal terræ. Quod si sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.*

I. PRIMVM considera, Apostolicorum virorum, & Christum Dominum perfectè imitari cupientium officium esse, verbo & doctrinâ, suæque vitæ exemplo, terrenorum hominum corda salire, & à corruptis vitiorum humoribus perpurgare; ne malè oleant, & æternùm pereant: simulque pœnitentiam, mortificationem, & virtutis exercitationem ita suauem illis reddere: vt libenter eis vescentes sibi incorporare pacem & amoris coniunctionem cum eis habere delectet. Quod tamen officium apostolici viri non à propria natura, aut hæreditate; sed à sapientiæ sale & gratia, quam Deus eis impertitur, seipsos, ita sapidos Deique palato gratos reddant, vt cum voluptate sua eos: & quæ in seipsis priùs purgati, ad aliorum purgationem iuuant, habere censendi sunt.

II. DEINDE expendam, quàm exactè Christus effectum hunc salis, magnis licet suis impensis præstiterit. vt enim sal saporem cibis impertiens dissoluitur; ita Christus b *seipsum exinaniendo* & graues labores perferendo seipsum dissoluit, vt nos Deo sapidos redderet; suoque exemplo sapidam nobis, dulcemque redderet virtutem, ac sapientiæ salem, & gratiam, à qua

b Philip. 2. 7.

iucun-

iucundus hic sapor illi prouenit, nobis promereretur. Vt enim nullum antiquorum beneficiorum Deo gratum esse poterat, c *nisi sale condiretur*: ita nullum opus nostrum illi placebit, nisi Christo eiusq; gratiæ coniunctum. O dulcissime IESV, esto tu insulsissimo cordi meo sal terræ, vt Patri tuo suaue gratumque reddatur. & siquidem e *nō potest comedi insulsum, quod non est sale conditum*: gratiâ tuâ condias virtutis opera, vt ea comedere mihi libeat.

c *Leui.* 2.13 c *Marc.* 9. 49.

e *Iob.* 6.6.

III.

TERTIÒ perpendam, quanuis officium hoc sit gratuitum Dei donum, eius tamen in nobis conseruationem ab arbitrio etiam nostro dependere: quare qui huiusmodi sal est semel constitutus, & si in sua integritate conseruaretur, dignus esset, qui ingenti suo honore ad mensam Dei adhiberetur: si tamen sua superbia elatus euanescat, & dissolutus saporem amittat; eiicietur foras à Dei protectione ad sterquilinium mundi, vbi in magnam suam ignominiam ab hominibus; & postea etiam à dœmonibus in Inferno conculcetur. Cùm hæc expendam circumspiciam quoque, num sal istud in me sit, & quo sapore Deo seruiam, & qua ratione salis officium erga eos faciam, qui meæ sunt curę commissi, & num apud vniuersos contendam virtutem sapidam reddere atque iucundam. O IESV dulcissime, fac me salem terræ, etiã si per ignem & aquam propterea sit mihi transeundum: ne permitte me pro condimēto saporis, scandalum illi adfer-

ſunt: vocatæ ſunt, & dixerunt: ecce adſumus: & luxerunt ei cum iucunditate, qui fecit illas: meam, ad quam vocare dignatus es, ſtationem fideliter tenens, promptumque me ſemper voci tuæ cum iucunditate exhibens, mundum totum illuminem, quem ad tuam gloriam condidiſti. Amen.

CONSIDERA deinde quantus ſit error, ex timiditate aut puſillanimitate lucẽ & doctrinæ talentum mihi à Deo cõcreditum abſcondere, aut abiecta intentione & fine illud obſcurare, cum periculo illud amittendi, & in tenebris poſtea manendi, candelæ illius inſtar, quæ ſub modio poſita vbi reſpirãdi locus non eſt, ſtatim extinguitur. Nec minor ille erit error, ſi Deus me ſupra candelabrum aliquod in militante hac eius Eccleſia, in eminenti videlicet & publico aliquo officio, conſtituit non dare lumen doctrinæ & exemplũ ijs, qui meæ curæ ſunt commiſſi: Nam, vt Chriſtus Dominus Prælato cuidam officium ſuum negligenti dixit: f *mouebo candelabrum tuum de loco ſuo,* priuabit inquam me officio, incuriæque meæ debitas pœnas exiget. II.

f *Apoc.* 2. 5.

Contrà verò perpendam, quantoperè Deo placeat, ſi noſtræ actiones adeò ſint ſanctitate eminentes, g *vt qui* eas *videt,* æternum *Patrem glorificent*, & ad ſimiles efficiendas, quò alij eundem etiã glorificent, excitentur: intentione ipſa à quocunque alio ſiniſtro fine ita perpurgata; vt in meis actionibus non meam, ſed ipſius Dei Domini noſtri gloriam quæram:

g *Matt* 5. 17.

eam

eam meam reputans gloriam, quæ ipsius est: dolens verò, quod prauis meis actionibus hactenus in causa fuerim, cur h *Dei nomen* obfuscatum, & ab aliis sæpè blasphematum fuerit. O Saluator mi, quandoquidem Patris tui gloriam tantoperè desideras; tantùm mihi quæso vitæ splendorem concede, vt per eam crescat & gloria eius semper dilatetur.

h *Rom.* 2. 24.

PVNCTVM III.

Non potest abscondi ciuitas supra montem posita.

TERTIA hac similitudine docet Christus Apostolos suos, non esse Eremitas, aut solitarios propriæ tantum attendentes vtilitati; sed ciuitatem potiùs ad multos alios recipiendos; eamq; non in valle, hoc est, in vita imperfecta & obscura; sed supra montem, insignem videlicet fortitudinem, & perfectionis celsitatem fundatã, iuxta illud Isaiæ: *Supra montem excelsum ascende tu, qui euangelizas Sion: exalta in fortitudine vocem tuam, qui euangelizas Ierusalem.* & porrò moneas, eorum munus esse, non exiguum sed multum populum cõgregare, sicut ciuitatem magnam & plenam, quæ omnes eos recipiat, qui cupiũt esse perfecti, eosque Euangelicæ perfectionis viam & cœlestis viæ politiam doceat. Desiderat enim Deus Dominus noster, ne, qui ipsius sunt electi, mediocritate quadam vitę contenti humilibus actionibus sibi complaceant; sed ad vitæ perfectæ celsitatem cõtendentes suos-

Isai 49. 9.

que proximos ad eandem promouere conantes, cum multis aliis supernam ciuitatem amplificaturi conscendant. O æterna k *Sapientia*, quæ *ancillas tuas*, animas scilicet Prædicatorum *mittis, vt* homines *vocent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis*, eos ad Christianæ perfectionis altitudinem exhortantes: voca etiam me efficaciter, vt prior eandem ego conscendam; & virtutem impertire, vt alij permulti ad eandem, me vocante, perueniant, quo tu ab omnibus semper glorificeris. Amen. k Prou 9. 3.

MEDITATIO XIII.

DE LEGE EVANGELICA quam Christus Dominus in sermone montis promulgauit; de eiusdem excellentijs, & perfectionis, ad quam nos eleuat, præstantia.

PVNCTVM I.

OBSERVANDVM primùm, Christum Dominum nostrũ Euangelicæ suç legis promulgationi præmisisse, quanti esset naturalis, quæ in Moysis & prophetarum libris declarata erat, æstimanda; qualeque ipse circa eandem officiũ esset in mundo præstiturus, cùm dixit: a *Non veni soluere legem,* a Matt. 5. 18.

S. Aug. lib. 1. de serm. Domini in monte c. 14. S. Chrysost. hom. 16. in Matth.

sed adimplere. Quod tribus modis præstitit exactissimè.

I. PRIMVM: quia non venit è cœlo vt vitæ suæ laxitate, & libertate carnis legem ipsam, eius, qui nulli legi astrictus esset, transgrederetur; nec venit vt secum ipse aut cum suis in ea dispensaret: sed venit potius, vt exactissima in seipso custodia, omnibus discipulis suis ad eandem exemplo esset. Quamobrem ad eius imitationem & ego dicam: Non veni in mundum, vt iuxta meam voluntatem vitam ducens, Dei voluntatem calcem, eiusque legis iugum assulatim concidam; sed vt me eidem subiiciens, integram seruem: nec diuinam sequerer voluntatem, quæ instituti ad Religionem accessi, vt propriam; sed vt mei Regulis continetur. Si enim Deus meus & supremus Legislator, etiamsi supra legem ipsam esset, seipsum tamen eidem subiecit, venitque de cælo, vt eius iugum super se tollendo quanti eam faceret nos doceret: quid magnum fecero, si eidem me subiecero? quantæ verò impudentiæ fuerit, si eandem excussero?

II. VENIT deinde adimplere legem in iis quæ illa promittebat; idque adeò exactè vt asseueraret: b *Amen dico vobis: donec transeat cœlum & terra iota vnum vel vnus apex non præteribit à lege: donec omnia fiant*. Certus itaque ac securus esse possum, Deum ex parte sua, quicquid in lege promisit, etiam si minimũ videatur, impleturum: sicut ipse Christus impleuit,

b Matt. 5. 19.

reque

reque ipsa executus est, quicquid de ipso reuelatum & promissum erat, quo me prouocat exemplo ad omnium ipsius mandatorum exactam obseruationẽ, non maiorum tantùm, sed minimorum etiam, quæ iota characterum minimo significantur; omni etiam adhibito conatu, vt in ea obseruatione omnes complectar circumstantias, modosq; perfectionis, quos ipsa mandata in se continent, qui apice characteribus adiuncto significantur.

VENIT denique de cœlo ita legem implere, vt perfectionem, quæ in ea desiderabatur, adijceret: tum eius peccatis amplius explicatis, tum admirandis consilijs ei adiectis: gratiáque sua internè ad omnia implenda cõmunicata. O legislator supreme, quantas possum maximas ago gratias, quod tot modis legem ipse tuam impleueris: adiuua me gratia tuâ, ad id quod mihi præcipis ita explendum, vt in me ipse impleas quod promittis. III.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDAE sunt deinde celebres duæ sententiæ siue conclusiones, quas colligit Christus ex dictis. PRIMA est: a *Qui ergò soluerit vnum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum*, tam videlicet in militanti quam in triumphanti Ecclesia. Quibus verbis id nobis indicat; esto reliqua seruem mandata, si vel vnicum ex minimis I. a Matt. 5. 20.

fuero

fuero transgressus, futurum me minimum, hoc est contemptum, & vili æstimandum in regno cœlorum: ac porrò ab eo excludendum tanquam eo indignum: sicut fuit Adamus è paradiso eiectus, ob vnicum præceptum violatum.

b Iac. 2. 10. 11.

b *Qui enim vel in vno offendit, trãsgressor factus est legis*, & iniuria afficit legislatorem, qui omnia seruanda constituit; & charitatem destruit, qua omnia illa colligantur; ideoque cœlestia omnia bona amittet, atque si omnia fuisset transgressus.

II. Quod si mandatum ex minimis illis sit, quæ non obligant sub culpa lethali, qui tamen studio & malitia illud transgredietur, erit etiam in virtute minimus, quod parui fecit, quod Deus mandauit: debebat enim auertere, etsi materia esset parua, mandantem tamen esse magnum; nec à magnitudine sua alienum ducere etiam parua, mandare: ideoque vel hoc nomine non esse leuem censendam iniuriam, quæ ei dum talis materia contemnitur, irrogatur. & quoniam victor semper censetur victo superior; qui à re minima superatur, minimus esse censebitur; habebitque in eo locum Sapientis illa sententia:

c Eccl. 19. 1.

c *Qui spernit modica, paulatim decidet* ad grauiora.

III. Tertiò, si non solùm aliquod mandatum quis trãsgrediatur, sed alios etiam ad idem faciendum verbo aut exemplo induxerit, erit quoque minimus in Regno cœlorum, ac porrò excludetur ab eo, duplici nomine, quod videlicet sibi & alijs fuerit iniquus.

IV.

ALTERA ſententia eſt: d *Qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno cælorum.* Qua ſententiâ docemur, ſanctitatis & excellentiæ in virtute, præmijque quod ei reſpondebit in Regno cælorum, menſuram eſſe ipſam diuinæ legis obſeruantiam: cuius ſunt duo gradus: alter eſt eam facere; alter eandem docere. Facere conſiſtit in tota lege, quoad magna & parua eius mandata, nullo omninò prætermiſſo, obſeruanda, ſicut prædictum eſt; Docere autem, in perſuadendis alijs, idem vt præſtent. Qui ſecundus gradus primo eſt præſtantior: coniunxit tamen Chriſtus vtrumque, ad eorum connexionem inſinuandam: quatenus ſecundus non facit magnum docentem, niſi & ipſe etiam faciat: primus verò, quatenus reipsa facit, docet etiã exemplo; paratus inter m etiam verbo docere, ſi Deus id iuſſerit, ratione ſtatus & officij, quo fungitur; aut iuxta legem & dictamen charitatis. & qui hac ratiõe docet, eſt valdè magnus inter cæli magnates. Quia non eſt excellentia maior, quam Dei imitatione bonũ eſſe, & in ſeipſo perfectum; aliosq; adiuuare, vt & ipſi boni ſint atque perfecti. vt in proximo puncto dicetur

d Mat. 5.21

PVNCTVM III.

CONSIDERA tertiò perfectionis altitudinẽ, ad quam diſcipulos ſuos Chriſtus exhortatur. eſt enim altiſsima quæ in hac vita poſsit obtineri, a ſicut iucundiſsimis illis verbis: a *eſtote ergò perfecti, ſicut Pater*

a Mat. 5. 48

vester cælestis perfectus est, ipse Christ⁹ aperuit.

CVIVS perfectionis vt præstantiã intimè penetrare poſsim, perpẽdam, Dei Domini nostri perfectionem in tribus consistere. PRI-
I. MVM est quod omni culpa defectuque ita careat, vt mali quippiam, aut quod à sua bonitate & sanctitate degeneret, eum facere sit impossibile. SECVNDVM quod virtutes omnes & perfectiones, quas vel imaginari possumus complectatur, nulla prorsus omissa. Nam omnes, quæ in creatoris reperiuntur, & aliæ innumeræ quas nos cogitatione assequi nõ possumus, in ipso creatore simul inueniuntur vnitæ. TERTIVM est, quod omnes & singulas huiusmodi perfectiones habeat in summa, quæ possibilis sit excellentiâ. Non itaque sapientia bonitas, & charitas maior quam sit ipsius Dei: quia est infinitè sapiens, bonus, & charitate plenus: & idem de perfectionibus reliquis esto iudicium.

II. EX quo efficitur, Deũ, vt qui sit in se perfectiſsimus, vehementer in id propendere, vt omnia sua opera sint etiã perfecta, & modo suo participent infinitã eius profectionem, homines præcipuè, quos ad imaginem & similitudinem suam condidit. Ex hoc enim eius desiderio profectũ est id quod nobis Christus dixit. *Estote perfecti, sicut Pater vester cælestis perfectus est:* quasi dicere nobis velle videatur: Nolite mediocri quadam puritate, & sanctitate esse contenti; nec perfectionis vestræ exemplar Abrahamum, Moysen, aut Prophetam

aliquem vobis constituite; nec solùm Angelos, Cherubinos, aut Seraphinos; sed infinitæ perfectionis exemplar vobis proponite, vt ad illius imitationem, quàm possitis maximam perfectionem assequi contendatis: hoc autem exemplar sit Pater vester cœlestis, cui tãquam filij, in tribus illis, quæ infinita eius perfectio complectitur, quam simillimi esse studeatis. Gratias tibi fili Dei viui, pro tanto fauore, quo adoptiuos prosequeris filios, dum eos exhortaris, vt perfecti sint sicut est tuus Pater cælestis. Illustra me ô superne Magister, vt quam mihi commendas perfectionem agnoscam; accende, vt eam amem; & ita corrobora vt eam quæram & assequar. Amen.

III.

HINC feruentia concipiam proposita, Dei perfectionem imitandi: PRIMVM studendo omnem culpam cauere, non lethalẽ modò, sed vel leuissimã, quoad potero, iuxta illud, quod ipse Deus populo suo dixit: b *Perfectus eris & absq; macula cum Domino Deo tuo*. DEINDE, oẽs virtutes assequi contendendo, easdẽq; sũma qua potero intentione exercendo, non eas tantùm, quæ sunt sub præcepto; sed eas etiam, quæ cadunt sub consilio: si quidẽ cælestis meus Pater non solùm quæ ad vitam transigendam sunt necessaria tribuit; sed multa etiam alia, quæ adferunt voluptatem. TERTIÒ easdem virtutes excellentissimo quo potero modo exercendo, ita vt amor Dei meus eas omnes habeat qualitates & circumstantias, quæ in ipso præcepto exprimuntur, c vt *ex toto* scilicet

b *Deu.* 18, 13

c *Deut.* 6. 5.

sit corde meo, ex tota anima mea, & ex tota fortitudine mea: & obedientia mea, humilitas, & patientiæ in omnibus gradibus sunt perfectæ, quos habere possunt, procurando, vt Apostolus ait, d *vt charitas mea magis ac magis abundet, vt probem* semper *potiora*. Et quoniã charitas terminum augmenti sui non habet; desiderium meum esse debet, semper in ea crescere. O anima mea: siquidem exemplar quod imitandum habes, & tibi proponis, infinitum est, & quantumuis illud imiteris, adhuc superetit infinitum quod imiteris, imitare quàm potueris maximè, vt ad eam perfectionem quam proximè accedas. O Pater amantissime, qui iubes me perfectum esse, sicut tu perfectus es: da mihi quod iubes, vt præstem quod tu desideras.

d Phil. 1. 9.

S. Tho. 2. 2. q. 24. a. 7

PVNCTVM IV.

CONSIDERANDVM hic est superna Euangelicæ legis, quam Christus promulgauit, perfectio, vt *essemus perfecti sicut Pater eius cælestis perfectus est*. expendentes tria etiam legem hanc complecti, in quibus ea Dei perfectioni assimilatur.

I. PRIMVM est, quòd omnem culpam, siue magna ea sit, siue parua, prohibeat, vsque ad verbum otiosum, nullum prorsus defectũ admittens. Et quo magis nos à culpis remoueat; etiam à rebus valdè paruis, & à quibus vis superfluis affectionibus, quæ illarum occasio es-

S. Tho. 1. 2. q. 108. a. 3. & 4.

se pos-

se possunt, nos monet abstinere; sicut olim Nazaræos iubebat: a *à vino & omni quod inebriare potest, abstinere: quicquid ex vua exprimitur non bibere: vuas recentes siccasq; & quicquid ex vinea esse potest ab vua passa vsque ad acinum non comedere:* idq; iubebat totum, quò ab ebrietate remotiores essent. Quod facilè animaduertemus, si per aliqua mandata ex ijs quæ Negatiua dicuntur discurramus, Nam in secunda Decalogi, quò à malo iurando lõgissimè distemus, iussit Christus Dominus: b *non iurare omninò, nec* quidem *per caput tuũ, quia non potes,* inquit, *vnum capillum album facere aut nigrum. sit autem sermo vester, est, est; non, non: quod autem his abundantius est, à malo est.* aut periculosum & imperfectum erit, nisi grauis id necessitas exigat. In quinto præcepto, vt nos ab occidẽdo proximo arceret, omnem prohibuit iniuriam eidem inferri, c *omnis,* inquit, *qui* vel in corde suo *irascitur fratri suo, reus erit iudicio; & qui eidem dixerit: raca;* (quod est aliquo externo indicio suam iram prodere) *reus erit concilio: & qui dixerit fatue, reus erit gehenna ignis.* Quod si ab eodem iniuriâ afficiamur. d *Ego* inquit, *dico vobis, non resistere malo: sed si quis te percusserit in dextram maxillam tuam, prabe illi & alteram.* In sexto, ne quid inhonesti admittas, iubet: e *Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & proijce abs te: & si dextra manus tua scandalizat te, abscinde eã,* quod est dicere, vt personã & rem quamcunq;, quæ mihi possit esse

a *Num.* 6.3.
b *Mat* 5 36
b *Iac.* 5.12.
c *Mat.* 5.23.
d *Mat.* 5.39

occasio peccandi, etiam si dilecta & preciosa mihi sit, & necessaria esse videatur, à me tamen omninò proijciam. In septimo, quo nos à rei alienæ furto & vsurpatione deterreat, propria
f Luc. 6. 29. 30. iubet largiri: f *Omni*, inquit, *petenti te tribue: & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas: & qui vestimentum aufert, etiam tunicam noli prohibere*. O legis Euangelicæ puritatem: legẽ verè dignam purissimo Deo: verè Domine: g *Eloquia tua casta; argentum igne examinatum, probatũ terræ purgatum septulum*: Vtinam perfectè illa seruarem, vt à septẽ vitijs purgatus, & ab omni imperfectione liber existerem:
g Psal. 11. 7.

II. S. Tho. 1. 2. q. 100. a. 2.

SECVNDA legis Euangelicę excellentia est, quod sese ad imperandum & suadendũ omne genus virtutum extendat, tam theologicarũ, quàm moralium, erga Deum nos ipsos, & proximos: vt qui eam custodit, omnibus sit ornatus virtutibus, quæ ipsum apud creatorem suũ ornare possunt; & quæ carnis propriæ domant passiones, eamque spiritui subijciunt; & quæ omnia iustitiæ & misericordiæ opera erga proximũ implent.

III.

HIS tertiam addit excellentiam, quod easdẽ virtutes doceat in summo perfectionis gradu, qui sit in hac vita possibilis. Nam esse nõ potest profundior humilitas, magis heroica patientia, admirabilior obedientia, perfectior charitas, quam lex hæc nostra doceat. Quæ enim purior in rebus agendis intentio esse potest, quã ita opera nostra bona abscondere, vt, h *nesciat sinistra manus quod dextra*, vt Deo pla-
h Mat 6. 3.

ceat,

ceat, efficit: Et quæ charitas Dei perfectior, quàm si i *ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus, & ex omni mente tua Deum diligas?* Quæ etiam maior erga proximum charitas, quàm quæ etiam se ad inimicos diligēdos extēdit. k Ego *autem*, inquit, *dico vobis: diligite inimicos vestros; & benefacite hic qui oderunt vos. & orate pro persequentibus & calūniantibus vos: vt sitis filij* Patris *vestri, qui in cœlis est, qui solem suum, oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.* Ex quibus sententiam illam superius positam conclusit: *Estote ergò vos perfecti sicut Pater vester cœlestis perfectus est.* O Pater cœlestis, qui perfectissimam tuam in nos charitatem ostendisti, dū Iustitiæ solem Filium tuum pro nobis omnibus nasci, eiusque doctrinæ pluuiam omnibus communicari fecisti, conferendo hac ratione etiam inimicis eius summum, quod poteras, bonum ad eorum remedium: concede mihi infinitam tuam charitatem, cū omnibus eius excellentijs & virtutibus imitari, eo modo, quem in sancta tua lege præscripsisti, quò easdem & earum perfectiones consequi valeamus. Amen.

i Luc. 6.5.
i Deu. 6.5.
k Mat. 5.44

Ex his concludam, præcipuum meum in Christiana & religiosa vita finē in eo esse debere vt legē euang. in tribus illis prædictis rebus ꝙ exactissimè fieri poterit, custodiā, illius memor ꝙ S. Apost. dixit. l *finis præcepti est charitas de corde puro ab omni culpa, & consciētia bona,* virtutum omniū operibus exornata; & *fide non ficta* fideliter videlicet, donec earum

l 1 Tim 1. 5

culmen obtineatur, eas assequi contendendo; & studendo, vt idem monet, m *probare* & exequi *Dei voluntatem bonam, beneplacentem, & perfectam*. & hac ratione perfectus euadam. Nam, vt S. Ioannes ait; n *qui seruat verbum eius* IESV Christi, *verè in hoc charitas Dei perfecta est*, ac tota porrò Christiana perfectio: o *plenitudo* enim *legis*, ait Apost. *est dilectio*.

m Ro. 12. 2.
n 1. Ioh. 2. 5.
o Ro. 13. 10.
S. Tho. 2. 2. q. 184. a. 1.

MEDITATIO XIV.

CIRCA PRECATIONEM Dominicam.

S Tho. 2 2. q 83 a 9. Mat. 6. 9. Luc. 12. 2.

IN hoc sermone montis docuit etiam Christus Dominus discipulos suos Orationem, quam Dominicam appellamus: quæ inter omnes orationes præcipuum meritò locum propterea obtinet, quod à supremo orandi Magistro, & vt nos doceret cœlestem patrem orare, fuerit instituta. Quamobrem singula eius verba meditando expẽdemus, iuxta modum circa verba orandi in 1. partis Introdu. 9. positum. Constitutus ergo in Dei Trini & vnius conspectu, ad quem oratio hæc dirigitur (quamuis ad singularis Trinit. personas dirigi etiam possit) Christo Domino humiliter supplicabo, vt cęlesti suo lumine animam meam illustrare; & amoris sui igne accẽdere dignetur: vt veritates & excellẽtias spirituales, quas breui hac oratione cõplex⁹ est, sentiã; & rectè ea petere

attingam,

attinga, quæ ipse peti à se voluit. Et intétionis magna puritate, ac feruenti deuotionis affectu ei simili, quem ipse habuit, dũ eam docens Patrem alloqueretur: fas enim est credere, sic eũ Apostolos orare docuisse, vt simul eandem ipse Patrem oraret: nec eandem quotidie in nobis orare cessat. Vt enim S. Augustinus ait, Christus Dominus pro nobis orat, vt Sacerdos; sed in nobis etiam orat, vt caput nostrum, spiritum nobis & orandi virtutem infundens: ideoque nos *dicimus cum illo, hanc orationem & ille nobiscum:* nostraque oratio eius orationis meritis coniungi debet, vt exaudiatur, & feliciter expediatur. *Præfat. in Psal. 85*

OBSERVANDUM est tamen, bis Christũ Dominum hanc precationem docuisse: Primùm omnes in monte publicè: Deindè cùm ipse orandi finem fecisset, & vnus discipulorum ei dixisset: a *Domine, doce nos orare, sicut docuit & Ioannes discipulos suos.* Ex quo discimus, hanc orandi formulam & publice & priuatim seruari posse. cùm publicè fit, sicut in sacro missæ, ea breuitate percurri debet, quam locus ille exigit; cum verò priuatim, & tanquam orationis mentalis argumentum accipitur, plures etiam horæ in ea consumi possunt: & Christo Domino dicere licet: *Domine doce me orare,* non eo solum modo, quo docuit Ioannes discipulos suos; sed sicut tuos ipse docuisti Apostolos, cordi meo eas veritates, sensusque & affectus imprimens, quos illi communicasti. Qua breui petitione peracta, a *Lucæ. 11. 1.*

 vnicum

vnicum tantum eius orationis verbum accipiam, cuius significata ratiocinatione perquiram, & profunda meditatione expendam, eos adiungens affectus, petitiones & colloquia, quæ ei, quod expendero, aut quod domini spiritus suggesserit, sint conformia.

PATER.

I. PRIMVM eos titulos & nomina perpendam, ob quæ DEVS & Dominus noster, sit etiam noster Pater. Primum enim est omnium hominum Pater titulo creationis; ipse enim omnibus dedit vt essent, dum ad suam eos imaginem & similitudinem condidit: est verò Pater iustorum, ob gratiæ esse, quod illis impertiens, adoptiuos suos filios, Regniq́ue cælestis hæredes constituit: Estq́ue millies hac ratione eorum Pater, quia quoties excellentissimum illud esse quod in Baptismo acceperunt, illi peccando amittunt; paratus ipse est pœnitentibus restituere. Et hac ratione cupit ipse omnium esse Pater, non suæ, sed nostræ vtilitatis causa: non ob nostra merita, sed solâ suâ gratiâ & misericordiâ. & quamuis ita gratis sese, vt noster sit Pater, offerat; non tamen paruo illi stetit, vt esset; vt qui, ingentibus in cruce toleratis doloribus, nos genuerit: offerens naturalis Dei filius vitam suam, vt gigneret adoptiuos; & eundem omnes Patrem haberent.

Ex omnibus his considerationibus magnos hauriam laudis affectus, gloriam Deo pro singulis deferendo titulis, in quibus fundatur, quòd meus sit Pater. O PATER amantissime, gratias tibi ago ob nobilissimum Esse gratiæ, quod filijs tuis tribuis, nunquam defatigationem sentiens in eodem raparando, quotiescunque illi suis peccatis illud offuscant. O vos Angeli qui DEVM in cœlis Patrem habetis; laudes ei, gloriamque tribuite, quod etiam hominum in terra viuentium Pater esse dignatur.

II. CONSIDERA deinde, quam exactè DEVS Patris officium expleat, dum tenerè adeò nos amat, solicitam de nobis curam gerit, prouidentiâ suâ nos protegit, abunde sustentat, & in eo statu collocat, qui nostræ saluti magis conuenit; adeoque in his omnibus excellit, vt nullus parentum terrenorum ad ipsam cælestem comparatus, Patris nomine sit dignus. & ideò nobis ipse Christus prohibuit; b *Patrem nolite vocare vobis super terram: vnus est enim Pater vester, qui in cœlis est.* b Matt. 23. 9.

O Supreme Pater, quas tibi gratias agam, quod Patris officium erga me suscipere dignaris; Nolo ampliùs Patres vocare terrenos, qui me facilè deserere consueuerunt: c *Pater* enim *meus & mater mea dereliquerunt me:* Sed te solum cœlestem vocabo Patrem, qui *assumpsisti me*, nec nisi à me priùs desertus, me deseres. O *Pater* c Psal. 26. 10

esto

pterea quicquid petierimus, tale esse debere. vt à tam bono patre bonum filium petijsse deceat. O Pater supreme, certus sum, daturum te mihi quicquid vt filius petiero; qui iubes peti, vt à vero Patre.

NOSTER.

CIRCA verbum hoc perpendam, cur Dominus noster noluerit vt diceremus; Pater mi; sed NOSTER, PRIMVM enim id fecit, vt infinitam eius charitatem & liberalitatem agnosceremus: quæ in eo emicat, quod cum non possit nisi vnicum habere naturalem filium, plurimos voluerit adoptiuos habere, adeo excellentem hanc dignitatem ita hominibus & Angelis conferens, vt ea singuli possi absque alterius detrimento gaudere: ita enim est omnium Pater, vt æquè sit meus, atque si meus tantũ esset, nec aliorum. Sit æternùm benedicta, charitas adeo immensa, vt in tanta filiorum numerositate; tantam omnium curam gerat; atque si vnicus esset, & solus. I.

DEINDE voluit nos docere, sicut ipse multorum filiorum est Pater, ita nos omnes fratres esse debere, vt ex hoc ad proximorum etiam amorem excitaremur, pro omnibus postulantes, & optantes, omnes nemine cõtempto, huius Patris esse filios; siquidem diues & pauper; nobilis & ignobilis: sapiens & idoica, æquè possunt vnius cælestis Patris esse filij, iuxta illam Malachiæ sententiam: e *Nunquid non pater vnus omnium nostrum? nunquid non* II.

e Malac. 2. 10.

Deus

Deus vnus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque nostrum fratrem suum? O Pater noster, sufficit mihi scire, te hominũ esse Patrem, vt eos tanquam fratres amem: omnes amore complectar, siquidem omnes tua complectitur charitas.

III. DENIQVE voluit sui in nobis reuerentiam excitare. Verbum siquidem *Pater mi*, magnæ est indulgentiæ, magisque vnigenæ diuini huius Patris proprium: quem tamen cum amore & reuerentia simul necesse est alloqui. Quod tamen non impediet, quò minus seorsim & in cubili meo *Pater mi* dicere liceat: siquidem tam est nunc meus, atque si nullum, nisi me, filium adoptiuum haberet.

QVI IN COELIS.

CONSIDERANDVM hic, cùm DEVS, in omni sit loco, cur solum dixerit. *Qui es in cœlis?* PRIMVM enim, locum illum ex-
I. pressit, vt me ad reuerentiam excitaret, considerantem supremi huius Patris dignitatem, quî cœlorum sit Dominus, & in eis regnet.
II. DEINDE, vt cor meum à terrenis ad cœlestia erigeret, & quæcunque sunt hic, contemnens, ad cœlestem hæreditatem, quam cœlestis Pater noster paratam habet, suspirarem.

III. TERTIÒ vt in mortali hac vita non modo tanquam aduena & peregrinus degã; sed simul vt cœli candidatus, cœlestem puritatem, sine

qua eo non peruenitur, habere contendam.

DEMVM ac præcipuè, vt in oratione ipsa f *oculos* & spiritum ad cœlum & *montes eleuem, vnde veniet auxilium mihi*, & bona quæcunque peto. O pater, qui in cœlis habitas, deduc me istuc, vbi commoraris, & dum non perducis, adiuua me gratia tua, vt omnis g *conuersatio mea in cœlis sit*, & eorum, quæ in terra sunt obliuiscar. O anima mea, quæ in terra hac es peregrina, siquidem Pater tuus & hæreditas tua est in cœlo: suspira ad eius domum peruenire, vt tanta eius fruaris hæreditate.

f *Psal.* 120.

g *Phil.* 3. 20

V.

TANDEM perpendam etiam iustos, in quibus DEVS per gratiam suam inhabitat, cælos appellari? ac eorum hic fieri mentionem, vt intelligamus: Deum eo eorum præcipuè esse parentem, qui verè eius sunt cœli: & vt qui orat, omnem culpam terrenaque omnia à se ableget, fiatque cœlum in quo DEVS possit habitare: ac seipsum colligat, & ad sua interiora se recipiat: ibique suam coram patre suo, qui in cordis ipsius abscondito manet, orationem effundens.

S. Aug. de serm. Dom. in monte cap. 9.
S. Ambros. lib. 5 *d Sacram. c.* 4.

O vtinam cælum essem clarum, & virtutibus exornatum, in quo DEVS inhabitare sibi camplaceret. Fateor, Deus meus, hominem me esse de terra terrenum, sicut Adami terreni filium: sed opto tamen, gratiâ tuâ fieri cœlum, & homo cœlestis sicut cœlestis

Adam filius. Veni Domine ad ſeruum hunc tuum, nam præſentiâ tuâ cœlum efficietur. *Tria prædicta verba, præambulum quoddam ſunt huius orationis: in ſubſequentibus continentur ſeptem Petitiones, quas oratio ipſa complectitur.*

SANCTIFICETVR NOMEN *tuum.*

Petitio I. PRIMA hac Petitione hoc petitur, vt ipſe DEVS agnoſcatur, laudetur, & glorificetur ab omnibus, nomenque eius venerationi ſit, adoretur, ſanctumque habeatur. perpendendo
I. tamen verba ſingula ſeorſim, expendam PRIMÒ: cur potiùs SANCTIFICETVR dixerit, quã *Glorificetur* aut *laudetur:* Cauſa enim eſt, quòd nihil æquè Deus æſtimet, atque ſanctus eſſe: ac nulla propterea illi maior gloria deferri poteſt, quàm ſi Sanctus habeatur; & Se-
h *Iſaia.* 6.3. raphinorum, Sanctorumque illorum quatuor
i *Apoc.* 4.8. animalium Apocalipſeos more *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum, Deus omnipotens, qui eſt & qui erat, & qui venturus eſt.* magno affectu proclametur. O pater ſanctiſſime, ex animo gaudeo ob ſanctitatem qua polles; optoque vt te filij tui in ea imitentur. eandem & ego omnibus præferre volo, vt tua implens mandata, Sanctus ſim, ſicut tu ſanctus es.

II. DEINDE conſiderabo, cur potius NOMEN ſanctificetur, quam *Maieſtas* tua aut *potentia* dixerit? Cauſa enim fuit, quòd quicquid de

Deo

Deo agnoſcimus, & omne quod ipſius compellationem apud nos habet, id totum in veneratione eſſe, glorioſum ac ſanctum haberi, ſit æquiſſimum. O Pater cœleſtis, quomodocunque te compellem, ſanctus tu es: & ideò cupio ſanctitatem tuam ab omnibus agnoſci. Diceris Omnipotens, Sapiens, Creator, Gubernator, Dominus, Pater: ſanctificetur ergò omnipotentia tua, ſapientia, & ab omnibus habeatur ſancta. O Creator ſancte, Gubernator ſancte, & Pater ſancte: omnia nomina tua ſancta ſunt: eſtque iuſtum omnes flectere genua ſua, ac Deitatis tuæ nomen ſtatim atque audiuerint, adorare ac venerari: quia digniſſimum eſt, quod nominetur, ſummaque veneratione ob ſanctitatem ſuam ab omnibus audiatur.

III. TERTIò vocem TVVM perpendam, atque ſi diceret: ſanctificetur nomen *tuum* non meũ: *Tu* enim *ſolus ſanctus* per eſſentiam: nec alius eſt, qui diuinum ſanctitatis honorem mereatur, niſi tu, à quo & per quem Iuſti ſanctitatis veſtigium aliquod hauriunt. k *Non nobis Domine, non nobis ſed nomiui tuo da gloriam*: non noſtrum ſed TVVM dulciſſimum nomen glorificetur: Tibi enim l *Regi ſeculorum immortali, inuiſibili, ſoli Deo honor* debetur *& gloria in ſecula ſeculorum*. m *Nobis autem confuſio* magna *faciei noſtra* & contemptus. Erubeſco, Deus meus, & Saluator meus ob animi mei elationem: qua nomen meum appeto dilatari, & toti mũdo innoteſcere, & ab omnibus æſti-

k *Pſal.* 113. 9

l 1. *Tim.* 1. 17.

m *Baruch.* 1. 15. *Daniel* 9. 7.

culmen obtineatur, eas assequi contendendo; & studendo, vt idem monet, m *probare* & exe-
m Ro.12.2. qui *Dei voluntatem bonam, beneplacentem, & perfectam*. & hac ratione perfectus euadam. Nam, vt S. Ioannes ait; n *qui seruat verbum eius*
n 1. Ioh. 2. 5. IESV Christi, *verè in hoc charitas Dei perfecta*
o Ro. 13. 10. S. Tho. 2. 2. q. 184. a. 1. *est*, ac tota porrò Christiana perfectio: o *plenitudo* enim *legis*, ait Apost. *est dilectio*.

MEDITATIO XIV.

CIRCA PRECATIONEM Dominicam.

S Tho. 2 2. q 83 a 9. Mat. 6 9. Luc. 12. 2.

IN hoc sermone montis docuit etiam Christus Dominus discipulos suos Orationem, quam Dominicam appellamus: quæ inter omnes orationes præcipuum meritò locum propterea obtinet, quod à supremo orandi Magistro, & vt nos doceret cœlestem patrem orare, fuerit instituta. Quamobrem singula eius verba meditando expẽdemus, iuxta modum circa verba orandi in 1. partis Introdu. 9. positum. Constitutus ergo in Dei Trini & vnius conspectu, ad quem oratio hæc dirigitur (quamuis ad singularis Trinit. personas dirigi etiam possit) Christo Domino humiliter supplicabo, vt cęlesti suo lumine animam meam illustrare; & amoris sui igne accẽdere dignetur: vt veritates & excellẽtias spirituales, quas breui hac oratione cõplex⁹ est, sentiã; & rectè ea petere

attingam,

attinga, quæ ipse peti à se voluit. Et intétionis magna puritate, ac feruenti deuotionis affectu ei simili, quem ipse habuit, dũ eam docens Patrem alloqueretur: fas enim est credere, sic eũ Apostolos orare docuisse, vt simul eandem ipse Patrem oraret: nec eandem quotidie in nobis orare cessat. Vt enim S. Augustinus ait, Christus Dominus pro nobis orat, vt Sacerdos; sed in nobis etiam orat, vt caput nostrum, spiritum nobis & orandi virtutem infundens: ideoque nos *dicimus cum illo, hanc orationem & ille nobiscum:* nostraque oratio eius orationis meritis coniungi debet, vt exaudiatur, & feliciter expediatur. *Præfat. in Psal. 85*

OBSERVANDVM est tamen, bis Christũ Dominum hanc precationem docuisse: Primùm omnes in monte publicè: Deindè cùm ipse orandi finem fecisset, & vnus discipulorum ei dixisset: a *Domine, doce nos orare, sicut docuit & Ioannes discipulos suos.* Ex quo discimus, hanc orandi formulam & publice & priuatim seruari posse. cùm publicè fit, sicut in sacro missæ, ea breuitate percurri debet, quam locus ille exigit; cum verò priuatim, & tanquam orationis mentalis argumentum accipitur, plures etiam horæ in ea consumi possunt: & Christo Domino dicere licet: *Domine doce me orare,* non eo solum modo, quo docuit Ioannes discipulos suos; sed sicut tuos ipse docuisti Apostolos, cordi meo eas veritates, sensusque & affectus imprimens, quos illi communicasti. Qua breui petitione peracta,

a *Lucæ.* 11. 1.

vnicum tantum eius orationis verbum accipiam, cuius significata ratiocinatione perquiram, & profunda meditatione expendam, eos adiungens affectus, petitiones & colloquia, quæ ei, quod expendero, aut quod domini spiritus suggesserit, sint conformia.

PATER.

I. PRIMVM eos titulos & nomina perpendam, ob quæ DEVS & Dominus noster, sit etiam noster Pater. Primum enim est omnium hominum Pater titulo creationis; ipse enim omnibus dedit vt essent, dum ad suam eos imaginem & similitudinem condidit: est verò Pater iustorum, ob gratiæ esse, quod illis impertiens, adoptiuos suos filios, Regniqúe cælestis hæredes constituit: Estqúe millies hac ratione eorum Pater, quia quoties excellentissimum illud esse quod in Baptismo acceperunt, illi peccando amittunt; paratus ipse est pœnitentibus restituere. Et hac ratione cupit ipse omnium esse Pater, non suæ, sed nostræ vtilitatis causa: non ob nostra merita, sed solá suâ gratiâ & misericordiâ. & quamuis ita gratis sese, vt noster sit Pater, offerat; non tamen paruo illi stetit, vt esset; vt qui, ingentibus in cruce toleratis doloribus, nos genuerit: offerens naturalis Dei filius vitam suam, vt gigneret adoptiuos; & eundem omnes Patrem haberent.

Ex omnibus his considerationibus magnos hauriam laudis affectus, gloriam Deo pro singulis deferendo titulis, in quibus fundatur, quòd meus sit Pater. O PATER amantissime, gratias tibi ago ob nobilissimum Esse gratiæ, quod filijs tuis tribuis, nunquam defatigationem sentiens in eodem raparando, quotiescunque illi suis peccatis illud offuscant. O vos Angeli qui DEVM in cœlis Patrem habetis; laudes ei, gloriamque tribuite, quod etiam hominum in terra viuentium Pater esse dignatur.

II. CONSIDERA deinde, quam exactè DEVS Patris officium expleat, dum tenerè adeò nos amat, solicitam de nobis curam gerit, prouidentiâ suâ nos protegit, abunde sustentat, & in eo statu collocat, qui nostræ saluti magis conuenit; adeoque in his omnibus excellit, vt nullus parentum terrenorum ad ipsam cælestem comparatus, Patris nomine sit dignus. & ideò nobis ipse Christus prohibuit; b *Patrem nolite vocare vobis super terram: vnus est enim Pater vester, qui in cœlis est.* b Matt. 23. 9.

O Supreme Pater, quas tibi gratias agam, quod Patris officium erga me suscipere dignaris; Nolo ampliùs Patres vocare terrenos, qui me facilè deserere consueuerunt: c *Pater* enim *meus & mater mea dereliquerunt me:* Sed te solum cœlestem vocabo Patrem, qui *assumpsisti me*, nec nisi à me priùs desertus, me deseres. O *Pater* c Psal. 26. 10

esto

pterea quicquid petierimus, tale esse debere. vt à tam bono patre bonum filium petijsse deceat. O Pater supreme, certus sum, daturum te mihi quicquid vt filius petiero; qui iubes peti, vt à vero Patre.

NOSTER.

CIRCA verbum hoc perpendam, cur Dominus noster noluerit vt diceremus; Pater mi; sed NOSTER, PRIMVM enim id fecit, vt infinitam eius charitatem & liberalitatem agnosceremus: quæ in eo emicat, quod cum non possit nisi vnicum habere naturalem filium, plurimos voluerit adoptiuos habere, adeo excellentem hanc dignitatem ita hominibus & Angelis conferens, vt ea singuli possi absque alterius detrimento gaudere: ita enim est omnium Pater, vt æquè sit meus, atque si meus tantũ esset, nec aliorum. Sit æternùm benedicta, charitas adeo immensa, vt in tanta filiorum numerositate; tantam omnium curam gerat; atque si vnicus esset, & solus. I.

DEINDE voluit nos docere, sicut ipse multorum filiorum est Pater, ita nos omnes fratres esse debere, vt ex hoc ad proximorum etiam amorem excitaremur, pro omnibus postulantes, & optantes, omnes nemine cõtempto, huius Patris esse filios; siquidem diues & pauper; nobilis & ignobilis: sapiens & idoita, æquè possunt vnius cælestis Patris esse filij, iuxta illam Malachiæ sententiam: e *Nunquid non pater vnus omnium nostrum? nunquid non* II.

e Malac. 2. 10.

Deus

Deus vnus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque nostrum fratrem suum? O Pater noster, sufficit mihi scire, te hominũ esse Patrem, vt eos tanquam fratres amem: omnes amore complectar, siquidem omnes tua complectitur charitas.

III. DENIQVE voluit sui in nobis reuerentiam excitare. Verbum siquidem *Pater mi*, magnæ est indulgentiæ, magisque vnigenæ diuini huius Patris proprium: quem tamen cum amore & reuerentia simul necesse est alloqui. Quod tamen non impediet, quò minus seorsim & in cubili meo *Pater mi* dicere liceat: siquidem tam est nunc meus, atque si nullum, nisi me, filium adoptiuum haberet.

QVI IN COELIS.

CONSIDERANDVM hic, cùm DEVS, in omni sit loco, cur solum dixerit. *Qui es in cœlis?* PRIMVM enim, locum illum expressit, vt me ad reuerentiam excitaret, considerantem supremi huius Patris dignitatem, quî cœlorum sit Dominus, & in eis regnet.

I.

II. DEINDE, vt cor meum à terrenis ad cœlestia erigeret, & quæcunque sunt hic, contemnens, ad cœlestem hæreditatem, quam cœlestis Pater noster paratam habet, suspirarem.

III. TERTIÒ vt in mortali hac vita non modo tanquam aduena & peregrinus degã; sed simul vt cœli candidatus, cœlestem puritatem, sine

qua eo non peruenitur, habere contendam.

Demum ac præcipuè, vt in oratione ipsa f *oculos* & spiritum ad cœlum & *montes eleuem, vnde veniet auxilium mihi*, & bona quæcunque peto. O pater, qui in cœlis habitas, deduc me istuc, vbi commoraris, & dum non perducis, adiuua me gratia tua, vt omnis g *conuersatio mea in cœlis sit*, & eorum, quæ in terra sunt obliuiscar. O anima mea, quæ in terra hac es peregrina, siquidem Pater tuus & hæreditas tua est in cœlo: suspira ad eius domum peruenire, vt tanta eius fruaris hæreditate.

f *Psal.* 120.
g *Phil.* 3. 20

V.

Tandem perpendam etiam iustos, in quibus Devs per gratiam suam inhabitat, cælos appellari? ac eorum hic fieri mentionem, vt intelligamus: Deum eo eorum præcipuè esse parentem, qui verè eius sunt cœli: & vt qui orat, omnem culpam terrenaque omnia à se ableget, fiatque cœlum in quo Devs possit habitare: ac seipsum colligat, & ad sua interiora se recipiat: ibique suam coram patre suo, qui in cordis ipsius abscondito manet, orationem effundens.

S. Aug. de serm. Dom. in monte cap. 9. S. Ambros. lib. 5 d Sacram. c. 4.

O vtinam cælum essem clarum, & virtutibus exornatum, in quo Devs inhabitare sibi camplaceret. Fateor, Deus meus, hominem me esse de terra terrenum, sicut Adami terreni filium: sed opto tamen, gratiâ tuâ fieri cœlum, & homo cœlestis sicut cœlestis

Adami

Deo agnoſcimus, & omne quod ipſius compellationem apud nos habet, id totum in veneratione eſſe, glorioſum ac ſanctum haberi, ſit æquiſſimum. O Pater cœleſtis, quomodocunque te compellem, ſanctus tu es: & ideò cupio ſanctitatem tuam ab omnibus agnoſci. Diceris Omnipotens, Sapiens, Creator, Gubernator, Dominus, Pater: ſanctificetur ergò omnipotentia tua, ſapientia, & ab omnibus habeatur ſancta. O Creator ſancte, Gubernator ſancte, & Pater ſancte: omnia nomina tua ſancta ſunt: eſtque iuſtum omnes flectere genua ſua, ac Deitatis tuæ nomen ſtatim atque audiuerint, adorare ac venerari: quia digniſſimum eſt, quod nominetur, ſummaque veneratione ob ſanctitatem ſuam ab omnibus audiatur.

III. TERTIÒ vocem TVVM perpendam, atque ſi diceret: ſanctificetur nomen *tuum* non meũ: *Tu* enim *ſolus ſanctus* per eſſentiam: nec alius eſt, qui diuinum ſanctitatis honorem mereatur, niſi tu, à quo & per quem Iuſti ſanctitatis veſtigium aliquod hauriunt. k *Non nobis Domine, non nobis ſed nomiui tuo da gloriam*: non noſtrum ſed TVVM dulciſſimum nomen glorificetur: Tibi enim l *Regi ſeculorum immortali, inuiſibili, ſoli Deo honor* debetur *& gloria in ſecula ſeculorum*. m *Nobis autem confuſio magna faciei noſtræ* & contemptus. Erubeſco, Deus meus, & Saluator meus ob animi mei elationem: qua nomen meum appeto dilatari, & toti mũdo innoteſcere, & ab omnibus æſti-

k *Pſal.* 113. 9
l 1. *Tim.* 1. 17.
m *Baruch.* 1. 15. *Daniel* 9. 7.

mari, qui tamen vituperari potiùs, blasphemari, contemni & in obliuione apud omnes esse dignus sum. Vtinam in tui Sancti nominis gloria quærenda, mei autem obliuione me totum occuparem.

IV. PERPENDAM quartò: cur petitioni huic qua voluit Christus à nobis peti, Dei nomen sanctificari, nô adiecerit: Per nos. Causa enim est, quò nostra petitio desideriumque nostrum nec intra terminos & limites contineretur; sed sanctissimi eius nominis sanctificatio extenderet se ad omnes tàm Angelos, quã homines; nec ad eos solum qui nunc in terra versantur; sed eas etiam animas quæ vel in cœlo sunt vel in purgatorio; nec ad præsentes tantum, sed ad eos etiam, qui sunt futuri; imò vt creaturæ omnes aspectabilis huius mundi suo vnaquęque modo laudent, & sanctum eius nomen glorificent, dignissimum est enim, quod ab omnibus glorificetur, & n *omne genu flectatur cœlestium, terrestrium, & infernorum* superno Dei nomini & vnigenæ filij eius IESV Saluatoris nostri.

n *Phil* 2.10.

V. DENIQVE perpendam, qua ratione nomen hoc tùm ego sanctificare debeam, tùm illi, pro quibus, vt illud sanctificent, peto. Præcipua enim eius nominis glorificatio in eo est, vt omnes credãt, quod ipse reuelat; sperent, quod ipse promittit, obediant ijs, quæ ipse iubet; adorent verò & seruiant sicut ipse præscribit, ac demum ex toto corde eum diligant, & talis eorum sit vita & talia opera, vt o *qui ea viderint,*

o *Matt.* 5. 17.

rint glorificent Patrem qui in cœlis est. O Pater gloriosissime, per vnici filij tui merita supplico, vt fidei lumen in fidelibus omnibus; gratiā tuam & charitatem fidelibus; iustis omnibus feruentem amorem impertiri digneris, quò sanctum nomen tuum ita in terra sanctificent, sicut beati faciunt in cœlo. p *Væ mihi per quem* & per cuius opera *nomen Dei inter gentes blasphematur.* Adiuua me Domine, vt ea in posterum talia sint, per quæ nomen tuum glorificetur in secula. Amen. p Rom. 2. 24

ADVENIAT REGNVM TVVM. Petitio 2.

CONSIDERANDVM hîc est, quodnam hoc sit *Regnum*, quod petimus aduenire.

I. PRIMVM, illud Regnum petimus, quo Deus ipse in iustis regnat per gratiam. Ideoq; Regnum hoc multa complectitur & in primis fidem quam tenere oportet; Leges gubernationis ipsius, quas obseruare; sacramenta, quæ suscipere; sacrificia, quæ offerre; & virtutes omnes, quibus Regi nostro seruire debemus, animas nostras ad hoc disponentes, vt in eas Rex ipse venire, & inhabitare dignetur: Ac denique illud quod Apostolus, q *Iustitiam, Pacem, & Gaudium in Spiritu sancto* appellat. q Rom. 14. 17. O cœli Rex, Veniat tuum hoc Regnum ad nos, & quotidie veniat cum nouis perfectionis augmentis: Est enim æquissimum, vt tanquam verus legitimusque Rex noster in nobis regnes, nos gubernes, omnesque tuæ gubernationi subiecti simus.

II. PETIMVS deinde Regnum æternæ gloriæ, in quo Deus cum Beatis tranquillè regnat: sed non dixit tamẽ: perduc nos ad tuum Regnum; sed *adueniat* ad nos *Regnum tuum*: si enim ipsius Regnum ad nos per gratiam peruenerit; certum est nobis ab ipso deducendos ad gloriam: ideoq; maiori nobis curæ prius Regnum esse debet, quàm posterius: omnes enim cum Christo in cœlo regnare desiderant, quia omnibus, id est iucundum: nó tamen æquè omnes optant Deum in ipsis hac in terra regnare, quia molestiam id aliquam adiunctum habet. Sed ego, Rex meus, supplex, vt Regnum tuum veniat, peto; quò in me & omnibus regnes per

r Apoc. 21. 2. gratiam: sed & illud peto, vt & r *ciuitas illa sancta Hierusalem de cœlo descendens* sese nobis manifestet, viuaque fide reuelet, vt visione sua in suum nos amorem accendat, &, vt eius habitatores efficiamur, nos ad se perducat. Vtinam in illud regnum me totum immersum viderem! Vtinam adueniret, & in me ipsum

s Luc. 17. 21. intraret: s *intra me* enim *esse necesse est*, quod me beatum faciat.

III. TERTIÒ petimus etiam Regnum Dei vltimum & consummatum, quale in nouissimo iudicij die erit, aduenire: cum Dœmonis regnum omninò destruetur; Deus verò in iustis regnabit, eorum animas & corpora glorificans, vt regnũ gloriæ eius in omnibus t *com-*

t Apoc. 6. 11. *pleatur*. O vtinam hoc Regnum aduerteret, vt peccatis cessantibus, desiderium impleretur animarum Sanctarnm, quæ illud expectant, vt

eo simul cum corporibus æternùm potiantur.

DENIQVE verbum illud TVVM perpendam. Veniat, inquam, Domine, Regnū TVVM, quodcunq; tuum non est, destruat: Nec in me u *regnum peccati* aut Dœmonis amplius dominetur: *sed vt gratia tua per iustitiam regnās* tale regnum destruas, supplex peto. Nec peto, vt huius mundi regnum, quod in diuitijs, honoribus, & voluptatibus eius fundatur; sed tuum, quod in veris virtutibus constructum est, in me regnet. O Saluator dulcissime, qui professus es: x *Regnum tuum non esse de hoc mundo*: Regnum tuum volo, regnum tuum desidero, illud solum peto. Veni ô Trinitas sanctissima, & in nos ipsos intra, inhabita, & regna in nobis, qui terram incolimus, sicut regnas in sanctis, qui cœlos iam incolunt; vt sicut illi tibi seruiunt, & placent, nos quoque seruiamus. Amen.

IV.

u Rom. 5. 21.

x Ioan. 18. 36.

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT in cœlo & in terra. Petitio 3.

CONSIDERANDVM primo, quænam illa sit VOLVNTAS, quam petimus impleri: diuina videlicet est, legis diuinæ præceptis, Euangelicis consilijs, occultis Spiritus sancti inspirationibus, & Ecclesiæ eiusq; ministrorum, ac eorum, qui Dei loco & nomine nobis præsunt, ordinationibus expressa. Vtinam hanc Dei voluntatem semper exequeremur: satis enim omnibus esse debet, quòd ea Creatoris nostri sit; vt propterea lubentes eam ample

I.

y Psal.29. 6 ctamur. y *Vita mea*, Deus, *in voluntate tua* est, vt eam exequar; mors in eiusdem transgressione. Impleam itaque eam, vt viuam; non transgrediar, ne moriar.

II. DEINDE verbum TVA perpendam, Deo dicens: nolo Domine propriam meam, quæ peruersa est; nec carnis, quæ aduersus spiritum rebellat; nec Dœmonis, quæ iniusta est; nec mundi, quę vana, volũtatem sequi, sed tua fiat, quæ sola bona & iusta omnisque bonæ voluntatis est regula. O dulcis IESV, qui de cœlo descendisti, z *non vt tuam sed Patris voluntatem faceres*, adiuua me gratiâ tuâ, vt in rebus omnibus meam abnegem & mortificem, eamque tuæ diuinæ subiiciam.

z Ioan.18.

III. PERPENDAM tertiò modum eandem Dei voluntatem exequendi, qui verbis illis SICVT IN COELO ET IN TERRA, exprimitur, sicut videlicet Angeli & beati spiritus eam in cœlo exequuntur: integrè in primis ita, vt nihil prorsus negligatur; pura deinde intentione Deo ipsi placendi; Tertiò promptè, velociter, & exactè omnino, absque mora aut repugnantia vlla. Quartò, fortiter & ad finem vsque constanter; Quintò amoris feruentis, continui, intensique intuitu, magnam animi voluptatem, gaudium & exultationem in Dei voluntate exequenda constituendo.

O Pater dulcissime, operæpretium omnino fuit priùs petere, vt *adueniret Regnum tuum*, & vt cœlum tuum ad intima nostra penetraret; si quidem hoc à nobis exigis, vt in terra

con-

constituti vitam nostram sicut qui in ipso cœlo sunt degamus. Vtinam cum omni ea perfectione, qua fieri potest, voluntatem tuam exequerer: nolo enim esse parcior in eo desiderando, quod adeo excellenter me iubes à te petere.

IV. PETIMVS denique hic, fieri Dei voluntatem à terrenis hominibus, sicut fit à viris cœlestibus; præ omnibus autem sicut facta fuit ab Adamo ipso cœlesti IESV Christo Domino nostro, qui de cœlo ipso descendit, vt perfectione excellentissima diuinam exequeretur voluntatem.

O Pater cœlestis, rationi omninò consentaneum est, vt filij, quos gratiosa tua voluntate genuisti, faciant quod eis iubes, sicut fecit is, quem ex tua genuisti substantia. aa *Doce me facere voluntatem tuam: quia Deus meus es tu*: cui sit honor & gloria in secula. Amen. aa *Psal.* 142, 10.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIAnum da nobis hodie. Petitio 4.

I. CONSIDERANDVM primò, quemnam hac petitione panem à Deo petamus: nō enim quemcunque, sed supersubstantialem & excellentissimum petimus.

1. PRIMVM, panem illum petimus, qui spiritum nutrit atque corroborat, qui est ipsum Sanctissimum altaris Sacramētum, supplicantes, vt nos eius sumendi dignos efficiat, talesque, qui sacramētaliter quotidie, aut spiritua-

liter ſaltem ſumere poſſimus, eiuſque fructum & gratias innumeras, quæ in illo communicantur. bb *O panis vitæ qui de cælo deſcendiſti pro mundi vita*, da teipſum mihi, vt per te & in te, tibique ſemper coniunctus viuam. Amen.

bb *Ioan.* 6. 51.

2. PETIMVS deinde conſuetam animæ noſtræ ſuſtentationem, quæ ſunt gratiæ auxilia, quibus ſpiritualis eius vita conſeruatur, in quibus numerantur ſacramenta, inſpirationes, illuſtrationes, diuinorum myſteriorum intelligentia, paniſque ille, de quo ipſe Christus dixit: c *cibus meus eſt vt faciam voluntatem eius qui miſit me*. O Pater amantiſſime qui iubes me vitam ducere cœleſtem, & voluntatem tuam in terra facere, ſicut fit in cœlo; impertire mihi duos iſtos panes cœleſtes, quibus ita puram vitam conſeruem, donec conſequar æternam. Amen.

cc *Ioan.* 4. 34.

3. PETIMVS denique etiam panem ad corporalem vitam ſuſtētandam neceſſarium: quia vult ipſe vt eam conſeruemus, & vt panem ad id ab ipſo petamus, non anxiâ & ſuperfluâ ſolicitudine, ſed ea confidentiâ, quæ de eius prouidentia meritò eſt habenda. In quibus omnibus nobis inſinuat, quod ſimul eius filij, infanteſque, qui à ſuſtentatione, quam noſter Pater daturus eſt, dependeamus; ſine cuius prouidentia non poſſemus noſtris viribus eam obtinere.

II. DEINDE conſiderandum verbum illud NOSTRVM: etſi enim ſuperſubſtantialis iſte

panis

panis verè ſit ipſius Dei, quia ab ipſo ad nos prouenit, ipſe eum pinſit, ac diſtribuit; vult tamen vt NOSTRVM eum appellemus; quia ad neceſſitatem noſtram reparandam deſtinatur; & quia Redemptor noſter illum pro nobis comparuit, ſuorumque meritorum ius nobis applicauit, vt peteremus; quoniam promiſſionis etiam nomine NOSTER iam eſt. Et quoniam diuinus panis diuerſis modis pinſitur pro Angelis in cęlo atque pro hominibus in terra perfectis & imperfectis, pro omnibus, Domine, panem NOSTRVM peto, naturæ noſtræ capacitatique conformem, qui ſaluti noſtrę cōſequendę ſit vtilis. Non peto corporalem alienum panem, nec ſuperfluum, quo minus carni indulgeam; ſed panem noſtrum, neceſſitati noſtræ debitum, ad vitam traducendam, & tuo obſequio expendendam.

III. TERTIÒ illud etiam verbum QVOTIDIANVM expendam, quaſi dicamus Deo: non extraordinariam aut inſolitam aut ſingularem petimus portionem, quam tuis ſingulariter dilectis amicis impertiri ſoles, quia eâ indignum me iudico: ſed ſolitam *quotidianam*, ſine qua anima mea nec viuere nec in ſpirituali ſua vita progreſſum facere poteſt; nec ipſum corpus ſubſiſtere: extra ordinarium alium diuinorum tuorum fauorum panem, diuinæ tuæ prouidentiæ, ſuauique æternæ tuæ diſpoſitionis ordinationi relinquens.

IV. PERPENDAM quartò illud: DA NOBIS:

quia non mihi soli sed omnibus hominibus tanquam fratribus, charitate aut naturæ (etiamsi alioqui inimici) necessitudine coniunctis petere iubet, iuxta illud Christi: dd *Orate pro persequentibus & calumniantibus vos*, vt etiam intelligam, si contingeret me videre ee *inimicum meum esurientem, cibandum illum esse*; siquidem hic à Deo panem nostrum qui ipsius etiam est, peto.

dd *Matt.* 5. 44. *Prouer.* 25. 21. ee *Rom.* 12. 20.

V. DENIQVE & verbum HODIE est perpendendum, neque enim dicit: Da nobis *Hodie* & cras, sed *Hodie* tantùm: quia vult Deus, vt quotidie eum petam, & orationem quotidie frequentem; ac intelligam quotidie me ab ipso pendere; vt superfluam crastinæ diei solicitudinem abiiciam: quia fortè non erit mihi dies crastina. sicut constituit Deus Israelitis, vt *panes de cœlo colligerent, qui sufficerent per singulos dies*, quò semper à prouidentia diuina penderent. Quamuis supersubstantialem etiam panem pro die hodierno petam, qui, Apostolo teste, gg *Hodie cognominatur*, & totum vitæ huius tempus complectitur, quod cum æternitate comparatum, non est nisi diei vnius. O Pater cœlestis da mihi abundanter panem hunc ad diem hodiernum, & in æternum; sed ita tamen vt & viuam, & eo feruore orem in hoc die, atque si nullus alius mihi superesset.

Exod. 16. 4.

gg *Heb.* 3. 13

DIMITTE NOBIS DEBITA NOstra, *sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Petitio 5.

CONSIDERANDVM primùm, quænam illa sint DEBITA, quæ nobis dimitti postulamus. Nam in primis peccata sunt lethalia, aut venialia, & pœnæ, quarum propter illa rei sumus: quæ omnia Deus solus dimittere potest, sed per ea media id facit, quæ ipse constituit. Petimus igitur media illa nobis applicari, gratiamque conferri, qua illis vtẽtes, remissionem debitorum consequamur. I.

PERPENDAM deinde: quanuis eò sanctitatis quis peruenerit, vt Deum Patrem liceat compellare; quanuis eius Regnum illi aduenerit, & eius voluntatem in terra adimplere studeat sicut in cœlo, debere tamẽ se peccatorem recognoscere, ac ita de se sentire, quod in genere venialium peccatorum quotidie impingat, debitaque propterea quotidie contrahat, ob quæ meritò dicere debeat; DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA. O Pater benignissime! fateor quotidie non vno tantum debito, sed multis tibi obstringi, cum sæpius cado: sed tibi Domine, vt qui fons es misericordiæ complaces, dum indulges, siquidem iubes, vt dimitti mihi petam, & nunc ecce peto, quia ita iubes. concede ergò quod peto, qui tibi complaces concedendo. II.

TERTIÒ perpendam similiter, quæ illa sint *debita*, quæ proximis ac *debitoribus nostris* di- III.

mitti-

mittimus. sunt enim iniuriæ & offensiones à proximis aliquando nobis illatæ: quas debeo illis remittere, nec iniuriantem aut me offendentem odisse, aut vindictam authoritate propria quærere, odijve indicia aliqua, sed charitatis potius consueta signa exhibere. Plenius tamen ille debita dimittere censendus est, qui etiam acceptæ iniuriæ oblitus, singulari eum amore prosequitur & singularia in eundē beneficia cōfert, à quo iniuria est affectus: quamobrem copiosiorem ac liberaliorem etiam à Deo ipse propriorum debitorum remissionem obtinebit. Ex quo intelligā, quantoperè Deus cupiat, vt nobis inuicem dimittamus, quæ inuicem debemus: siquidem ea conditione nostra nobis peccata ipse vult dimittere, modò & nos DEBITORIBVS NOSTRIS dimittamus: & quàm ipse cupiat, vt statim nobis mutuò dimittamus, hh *nec sol occidat super iracundiam nostram*, qui in quotidiana nostra precatione repetere nos iubet, quod nostris debitoribus dimittamus. Quod si reipsa non præsto, ipsemet in me sententiam profero: Dicens enim Deo: dimitte mihi, sicut ego dimitto; si ego non dimittam, re ipsa, quod in me est, dico: nec mihi dimitte. O liberalissime Pater, ex corde omnino debitoribus meis dimitto quod mihi debent; vt tu dimittas mihi quod tibi debeo: certus enim sum, vix mihi ii *centum denarios deberi*; cùm ego *decem millia talenta tibi debeam*.

hh *Ephes.* 4. 26.

ii *Matth.* 18. 24.

NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM. Petitio 6.

PERPENDAM primùm, non dixisse Christum vt à Patre nostro petamus, ne nos tentari permittat; aut ne tentatori facultatem tentandi faciat: præsupponit potiùs, nos tentandos, expedireq; id à cœlesti nostro Patre permitti, & facultatẽ hosti nostro ad id dari, quã si dederit, ea erit absque omni dubio iusta, nobisque vtilis, nostris viribus commensurata: Quare paratos nos esse oportet, ad tolerandas Dœmonis, eiusque ministrorum, qui in hoc mundo viuunt, nostræque propriæ carnis, & propensionum eius tentationes & insultus, sicut suprà diximus. Sed vult Christus, vt gratiam petamus, ne à tentatione vincamur, aut in peccatum aliquod consentientes, tentationi succumbamus: & simul ne idem Deus tale nobis tentationis genus, aut talem occasionem euenire permittat, in qua ipse nos præuidet esse vincendos. O Pater cœlestis, aspice hunc filium tuum in loco tentationis degentem, ex omni parte à multis hostibus oppugnatum: non refugio Deus conflictum, quem tu in bonum meum permittis, sed gratia tua assiste, vt victor euadam: Patris siquidem honor, est victoria filij. *Medit. 5.*

SED LIBERA NOS A MALO. Petitio 7.

PETIMVS vltima hac petitione, ab omnibus malis liberari, præteritis, præsentibus, &

futuris; æternis, & temporalibus; animæ & corporis, quatenus id ad animæ nostræ bonum conferet. Quare à Deo petimus, à peccatis præteritis ita liberari, vt gratiâ suâ nobis illa remittat, ab ignorantijs, erroribus, animi perturbationibus, calamitatibus & miseriis, quibus nunc vrgemur, eripiat, & à futuris præseruet, æterna præcipuè damnatione, Dœmonisque, qui [kk] *Malus* est, potestate: à quo potissimùm liberari cupimus, cùm dicimus: LIBERA NOS A MALO: quo neque in hac, neq; in futura potestatem aliquàm in nos habere permittatur, aut eius mancipia efficiamur. Quamobrem licebit in hac petitione litanias quasdam instituere eis similes, quas habet Ecclesia, exprimendo ea mala, à quibus peto liberari. Ab omni malo libera nos Domine; ab ira tua; à spiritu fornicationis; à spiritu superbiæ, &c. Libera nos Domine.

kk *Matt.* 13. 19.

AMEN.

CONCLVSIT Christus precandi formulam verbo illo AMEN, quod est *fiat, fiat*, quod propterea ingenti affectu desiderioque dicendum est, à Deo obtinendi quod peto. [ll] *Desiderium* enim *pauperum exaudit Dominus*: adiungenda est quoque magna fiducia, quod exaudiemur: vt qui ea petamus, quæ ipse Dominus petenda præscribit, iuxta ea, quæ sanctus Ioannes dicebat: [mm] *Hæc est fiducia, quam habemus ad Deum: quia quodcunque* petie-

ll *Psal.* 9. 39.

mm 1. *Ioan.* 5. 14.

petierimus secundum voluntatẽ eius, audit nos: & scimus quoniam habemus petitiones, quas postulamus ab eo: ipse enim docuit nos, quæ ex ipsius voluntate petere debeamus. *Doctrina, quam in hoc sermone Christus docuit, de prouidentia, quam ad subueniendum nostris necessitatibus, nostrasq; orationes exaudiendas habet, fecundam habet vtilissimarum meditationũ materiam, quas in sextam partem reseruamus.*

MEDITATIO XV.

DE APOSTOLORVM AC discipulorum ad prædicandum missione.

PVNCTVM I.

CONSIDERA primùm: Christum, cùm suos discipulos ad prædicandum mitteret per terram Israel, dixisse illis: a *Messis quidem multa, operarij autem pauci:* a Matt. 9 37. a Luc. 10.2. *Rogate ergo Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam,* qui eam colligant. Qua sententia infinitam suam charitatem, misericordiam & desiderium, quo tenetur, nostræ salutis manifestat.

I. PRIMVM itaque ait: MESSIS MVLTA, quia multi sunt, quos ad cęleste regnum desti-

natos habet, multique, qui prædicatorum & mysteriorum euangelicorum auxilium expectant, quo se diuino obsequio tradant omninò. Et hoc est quod Christum ad commiserationem excitat, vt eos cupiat adiutos.

II. DEINDE ait: OPERARII PAVCI: quia plurimi hominum sectantur otium, horrentes laborem: quod si aliquandò laborant, id proprij commodi potius quam aliorum gratia faciunt. Pauci sese, vt operarij sint, disponunt; multi ei, qui mittere eos velit, resistunt. Et hoc ipsum eius viscera magis mouet ad compassionem, & porrò ad desiderium, vt tot mittantur, quot messis eius necessitas & multitudo requirit.

III. DICIT tertiò: ad ipsum Dominum messis, qui est Christus, spectare, vt operarios designet, mittatque: quia nemini licet in alienam messem absque Domini facultate intrare. qui enim à Deo non vocatus in huiusmodi, se opus immiscet, ostendit se non Domini obsequio palatove studere; aut messis ipsius sed proprium commodum, honorem, & vtilitatem quærere. frustra autem laborabit qui talis est, nisi enim in nomine & virtute IESV Christi, nec piscari, nec meti potest animarum messis & captura.

IV. QVARTÒ ait: Rogandum esse Dominum messis, vt mittat operarios, qui eam colligant: vt ostendat se eius non oblitum esse, sed optare potius vt colligatur: velle se tamen rogari: eo quod oratio medium sit aptissimum

ad exe-

ad exequendas diuinas diſpoſitiones & prædeſtinationes; & ſimul operis huius præſtãtiam, & valorem intelligamus in quo tamen non de ipſius Domini, ſed meſſis & operariorum agitur lucro & vtilitate: Ex hoc enim tũ hominum ſalus, quæ meſsis inſtar demeti, vt in horrea cœleſtia perueniant, debet; tum operariorũ merces, quibus ipſam Deus meſſem committit, dependet: hanc enim ob cauſam Apoſt. ait: b *Væ mihi eſt. ſi non euangelizauero: neceſſitas enim mihi incumbit.* b 1. Cor. 9. 16

V.

DENIQVE tanta eſt Chriſti Domini charitas, vt ſtatim atque ſuum hoc meſsis colligendæ deſiderium expreſsit, non exſpectans, vt Apoſtoli ac diſcipuli id peterent, ſtatuerit eos mittere, vt oſtendat, etſi nos in hac gratia petenda incurij ſimus charitatem tamen ſuã infinitam non tradituram meſſem obliuioni; ſed bonitate & miſericordia ſchola c *operarios* electurum & miſſurum, *qui regiones metunt*, ſicut reipſa per vniuerſam Eccleſiam & gentilitatẽ quotidie eum facere videmus. O Saluator dulciſsime, quantas poſſum maximas pro ſolicitudine hac erga meſſem tuam, in operariorum, qui eam colligant miſsione gratias ago, & quandoquidem, vt id facias, rogari cupis, millies humiliter ſupplico, vt multos fideles, magni exempli, d *probabiles & inconfuſibiles operarios* mittere non deſinas: ad quos, ſi ego aliquid valeo; e *Ecce ego mitte, me.* Si enim tu me vocas mittisque, æquum eſt vt paream conando exequi quod iubes. Hos & ſimiles

c Iacob. 5. 4

d 2. Ti. 2. 15.

e Iſai. 6. 9.

II.

Deinde Christi liberalitatem, omnipotentiamque perpendam, quam ostendit in tam ingenua, & absque omni inuidiæ indicio, communicatione potestatis patrãdi miracula, discipulis suis facta; addens etiam, ipsos postea etiam maiora, quàm ipsemet fecisset, edituros vt authoritatem maiorem ipsis & doctrinæ ipsorum conciliaret. cùm enim homines essent alias abiecti, nisi tali fuissent potestate ornati, facile fuissent ab omnibus contempti. Nominatim verò duo illa memoranda verba Gratis Accepistis, Gratis Date sunt expendenda; Primò enim ipsosmet discipulos erudit in humilitatem, vt sciant neque hâc neque alias potestates sibi ob ipsorum merita aut alterius iustitiæ titulo debitas esse; sed gratis omninò concessas; ne quis in ipso sed *in Domino* à quo eas accepit *glorietur*. f 1. Cor. 1. 31. Ideoque g *reuertẽtibus cum gaudio discipulis*, ac iactabundis, quod *etiam dæmonia ipsis subijcerentur in nomine eius*, vt eorum superbiam reprimeret, respondit: *Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem*, quasi diceret exemplum hoc in dœmonibus vobis obedientibus aspicientes, discite non vobis tribuere, quod reipsa non vestrum sed Dei est: proptereà enim illi è cælo sunt præcipitati, quod, quæ Dei erant sibi vsurparent. g Luc. 10. 17

Secundò verbo liberalitatem erga proximos, commendat, quam ipse discipulis exhibebat, vt sicut ipsi eam potestatem gratis acceperunt, gratis quoque eadem erga

proximos, non lucri temporalis aut pretij alicuius intuitu vtantur: nam quo minorem ipsi ab hominibus recompensationem quæsiuerint, eo ampliorem à Deo mercedem recipient: qui suam propriam reputans iniuriam, per Prophetam conqueritur: h *Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incendat altare meum gratuito*: & qui gloriam meam præcipuè, non proprium quærat commodum. O dulcis IESV, siquidem quæcunque habeo, à te accepi: omnibus illis, quia reuera sunt tua, seruire tibi cupio solius tui amoris ergò, sensuum meorum portas occludam: & in cordis mei altari ignem affectuum incendam, offeramque bonorum operum sacrificia. Quòd si in proximorum vtilitatem aliquid mihi donaueris, illud etiam in eos distribuam; nullo alio præmio aut mercede propter te quæsita, cui sit semper gloria de omnibus, quæ à te procedunt. Amen.

PVNCTVM III.

CONSIDERANDA sunt illa virtutum ornamenta, quæ discipulis prædicationem aggressuris Christus commendat; *Ecce*, inquit, *ego mitto vos sicut oues* & agnos *in medio luporum: Estote ergò prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.* Quibus verbis ex eis virtutes commendat. Ouiū

I. *mansuetudinem* nemini, etiam à quo ipsi læderentur, nocentes; *Patientiam* in tolerando quodcunque ipsis inferatur incommodum;

Cha-

Charitatem, seipsos & quæcunque habuerint, in aliorum vtilitatem tradentes, etiamsi illi sint inimici: sicut oues lac suum, lanam, & carnem in hominum vsum conferunt: simul tamen magnam in pastoris, à quo mittuntur, prouidentia fiduciam collocare necesse est: sicut Ouis totam sui custodiam in pastore positam habet, vt quæ arma nulla propria, quibus se defendere possit, habeat. & hoc verba illa indicant: *Ecce ego mitto vos tanquam oues in medio luporum*: atque si distinctius loqueretur: non dubitetis, quin lupos sitis & vestræ doctrinæ ac vitæ persecutores habituri: vos verò inter eos non vt lupi aduersus lupos, aut canes aduersus leones, vt eos mordeatis, aut laceretis, versemini; sed vt oues & agni, mansuetudinis, patientiæ, charitatis, fiduciæque armis pugnando, semper memores, quod ego sim qui misi, ego vester pastor, magister & Deus vester, qui curam vestri geram, & in periculis defendam. O supreme Pastor: si quidem tu es qui me mittis, mitte quò vis, tua enim protectione vbique securus, ero. corrobora debilitatem meam virtute tua, vt etiam lupos ipsos expugnare, & in mansuetas gregis tui oues conuertere possim: vt quod per tuum Prophetam futurum prædixisti, reipsa impleatur: a *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hædo accubabit: vitulus & leo, & ouis simul morabuntur*, sub pastoris vnius humili obedientiâ.

a *Isai*. 11. 6.

II. COMMENDAT deinde, vt ea ratione sint,

mites, patientes, beneuoli, & confidentes; vt non ſint tamen inſipientes, imprudentes & temerarij, ſed vt ſerpentum prudentiam ſemper adhibeant, quæ prudentia in eò *primùm* eſt poſita, vt munus ſuũ ita exequantur, vt licet corpus vulnera à lupis accipiat, nihil tamen anima patiatur: ſicut ſerpens, etiam ſi corpus vulneri exponat, caput abſcondens contiegt, b *obturatq́, aures ſuas ne exaudiat vocem incantantium, & venefici incantantis ſapienter*, quæ nocumentum ei poſſet adferre. *Deinde* eadem prudentia requirit, vt tempus expectetur, locus & opportunitas quęratur, ad prędicandum, & ad doctrinam ſuam perſuadendam: ſicut etiam ſerpens, cùm Euam decepit, obſeruauit: par eſt enim tantam circumſpectionem & prudentiam nos in bonum adhibere, quantam ſerpentes, qui ſunt diaboli, hoſtes noſtri adhibent in malum. Non vult autē Chriſtus hanc prudentiam eſſe vulpinam, quæ duplicitatem fraudeſve contineat, falſas ſequens ſuſpiciones & temeraria iudicia, ſed vt ſincera ſit & verax cum vitæ puritate, ſine fellis malitia & amaritudine; ne ouium manſuetud ni aduerſetur. Ac propterea adiecit columbæ ſimplicitatem, vt puros oculos intentionis haberent ſponſæ illius inſtar, cui dicitur, c *Oculi tui columbarum*, quos in Dei gloriam & animarum fructum abſque rerum terrenarum admixtione conijciant. O innocentiſsime agne, d *in quem deſcendit Spiritus S corporali ſpecie ſicut columba*, coniunge, quæſo

b *Pſal.* 57. 5.
c *Cant.* 1. 15. & 4. 1.
d *Luc.* 22. 3. *Ioan.* 1. 32.

in anima mea prudentiam cum simplicitate: quo ita alijs prodesse studeam, vt ijdem mihi non noceant.

PVNCTVM IV.

CONSIDERANDVS modus in via seruandus, quem ita Christus præscripsit: a *Nolite possidere aurum, neq; argentum, neq; pecuniam in zonis vestris, non peram in via, neque duas tunicas, neq; calceamenta, neq; virgam: dignus est enim operarius cibo suo.* b *Neminem per viam salutaueritis: in quacunq; domum intraueritis, primũ dicite: pax huic domui.* Perpendẽdus aũt est Christi scopus in hac instructione: ad tria enim potissimũ respexit.

a Mat. 10.9

b Luc. 10.5.

I. PRIMVM, vt nequid nimis, aut superfluum in temporalibus cõmodis admitterent, sed necessarijs tantùm contenti essent: quare nihil pretiosum auri argentive: non superfluam pecuniam, ad sibi indulgendũ, accipiãt: & si tunica vna, & calceamẽnta illis sufficiant; ne duplicata, quæ mutare, & modò his, modò illis vti possint, accipiant: & si vel sandalia, vel quid aliud accommodatum pauperibus sufficere possint: ne integra portent calceamenta: & qui ad iter agendum baculo non indiget, & hunc abijciat: aut si ob debelitatem baculo, cui innitantur, indigent; ne virgam accipiant, qua se defendant ad vindictam:

II. SECVNDVM est, vt nimiam alimenti, vestimẽti, & cõmoditatum solicitudinem etiam in necessarijs dimittentes, diuinæ prouidentiæ

confidant, quæ modò ipsi tales sint, quales oportet & munus suum fideliter exequantur de omnibus sit prouisura quia dignus est operarius, cui Dominus eius de victu prospiciat: & Deus certò prouidebit, hominibus inspirando, vt eum tribuant: quem & ipse operarius non vt laboris mercedem, sed tanquam sustẽtationem vitæ, vt laborare amplius possit, accipere poterit. & ita reipsa Christus id impleuit exactè, sicut ipsi Apostoli fassi sunt, cùm nocte Passionis suæ Christus interrogauit: c *Quando misi vos sine sacculo & pera, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt*: *Nihil*. O Pastor prouidentissime, d *Virga tua & baculus tuus* gubernationis & solicitudinis tuæ sufficiunt ad *consolandum* & sustendandum *me*: si enim te habeo, omnia habeo: & si tu mihi non desis, nihil deesse potest.

c *Luc. 22. 35*

d *Psal. 22. 4*

TERTIVM est, ne in profectione ipsa colloquijs, familiari conuersatione, aut rebus alijs ad rem non facientibus, & ab scopo suo alienis distineantur. hoc enim dicere voluit, cùm neminem in via salutandum præcepit: neq; enim honestas decentesque salutationes prohibuit qui eos in hospitijs ita humanos & placidos esse voluit, vt primò hospites suos salutarent, ac Euangelij pacem illis offerrent, eandemque à Deo pro illis petentes, domos illorum ingrederentur. Nam pace in anima non existente. minus disposita illa est, ad veram doctrinam recipiendam O Magister cœlestis, cui adeò curæ est

nos do-

nos docere, imprime cordi meo doctrinam tuam, vt opere illam exequar, nulla re admissa, quæ me ab ea retardet. Amen.

AD extremum animat illoc Christus ad muneris sui executionem: c *Si*, inquit, *ibi erit filius pacis, requiescet super illum pax vestra; sin autem, ad vos reuertetur*. Duo his verbis illos docens. *Primum* fore, vt eorum prædicatio esset fructuosa in aliquibus, in ijs videlicet, qui pacis filij essent, à Deo ad Euangelij doctrinam absque resistentia recipiendam electi. *Secundum*: quòd, vbi apud alios fructum non adferret, eò quod eam repellerent, ad ipsos esset reuersura: quasi diceret, ne propterea vos pacem vostram abijciatis, aut commoueamini irâ vindictæ: sed hâc Deo potius relinquite, quia nō propterea vestro vos labore fraudabimini. c *Luc*.10.6.

PVNCTVM V.

CONSIDERANDVM denique præscriptum ipsius prædicationis thema & argumentum. cum dixit: a *Dicite illis: appropinquauit in vos regnum Dei*, b *& exeuntes prædicabant, vt pœnitentiam agerent*. a *Luc*. 10.7. b *Marc*.6.12

PERPENDENDA hîc sunt tria, quæ themate hoc continentur. PRIMVM, media salutis, ad ingressum in cælum necessaria, qualis erat pænitentia peccatorum, extirpatio vitiorum, virtuosorum operum exercitia, terrenarū rerum comtemptus: quæ perditionis animæ causa existunt, SECVNDVM, scopus & horum operum incentiuum, quod erat Regnum coe-

lorum: non itaque ad amplectandam doctrinam permouerentur præcipuè formidine pœnæ, aut temporalium cōmodorum intuitu, sed ob promissum regnū cælorū. TERTIVM, quod hoc totum facilè esset ac peruiū, & iucundum; quia regnum ipsum cœlorū propè iā esset, author videlicet gratiæ, qui cœlorum esset portas reseraturus, mediaq; iucunda & efficacia ad ingrediendum collaturus, sicut reipsa iam ea offerre incipiebat. O Rex cælestis, qui gloriosum adeo regnum in hunc mundum intulisti, adiuua me, vt illud expurgare rapereque valeam: qui dixisti. c *A diebus Ioannis Baptistæ*, qui illud prædicare cœperat, *Regnum cœlorum vim pati, & violentos illud rapere*. Da mihi Domine, tantum roboris, quo adeo pretiosam margaritam ego rapiam, quandoquidem tu, qui eius es Dominus, congaudes, quòd omnes illam rapiant, ac ita ditescant.

c Matt. 11. 12.

MEDITATIO XVI.

DE GLORIOSO B. IOANnis Baptistæ Martyrio.

PVNCTVM I.

a Matt 6.17 Matt. 14.4.

C*VM duxisset Herodes vxorem Philippi fratris sui, dicebat illi Ioannes: Non licet tibi habere vxorem fratris tui.*

I. CONSIDERANDA hic primùm

est

est noui huius Heliæ fortitudo & zelus, qui etsi consuetudine & familiaritate magna Herodi coniunctus esset. (b *Herodes enim*, ait S. Marcus, *metuebat Ioannem, sciens eum virum iustum & sanctum, & custodiebat eum & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat*) grauiter tamen publicum eius & scandalosum peccatum increpabat, quamuis non ignoraret eius se amicitiam & consuetudinem amissurum: Viri enim honorem Dei zelantes, nihili faciunt Regis terreni gratiam amittere, ne cœlestis Regis gratiam in discrimen adducant. & licet Ioanni esset nota Herodis crudelitas, multoque magis Herodiadis, quæ ob huiusmodi increpationes eum è medio tollere cupiebat, non tamen ipse propterea timuit, aut à muneris sui prosecutione destitit, sed cuiuis periculo damnoque, quod euenire sibi posset, seipsum exposuit: in quo insignem animi fortitudinem constantiãq; ostendit: nec c *arundinem* aliquã *vento agitatam* se esse, sed d *columnã ferream & murũ areũ*, quia .n. nec proprium honorem nec vitam amabat, nihili eam perdere faciebat, nec minas vllas curabat: Sed e *quasi leo confidens absque terrore erat*. Ex quo exemplo firmã concipiam fortitudinem & animi constantium Sancti huius Præcursoris imitandi proposita, abijciens à me nimium inconstantiam huius mundi rerum amorem, ex quo facilè oritur, vt arundinis instar quouis tentationis vento à bene propositis demouear.

d *Marc. 6. 20.*

c *Matt. 11. 7*

b *Hier. 1. 18.*

c *Prou. 28. 1*

PVN-

PVNCTVM II.

a Luc. 3. 20. b Matt. 143 c Matt 6. 17 *HErodes adiecit* a *& hoc super omnia, quæ fecerat, mala;* & b *tenuit Ioannem & alligauit ac* c *vinxit eum, & inclusit in carcerem.*

I. CONSIDERANDVM hîc, Christum Dominum hanc tribulationem S. Ioanni etiam amicissimo permisisse; quia eo vsq; omnia illi feliciter euenerant; honorabatur enim ab omnibus, laudabatur, obediebatur ei: oportebat autem eum reliquorum Prophetarum, iustorumque, qui futuri sunt more, per viam tribulationum & persecutionum pertransire: vt ad imitationem Iobi, sicut in prosperitate excellentes suas virtutes ostenderet; ita etiam faceret in aduersitate, & vt aurum in fornace magis magisque purificaretur, & gloriæ suæ coronam excellenti sua patientia adaugeret. Ex quo magnam persecutionem laborumque propter iustitiam exantlatorum opinionem & æstimationem hauriam: etsi enim illi hominum iudicio sint pœnæ, malique censeantur; in oculis tamen Dei præmia potiùs, quibus in hac vita sibi charissimos ad maiorem coronam exercet, iudicantur. ideoque, d *beatos eos* c Matt. 5. 10 *dicit, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum cælorum.*

II. DEINDE modus est perpendendus, quo ipse S. Ioannes eam tribulationem pertulit. Est enim par credere, cũ accederent ministri, qui

illum caperent nec fugâ, nec latebris aliquibus sibi consuluisse: sed potiùs eis occurrisse, seque, vt caperetur, obtulisse: exultasseque, cùm se catenis ligari videret, non minus quàm postea fecit S. Paulus; quòd videret ab alijs se etiam iuuari ad carnis suæ quam ipse odio sancto prosequebatur, mortificationem. Carcerem porrò ipsum in Oratorium conuertit, noctes ipsas in oratione & contemplatione expendens, sicut in deserto antea facere consueuerat: dies verò expendebat in discipulis alijsque vinctis erudiendis: inde enim discipulos suos ad Christum misit, petens, non se à carcere, sed ipsos à crassa, qua tenebantur ignorantia, liberari.

III.

DEMVM, qui Præcursoris Christi officio in mundo perfunctus iam esset, cupiebat dissolui, vt eodẽ munere apud Sanctos, qui in Lymbo detinebantur, posset fungi, iustis illis prænuntians, in proximo esse redemptionem ipsorum: quamobrem hilari omnino animo ipsam mortem in dies exspectabat: nam voluntatis diuinæ tanquam Propheta conscius erat, & depositionem corporis sui non procul esse nouerat. O anima mea, congaudeas sancto huic Præcursori in hac tribulatione, d *Sciens quòd tribulatio patientiam operatur; patientia autem probationem; probatio verò spem: spes autem non confundit,* aut decipit: qui enim hac ratione patiuntur, *charitas Dei diffusa est in cordibus eorum per Spiritum S. qui datus est eis,* pignus æternæ vitæ. d Rom. 5. 3.

PVNCTVM III.

a Marc. 6. 21 *CVm dies opportunus accidisset, Herodes Natalis sui cœnam fecit principibus & tribunis & primis Galilaæ. Cumq; introisset filia ipsius Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi, simulq; recumbentibus: Rex ait puellæ, Pete à me quod vis: & dabo tibi, & iurauit illi, quia quicquid petieris, dabo tibi, licet dimidium regni mei. Quæ à matre inducta, petijt caput Ioannis in disco: Rex etsi cōtristatus, propter iusiurandum tamen & simul discumbentes noluit eam cōtristare; sed misso spiculatore præcepit afferri caput eius in disco, & dedit illud puellæ, & puella dedit matri suæ.*

I. PERPENDE hîc satanæ astum & crudelitatem, quam per tyrannum Herodem exercuit, omnium vitiorũ aciem congregans, vt caput Ioãnis amputaretur, in odiũ clarissimarũ eius virtutũ. Nam ingluuiem in conuiuio, aduersus Præcursoris temperantiam armauit; Herodiadis luxuriã, aduersus eius vitæ castimoniam & puritatem; puellæ leuitatem, aduersus eius modestiã; inanem cõuiuarum gloriã, aduersus eius grauitatem; Herodis prodigalitatem, & iactantiam in promittẽdo etiam dimidio regno ob leuissimam ex saltatione haustam voluptatem, contra eius paupertatem & humilitatẽ: Ac deniq; crudelitas, fictio, fraus, infidelitas, falsaq; ob iuramentum religio, insurrexerunt aduersus mansuetudinẽ, sinceritatẽ, veritatem, & perfectissimam sanctissimi

huius viri religionem. Ex quo aduertam, qua ratione Dæmon per vitia bellum virtutibus moueat: qui tamen non prævalebit aduersus verè studiosos, qui solida in virtute fundamenta iecerunt. Quare magna animi fortitudine statuam b *serpentis* huius *caput conterere*, etiamsi meum ab eodem præcidatur: etsi enim caput à corpore secet, non me tamen à capite meo Christo, in quo totū bonum meum repositum habeo, separabit: O IESV dulcissime, c *caput corporis Ecclesiæ, qui in omnibus primatū tenes*; eum, quæso, mihi spiritus feruorem largire, vt neque d *tribulatio, neq; angustia, neq; periculum, nec persecutio, neq;* ipsa *mors à charitate tua* vel ad momentum *separet*. Adiuua me, vt ita in militante Ecclesia pro seruitio & gloria tua pugnem; vt ad triumphantem perueniam, in qua tecum regnem in æternum. Amen.

b Gen 3.15.

c Col. 1.18.

d Rom. 8.35.

LICEBIT etiam tam peccati quàm peccatoris, qui fræna sibi laxare incipit, conditionem moresq; perpendere: quod videlicet ruat semper in peius. *neque* enim mysterio vacare censendum est, quod S. Lucas huic adiecit historiæ: *Herodes* ADIECI *& hoc super omnia, quæ fecerat mala, vt Ioannem includeret in carcerem*, & præter hoc alia sine dubio adiecit multa peccata in illo conuiuio: vt in ipso impleretur illud Dauidis: f *Superbia eorū qui te oderunt, ascendit semper.* Primùm enim ad Ioānnis increpationē aures obturauit; eundem postea inclusit ac vinxit in carcerem; ac deinde

e Luc. 3. 20.

f Psal. 73. 23

astutissimæ vulpis instar, falsæ religionis prætextu, ne, iusiurandum, quod malè fecerat, violare videretur, decollauit. Ad cuius imitationem ego, qui aliquando diuinæ gratiæ, quæ per Ioannem significatur, familiariter coniunctus eram, libenter diuinas inspirationes auscultans, postea paulatim eisdem resistere incepi, ac meis deinde affectibus & animi perturbationibus dans locum, in carcerem gratiam tuam includo; ac denique peccatis admissis, eam iugulo, adijciens quotidie plura peioraq; prioribus, festum quasi in eis diem agens, vel etiam religionem violari fingens, nisi ea perpetrem. Ex quibus omnibus discam principijs malis obstare; & præcipuè admonitionem & increpationem humili gratoque animo suscipere: non enim hoc prædestinati à reprobis distant, quòd hi peccent, illi non peccent: sed quod illi tandem correptionem amplectentes sicut g *Dauid* emendantur; hi verò eandem vt h *Saul* repellunt; iramque suam in corripientes ipsos conuertunt, sicut etiam herodes, vsque ad lapsum in profundum maliciæ, & abyssum inferni.

g 1. *Reg*. 12. 13.
h 1. *Reg*. 15. 30.

PVNCTVM IV.

HERODES, *misso speculatore, præcepit adferri caput Ioannis in disco; & dedit illud puellæ, & puella dedit matri suæ.*

I. HIC perpendam primùm, quanta animi voluptate S. Ioannes sententiam mortis excepit, cùm ei fuit annunciata, exultauit

enim animo, quod in tali causa vitam amitteret; suamque voluntatem diuinæ omnino, quæ id ita disponebat, subiecit. Estque fas credere, sicut Christus ipse in soléni die Paschatis mori voluit, vt vel hac ratione animi sui ad vitam pro hominibus exponendam promptitudinem ostenderet; ita voluisse, vt S. Ioannes in die solennis conuiuij moreretur, vt appareret, lauti conuiuij loco se habere, pro iustitia mori & veritate.

CREDENDVM quoq; est, flexis ipsum genibus orationem fecisse, primùm pro suis persecutoribus: ac dixisse: Dimitte illis Domine, quia passione excæcati, nesciunt quid agant: & mox pro suis etiam discipulis; ac demum pro seipso, spiritum suum in Dei manus commendando: sicque forti animo caput suum ob tulisse præcidendum: & si quo fortè dolore afficiebatur, is non erat propterea, quod vitam amitteret; sed quòd mors non esset acerbior, quò ampliùs in obsequium dilecti sui pateretur. II.

TERTIÒ considerare licet, quanto honore sanctissima illa anima ad Abrahæ sinum deducta fuerit: si enim ad pauperis a *Lazari* deducendam, multi *Angeli* venerunt, quot millia ad tanti Præcursoris comitandam venisse par est credere? & si b *multi eius in natiuitate* (quod Angelus Zachariæ parenti futurum prædixerat) *gauisi sunt*, quid fecisse credendi sunt illi iusti, qui in Lymbo detinebantur? quanto gaudio eos perfusos existimabimus ex ejus præ- III.

a *Luc.* 16. 22

b *Luc.* 1. 14.

ſentia, qui tam certa recentiaque illis de Meſſia, quem ipſi tantis deſideriis tanto tempore expectabant, noua referet.

IV. Hinc gradum faciam ad gloriæ magnitudinem contemplandam, qua nunc in cœlo, tanquam præmio tot præſtantium obſequiorum perfruitur, quæ ab inſtanti ſuæ in vtero materno ſanctificationis, ad illud quo in carcere decollatus eſt, Chriſto Domino præſtitit. Nam etſi breuis eius vita fuerit, (vt quę trigeſimumtertium annum non exceſſerit) merita tamen ob inſignem, qui in eius vitæ decurſu cernitur, feruorem, fuerunt ingentia: Quem propterea idem Chriſtus Dominus, ad vnum ex altiſſimis in cœlo thronis inter ſupremos Seraphinos euexit; tribusque Laureolis & Coronis Virginis, Doctoris, ac Martyris decorauit; imò bis martyris, tum quòd paupertate, caſtitate, continuataque carnis ſuæ mortificatione toto vitæ tempore martyrium ſuſtinuerit; tum quòd vitam pro teſtimonio veritatis, effuſo ſanguine, finierit: & in die nouiſſimo ob relicta ſua omnia Chriſti amore ſedebit in glorioſa ſede ſicut Apoſtoli, ad duodecim Tribus Iſrael & totum ipſum mundum iudicandum. O Præcurſor Sancte congaudeo de tanta iſta tua exaltatione! Felix fuiſti in natiuitate; felicior in vita; & in morte adhuc felicior; ſed in gloria feliciſſimus, quam tali vita talique morte es conſecutus. Felicia obſequia quæ Chriſto Domino præſtitiſti! felices labores, quos toleraſti; qui felicia adeo præmia

& coronas sunt sortiti, & quandoquidem tanta est felicitas tua, ora Dominum, vt mihi cócedat, vitam tuam imitari, vt gloriæ etiam tuæ partem obtineam. Amen.

V. VLTIMÒ considerandum, Herodem, Herodiam, & filiam eius hodie quidem de viro sanctissimo & eius capite triumphasse: Sed non ita multò post, Dei iustitiâ superueniente, omnes tres misere vitam finiuisse, & locum in eis sententiam illam Iob habuisse: c *Tenent tympanum & citharam, & gaudent ad sonitum organi: Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Propterea enim Dauid ait: d *Mors peccatorum pessima,* non in conspectu Dei tantùm; sed in oculis etiam hominum, superueniente illis infelici mortis genere, ob admissa in vita peccata. Quare comparatione vitæ mortisque S. Ioannis in Dei conspectu preciosæ, ad infelicem inimicorum eius vitam & mortem, præferam Ioannis morte mori, quam Herodis imperio regnare: siquidem nunc Herodes horrendis sine spe remedij tormentis cruciatur; Ioannes verò inenarrabilibus & nunquam finiendis gaudiis delectatur.

c *Iob.21.12.*

d *Psal.33.22.*

MEDITATIO XVII.

DE MIRACVLO A CHRIsto Domino, dum quinque hominum millia quinque panibus pauit, patrato.

a Matt. 14. 15 b Marc. 6 35. a Luc 9. 12. POST S. Ioannis decollationem IESVS *secessit in locum desertum seorsum: & cum audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres,* b *& misertus est super eos, quia erãt sicut oues non habẽtes pastorem, & cœpit illos docere multa:* a *Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes, dimitte turbas, vt euntes in castella, emant sibi escas.* IESVS *autem dixit eis:* Non *habent necesse ire: date vos illis manducare.*

I. CONSIDERANDA hîc primùm est ingens turbæ illius, quæ Christum sequebatur pietas ac deuotio, ob duas præcipuè causas.
c Ioan. 6. 2. PRIMA c *quia videbant signa quæ faciebat, super his qui infirmabantur:* SECVNDA, propterea quòd admiranda doctrina eorum animas
d Oseæ 11, 4. pascebat: iuxta illud Oseæ: d *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis,* beneficiis videlicet corporalibus & spiritualibus. quibus funiculis ita eos Christus constringebat; vt etiam si tardè iam esset, & ipsi non come-

diſſent, nec haberent quod comederent, nollent tamen ab eo ſeparari: cibiq́ue prorſus obliti, iucundâ illius præſentiâ continebantur. O IESV ſuauiſſime, trahe me ad te funiculis huiuſmodi, meq́ue ita arctè tibi conſtringe, vt omnium creaturarum oblitus te ſolum creatorem meum quæram.

II. DEINDE perpendenda eſt miſericordia Apoſtolorum & Chriſti erga turbam: vtramq́; inter ſe conferendo. Nam Apoſtolorum fuit exigua, vtpotè hominum debilium: dum enim turbæ defatigationem famemq́; cernerent; ſe verò ad eam ſubleuãdam impotentes, miſeratione tacti, magiſtro ſuggeſſerunt, vt eam dimitteret; quò ſibi ipſa in locis proximis prouideret: cùm enim ipſi ad nutum magiſtri ſui eſſent promptiſſimi, noluerunt propria, ſed eius auctoritate illam dimittere: ſed ipſe Chriſtus exiguam illorum miſericordiam cernens, & maiorem aliam, quæ Dei erat, concipiens, voluit reipſa turbę neceſſitati ſuccurrere: & ideo hortabatur diſcipulos, vt ipſi eī prouiderent; *Date illis vos manducare*: atque ſi exiguam illis miſericordiam exprobrans, dilatare viſcera pietatis iuberet; & ne tantam turbam adeoq́ue indigentem aliò mitterent, vt remedium quærerent; ſed vos, inquit, quærite & ſubuenite: ſiquidem poteſtatem vobis iam dedi, etiã miracula patrandi; aut ſaltem à me, vt id faciam, efflagitate; quem ſcitis ea facere poſſe. Ex quo diſcimus Miſericordiam, Prælatorũ pręcipuè. non anguſtam, ſed amplam & vt loquitur Da-

uide *Misericordiam Dei* esse debere, adhibitis omnibus, quos possumus, modis, ad succurrendum indigentiæ proximorum: quòd si facultas nobis desit, ad eum meritò recurrendum est, qui eam habet; & solicitandus, vt prouideat.

III. Vt altiùs adhuc misericordiam hanc Christi agnoscamus, reuocandum in memoriam

f Marc. 8. 2. est, quod in simili occasione idem dixit. f *Mi-*

f Matt. 15. 32 *sereor super Turbam, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: & si dimisero eos ieiunos in domum suam, deficient in via; quidam enim ex eis de longè venerunt:* In quibùs verbis insinuat nobis, quàm sit ipsius proprium miserias nostras intimè & in particulari cognoscere; & titulos siue causas, quæ illum ad occurrendum permouent, inuenire, periculum denique præuidere, cui, nisi occurrat ipse, expositi sumus: quas omnes causas, sibi ipsi assumit, quasi propter eas incumbat sibi nobis prouidere, atque si multum sua interesset, id facere. O benignissime Deus, quid multum faciam, si triduo te sustineam, qui omnes dies tuos in benè faciendo nobis expendis. Plus tu præstas cùm vis mecum manere; quàm ego quòd velim tecum perseuerare. & quid mirum, si de longe ego ad te quærendum veniam; qui de cœlis ipsis, vt me quæreres, descendisti? Procul à te, Deus, discessi mala mea vita; sed accessi tamen ad te per pœnitentiam. Ne, quæso, me ieiunum dimittas à tuo conspectu, ne in aspera & periculosa huius vitæ via deficiam. Sustenta me

con-

continuis gratiæ tuæ subsidijs, vt robustus ad felicem meæ peregrinationis finem perueniam. Amen.

VI. PERPENDAM quartò, Christum Dominum, tum, vt solicitudinem suam, de subueniendo illi turbæ, manifestaret, Philippum interrogasse: g *Vnde ememus panes vt manducent hi*: quod etiam dixit, vt ait Euangelista, *tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus*: tum vt appareret causa & necessitas, quæ miraculum postulabat: nolens prodigio & supernaturali medio vti, ad nos sustentandos, vbi naturalia media suppetunt, & sufficiunt. *Respondit autem Philippus: Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, vt vnusquisque modicum quid accipiat*: Idemque cæteri discipuli fatebantur agnoscentes exiguas suas vires. Sed ex eadem discipulorum sententia ego, Magister dulcissime, immensam tuam potentiam intelligo: nam vbi tu es, non est opus pecuniâ: cùm solo verbo possis non solum panis bolum vnicuique largiri, sed abundantissimos panes omnibus hominibus subministrare. Ex nunc statuo, spem meam non ponere in pecunia, etiam si h *ei obediant omnia*; sed in te liberalissimo rerum omnium largitore; qui i *aperiens manum tuam imples omne animal benedictione*.

g Ioan. 6. 5.6.

h Eccl. 10. 19.

i Psal. 144. 16.

PVNCTVM II.

PETENTI Christo à discipulis panes, quos habebant, obtulerunt ei 5. *panes hordeaceos*,

& duos pisces, quos pro sua sustentatione secum acceperant.

I. Tria in hoc sunt consideranda, mysterio plena. Primvm, Christi Domini nostri eiusque discipulorum magna paupertas, quamque paruam eam gererent de corporis sui commoditatibus & indulgentia, qui in loco illo deserto, pro tredecim personis, & alijs, qui vt plurimum accedebant, nō habebant, nisi quinque panes, eosque hordeaceos & valde insipidos, ac pauperum omninò hominū proprios: &, cùm piscatores illi essent, non nisi duos pisces pro omnibus habebant. Quo exemplo erubescens, vt qui sollicitè quæram & superflua, & ea quæ delectant in cibis: meipsum conabor excitare ad ea tantùm acceptanda, quę & pauca & communia sint etiam si alioqui insipida. O dulcis Iesv, qui ingratum populum cęlesti pane in deserto satiasti, te verò tibique charissimos discipulos hordeaceo pane sustētas, impertire mihi gratiam, qua illud mihi eligam, quod tu tibi elegisti; & corpus meum ea tractē asperitate, qua tuum te tractasse video. Amen.

II. Deinde Charitas & obedientia Apostolorum est perpendenda, qui absque replica vlla aut mora, statim Christo petenti panes obtulerunt, nec se illis, pro seipsis, indigere dixerunt: potiùs gratum sibi esse insinuarunt, vel ex ipso ore sibi auferre, quò eorum, qui aderant & indigebant, necessitati subueniretur. Ex quo discam obedientiam cum charitate in pauperum bonum coniungere, meas commoditates

ex con

ex commiseratione, in eorum vtilitatem libẽter contemnendo: certus, me illas non amissurum, sed in meliores commutaturum, vt hic Apostolis euenisse cerno.

III
Ex quo etiam intelligam, etsi Christo Domino alia quoque media miraculosa præsenti necessitati occurrendi non defutura fuissent, voluisse tamen hoc medio panum, quos Apostoli pro se habebant, vti, & illos ab eis petere, vt eorũ charitatem & commiserationem probaret, num solida esset; & eadem operâ, tãti miraculi participes illos faceret: simulque doceret me, si non possum totam omninò pauperis miseriam expedire, tamẽ saltem partem aliquam subleuare: vt Deus liberalitate sua suppleat, quod mihi defuerit, vt hac ratione consilium illud Tobiæ impleam: a *Quomodo potueris, ita esto misericors, si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter impertiri stude.* Idẽ porrò euenit in spiritualibus necessitatibus tum proprijs tum proximorum. Vult enim Christus Dominus, vt ex parte mea offeram ego, quod possum; etiamsi parum illud sit: ipse verò omnipotentiâ & misericordiâ suâ supplebit defectus meos.

a Tob. 4. 8.

PVNCTVM III.

PERPENDENDVM etiã & illud est, quod huius conuiuij initio Christus præmisit.

I.
PRIMVM enim a *præcepit* Apostolis, vt *accumbere facerent omnes secundùm contu-*

a Marc 6. 39

bernia super viride fœnum: discubuerunt in partes per centenos & quinquagenos : tum vt hac ratione conuiuarum numerus constaret: qui
b Matt. 14. 21. fuit b *quinque millia virorum exceptis mulieribus & paruulis*, qui totidem ferè fuerunt; tum vt ordo seruaretur & decorũ inter comedendum & in panum distributione; & omnes possent miraculi magnitudinem aduertere.

II. ACCEPTO itaque in manibus suis pane
c Matt. 14. 19 Christus c *aspexit in cœlum*, vt doceret d *omne*
d Iacob. *datum optimum, & donum perfectum de sursum esse, & descendere à Patre luminum*, etiam ipsam, quam ipse vt homo habebat, miracula faciendi potestatem.

III. TERTIÒ e *gratias de more egit*, tum ob cibum,
e Ioh. 6. 11. quem corã se habebat; tum ꝓpter eum quẽ miraculosè turbæ largiri statuerat: Docens nos, Deo gratos esse pro quouis dono, etiã paruo; & ꝙ panem nobis det, etiãsi hordeaceũ: siquidẽ vel eo nomine, ꝙ ipse illum det, meritò debet magni fieri: & eò magis, quod ei det, cui nec ipse aliquid debet, nec talẽ sit ille promeritus.

IV. POSTEA *panem* ipsum vocali aliqua oratione *benedixit*, qua virtutem illi impressit, vt tum multiplicaretur, tum perficeretur. Christi enim benedictio non est nostræ similis, vt petat solũ aut optet: sed efficax est ad perficiẽ-
f Matt. 14. 19. dum, quod dicit. Dicta benedictione f *panem frangens dedit discipulis, discipuli autem turbis.*

Modus christianè comedendi. HOC toto suo facto docet Christus rationẽ christianè ac religiosè comedendi, quatuor prædictis circumstantijs adhibitis, PRIMA vt

ordo

ordo adsit dispositioq; quoad conuenientem cuiq; sedendi locum, electo, quod in nobis est, infimo potius & g *nouissimo loco.* SECVNDA vt mentis oculi in cœlum leuentur, attendentes, quod nos Deus aspiciat, vt eo quasi signo gula contineatur & lingua, seruatis tẽperantiâ & modestiâ debitis: id enim voluit Dauid cum dixit: h *Iusti epulentur & exultent in conspectu Dei.* sicut etiã *Moyses & oẽs seniores Israel, post holocausta & hostias Deo oblatas, à vtero, venerunt vt comederẽt panem cum eo coram Deo.* TERTIA, vt animi gratitudo adsit, gratiæque agantur Deo pro gratiosa eleemosyna quæ à liberali eius manu euenit: à qua diuites & pauperes panem, quo vescuntur, accipiunt. & hoc affectu comprimentur querelæ, quas caro sensualis eructat, cũ vel modicus vel minus ad palatũ conditus proponitur cibus, aut tardè ad vescendũ adfertur: qui enim nihil boni promeritus est, quiduis & quocunq; modo sibi offeratur, accipit cum gratiarum actione. QVARTA est, vt benedictio pręcedat, & oratio deuota: quæ etiam ipsius cibi sumptioni est coniungenda: quò, dum corpus reficitur, animæ quoq; aliqua refectio præbeatur. Ex quo fiet, vt licet modicus sit ac insipidus cibus, sufficiens tamen sapidusq; videatur: solet enim spiritus sapor insipiditatẽ, quam caro horret, dulcem reddere. Hac ratione Apost. ait: i *omnem creaturam Dei bonam esse, & nihil reijciẽdum, quod cum gratiarum actione percipitur: sanctificari enim verbum Dei & orationem.*

g Luc. 14. 10

h Psal. 67. 4

i 1. Tim. 4. 4.

In eodem facto proponitur nobis ratio, sanctissimam Eucharistiam sumendi, quę hoc ipso conuiuio præsignatur: *de qua tamen Meditat. 14. partis 4. dicetur: quia eadem seruauit Christus Dominus in eius institutione in nocte nouissima cœna.*

PVNCTVM IV.

CONSIDERANDA præterea est excellentis huius miraculi præstātia: miraculo enim panis multiplicabatur in manibus Christi, & Apostolorum, & ipsorum qui eo vescebātur. Nam etsi parum acciperent, & ex eo comederent, non tamen consumebatur, sed multiplicabatur, donec omnes saturarentur: quia panis erat sapidissimus, sicut panis Dei, & ab eius manu donatus.

I. PRIMVM ita omnipotentiam Christi perpendam, qui panes quinque in tot millia, & insipidos aliàs in sapidissimos, adeò facilè conuertere potuit: & similiter pisces: hauriamq́; ex hac consideratione magnum animum ad libenter adeò potenti Domino seruiendum. O Rex cœli, quis non sibi honori ducet, quòd tibi seruire possit! qui possis etiam in deserto a *parare mensam populo tuo?* Verè vbi tua est omnipotentia, non est quod locus desertus timeatur: Illa enim b *educis riuos de petra durissima,* efficisque vt populus tuus c *sugere possit mel de petra, oleumq́; de saxo durissimo.* d *Pluis illis manna ad manducandum, panem cœli das eis Panem Angelorum manducat homo, & cibaria mittis ei in abundantia: Transfers Austrum*

a *Psal.* 77. 20.
b *Deut.* 8. 15.
c *&* c. 32. 13.
d *Psal.* 77. 24 *&c.*

de cœlo,

de cœlo, & inducẽs in virtute tua Africum; pluis carnes, & sicut arenum maris volatilia, & coturnices, quibus saturentur: & in manibus esurientis, panes piscesque multiplicas, e *vt scirent filij tui, quos dilexisti Domine, quoniam non natiuitatis fructus pascunt homines, sed sermo tuus hos, qui in te crediderunt, conseruat.* e Sap.16.26.

HINC ad paternam, magni huius Dei prouidentiam contemplandã conscendam, quam in eos, qui illi inseruiunt, nutriendos liberalissimè & prodigiosis his medijs quando humana desunt ostendit: modò fiducia nostra, quam de se nos habere vult, non desit, illi innixa promissioni, quam nobis fecit, cùm dixit: f *Nolite soliciti esse dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur; hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis: quærite ergò primum Regnum Dei & iustitiam eius; & hæc omnia adijcientur vobis*, sicut huius Turbæ docet exemplum, quæ ipsum Christum studio eius doctrinam audiendi, quærens (ita enim S. Lucas, quod g *loquebatur illis de regno Dei*) cibum etiam ab ipso corporis liberalem accepit sibi & vxoribus ac filijs suis, vt hic locum habeat, quod Regius Propheta dixit: h *Non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panem*. O Pater amantissime, gratias tibi ago pro paterna hac tua in eos, qui tibi seruiunt, & in te spem suam collocant, prouidentiâ: concede mihi hanc gratiam, vt mihi sicut vero filio curæ sit obsequi tibi, sicut experior, tibi II. f Matt.6.31. g Luc.9.10. h Ps.36.25.

optimo

MEDITATIO XVII.

DE MIRACVLO A CHRIsto Domino, dum quinque hominum millia quinque panibus pauit, patrato.

a Matt. 14. 15 b Marc. 6 35. a Luc 9. 12. POST S. Ioannis decollationem IESVS *secessit in locum desertum seorsum: & cum audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres,* b *& misertus est super eos, quia erant sicut oues non habentes pastorem, & cœpit illos docere multa:* a *Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes, dimitte turbas, vt euntes in castella, emant sibi escas.* IESVS *autem dixit eis: Non habent necesse ire: date vos illis manducare.*

I. CONSIDERANDA hîc primùm est ingens turbæ illius, quæ Christum sequebatur pietas ac deuotio, ob duas præcipuè causas.
c Ioan. 6. 2. PRIMA c *quia videbant signa quæ faciebat, super his qui infirmabantur:* SECVNDA, propterea quòd admiranda doctrina eorum animas
d Osee 11. 4. pascebat: iuxta illud Oseæ: d *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis,* beneficiis videlicet corporalibus & spiritualibus. quibus funiculis ita eos Christus constringebat; vt etiam si tardè iam esset, & ipsi non comedissent,

diſſent, nec haberent quod comederent, nollent tamen ab eo ſeparari: cibiq́ue prorſus obliti, iucundâ illius præſentiâ continebantur. O IESV ſuauiſſime, trahe me ad te funiculis huiuſmodi, meq́ue ita arctè tibi conſtringe, vt omnium creaturarum oblitus te ſolum creatorem meum quæram.

DEINDE perpendenda eſt miſericordia Apoſtolorum & Chriſti erga turbam: vtramq́; inter ſe conferendo. Nam Apoſtolorum fuit exigua, vtpotè hominum debilium: dum enim turbæ defatigationem famemq́; cernerent; ſe verò ad eam ſubleuãdam impotentes, miſeratione tacti, magiſtro ſuggeſſerunt, vt eam dimitteret; quò ſibi ipſa in locis proximis prouideret: cùm enim ipſi ad nutum magiſtri ſui eſſent promptiſſimi, noluerunt propria, ſed eius auctoritate illam dimittere: ſed ipſe Chriſtus exiguam illorum miſericordiam cernens, & maiorem aliam, quæ Dei erat, concipiens, voluit reipſa turbę neceſſitati ſuccurrere: & ideo hortabatur diſcipulos, vt ipſi ei prouiderent; *Date illis vos manducare*: atque ſi exiguam illis miſericordiam exprobrans, dilatare viſcera pietatis iuberet; & ne tantam turbam adeoq́ue indigentem aliò mitterent, vt remedium quærerent; ſed vos, inquit, quærite & ſubuenite: ſiquidem poteſtatem vobis iam dedi, etiã miracula patrandi; aut ſaltem à me, vt id faciam, efflagitate; quem ſcitis ea facere poſſe. Ex quo diſcimus Miſericordiam, Prælatorũ pręcipuè. non anguſtam, ſed amplam & vt loquitur Da- II.

uide *Misericordiam Dei* esse debere, adhibitis omnibus, quos possumus, modis, ad succurrendum indigentiæ proximorum: quòd si facultas nobis desit, ad eum meritò recurrendum est, qui eam habet; & solicitandus, vt prouideat.

III. Vt altiùs adhuc misericordiam hanc Christi agnoscamus, reuocandum in memoriam est, quod in simili occasione idem dixit. f *Misereor super Turbam, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: & si dimisero eos ieiunos in domum suam, deficient in via; quidam enim ex eis de longè venerunt:* In quibus verbis insinuat nobis, quàm sit ipsius proprium miserias nostras intimè & in particulari cognoscere; & titulos siue causas, quæ illum ad occurrendum permouent, inuenire, periculum denique præuidere, cui, nisi occurrat ipse, expositi sumus: quas omnes caussas, sibi ipsi assumit, quasi propter eas incumbat sibi nobis prouidere, atque si multum sua interesset, id facere. O benignissime Deus, quid multum faciam, si triduo te sustineam, qui omnes dies tuos in benè faciendo nobis expendis. Plus tu præstas cùm vis mecum manere; quàm ego quòd velim tecum perseuerare. & quid mirum, si de longe ego ad te quærendum veniam; qui de cœlis ipsis, vt me quæreres, descendisti? Procul à te, Deus, discessi mala mea vita; sed accessi tamen ad te per pœnitentiam. Ne, quæso, me ieiunum dimittas à tuo conspectu, ne in aspera & periculosa huius vitæ via deficiam. Sustenta me

f Marc. 8. 2.
f Matt. 15. 32

con-

continuis gratiæ tuæ subsidijs, vt robustus ad felicem meæ peregrinationis finem perueniam. Amen.

PERPENDAM quartò, Christum Dominum, tum, vt solicitudinem suam, de subueniendo illi turbæ, manifestaret, Philippum interrogasse: g *Vnde ememus panes vt manducent hi*: quod etiam dixit, vt ait Euangelista, *tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus*: tum vt appareret causa & necessitas, quæ miraculum postulabat: nolens prodigio & supernaturali medio vti, ad nos sustentandos, vbi naturalia media suppetunt, & sufficiunt. *Respondit autem Philippus: Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, vt vnusquisque modicum quid accipiat*: Idemque cæteri discipuli fatebantur agnoscentes exiguas suas vires. Sed ex eadem discipulorum sententia ego, Magister dulcissime, immensam tuam potentiam intelligo: nam vbi tu es, non est opus pecuniâ: cùm solo verbo possis non solum panis bolum vnicuique largiri, sed abundantissimos panes omnibus hominibus subministrare. Ex nunc statuo, spem meam non ponere in pecunia, etiam si h *ei obediant omnia*; sed in te liberalissimo rerum omnium largitore; qui i *aperiens manum tuam imples omne animal benedictione*.

VI.

g Ioan. 6. 5. 6.

h Eccl. 10. 19.

i Psal. 144. 16.

PVNCTVM II.

PETENTI Christo à discipulis panes, quos habebant, obtulerunt ei 5. *panes hordeaceos,*

& duos pisces, quos pro sua sustentatione secum acceperant.

I. TRIA in hoc sunt consideranda, mysterio plena. PRIMVM, Christi Domini nostri eiusque discipulorum magna paupertas, quamque paruam eam gererent de corporis sui commoditatibus & indulgentia, qui in loco illo deserto, pro tredecim personis, & alijs, qui vt plurimum accedebant, nō habebant, nisi quinque panes, eosque hordeaceos & valde insipidos, ac pauperum omninò hominū proprios: &, cùm piscatores illi essent, non nisi duos pisces pro omnibus habebant. Quo exemplo erubescens, vt qui sollicitè quæram & superflua, & ea quæ delectant in cibis: meipsum conabor excitare ad ea tantùm acceptanda, quę & pauca & communia sint etiam si alioqui insipida. O dulcis IESV, qui ingratum populum cęlesti pane in deserto satiasti, te verò tibique charissimos discipulos hordeaceo pane sustētas, impertire mihi gratiam, qua illud mihi eligam, quod tu tibi elegisti; & corpus meum ea tractē asperitate, qua tuum te tractasse video. Amen.

II. DEINDE Charitas & obedientia Apostolorum est perpendenda, qui absque replica vlla aut mora, statim Christo petenti panes obtulerunt, nec se illis, pro seipsis, indigere dixerunt: potiùs gratum sibi esse insinuarunt, vel ex ipso ore sibi auferre, quò eorum, qui aderant & indigebant, necessitati subueniretur. Ex quo discam obedientiam cum charitate in pauperum bonum coniungere, meas commoditates

ex con

ex commiseratione, in eorum vtilitatem libẽter contemnendo: certus, me illas non amissurum, sed in meliores commutaturum, vt hic Apostolis euenisse cerno.

Ex quo etiam intelligam, etsi Christo Domino alia quoque media miraculosa præsenti necessitati occurrendi non defutura fuissent, voluisse tamen hoc medio panum, quos Apostoli pro se habebant, vti, & illos ab eis petere, vt eorũ charitatem & commiserationem probaret, num solida esset; & eadem operâ, tãti miraculi participes illos faceret: simulque doceret me, si non possum totam omninò pauperis miseriam expedire, tamẽ saltem partem aliquam subleuare: vt Deus liberalitate sua suppleat, quod mihi defuerit, vt hac ratione consilium illud Tobiæ impleam: a *Quomodo potueris, ita esto misericors, si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter impertiri stude.* Idẽ porrò euenit in spiritualibus necessitatibus tum proprijs tum proximorum. Vult enim Christus Dominus, vt ex parte mea offeram ego, quod possum; etiamsi parum illud sit: ipse verò omnipotentiâ & misericordiâ suâ supplebit defectus meos. III a Tob. 4. 8.

PVNCTVM III.

PERPENDENDVM etiã & illud est, quod huius conuiuij initio Christus præmisit.

PRIMVM enim a *præcepit* Apostolis, vt *accumbere facerent omnes secundùm contu-* I. a Marc 6. 39

bernia super viride fœnum: discubuerunt in partes per centenos & quinquagenos : tum vt hac ratione conuiuarum numerus constaret: qui fuit b *quinque millia virorum exceptis mulieribus & paruulis*, qui totidem ferè fuerunt; tum vt ordo seruaretur & decorū inter comedendum & in panum distributione; & omnes possent miraculi magnitudinem aduertere.

b *Matt.* 14. 21.

II. ACCEPTO itaque in manibus suis pane Christus c *aspexit in cœlum*, vt doceret d *omne datum optimum, & donum perfectum de sursum esse, & descendere à Patre luminum*, etiam ipsam, quam ipse vt homo habebat, miracula faciendi potestatem.

c *Matt.* 14. 19
d *Iacob.*

III. TERTIÒ e *gratias de more egit*, tum ob cibum, quem corā se habebat; tum ꝓpter eum quē miraculosè turbæ largiri statuerat: Docens nos, Deo gratos esse pro quouis dono, etiā paruo; & ꝙ panem nobis det, etiāsi hordeaceū: siquidē vel eo nomine, ꝙ ipse illum det, meritò debet magni fieri: & eò magis, quod ei det, cui nec ipse aliquid debet, nec talē sit ille promeritus.

e *Ioh.* 6. 11.

IV. POSTEA *panem* ipsum vocali aliqua oratione *benedixit*, qua virtutem illi impressit, vt tum multiplicaretur, tum perficeretur. Christi enim benedictio non est nostræ similis, vt petat solū aut optet: sed efficax est ad perficiēdum, quod dicit. Dicta benedictione f *panem frangens dedit discipulis, discipuli autem turbis*.

f *Matt.* 14. 19.

Modus christianè comedendi.

HOC toto suo facto docet Christus rationē christianè ac religiosè comedendi, quatuor prædictis circumstantijs adhibitis, PRIMA vt

ordo

ordo adsit dispositioq; quoad conuenientem cuiq; sedendi locum, electo, quod in nobis est, infimo potius & g *nouißimo loco.* SECVNDA vt mentis oculi in cœlum leuentur, attendentes, quod nos Deus aspiciat, vt eo quasi signo gula contineatur & lingua, seruatis tẽperantiâ & modestiâ debitis: id enim voluit Dauid cum dixit: h *Iusti epulentur & exultent in conspectu Dei.* sicut etiã *Moyses & oẽs seniores Israel, post holocausta & hostias Deo oblatas, à vtero, venerunt vt comederẽt panem cum eo coram Deo.* TERTIA, vt animi gratitudo adsit, gratiæque agantur Deo pro gratiosa eleemosyna quæ à liberali eius manu euenit: à qua diuites & pauperes panem, quo vescuntur, accipiunt. & hoc affectu comprimentur querelæ, quas caro sensualis eructat, cũ vel modicus vel minus ad palatũ conditus proponitur cibus, aut tardè ad vescendũ adfertur: qui enim nihil boni promeritus est, quiduis & quocunq; modo sibi offeratur, accipit cum gratiarum actione. QVARTA est, vt benedictio præcedat, & oratio deuota: quæ etiam ipsius cibi sumptioni est coniungenda: quò, dum corpus reficitur, animæ quoq; aliqua refectio præbeatur. Ex quo fiet, vt licet modicus sit ac insipidus cibus, sufficiens tamen sapidusq; videatur: solet enim spiritus sapor insipiditatẽ, quam caro horret, dulcem reddere. Hac ratione Apost. ait: i *omnem creaturam Dei bonam esse, & nihil reijciẽdum, quod cum gratiarum actione percipitur: sanctificari enim verbum Dei & orationem.*

g Luc. 14. 10

h Psal. 67. 4

i 1. Tim. 4. 4.

de cælo, & induces in virtute tua Africum; pluis carnes, & sicut arenam maris volatilia, & coturnices, quibus saturentur: & in manibus esurientis, panes piscesque multiplicas, e *vt scirent filij tui, quos dilexisti Domine, quoniam non natiuitatis fructus pascunt homines, sed sermo tuus hos, qui in te crediderunt, conseruat.* e Sap.16.26.

II. Hinc ad paternam, magni huius Dei prouidentiam contemplandã conscendam, quam in eos, qui illi inseruiunt, nutriendos liberalissimè & prodigiosis his medijs quando humana desunt ostendit: modò fiducia nostra, quam de se nos habere vult, non desit, illi innixa promissioni, quam nobis fecit, cùm dixit: f *Nolite soliciti esse dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur; hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis: quærite ergò primum Regnum Dei & iustitiam eius; & hæc omnia adijcientur vobis*, sicut huius Turbæ docet exemplum, quæ ipsum Christum studio eius doctrinam audiendi, quærens (ita enim S. Lucas, quod g *loquebatur illis de regno Dei*) cibum etiam ab ipso corporis liberalem accepit sibi & vxoribus ac filijs suis, vt hic locum habeat, quod Regius Propheta dixit: h *Non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panem*. O Pater amantissime, gratias tibi ago pro paterna hac tua in eos, qui tibi seruiunt, & in te spem suam collocant, prouidentiâ: concede mihi hanc gratiam, vt mihi sicut vero filio curæ sit obsequi tibi, sicut experior, tibi

f Matt.6.31.
g Luc.9.10.
h Ps.36.25.

optimo

optimo Patri, curæ esse, omnia mihi largiri, quæ sunt mihi necessaria.

III. MODVS etiam eiusdem prouidentiæ considerandus est, qui in hoc apparet miraculo: Nam etsi, qui comedebant, plurimi essent, variarum ætatum & complexionum iuuenes, senes, robusti, debiles, fœminæ, pueri; eiusdemq; panis ea tantùm, quam Apostoli volebant, mensura daretur, ita illa sufficiebat omnibus, vt omnes satians contentos redderet: vt idem hic locum habere videatur quod est scriptum

i Exod. 16. 18. de Manna: i *Nec qui plus collegerat, habuit amplius; nec qui minus parauerat, reperit minus: sed singuli iuxta id quod edere poterant congre-*

l 2. Cor. 8. 15. *gauerunt*: & quod adiecit Apost. l *Qui multum habuit, non abundauit: & qui modicum, non minorauit*: quamuis hoc fuit hic singulare quòd postquam saturati sunt omnes, multum superfuerit: quò dantis magnificentia magis eluceret: in quo etiam prouidentiæ diuinæ suauitas cernitur, quæ dans vnicuique iustorum quod vult his plus, illis minus; omnibus satisfacit, omnes satiat, ita contentum vnum iustum modico reddens, sicut alterum multo.

IV. VERVM multò amplius hic emicat Sacratissimi Eucharistiæ Sacramenti magnitudo; quod cùm sit vnus idemque cœlestis panis, etiam si manibus sacerdotis in hominum millia distribuatur, nunquam tamen minuitur: & quamuis vnica hostia in plurimas partes diuidatur, tantundem quælibet continet particula, quantum tota simul hostia continebat, quia

& in

& in tota & in quauis eius parte totus est Christus: quare tantum sumit, qui minimam, sicut qui maximam partem accipit? itaque mentem illa atque hæc saturare potest. Omnes denique satiat, omnibus abundè satisfacit, oblata cuique portione gratiæ, quam necessitas eius dispositioque requirit. O DEVS omnipotens, quàm sunt miranda opera tua! quàm tua prouidentia diues! quàm larga! quàm suauis! quàm iucunda! Laudent Angeli te omnes propter illam; eandemque cum gratiarũ actione, homines omnes fruantur; & anima mea omnesq; facultates eius tui amore liquescant; omnesque in obsequij tui rebus occupentur, qui in mihi indulgendo, tam amanter occuparis.

PVNCTVM V.

DENIQVE considerandum, quid post hoc miraculũ euenerit. Nam primum iussit CHRISTVS Apostolis: a *Colligite quæ superauerunt fragmenta ne pereant: collegerunt ergò & impleuerunt 12. cophinos fragmentorum, quæ superfuerunt his, qui manducauerant:* ostendens eo facto liberalitatem suã in rependenda promptitudine Apostolorũ, qua 5. hordeaceos panes obtulerãt; pro quib⁹ duodecim optimi panis cophinos plenos reddidit; vt quoniam ipsi duodecim erant, singuli singulos cophinos, pro frustulo crassioris illius panis, quem fuissent aliàs habituri I.

a Ioan. 6. 12.

b 3. *Reg.* 17. 14. reciperent: ficuti Viduæ illi, quæ *pugillum farinæ*, quem habebat, liberaliter obtulit Heliæ, ita farinam multiplicauit, vt *hydria farinæ non defecerit, nec lecythus olei fuerit per multos dies imminutus*.

II. Ex eodem autem cognoſcere licet, quam copioſis Deus præmiis afficiat eos, qui eleemoſynas libēter elargiuntur, & aliquid ipſius obſequij intuitu præſtant, dum multiplicatum adeò eis reddit quod dederunt. Deo enim aliquid offerre, non eſt illud proiicere; ſed, Sapiente teſte, c *feneratur Domino, qui miſeretur pauperis: & viciſſitudinem ſuam reddet ei*: c *Prou.* 19. 17. vtpotè qui centum pro vno reddere conſueuerit.

III. Licet etiam coniicere, quid ſit Deus in futura vita redditurus, qui tanta reddit in præſenti! *Menſuram*, inquit, *bonum, & confertam, & coagitatam & ſupereffluentem dabunt in ſinum veſtrum*, pro ijs, quæ diuini amoris intuitu præſtantur. d *Luc.* 6. 38. O Deus immenſe, quid tibi reddemus pro his, quæ nobis confers. Opto menſuram omni ex parte bonam offerre, ſanctis operibus plenam, ſtrictis pœnitentijs confertam, feruentibus affectibus ſupereffluentem, quæ vltra ea, quæ iubes, etiam quæ tantùm conſulis ſupereffluenter complectatur. & quoniam gratia tua hæc mihi deſideria contuliſti; ad ea explenda vires etiam adiunge.

IV. Demvm lætitiam Turbæ admirationemque perpendam, quam ex inſigni illo mira-

culo hausit: quæ tanta reipsa fuit, vt statuerent in cordibus suis e *eum rapere & facere Regem*: felices se existimantes, adeò potenti liberalique Regi inseruire. Sed cognitis IESVS eorum cogitationibus, *fugit in montem ipse solus*, quò hominum illorum conatus auerteret, dignitatesque & honores temporales declinaret: exemplo hoc me docens, temporalia hominum præmia aut dignitates bonis meis actionibus non quærere; sed quod in me sit, eas & earum occasiones studiosè effugere. O Rex æterne, qui regnum tẽporale adeò es auersatus, quia f *Regnum tuum de hoc mundo non erat*: concede & mihi, vt æternis excellentijs contentus, temporales omninò calcem. e *Ioan*. 6.15. f *Ioan*.

MEDITATIO XVIII.

DE SEDATA A CHRISTO Domino maris tempestate.

POST miraculum de quinque panibus, alterum successit famosum, quo ingens maris tempestas fuit sedata, sed quia simile aliud præcessit, de eo præsens instituitur meditatio, eò quòd multum sit ad sequentem cõductura.

PVNCTVM I.

POST concionem prolixam coram multitudine à Christo habitam: a *cùm sero esset* a *Mar*. 4 35

b Mat. 8. 23 *factum*, b *ascendente eo in nauiculam, secuti sũt eum discipuli eius, & ecce motus magnus factus est in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus & erat ipse in puppi super ceruical dormiens.*

I. CIRCA hunc Christi Domini somnũ, considerabo primùm tres, quæ in eo erant circunstantias: PRIMA quod fuerit post longum laborem, vt se ostenderet hominem tali subsidio indigentem. SECVNDA, quod fuerit modicus: non enim c *ad interiora nauis*, vt Ionas, *descendit*; sed in puppi dormiebat, quo in oculis omnium esset, ac excitari facilè posset. TERTIA, quod etsi corpore d *dormiret, cor eius* tamen *vigilaret*, non minus omnia quæ agerẽtur, circumspiciens; quam si omninò vigilaret. Has tres circumstantias decet me somno meo adhibere, ne sit ex indulgentia aut otiositate; sed à necessitate coactus, cum moderatione & modestia; &, si possibile fuerit, etiam pijs adiunctis somnijs, vt illud Psalmi liceat vsurpare. e *Nox illuminatio mea in delitijs meis*: licet ego dormiam, cor tamen meum vigilet.

c Ioan. 1. 5.

d Cant. 5. 2.

e Ps. 138. 11.

II. PERPENDAM deinde somni huius mysterium: quo, inquam, pacto Christus Dominus in Ecclesiæ suæ imò & cuiusuis animæ naui fingat interdum se dormire, atq; si nostri curam non gereret, dum feras adeò tempestates exurgere finit, persecutionem & tẽtationem, vt mergi propè videatur: non enim exteriùs modò fluctus eã impellunt, sed, vt S. Marcus addit, etiam f *fluctus mittebat in* ipsam *nauim, ita vt impleretur nauis*, ipsas enim internas animæ

f Mar. 4. 37

facultates implent interdum tristitiæ, timores, scrupuli & variæ aliæ turbationes. ob quas tamen existimandum non est, Christum Dominum à naui esse absentem, aut quæ in ea geruntur, & electorum suorum pericula non respicere: propterea enim per os Dauid dixit: g *cum ipso sũ in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum:* & iterum h *Ecce non dormitabit: neque dormiet qui custodit Israel.* O Saluator dulcissime, qui nauis instar in procelloso huius mundi mari horrendis fluctibus adeò fuisti iactatus, vt amarissimæ tristitiarum ac timorum i *aquæ intrarent vsque ad animam tuã,* exemplo illo tuo me corrobora, ne tribulatio interna aut externa, quæ me iactauerit, etiam submergat.

g Psal. 90.15
h Ps. 120.4.
i Psal. 68.2

III.

PERPENDAM denique huiusmodi tempestates à Christo, vt hic insinuatur permitti, ad nostræ fidei probationẽ, ad fiduciã excitandã, humilitatis profectũ & purgationẽ vitiorũ, & vt ad orationis variarũq; virtutum exercitiũ prouocemur: propterea. n. vulgo dicitur *quod intrat in mare, discit orare:* nam intrantibus in animam tribulationibus, exire solent fluctus vitiorũ: & intrãte humiliatione, egreditur ventus superbiæ; & angustiã intrante, tepiditas expellitur. O Gubernator peritissime, guberna pro libitu tuo nauẽ animæ meę, modò ne ab ea discedas: etsi. n. plurimũ iactetur, te præsente, non submergetur, sed perficietur; ipsis tribulationũ fluctibus eam, ad omniũ virtutum præclaram exercitationẽ, subleuantib.

ſiſsimus, quos tũ de modica fide, & in eius omnipotentia exigua fiducia reprehendit. *Quid, inquit, timidi estis modicæ fidei?* atq; ſi diſtinctiꝰ eis diceret. Licet quidẽ ad exiguas veſtras vires, & præſens periculum aſpicientes, timẽdi occaſionẽ habeatis: at, ſi fidei oculos in me cõijcientes, credatis quis ego ſim, & attẽdatis in meo vos comitatu, ac tutela eſſe omnẽ vos timorẽ deponere par eſt. O dulciſsime Saluator ingenuè fateor, nihil eſſe debere, ſi te aſpiciã, in quo meritò dubitare debeã de potentia tua aut ſapientia, aut propenſione ad mihi auxiliũ ferendũ: quia tu es infinitè potens, ſapiens, bonus: ideoq; totum me & ex toto corde in tuas conijcio manus; & quò tribulatio maior fuerit, erit etiam fiducia maior, vt tuam in me liberando omnipotentiam oſtendas.

PVNCTVM III.

TVNC *ſurgens Ieſus imperauit ventis & mari*, & c *cominatus eſt vento, & dixit mari, Tace, obmuteſce: & ceſſauit ventus, & facta eſt tranquillitas magna.* a *Mat.* 8. 26 b *Mar.* 4. 39

PERPENDENDA hoc loco eſt Chriſti Domini omnipotentia, & imperiũ in creaturas; earumq; exactam & ad nutũ obedientiam, ad omnia, quæ illi imperat: exultabo itaq; de his, propter gloriã, quę Redemptori meo inde accedit: ſimul verò confundar ob exiguam meam obedientiam, magnamq; in eius mãdata rebellionẽ. Sed latet in illis verbis, *Tace obmuteſce*, myſterium. Quia. n. Dei opera ſunt perfecta, cùm ſuã vult omnipotentiam manifeſtare, nõ

solùm *tacere* imperat; sed etiam *obmutescere*, quod amplius est: vt turbationē ipsam à radice sedans, perfectā efficiat pacē. Quamobrem, si varijs cogitationibus & passionibus turbari me sensero, orabo ipsum Dominū, vt non tacere solum ad tempus, sed eas etiam mutescere imperet: ne vnquam amplius me in ea re perturbent, in qua turbarunt hactenus. Quod si me interdum turbari expediat, id ita moderetur, vt magna eorū, quę in me experior, admiratione id dicā, quod *homines* in naui illa *mirati dixerunt. Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei?* O Saluator omnipotens cor meū
c Isa. 57. 20. est c *quasi mare feruens, quod quiescere non potest, & redundant fluctus eius* mille diuagationibus & cōtrariarū passionum vētis cōmouetur: impera illi vt quiescat, dicens: *tace, obmutesce*: quia ipsum dicere tuum est omnipotens, & ideò ei è vestigio parebitur.

MEDITATIO XIV.

CHRISTVS DOMINVS SVper mare ambulans, Phantasma à discipulis existimatur.

IN *hac Medit. per modum doctrinæ inseram aliqua documenta ad discernendum Christi verum spiritū à phantastico siue imaginario; verumque & solidum spiritus feruorem, & affectus, quos Deus, dum pias animas visitat, in oratione iucunda sua præsentia in eis efficit.*

PVNCTVM I.

COMPVLIT a *Iesus discipulos ascendere in nauiculā, & pracedere eū transfretū, donec dimitteret turbas, & dimissa turba, ascendit in montē solus orare: vespere aūt facto, nauicula in medio mari iactabatur fluctibus, erat enim eis contrarius ventus.* a Mat. 14. 22.

PERPENDAM hic primum quantoperè Christus orationem amaret, cui vt vacaret separatú locum, & quietum noctis tempus eligebat; dimissis à se discipulis ad quartam vsq; vigiliam noctis magno eam feruore producebat: (quod in tertiæ huius partis Introduct. §. 8. notauimus) ex quo discam quàm solicitè me pro salute mea oporteat orare; cùm videam Christum studiosè adeò pro aliorum salute in oratione pernoctare. I.

DEINDE perpendam, graue fuisse Apostolis à Magistro suo charissimo descendere; siquidem S. Mar. ait: b *coegit eos:* voluissent enim potius ipsi in montē cum ipso ascendere, & orare, vt in eius semper essent societate, vt qui coniicerent, sibi periculosum fore, mare sine Magistro suo ingredi. sed vicit tamen obediendi studium: in omnibus enim par est, Deo vt pareatur, etiam cùm periculum aliquod graue videtur imminere etiam cum secreta oratio esset intermittenda, id enim est Deum pro Deo relinquere. II. b *Mar.* 6. 45

DENIQVE mysterium huius tempestatis, qua nauis Apostolorum iactabatur est ex- III.

quidquid in me erit, etiamsi sudandum sit, apponere, illius instar, qui solus remigat: orationem & alia pœnitentiæ opera sedulò & optimo, quo licebit, modo exercendo: quò Deus auxilium ferre non differat.

CHARITATEM deinde Christi expendã, qui etsi absens esse videatur, non tamen suorum obliuiscitur; sed eorum laborem, diligẽtiamque respiciens, hinc sibi complacet ex eorum conatu; inde commiseratione mouetur ob ea, quæ patiuntur. O anima mea, quamuis in huius mundi mari, & in seculi huius tenebrosa nocte constitutam, & tentationibus agitatam te conspicias, magnam habe fiduciã, quia Saluator tuus in cœlorum mõtibus orans b *ad dextram Dei est, & c aduocatum habemus apud patrem qui interpellat pro nobis*, & labores tuos ex throno illo suo aspiciens commiseratione tactus, misericordiâ suâ infinita aderit, teque sicut Stephanum iuuabit; quò possis ad coronam peruenire. II.

b *Rom.* 8.34

c 1. *Ioã.* 2. 1.

TERTIÒ causas expendam, cur voluerit Christus ad suos discipulos veniens, super aquas ambulare. PRIMA enim causa fuit, quò suam omnipotentiam manifestaret, & potestatem, quam in maris aquas, & mundi huius tribulationes & tempestates haberet, quas dum pedibus suis nullo timore calcaret; eisdem se superiorem ostenderet: ac porrò & si passionis suæ tempore d *aquæ tempestas eum demergeret, aut absorberet profundum, vt infigi videretur in luto*: non id ex debilitate sua, sed III.

d *Psal.* 68. 16. 30. 32.

ex charitate, desiderioque pro bono nostro patiendi, proueniret: nam Deus videlicet eum exaudiens, & ab ea tempestate liberans eum suscepit, & victor ac superior euadens *placuit Deo super vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.*

ALTERA causa fuit, vt Orationis efficacitatem ostenderet, quam solus in monte habuerat: ex qua solent iusti adeo robusti prodire, vt nec tẽpestates ingruentes pertimescant, nec ab eis submergantur: potiùs intrepido corde eas aggrediuntur, & superiores euadunt. & licet ij, qui sunt in naui vehementer timeant, ipsi tamen nec in medijs fluctibus timent, oratione & fiducia in Deum maiorem illis securitatẽ adferrente, quàm humana omnia remedia ijs adferre possent, qui spem suam in eis ponunt. Nam in medijs innumeris tempestatibus, tanquam e *in ventre piscis sicut Ionas* constituti, oratione sua impetrant, ne tribulationis cetus ipsis noceat, sed ad tutissimum potiùs portum deducat. O IESV dulcissime, concede mihi ad altum orationis montem ascendere tecum, supra meipsum eleuando, quò eius virtute, adiuuante gratiâ tuâ, super tribulationum & tentationum aquas exurgam, nec ab eis mergar.

c *Ionæ 2.1.*

IV. PERPENDENDVS demũ discipulorum inanis timor, ex cõspecto Christo Domino super aquas ambulante, quòd phantasma esse crederent: nam qui ob tempestatis furorem qua iactabantur, nõ dicuntur clamasse; ijdẽ ob metũ

inanis aſpectus f *exclamauerunt omnes & conturbati ſunt*; vt ex hoc diſcamus quanta noſtra ſit imbecillitas & miſeria, qui ſæpè Dei virtute muniti, magna etiam pericula obimus, & difficultatibus nos opponimus; & mox ingenti ignauia & puſillanimitate terremur à minimis & phantaſticis: vt intelligamus reuera non noſtram eſſe illam virtutem & fortitudinem, quam in rebus adeo exiguis nobis deeſſe experimur. f *Marc.* 6. 49.

PVNCTVM III.

CIRCA verbum illud Apoſtolorũ: *quia Phantaſma eſt*, conſideranda ſunt tria hominum genera, qui cum Chriſto Domino agentes, alios atque alios de ipſo, eiuſque rebus cõceptus habent. Alij.n. quod reipſa phantaſma eſt, & vmbra phantaſtica, Chriſtum verum eſſe exiſtimant; ſomnia enim ſua & imaginarias apprehenſiones pro certis veriſque habent reuelationibus; affectus & animi ſui perturbationes veras iudicant eſſe virtutes; nam impotentem iram ſuam zelum exiſtimant; turpem amorem dicunt eſſe ſpiritualem. Hi vt plurimùm ſunt ſuperbi, præſumentes, & proprio iudicio nimium tribuentes. Quamobrem ſæpè a *Satanas ſe transfigurans in Angelum lucis*, eis perſuadet, propriam ipſorum ſententiam, veriſsimam eſſe lucem; a 2 *Cor.* 11. 14. cum verè ſint tenebræ: & aliàs proprium ipſorum iudicium, Satanæ fungens officio, facit eos credere omnes internos ſuos motus & inſtinctus eſſe ab Spiritu S. cùm reipſa à proprio

ſuo, carnali, ſeculari, ſuperbo, cœcoque dictentur. Alias propria imaginatio, cum capitis præſertim imbecillitate, eos decipit, dum adeo viuam Chriſti imaginem ſibi illa effingit, vt Chriſtum ipſum verum exiſtiment, & fictitio hoc fauore inaniter euaneſcunt, ſibi per ſuadentes ea verba, quæ paulò antè ipſi fortè cogitauerant, aut quæ libenter audirent ab ipſo Chriſto eſſe prolata. Ac denique etiam ipſi valde ſpirituales, qui veras Dei inſpirationes habere conſueuerunt, iudicant interdum tales eſſe, proprias ipſorum ratiocinationes, ſicut Nathan Prophetæ accidit, cùm dixit Dauidi, cogitanti domum Domino ædi-
b 2.*Re*. 7.3 13. ficare: b *Omne*, inquit, *quod eſt in corde tuo, vade & fac: quia Dominus tecum eſt*. Adnota-
c 2.*Dialog.* 21. *& Homil.* 2. *in Ezech.* uit autem c S. Gregor. non ex reuelatione id dixiſſe Nathan, ſed ex proprio iudicio, ſiquidem eadem nocte dixit Dominus eidem Nathan, vt diceret Dauidi, non ipſum, ſed filium eius *domum nomine Domini ædificaturum*. Eodem etiam modo decepti, de aliorum ſpiritualibus motionibus iudicium faciunt; fidem facilè ijs, quæ ipſis dicuntur, adhibentes, ſeque ſignis externis apparentijſque deduci patientes. Ex quo fit, vt approbent ea, quæ verè ſunt phantaſmata; illamque viam teneant, de qua ſpiritus ſanctus; d *Eſt via, quæ videtur ho-*
d *Pro*. 14.21 *mini iuſta: nouiſſima autem eius deducunt ad mortem.*

II. Alii contrà omninò, quod verè Chriſtus eſt, Phantaſma exiſtimant, & ſolidā virtutem

appellant passionem; veram inspirationem, proprij spiritus impulsum iudicant. Tales solent esse nimis timidi, scrupulosi, & ignari, qui ob suam ignorantiam, aut timidam & melancholicam complexionem illic e *trepidauerunt timore, vbi non erat timor*. Quod interdum etiam ijs accidit, qui in via spiritus aliquos progressus fecerunt: cùm graues aliquæ tentationes & tempestates exurgunt; sicut in hac occasione Apostolis accidit, ipso Christo Domino has tenebras, dubiaque permittente: sitne Deus, an Phantasma, quod ipsis oculis cernunt, & experientia nouerunt: quò sic exerceantur, & probentur; crescantque in humilitate, & alijs virtutibus. tunc enim terribilior censenda tentatio est, cùm illud ipsum, quod Deus tanquam remedium mihi offert nouam interpretor deceptionem. Et similiter decepti aliqui increduli, & inexperti de aliorum spiritualibus motionibus sentiunt; de ijs, quæ ignorant, blasphemantes: existimantes, visiones omnes ac reuelationes, & opera, quæ vident, audiuntve admiranda, phantasmata atque deliria esse. Idque perinde asserunt, atque si hisce temporibus nemini se Deus, sicut olim Sanctis communicaret. Vtrunque hoc extremè est perniciosum: neque enim minus malum censeri debet, si Christum existimes esse phantasma; quàm si contrà, habeas phantasma pro Christo; aut repellas quod est Deus existimans esse dœmonem; quam admittere quod reuera est dœmon, existimans esse Deum: Et

e *Psal. 52. 6.*

Ex S. Greg. hom. 5. in Ezech.

æquè noxium est, si carnis impetum sequaris, credens esse Spiritus S. atque f *Spiritus* impulsum *extinguere*, credens esse carnis impetum.

f 1. Thes. 5. 9.

III.

TERTIVM hominum genus mediam tenet viam, quæ est iuxta S. Ioan. consilium. g *Nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus, si ex Deo sunt*: quo examine præmisso, gratiâ Dei assistente iudicium quale oportet de rebus omnibus faciunt, ac distinguunt id, quod est verè Christus, ab eo quod est phantasma, & mera apprehensio, tam in rebus proprijs, quam alienis, quas examinant: soletq; Deus ad id conferre donum illud, quod Apostolus h *Spirituum discretionem* appellat, quod præcipuè Magistris Ecclesiæ communicat, quos propterea Examinatores & spirituum malorum i *Probatores* appellat. Ad quos propterea par est eos recurrere, qui sunt minus experti, ne decepti aut falsum aurum pro vero recipiant, aut verum tanquam falsum reijciant. Debemusque omnes hanc cælestem lucem à Christo Domino nostro ne aberremus, petere dicentes: O cœlestis Magister, verè k *Spirituum ponderator*: ne quæso me patiaris eam tibi iniuriam inferre, vt phantasma appellem quod verè Deus est; aut Deum, quod est merum phantasma. Illustra me potiùs diuina luce, vt alterum horum ab altero discernere valeam: adiuua me etiam, quò boni spiritus impetum sequar; fugiam verò mali. Amen.

g 1. Ioã. 4. 1.

h 1. Cor. 12. 10.

i Hiere. 6. 27. Probatorem dedi te.

k Prou. 16. 2

PVN-

PVNCTVM IV.

CVM a *præ timore* discipuli *clamauissent, statim* IESVS *locutus est eis, dicens: habete fiduciam, ego sum, nolite timere.* a Matt. 14. 27.

PERPENDENDA hîc primùm est clementia Saluatoris IESV Christi, qua voluit tam cito turbatos & afflictos discipulorum animos cõsolari seipsum eis manifestando & tribus tantum verbis falsam eis apprehensionem expellens. Est enim spiritus Christi proprium, falso timore reiecto ad solidam fiduciam animos permouere, talesq; in eis effectus ingenerare, vt verbi illius *Ego sum* capiãt veritatem. neq; enim satis eis fuisset idem verbum quomodocũq; propositum, nisi voce propria ipse locutus fuisset, quam ipsi reuera agnouissent, aut certa eisdem indicia exhiberentur, quæ ostenderent, ipsum verè esse, qui loqueretur.

HINC vlterius pergens cõsiderabo, quid in cordibus nostris agatur, cùm Christus illa visitans loquitur, & signis aliquibus aperit, se esse qui loquatur, Vt enim quisque hominum proprium habet modum loquendi, ex quo, qui cum ipso versantur, eum agnoscunt, & ab alijs discernunt; ita viri spirituales, qui valde familiariter cum Christo agunt, dicunt eum sic & sic solere ad cor loqui, tanta dulcedine, pace, & virtutum plenitudine, quæ ipsius diuinitatem referant, & manifestent, ꝙ qui loquitur, sit spiritus bonus: quia malus *S. Greg. 4. Dialo. c. 48 S. August. 6. Confess. c. 13. id dicit de S. Monica.*

non

eos verò qui, vt eum comprehẽderent, in hortum venerant, ita terruit, vt verbo illo b *Ego sum* audito *abierint retrorsum, & in terram ceciderint, vt in 4. Part. dicetur.* Eodem etiã modo præsentiæ suæ testimonia interna peccatoribus reddit, & iustis illos reprehensionibus, minis, terroribusque conterendo, vt peccata sua deserant; his verò indulgendo blandioribus affectibus gaudij, pacisque spiritualis, vt in suo animet obsequio. & si initio timorem interdum incutit, vt excitet reuerentiam; mox tamen pacem adfert cum lætitia, & conscientiæ securitate.

b *Ioan.* 18. 6.

S. Thom. 3. *p. q.* 30. *a* 3. *ad.* 3.

B. P. Ignat. in Regul. de hoc.

I.

HIS benè perpensis supplex à Christo Domino petam, vt me visitans, ita ad cor loquatur, vt verè ipsum loquentem agnoscens, reuerear, amem, seruiam, & illi omninò confidam. O Deus omnipotens, qui es ille *qui est*, dic quæso animæ meæ: *Ego sum, noli timere*, dulcem tuam & iucundam ei manifestando præsentiam, qua inanes eius omnes timores euanescant; feruentia verò desideria inflammentur, opere ipso illa ad tuam gloriam exequendo. Amen.

PVNCTVM V.

AVDITIS Christi Domini verbis, a *Respondens Petrus, dixit: Domine, si tu es, iube me venire ad te super aquas.*

a *Matt.* 14. 28.

IN his verbis, quinque feruentis charitatis proprietates indicantur, quibus verus feruor à falso discernitur. PRIMA proprietas est

Feruentis charitatis proprietates.

ingens *Lux*, & Christi Domini, ac excellentiarum, quæ in verbo illo *Ego sum* latent, æstimatio, quam diuino lumine illustratus Petrus ita est assecutus, vt non dubitantis, sed omninò asseuerantis illa fuerint verba eius, *si tu es*, quasi dixerit, *quandoquidem tu es*, qui est ipsum

I.

esse, ipsum posse; ipsa bonitas, ipsa charitas, ostende mihi reipsa te esse, qui sis, testimonium præbens eius, quod es. SECVNDA

II.

proprietas est, vehementer desiderare, aliquid sibi à Deo iniungi, quò suum erga eum amorem vicissim ostendat: ideò enim ait: *Si tu es: Iube me.* Seruus enim tuus sum, & promptus ad tibi parendum: magnæ gloriæ mihi duco, si mihi aliquid mandes: manda itaque quod vis, & ego parebo. TERTIA proprietas

III.

est, ingens desiderium apud dilectum manendi, quancunq; moram quę ab eo impediat, longam & molestam sibi existimans; desiderans non lento sed festino passu progredi: ac propterea adiecit S. Petrus: Domine si tu es, iube me *venire ad te super aquas*: idq; non vanitate ductus, aut miraculum expetens dixit; sed feruenti desiderio, propè Magistrum suum manendi, impulsus. Perpendam verò, eundem S. Petrum, cùm in sua naui, ingentis piscationis miraculum vidit, voluisse à Christo ipso recedere, dixit enim: b *Exi à me, quia homo peccator sum Domine:* Nunc autem videns ipsum Christum super aquas ambulantem, accedere potiùs cupit: & vterque hic spiritus, bonus erat. nam primus ab humilitate profici-

b *Lucæ* 5.8.

ſcebatur: conijciens enim in ſeipſum oculos, aduertit ſe peccatorem & indignum eſſe, qui propè tantam maieſtatem conſiſteret: ſecundus verò ex amore proceſſit, quia non in ſeipſum, ſed in Chriſtum eiuſque omnipotentiam reſpiciens, illi volebat adhærere. Vtrunq; ergo affectum diuerſis temporibus meritò eliciam: quia vt primus ſecundum facit tutiorem; ita viciſſim ſecundus primum reddit perfectiorem. QVARTA proprietas, quòd ſe confidentiſſimè offerat etiam ad ea, quæ & proprias vires excedunt, & imbecillitati propriæ impoſſibilia videntur: quia non viribus proprijs, ſua deſideria metitur, ſed virtute Dei. Ideoque S. Petrus ſe obtulit, vt in mare ſeſe proijceret, perſuaſus ſe Magiſtri ſui virtute poſſe ſuper aquas ambulare nec mergi, ſicut ipſum videbat ambulantem, nec tamen mergi, feruentem enim c *charitatem* nec *multa* tribulationum *aquæ extinguere*, nec flumina *illam obruere poterunt*. DENIQVE charitas etſi feruens ſit, non eſt tamen præceps aut temeraria, ſed prudens & cauta, quæ nõ ſe proijcit vltra quam poſſit, niſi Dei licentia, mandatũ, adſit aut inſpiratio, in quo fiduciã ſuam ponit: Sic enim S. Petrus non priùs ſe coniecit in mare, quàm Chriſtus id iuberet, dicens *Veni*. O Magiſter dulciſſime, d *Introduc me in cellam vinariam, & ordina in me charitatem*, pretioſoſq; eius affectus ijs proprietatibus exorna, quibus ſancti huius Apoſtoli tui caritatem exornaſti: ne feruor, aut quia inordinatus,

IV.

c *Cant.* 8. 7.

V.

d *Cant.* 2. 4.

me præcipitet; aut quia timidior, aliquid de perfectione sua amittat.

PVNCTVM VI.

a Matt. 14. 29.

RESPONDENTE Christo, *Veni descendens* a Petrus *de nauicula ambulabat super aquam, vt veniret ad* IESVM.

PERPENDENDVM hic primùm, licet Christus aliàs S. Petri feruorem represserit, non tamen nũc repressisse, sed in eo potius sibi complacuisse; petitioniq́; eius annuisse, quam videbat à verò amore profluxisse, & resignationis, fiduciæque spiritu non in se sed in Christi virtute factam fuisse. Petitiones autem, quę tales habent comites, quia ab Spiritu sancto procedunt, facilè Christus exaudit. Libenter enim b *Voluntatem timentium se facit, & deprecationem amantium exaudit*, quas ad amoris eorum manifestationẽ dirigi cernit. Contrà verò, cùm idem S. Petrus in nocte Passionis diceret: c *Etiam si omnes scandalizati fuerint, ego nunquam scandalizabor*: & d *paratus sum tecum & in carcerem & in mortem ire*: nõ illi respondit: *Veni* sciens illam promptitudinem à superbia & præsumptione de seipso procedere, etiam cum aliquo reliquorum condiscipulorum contemptu, quibus sese proferebat: quæ quod in hac petitione defuerint, illi annuit. Ex quo intelligam, qua ratione, quæ à Christo Domino impetrare cupio, petere me oporteat.

b Psal. 144. 19.

c Matt. 26. 33.

d Luc. 13. 33.

II.

ANNVIT etiam Christus illi petitioni, vt ipsi discipuli experientiâ discerent, ipsum iure meritò illis dixisse *Confidite, habete fiduciã, ego sum, nolite timere*, siquidem adeò se potentem ostendebat, vt vel illo verbulo *Veni*, tantum prodigium perficere posset, vt purus homo æquè super aquas, atque supra firmam terram ambularet. Ex quo spiritum suum eleuarent ad credendum, & confidendum, ipsum esse adeo potentem, vt efficeret ipsos e *super aspidem & basiliscum ambulare, & conculcare leonem & draconem*, nulla ab eisdem accepta læsione: & vt maris huius mundi fluctus non horrescerent: eò quòd efficere ipse posset, vt illi supra eos ambularent, nec solum non mergerentur, sed nec madefierent quidem, nisi ad summum, pedum plantæ, hoc est leuiores aliquas culpas contraherent, aut imperfectionis incuriam aliquam.

e *Psal.* 90. 13.

O IESV potentissime, anxia est & solicita anima mea, vt te vitamque tuam sequatur; vt ad te gloriamque tuam perueniat. Dic ei verbum illud: *Veni*, eius enim virtute, omnia illi facilia fient; Nam f *credenti* & fiduciam in te habenti *omnia sunt possibilia*.

f *Marc.* 9. 23

III.

DENIQVE perpendam, S. Petrum mox, atque verbum illud Christi *Veni* audiuit, absque vlla mora aut timore ex naui exiliuisse, & ambulare super aquas incœpisse versus ipsum IESVM, cupientem illi approximare. vt ex hoc discam quanta velocitate fiduciaque oporteat me exequi quicquid ipsius Christi erit volun-

tatis, & quicquid eius obsequij intuitu proposuerim aut obtulerim, neque hærere aut dubitare quibusuis periculis me committere, in
g Phil. 4. 13. virtute verbi ipsius: siquidem g *omnia potero in eo, qui me confortat.*

PVNCTVM VII.

a Matt. 14. 31. VIDENS a *Petrus ventum validum, timuit: & cùm cœpisset mergi, clamauit, dicens, Domine saluum mè fac.* Et continuò IESVS *extendens manũ apprehendit eum; & ait illi: Modicæ fidei, quare dubitasti? & cùm*
b Ioan. 6. 21 *ascendissent nauiculam, cessauit ventus,* b *& statim nauis fuit ad terram, in quam ibant.*

I. PRIMVM hic perpendendum, permisisse Christum illum timorem in Petro, ne inaniter se extolleret; & agnosceret, se necdum habere perfectam fidé: vt qui imperterrito quidem animo se se in mare perturbatum proiecisset; sed validum tamen in eo ventum pertimuisset: quia oculos ab ipso Christo, in quem initio eos coniecerat, auertit, & respexit ad ventum: deficiente autem Petri in Christum fiducia, defecit etiam eius in aqua cõsistentia, cœpitque mergi. O Deus omnipotens adiuua debilem fidem meam, nec patiaris me auertere oculos à te in tribulationibus occurrentibus, ne absorbear ab eis.

II. DEINDE perpendam, eum, qui, vt Christi Domini voci obediat, eius verbo cõfidens, aliqua adit pericula, non periturum: nam statim, atque in auxilium ipse vocabitur, aderit, manũ

porri-

porriget, ac à periculo eruet: sin sponte propria, ob vanitatem, aut iactantiam illa adiero, deseret me Deus in tantæ temeritatis pœnam; atque vt Machabæos illos Sacerdotes, qui ob c *nomen mane sine consilio pugnam aggressi sunt perire permittet.* c 1. *Mach.* 5. 60.

III. TERTIÒ perpendam, Christo nauiculam ingrediente, *Ventum cessasse:* vt intelligamus, tentationes, quæ ipso absente exurgũt, eo præsente euanescere: eiusdemq́; auxilio appellit nauis cito & feliciter, magnaque tranquillitate terram viuentium, & æternæ salutis portum ingreditur.

IV. DENIQVE in tota hac historia docuit nos CHRISTVS familiarem suam nobiscum agendi rationem, dum vel ad religiosum statum, & ad aliquod magni momenti negotium vocat. Nam initiò omnia nobis reddit facilia & expedita, quò omni metu deposito, cõfidenter nos ad ea coniiciamus: sed paulò pòst, tẽpestates exurgere permittit & timores, non vt deserat, sed vt in virtutibus progressum faciamus: ac demùm plenam cum ingenti lætitia pacem impertit, ob noua experimenta, quæ nos docent, quàm multa possimus ex eius gratiâ. Et in hunc sensum dixit per Prophetam: d *Ego lactabo eam,* hoc est consolationum mearum lacte eam decipiã, vt me sequatur, & *ducam eam in solitudinem; & loquar ad cor eius,* & collocabo eam in *valle Achor & tribulationum ad aperiendam spem,* vt ex eis nouam concipiat spem, *& canet ibi iuxta dies iuuentutis suæ,* & d *Oseæ* 2. 14.

exultabit sicut in principio cum afflueret consolationibus. O dilecte mi, lacta ac decipe me sanctâ hac deceptione, vt à mundi fraudibus me eripias, & ad æternam cœlestem requiem deducas. Amen.

MEDITATIO XX.

DE ILLVSTRI DIVINItatis Christi Confeßione, quam S. Petrus professus est.

PVNCTVM I.

a Matt. 16. 13.
a Marc. 8. 27.

INTERROGABAT IESVS a *discipulos suos: Quem dicunt homines esse filium hominis?*

I. PERPENDENDVM primùm Christum Dominum hanc interrogationem proposuisse, vt ait S. Lucas, b *cùm solus esset orans:* vt intelligeretur, non curiositate, sed necessitate; nec proprij sui, sed nostri commodi causa propositam esse; & doceret, orationis suæ virtute Petro reuelatam esse veritatem, quam suo responso professus est, & si hoc lumen ego habere cupio, oratione illud me obtenturum, iuxta illud Iacobi: c *Si quis vestrum indiget sapientia, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & dabitur ei: postulet autem in fide nihil hæsitans.*

b Luce 9. 18.
c Iacob. 1. 5.

II. DEINDE perpendam, eam interrogationem à Christo fuisse propositam, PRIMÒ vt clariorem suis discipulis sui notitiam cómu-

nicandi occasionem acciperet: ex qua cognitione & notitia tanquam ex radice & semine nostra salus dependet, vti ipsemet fassus est, cùm dixit: d *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti* IESVM *Christum*. DEINDE etiam fuit proposita, vt nos doceret ex hominum dictis & sermonibus fructum capere. velle enim hominum de nobis opinionem scire, vt salutis nostrę securitatem in ea constituamus, magnus esset error: cùm Apostolo teste, e *Qui iudicat nos, Dominus sit*: Non nocet autē imò expedit sæpè eam velle cognoscere; vt scientes, quid ipsi de nobis sentiant, tum defectus emendemus, quos illi in nobis aduertūt; aut eos euitemus, ne verè de nobis dicantur, tum bona, quæ dixerint, si fortè nō habemus, acquirere studeamus; aut si habemus, eadem perficere contendamus. hac enim ratione hominū de nobis opiniones & iudicia in commodum nostrum conuertemus.

d *Ioan*. 17. 3.

e 1. *Cor*. 4. 4

III. CONSIDERANDA demum est insignis Christi humilitas, quæ in eo elucet, quod seipsum semper *Filium hominis* appellet, quod nomen tum vniuersis hominibus est commune, tum ita vile & abiectum iudicatur: vt nullus eo facilè vtatur: cùm absque vlla iactantia potuisset speciosiora & gloriosiora nomina vsurpare: sed nimirum docere nos voluit humilitatem; & abiectiores vilioresque titulos, quos iuxta status nostri rationem licebit, eligere: quia etiā in hoc est verū; f *qui se humiliauerit exaltabitur*: vt etiam in hoc loco apparet.

f *Matt*. 23. 12.

Nam statim atq; ipse Christus filium se hominis appellauit, Petro reuelauit Pater, esse *filium Dei viui*, idque omnium Apostol. nomine palam confessus est. O fili Dei viui: impertire mihi eam humilitatem, quam dum hominis filius fieres & humilia filiorum hominum amplectereris ostendisti; vt ex hac humiliatione ad filij Dei dignitatem per te perueniens gloria illa fruar, qua eius filij gaudent. Amen.

PVNCTVM II.

DISCIPVLI *dixerunt: Alij Ioannem Baptistam, alij autem Eliam, alij verò Ieremiam, aut vnum ex Prophetis.*

I. PERPENDENDA hic primum Apost. prudentia in hac respõsione. Scientes. n. Scribas &
a *Ioan* 8 48 Pharisæos de Christo dicere, ꝙ a *Samaritanus*
b *Matt*. 11. 19. *esset*, b *vorax & potator vini, publicanorum, & peccatorũ amicus*, & alia huiusmodi mala, nihil tamen horũ retulerunt, sed ꝙ magistro suo honorificũ videbatur. hoc nos exẽplo docẽtes, nõ debere iustos aut prudentes aliis referre, q̃ eorũ inimici de eis referũt: quia vt plurimũ illa sũt falsa; nec aliũ fructũ adferunt narrata, q̃ quod eos, quibus referuntur, ad irã & indignationẽ contra inimicos ꝓuocant: Est itaq; prudentię talia illos celare, nec nugas serere, q̃ lædunt fraternã charitatẽ. & fortasse propterea Christus non quæsiuit, quẽ Scribæ & Pharisæi dicerent esse filiũ hominis: sed quem dicerent homines, hoc est, turbæ & popul⁹. & S. Luc. ait
c *Luc*. 9. 18. dixisse Christum: c *Quem me dicunt esse turbæ?*
II. DEINDE perpendendũ, quam sit familiare

hominibus imbecilli suæ naturæ relictis circa Dei & Christi IESV cognitioné errare, siue ob intelligentiç stuporé, siue ob aliquã perturbationé, quæ mentis lumen obtundit, aut ob dæmonis fraudes, qui veram Dei cognitioné illis auferre studet, vt sub tyrannide sua innumeris peccatis teneat captiuos, juxta illud Prophet. d *Propterea captiu⁹ ductus est populus meus quia nõ habuit scientiã.* hoc est verain fidé & cognitioné Dei, rerumq; ad eius obsequium pertinentiũ. Ex quo magnã hauriam infideliũ commiserationem, & ignorãtia hac laborantium. de quibus Apost. ait: e *Ignorantiam Dei quidam habent, sed qui ignorat, ignorabitur*: quia eum Deus nõ agnosce vt suũ, nec ad æternam vitam approbabit. *g O scientiarum Deus*, miserere ignorantiarum nostrarum, impleque quod promisisti, h *replendo terram scientia Domini.*

Errores circa Dei & Christi cognitionem.

d *Isaiæ* 5. 13.

e 1 *Cor*. 15. 34.

f c. 14 38.

g 1. *Reg*. 2. 3.

h *Isaiæ* 11. 9.

III.

PERPENDAM tertiò homines, cùm circa res Dei & Christi Domini errant, plerunq; aliquid illi, quod habet auferre; dum Dei magnalia sui ingenij angustijs, aut iudicio suo perturbationi alicui succumbenti metiri conãtur. Et ita hic apparet, turbam & plebé Christo abstulisse diuin. dicentem, eum esse vel Ioan Bapt. vel Eliam. Alios aũt perturbationi maiori locum dantes, sapientiã illi sustulisse, dicentes i *quoniam in furoré versus est*; alios sanctitaté k *Samaritanũ* eum appellãtes: alios potétiã eius miracula calũniantes, ac dicétes: l *In Beelzebub principe dæmoniorum eijcit dæmonia*; alios Prudentiam, dum aliqué defectũ in eius operi-

i *Marc* 3. 21.

k *Ioan*. 8. 48

l *Luc*. 11. 15.

bus,

bus, ac rerum dispositionibus carpebant, sicut illi qui in morte Lazari dicebant: m *Non poterat hic qui aperuit oculos cœci nati, facere vt & hic non moreretur?* & in hodiernum diem fert Christus à Gentilibus & ab hæreticis & ignaris huiusmodi calumnias: vt dum aliquas ego patior, quia iniuriâ mihi honor aufertur, aut quid simile, Christi exemplo meipsum consoler.

IV. QVARTÒ perpendam etiam aliquos Christianos ob malam suã conscientiã, suis operibus testimoniũ facere, quod falsas habeant de Deo & Christo apprehẽsiones, & practicè errent in eius cognitione, dum Deum quendã vel seuerũ & implacabilem, qui n *metere velit vbi non seminauit*; vt piger ille seruus dicebat: vel ita nimiũ misericordem, vt licet pro libitu viuant homines, omnia tamen ipse dissimulet: & o *Mentita est iniquitas sibi. Formans* (vt ait S. Bernard.) *sibi idolum pro eo, quod non est Deus*, adeò enim à veritate quę est in Deo, alienũ sibi format conceptũ, vt non sit conceptus Dei veri, sed falsi & idoli, quod p *nihil est in mundo*: quia in mũdo talis Deus nõ est, qui sit crudelis, obliuiosus, inexorabilis, personarũ acceptor, aut peccata dissimulans, sicut ipsi sibi fingunt.

n *Matt.25.24.*

o *Psal.26.12.*

Serm.38.in Cant.

p *1 Cor.8.4.*

V. DENIQVE etiam aliqui spirituales, quà homines sunt, errant interdũ practicè in Dei & spiritus Christi cognitione, aliquid eorum quę ipse habet, illi auferendo: dum Christum sibi aliquem apprehendunt tenacem & certis terminis limitatum, & angustæ suæ apprehẽsioni

aptatum.

aptatum. Quidam enim, Christi spiritum putant esse solum spiritum Ioannis Baptistæ seuerum, asperum, valdeq́; pœnitentem; alij solum Eliæ spiritum existimant, zelantẽ, terribilem aduersus peccata & ipsos peccatores; alij cõtra, solum Ieremiæ spiritum iudicant, compatientem, flebilem, ob peccata & huius mundi miserias; alij, quod solũ sit spiritus Prophetarum, qui in desertum secedebant, aut qui populo prædicabant, aut qui miracula faciebant ea, &c. Et hi oẽs valdè sunt angusti, multumq́; spiritui Christi detrahunt, dum angustũ adeò illum limitatumq́; sibi proponunt, cùm tamen ille à Sapiente q *vnicus & multiplex* esse prædicetur, vt qui magnam spirituum varietatem. variosq́; Deo seruiendi modos complectatur: qui tamen omnes in vno amoris & charitatis spiritu fundantur, & ad finem vnũ, qui est Dei gloria, diriguntur. Ex quo intelligam, grauem esse errorem, si Christum & eius spiritum ei spiritui, quem in me ego sentio limitare & accõmodare velim, desiderans oẽs eandẽ, quam ego sequor, tenere viam: hoc enim est limitatè & angustè de Deo, & de Christi redemptione sentire, qui aliquibus quidem est S. Ioãnes Baptista, aliis Elias, aliis Ieremias: his est solitarius, & contemplationi deditus; illis affabilis & actiuus. O Patris æterni Sapientia, in quo sunt omnes spiritus, quibus sancti omnes tibi placuerunt; illum quæso mihi spiritum elargire, quo tibi magis placeam; & vnicuiq́; tuorum electorũ eum etiam concede, qui illi magis

q Sap. 7. 22.

gis

gis expedit. Purga intelligentiam meam ab omni errore vt talem te cognoscam, qualis tu verè es; & in medio cordis mei in ea te forma habeam, qua verè dignus est.

PVNCTVM III.

a Matt. 16. 15. DICIT a illis IESVS *vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus, dixit: Tu es Christus filius Dei viui.*

I. PERPENDENDVM hic primùm Christum Dominum nostrū cùm audiuisset quid homines de seipso sentirent, voluisse etiam cognoscere, quid ipsi discipuli sentirent, dicens: *vos* qui pluiquam homines estis, ob cœlestē quam audiuistis doctrinam, & vitæ quam estis professi altitudinem *quem me esse dicitis?* hoc dixit, non quod ignoraret quid ipsi sentirent, sed vt hac occasione accepta, illos excitaret, & in fide suę diuinitatis confirmaret. Ad Christi ergò imitationē, ingressus in cor meum ab anima mea percunctabor, tu quem dicis esse Christum? quid de eo sentis? quid de eius bonitate ac misericordia? de eius sapientia & omnipotentia? quid sentis de eius humilitate & obedientia? de virtutibus, quas exercuit, in ea abiectione, quam vt tibi subueniret accepit? hæc autem mihi ipsi dicam, vt me ad altè sentiendū de Christo, eiusque virtutibus prouocem, magna de his opinione & æstimatione concepta, me ipsum simul reprehendendo, ob defectum quem in hac re animaduerto.

II. SECVNDO perpendam, quamuis hæc in-

terrogatio omnibus esse proposita, solum tamen Petrum respondisse, ob duas causas. ALTERA fuit quod in Christi amore & obsequio feruentior esset; in omnibus enim quæ magistri sui honorem concernebant, diligētissimus erat ac primus. Cuius imitatione, conabor inter bonos excellere, & primus esse, in ijs quæ spectant obsequium diuinū, quamuis simul etiam studere debeo in meis oculis esse vltimus, propter humilitatem, vt si in feruore sum primus, id fiat absq; meo detrimento. ALTERA causa fuit, quod Deus Dominus noster, cum illum tam benè dispositum ad sua dona suscipienda videret, singulari & extraordinaria luce illum illustrauit, vt Christi magnalia cognosceret, quare à lumine illo abreptus, reliquos discipulos præueniens, omnium illorum nomine respondit, *tu es Christus filius Dei viui.* Præpara te anima mea, feruore magno, ad seruiendum tuo dilecto, qui dicit, b *qui habet dabitur ei & abundabit,* Tene quod accepisti, eoq; magnâ vtere diligentiâ, quò gratiæ suæ dona Deus in te multiplicet. b *Matt.* 13. 12. & 25. 29.

TERTIÒ perpendam singula, illustris huius confessionis verba seorsim. PRIMVM fuit, *tu es,* atque si diceret, tu qui Filium hominis te appellas, tu de quo homines dicunt esse Ioannem Baptistam, aut vnum ex Prophetis, tu qui noster es magister, & qui nos in tuos discipulos elegisti, tu es qui es, & es ipsum esse per essentiam, à quo, quidquid esse habet dependet. SECVNDVM verbum fuit, c *Christus* c *Luc.* 9. 20. III.

Dei, atque si diceret, tu es Christus, & *Christus Dei* hoc est; tu es ille Messias Iudæis promissus, & d *desideratus cunctis Gentibus*; tu es Rex Israel, Rex regum, & Dominus dominantium. e *Tu es* summus *sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech*. Tu summus ille es f *Propheta, quem omnes audire debent*. Tu es g *vnctus sanctus sanctorum*, h *Quem Deus vnxit oleo lætitiæ, præ consortibus tuis*. Hæc omnia complectitur nomen Christi, quod vnctum significat, & eminenter conuenit nostro Saluatori, in quo simul dignitates eorum inueniuntur, qui vngebantur, quæ sunt prædictæ.

d Agg. 2. 8.
e Ps. 109. 4.
f Deut. 18. 15.
g Dan 9 24.
h Psal. 44. 8

TERTIVM fuit, *Filius Dei viui*, atque si diceret, non tu es quicunque Christus, sicut sunt puri homines, sed es Filius Dei, non adoptiuus, sed naturalis Filius Dei viui, qui quod minus sit, habet nobilissimam viuentium operationem, quæ est sibi similem generare, & ita te Deum viuum sicut ipse est genuit, & porrò infinitum, immensum, æternũ, omnipotentem, sapientem, & bonum, immò sapientiam ipsam & bonitatem. Ad hæc omnia & multò plura S. Petrus cœlesti lumine penetrauit, & ore confessus est, quando hæc verba est prolocutus, & licet, S. Ioannes Baptista & Nathanael, & alij hanc confessionẽ fecissent, eisdem ferè verbis, excelluit tameu S. Petrus, eadem, insigni feruore, magna reuerentia, ac deuotione dicendo. Et eodem spiritu studebo ego illa proferre, & exultans ob redemptoris mei excellentias supplicabo lumen illud mihi con-

cedi,

cedi, quod S. huic Apostolo fuit communicatum, vt viua fide, eoque modo dicam, qui illi placeat.

PVNCTVM IV.

RESPONDENS *autem* a *Iesus dixit ei, beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est.* a Mat. 16. 17

PERPENDENDVM hic est, quàm fuerit grata Christo Domino, hæc adeò illustris S. Petri confessio; & qua ratione, eandem ipse confirmauerit, & approbauerit, & hunc S. Apostolũ propter illã exaltauerit. PRIMVM I.
enim beatũ illũ appellat, quia ex hac cognitione & confessione, cœpit eius felicitas, & nostra incœpit, quia initiũ est, vt aliàs diximus, b *æterna & beata vita.* SECVNDO vocauit illũ *Simonẽ*, quod obedienté significat, & filiũ c *Ioannis*, quod significat gratiã, aut Iona, quod Columbã significat, vt ostenderetur hac confessione adeò nobili, se Deo obediẽtem ostendisse, à quo fuerat ipsi reuelata; & filium ipsius gratiæ, & Spiritus sancti qui illam inspirauit, & in eius virtute, futurum se obedientẽ legi gratiæ, & plenũ Spiritu sancto, cum magna diuinorũ donorum plenitudine. TERTIO, dixit, *quia non reuelauit tibi caro & sanguis*, quia neque fides hæc, nec supernaturalia dona, quæ ab illa procedunt, cognosci possunt, aut hæreditate siue donatione carnalium parentum haberi; neque propria industria aut instructione hominum car-

b Ioan. 17. 3.
II.
c. Ioan. 21. 15
III.

nalium, nec viribus humanæ nostræ naturæ, d 2. Cor. 3. 5. siquidem d *non sumus sufficientes cogitare aliquid huiusmodi a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.*

IV. QVARTO dixit, *sed reuelauit Pater meus qui in cœlis est*, quibus verbis confirmat, se esse Filiũ Dei viui, cuius Pater in cælis est, & huiusmodi veritates ex mera gratia reuelat, ad gloriã Filij sui, & ad ipsorũ hominũ vtilitatẽ. Qui propterea e *Pater luminũ* appellatur, ab e Iac. 1. 17. eo. n. oẽs veræ illustrationes procedunt, quib⁹ ipse Filiusq; eius cognoscũtur. O Pater cælestis, ob amorẽ illum, quo Filiũ tuũ vnigenitũ prosequeris, supplex oro, vt illustres animam meam, vt assequar, quod caro & sanguis assequi nõ possunt. f *Et quandoquidẽ nemo ad Filiũ* f Ioh. 6. 44. *tuum venire potest, nisi tu qui eum misisti, eum traxeris*, g *Trahe me in vinculis caritatis*, vt ei g Osee. 11. 4 obediã sicut debeo, & Fili⁹ existẽs obediẽtiæ, filius quoq; sim tuæ gratiæ, per Spiritũ S. quẽ illis communicas, qui tecum sunt in caritate

PVNCTVM. V.

MOX Christus adiunxit: *& ego dico tibi, quia tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni cœlorum, & quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcunq; solueris super terram, erit solutum & in cœlis.*

PERPENDENDA hic sunt splendida illa & gloriosa promissa, quæ Christus Dominus

noster,

noster fecit S. Petro, vt appareat quam liberali præmio Deus afficiat etiã in hac vita obsequia quæ illi præstantur, & quàm illi sint felices, qui feruenter illi seruiunt, primique esse contendunt, in ijs quæ ad ipsius obsequium pertinent, propterea beatus hic Apostolus, quatuor singulares fauores præ suis condiscipulis obtinuit.

I. PRIMVS fauor fuit, quòd nomen valdè gloriosum illi imposuit, dicens *tu es* PETRVS, quasi dicere vellet, tu de me dixisti, quòd sim Filius Dei viui, ego verò implere nunc volo verbum, quo aliquandò tibi dixi, a *Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus,* (a Ioan. 1.42) quare ex nunc volo te posthac Petrum appellari. Et quoniam nomina à Christo Domino imposita, non sunt inania, sed plena veritate, quam significant, ideò hoc nomine Apostolo huic imposito, participem eum fecit, virtutum, quas nomen Petrus à petra (b *qui est christus*) deductum significat, sibique (b. 1. Cor. 10 4.) ipsi in hoc similem, quod est esse Petram fundamentalem Ecclesiæ, & in fortitudine & constantia, & reliquis preciosi fortisque lapidis virtutibus.

II. IDEOQVE adiungit *secundam* excellentiam dicens, super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, quasi diceret, ego qui per excellentiam sum *sapiens ille homo, qui domum suam ædificat super petram, ne descendens pluuia & venientia flumina, aut flantes venti eam subruant*, ædificabo Ecclesiam meã

vniuersalem super me, qui lapis sum fundamentalis, & fundamentorum omnium c *fundamentum*, & simul etiam eandem super te tanquam super firmam petram fundabo, tribuens tibi dignitatem capitis, omnium fidelium vniuersalis, qui in te, & confessione viuaque fide tua innitentes superædificabunt domos suarum conscientiarum, quos tu in fide, religione sanctæque legis meæ obedientia confirmabis atque stabilies.

c. Cor. 3. 11.

III. TERTIVS fauor siue excellentia fuit securum eum reddidisse de perseuerantia & inuicta huius petræ, & huius ædificij fortitudine, dicens, etiamsi *portæ inferi* omninò pateant, exeantque omnes inferni potestates ad eã oppugnandam, d *non præualebunt aduersus eam, & quamuis pluuiæ descendant & flumina, & venti* tribulationum huius mundi & carnis *irruant in domum illam, non cadet, quia fundata est super petram*, omnipotentiam. s. sapientiam, & protectionem ipsius Christi, qui est viua petra, qui domum illam defendet, & firmitatem dabit illi petræ, qui est Petrus, & eius successoribus, quâ ipsius sunt vicarij, ne in hac fide deficiant,

d Mat. 16. 18.

IV. QVARTVS fauor fuit, quo dixit *& tibi dabo claues Regni cœlorum* quo eius portas hominibus aperire & claudere posſit, hoc est, dabit illi clauem Scientiæ, vt veritates quæ in sacris literis latent, hominibus declaret & aperiat, clauẽ etiam potestatis ad remittenda peccata, quæ ingressum in cælum impediunt.

Qua

Quæ omnia Christus impleuit, vt medit. 9. & 13 part. 5. apparebit, vbi etiam harum promissionum præstantia expendetur, propter quas, maximas agam gratias, tanquam mea iudicās beneficia Apostolo huic sancto collata. Non enim hæc priuilegia tam in ipsius vtilitatem, quàm totius Ecclesiæ, sunt illi collata, & mei ipsius, qui fructum ex eis ita capio, atque si pro me solo fuissent concessa. Gaudebo quoque ob huius Sancti excellentias, cupiens illum quantum licebit imitari. O gloriose Apostole, gaudeo te nouo hoc nomine, hodie tibi imposito & noua dignitate quæ tibi promittitur: sit ergò faustum & felix, quod factus sis Petra fundamentalis Ecclesiæ, terribilis dœmonibus, & clauiger æthereus, Angelis & hominibus amabilis, ora supplex eum Dominum qui fundamentalem te petram cõstituit, vt me iuuet ad vitam meam, super eam petram exstruendam, ita vt portæ inferi aduersum me non præualeant. Aperi mihi tuis istis clauibus Cœli portas quas ipse mihi clausi, claude verò portas inferi, quas ego aperui, quò ab omni culpa expeditus, ingrediar tecum regnum Cœlorum, in quo fruar Dei gloria. Amen.

MEDITATIO XXI.

DE CHRISTI DOMINI Transfiguratione.

a *Matt*, 17.1 *Marc*.9.2. *Luc*. 9.28. S. *Tho*. 3.*p*. q.45.

ET post dies sex, assumit Iesus Petrum & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & ducit eos in montem excelsum seorsum, & dum oraret, transfiguratus est ante eos, & resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix.

CIRCA hæc verba; sex sunt in subiectis punctis expendenda.

PVNCTVM I.

PRIMVM considerabo quibus rationibus Christus Dominus adductus transfigurauerit se ac glorificatum ostenderit suis Apostolis, ad testimonium videlicet aliquod adferendum gloriæ, quam sub mortali & passibili humanitate opertam tenebat, & quam habituri essent qui illi seruirent, quando cum ipso regnarent, & vt illos ad portandam crucem magis animaret, & vt intelligerent, etiam in hac vita præbere Deum interdum delibanda æternæ gloriæ gaudia, quamuis obiter. Et hoc est quod paulò ante dixerat, b *Amen dico vobis, sunt quidam de hic*

b *Matt*. 16. 18.

stanti-

stantibus qui non gustabunt mortem donec videant Filium hominis venientem in regno suo & ipsum regnum Dei. His similia sunt quæ supra diximus, vitam eius qui sequitur Christi, ita esse crucem, vt spiritus delitijs sit dulcorata, quibus fit iugum eius suaue & onus leue. Ex quibus omnibus magna concipiam desideria, glorioso adeò huic Domino deseruiendi ea spe, quòd eo fruar in futura gloria, & fortè aliquid eius, etiam in hac vita delibandum dabit.

PVNCTVM II.

DEINDE perpendam, tempus & locum, quem ad hoc mysterium Christus elegit. Tempus fuit in medio suæ Prædicationis, & 6. dies postquam omnes hortatus est, vt tollerent crucem suã, subiungens quod nunc dicebamus, aliquos visuros ipsum in regno suo, quod vt alius Euangelista dicit, impleuit octauo die (computatis eo in quo facta est promissio & in quo fuit impleta) vt nos doceret Deum non diu differre quæ promittit, quando opus est statim implere, ad nos magis animandos. Item perfectam glorificationem futuram post sex dies vitæ huius mortalis, quæ erit octaua generalis resurrectionis, quamuis totum tempus est modicum respectu æternitatis; nam vt ait Dauid *a mille anni ante oculos Dei, b tanquam dies hesterna quæ præterijt*, siue vt Apostolus I.

a *Psal.* 89.4
b 2. *Cor.* 4 17.

ait, totum est tanquam momentum quod vix percipi potest.

II. *Locus* fuit mons excelsus & separatus, aptus ad orationem, vt intelligamus huiusmodi fauores, & prærogatiuas, non fieri à Deo animabus in loco publico, & in strepitu & tumultu huius mundi, sed in solitudine & secreto recollectionis, & quando valdè illæ sunt remotæ ab affectibus curisque terrenis, & ad vitam magnæ perfectionis eleuatæ: sicut Moyses & Elias non peruenerunt ad contemplationem, cùm inter homines versabantur, sed in monte valdè ab eis remoto; ex quo meipsum excitabo ad solitudinem & altitudinem vitæ, dicens cum

c Psal. 54. 7. Dauide, c *quis dabit mihi pennas sicut columbæ & volabo & requiescam, ecce elongaui fugiens*

d Ose. 2. 14. *& mansi in solitudine* sperans quod ibi d *loquetur Deus ad cor meum*, vbi desideratam requiem inueniam.

O anima mea te super teipsam eleua & contende, vt cor tuum sit sicut mons altus & separatus, mons propter actionum tuarum perfectionem, altus propter contemplationem rerum æternarum, separatus propter mortificationem rerum transeuntium, vt complaceat sibi Christus ad te venire, teque per amorem in se transfigurare.

(·:·)

PVNCTVM III.

CONSIDERABO TERTIO, quos socios secum duxit Christus ad mōtem; & orationis exercitium cui vacabat. Socij fuerunt tres feruentissimi ac dilectissimi eius Apostoli; quamuis enim DEVS Dominus noster, omnes iustos diligat, feruentioribus tamen plus indulget; quòd vero non omnes 12. duxerit, ostendit non omnibus extraordinarios hos fauores fieri, ac fortè quod inter duodecim esset Iudas impius ac peruersus homo. Nec expediebat talem deducere, vt tantæ voluptatis particeps fieret, nec solum relinquere ne infamaretur, ex quo discam quantum referat esse aliquem in Christi amore feruentem, quam verò noceat, aliquem nequam esse in communitate bonorum. I.

EST tamen & hoc aduertendum Christum Dominum nostrum huiusmodi extraordinaria priuilegia conferre quibus vult, & sicut vult, & interdū, alicui minus sancto illa communicat sanctiore prætermisso, ob sua secreta iudicia, differens huius præmium ad futurā vitam. quare licet S. Andreas non fuerit ad montem deductus, non propterea efficitur, non fuisse æquè feruentem atq; alios, qui fuerunt deducti. Et hoc me debet consolari, cùm videro amplioribus fauoribus Deum alios prosequi, me verò præteriri, ne propterea animum abijciam, aut in pusillanimitatem, aut II.

desperationem deueniam, summam potius felicitatem existimabo Dei Domini nostri dispositionem, & vt suas ipse dispositiones exequatur, quandoquidem illæ & magis aptæ sunt, & mihi magis expediunt.

III. TERTIÒ perpendam mysterium horum trium sociorum, qui referunt 3. pręcipuas virtutes eleuatę orationis comites, in qua fit animæ trãsfiguratio, Fides videlicet viua ac feruens, per Petrum indicata; Spes firma fortiter aduersus hostes orationis pugnando, quæ per S. Iacobum exprimitur; & accensa atque affectuosa charitas, per S. Ioannem insinuata, necesse tamen est, Christum Dominum præire, & inspirationibus suis illos ducere ac dirigere, vt possint ad perfectissimorum affectuũ altitudinem conscendere, quibus transfiguratio in Deum per vnionem amoris obtinetur. O dulcissime Magister a *emitte* de cælo *lucem tuam & veritatem tuam, quæ me deducant & adducant in montem sanctum tuum*, trahendo eò omnes affectus meos, quibus tibi coniungar.

a Ps. 42. 3.

IV. HINC apparet exercitium quo Christus in monte occupatur, fuisse (vt ait S. Luc.) orationem, vt discamus in ea delicias & fauores cælestes communicari, eamque animæ transfigurationem impetrare, terrenam vitã in cœlestem commutare, & ex humana diuinam facere. Nam in oratione anima eleuat se supra seipsam, eius facies resplendet ob lucem veritatum & splendorem virtutum, quæ in ea

ipsi

psi communicantur, emittit enim radios di-ectorum affectuum, dealbatque vestes, opera videlicet, purissimis intentionibus. Denique ibi manet trãsformata in Deum & Deificata, iuxta id quod S. Apostolus de ea dicit, quod *reuelata facie gloriã Domini speculans in eandem imaginem transformetur à claritate in claritatem*. O Dulcissime IESV, concede mihi ita tuarum virtutum gloriam meditari ac contemplari, vt in eas transformer, & me doce, tanto spiritu orare, vt in tuæ gloriæ imaginem transfigurer, Amen.

PVNCTVM IV.

QVARTÒ Considerandus est modus, quo se Christus transfigurauit, id enim fecit permittendo, vt animæ suæ gloria, quæ aliàs detinebatur, ne deriuaretur in corpus, exiret extrà & ei communicaretur, ex quo effectum est, vt illud splenderet sicut sol, & multò amplius, sed sol est expressus, quod nihil sit splendidius cum quo conferretur. Inde etiam factum est, vt vestimenta fierent alba sicut nix, ac diuina illius facies, ineffabili pulchritudine splenderet, maiori inquam, quàm vnquam fuerit aut futura sit a *in filijs hominum* vt ait Dauid. Ex quo valdè illi exultans congratulabor ac dicam, ô IESV Nazaræne Nazaræorum omniũ Princeps, gaudeo me videre te, b *candidiorem* ipsa *niue, nitidiorem lacte, rubicundiorem ebore*

a *Psal.* 44.3

b *Tren.* 4.7

antiquo, & Sapphiro pulchriorem, ô quàm gloriosus apparuisti in conspectu Domini, illa pulchritudine, quam ipse te induit? ô anima
Cant. 5. 10 mea aspice dilectũ tuũ luna pulchriorẽ, sole splendidiorẽ, c *Candidum & rubicundum, electum ex millibus*, & lætare de eius gloria, ama eius pulchritudinem, & requiesce in ea. Hauriam etiam magnos affectus laudis & gratitudinis Christi Domini nostri; quòd tot annis corpus suum tanta gloria nostri causa priuauerit, & quòd nunc illam ei dederit delibandam, quamuis ad modicum tempus, & animo iterum eam subtrahendi, vt redemptionis nostræ negotium commodius prosequeretur. O bone IESV quãtas possum gratias tibi ago ob leuamen, quod afflicto & rigidè tractato corpori tuo hodie attulisti concedendo, vt gloriæ dulcedinem quam post resurrectionẽ est habiturum, hodie delibet priusquam dolores & passionis ignominias experiatur; ex hoc Domine aduerto, quantum tibi debeam, qui sanctissimum tuum corpus per tot annos tanta gloria priuasti, quò posset in cruce tanta ignominia sacrificari. O vtinam possem omnibus delitijs & perituris huius miseræ vitæ voluptatibus renunciare, vt aliquid liceret pati ob tuum infinitum amorem! mallem Saluator mi tecum nunc esse in monte Caluariæ patiens, quàm in monte Thabor gaudens; nunc præeligo pati, & quando tu dignaberis, veniet etiam vt fruar.

MEDI-

MEDITATIO XXII.

DE IIS QVAE IN IPSA Transfiguratione Christi euenerunt.

PVNCTVM I.

ET a *ecce duo viri loquebantur cum illo, erant autem Moyses & Elias, visi in maiestate: & dicebant excessum eius, quem completurus erat in Hierusalem.* a. Luc. 9. 30.

IN hoc puncto *primum* est considerandum, cur Christus Dominus noster ex omnibus Testamenti veteris Prophetis, hos duos elegerit? *Prima* huius causa fuit, quod hi & notiores & excellentiores fuerint ob sanctitatis magnitudinem. *Deinde*, quod vterque fuerit valde zelans obseruationem legis & vtilitatem populi sui, quo nomine plurimos labores pertulerunt. *Tertia*, quod vterque b *quadraginta dies ieiunauerit*, sicut ipse Christus Dominus. Et vterque in alio monte contemplatus fuerit Dei magnitudinem eiusque incarnationis mysterium, ideoque voluit Christus ab illis honorari, & honorare illos. Ex quo concipiam ingens desiderium virtutum, quæ in eisdem sanctis resplenduerunt, ieiunij præcipuè, orationis, & zeli,

I.

b Exod. 34. 28.

.. Reg. 19. 8

vt

Vt apud eundem Dominum bono sim loco, sicut illi fuerunt.

II. SECVNDÒ perpendam, duos istos S. Prophetas, *visos esse in* magno splendore & *maiestate.* Tum quod ita expediret honori Christi; quem veniebant recogniturі suum Redēptorem, tum vt intelligeretur, sanctos debere esse Christo similes, in gloria & maiestate, sicut sunt in laboribus & ignominijs huius vitæ. O quàm fuerunt læti hi sancti cum videntes, quem à tot annis desiderauerant & expectauerant, quo modo recognouerunt & tanquam Deum suum & Saluatorem adorauerunt, quas gratias eidem egerunt, quod ad eos redimendos venisset. Perpendens autem hos eorum affectus, excitabo, & ego in me eosdem simul cum illis.

III. TERTIÒ perpendam, de qua re cum CHRISTO Domino colloquerentur, *Dicebant* enim *excessum eius quem completurus erat in Hierusalem*, de Passione videlicet & morte ipsius, quæ plena fuit excelluitque in doloribus & ignominijs, sicut etiam in satisfactione pro nostris peccatis, quidquid enim in eo fuit, excellens, & plurimum fuit, vltra quam nos merebamur, & quàm esset necessarium ad nostrum remedium.

O Dulcis IESV qualia hæc sunt colloquia inter tot gaudia? colloquia de passione & morte, cum tanta gloria & exultatione cohærent? c *si musica in luctu est impor-*

c. Eccl. 22. 6.

nna narratio, etiam luctus erit in ipsa musica; verum ex hoc conijcio, tuas musicas esse colloquia de passione, quia amor illa reddit iucunda. Hinc intelligam CHRISTVM Dominum nostrum, quamdiu vixit nec ad breue quidem tempus, requiem habere voluisse, sed miscuisse semper laborem, vt nos doceret gaudium in hac vita ad passionem esse dirigendum, & vt intelligamus eum qui in amando excedit libenter colloqui de eo quod amat, & quoniam impensè amabat ipse passionem, in gratiam sui patris & nostræ vtilitatis, delectabatur valdè colloquia de ea audire.

O excellens amator, concede mihi te amare sicut me amasti, quo pati delecter & de passione sermones miscere sicut tu fuisti delectatus. O vtinam omnes cõsolationes meæ ad ignominias & dolores cum excessu tolerandos dirigantur, quamuis verè non erit excessus, siquidem quidquid pati potero, modicum censebitur, si cum eo conferatur, quod meis peccatis sum promeritus, aut cum eo, quod tu Domine pro eisdem pertulisti.

PVNCTVM II.

PETRVS *verò & qui cum illo erant, grauati erant somno, & euigilantes viderunt maiestatem eius, & duos viros qui stabant cum illo. Et factum est, cum discederent ab illo, ait Petus ad IESVM, Præceptor bonum est nos* a Luc. 9. 32.

hic

bit esse, faciamus hic tria tabernacula, vnum tibi, vnum Moysi, & vnum Eliæ nesciens quid diceret.

I. Hic inprimis perpendenda est, miseria & imbecillitas nostra, quod cùm Christus Dominus noster, orat ac vigilat, & in sua oratione transfiguratur, Apostoli dormiunt. Fas quidem est credere incæpisse illos orare cum suo Magistro, sed quia oratio protrahebatur, præ lassitudine obdormiuerunt, in quo apparet, discrimen inter orationem feruentium & tepidorum, nam illorum *orationis*, vt Sapiens ait, b *melior est finis quam principium*, in fine enim obtinetur transfiguratio, sicut ostendit Christus in sua oratione, sed contrà tepidorum orationis principium melius est quam finis, strenue enim inchoantes mox defatigantur, ideoque perfectam transfigurationem, ad quam oratio dirigitur, non assequuntur. Et si supra meipsum me reflectam, repræhendam me sæpè quod in hoc impingã, & iacturã faciam fauorum quos mihi Deus concederet, si feruens in oratione vigilarem; Vult tamen interdum Christus Dominus infinitam suam misericordiam nobis ostendere, & dormientẽ excitare extemporaneis suis illustrationibus, gloriam suam aperiendo, & consolationem quam meritus non fuerat communicando, sicut his Apostolis hìc accidisse videmus.

b *Eccl.* 7.9.

II. Deinde perpendam c gaudij illius immensitatem quod erit in æterna gloria, cuius vel vna guttula, quam S. Petrus degustauit dũ

c *S. Aug. in Solilo. c.* 21.

Christi

Christi Domini corpus vidit glorificatum, ita illum satiauit vt voluerit perpetuò ibi manere, ac doluerit, quod Moyses & Elias abierint, ideoq; obtulerit tria ibi tabernacula se facturum in quibus habitarēt, nihil de se aut suis so-cogitans, atque si in mundo non essent, aut talibus tabernaculis ad habitandum non indigerent. Rerum enim cœlestium pulchritudo & suauitas si gustetur, facilè efficit, vt rerum terrenarum obliuiscamur, & cùm Apostolo dicamus d *existimo omnia detrimētum esse & arbitror vt stercora, vt Christum lucrifaciam*, & sim cū illo in gloria. e *O Deus meus quam magna multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te!* fac me vel vnicam guttam eius delibare, vt rerum omnium terrenarum fastidium concipiam solaque cœlestia quæram. d Phil. 3. 8. e Psal. 30. 20.

III. TERTIÒ perpendam S. Petrum non sciuisse quid diceret, tum quod suauitate quâ in anima afficiebatur ebrius esset; tum propter horrorem quem habebat ad passionem & mortem Christi, cuius mentione non delectabatur, & potiùs optabat illā impedire, sicut reipsa tentauit sex dies ante transfigurationem dicens Christo f *absit à te Domine non erit tibi hoc* quē Christus Dominus repulit dicens, *vade post me, satana, scandalum es mihi, quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum*. Et cùm nunc audiret Moysen & Eliam, confirmantes ea quæ Christus de morte sua ante paucos dies dixerat, voluisset ipse hoc impedire, & in eo feruore dixit, vt in eo loco perpetuò mane- f Matt. 16. 22.

rent. Sed neque hic ſciebat quid diceret, quia Deus ſtatuerat Chriſtum mori, & quia hæc vita non eſt ad fruendum, ſed ad patiendum, & orationis conſolationes, non dantur vt in eis ſiſtamus, ſed vt eiſdem excitemur ad labores paſſionis, & quia inſignis eſt ignorantiæ, non delectari ijs colloquiis quibus Chriſtus delectatur, & cum in ipſius ſis comitatu, velle effugere ne eiuſdem amplectaris voluntatem. O dulcis IESV, hoc mihi concede, vt amem quod tu amas, & ijs delecter quibus tu delectaris, atq; delecter ea iucunditate, quam mihi in monte Tabor dabis, qua animer, vt libenter ſim tecum etiam in monte Caluariæ, Amen.

PVNCTVM III.

Matt. 17. 5. 2. Petr. 1. 17.

ADHVC *Petro loquente, ecce nubes lucida obumbrauit eos, & ecce vox de nube dicens, hic eſt Filius meus dilectus in quo mihi bene complacui, ipſum audite.*

I. PERPENDENDVM hic primùm Patrem æternum & Spiritum ſanctum, voluiſſe etiam hac occaſione CHRISTVM Dominum noſtrum honorare, eiuſque authoritatem manifeſtare, quò ipſius perſonæ authoritas, dignitas & doctrina agnoſceretur, quod etiam in ipſius Baptiſmo præſtiterat. Spiritus ſanctus in nube, ſignificat copioſam doctrinam & ſcientiam & gratiarum ac donorum cœleſtium abundantiam, quæ eſſent hominibus per Chriſtum communicanda, & hæc nubes non obſcura fuit, ſicut olim Deus mani-

feſta-

festabatur in nube & nebula, sed lucida & splendens, vt significaret, cessasse iam figuras, ac peruenisse veritatem per illas significatam. Ipse quoque Pater æternus authoritatem Filio suo voluit afferre voce illa quæ prodijt ex nube, quæ ipsius Christi Domini etiam diuinitatem referebat, iuxta illud Ioãnis, b *tres sunt qui testimonium dant in Cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus S. & hi tres vnum sunt* in diuinitate, & omninò conformes in testimonio quod de illa reddunt. b 1. *Ioan*. 5. 7

II. Deinde perpẽdam illa Patris æterni verba: *hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene complacui*. Quibus ea confirmauit, quæ in eius baptismo dixerat, simul nos monens, statum filiorum Dei incipere in hac vita à Baptismo, perfici verò in gloria vbi accipiunt hæreditatem. Hæc verba expensa sunt supra *Meditat*. 3. Hic verè adiecit Pater *ipsum audite* quasi diceret, audite quæ docet & præcipit, credite & exequimini quia Magister est vester, non Moyses neq; Elias, estq; mea voluntas vt ipsum audiatis. O supreme Pater gratias tibi ob testimoniũ quod tribuis Filio tuo, placet mihi Domine, eius doctrinam audire & amplecti, ipse enim dixit, c *mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me, & quæcunq; à te audiuit hæc loquitur in mundo*, & cum illum audimus te audimus, ô dulcissime IESV, congratulor tibi, nouam hãc officij tibi cõmissi & magisterij muneris approbationem, & quandoquidem Pater tuus iubet te audiri, d *loquere Domine* ad cor c *Ioan*. 7. 16 & c. 8. 26. d 1. *Rom*. 3. 10.

meum, *quia audit seruus tuus*, cupiens id implere quod audierit.

PVNCTVM IV.

a Matt. 17.7 ET a *audientes discipuli ceciderunt in faciem suam & timuerunt valde, & accessit IESVS & tetigit eos, dixitq; eis surgite & nolite timere.*

I. HOC facto docemur boni spiritus proprii esse initio cum loquitur hominem turbare postmodum verò quietum cor & tranquillun

b Dan. 10.12 reddere, quod etiam *b* Danieli contigit. Sed tu anima mea perpende, si iucunda suauisq; De vox ita electos turbauit quid factura sit terribilis ac tremenda eiusdem vox, cum in auribu reproborum sonuerit? audi itaque nunc dulcis Magistri vocem, ne postea seueri iudici vox te perterrefaciat.

Leuantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum IESVM, vt intelligerent de ipso solū vocem illam esse intelligendā, ipsumque solum ipsis sufficere absq; Moyse, & Elia. O mi amantissime descēdant licet omnes meque deserant, modo tu mecum permaneas nihil mihi superest desiderandū: Moyses discedat, discedat Elias, abeant creaturæ omnes: modo tu Deus meus non discedas, nec me deseras, securus maneo, contentus & satiatus.

III. DENIQVE *descendentibus illis de monte, præcepit eis IESVS dicens, nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mortuis resurgat.* Cupiens hanc gloriam latere ne esset impedi

mentum paſſionis,& mortis eius. O profunda humilitas, ô ardens charitas redemptoris! vt gloriam ſuam manifeſtet, eligit mõtem & locum ſecretum,paucoſque teſtes,quibus perpetuum imponit ſilentium quam diu ipſe vixerit,vt verò mortẽ & ignominiam ſubeat montem eligit & locum publicum , his adeo raris humilitatis exemplis ſuperbiam meam confundere volens,meq; ad laborum tolerantiam inſignibus adeo charitatis operibus permouere. Concede mihi Domine te in his virtutibus imitari, ſiquidem in eum finem earum exemplum mihi præſtitiſti.

MEDITATIO XXIII.

DE IIS QVAE CHRISTO Domino cum filiis Zebedæi euenerunt, cùm ab eo peterent, ad dextram, & ſiniſtram eius ſedere in Regno eius.

S EQVEMVR *in hac Meditatione hiſtoriam prout refert S. Marcus, quod ita ſit magis ad noſtrum inſtitutum, adiungemus autem aliquid ex S. Matthæo. Et aduertendum eſt quod referre aut perpendere Apoſtolorum defectus in ea occaſione non eſt cum iniuria ipſorum , ſed cum exaltatione*

bonitatis & potestatis Christi Domini nostri, qui tunc illos sustinebat & docebat, sed postmodum adeo illos mutauit, tantam eis sanctitatem & perfectionem communicans, quod ipsum habebit locum in aliquot meditationibus subsequentibus.

PVNCTVM I.

POSTQVAM Christus passionem & resurrectionem suam Apostolis prædixisset, a *accedunt* (ait S. Marcus) *ad eum Iacobus & Ioannes filij Zebedæi dicentes, Magister volumus vt quodcunque petierimus facias nobis.* Circa hoc punctum perpendendæ sunt in his duobus fratribus proprietates ambitiosorum, modusque & ratio qua vtuntur, ad orandum & impetrandum quod ambiunt.

a *Marc.* 10. 35.

Ambitionis proprietates.

I. PERPENDAM ergo primùm hos duos Apostolos, cum à Christo Domino audiuissent, quam b *multa esset passurus*, quia tamen etiam audiuerunt ipsum *resurrecturum*, ac regnaturum, oblitos prioris, posterius arripuisse, & optima loca in eius regno desiderasse, cum aliqua ambitionis & honoris concupiscentia. Ex quo apparet, qua ratione affectus ille ambitiosus, qui sensus obtundit, ne intelligant quid sit ignominia ad eam appetendam nos inclinet, eosdem tamen aperit, vt capiant quid sit honor & vrgeant desiderium illum procurandi.

b *Matt.* 16. 21.

II. DEINDE perpendam eosdem Apostolos, qui tunc valde erant imperfecti, ambitionẽ &

imper-

mperfectionem suam in ipso modo orandi & etendi aperuisse, dicentes, *Magister volumus t quodcunque petierimus facias nobis*, in quibus erbis tres fuerunt imperfectiones. PRIMA uod se ostenderint suæ voluntati addictissimos, tanquam regulam eam adhibẽtes eorum uæ petebant, & quæ Christus deberet illis oncedere. Ex qua imperfectione altera illa rocessit, hoc est defectus resignationis proriæ voluntatis in ipsius Christi voluntatem, uia nõ dixerũt, Magister si vis, aut si possibile st, aut si nobis ita expedit, sed absolutè, inquiunt, *volumus*, conantes Christi voluntatem ad uam pertrahere, non verò suam Christi voluntati cõformare. Et hinc tertia imperfectio manauit, præsumptio videlicet in petendo à Christo Domino nostro adeò generaliter, vt llis faceret quicquid ipsi peterent, & si certi, ic securi essent, se quod iustum esset petituros, aut Christum non debere illis denegare, quod ipsi petere auderent, abutentes ipsius Christi promissione qua dixerat, c *petite & dabitur vobis, omnis enim qui petit accipit*, & d *dico vobis, omnia quæcunque orantes petitis credite, quia accipietis, & euenient vobis*. In quo toto tanquam imperfecti errabant, nam oratio quæ Christo Domino nostro placet, non ab amore proprio sed ab amore Dei, non à propria voluntate sed à desiderio diuinam exequendi procedere debet, nec gloriam nostram sed Christi quærere debet. O supreme Magister, hoc mihi tribue ne petam vnquam, quod

c Matt. 7.7.
d Marc. 11. 24.

propria appetit voluntas, sed quod sit tuæ consentaneum: nec permittas me temere dicere, da mihi quod ego volo: sed supplex petam: da mihi quod tibi placet.

III. TERTIÒ perpendam, qua ratione duo isti fratres in vnam petitionem tam facilè conuenerũt, solet enim caro & sanguis facilè in honoris ambitionem cõuenire, qui tamen vt ambitionem celarent & negotium facilius expedirent, noluerunt ipsi per seipsos petitionem proponere, sed matrem solicitarunt, vt peteret quod ipsi desiderabant, & ita Sanctus Matthæus ait, *Accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filijs suis adorans* exteriori reuerentia *& magni aliquid ab eo petens*. Et quoniam illa velut interpres erat voluntatis filiorum, Sanctus Marcus ipsos dicit accessisse, vt peterent quod mater pro illis petijt, vt hinc constet, ambitionem etiam ipsis qui ea laborant in specie displicere, ac propterea, eam occultare, & honorem vel dignitatem ita quærere vt alij non aduertant eos tale quid ambire. Ex altera verò parte valde sunt soliciti in medijs omnibus carnis, sanguinis & mundi huius adhibendis, quæ ipsis ambitio tanquam apta & opportuna ad finem suum consequendum suggerit. Et propterea Dauid tentationem huius vitij appellat f *negotium perambulans in tenebris*, ambitio enim est subtile malum, venenum secretum, pestis occulta, fraudum textrix, mater hypocrisis, fons inuidiæ, origo vitiorum, tinea virtutum, vt vermis

Matt. 20. 20

f *D. Bernar. serm. 6 in Psal. 96.*

omnem

omnem destruens sanctitatem. quare supplex Dominum orabo, vt g *scuto circundet me veritas eius* & ab hac ambitiola negotiatione defendat, quæ tantum ipsis negotiantibus detrimentum adfert. g Psal. 90.5.

PVNCTVM II.

DIXIT *eis* IESVS *quid vultis, vt faciam vobis? & dixerunt, da nobis vt vnus ad dextrã tuam, & alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria & regno tuo.* a Marc. 10. 36.

I. HIC primùm perpendam prudentiam & sapientiam Christi Domini nostri, qui etsi nouerat occulta cordis vtriusque Apostoli, non tamen illos statim repræhendit; nec dixit nolite petere quod vultis, quia non expedit; sed expectarũt, vt ipsi ambitionis suæ vulnus aperirent, & ore venenum exspuerent, nec tamen dixit eis daturum se quidquid peterent, vt nos doceret, non esse prudentis in genere offerre quidquid alij à nobis petierint, præcipuè cùm illi sunt imperfecti, continget enim tales aliquid mali petere, aut imperfectum quid, sicut accidit Herodi quando filiæ Herodiadis dixit, b *quidquid petieritis dabo tibi* quæ b Marc. 6.23. instinctu matris petiuit caput Ioannis Baptistæ.

II. DEINDE perpendam hos duos fratres etiamsi scirent se simul cum Petro, cæteris omnibus Apostolis à Christo præferri, grauiter tamen tulisse, Petrum ipsis prælatum, ac pro-

pterea petiuisse vtrumque locum Christo proximum, vnum ad dextram, alterum ad sinistram, vt nec ipse Petrus ipsis præferretur. Estque fas credere ambitionem illam, si fuisset vlterius progressa, etiam ipsosmet fratres ab inuicem disiuncturam fuisse, vterq; enim manum dextram quæsiuisset, vt alteri præferretur. Ex quo intelligam huius vitij inquietudinem, quod nec socijs, nec proprijs fratribus parcat, & quantò securius sit eligere, (sicut Christus ipse docuit) c *nouißimum locum*, infra quem nullus sit alius, & nolle vel vni soli præferri, alioqui hoc ipsum *d* cordis mei pacē turbabit, & fructū humilitatis auferet. O humilitatis magister Christe IESV, qui nec Barrabæ præferri voluisti; sed vltimum locum in hominum opinione tibi elegisti, supplex oro adiuua me, vt eundem mihi etiam eligam, rationi enim est consentaneum, discipulum id sibi eligere quod videt talem magistrum sibi elegisse.

c *Luc.* 14. 10.

d *D. Bernar. serm.* 37. *in Cant.*

III. TERTIÒ considerabo, ambitionem ad res omnes se effundere, corporeas & spiritales, primatum in omnibus inordinatè quærens, sic enim hi Apostoli, aut desiderarunt maximam excellentiam in regno & gloria Christi, existimantes statim post resurrectionem, regnum ipsius futurum temporale, sicut Iudæi existimabant, aut si credebant fore regnum spirituale, ambiebant maximam in eo excellentiam, non vt sanctiores essent, sed vt præ aliis in maiori veneratione essent. Et hinc

pro-

prouenIebat, vt medijs valdè inordinatis, eam ambirent. Vterque autem hic superbiæ & ambitionis modus displicet valdè Christo Domino nostro, vt mox apparebit.

PVNCTVM III.

AIT *illis IESVS, nescitis quid petatis.* circa hęc verba considerandi sunt errores orationis ex parte nostra, quia non scimus quid petamus, ex eo enim prouenit, (ait S. Iacobus) a *vt petentes non accipiamus, eò quod malè petamus.* a *Iacob. 4.3.*

PRIMVS error est, excellentiam aliquam aut temporalem dignitatem, aut quid terrenum petere, absque resignatione in Dei voluntatem, & non adhibita conditione, si ad nostram salutem expediat illud obtinere. I.

SECVNDVS error est excellentiam aliquam spiritualem petere etiam virtutibus, nō adhibita puritate intentionis necessaria, eam prætendentes non tam ob Dei gloriam, quam nostram. II.

TERTIVS est aliquam in his excellentijs petere, quæ nostra merita valdè excedit, & singularis est, aut extraordinaria, altiorque quàm existimemus, sed petimus tamen illam ex ignorantia & humilitatis defectu, sicut qui peteret extases, reuelationes, aliosve huiusmodi fauores, sicut sponsa quæ dixit b *indica mihi quem diligit anima mea, vbi* b *Cant. 1. 7.* III.

pascas

pascas, vbi cubes in meridie, & responsum accepit. *si ignoras te egredere & abi*. quasi illi dictum esset, plus petis quam sis promerita quia teipsam ignoras.

IV. QVARTVS error est easdem spirituales excellentias petere, solis precibus aut aliorum intercessionibus, non habita ratione propriorum meritorum aut operum. Etsi enim orationes sint necessariæ, non tamen illæ sufficiunt, nisi opera accedant & labores, quibus ad eas recipiendas disponamur, multoque minus sufficiunt, quando ad impetrandas adfertur prætextus carnis & sanguinis, aut solius cogitationis, quæ apud Deum parui fiunt, vt res adeò excelsa propterea tribuatur.

V. QVINTVS error est huiusmodi excellentias quæ in præmium & coronam vincentibus dari solent, petere ante pugnam & commeritum præmium.

HIS omnibus de causis, iuxta variorum doctorum expositionem, dixit Christus Dominus noster, duobus his Apostolis, *nescitis quid petatis*. Quare in alieno capite experimentum accipiens, diligenter attendam quid petam, quia intentione, quo medio & modo, illud petam, ne & ego illud à Christo audiam, nescis quid petas. O bone IESV qui Apostolis tuis

c Ioan. 4. 13. dixisti, c *quodcunque petieritis in nomine meo hoc faciam*, côcede mihi id solum petere quod in nomine tuo petere deceat, vt petens quod tibi placet, des mihi quod petiero. O Spiritus sapientissime, cum sim ego adeò ignarus, vt

d *quid orem sicut oportet nesciam* nec modum quo petere expedit, vtrumque me doce, vt petenti, quod me docebis & inspirabis non dicatur nescis quid petas. d Rom. 8. 26.

PVNCTVM IV.

ADIECIT Christus: a *potestis bibere calicem quem ego bibo, aut baptismo quo ego baptizor, baptizari?* quasi diceret, Ergone sufficientes in vobis vires experimini & parati estis ad hæc toleranda? a Marc. 10. 38.

I. HIC perpendendum est primùm, magnum esse Christi Domini nostri beneficium, cùm aliquid petendo aut in modo petendi erramus illud nobis negare, nosq; è vestigio in vtroque dirigere, ob oculos nobis proponendo quod par est ab ipso petere, sicut fecit cum his duobus dilectis Apostolis, nunc & aliàs cum ipsi interrogarent b *vis dicimus, vt ignis descendat de cœlo & consumat illos*! Samaritanos. *Et conuersus increpauit illos dicens, nescitis cuius spiritus estis. Filius enim hominis non venit animas perdere sed saluare.* b Luc. 9. 55.

EX quo discam gratias Deo agere, non solùm ob ea quæ mihi tribuit, sed ob ea etiam quæ vt Pater negat, quando nescio quid petam, meque instruit vt petam quæ petere debeo.

II. DEINDE charitatem & suauitatem Christi Domini in hac sua interrogatione perpendam, qua suos Apostolos ad labores suæ pas-

ſionis verbis, exemplis, & efficacibus rationibus allatis inuitauit, eos docens, medium ad dextram vel ſiniſtram quam ambiebant obtinendam, illud erat aptiſſimum, ſi calicem quem ipſe bibebat, & illi biberent, & eo baptizarentur baptiſmo, quo ipſe erat baptizandus, ad quod eos exemplo ſuo prouocabat.

NAM ſi ſupremus cœli terræque monarcha, ad thronum ſuæ gloriæ occupandum peruenit hauriendo iſtum calicem, quantò magis eſt rationi conſentaneum eiuſdem
c Luc. 22. 30 ſubditos non peruenire eò, vt c *ſedeant cum ipſo in thronis* ab ipſo promiſſis, niſi eundem calicem bibant, & quid mirum eſt diſcipulos eum bibere, quem bibit ipſe Magiſter? ô dilecte mi, ſatis mihi eſt, quod eum calicem tu biberis, & gratum ſit tibi me eundem bibere, vt ad id præſtandum me offeram.

ET quamuis nec ad dextram tuam aut ſiniſtram in regno tuo ſedes mihi eſſet, felicem & fortunatum me iudico, quod poſſim illum bibere, quia præcipuum mihi prœmium eſt multa facere & pati pro te, vt gratus ſim, ob plurimà quæ tu feciſti, & paſſus es pro me.

III. TERTIÒ perpendam Spiritum latentem, in eo quod CHRISTVS Dominus noſter
d Luc. 12. 50. paſſionem & mortem ſuam d *calicem & baptiſmum* appellauerit, alludit enim ad antiquam conſuetudinem occidendi malefacto-

res

res oblato illis venenato haustu, aut in aquis suffocando, ad significandum, sicut calix mortis ingrediente veneno in hominem eum occidit, & baptismus suffocat totum hominem in aquas submergendo, ita ad Christi Domini passionem & mortem, conuenerunt duo genera cruciatuum (sicut in quarta parte dicetur) alij enim fuerunt interni, qui sanctissimam eius animam penetrarunt; alij externi, qui etiam corpus afflixerunt. Et quamuis sanctus Matthæus dicat interrogasse Christum, potestis bibere calicem *quem ego bibiturus sum*. Sanctus Marcus tamen dicit, *quem ego bibo* quia reuerà desiderio & repræsentatione interna continuè illum bibebat, eratque propè, vt exterius quoque in sua passione biberet. Et vtrumque magnum continet mysterium, quia dirigebatur ob reprimendam internam & externam discipulorum ambitionem, eos inuitans, ad eam reprimendam eo calice & baptismo tot laborum & cōtemptuum, eos corde desiderando & aggrediendo re ipsa.

e *Psal. 68. 2. &c.*

In eius Introduct. §. 1. & in Medit. fundament. punct. 2.

IV.

VLTIMÒ consideranda & alia causa mysterio plena, ob quam dixit, *potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum?* fit enim in sacra Scriptura mentio multorum calicū, quos tamen CHRISTVS Dominus non omnes exhausit. Vnus est enim calix passionis & laborum, alius est calix gloriæ & præmij, qui est sors beatorum, alius est calix iræ DEI & eius pœnarum quæ sunt sors damnatorum.

f *Psal 115. 13 15.5.25 5. 74.9. Isai. 51.17.*

Primum bibit Christus Dominus noster & ad eum bibendum nos exhortatur, & qui eum biberit, bibet etiam secũdum, quem Christus bibit, & non gustabit vltimum, sicut nec CHRISTVS gustauit. Sed qui laborum calicem bibere recusat, ac propterea legem Dei conculcat, non gustabit secundum, & eueniet illi sorte tertius. Quare anima mea accipe libenter tuæ salutis calicem licet amarissimũ, nam temporali hac amaritudine expedies te ab æterno, bibesque excellentem calicem, qui inebriat, videns & summo gaudio Deum amans.

V. HAC consideratione fingam mihi Christum Dominum nostrum idem me, quod suos Apostolos interrogaree dicens, tantumne animi tibi est & paratus es bibere calicem quem ego bibi, & eo baptismo baptizari, quo ego baptizatus fui? & mox cor meum ingressus, meipsum examinabo, num vere tantus mihi sit animus, & ea mihi adsit promptitudo, vt respondere annuendo possim, sicut mox dicemus, & si eum non habere deprӕhendo, contendam assequi prӕdictis considerationibus.

PVNCTVM V.

AT *illi* Iacobus & Ioannes *dixerunt ei: possumus*. IESVS *autem ait eis: calicem quidem quem ego bibo bibetis, & baptismo; quo ego baptizor baptizabimini; sedere autem ad dextram meam, vel ad sinistram, non est*

meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.

PERPENDENDVM hic PRIMVM ex triplici capite prouenire posse, vt quis ad calicem hunc bibendum se offerat, dicatque absolutè: *Possum*. 1. ex ambitionis spiritu: qui vt ad magna instigat, ita etiam ad ipsa media, quæ ad ea consequenda iudicantur apta, etiam cùm aliquam humilitatem coniunctam habent: quia per ea sperat se ad altiora peruenire. 2. ex spiritu feruenti, sed cœco, ignaro, & inexperto, qui in cumulo vt dicitur, & in genere pati vult. quod quidem multis, facilè videri solet: quia & pugna siue bellum est iucundum inexperto: ideoque facilè existimat esse, calicem hunc bibere, qui nunquam illum gustauit. 3. ex Christi spiritu, qui huiusmodi desideria suis electis inspiret, vt etiam in particulari sese offerant ad eos labores tolerandos, quos Christus ipse sustinuit. Et hoc spiritu excitatos fuisse hos duos fratres ad dicendũ verbum illud: *Possumus*, credibile est: si non tũc cum illud dixerunt, at certè cum re ipsa desiderium illud opere compleuerunt. Ex eodẽ spiritu debeo ego me ad idem offerre, non meis viribus confidẽs, sed Christi virtuti & gratiæ dicens cum Apostolo: a *omnia possum in eo qui me confortat*: qua gratia confortatus potero, & volo bibere calicem, quem ipse bibit. I

a *Phil. 4. 13*

DEINDE perpendam, magnã esse Christi Domini gratiam & fauorem, quod nobis calicem suæ passionis bibendum propinet, sic e- II.

nim duobus his dilectis Apostolis, illum obtulit. Sed non caret mysterio, quod alter illorum reipsa pro Christo mortuus fuerit, alte[r] verò etsi plurima pro eodem passus, morten[m] tamen obierit naturalem: vt ostendatur, calicem passionis Christi non solùm mortem ipsam sicut martyres mortẽ obeundo, bibi, sed etiam patiendo sicut confessores. O dulcissime magister, eum mihi feruorem concede, vt ex ore tuo audiam & reipsa experiar, calicem meum bibes & baptismo meo baptizaberis, vt patiens tecum, ad regnandum etiam tecum perueniam, Amen.

III. TERTIÒ consideranda est infinita sapientia, bonitas & charitas Christi Domini nostri, quæ in vltimis ad hos duos Apostolos verbis elucet. Nam etsi sessionem ad dextrã & sinistram suam eo p[illegible] quem, ipsi proponebant, negauerit, alio tamen idipsum illis concessit. Atque si distinctius illis dixisset, non ex officio mihi incumbit, nec decet vt vobis quia mihi cognati estis, neque ob solam intercessionem & preces absque merito & labore vestro ad dextram vel sinistram meam, vos assidere faciam, meum est tamẽ idipsum illis concedere, quibus est à Patre meo constitutum, quales illi sunt qui calicem meum biberint, & in mei obsequium, explentes quæ illis mãdauero, laborauerint. At porrò quoniam vos calicem meum bibetis, id hoc nomine vobis præstabo postquã illum exhauseritis, Pater. n. meus, cuius est homines ad cœlum prædesti-

nare

nare ita statuit, vt prædestinati ad magna præmia non perueniant, nisi per magnos labores. O dulcissime Iesu, Deus vere, cui æque atque Patri tuo competit, sedes & loca in tuo regno disponere, vehementer exulto, de ea rectitudine, quā adhibes, tantæ suauitati coniunctam. Et siquidē tuum non est indignis sed dignis sedes huiusmodi conferre, b *& regnum disponere, sicut pater tuus disposuit.* fac me quæso dignum gratiâ tuâ, vt aliquam illarum obtineam in gloria Amen. b *Lu.* 22.30.

PVNCTVM VI.

ET *audiētes decē* Apostoli, *indignati sunt: Iesus autem vocauit eos ad se, & ait, scitis quia principes gentium dominantur eorum, & qui maiores sunt potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos, sed quicunq; voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister, & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus, sicut Filius hominis, non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.* a *Mat.* 24. *Mar.* 10.46.

I. PRIMVM perpendenda est magna imbecillitas & miseria hominum, nisi à diuina gratia perficiantur, nam etsi 10. Apostoli audiuissent, Christi Domini nostri responsum adeò efficax, vt stultam filiorum Zebedæi ambitionem reprimere posset, nihil tamen apud illos effecit potiùs in idem vitium impegerunt indignati contra illos duos, quod quæsiuissent ipsis præferri, Ex quo apparet quantum detrimentum adferat malum exemplum, quamq;

volo, quæ in meam vergunt damnationem sed tua quæ mihi sunt ad salutem & perfectionem. Et quandoquidem gratia tua ad tuam me scholam deduxisti; adiuua me vt in praxim deducam lectionem quam in ea audiui, ad gloriam sanctissimi nominis tui. Amen.

MEDITATIO XXIV.

DE MENDICO LAZARO & diuite Epulone. Luc. 16. 20.

HAEC historia quam Christ⁹ Dominus noster retulit, ad exemplum & experimentũ nostrum, est viua quædã effigies, felicis mortis iustorũ, qui passionis eius calicem bibũt, & contra infelicissimæ mortis, ac supplicij peccatorum, qui illum abijcientes Babilonicum a *poculum* bibunt, quod S. Ioannes *aureum* esse commemorat, quia honoribus & diuitijs confidit, *quod tamen abominatione & immunditia plenum est.* a Apoc. 17. 4.

PVNCTVM I.

CONSIDERANDA imprimis est mendici Lazari vita, quæ fuit cõtinuũ quoddam patientiæ exercitium, in tribus aut quatuor præcipuis circumstantijs, quibus ad magnam peruenit sanctitatem, & vt in se Lazari patientia.

exprimeret, quod Christus postea est passus.

I. PRIMÒ ergò fuit singulari in tolerandis grauissimis vulnerum doloribus patientia. erat enim à planta pedis vsque ad verticem capitis sicut alter Iob plenus, non potens ab vna in alteram partem se mouere, sed iacebat ad portam auari diuitis, hoc ipsum tolerans magna conformitate cum Dei voluntate, absque rancore, murmuratione aut querelis.

II. DEINDE excelluit in extrema paupertate inopia & fame toleranda, quam tanto silentio sustinebat, vt nec verbis quidem eleemosynam petiuisse dicatur, sed ostensis tantummodo vulneribus.

III. TERTIÒ hæc ipsa sustinebat omninò derelictus & in hominum contemptu, nam cũ tãta fame premeretur, *vt cuperet saturari de micis quæ cadebant de mensa Diuitis, & cùm nemo illi daret*, non de diuitis crudelitatẽ aut seruorum eius conquirebatur: Accedit etiã quod hæc omnia pateretur, ipsis oculis cernens quãta abundantia & copia alijs suppeteret, quod solet propriæ inopiæ dolorem augere.

IV. QVARTÒ ad eam peruenit miseriam, *vt canes ad eum venirent & lingerent vlcera eius*, adeoq; debilis & infirmus erat, vt neque eos ipse abigere posset, neque qui illos remoueret inueniretur. Quod si existimemus hanc fuisse ingenitam canibus pietatem potius mendici pænam auxisset, cùm in canibus inueniret pietatẽ, quã ab hominibus non experiebatur. Ex quo apparet quod perfecta patientia, omne

genus

genus calamitatum amplectitur, siuæ illæ ex propria natura proueniant, quales sunt morbi, siue per manus hominũ, quales sunt deprædationes & similes iniuriæ: siue à creaturis ratione non vtentibus, quales sunt feræ, vespæ, cyniphes; siue à frigore, glacie, alijsq; temporũ iniurijs, siue deniq; duas dæmones procurant & inferunt: in quibus id impletur quod S. Iac. Apost. dixit: *patientia opus perfectũ habeat, vt sitis perfecti & integri in nullo deficientes.* a *Iac. 1. 4.*

HIS gradibus peruenit Lazarus ad tantã sanctitatem, vt eius vitæ & laborum Christus Dominus voluerit esse historicus, & eam in exemplũ sanctitatis proponere. Et in ea videtur passionem propriam delineasse, in qua & ipse fuit vulneribus plenus in extrema paupertate & tanta ab omnibus desertione, vt cùm in cruce pendens aquæ guttã desiderasset, nec qui illam daret repertus est, nec qui ei compateretur, suis itaque Christus Dominus cruciatibus Lazari vulnera confirmauit, nosque docuit breuem & expeditam ad sanctitatem viam, esse pati dolores, rerum indigentiã, deseri ab alijs & contemni, amplectentes in omnib⁹ diuinam ipsius voluntatem, in omnibus inquã, nã in aliquo horũ, quando sólũ est diuinæ nos volũtati conformare, nõ est res magna, sed qñ oẽs sunt simul, hæroicæ virtutis est æquanimiter oẽs tolerare, non. n. heroicũ est morbũ ferre, qñ adsũt diuitiæ, & homines qui adsunt, indulgent & cõpatiuntur, nec magnũ est inopiã ferre, quando adest qui illam subleuet, sed oẽs

quam verò contra Dœmones confusi erubuerunt. Vere DEVS meus iam video, à *quam pretiosa sit in conspectu Domini mors Sanctorum tuorum*, quamuis vlcerosi, pauperes & contempti fuerint in mundo. O vtinam b *moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia.* a Psal. 115. 5. b Num 23. 10.

II. EXPENDAM DEINDE quãta gloria mendici huius anima in cœlo fruatur, quando ex Lymbo translata fuit, & qua etiam corpus afficietur in resurrectione, nam ob eius vlcera immenso nunc afficitur gaudio, ob paupertatem æternas possidet diuitias, ob nuditatem gloriæ habet vestem, ob famen, satietatem æternam, ob desertionem & hominum contemptum, protectionem & honorem à Deo & angelis eius. O quam bene collocatos nunc iudicat labores omnes quos in hac vita sustinuit, iudicans nimirum, c *quod in præsenti fuit illi momentaneum & leue tribulationis, supra modum, in sublimitate æternum gloriæ pondus in se fuisse operatum.* Excitare anima mea ad patiendum aduersa in hac vita, quandoquidem tanta requies & gloria te exspectat in futura. c 2 Cor. 4. 17.

PVNCTVM III.

CONSIDERANDVM tertio quantum honorem Christus Dominus etiam in hac vita huic mendico tribuerit præcipuè in duobus. I. PRIMVM fuit quod eius nomen cuius in mundo nulla erat memoria, voluit nobis reuelare, & quidẽ vt in suo Euãgelio

Deus æterne gratias maximas tibi ago pro honore quem tuis exhibes seruis, erigens de stercore pauperem, vt eum colloces cum cœli Principibus: Concede mihi, eius patientiam & obedientiam imitari, vt tua cum eo fruar gloria. Amen.

AD hæc tria puncta reduci potest, quidquid de vnoquoque sancto meditamur; PRIMVM est ipsius vita & virtutum gradus, quibus ad tantam sanctitatem imitatione Christi peruenit; SECVNDVM est, eius felix mors & præmium, quod in illa Deus illi cõtulit; TERTIVM est honor, quo Deus illum etiam in hac vita affecit, dum etiam inter homines præmiũ tribuit meritorum.

PVNCTVM IV.

QVARTO consideranda est execranda auari diuitis vita è diametro contraria vitæ iusti Lazari. Nam vniuersa eius vita fuit continuũ quoddam superbiæ & auaritiæ exercitium, indulgẽtiæ in seipsũ, duritiei verò cordis in reliquos. Superbiam & sensualitatem ostendit in vestitu, *induebatur. n. purpura & bysso*, purpura propter vanitatem; bysso propter indulgentiã: quæ etiã in victu erat, *quia epulabatur quotidie splẽdidè*, ob iactantiã, delicatis verò cibis vescebatur, ob gulositatẽ, & quotidie vsq; ad satietatem comedebat ac bibebat. Auaritiam ostendit, quia diuitijs in propriam tantum vtilitatem vtebatur, magnã Auari diuitis vita. I.

cordis

cordis duritiem & credulitatem in pauperes ostendens, quibus adeo misericordiam & eleemosynam denegabat, vt nec micas quidem quæ ex mensa ipsius cadebant illis largiretur, nec vlla commiseratione tangebatur, vlcerosi & esurientis pauperis, qui ad ianuam eius iacebat, in quo proprijs canibus crudeliorem se ostendit, quibus tamen aliquid comedendum proijciebat, nihil verò pauperibus. Hinc proueniebat, vt eius domestici similes ipsi essent, discētes facilè exemplo Domini sui non misereri pauperum, si quidem nemo fuit domesticorum qui pauperis illius misereretur. His gressibus in grauissima incidit peccata, exhauriens totum maligni huius mundi spi-
1. Ioan. 2. 16. ritũ, qui innititur *a concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum & superbia vitæ*, tale enim est, quidquid est in mundo, contrarium prorsus spiritui Christi.

II. QVAM ob causam adeo illum Christus est detestatus, vt etiam eius vitam enarrans, nec nominare voluerit, vt ostenderet quantopere illum detestaretur & sperneret, & quod nec agnosceret, nec approbaret, cuius nomen ex libro vitæ esset deletum, velletque nullam ipsius apud homines esse memoriam. Et eodem modo cæteris paribus omnes eos detestatur qui illo ducuntur spiritu, vel omninò, vel ex parte quærentes vanitatem, sensualitatem & propria commoda, quamuis cum detrimento proximorum ex quo licet cōijcere quam sint repugnantia Christi domini, & mundi huius

iudicia. Lazarus enim in oculis mundi huius erat infelix, in oculis Christi felicissimus. Contra diues, in mundi oculis erat felicissimus, apud Christum verò infelicissimus, Christus enim humilis fuit, & in seipsum rigidus, mollis verò in reliquos, & tales vult ipse habere seruos. O dulcis IESV, ex toto corde detestor purpuræ superbiam, & byssi delitias, cum tu purpura quidem vestitus fueris, sed ad irrisionem, nudus verò in cruce pependeris; nolo conuiuia, nec delitias in cibis, cum tu hordeaceos comederis panes, tibique in cibum & potũ fel & acetum porrigi permiseris. Nolo nomen meum inaniter per mundum promulgari, ne tu illud deleas è libro vitæ, aut mei oblitus è regno tuo repellas.

PVNCTVM V.

CONSIDERANDA quintò est infelix huius diuitis mors, & cruciatus, quibus afficitur in inferno. Statim enim ac *mortuus est diues, sepultus est,* (vt Christus dixit) *in inferno.* Mors itaque eius, finis fuit eius diuitiarum, deliciarum & vanitatũ; initium verò miseriarum, cruciatuum & contemptuũ, quibus afficietur in æternum. Ex hac vita nihil eorum, quæ habebat, secum abstulit, præter vitia & peccata, quæ illius tormentorum essent alimentũ: in quo propterea locum habuit illud Iob. a *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Nam etsi primo aspectu mors eius suauis appareret; sed

I Infelix diuitis mors.

a Iob. 21.13.

vlti-

vltimus tamen vitæ terminus, fuit principium eius pœnæ. O punctum horrendum, finis vitæ delectabilis, quæ breui finitur; & initium vitæ miserrimæ, quæ nunquam finietur. Si in hoc puncto ad inferna descendero, b *quid mihi profuit superbia? & diuitiarum iactantia, quid mihi contulit?* præstat ergo in laboribus ducere dies vitæ huius, & in puncto in cœlum ascendere, vt illorum fructu præmioque æternum fruar.

b Sap. 5. 8.

II. MOX Christus Dominus, vt infelicis huius diuitis pœnas aperiat, de illo ait; *eleuans autem oculos suos cùm esset in tormentis, vidit Abraham à longe, & Lazarum in sinu eius, & ipse clamans dixit; pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, vt intingat extremum digiti sui in aquam, vt refrigeret linguam meã, quia crucior in hac flamma.* In his monemur, damnatos affici tormentis, culpis suis proportionatis, ideoque infelix hic diues quatuor atrocia sustinebat. PRIMVM flammarum, quæ totum eum à pedibus ad caput cooperiebant, ob vanitatem & delitias purpuræ & byssi, quibus induebatur. SECVNDVM fuit in lingua, quæ, vt fuit instrumentum gulę & garrulitatis, ita comburebatur ab igne; horrendaque fame & rabida siti cruciabatur. TERTIVM fuit inuidiæ, cùm videret per reuelationem, felicem Lazari sortem: vt propterea ausus non sit quicquam ab eo petere; sed ipsum Abrahamũ accessit. QVARTVM fuit desertionis & contemptus omnium, in pœnam suæ

crude-

crudelitatis: neque enim apud Abrahamum misericordiam inuenit, nec gutta aquæ, quam petebat, est illi concessa: quia ipse micas panis negauerat pauperi, & ideo non meruit misesericordiam obtinere: quia non fecit ipse misericordiam. O DEVS iustissime, quàm sunt iusta iudicia tua; & quàm proportionatæ pœnæ tuæ peccatis nostris; quomodo non timeo rigorem iustitiæ tuæ; quomodo non tremo ad pœnas illas inferni: Libera me Deus à tui offensione, ne veniant super me iræ tuæ: aperi oculos diuitum, vt experimentum capiant in hoc diuite; oculos etiam aperi pauperum, vt non inuideant diuitibus.

PVNCTVM VI.

PERPENDAM sexto, responsum Abrahami diuiti datũ, quo pro mulgauit illi immutabilem diuinæ iustitiæ sententiam, a *Fili* inquit *recordare, quia recepisti bona in vita tua a Lazarus similiter mala; nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris; & in his omnibus inter nos & vos chaos* hiatus *magnum firmatum est; vt hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint; neque inde huc transmeare.* a Luc. 16. 25.

I.

DVAS partes complectitur hæc sententia, PRIMA est, quod diues receperit in hac vita bona temporalia, hoc est magna sua voluptate illa sit complexus, collocans in illis suam felicitatem; & acceptans eadem in præmiũ aliquorum operum bonorum; mutata autem sorte, in pænã malorũ, nũc habeat craciatus &

tormen-

tormenta. Contra verò Lazarus in hac vita receperit mala & calamitates quas patienter conplectens, eis purgauit culpas, in quas fortè inciderat: in præmium verò bonorum operum, quæ fecerat, mutata sorte, magna nunc accipiat bona & inæstimabiles delitias Quare vtramque horum hominum sortem cõferens, eligam mihi illam, quæ est lazari: neque enim possibile est, in hac vita sortem habere diuitis; & in altera mendici, si autem mendici sortem hic habuero; ea mihi erit consolatio, quòd in futura sors diuitis mihi non cõtinget. O anima mea, attente considera, quam in hac vita sortem eligas: ex ea enim dependet, qualis in altera tibi continget. tremas ad prosperitates temporales; quia forte præmium erũt operum tuorum; & postea commutabuntur in aduersitates æternas. Contra verò lætum te ostende ad huius vitæ aduersitates; quia Deus illas tibi mittit, in pignus & arrham prosperitatum, quas tibi conferet in futura. SECVNDA pars est, quòd non sit transitus ex inferno ad cœlum; nec ex cœlo ad infernum. nullus itaque beatorum vnquam è cœlo exibit ad cõdemnationem: decretum enim Dei in hoc est absolutum, firmum, & immutabile: vt suo loco dicetur.

Meditat. 51. 6. Part.

II. VLTIMÒ expendam aliam petitionem, quam miserrimus iste proposuit Abrahamo; quam tamen ille similiter denegauit: cùm Lazarus (ait) ad me venire non possit, b *Rogo ergo te Pater, vt mittas eũ in domũ Patris mei:*

b *Luc. 16. 22.*

habeo enim quinque fratres, vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Quod non dicebat ex charitate, sed quòd fratrum in infernum aduentus, ipsius pœnam esset aucturus ob culpam, quam malo suo exemplo illis dato contraxerat. O miseria horrenda damnati, cuius pœna crescit aspectu bonorum, quos priùs despexerat; & societate malorum, quos operâ sua iuuerat; quare & boni & impij, ipsi sunt carnifices; & omnia illi conuertuntur in damnum, sicut c *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Et ait illi Abraham: habent Moysen & Prophetas: audiant illos;* hoc enim illis est satis. cui diues dixit, *non* credo Pater Abraham id sufficere illis, sicut nec mihi suffecit. *Sed, si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent; Ait autem illi Abraham, si Moysen & Prophetas non audiunt; neque si quis ex mortuis resurrexerit credent.* Facilè enim dicent, esse aliquod phantasma, aut subesse fraudem: & multò est certiùs testimonium sacræ Scripturæ, quæ à Deo est reuelata; quàm testimonium mortuorum. Ex quo concludam, quantum mea referat intelligere, & fide viua credere, quod Deus de vita futura in scriptura Sacra & Euangelio reuelauit; meamq; vitam huic fidei conformem instituere; experimentum in alieno capite accipiens. Si enim cæcus fiam, & induresscam, ne audiam quod fides me docet; etiam excæcabor, & induresscam, ne credam quod mortui dixerint, si ad me venirent. Quòd si id cre-

c Rom. 8.28.

quam verò contra Dœmones confusi erubuerunt. Vere DEVS meus iam video, à *quam pretiosa sit in conspectu Domini mors Sanctorum tuorum,* quamuis vlcerosi, pauperes & contempti fuerint in mundo. O vtinam b *moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia.* a Psal. 115. 5. b Num 23. 10.

EXPENDAM DEINDE quãta gloria mendici huius anima in cœlo fruatur, quando ex Lymbo translata fuit, & qua etiam corpus afficietur in resurrectione, nam ob eius vlcera immenso nunc afficitur gaudio, ob paupertatem æternas possidet diuitias, ob nuditatem gloriæ habet vestem, ob famen, satietatem æternam, ob desertionem & hominum contemptum, protectionem & honorem à Deo & angelis eius. O quam bene collocatos nunc iudicat labores omnes quos in hac vita sustinuit, iudicans nimirum, c *quod in præsenti fuit illi momentaneum & leue tribulationis, supra modum, in sublimitate æternum gloriæ pondus in se fuisse operatum.* Excitare anima mea ad patiendum aduersa in hac vita, quandoquidem tanta requies & gloria te exspectat in futura. II. c 2 Cor. 4. 17.

PVNCTVM III.

CONSIDERANDVM tertio quantum honorem Christus Dominus etiam in hac vita huic mendico tribuerit præcipuè in duobus. PRIMVM fuit quod eius nomen cuius in mundo nulla erat memoria, voluit nobis reuelare, & quidẽ vt in suo Euãgelio I.

Deus æterne gratias maximas tibi ago pro honore quem tuis exhibes seruis, erigens de stercore pauperem, vt eum colloces cum cœli Principibus: Concede mihi, eius patientiam & obedientiam imitari, vt tua cum eo fruar gloria. Amen.

AD hæc tria puncta reduci potest, quidquid de vnoquoque sancto meditamur; PRIMVM est ipsius vita & virtutum gradus, quibus ad tantam sanctitatem imitatione Christi peruenit; SECVNDVM est, eius felix mors & præmium, quod in illa Deus illi cōtulit; TERTIVM est honor, quo Deus illum etiam in hac vita affecit, dum etiam inter homines præmiū tribuit meritorum.

PVNCTVM IV.

QVARTÒ consideranda est execranda auari diuitis vita è diametro contraria vitæ iusti Lazari. Nam vniuersa eius vita fuit continuū quoddam superbiæ & auaritiæ exercitium, indulgētiæ in seipsū, duritiei verò cordis in reliquos. Superbiam & sensualitatem ostendit in vestitu, *induebatur. n. purpura & bysso*, purpura propter vanitatem; bysso propter indulgentiā: quę etiā in victu erat, *quia epulabatur quotidie splēdidè*, ob iactantiā, delicatis verò cibis vescebatur, ob gulositatē, & quotidię vsq; ad satietatem comedebat ac bibebat. Auaritiam ostendit, quia diuitijs in propriam tantum vtilitatem vtebatur, magnā

Auari diuitis vita. 1.

cordis

cordis duritiem & credulitatem in pauperes ostendens, quibus adeo misericordiam & eleemosynam denegabat, vt nec micas quidem quæ ex mensa ipsius cadebant illis largiretur, nec vlla commiseratione tangebatur, vlcerosi & esurientis pauperis, qui ad ianuam eius iacebat, in quo proprijs canibus crudeliorem se ostendit, quibus tamen aliquid comedendum projciebat, nihil verò pauperibus. Hinc proueniebat, vt eius domestici similes ipsi essent, discẽtes facilè exemplo Domini sui non misereri pauperum, si quidem nemo fuit domesticorum qui pauperis illius misereretur. His gressibus in grauissima incidit peccata, exhauriens totum maligni huius mundi spiritũ, qui innititur a *concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum & superbia vitæ*, tale enim est, quidquid est in mundo, contrarium prorsus spiritui Christi.

1. Ioan. 2. 16.

II. QVAM ob causam adeo illum Christus est detestatus, vt etiam eius vitam enarrans, nec nominare voluerit, vt ostenderet quantopere illum detestaretur & sperneret, & quod nec agnosceret, nec approbaret, cuius nomen ex libro vitæ esset deletum, velletque nullam ipsius apud homines esse memoriam. Et eodem modo cæteris paribus omnes eos detestatur qui illo ducuntur spiritu, vel omnninò, vel ex parte quærentes vanitatem, sensualitatem & propria commoda, quamuis cum detrimento proximorum ex quo licet cõijcere quam sint repugnantia Christi domini, & mundi huius

iudicia. Lazarus enim in oculis mundi huius erat infelix, in oculis Christi felicissimus. Contra diues, in mundi oculis erat felicissimus, apud Christum verò infelicissimus, Christus enim humilis fuit, & in seipsum rigidus, mollis verò in reliquos, & tales vult ipse habere seruos. O dulcis IESV, ex toto corde detestor purpuræ superbiam, & byssi delitias, cum tu purpura quidem vestitus fueris, sed ad irrisionem, nudus verò in cruce pependeris; nolo conuiuia, nec delitias in cibis, cum tu hordeaceos comederis panes, tibique in cibum & potũ fel & acetum porrigi permiseris. Nolo nomen meum inaniter per mundum promulgari, ne tu illud deleas è libro vitæ, aut mei oblitus è regno tuo repellas.

PVNCTVM V.

CONSIDERANDA quintò est infelix huius diuitis mors, & cruciatus, quibus afficitur in inferno. Statim enim ac *mortuus est diues, sepultus est,* (vt Christus dixit) *in inferno.* Mors itaque eius, finis fuit eius diuitiarum, deliciarum & vanitatũ; initium verò miseriarum, cruciatuum & contemptuũ, quibus afficietur in æternum. Ex hac vita nihil eorum, quæ habebat, secum abstulit, præter vitia & peccata, quæ illius tormentorum essent alimentũ: in quo propterea locum habuit illud Iob. a *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Nam etsi primo aspectu mors eius suauis appareret; sed

I Infelix diuitis mors.

a Iob. 21.13.

vlti-

vltimus tamen vitæ terminus, fuit principium eius pœnæ. O punctum horrendum, finis vitæ delectabilis, quæ breui finitur; & initium vitæ miserrimæ, quæ nunquam finietur. Si in hoc puncto ad inferna descendero, b *quid mihi profuit superbia? & diuitiarum iactantia, quid mihi contulit?* præstat ergo in laboribus ducere dies vitæ huius, & in puncto in cœlum ascendere, vt illorum fructu præmioque æternum fruar.

b Sap. 5. 8.

II. Mox Christus Dominus, vt infelicis huius diuitis pœnas aperiat, de illo ait; *eleuans autem oculos suos cùm esset in tormentis, vidit Abraham à longe, & Lazarum in sinu eius, & ipse clamans dixit; pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, vt intingat extremum digiti sui in aquam, vt refrigeret linguam meã, quia crucior in hac flamma.* In his monemur, damnatos affici tormentis, culpis suis proportionatis, ideoque infelix hic diues quatuor atrocia sustinebat. PRIMVM flammarum, quæ totum eum à pedibus ad caput cooperiebant, ob vanitatem & delitias purpuræ & byssi, quibus induebatur. SECVNDVM fuit in lingua, quæ, vt fuit instrumentum gulę & garrulitatis, ita comburebatur ab igne; horrendaque fame & rabida siti cruciabatur. TERTIVM fuit inuidiæ, cùm videret per reuelationem, felicem Lazari sortem: vt propterea ausus non sit quicquam ab eo petere; sed ipsum Abrahamũ accessit. QVARTVM fuit desertionis & contemptus omnium, in pœnam suæ

crude-

crudelitatis: neque enim apud Abrahamum misericordiam inuenit, nec gutta aquæ, quam petebat, est illi concessa: quia ipse micas panis negauerat pauperi, & ideo non meruit misesericordiam obtinere: quia non fecit ipse misericordiam. O DEVS iustissime, quàm sunt iusta iudicia tua; & quàm proportionatæ pœnæ tuæ peccatis nostris; quomodo non timeo rigorem iustitiæ tuæ; quomodo non tremo ad pœnas illas inferni: Libera me Deus à tui offensione, ne veniant super me iræ tuæ: aperi oculos diuitum, vt experimentum capiant in hoc diuite; oculos etiam aperi pauperum, vt non inuideant diuitibus.

PVNCTVM VI.

PERPENDAM sexto, responsum Abrahami diuiti datũ, quo promulgauit illi immutabilem diuinæ iustitiæ sententiam, a *Fili* inquit *recordare, quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala; nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris; & in his omnibus inter nos & vos chaos* hiatus *magnum firmatum est; vt hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint; neque inde huc transmeare.* a Luc. 16. 25.

I. DVAS partes complectitur hæc sententia, PRIMA est, quod diues receperit in hac vita bona temporalia, hoc est magna sua voluptate illa sit complexus, collocans in illis suam felicitatem; & acceptans eadem in præmiũ aliquorum operum bonorum; mutata autem sorte, in pænã malorũ, nũc habeat craciatus &

tormen-

habeo enim quinque fratres, vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Quod non dicebat ex charitate, sed quòd fratrum in infernum aduentus, ipsius pœnam esset aucturus ob culpam, quam malo suo exemplo illis dato contraxerat. O miseria horrenda damnati, cuius pœna crescit aspectu bonorum, quos priùs despexerat; & societate malorum, quos operâ sua iuuerat; quare & boni & impij, ipsi sunt carnifices; & omnia illi conuertuntur in damnum, sicut c *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* c Rom. 8.28. *Et ait illi Abraham: habent Moysen & Prophetas: audiant illos;* hoc enim illis est satis. cui diues dixit, *non* credo Pater Abraham id sufficere illis, sicut nec mihi suffecit. *Sed, si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent; Ait autem illi Abraham, si Moysen & Prophetas non audiunt; neque si quis ex mortuis resurrexerit credent.* Facilè enim dicent, esse aliquod phantasma, aut subesse fraudem: & multò est certiùs testimonium sacræ Scripturæ, quæ à Deo est reuelata; quàm testimonium mortuorum. Ex quo concludam, quantum mea referat intelligere, & fide viua credere, quod Deus de vita futura in scriptura Sacra & Euangelio reuelauit; meamq; vitam huic fidei conformem instituere; experimentum in alieno capite accipiens. Si enim cæcus fiam, & induresc am, ne audiam quod fides me docet; etiam excæcabor, & indurescam, ne credam quod mortui dixerint, si ad me venirent. Quòd si id cre-

dere nolo, quod mortui dicerent; præstat audire, quod scriptura Sacra de eisdẽ refert: atque si eosdem ipsos audirem, illud Ecclesiastici semper nobis occinentes, d *memor esto iudicij mei; sic enim erit & tuum; mihi heri & tibi hodie*, sicut Meditatione 11. primæ partis expendimus.

d *Eccl.* 38.33

MEDITATIONES DE ALIquot miraculis à Christo in conuersione peccatorum, & ægrotorum sanatione patratis.

DVo miraculorum genera Christus Dominus erga homines fecit præter illa quæ circa insensatas creaturas vinum, panem, & mare patrasse diximus: Quædam fuerunt spiritualia, peccatores, qui in peccatis suis consenuerant, conuertendo; alia corporalia, ægrotantibus morbis incurabilibus sanitatem reddendo, aut mortuos suscitando. Et, teste S.Thoma, plerumque secundum primo coniungebat, animæ simul & corpori sanitatem restituendo; & sanando, vt ipse Christus dixit, a *totum hominem*, tàm exteriorem quàm interiorem, priùs tamen illum ad perfectam hanc sanitatem recipiendam disponendo. Quare dum corporale miracu-

3.p.q.44. a 3.

a *Ioan.* 7.23.
a *Luc.* 5. 20. 24. *de Paralitico.*

raculum meditamur, perpendendus est spiritualis effectus, quem in infirmo efficiebat; & quem, in vtilitatem nostram, idem significabat. Nam, vt corporis morbi animæ *Ioan. 5. 14.*
morbos indicant; ita horum curatio occultam illorum curationem referebat. Quæ omnia in subsequentibus meditationibus apparebunt, incipiemus autem à conuersionibus peccatorum, quarum Euangelistæ mentionem faciunt.

MEDITATIO XXV.

DE CONVERSIONE Beatæ Magdalenæ.

ROGABAT IESVM a *quidam de Pharisæis*, nomine *a Luc. 7. 36.*
Simon *vt manducaret cum illo, & ecce mulier quæ erat in ciuitate peccatrix, vt cognouit, quòd accubuisset in domo Pharisæi*, venit ad illũ, & *attulit Alabastrum vnguenti.*

PERPENDENDAE hîc sunt primum huius peccatricis qualitates: cùm enim hoc nomine appellatur, insinuatur eius peccata fuisse carnalia, profunde radicata, & scandalosa, ob huiusmodi enim peccata, peccatrices solent mulieres nominari. Sed Euangelista non expressit horum peccatorum speciem, nam vt *I.*

b *Ephes.5.3.* Apostolus ait, b *nec nomen* quidem *huiusmodi peccatorum* decet *in vobis nominari.* Sed quoniam postea Sanctus Lucas, & Marcus dicunt

c *Lucæ 8 2.* Christum ab ea c *septem dæmonia eiecisse* col-

c *Marc.16.9.* ligitur eam innumeris peccatis obnoxiam fuisse, quæ septenario illo numero intelliguntur; & quòd septem Lethalia peccata, & dæmones, qui illa suggerunt, hospitium, & mansionem in eius anima inuenissent. Ex quo duos affectus eliciam, alterum timoris, de imbecillitate mea; experimentum in ipsa Magdalena accipiens; quæ, ob leuia non vitata, in multa & grauissima peccata prolapsa est; & quod illi euenit, contingere & mihi potest. Alter affectus est confidentiæ, de misericordia Dei: apud quem enim peccatrix hæc remedium inuenit, confidam me etiam illud inuenturum; si, vt secutus sum peccantem, sequar etiam pœnitentem.

II. DEINDE perpendam occasionem, quam hæc mulier habuit ad Christum Dominum nostrum accedendi; quæ fortè fuit, quòd aliquam eius concionem audiuerit; & quòd eius mansuetudinem sciret, qua recipiebat peccatores; & super omnia, cœlestis inspiratio, quæ illam magno lumine illustrauit; non graues illi pœnas propter peccata minando; sed obligationes aperiendo, propter quas teneretur, omnium Creatorem præ creaturis diligere, totumque amorem suũ in eo collocare, quem collocabat in creaturis. O pater Cœlestis de

d *Ioan.6.65* quo Christus dixit: d *quia nemo posset ad ipsum*

venire, nisi fuerit ei datum à te, e *Trahe* me ad eius seruitium *in vinculis charitatis*, dolentem, quod eum offenderim, qui tot nominibus meretur ab omnibus diligi. e *Oseæ* 11. 4.

III. TERTIÒ perpendam promptam illam obedientiam, qua peccatrix hæc diuinæ inspirationi & impulsui paruit; non enim exspectauit, donec CHRISTVS ad hospitium suum rediret, in quo manere consueuerat; sed statim atque cognouit, vbi Christus manducaret, etiam in domo aliena, tempore conuiuij, & inter alios inuitatos accessit, vt eum quæreret. Vt ex eo discam ego, bona proposita non differre; ac diuinis inspirationibus respondere, præcipuè circa meam conuersionem, memor illius dicti Sapientis, f *Non tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem; subito enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* f *Eccl.* 5. 8.

PVNCTVM II.

ET a *stans* hæc peccatrix *retro secus pedes eius, lacrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis sui tergebat, & osculabatur pedes eius, & vnguento vngebat*, quod secum in Alabastro attulerat. In hoc adeò insigni opere perpendenda est perfecta huius mulieris pœnitẽtia, & excellentes virtutes, quas hic ostendit. a *Luc.* 7. 38.

I. PRIMA fuit magna FIDES ac diuinitatis & Christi misericordiæ æstimatio: credidit

enim, ipsum esse Deum, cui soli competit condonare peccata; credidit etiam, se nullo verbo prolato, sicut reuera nullum protulit, intelligi; & quidquid in corde haberet, ab ipso cognosci; eumq́; scire, ad quid illa veniret, quidq́ue peteret. Alij ad Christum accedebant, vt morborum corporis remedium peterent; de hac sola muliere peccatrice legimus, quod venerit, vt spiritualium morborum tantùm remedium impetraret, & veniam peccatorum.

II. SECVNDA virtus fuit heroica HVMILITAS, qua suum honorem contempsit; nihil curans, quid conuiuæ eam videntes de illa dicerent. b *Nicodemus* venit ad Christum, vt eum de suis dubijs consuleret, sed *venit nocte* & humano timore plenus. At Magdalena venit ad Christũ, vt animæ salutem impetraret: sed venit de die, & amoris diuini plena; humanos omnes timores calcans, & quicquid homines dicerent contemnens, quia totum cor suum in eo collocauerat, vt Deum placaret. Nec solum insignem humilitatis gradum habuit dum in conspectu hominum promptam sese obtulit, vt ab illis contemneretur; sed alterum etiam humilitatis gradum apud Deum obtinuit, dum nõ ausa ante eius faciem comparere, præ pudore suorum peccatorum, *stetit retro*, seque ad pedes Christi proiecit. O anima mea, humilia te coram Deo, & hominibus; c *qui* enim *se* in omnibus rebus, & coram omnibus hominibus *humiliat*, c *coram Deo inueniet*

b *Ioan.* 3. 2.

c *Eccl.* 3. 20.

gratiam, eritque postea venerationi angelis, & ipsis etiam hominibus.

III.

TERTIA virtus fuit DOLORIS interni amore plenissimi, cui magnos orationis & deuotionis affectus coniunxit, quos illis externis signis manifestabat, nam lacrymis pedes Christi rigabat, malos suos gressus deplorans, & ipsius Christi gratia lauari supplicans; eosdem pedes capillis suis tergebat, petens à culpis mundari; eosdem osculabatur, petens cum ipso reconciliari, & pacis osculum veniamque sibi concedi; vnguento illos vngebat, petens se ipsius Christi virtutibus vngi, sublato à se peccatorum fœtore, d *& in corde tantum suo loquens*, *vox penitus non audiebatur*, e *tacensque delictum suum illi cognitum faciebat plusque* f *orationem suam*, quàm ipsum vnguentum *in conspectu* Christi *effundens*, miserias suas, & insignem earum sensum aperiebat. Ex his discam excellentissimum quendam orandi modum, non verbis sed affectibus; quos externis actionibus signisque ex igne cordis procedentibus manifestabo, quales sunt gemitus, suspiria, pectoris tunsiones, manuum eleuationes, genuum flexiones vsque ad terram, cum humilitate eam osculando, & similes, quibus sancti, vt seipsos ad deuotionem excitarent, vti consueuerunt, ignis enim qui intus in sinu ardet, statim apparet in vestibus, & spiritus deuotio statim erumpit in corpus.

3 d 1. *Reg.* 1. 1
e *Psal.* 31. 35.
f *&* 141 3.

IV.

QVARTA virtus fuit, EXTERIOR

POENITENTIA, quaquæ ipsi perditionis causa fuerant, ea fecit instrumenta satisfactionis: dum oculos suos, capillos, labia odores pretiosos, & seipsam totam in Christi seruitio expendit, oblita sui, & omnium quæ non faciebant ad placandum Dominũ suum. Opere ipso explens, quod postea Sanctus Apostolus faciendum consuluit, Rom 6.19. g *Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditiei & iniquitati ad iniquitatem; ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitia in sanctificationem.* O feruentem pœnitentem! ô diuinæ inspirationis efficacitatem! Tange me Domine tanta efficacitate, vt viscera mea omnia contremiscant, omnesque facultates ac sensus, in te placando occupentur, h *vt sicut fuit sensus meus vt errarem à te, decies tantum iterum conuersus requiram te.*

h *Baruch.* 4 28.

PVNCTVM III.

a *Luc.* 7 39.

VIDENS *autem Pharisæus, qui vocauerat IESVM, ait intra se dicens: hic, si esset Propheta, sciret vtique qua & qualis est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est.* Considera hic duo grauia iudicia temeraria huius Pharisæi, alterum in Christum, alterum in Magdalenam, vtrumque ortum ex eo, quòd ipse superbus esset ac præsumptuosus.

I. PRIMVM iudicium fuit, quo iudicauit, Christum non nouisse, quæ illa esset mulier; ac propterea ipsum non esse prophetam; aut si illam nouit, ipsum non esse sanctum, quòd se

ab ea

ab ea tangi, & eo cōtactu se maculari permitteret. In vtroque autem grauiter errauit, secutus cæterorum Pharisæorum, qui etiam superbi erãt, dictamen, quorum illa est apud Isaiam sententia, b *qui dicunt recede à me, non appropinques mihi; quia immundus es*: quorum pœnam subiicit Propheta dicens: *Isti fumus erunt in furore meo; ignis ardens tota die*, pœnas reddentes erroris quidem sui fumo, superbiæ vero igne. O bone IESV, propheta sancte, sapiens & humilis, nouisti bene Domine, quæ illa sit, quæ tangit te, ac propterea tangi te permittis: vt hoc contactu illa sanctificetur, te impolluto manente; non enim refugis à peccatoribus tangi; quò à suis illi peccatis mundentur. b *Isai.* 95. 5.

SECVNDVM iudicium temerarium fuit, quo de illa muliere iudicauit, quòd quæ antea peccatrix fuisset, etiamnum talis esset; cùm tamen sufficientia haberet indicia, quibus eam talem nunc non esse, posset iudicare, quam ad Christi pedes adeò largiter flere videret. Intelligam ex hoc quàm errent superborum hominum iudicia, qui audent adeò temerè aliorum corda & intentiones quæ soli Deo reseruantur, iudicare: malum ex bono ita haurientes, vt ex quo commiserationem & ædificationem sumere deberent, inde occasionem arripiant, proximum contemnendi. Nominatim verò aduertam in Pharisæo, deceptionē quandam valdè pernitiosam aliquorum, in primis suis apprehensionibus adeò pertinacium, vt II.

quem semel improbitatis nota signauerint, nunquam amplius sibi persuadere possint eundem esse probum; adeoque semper illum suspectum habent, vt quamuis aperta videant signa eius in melius mutationis, fidem nullam adhibeant, & difficiliùs ipsi proprium iudicium mutent, quàm malam alij vitam. Quod si tales sint superiores, occasionem subditis adferunt desperationis, quia non credunt eorum pœnitentiæ, sicut crediderunt culpæ; In quo etiam infinitæ Dei bonitati iniuriam faciunt, cuius est proprium, obliuisci peccatorum, si quem illorum pœniteт, & honore ac fauore prosequi eum, qui, etsi peccauit aliquandò sese tamen emendauit.

PVNCTVM IV.

a *Luc.* 7. 40. INTELLIGENS a IESVS Pharisæi cogitationes *dixit ad illum, Simon habeo tibi aliquid dicere; at ille ait, Magister, dic.*

I. in hoc perpendam diuinam Christi sapientiam, qui, vt iudex est vniuersalis, aspiciens peccatricem, & pharisæum, vtriusque tacentis cogitationes cognouit, tam bonas illius pœnitentis, quam peruersas & temerarias pharisæi: de quibus ipse admirabile, iustissimum, ac misericordia plenissimum iudicium fecit, illas approbando & has condemnando, vtrumque in vtilitatem vtriusque. Cœlesti enim prudentiâ respondit pro illa

mulie

muliere, vt illam honorans, pharisæo præponeret; repressit verò pharisæi temeritatem vt eam curaret: ostendens se esse Prophetam, & agnoscere, quæ illa esset mulier cuius cognosceret cogitationes.

SIMVL autem magnam ostendit humilitatem & modestiam: nam cùm Simon illum inuitasset, essetque in illius domo, cùm illum corripere statuisset, prius ciuiliter ab eo quasi licentiam petijt, verbum aliquod dicendi: nec tamen statim atque illam obtinuit, illum repræhendit aut condemnauit; sed plausibili quadam parabola sensim illum disposuit. vt hinc discamus mansuetudinem, & modestiam, quæ adhiberi debet in corrigendis viris peritis, amicis, & magnatibus, quò nostra correctio fructum illis adferat: sicut etiam fecit *Nathan Propheta*, qui iussu Domini corripuit Dauid Regem, cui peccatum illius proposuit sub quandam parabola, qua illum induxit ad veram pœnitentiam. II.

b 2. Reg 12 7.

PARABOLA, qua CHRISTVS vsus est ad Simonem, hæc fuit, *duo debitores erant cuidã fœneratori; vnus debebat ei denarios quingentos & alius quinquaginta. Non habentibus illis vnde redderent, donauit vtrisque: quis ergò eum plus diliget? respondens Simon, dixit; æstimo quia is, cui plus donauit, at ille dixit ei, rectè iudicasti.* Circa hanc parabolam, considerandum primo generaliter mysterium quod in se claudit, expendendo, quis ille

sit

fit creditor, & qui debitores? quis plus & quis minus debeat? vnde fiat, vt non habeant vnde reddant, & qua ratione vtrique donetur, ac denique quis debitorum plus amet eum qui ipsi donauit.

I. PRIMVM creditor est Deus, quem nostris peccatis offendimus, & habet aduersum nos scripturam obligatoriam, quam Apostolus vocat c *chirographum decreti; quod erat contrarium nobis*, est inquam chirographum illud Dei decreto firmatum, quo peccatores rei fiũt pœnæ temporalis & æternæ, quam peccata nostra meruerunt. Et quoniam infinitè sapiens est ac potens, non potest debitor illum decipere, aut effugere.

c *Coloss.* 2. 14.

II. DEBITORES sumus homines, quorum aliqui plus, aliqui minus debent, ob plura & grauiora peccata. Aliqui debent quinquaginta, quod quinque sensibus decem legis Dei mandata sint transgressi; alij debent quingentos, quia eadem sæpius violarunt, contemnentes etiam Ecclesiæ præcepta, & propria status ipsorum, denique legis euangelicæ, quæ centenario numero significata, perfectionem complectitur. Inter hos ego meipsum numerabo, persuasus, me plus debere quàm cogitem; sunt enim multa debita ipsi debitori occulta, quæ creditori sunt manifesta, quorum causa dixit Dauid, d *ab occultis meis munda me Domine*.

d *Psal.* 18. 14

III. TERTIÒ hi debitores non possunt debitũ reddere; e *Quia non poterit ei respondere vnum*

e *Iob.* 9. 3.

pro

pro mille. est enim impossibile nostris viribus Deo pro nostris culpis satisfacere; aut mereri vt nobis illa dimittat; aut chirographum deleat obligationis, quod contra nos habet: quod propterea semper integrum remansisset nisi ipse Deus ex infinita sua misericordia factus fuisset homo, & passione ac morte sua f *illud deleuisset, & è medio sublatum cruci affixisset*, cuius virtute gratis nobis condonat culpas mediâ pœnitentiâ, vt obstringat nos ad ipsum amandum ex toto nostro corde, ob infinitam ipsius bonitatem quam ostendit, dum tantum debitum adeò vili mancipio condonat: quò illud ad ipsum reamandum, eidemq; seruiendum prouocet. f Colos. 2. 14

IV. Ex quo fit, vt qui maior fuerit peccator, postquàm Deus illi donauit, magis obstrictus hoc nomine maneat ad plus amandũ, eò quòd maius acceperit beneficium, in tam longa ad pœnitentiam expectatione, & grauiorũ culparum remissione, & à grauioribus pœnis liberatione.

Et si cœlesti lumine hoc beneficium agnoscat, ita faciet, gratum se, ei qui illud contulit, ostendendo. Et eo respicit hæc parabola. Nam plus aut minus Deum diligere, non tam ex eo dependet, quod maior aut minor fuerit peccator; quàm quòd plus aut minus peccatorum suorum grauitatem agnoscat. Et quia superbi (qualis iste erat Pharisæus) parum ex istimant se Deo debere; exiguamque habent culparum suarum cognitionem, quas paruas

esse

esse existimant;ita parum Deum diligunt,quia beneficium remissionis illarum paruum existimant. Qui verò se graues iudicant peccatores, & multitudinis ac grauitatis peccatorum suorum profundam habent cognitionem, multum Deum amant, quando illis remittuntur; iudicantes, magnum hoc esse beneficium. O DEVS liberalissime & benignissime, ex toto corde desidero te diligere, siquidem loco supplicij, quod te offendendo promerui, peccata mea mihi donas, vt te diligam; fateor multa esse grauiaque peccata mea; & pro eis cupio, multa & magna seruitia reddere.

PVNCTVM V.

HIC perpendam, qua ratione CHRISTVS Dominus hanc parabolam mulieri, quæ se magnam peccatricem existimat, & Pharisæo qui iustum se, aut minus peccatorem putabat, accommo-
a Luc. 7. 44. dauerit, nam a *conuersus ad mulierem, dixit Simoni, vides hanc mulierem? intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti*, vt, si voluissem, eos lauarem; *hæc autem lacrymis rigauit pedes meos*, & non linteo aliquo, sed *capillis suis tersit; osculum mihi* pacis *non dedisti; hæc autem ex quo intraui, non cessauit osculari pedes meos; oleo caput meum non vnxisti, hæc autem* prætioso *vnguento vnxit pedes meos; propter quod dico tibi, remittuntur ei*

peccata multa, quoniam dilexit multum, cui autem minus dimittitur, minus diligit, atque si diceret, mulier hæc existimat, se multum debere: ideoque maius à me beneficium expectat, vt tantum debitum illi remittam; ideoque me dilexit multum, vt opere ipso ostendit: & ego illi multa donaui peccata, quia hoc suo amore se ad id benè disposuit. tu autem existimas te parum debere; ideoque paruum expectas beneficium, etiamsi tibi donem: propterea parum diligis.

PRIMVM hic considerandum, Christum Dominum exemplo magnorum peccatorum, qui conuertuntur, confundere plerunque eos, qui se iustos existimant; ideoque suadet nobis, vt illos inspiciamus & attentius consideremus, dicens, *vides hanc mulierem?* vides eius lachrymas? suspiria? humiliationem, confusionem, & tot inuentiones, quas inueniet ad placandum Deum, vides inquam hoc totum? perpende igitur totum bene, & erubesce, quòd tam parum tu facias, quo Deus tibi ignoscat. I.

NAM b *amen* (inquit ipse Christus) *dico vobis quia publicani & meretrices præcedent vos in regno Dei*, & eos qui se iustos existimant. a Matt. 21. 31.

DEINDE perpendam magnum aliquem peccatorem, feruenti aliquo actu plerumque ad excellentiorem charitatem & sanctitatem peruenire, quàm iustus quispiam II.

tepi-

tepidus multis actibus, & multis annis, sicut hic euenit Magdalenæ. Et simul obseruabo, quam sit generosa ratio veniam peccatorum impetrandi, multum Deum amare; amor enim disponit ad veniam peccatorum impetrandam, & cum ea incedit, crescit, & augetur, dum se obstringi videt ad amandum eum, qui tanta illi remittit. O Redemptor mi, erubesco in præsentia huius adeò feruentis pœnitentis, meam, aduertens extremam tepiditatem, e
§ Isai. 4. 4. *laua quæso Domine sordes huius filiæ Sion*. animæ videlicet mendicæ meæ *in spiritu iudicij, & spiritu ardoris*, iustitiæ spiritum & charitatis ignem mihi communicando, vt te multum amem, qui tam multa mihi donasti.

PVNCTVM VI.

§ Luc. 7. 48. DIXIT *autem Iesus ad mulierem, remittuntur tibi peccata. Et cœperunt qui simul accumbebant dicere intra se, quis est hic, qui etiam peccata dimittit. dixit autem ad mulierem, fides tua te saluam fecit, vade in pace.*

I. Perpendam hic primùm. efficacitatem illius verbi *remittuntur tibi peccata*, quo Christus Dominus à culpa simul & pœna Magdalenam absoluit, & copiosam ei gratiam communicauit, vehementer ipsa exultante, dum illa verba audiret. Et nos decet etiam exultare, si quidem etiam nunc quando confessarij nos absoluunt eisdem verbis vtuntur, quæ eundem quoque efficient effectum, si habuerimus eandem dispositionem.

ELVCET etiam hic modestia Christi Domini, qui aduertens circumstantes hærere, quòd II.
audirent, ipsum dimittere peccata, noluit eam remissionem, suæ liberalitati, sed peccatricis fidei tribuere; dicens illi: *fides tua te saluam fecit,* fides videlicet viua, quam de mea diuinitate & potestate, & spes amoris plena, quam de mea misericordia habuisti, salutis tuæ causa fuerunt.

DENIQVE perpendam, quàm affixa hæ- III.
reret Magdalena pedibus Christi, à quibus, etiam post optatam veniam peccatorum obtentam, nō volebat discedere, donec illi Christus dixit. *vade in pace*, quandoquidem pacificata iam es cum Deo, & intra teipsam plenariâ tuorum peccatorum indulgentiâ & plenâ tuarum passionum sensualium victoriâ; totum enim hoc, fas est credere, concessisse liberalitatem huius Domini ei, quæ tantoperè ipsum dilexit. Ac propterea fortassis ei non dixit, quod alijs peccatoribus dicere consueuit *noli amplius peccare,* vt qui agnosceret magnā firmitatem illius conuersionis, ob copiosam gratiam, & amorem, quem illi impertiuit. O felices illos qui cum humilitate & charitate ad Christi pedes accedunt, à quibus tam feliciter expediti exurgunt. Accede ô anima mea, magnâ ad eosdē pedes confidentiâ, amplectere magno amore, statue firmissime, eorū vestigia sequi; nec ab eis recedas, donec ipse tibi dixerit, *vade in pace.*

MEDITATIO XXVI.

DE CONVERSIONE SAMARITANÆ.

PVNCTVM I.

TRANSIENS Christus à Iudæa in Galilæam per Samariam a *venit in ciuitatem quæ dicitur Sichar, erat autem ibi fons Iacob. Iesus ergò fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem, hora erat quasi sexta* (hoc est meridies) *& tunc venit mulier de Samaria haurire aquã.*

a *Ioan. 4.5.*

I. PERPENDE hic primùm labores ac defatigationes Christi Domini nostri in suis profectionibus & peregrinationibus ob animarum vtilitatem: nam pedes iter faciebat, & absque aliquo leuamine, etiam in ipso meridie, & prolixis itineribus. O supreme pastor, quàm tibi carè stat, perditas oues quærere? tantum enim subis laborem, vt vnam quæras, atque si essent multæ: quoties in itineribus sudasti, defatigatione corporis te interdum ad sedendum compellente, vt aliquod leuamen acciperes; gratias tibi, Domine, pro hac lassitudine, cui compatior, quia grauiores alias prænuntiat: paulò siquidem post,

aliud

aliud leuamen non habebis in meridie, quàm durum crucis lectum

DEINDE eiusdem Christi Domini charitatem considerabo, non enim dum ad fontem sedit, tam quæsiuit corporis sui quietem, quam venerari voluit animam illam, quam sibi præelegerat; nunquam enim passus est præterire occasionem, animabus benefaciendi. O incarnata sapientia, quam dulci & admirabili prouidentia b *eos præoccupas, qui*, à te aberrantes te concupiscunt *vt illis te prior ostendas*, c *qui te non quærunt inueniunt, & ijs, qui ante non te interrogabant, dixisti, ecce ego, ecce ego*: Si Magdalena te quæsiuit, tu id ei inspirasti, eamque traxisti; & si mulier hæc Samaritana te inuenit, id factum est, quia tu iuisti vt eā quæreres. Suggere mihi Domine, vt te quæram; quære me, vt te inueniam. II.

b *Sap. 6. 14.*
c *Isai. 65. 1.*

HINC vlteriùs ascendam, vt videam, quam sint mirabilia Dei secreta, circa animarum conuersionem, ad quam occasiones disponit, quando nihil minus illæ cogitant. Erat hæc mulier peccatrix, & carnalis, quæ cùm quinque viros habuisset, nunc erat cum altero in concubinatu. immò sanctus Chrysostomus & alij Doctores dicunt, cum quinque etiam prioribus fuisse in concubinatu. & quod dicitur, quinque viros habuisse non intelligi de maritis legitimis. Cùm igitur talis hæc mulier esset, & venisset haurire aquam, nihil minus, quam de salute sua cogitans, inuenit ibi Christum, qui extra- III.

Chrys. in Ps. 13. Maldonatus hic

ordinario fauore, & admiranda efficacitate, ac suauitate illam prosecutus, eius qualitati, & conditioni sese accomodauit, vt mox apparebit.

PVNCTVM II.

a Ioan. 4. 7

VENIENTI Samaritanæ ad fontem, a *dicit ei Iesus da mihi bibere: dicit ei mulier, quomodo tu Iudæus cum sis, bibere à me poscis, quæ sum mulier Samaritana, non enim coutuntur Iudæi Samaritanis. respondit Iesus, si scires donum Dei, & quis est, qui dixit tibi, da mihi bibere, tu forsitan petijsses ab eo, & dedisset tibi aquam viuam.*

Parcitas hominis ad Deum: & liberalitas Dei ad hominem.

IN huius colloquij initio proponitur omninò ad viuum, qualis homo sit erga Deum, qualisque Deum erga hominem, quæ duo sunt capita spiritui vtilissima.

PRIMVM igitur considerabo, quãuis Christus Dominus corporali siti premeretur, vt qui ex itinere defatigatus, & in meridie eò peruenisset, multò tamen maiorem spiritualem sitim eum habuisse salutis illius animæ, sicut in cruce, cùm dixit: Sitio. Et quia qui sitit, magno gustu haurit aquam, in seipsum illam immittendo; ita Christus Dominus noster maxima sua voluptate bibit ac recipit animas, quas in viscera sua immittens, amore sibi illas incorporat. & hoc desiderio dixit: *da mihi bibere.* O Iesu dulcissime, quàm optarem innumeras tibi animas offerre, quibus

sitim

sitim tuam expleres; ecce meam: accipe illam, tibique ita coniunge, vt nunquam à te separetur.

II. Deinde perpendam, Samaritanam non solùm aquam Christo denegasse; sed eum etiam reprahendisse, quòd illam peteret, & secum loqueretur. in quo depicta nobis proponitur parcitas, inurbanitas, & rusticitas hominum erga Deum; cui negat, quod ille petit: siue petat per secretam inspirationem, siue per communem suam sanctam legem, siue per superiores, siue per pauperes petētes eleemosynam: neque vnquam illis desunt excusationes & prætextus, ad denegandum, quod petitur; immò reprahendunt obliquè, & conqueruntur, quod multa & grauia ab ipsis petantur, & molestè ferunt ipsum colloquium, & familiaritatem cum Deo. Quod totum prouenit ex eo, quòd, sicut Samaritana, non nouerunt, quis iste sit magnus Deus, qui illa petit; nec eum existimant, vt par esset; quia penè extinctam fidem habent.

III. Tertiò perpēdam responsum Christi Domini, in quo apparet infinita eius charitas & liberalitas erga hominem. Nam loco vltionis de nobis sumendæ, (vt facere statuerat b *Dauid de Nabal*, quòd ei negasset, quæ petiuerat) nos denuò inuitat, vt ea bona ab illo petamus, quæ nobis desunt, cupiens vt agnoscamus, quis sit deus, & quanta eius dona, & excitetur in nobis desiderium ea petendi. Et propterea Samaritanæ dixit, *si scires donum*

b 1. Reg 25.

Dei, quem præſentem habes, qui eſt vnigenitus eius filius, donatus mundo, vt Spiritus S. donum, & reliqua gratiæ ſuæ dona ei communicet,& ſi ſcires qualis occaſio tuæ ſalutis nunc tibi offertur, & quis eſt hic q petit à te bibere,tu fortè ab eo petijſſes & eſt ipſe adeò liberalis, vt nihil tibi negaret, ſicut tu illi negas, potiùs tibi quandam aquam daret, non mortuam,ſed viuam,ex qua tua ipſius vita dependet.

IV. ET vlterius adhuc infinita eius liberalitas progreditur; nam vehementius ipſe deſiderium oſtendit, ſua dona communicandi, quam homines habent eadem petendi, etiam poſtquam illa cognouerunt. Nam in primo, nullam adhibet dubitandi rationem, cùm in ſecundo adhibuerit; ait enim, *ſi ſcires, quis eſt, qui petit à te bibere, tu forſitan ab eo peteres:* quia enim libera es, fieri poteſt vt ſpirituale bonum,quod cognoſcis, non deſideres; ne aliud, quod magis diligis, prætermittas;ſi tamen,vt decet petiueris, àbſque dubio tibi dedero, *dediſſet tibi* quia omnibus dixi:c *petite & dabitur vobis*. Quamobrem ait S. Auguſtinus, Erubeſcat humana pigritia quia plus paratus eſt Deus dare, quàm nos accipere. O mundi Saluator illuſtra animam meam, vt Dei donum agnoſcat; & me ad petendum efficaciter permoue; vt illud obtineam,& mox tibi dicam d *Dilectus meus mihi, & ego illi*. qualis mihi eſt dilectus meus; talem me illi exhibere par eſt, vt quicquid à me petit,

c *Mat.* 7. 7. *D. Tho. in illud Iac.* 1. 5. *qui dat omnibus affluenter.*

d *Can.* 2. 16

tit;eidem, ficut ipſe mihi dat quicquid peto, mò deſiderabo vt aliquid petat, vt ſtatim illi innuam: ſicut cupit ipſe multum à ſe peti, vt multum mihi det. Ipſe mihi eſt donum, ſiquidem totum ſe mihi gratis donat: & ego illi ero donum, me totum ei donans, non ob aliam mercedem, quam vt illi ſeruiam, in ſæcula. Amen.

PVNCTVM III.

DIXIT a *mulier: Domine, neq; in quo hauriat habes, & puteus altus eſt, vnde ergò habes aquam viuam? reſpondit Ieſus, omnis qui bibet ex qua hac ſitiet iterum, qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in æternam.* a Ioh. 4. 11.

IN hoc Samaritanæ reſponſo proponitur nobis primùm animalis & carnalis hominis effigies, de quo Apoſtolus, b *animalis homo non percipit ea, quæ ſunt ſpiritus Dei*, nec intelligere poteſt vltra id, quod oculis corporis cernit; nec aliam aquam viuam eſſe exiſtimat, quam quæ ex fontibus manat, & oculis cernitur. Sed Chriſti tamen proprietas eſt, docere nos ſpiritum à rebus inuiſibilibus ad inuiſibiles, à temporalibus ad æternas, à creaturis ad creatorem eleuare, conſiderantes, in ipſo creatore & rebus cœleſtibus, omnes creaturarum & bonorum terrenorum perfectiones præſtantiori modo, b 1. Cor. 2. 14.

Dei, quam [illegible] habes, qui est vnigenitus eius [illegible] donatus mundo, vt Spiritus S. donum, [illegible] gratiæ suæ dona ei com[illegible] qualis occasio tuæ salu[illegible] offertur, & quis est hic q. petit à [illegible] fortè ab eo petijsses & est ipse ad[illegible] vt nihil tibi negaret, sicut tu illi [illegible] tibi quandam aquam daret, non [illegible], sed viuam, ex qua tua ipsius vita dependet.

IV. Et vlterius adhuc infinita eius liberalitas progreditur; nam vehementius ipse desiderium ostendit, sua dona communicandi, quam homines habent eadem petendi, etiam postquam illa cognouerunt. Nam in primo, nullam adhibet dubitandi rationem, cùm in secundo adhibuerit; [illegible] *si sciret, quis est, qui petit à te bi[illegible]* [illegible] *tu peteres*: quia enim lib[illegible] [illegible] vt spiritua[illegible] [illegible]m, quod [illegible] desideres; ne [illegible] magis [illegible] [illegible] si ta[illegible] petit [illegible] dec[illegible] *tibi* [illegible] *petite &* [illegible]*s*. [illegible] [illegible] Augustinu[illegible] huma[illegible] [illegible] plus paratus [illegible]e, [illegible]. O mun[illegible] [illegible], vt Dei don[illegible] & n[illegible] efficaciter [illegible] mox tibi dican[illegible] qualis mihi est [illegible] exhibere par est [illegible]

ro donum, me totum ei donans, non ob aliam mercedem, quam vt illi seruiam, in sæcula. Amen.

PVNCTVM III.

DIXIT a *mulier: Domine, neq; in quo hau-* a *Iob.* 4. 11.
rias habes, & puteus altus est, vnde er-
gò habes aquam viuam? respondit Iesus,
omnis ... *qua hac sitiet iterum, qui au-*
tem ... *ua, quam ego dabo ei, non sitie*
... *iet in eo fons aquæ salientis in*

... respons ... onitur
... ca ... nis b 1. *Cor.* 2.

sit creditor, & qui debitores? quis plus & quis minus debeat? vnde fiat, vt non habeant vnde reddant, & qua ratione vtrique donetur, ac denique quis debitorum plus amet eum qui ipsi donauit.

I. PRIMVM creditor est Deus, quem nostris peccatis offendimus, & habet aduersum nos scripturam obligatoriam, quam Apostolus vocat c *chirographum decreti; quod erat contrarium nobis*, est inquam chirographum illud Dei decreto firmatum, quo peccatores rei fiũt pœnæ temporalis & æternæ, quam peccata nostra meruerunt. Et quoniam infinitè sapiens est ac potens, non potest debitor illum decipere, aut effugere.

c *Coloss.* 2. 14.

II. DEBITORES sumus homines, quorum aliqui plus, aliqui minus debent, ob plura & grauiora peccata. Aliqui debent quinquaginta, quod quinque sensibus decem legis Dei mandata sint transgressi; alij debent quingentos, quia eadem sæpius violarunt, contemnentes etiam Ecclesiæ præcepta, & propria status ipsorum, denique legis euangelicæ, quæ centenario numero significata, perfectionem complectitur. Inter hos ego meipsum numerabo, persuasus, me plus debere quàm cogitem; sunt enim multa debita ipsi debitori occulta, quæ creditori sunt manifesta, quorum causa dixit Dauid, d *ab occultis meis munda me Domine.*

d *Psal.* 18. 14

III. TERTIÒ hi debitores non possunt debitũ reddere; e *Quia non poterit ei respondere vnum*

e *Iob.* 9. 3.

pro

pro mille. est enim impossibile nostris viribus Deo pro nostris culpis satisfacere; aut mereri vt nobis illa dimittat; aut chirographum deleat obligationis, quod contra nos habet: quod propterea semper integrum remansisset nisi ipse Deus ex infinita sua misericordia factus fuisset homo, & passione ac morte sua f *illud deleuisset, & è medio sublatum cruci affixisset,* cuius virtute gratis nobis condonat culpas mediâ pœnitentiâ, vt obstringat nos ad ipsum amandum ex toto nostro corde, ob infinitam ipsius bonitatem quam ostendit, dum tantum debitum adeò vili mancipio condonat: quò illud ad ipsum reamandum, eidemq; seruiendum prouocet. f Colos. 2. 14

IV. Ex quo fit, vt qui maior fuerit peccator, postquàm Deus illi donauit, magis obstrictus hoc nomine maneat ad plus amandũ, eò quòd maius acceperit beneficium, in tam longa ad pœnitentiam expectatione, & grauiorũ culparum remissione, & à grauioribus pœnis liberatione.

Etsi cœlesti lumine hoc beneficium agnoscat, ita faciet, gratum se, ei qui illud contulit, ostendendo. Et eo respicit hæc parabola. Nam plus aut minus Deum diligere, non tam ex eo dependet, quod maior aut minor fuerit peccator; quàm quòd plus aut minus peccatorum suorum grauitatem agnoscat. Et quia superbi (qualis iste erat Pharisæus) parum existimant se Deo debere; exiguamque habent culparum suarum cognitionem, quas paruas

esse existimant; ita parum Deum diligunt, quia beneficium remissionis illarum paruum existimant. Qui verò se graues iudicant peccatores, & multitudinis ac grauitatis peccatorum suorum profundam habent cognitionem, multum Deum amant, quando illis remittuntur; iudicantes, magnum hoc esse beneficium. O DEVS liberalissime & benignissime, ex toto corde desidero te diligere, siquidem loco supplicij, quod te offendendo promerui, peccata mea mihi donas, vt te diligam; fateor multa esse grauiaque peccata mea; & pro eis cupio, multa & magna seruitia reddere.

PVNCTVM V.

HIC perpendam, qua ratione CHRISTVS Dominus hanc parabolam mulieri, quæ se magnam peccatricem existimat, & Pharisæo qui iustum se, aut minus peccatorem putabat, accommodauerit, nam a *conuersus ad mulierem, dixit Simoni, vides hanc mulierem? intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti*, vt, si voluissem, eos lauarem; *hæc autem lacrymis rigauit pedes meos*, & non linteo aliquo, sed *capillis suis tersit; osculum mihi* pacis *non dedisti; hæc autem ex quo intraui, non cessauit osculari pedes meos; oleo caput meum non vnxisti, hæc autem* prætioso *vnguento vnxit pedes meos; propter quod dico tibi, remittuntur ei*

a *Luc. 7. 44.*

pecca-

peccata multa, quoniam dilexit multum, cui autem minus dimittitur, minus diligit, atque si diceret, mulier hæc existimat, se multum debere: ideoque maius à me beneficium expectat, vt tantum debitum illi remittam; ideoque me dilexit multum, vt opere ipso ostendit: & ego illi multa donaui peccata, quia hoc suo amore se ad id benè disposuit. tu autem existimas te parum debere; ideoque paruum expectas beneficium, etiamsi tibi donem: propterea parum diligis.

I. PRIMVM hic considerandum, Christum Dominum exemplo magnorum peccatorum, qui conuertuntur, confundere plerunque eos, qui se iustos existimant; ideoque suadet nobis, vt illos inspiciamus & attentius consideremus, dicens, *vides hanc mulierem?* vides eius lachrymas? suspiria? humiliationem, confusionem, & tot inuentiones, quas inueniet ad placandum Deum, vides inquam hoc totum? perpende igitur totum bene, & erubesce, quòd tam parum tu facias, quo Deus tibi ignoscat.

NAM [b] *amem* (inquit ipse Christus) *dico vobis quia publicani & meretrices præcedent vos in regno Dei*, & eos qui se iustos existimant. [a] Matt. 21. 31.

II. DEINDE perpendam magnum aliquem peccatorem, feruenti aliquo actu plerumque ad excellentiorem charitatem & sanctitatem peruenire, quàm iustus quispiam

tepidus multis actibus, & multis annis, sicut hic euenit Magdalenæ. Et simul obseruabo, quam sit generosa ratio veniam peccatorum impetrandi, multum Deum amare; amor enim disponit ad veniam peccatorum impetrandam, & cum ea incedit, crescit, & augetur, dum se obstringi videt ad amandum eum, qui tan ta illi remittit. O Redemptor mi, erubesco in præsentia huius adeò feruentis pœnitentis, meam, aduertens extremam tepiditatem, c

c Isai. 4. 4. *laua quæso Domine sordes huius filiæ Sion*. animæ videlicet mendicæ meæ *in spiritu iudicij, & spiritu ardoris*, iustitiæ spiritum & charitatis ignem mihi communicando, vt te multum amem, qui tam multa mihi donasti.

PVNCTVM VI.

d Luc. 7. 48. DIXIT *autem Iesus ad mulierem, remittuntur tibi peccata. Et cœperunt qui simul accumbebant dicere intra se, quis est hic, qui etiam peccata dimittit: dixit autem ad mulierem, fides tua te saluam fecit, vade in pace.*

I. Perpendam hic primùm. efficacitatem illius verbi *remittuntur tibi peccata*, quo Christus Dominus à culpa simul & pœna Magdalenam absoluit, & copiosam ei gratiam communicauit, vehementer ipsa exultante, dum illa verba audiret. Et nos decet etiam exultare, si quidem etiam nunc quando confessarij nos absoluunt eisdem verbis vtuntur, quæ eundem quoque efficient effectum, si habuerimus eandem dispositionem.

ELVCET etiam hic modestia Christi Domini, qui aduertens circumstantes hærere, quòd audirent, ipsum dimittere peccata, noluit eam remissionem, suæ liberalitati, sed peccatricis fidei tribuere; dicens illi: *fides tua te saluam fecit*, fides videlicet viua, quam de mea diuinitate & potestate, & spes amoris plena, quam de mea misericordia habuisti, salutis tuæ causa fuerunt. II.

DENIQVE perpendam, quàm affixa hæreret Magdalena pedibus Christi, à quibus, etiam post optatam veniam peccatorum obtentam, nō volebat discedere, donec illi Christus dixit. *vade in pace*, quandoquidem pacificata iam es cum Deo, & intra teipsam plenariâ tuorum peccatorum indulgentiâ & plenâ tuarum passionum sensualium victoriâ; totum enim hoc, fas est credere, concessisse liberalitatem huius Domini ei, quæ tantoperè ipsum dilexit. Ac propterea fortassis ei non dixit, quod alijs peccatoribus dicere consueuit *noli amplius peccare*, vt qui agnosceret magnā firmitatem illius conuersionis, ob copiosam gratiam, & amorem, quem illi impertiuit. O felices illos qui cum humilitate & charitate ad Christi pedes accedunt, à quibus tam feliciter expediti exurgunt. Accede ô anima mea, magnâ ad eosdē pedes confidentiâ, amplectere magno amore, statue firmissime, eorū vestigia sequi; nec ab eis recedas, donec ipse tibi dixerit, *vade in pace*. III.

MEDITATIO XXVI.

DE CONVERSIONE SAmaritanæ.

PVNCTVM I.

TRANSIENS Chriſtus à Iudæa in Galilæam per Samariam a *venit in ciuitatem quæ dicitur Sichar, erat autem ibi fons Iacob. Ieſus ergò fatigatus ex itinere, ſedebat ſic ſupra fontem, hora reat quaſi ſexta* (hoc eſt meridies) *& tunc venit mulier de Samaria haurire aquã.*

a *Ioan.* 4. 5.

I. PERPENDE hic primùm labores ac defatigationes Chriſti Domini noſtri in ſuis profectionibus & peregrinationibus ob animarum vtilitatem: nam pedes iter faciebat, & abſque aliquo leuamine, etiam in ipſo meridie, & prolixis itineribus. O ſupreme paſtor, quàm tibi carè ſtat, perditas oues quærere? tantum enim ſubis laborem, vt vnam quæras, atque ſi eſſent multæ: quoties in itineribus ſudaſti, defatigatione corporis te interdum ad ſedendum compellente, vt aliquod leuamen acciperes; gratias tibi, Domine, pro hac laſſitudine, cui compatior, quia grauiores alias prænuntiat: paulò ſiquidem poſt,

aliud leuamen non habebis in meridie, quàm durum crucis lectum

Deinde eiusdem Christi Domini charitatem considerabo, non enim dum ad fontem sedit, tam quæsiuit corporis sui quietem, quam venerari voluit animam illam, quam sibi præelegerat; nunquam enim passus est præterire occasionem, animabus benefaciendi. O incarnata sapientia, quam dulci & admirabili prouidentia b *eos præoccupas, qui*, à te aberrantes te concupiscunt *vt illis te prior ostendas*, c *qui te non quærunt inueniunt, & ijs, qui ante non te interrogabant, dixisti, ecce ego, ecce ego*: Si Magdalena te quæsiuit, tu id ei inspirasti, eamque traxisti; & si mulier hæc Samaritana te inuenit, id factum est, quia tu iuisti vt eã quæreres. Suggere mihi Domine, vt te quæram; quære me, vt te inueniam. II.

b *Sap. 6. 14.*
c *Isai. 65. 1.*

Hinc vlteriùs ascendam, vt videam, quam sint mirabilia Dei secreta, circa animarum conuersionem, ad quam occasiones disponit, quando nihil minus illæ cogitant. Erat hæc mulier peccatrix, & carnalis, quæ cùm quinque viros habuisset, nunc erat cum altero in concubinatu. immò sanctus Chrysostomus & alij Doctores dicunt, cum quinque etiam prioribus fuisse in concubinatu. & quod dicitur, quinque viros habuisse non intelligi de maritis legitimis. Cùm igitur talis hæc mulier esset, & venisset haurire aquam, nihil minus, quam de salute sua cogitans, inuenit ibi Christum, qui extra- III.

Chrys. in Ps. 13. Maldonatus hic

ordinario fauore, & admiranda efficacitate, ac suauitate illam prosecutus, eius qualitati, & conditioni sese accomodauit, vt mox apparebit.

PVNCTVM II.

a Ioan. 4. 7

VENIENTI Samaritanæ ad fontem, a *dicit ei Iesus da mihi bibere: dicit ei mulier, quomodò tu Iudæus cum sis, bibere à me poscis, quæ sum mulier Samaritana, non enim coutuntur Iudæi Samaritanis. respondit Iesus, si scires donum Dei, & quis est, qui dixit tibi, da mihi bibere, tu forsitan petijsses ab eo, & dedisset tibi aquam viuam.*

Parcitas hominis ad Deum: & liberalitas Dei ad hominem.

IN huius colloquij initio proponitur omninò ad viuum, qualis homo sit erga Deum, qualisque Deum erga hominem, quæ duo sunt capita spiritui vtilissima.

PRIMVM igitur considerabo, quãuis Christus Dominus corporali siti premeretur, vt qui ex itinere defatigatus, & in meridie eò peruenisset, multò tamen maiorem spiritualem sitim eum habuisse salutis illius animæ, sicut in cruce, cùm dixit: Sitio. Et quia qui sitit, magno gustu haurit aquam, in seipsum illam immittendo; ita Christus Dominus noster maxima sua voluptate bibit ac recipit animas, quas in viscera sua immittens, amore sibi illas incorporat. & hoc desiderio dixit: *da mihi bibere*. O Iesu dulcissime, quàm optarem innumeras tibi animas offerre, quibus

sitim

ſitim tuam expleres; ecce meam: accipe illam, tibique ita coniunge, vt nunquam à te ſeparetur.

II. DEINDE perpendam, Samaritanam non ſolùm aquam Chriſto denegaſſe; ſed eum etiam reprehendiſſe, quòd illam peteret, & ſecum loqueretur. in quo depicta nobis proponitur parcitas, inurbanitas, & ruſticitas hominum erga Deum; cui negat, quod ille petit: ſiue petat per ſecretam inſpirationem, ſiue per communem ſuam ſanctam legem, ſiue per ſuperiores, ſiue per pauperes petẽtes eleemoſynam: neque vnquam illis deſunt excuſationes & prætextus, ad denegandum, quod petitur; immò reprehendunt obliquè, & conqueruntur, quod multa & grauia ab ipſis petantur, & moleſtè ferunt ipſum colloquium, & familiaritatem cum Deo. Quod totum prouenit ex eo, quòd, ſicut Samaritana, non nouerunt, quis iſte ſit magnus Deus, qui illa petit; nec eum exiſtimant, vt par eſſet; quia penè extinctam fidem habent.

III. TERTIO perpẽdam reſponſum Chriſti Domini, in quo apparet infinita eius charitas & liberalitas erga hominem. Nam loco vltionis de nobis ſumendæ, (vt facere ſtatuerat b *David de Nabal*, quòd ei negaſſet, quæ petiuerat) nos denuò inuitat, vt ea bona ab illo petamus, quæ nobis deſunt, cupiens vt agnoſcamus, quis ſit deus, & quanta eius dona, & excitetur in nobis deſiderium ea petendi. Et propterea Samaritanæ dixit, *ſi ſcires donum*

b 1. Reg 25.

it; eidem, ſicut ipſe mihi dat quicquid peto, mò deſiderabo vt aliquid petat, vt ſtatim illi annuam: ſicut cupit ipſe multum à ſe peti, vt multum mihi det. Ipſe mihi eſt donum, ſiquidem totum ſe mihi gratis donat: & ego illi ero donum, me totum ei donans, non ob aliam mercedem, quam vt illi ſeruiam, in ſæcula. Amen.

PVNCTVM III.

DIXIT a *mulier: Domine, neq; in quo haurias habes, & puteus altus eſt, vnde ergò habes aquam viuam? reſpondit Ieſus, omnis qui bibet ex qua hac ſitiet iterum, qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in æternam.*

a Ioh. 4. 11.

IN hoc Samaritanæ reſponſo proponitur nobis primùm animalis & carnalis hominis effigies, de quo Apoſtolus, b *animalis homo non percipit ea quæ ſunt ſpiritus Dei*, nec intelligere poteſt vltra id, quod oculis corporis cernit; nec aliam aquam viuam eſſe exiſtimat, quam quæ ex fontibus manat, & oculis cernitur. Sed Chriſti tamen proprietas eſt, docere nos ſpiritum à rebus inuiſibilibus ad inuiſibiles, à temporalibus ad æternas, à creaturis ad creatorem eleuare, conſiderantes, in ipſo creatore & rebus cœleſtibus, omnes creaturarum & bonorum terrenorum perfectiones præſtantiori modo,

b 1. Cor. 2. 14.

& absque defectibus illis, & imperfectionibus, quas in his inferioribus admixtas habent inuenire: quare ab ipsa aqua & fonte visibili. docet nos inuisibilia ratiocinari. Et hoc exemplo discemus methodum in mentali oratione circa res huiusmodi visibiles ratiocinandi.

Diuinæ gratiæ proprietates.

QVINQVE admirandas proprietates aquæ viuæ gratiæ suæ, hic insinuauit Christus Dominus, ex oppositione ad aquam corporalem; quas decet nos perpendere, vt eam aquam cognoscamus, desideremus, & toto corde obtinere contendamus,

I. PRIMA proprietas aquæ illius viuæ est, quod sitim sedet in æternum; in quo differt à corporali, quæ ad breue tantùm tempus illam sedat: quia, cum sit corruptibilis, mox consumitur: sed aqua illa viua, quod in se incorruptibilis est, perdurat in anima perpetuò, nisi peccato aliquo lethali, sponte sua illam euomat.

II. SECVNDA proprietas est, quod ita animam satiet, vt aliarum aquarum, & bonorum terrenorum sitim vniuersim extinguat, eo modo quo dixit Christus, c *qui credit in me non sitiet vnquam*, hoc est nec sitiet, nec rem creatam mihi contrariam appetet: quia ego illum satiabo & pro omnibus ei satisfaciam. In quo differt ista aqua à bonis terrenis, quæ parum & breui tempore satiant; ac facilè fastidium adferunt, quia visa sunt, & cito pereunt: sed cœlestia satiant in

c *Ioan.* 6, 35.

æter-

æternum, & abſque vllo faſtidio; quia pretioſa ſunt & ſuauia: adferunt verè faſtidium terrenorum.

III.

TERTIA proprietas eſt, quòd ipſa aqua viua ſit fons, qui ſemper manat; eſt enim intra ipſam animam ipſe Spiritus ſanctus, qui fons eſt gratiarum, Ex quo fonte, vt Chriſtus ipſe ait, d *Flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ*, cum abundantia magnorum donorum cæleſtium. Et ipſamet gratia ſemper impellit ad augmentum, vt propterea de illa dicatur, e *qui bibunt me, adhuc ſitient*, hoc eſt, quamuis rerum terrenarum ſitis extinguatur, ſitient tamen illud bonum, quod tanta ſua voluptate poſsident.

d *Ioan.* 1.38.

e *Ecc.* 24.29

IV.

QVARTA proprietas eſt, quòd ex ipſa anima manet, hæc aqua viua, quaſi ebulliens & magno impetu verſus cœlum ſaltans, inclinat inquã magnâ lætitiâ, velocitate & promptitudine ad res cœleſtes, quia nec ſe à rebus terrenis detineri permittit; nec patitur moras aut dilationes; nec repugnantias admittit aut tædia; nec intra humanum cor vult ſe coarctare, ſed magno impetu vrget foras exire, & ſupra ſeipſam eleuare, vt ſe cum ſua origine, à qua procedit, & quæ DEVS eſt, ſeſe coniungat.

V.

QVINTA proprietas eſt, quòd ſaliat in vitam æternam, nam vt Apoſtolus ait, f *eſt pignus hæreditatis noſtræ* cœleſtis, quam ſperamus; & permanet cum illa in æternum: quo nomine, non ſolùm à bonis corporis differt, ſed etiam

f *Ephe.* 1 14

ab aliquibus donis spiritus, quæ cum vita corporis finiuntur, nec ad æternam vitam perueniunt: qualis est virtus Fidei, & Spei, & aliæ quædam gratiæ gratis datæ de quibus Apostolus g *Charitas nunquam excidit, siue prophetiæ euacuabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia destruetur.*

g 1. Cor. 13. 8.

Ex his considerationibus, magnam huius diuini doni æstimationem concipiam, magnaque desideria illud procurandi, accedens in magno h *gaudio ad fontes Saluatoris*, qui sunt sacramenta, ex quibus hæc aqua, eiusque augmentum hauritur: perpendens, quòd statim atque Samaritana tantas eius aquæ excellentias audiuit, dixit Christo. *Domine da mihi hanc aquam, vt non sitiam, neque veniam huc haurire.* quibus verbis ostendit, se aliquantulum in sua conuersione progredi, desiderans aquam illam viuam sibi oblatam, eamque instanter, ac reuerenter ab eodem Domino petens qui eam obtulerat. Adhuc tamen carnalis & rudis erat, vt quæ ob finem adhuc abiectum (ne videlicet sitiret, & laborem, ad aquam ex fonte illum hauriendam veniendi vitaret) illam petebat. In quo proponitur nobis aliquorum imperfectio, qui cupiunt quidem spiritualia bona; non tam ob illorum pulchritudinem quàm ob aliqua temporalia commoda, quæ ex eis cupiunt sibi euenire, honorum verbi gratia, aut lucrum aliquod, siue vt à melancholia & tristitia liberentur; quales illi sunt, qui sensibiles à Deo

h Isai. 12. 3.

con-

consolationes expetunt, affectu amoris proprij; quò leuius ferant huius vitæ molestias: qui autem perfecti esse desiderant, quærere ac petere hanc aquam debent, propter bona prædicta, quæ in ea sunt, dicentes feruenti affectu. *Domine da mihi hanc aquam, vt non sitiam iterum.*

O DEVS cœli & terræ, da mihi hanc aquam, ne vnquam aliquid aliud sitiam, aut anxiè occuper in quærenda aqua corporalium & corruptibilium bonorum: satis enim mihi sunt spiritualia & æterna. O dulcis IESV fons aquæ viuæ, pone intra animam meam diuinum hunc fontem, qui ebulliat semper, crescat & saltet in vitam æternam. Amen.

PVNCTVM IV.

HIc perpendam admirandam Christi Domini dexteritatem, qua Samaritanam disponebat, vt ea remoueret quæ illam impediebant accipere aquam gratiæ viuam. videns enim eius desiderium, dixit ei: a *Vade, voca virum tuum, & veni huc. quæ respondit: non habeo virum; dicit ei* IESVS *: benè dixisti, quinque enim viros habuisti, & nunc quem habes, non est tuus vir, huc verè dixisti.* I.
a Ioan. 4.16
Circa hoc præsupponimus, hanc mulierem referre eas animas, quæ cum creaturis in continuo sunt concubinatu, concedentes quinque suis sensibus & appetitionibus, quidquid voluptatum effrenatè concupiscunt. Ex quo

initium dedit suæ conuersioni, propè enim est vt curetur, qui moderate fert reprçhēsionem. Et ideò dixit Sapiens, e *quam bonum est, correptum manifestare pœnitentiam: sic enim effugiet voluntarium peccatum.* c Eccl. 20. 4

III.

Alivd statim signum dedit Samaritana suæ pœnitudinis & fidei, æstimationis, quam de Christo Domino conceperat, volens ab eo instrui circa fidem & religionem, de qua eousque fuerat dubia, ideoque dixit, *patres nostri in monte hoc adorauerunt, & vos dicitis, quia Hierosolymis est locus, vbi adorare oportet*: quasi diceret, Domine, quandoquidem es propheta, libera me à dubio, in quo versor, docens in quo loco debeam Deum adorare, & offerre sacrificia, ad illum placandum & illi placendum. Ex quo apparet primam veri pœnitentis curam esse debere cognoscere quæ ad veram fidem cultumq; diuinum pertinēt, quandoquidem f *sine fide impossibile est placere Deo* f Heb. 11. 6 *Respondens autem* IESVS *dixit illi; mulier, crede mihi, quia veniet hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem; sed venit hora & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate; nam & Pater tales quærit, qui adorant eum; Spiritus est Deus, & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare,* quod fuit illi dicere, iam non est ampliùs tua interrogatio necessaria, quo ad locum adorandi Deum, eumque sacrificijs ac ceremonijs, vt hactenus colendi; omnia enim hæc cessabunt: quia Deus

ritas; similes quærit adoratores; qui & spirituales sint & veraces, sicut ipse est. Ac porrò non externo solo cultu contentus esse debeo, quia illud esset corpus sine spiritu, & vmbra sine veritate; præcipuè itaque procurare debeo, internos virtutum actus, qui illi dent vitam; quales sunt fides magnitudinum Dei, cum humilitate & mearum abiectionum recognitione; Spes diuinarum promissionum, cum oratione & petitione earum; amor Dei, cum obedientia & sanctæ ipsius voluntati subiectione, actibusque deuotionis, laudis, & orationis gratiarum. Hoc modo adoratur Deus, sicut ipse desiderat adorari, *nam & Pater tales quærit qui adorent eum.*

O Pater misericordiarum, in cuius manu est inuenire quod quæris, & facere quod desideras, effice vt multi te spiritu & voluntate adorent, quo modo tu vis adorari. Et quandoquidem, eam mihi felicitatem concessisti, vt viuerem in lege gratiæ; concede etiam vt te adorem, non in vno tantum loco, sed vbique; nec tantùm corpore, sed etiam spiritu; non externis tantùm signis sed veritate sequens te, qui es i *via, veritas, & vita,* cui sit honor & gloria in æternum. Amen. i Ioan. 14. 6.

PVNCTVM V.

CONSIDERANDA hic est admiranda Samaritanæ huius conuersio, & mutatio,

quæ

quæ; vt erat rudis in rebus Dei, non est assecuta altitudinem doctrinæ Christi; & ideò dixit, a *scio quia Meßias venit, qui dicitur Christus: cùm ergo venerit, ille nobis annunciabit omnia: dicit ei Iesus: ego sum, qui loquor tecum.* In quibus verbis perpendenda in primis est infinita Christi charitas, qui veritatem adeo altã, & tanti momenti, tam apertè voluerit mulieri illi peccatrici, quamuis sinceræ reuelare quam tamen Scribis & Pharisæis occultauerat; aut certè per ambages & parabolas tantùm, in pænam superbiæ eorum, insinuauerat Sed non minus tamen suauissima eius omnipotentia elucet in mirabilibus illis, quæ in ea muliere operatus est, virtute illius verbi, *Ego sum, qui loquor tecum.* QVO in primis eius intellectum vera fide illustrauit; vt cognosceret, quis esset, qui cum illa loquebatur, & crederet, esset Mesiam, & simul locutus est illi ad cor, ita illud emolliendo, vt præteritam suam vitam detestaretur. Præterea dedit illi viuam gratię suæ aquam, quam illa petiuerat, implens quod promiserat, cùm dixit, *tu forsitan petijsses ab eo, & ille dedisset tibi aquam viuam.* TERTIÒ adeò repleuit illam interno gaudio, vt oblita corporalis aquę ad quam hauriendam venerat & *hydria* ad fontem *relicta abierit* festinanter *in ciuitatem* vt Christi notitiam suis conciuibus afferret, & accederent ad fruendum eo, quo ipsa fruita fuerat. In quo apparet, quantus sit feruor animæ, quam Deus tangit, vt quæcunque habet præ manibus abijciat,

a *Ioan. 4. 25*

I.

II.

III.

vt libe-

vt libera sit, & expedita ad ea præstanda, quæ diuini sunt obsequij, sicut ipsi Apostoli fecerunt. QVARTÒ, dedit illi perfectam humilitatem, qua non recusauit seipsam infamare, vt Christum honoraret; manifestè protestans, quòd secreta malè actæ vitæ suæ illi Christus aperuisset, vt propterea illum tanquam Prophetam acciperent, exemplum nobis præbẽs, Christum prædicandi, vt Apostol. ait b *per infamiam & bonam famam*. QVINTÒ magnam ei prudentiam tribuit, & aquam viuam sapientiæ circa modum ipsum Christũ prædicandi: neque enim dixit; mihi credite, quia vidi Prophetam, qui dubio procul est Messias, sed muliebris suæ imbecillitatis conscia propter quam non existimabat se dignam esse cui fides adhiberetur, solum dicebat, *venite & vos ipsi videte*: & quamuis adiecit *nũquid ipse est Christus?* non id dubitando dixit, sed optando modestè, vt ipsi venientes & videntes, idem crederent, confidens quod Christus esset illos docturus, sicut ipsam docuerat.

Matt. 4.20. IV. b 2. Cor. 6.8 V.

SEXTÒ, Denique tantum spiritum, & feruorem ei in verbis communicauit, vt multi *exirent de ciuitate & venirent ad IESVM*, & crederent in eũ. O diuitiæ diuinę gratiæ! c *O mutatio dextræ excelsi!* quis alius præter te, Deus meus, potuisset tam cito mulieris huius cor immutare, & in ea ac per eam tot admiranda operari? erubesco meam tepiditatem, quando aduerto magnæ huius peccatricis feruorem. Illustra me Domine, immuta, & accende sicut

VI. c Psal. 76.11

hanc Samaritanam, vt tibi seruiam, & magnalia tua ita prædicem, vt fiam dignum instrumentum tuæ gloriæ. Amen.

PVNCTVM VI.

CONSIDERANDVM sextò est, quid discipulis cum Christo Domino in hac occasione euenerit. Nam cùm in ciuitatem abiissent, vt cibos emerent, a *venientes ex ciuitate mirabantur, quòd cum muliere loqueretur:* iudicantes, ex magna humilitate Magistrum suum cum illa miscuisse sermones, statuentes tamen eum de more suo egisse de rebus cœlestibus. Ego tamen, Redemptor mi, etsi humilitatem tuam vehementer admirer, laudo tamen etiam charitatem, qui adeo sollicitè ouem vnam perditam quæris, quamuis totius gregis vilissimam, familiariter cum ea agens, quò ex statu peccati illam extrahas. Adiuua Domine me tuâ gratiâ, vt & ego totum me applicem ad lucrandum tibi tàm paruum quàm magnum, siquidem æquè vtriusq; salutem desideras. Mirati sunt etiam Discipuli, videntes eum solum cum muliere loquentem, quod in ipso erat valde rarum; nihil tamen illi dixerunt, quia quæcunque magister illorum faciebat in veneratione habebant, nunquam malè iudicantes, quicquid ille faceret. Ex quo discēt Superiores cautè agere in huiusmodi colloquijs familiaribus, nisi rarò & graui necessitate vrgente; subditi etiam exemplum accipient ad non temerè iudicandū, nec malè suspican-

I. a Ioan. 4.27

picandum de maiorum suorum dictis & factis, quos debent vt sanctos venerari; iuxta illud Psalmi b *nolite tangere christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari.* b *Psal.* 104. 15.

II.

Interea c *rogabant eum discipuli dicentes, Rabbi manduca, respondit, ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis, meus enim cibus est, vt faciam voluntatem eius, qui misit me, vt perficiam opus eius.* In his verbis aperuit ipse Christus, magnam, quam de Patris sui voluntate exequenda haberet, æstimationẽ; quæ voluntas erat, vt animæ ad ipsum cõuerterentur: siquidem defatigatus & esuriens, nec comedere vult, nec cibum gustare; potiùs dicens, cibum suum esse, voluntatem illam Patris exsequi, idque non quomodocunque, sed magna perfectione, & integritate: quamuis enim eam voluntatem exsequi carò illi constaret; felque & acetum esset illi gustandum, omnia tamen leuia dulciaque reputabat, quòd ea esset eius voluntas, quem ipse tantoperè diligebat. c *Ioan.* 4. 31. 34.

O Dulcis IESV, fac me cibum meum existimare, vt tuam, non meam exequar voluntatem perfectè faciens opus, quod mihi iniungis; & tanta fame cibum hunc animæ manducans, vt cibi corporalis me faciat obliuisci. Hinc etiam Sanctum concipiam timorem, ne mihi dicas Christus, ego cibum manduco, *quem tu nescis*; talem inquam cibum, quem tu non probas, quia tibi non arridet; & ideo non comedis, sicut ego comedo.

Si enim ego ſim inobediens legi Dei, eius inſpirationibus,& ſuperiorum meorum præceptis; non agnoſco cibum, quem comedit Chriſtus, & porrò, nec vita Chriſti viuam, nemo enim poteſt vnitus eſſe Chriſto, niſi cibum eum comedat, quem ipſe comedit.

III. PERPENDAM denique, mox perueniſſe Samaritanos ad Chriſtum; qui magna illos charitate & humanitate excepit, & prædicauit regnum Dei; manſitque apud illos duos dies: vbi ſpirituali hoc cibo famem ſuam, & appetitum ſatiauit, quia multi crediderunt in eum, tanta certitudine, vt nullo cõſpecto eius miraculo diuinis tantum eius ſermonibus ad credendum conuincerentur, *& mulieri dicebant, quia iam non propter tuam loquelam credimus, ipſi enim audiuimus, & ſcimus quia hic eſt verè Saluator mundi*, non Iudæorum tantùm, ſed etiam Gentilium; & hoc ſcimus, quia eius ſufficientia teſtimonia habemus. O Cœleſtis Magiſter, qui per tuam Eccleſiam, hac feruente Samaritana ſignificatam, nobis aperis quiſnam ſis; idipſum etiam nobis intra cor noſtrum dignare per te ipſum aperire. Mane nobiſcum integros duos dies, duo illa charitatis præcepta exactè nos docens, vt illa exactè ſeruantes, perueniamus ad videndum clarè, quod tu ſis noſter Deus & Saluator, cui ſit honor & gloria in omnia ſecula. Amen.

MEDITATIO XXVII.

DE MVLIERE ADVLtera, quam à ſuis accuſatoribus Chriſtus liberans, eius etiam peccata dimiſit.

PVNCTVM I.

CVM a IESVS in templo ſedens populum doceret adducunt Scribæ, & Phariſæi mulierem in adulterio deprehenſam, & dixerunt ei: Magiſter, hæc mulier modò deprehenſa eſt in adulterio, in lege autem Moyſes mandauit nobis huiuſmodi lapidare, tu ergo quid dicis? hoc autem dicebant tentantes eum, vt poſſent accuſare eum. a Ioan. 8. 3.

I. PERPENDENDA hîc primùm eſt Chriſti Domini noſtri manſuetudo, circa familiaritatem cum peccatoribus, & magna eius miſericordia in eorum peccatis condonandis: ſiquidem ipſimet eius hoſtes à Dœmone inſtigati, ex ea laqueum facere conſtituerunt, vt ipſum hac occaſione tentarent, conſtituentes illum adulteræ huius iudicem; exiſtimantes illum miſericordia ſua illius peccatum remiſſurum, etiamſi propterea Moyſis legem, aut conculcare, aut corrigere, aut mutare opus eſſet; vt occaſionem hinc arriperent illum ac-

cuiandi tanquam Moysi & eius legi aduersantem; aut si iuxta legem, adulteram condemnaret, proclamarent ipsi, nõ esse eum adeo misericordem, sicut præ se ferebat. Ex quo gaudium hauriam, quòd mitem adeo & misericordem Saluatorem & Magistrum habeam; ac dicam: exulto, Saluator mi; de tanta ista tua mansuetudine & misericordia, ex qua cupio laqueum fabricare, non ad tentandum te, sicut Pharisæi, sed ad trahendum te ad cor meum, quo mei commiseratione tactus plurima mea grauiaque peccata remittas.

II. PERPENDENDA secundò est Satanæ & eius ministrorum astutia, in tentãdis iustis, parandisque eis laqueis, in ea maximè virtute in qua illi excellunt, vt ad vitium contrarium per excessum eos pertrahãt, efficiantque, vt legem Dei pallio & prætextu illius virtutis conculcent. Nam valde misericordem impellũt, vt prætextu misericordiæ, trãsgrediatur leges iustitiæ; & valdè zelantem vrgent, vt sub specie zeli, vltionem quærat contra leges mansuetudinis: quare necesse est scire, virtutes omnes ita coniungere, vt dum aliam exercemus, aliarum iacturam non faciamus; sed CHRISTVM Dominum nostrum imitemur, de quo ait Dauid, b *propter veritatem & mansuetudinem, & iustitiam deducet te mirabiliter dextera tua:* & iterũ, c *misericordia & veritas obuiauerunt sibi, iustitia & pax osculatæ sunt.*

b Psal. 44. 5.

c Psal. 84. 11.

O Sapientissime Magister, doce me ea

dexte-

dexteritate catenam ex virtutibus construere, vt perfectè vni satisfaciens nullius perfectioni aliquid desit, d *introduc me in cellam tuorum vinorum, & ordina in me charitatem,* vt ita vnius virtutis affectus hauriam, vt non turbent meum iudicium in aliarum detrimentum. d Cant. 2.4.

PVNCTVM II.

IESVS a *autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra.* a Ioan 8.6.

PERPENDENDAE hic sunt facti huius causæ, & huius scripturæ mysteria. PRIMVM inclinauit se Christus Dominus vt scriberet in terra, instar hominis cogitabundi, vt ostenderet, se quæstionem illam non tanti facere, eò quòd tunc temporis ad ipsum non spectaret, in exteriori iudicio huiusmodi causarum iudicem agere; nec se velle illis admiscere, sicut cuidam petenti ab ipso Christo: b *Magister dic fratri meo, vt diuidat mecum hæreditatem, respondit; homo, quis me constituit iudicem, aut diuisorem super vos?* vt nos doceret id quod Apostolus postea dixit, c *nemo militans Deo, implicat se negotijs secularibus*, quæ illum ratione officij alicuius non concernunt. I. b Luc. 12. 14. c 2. Tim. 2. 4.

DEINDE videns Christus, quanta furia illi venissent; vellentq; statim in momẽto pauperem illam mulierem condemnari, ipse moram potiùs trahens, in terra cœpit scribere, vt illi intelligerent, in negotijs grauibus, & præcipuè vbi de honore, & vitâ proximi agitur, II.

non esse properandum, aut præcipitandum, sed maturè ac tranquillè de ijs cogitandum, scribendo, legendo & exactè cognoscendo, quæ ad rem pertinent: facilè enim homines, dum de factis proximorum iudicant, decipiũtur: propterea enim Abrahamo dixit Deus, d *clamor Sodomorum & Gomorrhæorum multiplicatus est, & peccatum eorum aggrauatum est nimis: descendam & videbo, vtrum clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint, an non est ita, vt sciam.* Hoc exemplo vtar, ne aliquid temerè iudicem, (quamuis alij rem certam mihi esse narrent) donec plenè rei veritatem cognoscam.

d *Gen.* 18. 20.

III. TERTIÒ *digito scribebat in terra,* vt reuocaret illis in memoriam eundem se Deum esse, qui digito suo in lapideis tabulis Moysis legem scripsisset, ac porrò scire se, & noscere omnes, qui illam pertinaciter violabant: ac propterea, vt Ieremias ait, e *recedentes à te in terra scribentur. quoniam dereliquerunt venam aquarum viuẽtium Dominum,* & gratiam eius. Et porrò ipse illos in terra scriberet, siquidem accusantes mulierem, quòd legem transgressa esset, ipsi etiam in modo eam accusandi, & in peruersa intentione, quam habebant, eandem legem transgrediebantur. O Iudex iustissime, qui scrutaris hominum corda, scribe in meo sanctam tuam, legem digito tuo, ita vt integrè eam exequar, ne, cum damnatis in terra; sed, cum electis scribar in f *Cælo.*

e *Ierem.* 17. 13.

f *Luc.* 10. 20.

IV. DENIQVE licet ratiocinari, non de ijs quę

Chri-

Christus Dominus scripsit, siquidem nec Euangelista ea expressit, nec sciri possunt; sed de ijs, quæ fas est credere ipsum apposite ad præsentem occasionem scripsisse, sicut de hypocrita dixit, g *quid vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides?* Aut scribebat fortè ipsorum accusatorũ peccata, propter quæ digni erant, qui in terra scriberentur. Sed illi ita passione sua erant excæcati, adeoq; accusationi mulieris immersi, quò sui voti compotes fierent, vt non aduerterent scripturam, si enim aduertissent, fortè fuissent conturbati, sicut h *Rex Balthasar quando aspexit articulos manus scribentis contra candelabrum parietis aulæ regiæ*, sententiam eius damnationis. O Magister cœlestis, clarifica oculos animæ meæ, vt trabes meorum peccatorum videam, ne temerè me alienis immisceam; excita spiritum meum vt ita i *amaritudines* & minas *quas contra me scribis* intelligam in hac vita, vt me emendem & consequar æternam. Amen.

g *Matt.* 7. 3. *S. Ambros. epist.* 76. *S. Hierony. lib.* 2. *cont. Pelag.*

h *Dani.* 5. 5.

i *Iob.* 13. 16

PVNCTVM III.

CVM *Scribæ & Pharisæi perseuerarent interrogantes eum, erexit se & dixit eis, qui sine peccato est vestrûm primus in illam lapidem mittat, & iterum se inclinans scribebat in terra. Audientes autem vnus post vnum exibant, incipientes à senioribus.* a *Ioan* 8. 7.

I. HIC primùm considera prudentiam, &

integritatem Christi Domini nostri in hac responsione, nam nihil contra legem faciens, nec mulierem condemnans, accusatores eius valdè confudit, idq; magna rectitudine, quod significat ipsa eleuatio & erectio, vt rectus stans sententiam pronuntiaret. Simile quid respondit, quando interrogatus, b *num liceret censum dare Cæsari, an non? respondit reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.* Ex quo eliciam affectus gaudij, ob cœlestem hanc Christi Domini nostri prudentiam, petens eam huius virtutis partem mihi concedi, quæ solertia appellatur, qua me à Satanæ astutijs defendam, & hominum calumnias euadam.

b *Matt.* 22. 21.

II. DEINDE considerabo, Christum Dominum nostrum hac sua sententia memorias accusatorum permouisse, vt peccatorum, quorum erant obliti, recordarentur, vt ea videntes, & propriæ conscientiæ accusationem sentientes, desisterent mulierem illam accusare, decet siquidem, eum, qui alterum accusare & condemnare velit, non esse earundem culparum, aut maiorum reum, de quibus alium accusat; item vt omnes discant, peccatoribus compati; siquidem & ipsi sunt peccatores sicut illi; & facilè in idem peccatum ruere ego possum, in quod meus proximus ruit: & non est æquum me murmurationum lapides, calumnias, & ignominias in alium iacere, qui nollem similes alium iacere contra me.

TER-

TERTIÒ perpendam, Christum Dominum nostrum, secundò se vt in terra scriberet inclinasse; vt locum illis relinqueret faciendi, quod debebant, propriæ conscientiæ manibus illos tradens, vt ab illa sententiam propriam audirent. III.

VERVM infelices illi, etsi culpas suas conscientia teste agnouerunt, & propterea erubuerunt, illas tamen coram Christo confiteri, & veniam de illis petere recusarunt, & pudefacti statim ex eius conspectu se subduxerunt. vt hinc appareat, quàm sit atrox propriæ conscientiæ cruciatus; & quantoperè horreat esse coram supremo iudice; ex quo etiam discrimen licet aduertere, inter varios peccatores; quidam enim valdè in suo peccato obstinati; etsi illud agnoscant, & propterea erubescant, non tamen illud confitentur, sed ipsum Deum fugiunt, & ab eo se abscondere quærunt, sicut fecit Adam & vxor eius, quando post peccatum, c *absconderunt se à facie Domini*. Alij verò peccatores inspiratione diuina moti, peccata sua agnoscentes, ad ipsum potius Deum accedunt, & confitentes sua peccata d *Deum sibi propitium esse* petunt.

c Gen. 3. 8.

d Luc. 18. 13.

O Pater benignissime, & Iudex iuste, quamuis culpas meas agnosco, nolo tamen à tuo conspectu me subducere, sicut hi terreni Adami filij, patrem suum imitantes, fecerunt; potius quia peccatorem me agnosco, in tuo conspectu sicut ægrotus coram me-

dico compareo, aperiens cum meo pudore, culpas meas, vt integram earum veniam concedere mihi digneris.

IV. QVARTÒ attendam, etiamsi infelices illi Pharisæi communibus votis & animis contra Christum venissent, non tamen se ita coniunctos subduxisse, *sed vnum post vnum*: quia adeò vnusquisque de proprijs peccatis erubescebat, vt, nulla alterius habita ratione illum relinqueret ac discederet. Inceperunt autem à *senioribus*, vt enim illi sceleratiores erant, ita in ijsdem profundiorem locum inuenit iniquitas, & confusio de ea; vt propterea citiùs se subducere festinarent. Ex quo discam quanta futura sit confusio in hora mortis meæ, & iudicij; & quàm parum iuuare & consolari me poterunt illi, quos habui, peccati mei complices. Hac ergò consideratione diligentiùs in posterum attendam negotio salutis meæ, euitans quamcunque malam societatem, vt me Christo Domino nostro coniungam, à quo tam temporale, quàm æternum meum remedium dependet.

PVNCTVM IV.

a Ioan 8. 11. ERIGENS *autem a se IESVS, dixit mulieri, vbi sunt, qui te accusabant? nemo te condemnauit? quæ dixit, nemo Domine; dixit autem IESVS, nec ego te condemnabo, vado & iam amplius noli peccare.*

I. HIC perpendam primum bis Christum

Domi-

Dominum ſe erexiſſe è loco vbi ſcribebat, ſemel vt Phariſæos aſpiciens ex iuſtitia confunderet, iterum verò vt aſpiceret mulierem & illam ex miſericordia liberaret, vt enim ait Dauid b *oculi Domini ſuper iuſtos*, ſiue contritos peccatores *& aures eius in preces eorum*, vt illis ignoſcat, *vultus enim Domini ſuper facientes mala* ſiue rebelles peccatores, *vt perdat de terra memoriam eorum*. itèm c *alleuat Dominus omnes qui corruunt, & erigit omnes eliſos*, qui erigunt cupiũt, *omnes* verò *peccatores*, qui in peccatis ſuis hærere volunt, *diſperdet*. Et in vtroque eſt ipſe rectus, iuſtus, & ſanctus. Sed poſtquam Phariſæos aſpexerat, iterum ſe inclinauit; ne eos videret, tanquam indigni eſſent, quos ipſe aſpiceret; & qui ſeipſos eius præſentiæ ſubtraherent, qui ea eſſent indigni. hanc verò mulierem aſpexit ex miſericordia, & dimiſit cum bona gratia; quia contrita & humiliata erat. O dulciſſime IESV, aſpice in me oculis miſericordiæ, nec illos vnquam auertas, ſiquidem ex benigno tuo aſpectu prouenit, vt ego à te nunquam recedam.

b Pſal. 33. 16. 17.

c Pſal. 144. 14. 20.

II. DEINDE conſiderabo, qua ratione mulier illa liberatam ſe à ſuis accuſatoribus videns, & ſolam ante Chriſtum Dominum, grauiter de ſuo peccato compuncta fuerit, erubeſcẽs valdè, quod illud admiſiſſet, ſententiamque Domini, in cuius præſentia erat conſtituta expectans: ſed idem Dominus conſolatus eſt illam dicens, *vbi ſunt qui te accuſabant? nemo te con-*

demna-

demnauit? atque si diceret; hoc à me beneficium accepisti, vt accusatores tui recedentes, liberam dimitterent, & quandoquidem illi non te condemnarunt, non ego ero seuerior illis: ideoque nec ego te condemnabo, quia non veni condemnare peccatores; sed illos saluare: ideoque *vade in pace*. Quibus verbis non solùm eam à temporali morte, sed etiam ab æterna, omnia illi peccata condonans liberauit: quia opera Christi Domini fuerunt plena & perfecta, quare dicens se eam nolle condemnare, significare voluit, nec temporali nec æterna pœna illam condemnare; sed ab illa causa, propter quam erat vtramque promerita, illam absoluere.

O dulcissime & benignissime IESV protectio & refugium peccatorum, quid tibi retribuam Domine pro tanto amore & solicitudine, quam erga me habes, d *quis audebit me accusare aut condemnare, si tu me iustificas*, & liberum pronuntias, cur non tuæ misericordiæ fidam, qui in tua præsentia omnem miseriam meam dissoluis, e *redime me à calumnijs hominum*, & ab accusationibus inimicorum meorum, donando mihi liberaliter culpam, ne locum habeat condemnatio ad pœnam; & siquidem tua misericordia est adeò copiosa, nunquam à laudibus tuis desistam, nec me à tuo seruitio propter illam subtraham.

d Rom. 8. 34.

e Psal. 118. 134.

III. PERPENDAM vltimò postremum illud Christi verbū, *noli amplius peccare*. Atq; si illi

dice

diceret, quandoquidem ab hoc te periculo liberaui; non intelligas id factum esse, vt inposterum ea carnis libertate viuas, quâ hactenus; sed vt temperatam, mundam, & castam in posterum vitam ducas, non rediens ad antiqua peccata. Est autem fas credere, sicut accusatores non amplius sunt ausi contra illam agere, Christo Domino ita statuente, ita illam nunquam ad antiqua peccata rediisse; sed in Dei seruitio perseuerasse, non tam pœnæ formidine; quàm eius amore, à quo tantum beneficium se accepisse agnoscebat; cui sit honor & gloria in æternum. Amen.

MEDITATIO XXVIII.

DE ZACHAEI PVBLICAnorum Principis conuersione.

PVNCTVM I.

INGRESSVS a *IESVS perambulabat Iericho, & ecce vir nomine Zachæus, & hic princeps erat publicanorum, & ipse diues; & quærebat videre IESVM quis esset, & non poterat præ turba, quia statura pusillus erat: & præcurrens ascendit in arborem Sycomorum, vt videret eum, quia inde erat transiturus.*

a Luc. 19.1.

I. Hic considerandum est initium conuersionis huius hominis diuitis & potentis inter suos, qui tamen insignis erat peccator, valdéque cupidus & primus ac principalis inter publicanos, qui in populo illo Hebræo magni peccatores habebantur. Initium ergò conuersionis eius, fuit desideriũ quoddam à Deo immissum, videndi & cognoscẽdi Iesum, persuasus, hunc solum aspectum, profectum aliquem sibi allaturum. nec fraudatus est spe sua, quia initium nostræ salutis est, viua fide Christum videre illumq; eo modo cognoscere, quo ille vixit in hoc mũdo per Iericho adumbrato: aspicientes illum pauperem, mitem, humilem, ac pro nobis crucifixum, cuius aspectus non mouet, ad peccata nostra & cupiditates abijciendas. O bone Iesv, da mihi desiderium efficax te hac ratione aspiciẽdi. nam si b *quicunque à veris serpentibus percussus æneum serpentem aspiceret, sanabatur*: multò efficacius si te verum Deum & hominem, imagine peccatoris in cruce pendentem aspexero, ab omnibus meis peccatis liberabor.

b *Num.* 21. 9.

II. Deinde perpendendum est, quàm fuerit efficax desiderium illud *Zachæi*, & quantam vt illud expleret, diligentem adhibuerit, nullam ducens rationem honoris huius mundi, nec curans, quid de illo homines dicerent, cùm diuitem ipsum ac inter suos principalem currentem viderent tanquam puerum, & arborem postea conscendentem; vbi est verisimile, quod transeuntes illum irriserint;

præcipuè cùm ſtatura puſillum aduerterent. Ex quo exemplo diſcam in primis, quando bonum aliquod deſiderium mihi Deus inſpirauerit, conculcandum eſſe mundi honorem, vt illud pro ſalute mea exequar: & ſicut Zachęus fecit, conſcendendam eſſe Sycomorum ſiue ficum ſtultam, vt delitias huius mundi, diuitias & honores calcem, amplectar verò quæ ipſe iudicat ſtulta, qualis eſt crux Chriſti. O bone IESV, qui mei cauſa crucis arborem conſcendiſti, vbi deſpectus & deriſus ab hominibus fuiſti; concede mihi, vt & ego eandem conſcendam arborem, quæ c *electis eſt virtus Dei* & ſapientia, *pereuntibus autem*, & mundi huius *eſt ſtultitia*: certus ſum enim, ſi eam ſpiritu conſcendero, te oculos in me miſericordiæ, ſicut in Zachæum, coniecturum.

Theophil. S.Greg.27. Mor.c.27.

c 1.Cor. 18.

PVNCTVM II.

ET *cùm veniſſet ad locum, ſuſpiciens Ieſus vidit illum, & dixit ad eum: Zachae feſtinans deſcende, quia hodie in domo tua oportet me manere.* a Luc. 19. 5.

PERPENDENDA hic eſt infinita Chriſti Domini charitas & miſericordia, quæ in hoc opere luxit, dum publicani illius deſiderijs adeò abundè ſatis fecit, vt non ſolùm permiſerit ſe ab illo videri, ſed etiam ad illum ſe inuitarit, quod cum nullo alio eum feciſſe legimus. vnumquodque horum morborum, proprium habet myſterium expendendum. PRI I.

MVM, proprio eum nomine *Zachæum* compellat, vt ostenderet se eum etiam nunquam antea visum, benè tamen noscere, eiusque nomen tenere, & scriptum illud esse in libro vitæ. optabat etiam vacuum illud implere, quod in illo nomine continebatur, *Zachæus* enim significat purum, vel iustificatum, quod propterea nomen falsò priùs vsurpabat, eò quod impurus esset, iniustus, & sordidus: sed ad primam Christi Domini compellationem cœpit purificari, vt iustus esset ac purus.

II. DIXIT deinde: *festinans descende*, vt ostenderet magnam propensionem, quam ad eius iustificationem perficiendam habebat; nec velle se punctum temporis, & occasionem illum iustificandi, quæ occurrebat, negligere, sed priusquam feruens illud desiderium frigesceret, velle illud explere. docens hoc facto eos, qui in animarum conuersionem incumbunt, quamprimùm illas Deo impelli vident, festinare, & vrgere vt cõcepta proposita, opere exequantur, priusquam aut ventis tentationum concrescant, aut persecutionis æstu marcescãt. Et propter eandem causam, vult Christus Dominus, vt quæ ipse inspirat desideria, sine mora & magno feruore exequi curem; &, si in alto loco sum constitutus, descendam & me humiliem; si hæreo, vt pergam velociter ad explendum quod ipse præcipit. O Saluator mi, qui nomen illud tibi accepisti, b *Accelera*, Festina quæso me iustifi-

b *Isai. 8.3.*

care,

care, ac omnes peccatores quos tua inſpiratione tetigiſti; tanta nos efficacitate permouens, vt mox copioſam gratiam obtineamus. Amen.

III. TERTIO dixit: *hodie in domo tua oportet me manere*. non ait cras, aut alio die, ſed *hodie*, non enim placet illi ſi bona propoſita in diem ſequentem reiiciantur, quando poſſunt hodie expediri, quia hodierna dies eſt ſecurior, craſtina incerta; & ideò vult hodie cum feſtinatione & feruore nos agere de ipſo recipiendo hoſpitio, quia fortè cras vellemus, & non poterimus, aut certè, præteribit ipſe, noſque relinquet in altis, quia oblatam occaſionem illum habendi, negleximus. Quare anima mea c *hodie ſi vocem Domini audieris, noli obdurare cor tuum*: qui enim hodie te vocat, fortè cras non vocabit, & ſi hodie cùm ſe offert vt hoſpes ſit in domo tua, tu hoſpitio non recipis? fortè quando tu illum vocaueris, & inuitabis, ille non veniet.

c Pſal. 94.8.

IV. SED præ omnibus valdè eſt dulce illud verbum *oportet*: quaſi ipſius Chriſti Domini interſit omninò manere in domo Zachæi. O dulciſſime IESV, multò magis Zachæi quàm tua refert; nam tu noſter es Deus, & d *bonorum noſtrorum non indiges*; & ſi quis hoſpitium tibi deneget, inuenies mille qui in ſuo te libenter excipiant: Zachæo autem, ſi tu deſis, omne defuerit bonum, cur igitur dicis *oportet me* in domo tua manere? verè

d Pſal. 15.2

amor, Deus meus, quo nos prosequeris, in causa est, vt dicas, tua referre, quod maximè interest nostra; accipis enim nostra bona & mala, atque si essent tua; & quandoquidem ita est, quòd oportet te in domo mea esse, ô Domine, ingredere eam, quia plurimum mea refert, vt tu eam ingrediaris; & hoc ipsum tu accipis, quasi tua intersit.

V. DENIQVE ait oportet me *manere*, hoc est, ex instituto in ea esse, donec opus perficiā, quod intendo; quod enim tanti momenti est, non obiter, sed ex instituto, & quasi sedendo, id efficit Christus. Et quamuis venire festinet, non tamen festinat exire, nisi ab anima quæ illum excepit, excludatur. O fili patris æterni, cum quo simul ad animā e *venis, & mansionem apud eam facis*, veni Domine ad meam & mane in ea constanter, ita vt nunquam tu eam deseras, nec illa in eam deueniat insaniam, vt à se te repellat. Amen.

c Ioan. 14. 23

PVNCTVM III.

ET *festinans Zachæus descendit, & excepit illum gaudens. Et cum viderēt omnes, murmurabant dicentes, quòd ad hominem peccatorem diuertisset.*

I. HIC primùm considerabo obedientiam Zachæi expeditam, & cum gaudio, vt expleret, quæ dixerat Christus. Prius indignum se iudicabat, qui talem hospitem inuitaret; nec ausus est id petere; contentus si vel illum videre liceret: at cùm eius expertus esset modestiam

& affa-

& affabilitatem; audiſſetque adeò dulcia verba, quæ illi dixit; ſtatim plenus gaudio, omni timore reiecto illi paruit, eumque excepit hoſpitio. Hinc diſcam promptè & cum gaudio voci Dei obedire, quando ille a *ſtat*, vt ipſe ait, *ad oſtium* animæ meæ *& pulſat*, cupiens *ad illam intrare & cœnare cum illa*. Si enim moras traxero: eueniet mihi quod ſponſæ, quæ poſtquam moras traxerat in aperiendo b *pulſanti ſponſo* quando tandem *ſurrexit, vt illi aperiret, iam ille declinauerat & tranſierat*. a *Apoc.* 3 20. b *Cant.* 5. 5. 6

II. DEINDE ignorantiam & malitiam perpendam eorum, qui de hoc Chriſti facto murmurabant; quia temere iudicantes vt imprudentem eum & parum circumſpectum condemnabant, *quod ad hominem peccatorem diuertiſſet*. Quia ignari & ſuperbi murmuratores, finem ignorabant, ob quem id feciſſet, & indignum Chriſto iudicabant, quod maximè ipſius erat officij. Non eſt ſiquidem res indigna medico, vt domum accedat ęgroti, ipſumque viſitet, ac ſanitati reddat. *Omnes* autem *murmurabant*, quia cùm incipit aliquis murmurationem, ſtatim ſe ad alios diffundit, & omnes inficit imperfectos. At Chriſtus Dominus noſter, quamuis haſce murmurationes audiret; & aliàs ex cauſa ſimili contra ſe fuiſſe murmuratum ſciret, nihili tamen illas duxit, nec propterea à familiari cum peccatoribus conuerſatione abſtinuit quò illos lucraretur potius dixit c *non eſſe opus valentibus medico, ſed malè habentibus*. O medice ſupreme, qui c *Matt.* 9. 12.

cœlo venisti, non vt iustos, sed vt peccatores ad pœnitentiam, qua indigebant, vocares, veni visitare animam meam, quæ malè habet, vt gratia tua illam restituas sanitati.

PVNCTVM IV.

STANS *autem Zachæus dixit ad Iesum, ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus, & si quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum.*

I. CONSIDERABO hic primùm, quàm fuerit perfecta publicani huius cõuersio; perpendens Christum Dominum nostrum siue ante, siue post conuiuium locutum fuisse cum illo, suauiterq́; & ijs rationibus vitæ mutationem persuasisse, vt cor eius deprędatus in aliud omninò trãsmutaret: quo exemplo nos docet qua ratione nobis sit cum peccatoribus agendum in huiusmodi occasionibus; vt corporis cibis ab eis acceptis, animæ cibum ad salutem necessarium eisdem præbeamus.

II. CONSIDERABO deinde firma illa & adeò efficacia Zachæi proposita, vt factum putaret, quod facturum se statuebat. Non enim ait, *dabo, & reddam*; sed *do* & *reddo*; & reipsa rem executus eam adeò certam reddidit, atq; si facta tunc esset. Cui simile illud est Dauidis: a *In matutino interficiebam omnes peccatores terræ*. Adeo enim firmiter id facere statuebat, vt iam pro facto reputaret. Simili ergò animi firmitate vitæ meæ emendationem proponam, diuinâ ad id gratiâ adsistente, ita vt sta-

a *Psal. 100. 8*

tim

tim renouationi eius manum admoueam, dicens eum Dauide: b *Nunc cœpi*: cui mox adiecit: *hac mutatio dexteræ excelsi.* Nam si verè & ex deliberato animo dixero: nunc volo incipere: statim sequetur cordis mutatio, accedente manu omnipotentiæ Dei, & gratiâ suâ faueat iuuetque.

b *Psal.* 76. 11.

III. SED eadem animi firmitas adhuc pluris æstimanda est, quòd fuerit in materia non qualicunque, sed difficili admodum; nec tali quæ ipsum tota ad exequendum obligaret; sed etiam quam ex solo consilio & sua sponte, cùm alias non teneretur, facere decreuerat. Nam cùm prædiues esset, valdeque suis addictus diuitiis, quarum aliquam partem (quæ ipsius erat auiditas habendi) illicitè acquisiuerat extemplò tamen facultates omnes in duas æquales partes diuidens, alteram omninò pauperibus elargitur pro suis peccatis: ex altera verò ita soluere statuit, quicquid ex iustitia debebat; vt pro maiori conscientiæ suæ tranquillitate *quadruplum redderet.* Ac porrò ex omnibus facultatibus, quas habebat, valdè exigua illa pars superesset: & quasi omnib⁹ renunciaret, & se spoliaret, vt Christum Dominum perfectè sequeretur. O mundi Saluator, quam verum esse ostendis, licet sit c *difficilius diuitem in regnum cœlorum intrare, quàm camelum per foramen acus*, id tamē *esse Deo possibile, quod hominibus est impossibile.* O quàm possibile, imò quàm facile & iucundum fuit huic diuiti per gratiam tuam, subitò se rebus omnibus

c *Matth.* 19. 24.

ſpoliare, vt per anguſtam pœnitentiæ portam ingrederetur. Fac mihi quæſo per gratiã tuam poſſibile, quod imbecilli naturæ aliàs eſt impoſſibile.

IV. VLTIMÒ conſiderabo, *Zachæum* non inaniter, aut vt ſe oſtentaret, hanc animi ſui minutam rationẽ Chriſto reddidiſſe, ſed ex animi demiſſione, quò ipſi Chriſto tunc mentis ſuæ illud decretum, ſi bonum eſſet probaretur; tum ab eodem in rebus & actionibus ſuis dirigeretur. Hoc nos exemplo inſtruens, Confeſſarijs noſtris ſimilem rationem eorum, quæ facere decreuimus eſſe reddendam: quo exactiùs ſecuriusque in bonis procedamus: Et ipſi Deo nominatim eadem proponamus, dicentes: Deus meus hæc per tuam gratiam concepi propoſita: ſi placet tibi ea, vt exequar, adiuua ad exequendum: ſiquidem qui opus incepit, eidem incumbit abſoluere, & ad perfectum deducere.

PVNCTVM V.

a Luc. 19. 9. AIT IESVS a *ad Zachæum: quia hodie ſalus domui huic facta eſt: eò quod & ipſe ſit filius Abrahæ. Venit enim filius hominis quærere, & ſaluum facere quod perierat.*

IN hac reſponſione eſt conſiderandum, ea Chriſtum Dominum Zachæi vota approbaſſe; & ſanctificaſſe non ipſum tantum, ſed totam etiam familiam. Cùm enim ipſe ſit vera ſalus, ſi in domum aliquam ingrediatur, totam ſaluat atque ſanctificat, eam quaſi propriam ſibi

faciens:

faciens: quod hîc per illius caput, qui Zachæus erat, præstitit. Vt boni exempli efficacem virtutem nobis proponeret. Nam Zachæo ad Deum conuerso, omnes famuli, & domestici, ac familia vniuersa, eum secuti sunt. & propterea fortè dixit Christus: *Hodie salus illi domui facta est:* eo quod Zachæus esset filius Abrahæ, eius Fidei imitator, & obedientiæ, & liberalitatis: & ideo tota domus & familia ipsum est imitata. Ex quo desideria concipiam bonum omnibus præbendi exemplum, tali enim occasione vti consueuit Christus ad multos conuertendos. Est tamen certum, præcipuam horum omnium eam fuisse causam, quam ipse Christus subiunxit: Quòd filius hominis venerit quærere, & saluum facere, quod perierat. *Sicut Meditat. 49. de Oue perdita, ampliùs expendetur.*

Præparatio ad sacram Communionem.

QVICQVID hactenus in hac historia est dictum, licet ad sacram communionem in hunc modum applicare. PRIMVM enim considerabo: sicut Zachæo vehementer desiderante Christum Dominum hospitio recipere; sed ob propriam indignitatem id petere non audente eius desiderium Redemptorem nostrum permouit, vt seipsum ad illum inuitaret; quia pluris ipse desideria facit, quàm verba: ita me decere vehementia desideria Christum Dominum in hoc sacramento recipiendi concipere, & exemplo Zachæi contendere, eundem priùs Fidei oculis videre, perpendentem, quanta bona in hoc mundo, quo-

cunque ingrederetur perficeret; moxque sanctissimæ crucis arborem conscendentem, aliquas mortificationes amplecti, quæ eundem Dominum prouocent, vt sibi complaceat ingredi animam meam.

II. ET mox mihi effingam, eum dulcissima illa verba ad me dicere: *Festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere:* perpendam igitur, ipsum, ante quàm ad me ingredi velit, exigere, vt festinem, magno feruore domum meam priorem ingredi, eamque præparare, verrere, & sacra Confessione purgare, ac virtutibus, vt tantum decet hospitem, exornare, admirans simul, eundem tantum Dominum apertè protestari, quòd *oporteat ipsum quasi ipsius referret in domo mea manere*, cùm tam ego sim vilis & miserabilis. Ex quo eliciam: quamuis ipse in hoc sacramento veniat, vt me ad se inuitans, gratiæ suæ dona mihi communicet; simul tamen velle à me, sicut à Zachæo, inuitari: conuiuium verò, quod à me expectat, & quo ipse valde delectatur, illud esse, vt inflammatis amoris desiderijs, animi gratitudine, laudib', & spirituali gaudio illi sim præsens: magna etiam spe concepta, quòd ipso veniente, sanitatem integram & sanctitatem sim adepturus.

III. DEMVM plurima tanto Domino fideliter seruiendi proposita ei offeram, tam in rebus misericordiæ, quàm iustitiæ; nec solùm in ijs, quæ ille præcepit; sed etiam quæ consuluit: quicquid etiam habeo, & meipsum eidem

offeram,

offeram, qui seipsum adeò liberaliter mihi tradit. Et hæc omnia desideria ei offerens, supplex petam, vt ea probet. O dulcis IESV, qui in hoc sacramento, ad pauperem domum meam venire dignaris, vt mansionem in ea facias, dic ei, quæso, omnipotentia verbi tui: quia *hodie huic domui salus facta est*; eiusque familiam totam & facultates sanctifica, vt placeat tibi in eadem in æternum permanere, Amen.

MEDITATIO XXIX.

DE MVLIERE CHANAnaea, cuius filiam Christus à Dæmonio liberauit.

PVNCTVM I.

SECEDENTE IESV a *in partes Tyri & Sidonis, ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamauit dicens ei: Miserere mei Domine fili Dauid, filia mea malè à Dæmonio vexatur.* a Matt.15.21 Marc.7.26.

PERPENDENDAE hîc sunt virtutes, quæ in huius mulieris oratione eluxerunt, vt eas, quòd insignes valdè fuerint, imitari studeamus.

PRIMA fuit magnæ FIDEI & CONFI- I.

DENTIAE: ostendit enim quàm præclarè de Christo Domino sentiret, quem Dominum & Messiam confitebatur; adeoq; potentem, vt vel sola voluntate, aut mandato eijcere Dœmonia posset. Quare non dixit: Ora pro me; sed, *miserere mei, adiuua me*, breuissimis verbis miseriam suam explicans ei, quem credebat posse adferre remedium.

II. SECVNDA virtus fuit magnæ CHARITATIS qua filiæ calamitatẽ, propriam suam æstimabat. ideo enim non dixit: miserere filiæ

III. meæ & iuua eam; sed *mei*, & *adiuua me*. IMò & HVMILITAS hîc eluxit, quia suis fortè peccatis potius quàm filiæ, eius calamitatem tribuebat.

IN duabus his virtutibus eminent Sancti, proximorum incómoda, vt propria æstimantes; Parentes, filiorum; Superiores, Subditorum; & Subditi, Superiorum, & simul fatentes, ob propria sua peccata alios à Deo puniri.

IV. EX eadem hac animi demissione profecta illa REVERENTIA est, qua vsa est in orando. Nam teste S. Marco; b *Procidit ad pedes eius*, & eum adorauit.

V. DENIQVE magnum adhibuit in orando AFFECTVM & CONSTANTIAM, quam tum clamores ex cordis affectu prodeuntes; tum ipsa post eum petitionum & obsecrationum suarũ improba repetitio satis prodebant. His insignibus virtutibus orationẽ meam ex-

I. ornare contendam: & cùm vitio aliquo super-

biæ,

biæ, gulæ, aut iræ me vrgeri sensero; ad ipsius Christi pedes prostratus semel & sæpius repetam: *Domine fili Dauid, miserere mei, quia* anima mea *malè à Dœmonio*, & graui superbia *vexatur*, adiuua & libera me. Et pari ratione, cùm proximum aliquem, qui me consuetudine aut iure aliquo contingit, alicui vitio succumbentem perspexero, eius miseriam, vt meã propriam accipiens, eidem Christo Domino dicam: *Domine fili Dauid miserere mei, quia* anima fratris mei *malè à Dœmonio torquetur*. Adiuua me, nam, si illius misertus, eum eripueris, me eripueris: eius enim calamitas, mea etiam est calamitas; quia meis peccatis eam omnino tribuo.

PVNCTVM II.

QVI, IESVS *non respondit ei verbum: At illa venit, & adorauit eum dicens: Domine adiuua me: qui respondens ait illi: non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.* Neque decet, beneficia, & gratias, quæ Iudæis tanquam filijs conferuntur, Gentibus, qui vt canes ea non agnoscerent, conferre. *At illa dixit: etiam Domine, nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum.*

HIC perpendenda sunt, tum quæ Christus ipse, tum quæ Chananæa in hoc suo congressu fecerunt. Nam Christus ad Chananææ clamores, atque si eius petitiones nihili faceret, tacebat: non quòd eas reipsa cõtemneret; sed vt I.

ea di-

ea dilatione desideria eius crescerent, & affectus. & in ipso progressu etiam indicia dedit negandi, quę illa petebat, quasi ei exprobraret, quòd canis esset, & indigna, quæ tale quid impetraret: quod probandi, & eam humiliandi causâ obiecit: quò magis ad accipiẽdum quod petebat disponeretur. Quando enim Deus nos humiliat, signum est, teste S. Bernardo, quòd nos velit exaltare; & quos sic probat, signum est etiam eos esse vasa solida valdeque capacia: Debilibus enim potiùs statim tanquam infantibus, quod petunt, elargitur: robustiores autem, quorum virtutem habet perspectã, probat, nunc differendo, quæ petunt; nunc duriori aliqua & aspera respõsione; sicut propriam matrem suã in Nuptiis probauit: quò tali exemplo discamus, non abiicere animum, etiamsi non pro votis cito exaudiamur.

Serm. 34. in Cant.

II. DEINDE in quibus virtutibus Christus Chananæam probauit? in patientia, humilitate & constantia, quæ veræ virtutis lapis sunt Lydius: quas illa excellenter hîc exercuit, & valde prudenter. PRIMVM enim etiam duris & asperioribus verbis excepta; nec turbata nec indignata fuit, aut conquesta; nec murmurauit: Nec propterea à sua petitione destitit; sed magnâ animi cõstantiâ petendo perrexit. DEINDE rara animi demissione confessa quod erat; dixit: *Etiam Domine*: fateor me canem esse, ac gentilem, & catellum inutilem: Imò vlteriùs progressa in humilitate est. Nam etsi catelli comedere solent de micis, quæ cadunt de

menſis

mensis dominorum suorum; ipsa tamen nec earum dignam se esse existimans, nō petijt vel aliquam sibi micam dari; sed id prætermittens, liberalitati & misericordiæ ipsius Domini se se permisit. TERTIÒ prudenter omnino ex verbis ipsius Christi, & ex propria sua vilitate rationes & causas deduxit, vt feliciter expediri impetraret. Dicens: Si canis ego sum, Domini non filios suos tantùm sustentant; sed catellos etiam suos micis, quæ ex eorū mensis cadunt, alere cōsueuerunt. Hoc ego etiam spiritu Christo dicam: O Rex cœli, qui in regno tuo mensæ tuæ beatitatis assidens, filios tuos splendidè pascis, non est mensa tua sicut auari illius & epulonis diuitis, ex cuius micis nemo fuit, qui mendico & esurienti Lazaro daret: nam etsi ditissimus es, non tamen auarus, sed liberalis; non parcus, sed profusus & potius prodigus; ad tuum ecce conspectum vt catellus tuus accedo, buccellam panis aliquam expectans, quæ ex ista mensa tua cadit pro ijs, qui in hac vita degunt. Fateor Domine, Sanctum non esse mittendum canibus, quando ad lacerandum illud quærunt: sed ego, Deus meus, illud cupio, vt desinam esse canis: ideoque cœlestem panem peto, qui ea virtute pollet, vi ex canibus filios tuos faciat. Huius, quæso, panis aliquam mihi partem largire, quamuis non sim eo dignus: qui tam es liberalis ad dandum tuis domesticis, quicquid habes.

PVNCTVM III.

TVNC *respondens* IESVS *ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis.* a *Et propter hunc sermonem vade; exijt Dœmonium à filia tua: & sanata est filia eius ex illa hora.*

a Matt. 7. 29.

I. PERPENDE hîc, quantoperè Christus recreatur humili aliqua, tolerante, & confidente anima! quomodo eam laudet! quomodo extollat, eiusque votis annuat! dans illi quicquid petit. Hunc affectum expressit ipse, cùm dixit: *O mulier, magna est fides tua.* O quantam fuisse necesse est, quam tantus Deus *magna* nomine insignit! Apostolos sæpè Christus *modicæ fidei* homines appellauit: hanc appellat mulierem *magnæ fidei.* O Domine infunde mihi viuæ huius fidei celsitatem, fiduciamq; de bonitate tua certam, qua tibi, sicut hæc mulier, placeam.

II. SIMILITER considera, Deum laudare, & honoribus prosequi eos, qui tanta hac fide pollent; quia ipsi eâ Deum honorant, & glorificant, sentientes de eo altè in bonitate & eius prouidentiæ sese committentes: est autem Deo familiare eos honorare à quibus honoratur.

III. DENIQVE obseruandum est verbum illud: *Propter hunc sermonem vade: exijt Dœmonium à filia tua.* Eâ enim sententia videtur Christus expulsionem Dœmonis humili Chananææ verbo tribuisse: quia vera humilitas terret

Dæmones, cogitque fugere è corporibus & animabus. O Redemptor mi, pone in corde meo & in lingua mea verba humilitatis veræ, quibus in virtute & nomine tuo expellam ex mea & proximorum meorum animabus omnes Dæmones, à quibus vexamur, quò ab eius seruitute liberati, in iustitia & sanctitate seruiamus tibi. Amen.

MEDITATIO. XXX.

DE SERVO CENTVRIONIS à Christo Domino sanitati restituto.

CVM introiisset IESVS Capharnaum. a *Centurionis cuiusdam seruus male habens, erat moriturus: qui illi erat pretiosus. Et cùm audisset de* IESV, *misit ad eũ Seniores Iudæorum* b *rogans eum & dicens: Domine puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur.* — a *Luc.* 7.2. b *Matt.* 8.6.

I. PERPENDE hîc primùm Centurionis huius pietatem: qui adeò solicitus erat de sanitate, non filij, sicut Cananæa, sed serui; magna etiam charitate prosequens paruulos: præter multa alia pia opera, quæ præstabat, Synagogas Iudæis ædificans & alia multa beneficia in eos, etiamsi gentilis esset, conferens.

II. DEINDE considera profundam eius hu-

militatem, qui non est arbitratus se dignum, qui antè Christum compareret, aut per se ipsum accederet: abiectè de se, altissimè verò de Christo sentiens. & licet Seniores illi ab ipso ad Christum missi, dicerent, dignum eum esse, cui gratia petita conferretur, ob multa bona quæ ipsis præstitisset: ipse tamen bonorum, quæ prestitisset, oblitus, indignum se eius conspectu iudicauit.

III. Tertiò magna fuit eius fides, & confidentia: qui satis sibi esse existimauit, quòd serui sui necessitatem, quia paraliticus esset, & malè torqueretur, Christo Domino proposuisset: nihil dubitās posse ipsum etiam absentem seruū sanitati reddere: adeoq; benignum esse ac misericordem, cui satis esset: eam calamitatem cognoscere, etiamsi non peteretur, vt ei subueniret. Ex quo discam rationem cum Christo Domino agendi, quę non tam est posita in verbis, quàm in affectibus; nec tam in præsumptuoso ad eundem accessu, quam in humili ab eodem ob reuerentiam recessu: sic enim recedere, appropinquare est. Vnde S. Matthæus refert, Centurionem accessisse ad Iesum, quò significaret, non corporis passibus, sed spiritûs ad Christum esse accedēdum actibus scilicet affectibusq; fidei, fiducię, humilitatis, reuerentiæ & charitatis. O Deus animæ meæ da mihi sicut Cēturioni huic, propriæ cognitionis lumen: vt quodcunq; bonum perfecerim oblitus, inutilem me seruū semper agnoscam, indignumque, qui in tuo conspe-

ctu

ctu compaream: sic tamen obtinere deside-
ro, vt non ita pusillanimitate retraham, quin
vera accedam charitate. Ecce Domine seruus
meus, qui est corpus meum, quod ministrare
mihi deberet, est paraliticum, valdeq; ad mi-
nistrandum spiritui ineptum, mancum & ad
virtutum opera deficiens: Et nisi huic eius ne-
cessitati subuenias, nemo poterit me ab ea eri-
pere.

PVNCTVM II.

ET *ait illi* IESVS: a *ego veniam & curabo* a Matt 8.7.
eum b *& cum* reipsa *iret* versus domum d Luc. 7. 6:
Centurionis, *& iam non longè esset à do-
mo, misit ad eum Centurio amicos dicens: Do-
mine noli vexari; non enim sum dignus, vt sub
tectum meum intres: propter quod, & me ip-
sum non sum dignum arbitratus, vt venirem
ad te: sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer
meus.*

I. PRIMVM hîc perpende Christi Domini
benignitatem, & quanto pauore humiles &
paruulos prosequatur: parui omninò faciens
potentes & superbos: Nam Regulo, qui c *ro-
gabat eum, vt descenderet & sanaret filium e-* c Ioan. 4. 48
ius, etsi principi alias & per seipsum veni
enti, & *filij sanitatem* petenti; asperiùs ta-
men respondit, & incredulitatem obiecit:
Centurioni tamen, qui de se humiliter sen-
tiens, indignũ se iudicabat; qui id à Christo pe-
teret, benignè respondit, seque offert ad id et-
iã quod non petebatur; ac reipsa ire cœpit versus

III.

DENIQVE attende, qua ratione Centurio ex sui ipsius cognitione ad excellẽtes aliarum virtutum actus ascenderit, Christum ipsum adiectis illis verbis extollendo: *Ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites; & dico huic, vade, & vadit; & alij veni, & venit.* Ego, inquit, homo sum terrenus, eius conditionis, vt alijs subsim: tu verò homo es cœlestis, Deusque infinitus, omnibus superior qui nemini subes sed omnibus praees: quare non sum dignus ad quem, vt pote vilissimum, tantus Dominus veniat. Quod si verbo meo milites, seruique mei obediũnt: multò promptiùs verbo tuo vniuersæ obedient creaturæ, & ipsi morbi parebunt: quare dicente te: venite, venient; dicente, abite; discedent. Huius Centurionis exemplum imitans, ex ijs quæ in me experior, intelligam f *quam admirabilis facta sit scientia* eius quod potest Deus, *ex me*, exultaboque de excellentia ac potestate eius, Gaudeo Saluator mi, supremum te esse Monarcham, cui omnes obediant: tantamque esse potentiam tuam, vt te efficaciter dicente, fiat hoc ad nutum pareatur tibi, fiatque quod iubes. Largire, quæso, & mihi hanc supra facultates animæ meæ potestatem, vt me aliquid quod obsequij tui sit imperante, absque mora ipsæ obtemperent; & si imaginatiuæ præcepero, hoc imaginare, id statim præstet; si illud imaginari prohibuero, mox desistat; & dicente me appetitionibus meis, hoc appetite; id faciant; & si, dixero, illud detestamini, sta-

f *Psal.* 138. 6

tim illud detestentur, vt in omnibus sanctissimam tuam sequantur voluntatem. Amen.

PVNCTVM III.

a Matt. 8. 10 AVDIENS *autem* IESVS *miratus est; & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient & recumbent cum Abraham, & Isaac & Iacob in Regno cœlorum:* qui *autem Regni filij* esse debuissent, *eijcientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. & dixit* IESVS *Centurioni: vade, & sicut credidisti, fiat tibi. & sanatus est puer in illa hora.*

I. PERPENDE hîc primùm Christum Dominum admiratum, quoad externa signa, fuisse, quò nos doceret, humilitatem, fidem, heroicāque virtutem adeo esse admirandam, vt sufficiens esse videatur admirationem ei adferre, qui est super omnia admirabilis: idque multò magis, cùm eædem virtutes in seculari quopiā & mundi huius hominibus inueniuntur, quales Capitanei, Centuriones, & milites sunt quare magnus ad eas virtutes amoris affectus est nobis concipiendus.

II. DEINDE expende, Christum Dominum laudasse fidem huius Centurionis, vt illum eo honore afficeret, quòd toto tempore suæ prædicationis *tantam fidem non inuenisset in* toto populo *Israel*; eaque erubescere eos faceret, quos ratione sui status & conditionis magis

humi

humiles, pios, Deoque ſubiectos eſſe oportebat. Ex quo magnum concipiam timorem ob cordis mei duriciem circa gratitudinem ob accepta tot beneficia. O mi Rex benigniſſime, ne patiaris me ad fidem tuam ſanctam vocatum, & vt filius tuus per gratiam eſſem, meâ culpâ ab ea excidere, & Regno tuo expulſum ad exteriores eijci tenebras, extra lucem tuam, & ab amicitia tua ad lacus Inferni tenebroſos, vbi fletus cõtinuus & rabies inuenitur. O vtinam plurimi ex Indijs Orientis & Occidentis ad Fidem tuam perueniant, vt Eccleſia tua regnumq; cœlorum plurimis Iuſtis repleatur: ſed ne Domine permiſeris eos qui iam vocati & in Eccleſiam tuam iam ingreſſi ſunt, ex ea egrediantur, & à Regno, ad quod eos vocaueras, excludantur.

III.

DENIQVE perpendam, quàm plene benigneque Chriſtus Dominus Centurionis votis annuerit, illo ſolo verbo ſanitatem eius ſeruo reddendo, *Fiat tibi ſicut credidiſti.* Nam, vt Regius ait Propheta: b *voluntatem timentium ſe faciat Deus*, Timeam ego & reuerear te, Deus meus; vt meam digneris voluntatem facere vel in hoc ſolo, vt tuam ego exequar ſemper, Amen. b *Pſal.* 144. 19.

MEDITATIO XXXI.

DE MVLIERE A FLVXV sanguinis sanata.

a Marc. 5. 25. a Matt. 9. 20. MVLIER a *quæ erat in profluuio sanguinis annis duodecim, & fuerat multa perpessa à compluribus medicis, & erogauerat omnia sua, nec quicquam profecerat, sed magis deterius habebat; cùm audisset de* IESV, *venit in turba retrò, & tetigit vestimentum eius, dicebat enim: Quia si vel vestimentum eius, tetigero, salua ero. &* b Luc. 8. 44 b *accedens retrò tetigit fimbriam vestimenti eius, & confestim stetit fluxus sanguinis eius.*

I. HIC perpendenda primùm mulieris huius miseria, exiguumq́; eiusdem à terrenis medicis remediũ; ita Deo disponente, vt ad cælestem medicũ, qui etiam incurabiles animi & corporis morbos sanare potest, accederet; nihil enim illi est impossibile. In ea itaque muliere considerabo animã meam, maligni sanguinis fluxu laborantẽ, amoris videlicet proprij, cupiditatum, affectionum inordinatarũ: fluxu superbiæ, iræ, & innumerabiliũ aliorum c Osee. 4. 2 vitiorum & peccatorũ, donec c *sanguis sanguinem tãget*, tanto impetu prodeuntiũ, vt nulla sit vis in terra, quæ furenti eorum cursui possit resistere; nisi Deus manu sua illũ cohibeat.

O Su-

O ſupreme & omnipotens medice, reſpice fluxum hunc ſanguineorum peccatorum, quo vexor: & quem nullum terrenum remedium ſiſtere valet, cœleſte illud mitte, quo ſanitati omninò reſtituar.

II. PERPENDENDA deinde eſt inſignis eiuſdem mulieris fides & fiducia. Nam etſi experientia didiciſſet, infirmitatem ſuam eſſe incurabilem, cùm primùm tamen fama de Chriſti miraculis ad ipſam peruenit, tantam de eius ſanctitate & omnipotentia concepit opinionem, vt crediderit ſe ab eo poſſe ſanari, etiam non petentem, aut eius manu tactam; ſed ſi ſolùm ipſa eius veſtimentum tangeret; eò quod illud adeò ſancti hominis eſſet veſtimentum. Huic fiduciæ inſignem etiam adiecit humilitatem, deuotionem, & reuerentiam; accedens ſecretò retrò ad ipſum Ieſum, non auſa ex anteriori parte accedere: & ſtatim atq; fimbriam extremitatemve eius veſtimenti tetigit ſanatam omninò ſe ſenſit. O ineffabilem humilis confidentiæ virtutem, quæ ſpiritu tangens IESVM, tantum potes impetrare: O infinitam IESV virtutem, quæ admiranda adeò in ijs perficis, qui humili confidentiâ te tangunt. d *Quotquot enim vel ad fimbriam veſtimenti eius tangebant, ſalui fiebãt.* e *& omnis turba quærebat eum tangere, quia virtus de illo exibat, & ſanabat omnes.* O Ieſu dulciſſime, ſi tali te ſpiritu tangerẽ: vt virtus ex te exiret, quę morbos omnes meos expellens, virtutibus me omnibus impleret:

d *Mar.* 5. 56
e *Luc.* 6. 19.

III. Apta ad communionem præparatio.

MIRACVLVM hoc licebit ad sacram communionem applicare, tres circumstantias perpendendo: *miseriam* videlicet animæ meæ, eo modo quem iam posuimus; infinitam IESV *virtutem*, quem tango, dum communico; & *modum* quo decet eum tãgere. Nam propterea Christus apud nos manere voluit veste illa sacramentalium specierum contectus, vt tangentes eam, qui ipsum comedunt & accipiunt, liberentur à fluxu illo sanguineo cupiditatum, & affectionum inordinatarum, & propterea fortè in forma panis manere voluit; vt cùm comeditur, eas partes membraque tangeret, quæ sunt fons & origo sanguinis huius, eaque sanaret. Tangit enim linguam, vt loquacitatum, murmurationum, aliorumque plurimorum peccatorum, quæ per eam passim admittuntur, fluxus sanaretur: Tangit guttur, ad gulæ, edacitatis & ebrietatis fluxum sisten dum: Tangit pectus, vt fluxum reprimat cogitationum, & nimiarum cupiditatum iræ, superbiæ &c. Denique si viua Fide tangitur, & recipitur: totus hic fluxus sistitur & exsiccatur: nam ita ait sanctus Marcus: *siccatus est fons sanguinis*. Nam licet incurabilis videatur, sicut erat huius mulieris, remedium tamen inueniet in omnipotentia & misericordia Christi IESV in sacramẽto latentis. Gratias tibi ago IESV dulcissime, quod nobiscum manere sis dignatus; vt malis nostris remedium adferres. O misericordiæ fons, exsicca in corde meo fontem mise-

riæ

riæ meæ; ostende in me omnipotentiam tuam, eo me fauore prosequens, vt ita te tangam atque recipiam, vt omninò cesset ôbominandus hic fluxus, quo vexor.

DENIQVE perpendam modum & rationem, qua tangere & recipere me oporteat Christum. debeo enim huius mulieris exemplo accedere, hinc magna fide fiduciaque de bonitate & omnipotentia huius Domini: inde verò magna reuerentiâ & timore ob meam indignitatem, indignum me iudicans, qui illum tangam, imò & qui aspiciam. Quis enim sum ego Domine, vt te tangam, & recipiam? id potius sum promeritus, vt ex tuo vestimento, & sanctissimo hoc sacramento radij ignis prodeuntes, me perderent: verum de tua misericordia spero amoris radios prodituros, qui prauarum mearum propensionum fluxum exsiccent. Et hac, Domine, spe accedo ad te recipiendum. IV.

HOS & similes affectus licet excitare, cùm sacram ipsam hostiam in ore teneo, & cùm linguam & guttur illa pertransit; ac dum in ipso manet pectore.

PVNCTVM II.

MIRACVLO secuto a *ait* IESVS. *Quis est qui me tetigit? & dixit Petrus: Præceptor, turbæ te comprimunt & affligunt, & dicis: Quis me tetigit? & dixit* IESVS *tetigit me aliquis. Nam ego noui virtutem de me exijsse. Videns* a Luc. 8. 45.

autem

autem mulier, quia non latuit, tremens venit, & procidit ante pedes eius, & ob quam causam tetigerit eum, iudicauit coram omni populo: & quemadmodum confestim sanata sit.

PERPENDENDVM hic est, Christũ Dominum, qui sua alias miracula occultabat, & taceri mandabat, quò exemplum ob eo humilitatis disceremus; voluisse tamen hoc miraculum, quod mulier occultabat, manifestari ob multa commoda, quæ ex eo eduxit, in eiusdem mulieris & omnium vtilitatem; nominanatam vero habuit tres causas siue motiua valdè vtilia, cur id faceret,

I. Monita ad benè communicandum.

PRIMVM motiuum fuit, vt appareret quantum sit discrimen inter eos qui Christum, eiusque Sacramenta, & res alias sacras cum humilitate, reuerentia, & deuotione tangunt; & eos, qui eundem sine his circumstantijs contingunt. Priores enim, quod valdè illi placeant, gratiâ suâ, donis, & fauoribus à se prodeuntibus, prosequitur: posteriores, quod ipsi valdè displiceant, eumque contristent, non participant eius virtutes: qualis est turba eorum, qui sine spiritu communicant. Et reflexione in meipsum facta, deflebo, quod vt sæpè tangens Christum exiguâ meâ reuerentiâ & deuotione eundem contristaui: ita ob eandem causam, exiguum hauserim fructum ex cõmunione, sacrificij Missæ, quod offero, vel audio; & ex alijs operibus, quæ interdũ præsto. O Rex gloriæ, ne permittas me in posterum tangere & tractare te tuaque absque debita

bita reuerentia, & deuotione: Non enim decet me diuinum tuum corpus tangere, & Angelorum panem comedere, nullo discrimine inter eum & vulgarem hominum panem adhibito. Attende anima mea, qua ratione Dominum hunc tangas & recipias: ob id saltem ne in morbum tibi mortemve conuertatur, quod ad sanitatem vitamque tuam est destinatum. Sed & illud aduertam: quod, quamuis virtus ex Christo prodeat, ad omnes sanctificandos, qui dignè, vti diximus, ipsum tangunt & sacramentaliter recipiunt: eò tamen prodit maior virtus, quò dignius tangitur. Hæc autem virtus quæ ab eo procedit, charitas est, humilitas est, obedientia, patientia, oratio, deuotio, cæteræque virtutes, ac dona Spiritus sancti; procedit quoque virtus pacis, gaudij, & spiritualis consolationis, inspirationes, illustrationes cœlestes: quæ omnia hic Dominus communicat iuxta dispositionem, qua ad eum accedimus, maiora gratiæ suæ dona ei tribuens, qui melius paratus accedit. O virtutum omnium fons, concede mihi excellentissima te dispositione sumere; quò excellentissimæ alicuius virtuti tuæ particeps fiam,

FECIT præterea hoc IESVS, vt mulieris huius ignorantiam curaret: quæ etsi pia, existimauit tamen, se posse Christum tangere, ipso id non sentiente, nec aduertente, modò in cumulo cum reliqua turba tangeret: quam vt ab hac ignorantia eximeret, dixit *Quis me-* II.

teti-

tetigit: vt & ego intelligam, ſcire Chriſtum eos omnes, qui ipſum tangunt, & accedunt, quantũuis id faciant occultè, & multi illi ſint, & confuſi accedant: videtq́ue, qui cum reuerentia & deuotione, qui ſine illis communicent: temporeq́ue ſuo manifeſtaturus ſit ac promulgaturus omnia, prout erũt geſta. Quãobrem aperi, anima mea, oculos mentis, attendens cum communicas eum Dominum, quem tangis, & ſi ſub ſanctiſſimi Sacramenti velo lateat, videre tamen cor tuum, modumq́ue & diſpoſitionem, qua eum recipis; nec poſſe te occultare, aut quæ nunc agis latere. Ipſe enim reuelabit; vt ſi bonum illud fuerit, cedat tibi in honorem; in ignominiam & pudorem, ſi malum. Quare contende ad eum accedere, eumq́ue recipere tanta cordis puritate & mũditia, atque qui à Deo aſpicitur, & atque ſi ab vniuerſo mundo qui cordis munditia accedere obſeruaretur.

III. VOLVIT denique Chriſtus Dominus quãdam aliam huius mulieris imperfectionem curare: qua infirmitatem ſuam manifeſtare pudebat, quod ijs qui eam cognoſcerent, ſtomachum moturam exiſtimaret; ac propterea ipſam vt immundam deſpicerent. vt itaque pudore hoc depoſito, magis in humilitate, & ſui ipſius contemptu proficeret, efficit Chriſtus, vt ipſamet ſe manifeſtaret. vt & ego hinc diſcam, nec nimiam ob vanum confuſionis & humiliationis timorem verecundiam meam, qua meas culpas in confeſſione aperio;

rio? nec illam propensionem, qua vellem defectus, & imbecillitates meas, & alia quæ ad me humiliandum conferrẽt, nemini innotescere, ipsi Christo Domino placere posse potius gratum habere, cùm ego ipse, calcato vano illo timore, illa confitear & manifestè, quo spiritualis mea sal⁹ solidior sit ac perfectior. Et si quando peccatorum contritione in cordis mei secreto veniam illorum impetrem, necesse tamen est eadem Confessario in tribunali confessionis aperire, qui Absolutionis sententia, quod ante Deus fecerat, ratificet. Eripe me, ô bone IESV, à perniciosa illa confusione, quam secum adfert peccatum, eiusque remedio portam reserans, erige pusillanimitatem meam, vt vires resumat, & animum ad culpas meas aperiendas, reiecto inani timore ignominiæ, quæ ex tali confessione posset prouenire: siquidem huiusmodi b *confusio est adducens gloriam* tibi, *& gloriam* mihi quam à te recipiens, & ipse glorificer. b Eccl. 4.25

PVNCTVM III.

CVM mulier tremens ad IESV pedes prostrata maneret, a *ipse dixit ei: Fides tua saluam te fecit: vade in pace.* a Luc. 8.48.

PERPENDE hic Christi Domini charitatem in consolandis suis electis. Cùm enim hæc mulier anxia esset ac tremens, nesciens an fortè contactu illo suo eum offendisset; & propterea recepta semel sanitate esset spolianda: magno eam amore compellat

filiam, vt sic eam consolaretur, & de recepta sanitate redderet securam: adijciens & illud: *Fides tua saluam te fecit:* quasi diceret, ne dubites, non tibi auferam sanitatem, quam fide tua tibi comparasti.

I. COGNOSCAM verò hinc *primum*, bonarum esse mentium ibi timere culpam, vbi non est timenda; ac subuereri ne fortè Deo displiceant suis communionibus & alijs deuotionibus: ideoque sæpè hærent anxiæ dubiæque, num accedent ad Christum tangendum, & recipiendum; nec ne. Id sic permittente Deo ad eas animas dolandas, & in humilitate altiùs fundandas, & excitandas ad maiorem in profectu suo feruorem, & ad exactiorem præparationem ipsius communionis.

II. DEINDE intelligam, Christo Domino gratius multò esse, si ex amore ad eum accedamus; quam si abstineamus ex timore. Ad hoc enim approbauit spiritum huius mulieris, & propterea *filiam* appellauit: quia spiritus amoris & confidentiæ proprius est filiorum Dei, qui infinitam suam bonitatem in eo manifestat, & fauentibus oculis nostra omnia respiciat, licet imperfecta illis aliqua misceantur: sicut huius mulieris fidem, licet alias imperfectam, laudauit, acceptam ei tribuens sanitatem, vt eo exemplo non abijciam ego animum, si quando aduertero aliquam in meis actionibus imperfectionem: Nam, vt ait Propheta Regius: b *In libro suo omnes scribit Deus* etiam imperfectos, quos

Psal. 118. 16 & S. Aug. ibid.

post

post expurgationem admittit ad gloriam, in qua cum ipso regnent in secula. Amen.

MEDITATIO XXXII.

DE LANGVIDO A CHRISTO Domino ad probaticam piscinam sanato.

PVNCTVM I.

ERAT *Ierosolymis probatica piscina*(in qua ouium & agnorum carnes ad sacrificiũ lauabantur) *quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam & mouebatur aqua, & qui prior descendisset in piscinam, post motionem aquæ sanus fiebat à quacunque detinebatur infirmitate.* Ioan. 5. 2. &c.

CONSIDERA, Piscinam illam animalium illorum, quæ Deo sacrificabantur, sanguine cinctam, figuram fuisse Sacramentorum, & eorum lauacrorum, quæ Christus Dominus instituturus erat sanguine eius sacrificij; quod de seipso in Cruce erat oblaturus. Hæc sunt Sacramenta baptismi, aquæ, & Pœnitentiæ, quæ baptismus est ignis & lachrymarum: cu-

ius excellentiæ & præcipuæ proprietates in hoc miraculo adumbrabantur. In quo tria erãt notanda, ſed intra certos limites. *Primùm*, quòd omnes corporis morbos curaret: non tamen dicitur, quod mortuos ſuſcitaret: *Secunda*, quod Angelus de cœlo deſcendebat, vt aquam moueret: nam aqua illa ex ſe talem vim minimè habebat: ſed non tamen deſcendebat Angelus, cùm infirmi petebant, aut volebant; nec eius deſcenſus ab alicuius hominis voluntate pendebat, ſed à ſolo ipſo Deo, qui interdum illum mittebat. *Tertia*, quòd non niſi vnum infirmum ex vna motione ſanaret, non multos: & ille vnus is erat, qui primus poſt aquæ motum in piſcinam deſcendiſſet. idq́ue in prœmium ſuæ diligentiæ.

TRES aliæ excellentiæ ſunt etiam in Sacramentis noſtris, ſed multò eminentiores, & abſque limitationibus illis. Præmittitur autem, Sacramentum Baptiſmi ſemel tantum à ſingulis recipi poſſe.

I. Baptiſmi & Pœnitentiæ excellentiæ.

PRIMA excellentia horum Sacramentorum eſt, quod virtutem habeant ad vniuerſas peccatorum maculas eluendas, & animæ morbos curandos: & quod multò amplius eſt, ad ea ex morte culpæ ad gratiæ vitam reſuſcitandam: quod veteris legis Sacramenta facere non poterant. Hoc ſpiritu oportet me ad Pœnitentiæ Sacramentum accedere, quæ ſi ob culpas meas ſim mortuus, vitam mihi dabit; ſi langueo ob vitia, & mo-

res deprauatos, sanitatem mihi restituet, si cæcus ob errores & ignorantias, oculos mihi aperiet, & lucem ad videndum, quæ oportet, communicabit: si in Dei obsequio claudicem, pedes mihi ad rectè progrediendum dabit; si aridus ac debilis, feruorem deuotionem & vires ad laborandum concedet. O sit ille benedictus, qui tale instituit lauacrum, tanta virtute pollens, vili adeò accepta creaturâ, quæ ipsius omnipotentiæ esset instrumentum, quo à tanta me miseria liberaret.

SECVNDA excellentia est, quòd magni consilij Angelus CHRISTVS Dominus noster, paratus sit, quod in se est, venire ad nos his sacramentis sacrificandos, semper, omni die, & hora; idque Ministrorum suorum voluntati, & infirmorum desiderio totum ita commisit, vt assistente continuè magno hoc Deo & Domino, salutem accipiant, vitam, & feruorem spiritus, quicunque hæc accipiant sacramenta. Ex quo intelligam quantâ reuerentiâ fiduciâque oporteat me hæc sacramenta percipere; aspicientem Sacerdotem & Confessarium, non vt hominem tantùm; sed vt Dei ipsius visibilem Angelum, ad me sanandum ab eo missum: ipsum verò Deum inuisibilem virtute sua illic assistentem, vt salutem meã operetur: in quo propterea præcipuas spes meas debeam collocare. Gratias tibi, Saluator benignissime, quod in ministrorum tuorum manibus reme- II.

dium posueris, curandis meorum peccatorum vulneribus, ita semper salutis meæ negotio attentus, atq; si tibi nihil aliud agendum incumberet. Vtinam & ego diuini obsequij tui negotio ita insisterem, vt ad nihil, quod te offenderet, vnquam diuerterem.

III. TERTIA excellentia est, quo eadem Sacramenta virtutem habeant ad sanandum vniuersos; licet reipsa nõ omnes sanent, ob accedentium teporem, aliamve dispositionẽ prauam: & præcipuè eos sanitati reddunt, qui primi sunt, hoc est qui exactiori diligentiâ, maiori feruore, meliori dispositione circa dolorem, & examen peccatorum, quam alij accedunt. omnes verò contendere par est, vt in his primi simus, tanquam nostræ salutis soliciti, & vt copiosiores ex his sacramentis fructus percipiamus. Sed adeò excellit bonitas Dei, vt etiam sanet imperfectos & tepidos, qui tam exactam dispositionem non habent; supplens virtute Sacramenti, quod perfectò nostro dolori deest. Ego tamen, Domine, gratiâ tuâ adiutus, desidero primus esse in omnibus, quæ ad tuum spectant obsequium, & salutem animæ meæ; omnem pigritiam excutiendo, & contemnendo alijs præire pro gloria tua.

PVNCTVM II.

a Ioan. 5. 5. ERAT a *ibi quidam homo triginta octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cùm vidisset IESVS iacentem, & cognouisset,*

quia

quia iam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? respondit ei languidus: Domine hominem non habeo, vt, cùm turbata fuerit aqua mittat me in piscinam, dum venio enim ego, alius ante me descendit.

PERPENDENDA hic primùm est magna Christi Domini misericordia, qui atria illa siue porticus ingressus solus & ignotus, cũ nullus quicquam ab eo peteret, oculos suos coniecit in languidum, omnium maximè indigentem, & simul ab omnibus desertum, vt sanitati illam restitueret, quo enim miseria est maior, eò prouocat magis misericordiam ad illi subueniendum. I.

DEINDE causam expendam, cur Christus Dominus languidum hunc interrogauit: *vis sanus fieri?* siquidem satis certum & exploratum erat, illum cupere sanitatem. Sed hoc fecit Christus ad significandum, in negotio spiritualis nostrę salutis duas voluntates esse necessarias, Dei, & nostram; illa Dei est certa; siquidem ad sanitatem suscipiendam nos inuitat; ideoque ex ea parte defectus non erit: sed nostra voluntas debet esse vera & efficax, & non quasi pro forma, ideoque Christus non dixit: velles esse sanus? sed *vis* esse sanus? ita vt hoc *Volo* debeat esse absolutum, & ita efficax, vt omnes inordinatas ad peccandum affectiones & proximas occasiones omninò remoueat; & ex parte sua adhibeat quidquid est necessarium ad spiritualem suam salutem consequendam, sicut languidus hic facere consueue- II.

rat, qui raptando vt poterat contendebat ire in piſcinam. Et hæc prima eſt neceſſaria diſpoſitio, vt quis ad lauacrum hoc pœnitentiæ accedat.

III. TERTIÒ languidi reſponſum eſt conſiderandum, quo ſuam voluntatem confeſſus eſt, & ſimul tamen impoſſibilitatem adiecit, dicens: *hominem non habeo*, qui me iuuet ac deducat; nec vires, vt per me in piſcinam poſſim intrare. In quo monemur, debere nos agnoſcere & demiſsè confiteri imbecillitatem & neceſſitatem noſtram ita, vt nec ſolus ego tantas vires habeam, vt ſanare me poſſim; nec purus alius homo aut creatura aliqua ſit, quæ me per ſeipſam iuuare poſſit; ſed à ſolo IESV Chriſto ſubſidium mihi eſſe venturum: ideoque ad ipſum mihi eſſe confugiendum, & firma fiducia dicendum: Redemptor mi, ecce mancus ſum, & debilis, ac viribus deſtitutus ad ſalutem quærendam; & ſine auxilio creaturarum ad illam procurandam: iam non poſſum dicere, me non habere hominem, ſiquidem te habeo, qui & verè homo es, & plus quàm homo, & iuuare me potes: adiuua ergò me Domine, ſiquidem non in puro homine ſpem meam colloco, ſed in te, qui verus es Deus & homo, cuius eſt ſalus & benedictio in ſecula.

IV. Ex dictis conſtat, duplicem diſpoſitionem ad hoc Sacramentum eſſe neceſſariam: voluntatem ſcilicet & deſiderium ſanitatem obtinendi, & humilem meæ impoſſibilitatis con

fessionem; quibus addenda est tertia exemplo huius languidi, qui in suo responso magnam ostẽdit patientiam, cùm nec sit quæstus, nec murmurauerit de ijs, qui eum non iuuabant: sed sortem vicis suæ cum longanimitate expectabat: sic inquam longam patientiam & constantiam habere me decet in procuranda perfecta mea salute, & perturbationum mearum victoriâ, absque querelis aut murmurationibus; non grauiier ferendo dilationes & moras, quas Deus in ferendo mihi subsidio trahit, nec dando impatientiæ locum, propterea quod pugna sit diuturnior, aut morbus; sed clamando tamen, & simul perseuerando: nam vt apud Iob dicit b *cum te consumptum putaueris, orieris vt Lucifer:* & quando minus ego cogitauero, adueniet Christus, reddetque mihi, sicut huic languido, sanitatem. b *Iob.* 11.17.

PVNCTVM III.

DIXIT e languenti IESVS: *Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat.*

CONSIDERANDA hic primum est omnipotentia & infinita Saluatoris in hoc miraculo misericordia, nam vtens suæ bonitatis & potestatis plenitudine, nõ exegit ab hoc lãguido fidẽ, nec petijt vt crederet sicut ab aliis exigebat; nec manu illũ tetigit; nec piscinæ aquâ I.

 lauit,

lauit, vt potuisset; sed vnico solo verbo integram & perfectam illi reddidit sanitatē. Gaudeo Saluator mundi, te esse adeò potentem ac misericordem. Satis apparet te plus esse quam hominem, qui possis quæ nullus homo aut Angelus posset. Adhibe erga me tuam omnipotentiam & misericordiam perfectam, impertiens sanitatem, qua tibi seruire valeam.

II. EXPENDENDA deinde est causa, cur ei dixerit, *tolle grabatum tuum & ambula*; non ad literam solùm vt appareret corporis sanitatem, quam Deus impertit, esse perfectam & solidam; sed vt idem etiam de spiritali intelligatur. Nam infirmus, qui animam suam paraliticam & impeditam, ac in grabato miseri corporis iacentem habebat, tractam & raptatam à suis cupiditatibus & inordinatis carnis suæ appetitionibus virtute Christi ita sana resurgit, vt ipsamet corpus suum quocunque velit ducat ac gubernet, suamque voluntatem ita dirigit, vt non trahatur à passione iræ, timoris, tristitiæ aut gaudij; sed ipsa potius has passiones gubernet, eisdemque iuxta rationis dictamen vtatur. Et hoc signum est eam fuisse perfectè sanatam. O bone IESV dic animæ meæ: tolle grabatum tuum & ambula, vt simul cum corpore meo per sanctæ tuæ legis viam ambulet; libera quæso eam à nimijs cupiditatibus, vt præceptorum tuorum onus ita illi fiat leue, vt faciliùs tollere illud possit.

III. DENIQVE consideranda est etiam exactissima huius hominis obedientia, qui, cùm hoc

factum

factum esset die Sabbati, quo Iudæi non existimant licere onera portare, ipse tamen statim atque à Christo audiuit: *tolle grabatum tuum & ambula*, iudicium suum subiiciens, magna promptitudine, velocitate, & lætitia grabatum suum suscipiens super se, cœpit ambulare. dicentibus verò illi, qui ei occurrebant: a *Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit: qui me sanum fecit, ille mihi dixit, tolle grabatum tuum, & ambula.* Atqui si dixisset, qui adeo est Sanctus ac potens, vt me sanare potuerit, ipse hoc mihi mandauit; certumq; est id esse licitum, siquidem ipse mandauit, hoc autem mihi satis est: Et hoc dicebat non sciens, quis esset Christus: qui tamen vult subditos suis superioribus, & pœnitentes suis cõfessarijs simili obediẽtia prompta, ad nutum, hilari, & resignata obedire; (vbi peccatum nõ apparet manifestè) & quicquid Deus, & Confessarius, qui ipsos sanitati reddidit, iusserit, reipsa præstare. O Deus meus, vera animæ meę salus, iube quidquid volueris, quamuis difficile, ignominiosum & graue sit; & quamuis omnino adinaton esse videatur; omnibus enim prompta voluntate me subdam, & si quis obedientiam meam voluerit impedire, respondebo ei: Deus qui me sanum fecit, hoc vt facerem præcepit: mihi autem hoc satis est, vt id exequar.

a Ioan. 5. 10.

PVNCTVM IV.

a Ioan. 5.13.

RESTITVTO homine ſanitati a IESVS *declinauit à turba cõſtituta in loco,* & poſtea veniens ad templum *inuenit ibi hominem, dixitq́; illi: ecce ſanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.*

I. PERPENDENDVM hic primùm eſt humilitatis exemplum, quod Chriſtus Dominus hic dedit, ſeipſum abſcondens & hominum laudes declinãs; item ſolicitudo, qua ad templum acceſſit, nõ ſolùm, vt gratias Deo Patri ob illud miraculum referret, ſed etiam vt illud magis perficeret monitis illis, quę huic homini dedit in templo, ad quod ſciebat ipſum iturum.

II. DEINDE perpendam bonum illum gratitudinis affectum, quem homo ille infirmus habuit, qui ſtatim atque ſe reſtitutum ſanitati vidit, primùm omnium in templum ſe contulit, vt pro accepto beneficio gratias Deo ageret, vnde exemplum accipiam, mox à confeſſione Deo gratias agere, ob acceptum in eo ſacramento beneficium. meipſum in templo aut in aliquo alio loco ad id apto recolligens, & hoc beneficium expendẽs, ac pro eo gratias agens: vt ſuo loco fuit dictum.

Part. 1. Meditat. 32.

III. DENIQVE verba illa perpendam, quæ vltimo Chriſtus eidem homini dixit, *noli amplius peccare, ne tibi deterius aliquid contingat.* In quibus verbis tria magni momenti documenta continentur. *Primum,* quòd morbi interdum accidant in pęnam noſtrorum peccatorũ: idq́;

debeo de meis iudicare. Alij enim tanquam iusti patientur ob Dei gloriam, aut exercitium virtutũ: at ego miser peccator ob culpas meas patior, & vt ait Propheta a *iram Domini portabo, quoniam peccaui ei.* *Secundum* est vt nolim ampliùs peccare. Non dixit autem ne amplius pecces, quia hominum est peccare & in leuiores præcipuè culpas labi, sed *noli* inquit amplius peccare, hoc est statuas firmiter, firmamq́ue ac resolutam concipe voluntatem, cum diuina gratia, nõ ampliùs peccandi Quod propositũ debet in confessione renouari cum vero emendationis desiderio. *Tertium* est recidiuum fore peius ipso priori casu ob ingratitudinem, quæ ostenditur versus eum, qui primum casum remisit: & quia signum est, parui æstimari acceptam salutem, quam tam facilè iterum amisit; ac porrò pœna quoque durior erit, quàm prima: siquidem culpa est maior. O Magister verax b *cuius perfecta sunt opera*, & certa ac vtilis fraudum detectio, audiui monita tua, adiuua, quæso, vt eadem custodiam in corde meo, meamq́ue vitam illis accommodem. Libera me à recidiuo, firmamq́ue concede voluntatem, te ampliùs non offendendi: conserua etiam in me quod hactenus dedisti, vt vitam ducam in puritate & sanctitate. Amen.

(·:·)

a *Mich.* 7. 9.

b *Deut.* 32. 4

PVNCTVM IV.

a Ioan. 5.13. RESTITVTO homine ſanitati a IESVS *declinauit à turba cõſtituta in loco*, & poſtea veniens ad templum *inuenit ibi hominem, dixitq; illi: ecce ſanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.*

I. PERPENDENDVM hic primùm eſt humilitatis exemplum, quod Chriſtus Dominus hic dedit, ſeipſum abſcondens & hominum laudes declinãs; item ſolicitudo, qua ad templum acceſſit, nõ ſolùm, vt gratias Deo Patri ob illud miraculum referret, ſed etiam vt illud magis perficeret monitis illis, quę huic homini dedit in templo, ad quod ſciebat ipſum iturum.

II. DEINDE perpendam bonum illum gratitudinis affectum, quem homo ille infirmus habuit, qui ſtatim atque ſe reſtitutum ſanitati vidit, primùm omnium in templum ſe contulit, vt pro accepto beneficio gratias Deo ageret. vnde exemplum accipiam, mox à confeſſione Deo gratias agere, ob acceptum in eo ſacramento beneficium. meipſum in templo aut in aliquo alio loco ad id apto recolligens, & hoc beneficium expendẽs, ac pro eo gratias agens: vt ſuo loco fuit dictum. *Part. 1. Meditat. 32.*

III. DENIQVE verba illa perpendam, quæ vltimo Chriſtus eidem homini dixit, *noli amplius peccare, ne tibi deterius aliquid contingat.* In quibus verbis tria magni momenti documenta continentur. *Primum*, quòd morbi interdum accidant in pęnam noſtrorum peccatorũ: idq;

debeo de meis iudicare. Alij enim tanquam iusti patientur ob Dei gloriam, aut exercitium virtutũ: at ego miser peccator ob culpas meas patior, & vt ait Propheta a *iram Domini portabo, quoniam peccaui ei.* *Secundum* est vt nolim ampliùs peccare. Non dixit autem ne amplius pecces, quia hominum est peccare & in leuiores præcipuè culpas labi, sed *noli* inquit amplius peccare, hoc est statuas firmiter, firmamque ac resolutam concipe voluntatem, cum diuina gratia, nõ ampliùs peccandi Quod propositũ debet in confessione renouari cum vero emendationis desiderio. *Tertium* est recidiuum fore peius ipso priori casu ob ingratitudinem, quæ ostenditur versus eum, qui primum casum remisit: & quia signum est, parui æstimari acceptam salutem, quam tam facilè iterum amisit; ac porrò pœna quoque durior erit, quàm prima: siquidem culpa est maior. O Magister verax b *cuius perfecta sunt opera*, & certa ac vtilis fraudum detectio, audiui monita tua, adiuua, quæso, vt eadem custodiam in corde meo, meamque vitam illis accommodem. Libera me à recidiuo, firmamque concede voluntatem, te ampliùs non offendendi: conserua etiam in me quod hactenus dedisti, vt vitam ducam in puritate & sanctitate. Amen.

(∴)

a *Mich.* 7. 9.

b *Deut.* 32. 4

PVNCTVM V.

a Ioan. 5. 15. ABIIT a *ille homo*, & magno feruore *nunciauit Iudæis, quia IESVS esset, qui fecit eum sanum.* hoc exemplo nos docens zelum & feruorem verè pœnitentium, qui singulare sanitatis beneficium à Deo perceperunt: qui cupiunt Deum omnibus innotescere, ac venerationi esse: ideoq; palàm manifestant beneficium, quod ab eo receperunt, iuxta id quod Christus Dominus homini illi
b Psal. 50. 14 dixit, à quo legionem dœmonum eiecerat, b *vade*, inquit *in domum tuam ad tuos, & annuncia illis quanta tibi Dominus fecerit*. Et ita cum
b Marc. 5. 19 Dauide dicere possum: c *redde mihi* Domine *lætitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me:* Si enim id feceris, *docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.*

DENIQVE perpendenda est eiusdem sanati hominis prudentia, qui non dixit Iudæis: IESVS est, qui mihi dixit: tolle grabatum tuum; sed dixit Iesum esse, qui eum fecisset sanum, ne Iudæis occasionem daret calumniandi Christum, contra quem iam cœperant murmurare, quòd curaret in sabbato. Ex quo discam, cautè agere, & in loquendo circumspectum esse, vt ea narrem, quæ bona esse cognoui, non admiscendo aliquid, quod peruersi ad malitiam suam fouendam, arripere possint.

(.˙.)

MEDITATIO XXXIII.

DE LEPROSO, QVEM CHRIstus mundauit, & iußit se Sacerdoti præsentare.

PVNCTVM I.

VENIT a *ad IESVM Leprosus, &* b *genu flexo, c& procidens in faciem adorabat eum dicens: Domine si vis, potes me mundare.*

a *Matt.* 8. 2.
b *Marc.* 1. 40.
c *Luc.* 5. 12.

I. Iaculatoriarum orationum ratio.

PERPENDENDAE hic sunt insignes huius Leprosi virtutes, quas in sua oratione ostendit. *Prima* fuit insignis reuerentia externa & interna, flexit enim genua & procidit in faciem vsque ad terram, Christum adorans, & vocans Dominum. *Secunda* fuit magna fides de omnipotentia Christi Domini nostri, qua confessus est, ipsum sola voluntate posse illum sanare. non enim dixit; si id à Deo petieris, sed, *si vis potes*, ita confitendo, ipsum esse Messiam & Dei filium: Nec illud: *si vis* dixit, tanquam de eius misericordia dubitans; sed quòd non sciret, an ob peccata propria dignus non esset, cui beneficium illud conferretur; aut num expediret sibi, sanitatem illam corporis impetrare. *Tertia* fuit magna propriæ voluntatis resignatio: nihil enim expressè petijt. neque enim dixit: munda me; sed necessitatem suam ac desiderium breuissi-

mis verbis manifestauit, & Christi omnipotẽtiam confessus, cuius voluntati remisit suam sanitatem.

II. His virtutibus ornatum debeo me ante Christum constituere, quasi hominem plenũ lepra peccatorum, & aliarum miseriarum. expendam verò, quæ sit lepra mearum potentiarum, sensuum, & totius animæ meæ, est enim Ira, Gula, Superbia, & reliqua vitia: & mox magna animi demissione, profundissima reuerentia, fide viua, & perfectissima resignatione dicam: DOMINE SI VIS POTES ME MVNDARE. Loco autem verbi *Domine*, licebit alia Dei nomina vsurpare, quæ illũ ad misericordiam, me ad maiorem reuerentiã prouocent. Loco item verbi *Mundare*, licebit alia ponere, quibus aliquarum particularium necessitatum remedium postulem, dicens: Pater mi, Medice mi, Saluator mi, & omne bonum meum; si vis, potes me à superbia mea, à gula, ira, &c. sanare; si vis, potes mentem meam illustrare, amoris tui igne me accendere; si vis, potes me facere patientem, mansuetum, humilem, &c. Non dubito de omnipotentia tua: quia omnia potes, nec de tua voluntate, in sanitate animæ meæ reddenda, quam scio te desiderare: ob indignitatem meam dubito. quare in manus tuas me totum proiicio, & in voluntate tua meum constituo remedium. Hæc vna est orationum, quas iaculatorias vocant admiranda, vt frequenter interdiu repetatur: ad cuius imitationẽ similes alias facere possumus,

& in

& in vſu habere, quas in ſubſequentibus miraculis videre licebit.

PVNCTVM II.

IESVS a *autem miſertus eius, extendit manum ſuam, & tangens eum, ait illi: Volo. Mundare. Et ſtatim diſceßit ab eo lepra, & mundatus eſt.* a Marc. 1. 41.

I. PERPENDENDAE hîc ſunt admirandæ Chriſti Domini noſtri virtutes & excellentię. *Prima* fuit MISERICORDIA, quia *miſertus eius*, ſtatim abſq; vlla mora cõmiſeratione miſeriæ illius Leproſi fuit permotus, eſt enim ipſe inſigniter cõpaſſiuus: Quod ſi adeo miſerijs corporis cõpatitur, quanto magis exiſtimandus eſt cõpati miſerijs animæ? nam peccatorũ lepra, quæ quamdiu eſt ſpontanea prouocat iram & indignationem Dei; eadem inclinat ad miſericordiam, quando illã horremus, & ab illa cupimus ſanari. O Ieſu miſericors, miſerere mei, ſiquidem à tua miſericordia prouenit, mè à miſeria mea liberari. Adiecit autem Euangeliſta hoc verbum *miſertus eius*, vt conſtet non oſtentationem inanem, ſed veram commiſerationem, miraculi cauſam fuiſſe.

II. SECVNDA virtus fuit rarum quoddam & inſigne BONITATIS & OMNIPOTENTIAE ſuæ indicium, quo reſpondit fidei ac fiduciæ illius Leproſi, dicens illi: *Volo Mundare.* tu ais: *Si vis*; ego igitur dico: *Volo*, tu ais: *potes mundare*; ego igitur dico: *Mundare*,

& ita factum est. O bonitatis & omnipotentiæ IESV magnitudinem, quæ ita adimples eorum
b Psal. 34. 3. desideria, qui in te confidunt: b *Dic* quæso Domine *animæ meæ: salus tua ego sum. Volo mundare*: nam dicere tuum, est facere: & mox atq; tu dixeris, illa erit sana.

III. TERTIA fuit magna BENIGNITAS & HVMANITAS. nam absque vllo Lepræ horrore (à qua Iudæi adeo horrebant, vt non solùm non tangerent, sed neque ad leprosum accederent: habebaturque immundus, qui illum tangebat) humanitas & benignitas huius maiestatis extendit manum suam, & amanter illum tetigit, vt ei adferret sanitatem. Perpendit verò Euangelista, quòd extenderit manum, vt significaret, tum futurum, vt manus suas extenderet in cruce, quò nos à peccatorum lepra liberaret; tum sanctissimam eius carnem, virtutem habere ad sanādum quidquid tangeret. & quando Deus extendit & c *aperit manum*
c Psal. 144. 16. *suam, implet omne animal benedictione*, & plurimis donis. Ex quo apparet quanta sit efficacitas orationis, quæ supra positas conditiones coniunctas habet, & in quem finem illa sit dirigenda: ad impetrandum videlicet à Christo Domino nostro illud *Volo*, & illud *Mundare*: & vt manum suam, quam clausam & compressam habebat, aperiat & laxet, talemque eius tactum adhibeat, quo animæ meæ lepra omnino sanetur.

PVNCTVM III.

DIXIT ei IESVS: a *vade ostende te Principi Sacerdotum, & offer pro mundatione tua, quæ præcepit Moyses, in testimonium illis.* a Marc. 1. 44.

I. PERPENDENDVS hic primùm est zelus Christi Domini, circa veteris legis, quamdiu illa durabat, obseruationem: ideoque voluit leprosos seruare quod illis erat præscriptum? vt b *ad sacerdotem adducerētur,* & dona ac sacrificia Deo offerrēt, tum ob gratiarum actionem, propter acceptum ab eo benefic ū; tum in testimonium, quòd verè mundati essent. qui autem tantum habebat zelum, vt veteris legis mandatis obtemperaretur; quanto habebit maiorem, vt nouæ legi obediatur. b Leuit. 14. 4. &c.

II. Confessionis Sacramentum. DEINDE iussit Leproso, vt se præsentaret sacerdoti, ad significandum Sacramentum pœnitentiæ in lege noua, in qua iubetur, vt quicunq; peccatorū lepra fuerit infectus, quamuis vera eorum cōtritione veniā impetrasset, se præsentet sacerdoti, & lepram manifestet, qua fuit infectus; & corā ipso c *sacrificium Deo offerat spiritus contribulati & cordis contriti ac humiliati;* & sententiam absolutionis audiat, qua accepta remissio confirmatur; & purificatur magisq; perficitur anima per gratiam sacramenti, quâ aptior etiam redditur ad sacræ communionis Sacramentum: sicut in veteri lege Leprosi, qui ad sacerdotem adducebātur, d *radebant omnes pilos corporis sui, & capillos* c Psal. 50. 16 d Leui. 14. 8

capitis; & lauabunt vestimenta sua, & carnem suã; & offerebant agnum immaculatũ in sacrificiũ: & hac ratione à legali immunditia mundi iudicabãtur, & ad communẽ cum alijs tractationem admittebantur. Ex his duo magni momenti documenta accipiam *Alterum*. vt, cùm examinandæ conscientiæ causa me recolligo, vt ad sacram Confessionẽ me præparem, coner talem de peccatis dolorem concipere, vt virtute contritionis tunc reipsa munder à lepra peccatorum: hæc enim est optima ad cõfessionem præparatio, vt suo loco fusiùs est dictum. *Secundum*, vt statim magna animi demissione, confessario me præsentem, meaque peccata nouo cõtriti cordis sacrificio aperiã, procurando radere capillos & pilos qui sunt superflua vitæ veteris; ac lachrymarũ aqua lauare animã meã, eiusq; vestimenta, opera scil. quæ fecit; & meipsum promptũ offerre, vt cõfessarius nouacula pœnitẽtiæ, correctionis, & mortificationis, ad purificandum me adiuuet. Et hac ratione mũdatus accedam ad offerendũ sacrificium agni immaculati Christi IESV, & ad corpus eius sanctissimum suscipiendum.

Prima part. Medit. 31.

III. DENIQVE perpendam; Christum Dominũ nostrum prohibuisse huic leproso diuulgare hoc miraculum dicitq; S. Marcus e *comminatus est ei*, quasi minas addendo, si manifestaret, aut certè vehemẽter & seuerè vultu id prohibuisse, vt humilitatis exemplum nobis hac ratione relinqueret: & aduerteremus, quàm seriò hominum laudes declinaret ac fugeret. Sed ea

e *Mar.* 14. 3

pro-

prohibitione non est deterritus Leprosus. *sed egressus cœpit prædicare & diffamare sermonē:* causaque fuit, cur plurima turba ad Christum audiendum concurreret. Neq; in hoc censendus est fuisse obediens, aut errasse; potius.n. id fecit boni spiritus instinctu, & zelo gloriæ Dei, ac gratitudinis erga eum, qui ipsum sanauerat; vt sic omnibus esset venerationi, & multi ex eius doctrina proficerent; nam & ipse Christus Dominus sibi complacet, ne nos gratitudinis legibus & gloriæ Dei desimus. Eodem autem facto monemur; si quādo iustus quispiam ex animi sui demissione cupit sua opera occultare, licere nobis (nisi aliquod inde incommodum sequatur) ea promulgare & extollere, tum ad aliorum exemplum, tum ad ipsius iusti honorem.

MEDITATIO XXXIV.

DE DECEM LEPROSIS à Christo sanatis, & ad Sacerdotes missis.

PVNCTVM I.

C**VM** *ingrederetur* IESVS *quoddā castellū, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longe, & leuauerunt vocem dicentes: Iesu præceptor miserere nostri.* a Luc. 17.12.

I. CONSIDERANDVM hic est, vt in proxima Meditatione, quo affectu isti leprosi orauerint, ostendētes suā humilitatē & reuerentiam

dum à longè clamarent, indignos se iudicantes, qui ad CHRISTVM Dominum accederent: simul verò confidentiam magnā, & resignationem orationis suæ coniungebant: quia non dixerunt, sana nos, sed, *miserere nostri*, vt ipsius misericordiæ omnino se subijcerent: His virtutibus etiam coniunctionem in orando addiderunt, quæ aliàs plurimùm apud Deū potest, cùm multi eadem necessitate pressi, simul & cum charitate orant: nam quod quisq; pro omnibus petit, sibi quoque impetrat. Ideo

b Iacob. 5.16 enim S. Iacobus dixit, b *orate pro inuicem, vt saluemini; multum enim valet deprecatio iusti assidua.* Cuius contrarium factitant mendici huiusmodi, qui vellēt soli petere: quia si multi petant, diuites offenduntur, ideoq; timent, illos non facturos eleemosynas: at noster Dominus non propterea defatigatur, quòd multi ob eo petant: quia pro omnibus habet, & potiùs gaudet, quòd omnes eius pauperes charitate inter se coniungantur: quibus propterea libentiùs suā eleemosynā impertitur. O liberalissime & benignissime magister, multi sumus in hoc mundo leprosi, decem istis expressi, quia decem sanctæ tuæ legis præcepta trāsgredimur; quamuis alij alijs immundiores simus. omnium quæso, Domine, miserere: mūda Hæreticos ab hæresis suæ leprâ, superbos à lepra superbiæ, carnales à lepra voluptatis carnis, meq; cum illis munda ab omni lepra, quæ

c Baruch, 4.28. in animæ meæ facultatibus internis & externis inhęrēt: c *Vt sicut hactenus fuit sensus meus,*

vt erra-

vt errarem à te, decies tantum iterum conuertar, vt requiram te. Amen.

PVNCTVM II.

QVOS vt vidit IESVS, a *dixit: ite ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt.* a Luc.17.14

I. PRIMVM considerandum, omne nostrum bonum inde principium & originem suam habere, vt Christus Dominus noster misericordiæ suæ oculis nos respiciat, sicut aliàs est dictum. Simul tamen cum fide, quam in his leprosis vidit voluit obedientiam, quæ ex illa nascitur probare, illosq; in ea exercere, dicens illis, antequam eos sanaret, *ite ostendite vos sacerdotibus:* quamuis ipse non ignoraret, legem statuere, ne priùs ad illos accederent, quàm essent à lepra mundati. verùm illi iudicium suũ resignantes, absq; vlla replicâ aut morâ, Christi iussioni paruerunt, & ita *factum est, vt dum irent, mundarentur.* vt discamus, tum quanti ipse faciat resignatam, ad nutum, & velocem obedientiam; propter quam sæpè etiam facit miracula. tum quòd qui viuam fidem & fiduciam in Christum habet, nihil dubitat in omnibus obedire, ꝙ vel per seipsum, vel per suos ministros iniungit: qui etiã ministri possunt, resignationem & obedientiam suorum subditorũ probare, sicut Christus horum Leprosorũ probauit. Hoc enim modo sciens Deus magnam Abrahæ fidem, voluit ad nostrum exemplum eius etiam obedientiam probare, dicẽs,

b Gen. 22, 2 b *tolle filium tuũ vnigenitũ, quem diligis, Isaac, & offer eum mihi in holocaustum.* quæ probatio præclarissimè euenit: nam fides fiducia, & obedientia optimè, vt germanæ sorores, conueniunt ad executionem omnium, quæ placent diuinæ voluntati.

II. DEINDE considerãda est mystica huius facti causa; quæ eadem est cum causa proximi præcedentis miraculi, quamuis aliquid peculiare habeãt. Factum est enim; vt disceremus, quid leprosis in anima faciendũ sit, cùm pro salute impetranda ad Deum accedunt. qui etsi per seipsum possit illam largiri, vult tamen vt prius ad sacerdotes nouæ legis accedãt, q. sunt confesserij; illisq; suorum peccatorũ lepram manifestent, quantumuis horridam; nihil eius occultando. Latetq; mysterium in illo verbo: *ostendite vos*, sicut & in simili *ostende te*, quod alteri leproso dixit. atq; si distinctius diceret: aperite vos totos sacerdoti, vt vos videat, & cognoscat interiùs, & exteriùs qui sitis: nihil mali occultando, omnium quę feceritis, dixeritis, aut cui internum cõsensum præbueritis. Spiritu itaq; obedientiæ, quia Christus ita iubet; & spiritu humilitatis, propter salutem animæ meæ, debeo me totum manifestare cõfessario; ferendo quidquid pudoris in hoc occurrit. O bone IESV, siquidem omnem meam lepram tu vides, & cognoscis: quid impedit, quod eandẽ tuus minister etiam videat: nolo Dñe honorẽ apud homines, quem apud te non habeã. Potuisses Domine iubere, lepram meã

toti

toti mundo manifestare, idque iure merito sed cùm satis tibi esse ostendas, si eam sacerdoti manifestem, omnino id faciam, vt ab ea me mundare velis.

DENIQVE perpendam, hos leprosos, dum irent, in ipso itinere fuisse mundatos, quia in oculis Dei voluntas pro facto reputatur. & ita perfectus peccatorum dolor, cum adiuncta ea confitendi voluntate sufficit, ad animæ salutẽ consequendam & à lepra mundandam; quamuis nihilominùs sit postea ad sacerdotem accedendum. Pro quibus omnibus laudandus à nobis est Christus Dominus, qui tot modis & vijs facilè reddiderit malorum nostrorum remedium. III.

PVNCTVM III.

VNVS a *ex illis, vt vidit, quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciē ante pedes eius gratias agens: & hic erat Samaritanus. Respondens aũt* IESVS, *dixit, nonne decem mũdati sunt? & nouem vbi sunt? non est inuentus, qui rediret & daret gloriam Deo, nisi hic Alienigena: & ait illi, surge, vade, quia fides tua te saluum fecit.* a Luc. 17. 15

HIC considerabo, propter nouem illos leprosos, maximã hominũ partem; etsi cũ aliqua necessitate premũtur, deuoti Deoq; importuni sint, fidemq; & fiduciã de eius misericordia habeant; quia ipsa eos necessitas ad id vrget: quam primùm tamen desideratũ beneficium acceperunt, & se sanitatem aut prosperitatem I.

consecutos vident, Dei obliuisci, nec gratias, vt par est agere: quod grauissimè ipsi Christo Domino nostro displicere, ostendūt illa verba, quæ hac occasione tanto sensu ipse dixit: *nonne decem mundati sunt? & nouem vbi sunt?* & eodem modo loquendi vsus est Deus, quando peccauit Adam: cùm ei dixit: *Adam vbi es?*
Gen. 8 9. quo ostendit Deus se ingratorum viam & gressus non probare, nec eos agnoscere; quia ipsi eum non agnoscunt.

II. DEINDE, propter leprosum Samaritanum cōsiderabo, sæpè maximos peccatores quando animæ salutē, aut aliud beneficiū à Deo accipiūt, magis gratos se Deo ostendere: quia indignitatem suā agnoscentes pluris faciunt ipsum beneficiū, tanquam in minus merentes collatum: quāuis ex alia parte esset rationi consentaneū, iustos magis gratos se ostendere: & ita ad pudorem nouē leprosorū Hebræorū dixit Christus: *non est inuentus qui rediret ac daret gloriam Deo, nisi hic Alienigena.* HINC discam quanti referat, post confessionem & absolutionem acceptam, vt (suo loco dictū est) recurrere statim ad gratias Christo Domino agendas ob munditiem & remissionem, quam mihi dedit, ea deuotione, qua hic Samaritanus fecit: de quo refert Scriptura, quòd *regressus est cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciē ante pedes eius*, atq; si illos vellet osculari, *gratias agens* ob acceptum beneficiū. Est tamē simul per pendenda huius Samaritani prudentia, qua Christo Domino dicenti, *& nouem vbi*

1. part. Medit. 32.

sunt? nihil ipse respondit, ne eorum culpam & ingratitudinem augeret: sed attendit suæ gratiarum actioni, quam propter non redierat: Vt hinc ego nō discā, tribuere proximis culpā, etiam cùm, ad id faciendum, offertur occasio.

DENIQVE perpendendū est, quanta modestia Christus Dominus de nouem leprosorum ingratitudine sit conquestus dicens, *non est inuentus qui rediret & daret gloriam Deo.* non dixit qui daret mihi gloriam, aut gratias mihi ageret: vt nos doceret, eum, qui beneficium præstat, non sibi gratitudinem aut laudes petere debere, sed Deo, à quo omne *datum optimum* procedit. *Benignitas* quoque & *amor* est perpendendus, quo Christus Samaritanum excepit, & cum eo locutus est, eum honorando, eiusque fidei sanitatem, quam acceperat, referendo. Estque fas credere, etiam à lepra infidelitatis & reliquorum peccatorum eundem liberasse, dimittendo plenè sanum in corpore & animo, ob illam gratitudinem, quam solus ex reliquis ostenderet. O Deus animæ meæ, quàm te gratum ijs ostendis, qui erga te grati sunt, vt semper habeant vnde tibi sint grati. Semper, Domine, vellem gratus esse ob ingentia beneficia, quæ semper in me confers. quamuis parcus semper victusque maneam in hac parte. siquidem & ipsa mea gratitudo nouum est beneficium quod à te optimo benefactore meo recipio. cui sit honor & gloria per secula ob omnia bona, quæ tuis tribuis creaturis. Amen.

MEDITATIO. XXXV.

DE COECO A CHRISTO apud Iericho sanato.

PVNCTVM I.

a Luc. 18. 35 Mat. 20. 29 Mar. 10. 47.

CVM *appropinquaret* IESVS *a Iericho, cæcus quidam sedẽs secus viam mendicans, cùm audiret, quod Iesus Nazarenus transiret, clamauit dicẽs:* IESV *fili Dauid, miserere mei. Et qui præibant, increpabant eum vt taceret. Ipse verò multò magis clamabat: Fili Dauid miserere mei.*

I. PERPENDENDAE hic sunt huius cæci virtutes, quas in hac sua oratione prodidit. *Prima* fuit FIDES & FIDVCIA magna in Christum credens esse Messiam & filium Dauidis; ac Deum, qui omnia posset, ad quem spectet misereri, & necessitatibus nostris remedium afferre *Secunda* fuit insignis FERVOR, & affectus in orando, qui tum ex cæcitatis & miseriæ suæ cognitione, tum ex concepta spe quod Christus esset eum sanaturus, proueniebat: quem affectum ostendebat clamore illo repetito. *Tertia* fuit magna in orando CONSTANTIA & perseuerantia, etiã cũ, vt taceret, moneretur, & reprehenderetur: potiùs ex illorũ reprehensione, excitabatur magis ad eleuan

dam

dam vocem, & repetendam orationem.

In hoc cœco meipsum spiritualiter cœcum intuebor, duplici cæcitate, ignorantiæ & culpæ erroris & passionis, quæ duplicem animæ oculum excœcant, quos S. Bernar. cognitionem, & amorem appellat. Ex quo facilè intelligam, me tota vita otiosum sedere, nec attendere ad virtutum opera, ad quæ teneor; sed occupare me in mendicandis à creaturis huius mundi prætereuntibus, regulis aliquibus quæ me recreent, voluptate scilicet, honore, aut lucello aliquo, quibus occupatus cõtinear. Quod tamen totum parum omninò est, & caducum, sicut eleemosyna à pauperibus à prętereuntibus collata. Perpendens itaq; hanc cæcæ, otiosæ, ac mendicæ animæ meæ miseriam, clamare me oportet ad vnicum certumq; meum adiutorem Christum, eique dicere: IESV *fili Dauid miserere mei*. quam orationem ornare oportet prædictis virtutibus & ornamentis, omninò statuendo, quatuor, teste Bern. futura impedimenta meæ orationis, nisi eis viriliter me opponam. Cogitationũ videlicet & multiplicium imaginationum concursus quæ cor meũ subeuntes, non sinent me attendere, quid orem; Remorsus deinde conscientiæ ob admissa peccata, qui dum me reprehendunt, diffidentiam gignunt, terrentque dicentes: quomodo audes ad Deum clamare, qui talis es? Agmen quoque necessitatum ac miseriarum corporis; ac denique occupationum & curarum seculi varietas, & multitudo, magna

Lib. de dignit. amoris diuini c. 8.

Serm. 83 in Cant.

sunt

ſunt orationis impedimenta. Imò interdum ipſi, qui Chriſtum comitantur, orationem ipſam mihi præripiunt, meipſum ad ſua negotia ſpecie aliqua pietatis poſt ſe trahentes. ſed his nihil obſtantibus, orandũ mihi & clamandum eſt corde; & interdum etiam ore, ac dicendum: *Ieſu fili Dauid miſerere mei*. Quod ſi obſtacula pergant pertinaciter me retrahere, ex eiſdem ſumam occaſionem feruentiùs orandi, & cum Dauide dicendi: b *Libera me quia egenus & pauper ego ſum: & cor meum conturbatum eſt inter me: ſicut vmbra, cùm declinat, ablatus ſum; & excuſſus ſum ſicut locuſta*, cogitationibus meis ab hoc in illum locum me proijcientibus. Seda illas, Deus, & ſtabili firmiter, vt orare, & te laudare magno feruore poſſim.

b Pſ.108.22

PVNCTVM II.

a Luc.18.40

STANS aũt a IESVS, *iuſſit illum adduci ad ſe: & cùm appropinquaſſet, interrogauit illum, dicens; Quid tibi vis faciam? At ille dixit; Domine vt videam. & Ieſus dixit illi: reſpice.*

I. CONSIDERA primùm: Chriſtum Dominũ noſtrum, etſi primum ſtatim cæci huius clamorem percepit, diſſimulaſſe tamen, atque ſi eũ non audiret; vt eis probaret conſtantiam; & ſanitatis creſceret deſiderium. Idemq; nobiſcum ſæpè agit; vt perſeuerantia in petendo ſit nobis ad accipiendum quod petimus, diſpoſitio. Sed ſtatim tamen clementiam &

benignitatem suam ostendit, gradum sistens ad cæci vnius mendici vocem, quem (& si multa esset turba cum ipso, quam totam consistere oporteret) *Iussit ad se adduci*, vt eum sanaret. O bone IESV b *Sol* iustitiæ, *qui obedis voci hominis, sistens in medio cœli* & cursus tui, vt cupitum lumen illi reddas, audi clamorem meum, & illumina cæcitatem meam, qui c *gaudium habere non possum, nisi lumen cœli videam*.

b *Iof.* 10. 13.

c *Tob.* 5. 13.

II.

DEINDE perpendam, qua ratione cœcus, audiens se à Christo vocari, d *proiecto vestimento suo, exiliens ob spem recipiendi visum, venit ad Iesum*. In quo ostenditur eius animæ exultatio, quæ internam sentit vocationem Dei, eiusque diuinam inspirationem: cui vt pareat, omnia relinquit; spe, omnia, quæ desiderat, ad salutem & perfectionem suam, inueniendi. vt experientiâ didicerunt, qui ad Religiosum statum vocati sunt.

d *Mar.* 10. 50

III. Visio spiritualis.

DENIQVE considerandum est mysterium interrogationis Christi: *Quid vis, vt faciam tibi?* & responsionis cæci, *Domine vt videam*: ac denique verbi illius, *Respice*: quo solo verbo impleuit Christus totum cæci desiderium, correspondens magnæ illius Fidei, qua visum petierat, alio verbo sinonymo. O Deus animæ meæ, scio te cæcum interrogare: *quid vis?* vt nos doceas, te nolle gratiæ tuæ dona communicare, nisi ijs qui se, ad ea recipienda, disponunt. Vtinam & mihi diceres: *Quid vis, vt faciam tibi?* Ego enim mox responderem: *Do-*

mine

mine vt videam, non tamen quiduis, & quomodocunque; sed vt viuacissimæ fidei oculis, te Saluatorem meum videam, vt cognoscam & amem: hæc siquidem e *cognitio* amori coniuncta *est vita æterna*, Peto etiam Domine, *vt videam* tuam diuinam voluntatem, sanctamque legem: plurimi eam faciens, vt semper obseruem. *Videam* præterea meipsum, & verè ita cognoscam, & me odio habeam, & humiliem. *Vt videam* item creaturas non oculis corporis ob curiositatem; sed oculis animæ ob contemplationem, te in eis Creatorem meum contemplans, à quo tanta bona accipio. Ac demùm, *vt videam* suo tempore diuinitatem tuam, & personarum Trinitatem, cuius visione beata sit anima mea, in dulcissima societate tua. O mi Rex, & Domine, dic animæ meæ: *Respice* quod desideras: nam tuum dicere est facere: & si dixeris: Respice, sine vlla mora, recipiam visum ex ijs, quæ hic sunt insinuata, colligam, obiectum siue argumentum *spiritualis visionis* in oratione mentis hæc quinque complecti, *Christum* videlicet, Deum & hominem verum, sanctam eius *legem*, *meipsum*, *creaturas*, & in eis earum *Creatorem* cum æternis eius gloriæ bonis: & in omnibus quinque oportet me exercere per Meditationem & contemplationem, cum spe obtinendi quod desidero, vt iam iam dicetur.

e Ioan. 17. 3

Pvnctvm III.

Statim Christus dixit cœco: *Fides tua te saluum fecit, & confestim vidit, & sequebatur illum magnificans Deum.* a Luc. 18. 42.

Considera primùm, Christum Dominũ nostrum cœci Fidei tribuisse, quod reipsa erat ipsius omnipotentiæ & misericordiæ; vt hac ratione tum cœco honorem conciliaret, tum nos ad eiusdem Fidei amorem incitaret: illa siquidem est quæ ad huiusmodi mirabilia disponit: sicut ipse declarauit, cùm alijs cæcis visum à se petentibus dixit: b *Creditis quia hoc possum facere vobis?* & respondentibus illis: *vtiq; Domine, tetigit oculos eorum* dicens. *secundum fidem vestram fiat vobis:* & statim *aperti sunt oculi eorum.* Estq; ne obseruatione dignum, quod in vtroque hoc casu, cœci isti, ob magnam suam fidem, in momento receperint sanitatem; cùm alius cœcus, ob paruam suam fidem, non statim integrum, sed paulatim & per incrementa, visum receperit. Nã et si Christus in eius c *oculos expuit, & manibus suis impositis*, tamen *interrogatus an videret, aspiciens dicebat, video homines sicut arbores, ambulantes: & iterũ impositis manibus super oculos eius, cœpit clare videre õnia.* In quib. proponitur nobis duplex modus quo Christus Dominus spirituale lumẽ, & spiritus perfectionem cõmunicat. Alter est extraordinarius, & repentè, & in momento; sicut communicauit

II.

b Mat. 9. 28

c Mar. 8. 23

Saulo;

Saulo; Alter ordinarius & sensim atq; gradatim: communicatâ initio obscurâ mysteriorum suorum cognitione; postea distinctiori aliâ; & sic crescente claritate ad proportionem dispositionis eius, qui eam recipit, donec *videat clarè omnia*, & res diuinas tanto lumine, vt tam fiat certus de eis, atque si illas cerneret; ascendendo, vt ait Apostolus, *à claritate in claritatem*, donec *transformetur* in imaginem eius gloriæ. Quæ tamen omnia præcedit, quod Christus fecit cum illo cæco, expuendo scilicet oculos eius, & manus imponendo, propter ea quæ Meditatione 37. dicentur.

2. Cor. 3.

II. PERPENDAM denique, qua ratione cæcus, sanatum se videns, *sequebatur* IESVM *magnificans Deum*. Quia enim huius Domini opera sunt perfecta, cùm visu corporis, etiam animæ visum donauit; vt rerum omnium oblitus, eum sequeretur, à quo tantum acceperat beneficium. In quo etiam proponitur nobis, quod interna lux, quam Christus Dominus in oratione tribuit pro scopo & fine habet Christi ipsius & virtutum eius imitationem, eius laudes, actionemque gratiarum ob accepta beneficia: Verùm quid mirum, Saluator mi, quòd aperiente te oculos animę meæ, vt te videam, velim etiam te sequi? Quomodo non sequar tantam bonitatem? Quomodo non imitabor tantam sanctitatem? Maius tu mihi beneficium confers, admittendo me, vt te sequar; quam ego obsequium præstem, vo-

lens te sequi. Sequar te ergò semper in hac vita, donec perueniam ad te possidendum in tua gloria. Amen.

MEDITATIO XXXVI.

DE COECO NATO, QVEM IESVS, luto ex saliua sua confecto, sanauit.

PVNCTVM I.

PRAETERIENS IESVS a *vidit hominem cæcum à natiuitate: & interrogauerũt eum discipuli eius, Rabbi, quis peccauit, hic, an parẽtes eius vt cæcus nasceretur? respõdit IESVS, neq; hic peccauit, neq; parẽtes eius: sed vt manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera eius, qui misit me, donec dies est. Venit nox, quando nemo potest operari. Quam diu sum in mundo, lux sum mundi.* a *Ioan.* 9.1.

CONSIDERANDVM primò, quod (vt Sap. ait) b *in omni loco oculi Domini contẽplantur bonos & malos*, electos & reprobos; sed illos singulari quodam modo, hoc est oculis misericordiæ respicit, tanquam velit illis benefacere; sicut hunc cœcum respexit. O dulcis Saluator! antequam ego te aspiciam, necesse est vt tu me respicias: ante enim, quam recipias me, sum cœcus, te verò aspiciente, recipiam oculos, quibus te videre possim. b *Prou.* 15.3.

II. DEINDE perpendendum, quamuis corpo-

ris morbi & aliæ calamitates sæpè eueniant in pœnam peccatorum; interdum tamen diuinâ prouidentiâ prouenire eo tantùm fine, vt opera Dei in nobis manifestentur; non vnum, sed multa; magna. s. bona, quæ Deus elicit ex illis; dum iustos, quos affligit, magna virtutũ varietate exornet; efficitq; vt quas occultas habent, ad Dei gloriam manifestent, communicãs illis in ipsis tribulationibus talia dona, vt eius omnipotentiam reuelent, qui illa donauit: talia sunt, exultare in ipsis tribulationib⁹, illas amare, ac Deum pro eis glorificare. Et de eiusmodi operibus dicit Christus Dominus noster: *me oportet operari donec dies est*. O Redẽptor mi, si adeò tua refert illa opera facere, quæ æterno tuo Patri placent, donec dies est vitæ tuę, operare illa in me: quia multò plus mea refert illa recipere, quã tua referat eadem operari: & potiùs, Domine, ob ingentẽ amorem, quo me persequeris, dicis tua referre, quod reipsa refert mea: Respice Deus meus, quàm sit breuis pro me dies huius seculi. quia ipsa vita mea breuis est; venietq; citò nox mortis, quãdo iã non licebit huiusmodi opera facere. Et siquidem nunc sol & lux es mundi, illumina me, accende, & gratia tua viuifica; vt liceat postea te in gloria tua videre.

c Eccl 9,10. Haec verba mihi ipsi attribuens dicam cũ Sapiẽte *Quodcunq; facere potest manus tua, instanter operare* quare summè oportet me operari opera Dei, opera sancta, & voluntati eius, qui me creauit cõsentanea: donec dies est, &

perdu-

perdurat vita mea; quæ vix tanta est atque dies vnus: & repentè inuadet me mors; cùm iam nec operandi, nec merẽdi quicquam sit locus.

PVNCTVM II.

HAEC, a *cùm dixisset, exspuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & leniuit lutum super oculos, & dixit ei: Vade, laua in natatoria Siloe: abijt ergò & lauit: & venit videns:* Hic sunt considerandæ causæ mysterij huius curationis: illa ad spirituale nostrã vtilitatem trahẽdo. *Prima* causa fuit, vt suã omnipotentiã Christus Dominus nobis manifestaret, qui remedio in specie planè contrario visioni illã cæco restituit. nam luto oculos linire, potius ad cæcitatem inferendam, quam ad visum restituendum dirigi videbatur. O immensa Iesu potentia: cur nõ me eius prouidentiæ subijciam, qui adeò potens est, vt vnum contrariorum in alterum conuertat, & lutum oculis adhibens, eos clarificet; humiliat aliquem, vt illum extollat, b *conijcit in carcerem, quem* ex eo eductum c *Saluatorem* constituit *Aegypti.*

a Ioan. 9. 6.

I.

b Gen. 39. 20.

c cap. 41. 40.

Secunda causa fuit, vt doceret nos accommodatissimum recipiendæ lucis diuinæ gratiæ medium esse, si præ oculis nostrum lutum ponamus, nihilum videlicet, quod ex nobis sumus; & terram, ex qua conditi fuimus, & in quam conuertemur; & lutum peccatorum, quæ admisimus, illa aspicientes ac deflentes, & propter illa nos ipsos humiliantes. Sed hoc

lutum conficiendum est ex terra nostra, & saliua Christi. Si enim eius infinita sapientia, quę in saliua exprimitur, oculos nostros non tangat; nunquā oculi nostri clarescent, ad cognoscendā, sicut oportet, nostram vtilitatem. O dulcis Magister, coniunge sputum tuū pulueri meo, ex quo factum lutum me illuminet! da mihi, vt cognoscam quis tu sis, & quis ego: vt te cognoscēs amem, me verò cognoscens odio habeam, replearque gratiâ & charitate tua.

III. DENIQVE postquam Christus luto iniunxit oculos cæci, dixit: *vade laua in natatoria Siloe, quo interpretatur missus*, vt baptismi & pœnitentiæ sacramentum nobis insinuaret, quibus spiritualis hominis salus perficitur, ob Saluatoris nostri virtutem in eis existentem, qui à Patre fuit missus in mundum pro nostra salute. Oportet tamen ad hanc natatoriā siue balnea horum sacramentorum ita dispositum accedere, sicut cœcus hic fuit dispositus, qui magnam habuit fidē, insignem humilitatē, & obedientiā omninò ad nutum. cùm sustinuit oculos suos luto liniri; & ita eo maculatus, per plateas in conspectu omnium perrexit, obediens absque mora aut replica Christi mandato. non enim vt Naaman ille Sirus murmurans dixit, d *putabā quod egrederetur ad me & tangeret manu sua oculos meos, & sic curaret me: nunquid non sunt aliæ aquæ meliores quam in Siloe, vt in eis lauem, & visum recipiam?* sed iudicium suum subiiciens, & obediens, visum recepit. Et eodem modo visum ego recipiam,

d 4. Reg 5. 11.

si in-

si inspirationi Dei, qua me ad aquas Siloe mittit, agnoscam, & opportunitate, quam mihi ipse offert, vti non negligam.

PVNCTVM III.

CONSIDERANDA tertiò est illustris illa huius cœci confessio, & persecutiones, quas propter eum sustinuit, & virtutes, quas exercuit, vt illas imitemur.

PRIMA virtus fuit ZELVS honoris Christi Domini nostri, qui illum sanauerat, & spiritus simul gratitudinis, quam ostendit, miraculum ipsum omnibus, qui illud ignorabant, manifestando. I.

SECVNDA fuit magna animi FORTITVDO, nam etiam parentibus proprijs timentibus manifestare, quod sciebant, propter metũ pharisæorũ, qui nomen Christi detestabantur, ipse absque vllo timore liberè confessus est, se & cœcum fuisse, & ab ipso Christo sanatum; adijciens etiam modum, quo sanatus fuit. II.

TERTIA fuit magnus ZELVS veritatis cum cœlesti PRVDENTIA cõiunctus, ne aut se decipi pateretur; aut veritatem ob aliquẽ respectum reticeret. Nam dicentibus pharisæis: *da gloriam Deo*, veritatem ipsam liberè fatendo, *nos scimus, quia hic homo peccator est*: ac propterea non est possibile, vt ab eo sanareris: Ipse magna fiducia perseuerans in confessione veritatis, & in defensione Christi, ipsos potius accusauit, quòd eum non agnoscerent, & inuitauit, vt, si vellent, discipuli eius fierent. III.

Deinde voluit Christus, eundem in fide perficere & augere internum animæ visum, cùm enim cœcus non existimaret, illum esse aliquid supra Prophetam, interrogauit eum: *Tu credis in Filium Dei? respondit ille, quis est Domine?* ostendens in hoc cordis sui promptitudinem: *& dixit ei Iesus, & vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est.* quasi ei diceret visui, quem à me recipisti, iam vidisti me: & ego ipse sum qui tecum loquor. *at ille ait credo Domine: & procidens adorauit eum.* O quales oculos tunc ei dederit: quale lumen eius animæ communicauerit: quàm perfectum visum, qui humilem adeò ad orationem affecit: da mihi Domine talem visum; quo viua fide in te credam, & debitâ reuerentiâ te adorem. II.

Denique tranquillitatem mentis illi reddidit, citra scandalum, quo potuit turbari propter ea, quæ Pharisæi contra ipsum dixerant. Nam *dixit ei Iesus: In iudicium ego in hunc mundum veni; vt, qui non vident, videant, & qui vident, cœci fiant.* quasi diceret, hoc ego discrimen inter hos & illos homines facturus veni: vt rudes & ignari, ob suam humilitatem & paruitatem, visum recipiant, sicut tu; credantque diuinitatis & humanitatis meæ mysteria: contrà verò qui sunt legis sapientes, vt Pharisæi, Philosophi, & Iurisperiti huius mundi, ob superbiam suam, incidant in cœcitatem, non meâ causâ, sed propriâ ipsorum culpâ; III.

quia doctrinæ meæ credere nolunt, nec fructũ ex ea accipere. O bone IESV, ne patiaris eos, qui plura videre tenentur, ob ſuam ſuperbiam minus videre: & qui perſpicaciorẽ viſum habere deberent, incidere in cœcitatem. Libera Domine nos à ſuperbia, quæ tantæ cęcitatis eſt cauſa.

MEDITATIO XXXVII.

DE SVRDO ET MVTO quem Chriſtus ſputo ſuo ſanauit.

PVNCTVM I.

a *Marc.* 32.

ADDVXERVNT a *ad IESVM ſurdum & mutum, & deprecabantur eum, vt imponat illi manum.* In miſeri huius hominis aurium & linguę corporali impedimento conſiderandum eſt, quid illud impedimentum ſit in ſpiritu, quæ eius cauſæ, & remedia?

I. De ſurditate & impedimento linguæ ſpirituali.

PRIMVM, ſpiritualis ſurditas eſt fidei & obedientiæ defectus, quãdo qui nec audire, nec intelligere vult fidei veritates, nec verba Dei, nec præcepta legis eius, nec diuinas inſpirationes; ſed his omnibus aures ſurdas præbet. Impedimentum linguæ ſpirituale eſt defectus orationis, & confeſſionis: cùm quis non vult ſuum os aperire ad inuocandum Deum, ad pe-

ten-

tendam ab eo misericordiam, aut illum laudã dum, & gratias ei agendas pro acceptis ab eo beneficijs, aut ad sua peccata confitenda, vt eorum obtineat remissionem.

DEINDE ipsa surditas in causa esse solet, cur surdus sit etiam mutus: & vtrumq; satagit dœmon, quem S. Luc. b *mutum dæmonium* appellat, clausis enim horum duorum sensuũ internorum portis, clauditur quoque porta remedio, quod ingreditur per auditum fidei & obedientiæ, obtinetur verò per locutionem, Deum orando, & peccata ministro eius sacerdoti confitendo. Hoc totum licet mihi ipsi applicare, & considerare me surdum & mutum esse non sicut Dauid, qui c *tanquam surdus non audiebat, & sicut mutus non aperiebat os suum* ad vllum malum; sed contra surdus & mutus sum ad bona. Causa autem est, quia tam corporis, quàm animi auditum paratum semper habeo ad curiositates & vanitates huius mundi; vt eius mendacijs & fraudibus fidem adhibeã, eiusq; peruersis legibus ac decretis obediam: ex quo oritur, vt clausum illum habeam ad ea, quæ Deus & eius ministri mihi dicunt, & mandant. Linguam quoque expeditam valde habeo, ad loquendum & garriendum cum hominibus de omnibus, quæ mihi arrident; ad proprias laudes; ad murmurationes & adulationes aliorum: ex quo prouenit, vt ligata illa sit ad colloquendum cum Deo, & mea peccata confitenda: quia ignauia & pudor fortiter illam ligant. O Saluator mi, eiice ex anima

II.

b *Luc.* 11. 14.

c *Psal* 37. 14.

quia doctrinæ meæ credere nolunt, nec fructũ ex ea accipere. O bone IESV, ne patiaris eos, qui plura videre tenentur, ob suam superbiam minus videre: & qui perspicaciorẽ visum habere deberent, incidere in cœcitatem. Libera Domine nos à superbia, quæ tantæ cęcitatis est causa.

MEDITATIO XXXVII.

DE SVRDO ET MVTO quem Christus sputo suo sanauit.

PVNCTVM I.

a *Marc.* 32.

ADDVXERVNT a *ad IESVM surdum & mutum, & deprecabantur eum, vt imponat illi manum.* In miseri huius hominis aurium & linguę corporali impedimento considerandum est, quid illud impedimentum sit in spiritu, quæ eius causæ, & remedia?

I. De surditate & impedimento linguæ spirituali.

PRIMVM, spiritualis surditas est fidei & obedientiæ defectus, quãdo qui nec audire, nec intelligere vult fidei veritates, nec verba Dei, nec præcepta legis eius, nec diuinas inspirationes; sed his omnibus aures surdas præbet. Impedimentum linguæ spirituale est defectus orationis, & confessionis: cùm quis non vult suum os aperire ad inuocandum Deum, ad pe-

ten-

tendam ab eo misericordiam, aut illum laudã dum, & gratias ei agendas pro acceptis ab eo beneficijs, aut ad sua peccata confitenda, vt eorum obtineat remissionem.

II. DEINDE ipsa surditas in causa esse solet, cur surdus sit etiam mutus: & vtrumq; satagit dœmon, quem S. Luc. b *mutum dœmonium* appellat, clausis enim horum duorum sensuũ internorum portis, clauditur quoque porta remedio, quod ingreditur per auditum fidei & obedientiæ, obtinetur verò per locutionem, Deum orando, & peccata ministro eius sacerdoti confitendo. Hoc totum licet mihi ipsi applicare, & considerare me surdum & mutum esse non sicut Dauid, qui c *tanquam surdus non audiebat, & sicut mutus non aperiebat os suum* ad vllum malum; sed contra surdus & mutus sum ad bona. Causa autem est, quia tam corporis, quàm animi auditum paratum semper habeo ad curiositates & vanitates huius mundi; vt eius mendacijs & fraudibus fidem adhibeã, eiusq; peruersis legibus ac decretis obediam: ex quo oritur, vt clausum illum habeam ad ea, quæ Deus & eius ministri mihi dicunt, & mandant. Linguam quoque expeditam valde habeo, ad loquendum & garriendum cum hominibus de omnibus, quæ mihi arrident; ad proprias laudes; ad murmurationes & adulationes aliorum: ex quo prouenit, vt ligata illa sit ad colloquendum cum Deo, & mea peccata confitenda: quia ignauia & pudor fortiter illam ligant. O Saluator mi, eiice ex anima

b *Luc.* 11. 14.

c *Psal* 37. 14.

mea dœmonium ſurdum & mutum, quod illam poſſidet? & miſericordiâ tuâ infinitâ ſuccurre: ſiquidem ego ad tantæ miſeriæ remedium adhibendum, vires non habeo.

III. DENIQVE conſiderabo, quòd ſicut hic ſurdus & mutus nunquam ad Chriſtum pro remedio acceſſiſſet, niſi alij illum deduxiſſent, & pro eo oraſſent, ſupplentes ſuis linguis defectum linguæ muti; ſic multi ſunt peccatores adeo ſurdi & muti, vt miſeriæ ſuæ obliti, nunquam ad Deum conuerterentur, niſi iuſti aliqui pro eis intercederent. Et hoc ipſum vrgere me debet, ad orandum frequenter pro conuerſione peccatorum; & eos, quo modo potero, ad Chriſtum eiusque miniſtros adducendos: in memoriam reuocans quòd d *Chriſtus videns fidem illorum, qui paraliticum in lecto iacentem ei offerebant, dixit paralitico: remittuntur tibi peccata tua.* O Deus infinite, miſerere tot ſurdorum & mutorum, qui ſunt in hoc mundo: eijce Domine ex eorum animabus dæmonium, quod ſurdos illos facit & mutos, vt liberè te audiant, laudent & glorificent in ſecula. Amen.

d *Matt* 9.2.

PVNCTVM II.

a *Marc.* 7.33

APPREHENDENS IESVS a *eũ de turba ſeorſum, miſit digitos ſuos in auriculas eius: & exſpuens, tetigit linguam eius. Et ſuſpiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi ephetha, quod eſt, adaperire.* Conſiderandum hîc

eſt:

est: hæc omnia Christum Dominum fecisse, etiamsi quiduis illorum suffecisset; vt ita significaret difficultatem in sanandis surdis & mutis animabus: non quidem ex parte ipsius, sed ex parte prauæ dispositionis, quæ in eis est, propter quam huiusmodi curatio maiori morâ & magis ex instituto est suscipienda.

PRIMVM, APPREHENDENS eum manu, abduxit de turba seorsum, vt significaret, huiusmodi ægrotos, vt curentur, debere separare se, quantum possunt ab ijs, qui eorum curationem impedire possunt; & à tumultibus & occupationibus negotiorum temporalium; & seorsim attendere recuperandæ sanitati. I.

DEINDE, INGEMVIT, vt huiusmodi animarum miseriæ magnitudinem ostenderet; quantumque ipsi dolorem adferant. O quàm graue cēsendum est illud malum quod ipsummet Deum gemere cogit: O anima, cur non defles gemisque tuam miseriam, pro qua tuus Dominus gemit & plorat: DEFLEAS etiam miserias proximorum, siquidem adeo sunt digna pro quibus defleatur, vt etiam Christus pro eis ingemuerit. II.

SVSPEXIT etiam in cælum ingemiscens, ad significandum, huiusmodi mala feruenti & lacrymosa oratione esse curanda, oculis etiam in cœlum eleuatis, vnde potest venire auxilium: siquidem in terra non potest inueniri. III.

IV. QVARTÒ IMMISIT suos DIGITOS in auriculas eius, vnum scilicet digitum in vnam auriculam, & alterum in alteram, vt Spiritus sancti dona notarẽtur, quæ per Christi digitos figurantur. nam vt digitus procedit à manu, ita Spiritus sanctus procedit à verbo diuino, quod tanquam manus & brachium est Patris æterni, per quod is omnia operatur. Hęc dona (vt in quinta parte dicetur) aperiunt nostras aures, vt percipiant & intelligant veritates fidei redduntque dociles & obedientes diuinis inspirationibus; & ijs omnibus, quæ ad diuinæ voluntatis executionem pertinent. O Fili Dei vnigenite, qui cum Patre tuo producis Spiritum sanctum, & per vtrumque dona tua hominibus communicas, ingere illa nostris animabus; vt omnes verba tua audientes, tibi pareamus; & sic impleatur quod scriptum est, b *populus quem non cognoui, seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi.*

b Psal. 17. 45

V. QVINTÒ EXSPVIT *& tetigit linguam eius*, sicut exspuit in oculos alterius cœci, cui reddidit visum: vt significaret cœlestẽ sapientiam, quæ sputo ex ore Christi, qui est sapientia incarnata, caputque nostrum, procedente significatum esse, quæ linguam nostram soluat, vt sciat loqui cum Deo, secũ, & cum proximis sicut oportet. Illa docet orationem, Dei laudes, & nostrorum peccatorum confessionem, & aptam alienorum reprehensionem, vt illa curentur. Item quia apud homines, præcipuè verò apud Hebræos, c *spuere in alterius faciem*

c Num. 12. 14.

ciem magni contemptus, & *ruboris* eſt ſignum, fortè Chriſtus Dominus hunc exſpuit, vt oſtẽderet, nos, ſi cœci & muti ſpiritualiter ſimus, contemptu & pœna dignos eſſe, quibus nos vult exercere, vt lumen nobis impertiat. Sicut ut d *fel piſcis, quo liniti ſunt oculi Tobiæ, mox* d *Tob. 11. 8.*
illos aperuit. O dulcis IESV, voluptas mihi 13.
eſt, hac ratione exſpui, ſiquidem tu es qui exſpuis, permittens mihi calamitates & tribulationes, quibus mei ſenſus aperiantur.

SEXTÒ, abſolutò imperio dixit, ephetha, ad VI.
oſtendendam omnipotentis verbi ſui virtutẽ: nam quãuis homines cum ſurdis non loquantur, iuxta illud Sapientis e *vbi auditus non eſt,* e *Eccl. 32. 6.*
non effundas ſermonem, quia reuera fruſtra eſſet, at Deus cum eis loqui poteſt: f *viuꝰ eſt enim* f *Heb. 4. 12.*
ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, potens aures aperire, & ad ipſam animam intrare; vt in ea faciat, quod voluerit; eam ita mutando vt cõſenſum ijs præbeat, quæ ipſi iubet. O Deus omnipotens, g *aperi mihi* g *Iſai. 50. 5.*
aurem & ego non contradicam: paratus ſum enim credere quidquid docueris, & exſequi quidquid iuſſeris.

Ex his ſex circumſtantijs ſimul ſumptis intelligam, quid ex parte mea facere me deceat, circa iuuandas animas: eas ſcilicet à peccandi occaſionibus ſubducere, pro illorum peccatis gemere, ſuſpiciendo in cœlum pro eis orare, & ad Chriſti miniſtros deducere, vt illis applicent ſacramẽta & verba Dei, quibus in virtute Chriſti, (qui harum infirmitatum princi-

palis

palis est medicus) sanitati restituantur. Ac denique vicem illorum dolere, qui, b *sicut aspides surdæ obturant aures suas* aduersus eum, qui sapienter eorum venena ab eis extrahere conatur; & sapientissimo huic medico supplicabo, vt omnipotentiâ suâ à tali infirmitate velit illos liberare.

b Psal. 57. 5.

PVNCTVM III.

a Mat. 7. 35.

ET a *statim apertæ sunt aures eius, & solutum est vinculum linguæ eius, & loquebatur rectè. Et præcepit illis, ne cui dicerent. Quantò autem eis præcipiebat, tantò magis plus prædicabant, & eo magis admirabantur dicentes, bene omnia fecit: & surdos fecit audire & mutos loqui.*

I. CONSIDERANDA hîc primum est omnipotentia Saluatoris, vt, quod vult, faciat; & nostræ salutis impedimenta remoueat ita, vt qui priùs surdus & mutus erat, nunc & benè audiat, & rectè loquatur. Ex quo documentum accipiam, benè loquendi, de bonis scilicet rebus; & eo modo, qui Deo placeat.

b Psal, 140. 3

O bone IESV b *pone custodiam ori meo*, & accipe in manu tua claues aurium mearum & linguæ: claudeque & aperi eas, prout conuenit: vt siue taceam, siue loquar, siue audiam siue non audiam, semper tibi placeam. Amen.

II.

DEIN-

DEINDE perpendam, quid hoc miraculum in pia illa turba effecerit: dicebat enim de Christo *bene omnia fecit*. O sapientia infinita, qui infantium & simplicium ore tua magnalia prædicas: quàm illud est verum, quod per huius turbæ ora es locutus: bene DEVS meus fecisti omnia, quæ initio mundi creasti, iuxta illud c *vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona*: benè fecisti omnia, quæ prouidentia tua disponis in hoc mundo; quia d *Dei perfecta sunt opera*. Benè fecisti nostræ redemptionis opera, quia summa bonitate omnia sunt plena: O quàm aptè tua miracula fecisti; tuos sermones, tua sacramenta, tuas humiliationes, & exercitia studiosa tua benè omnia fecisti in bonum hominum, qui tamen male tibi responderunt, retribuendo innumera mala, pro innumeris bonis: sed adeo tu bonus es, vt sicut benè fecisti omnia bona; ita benè sustinuisti omnia mala? Concede mihi DOMINE ad imitationem tui, me omnia bene facere, vt nihil in me sit, quod tibi malum esse videatur.

c *Gen.* 1.31.

d *Deu.* 32. 4

III.

DENIQVE perpendam, turbam illam, dum CHRISTVM glorificaret, quamuis non nisi vnum surdum & mutum sanasset, dixisse: *& surdos fecisse audire, & mutos loqui.* confitebatur itaque, quòd qui tale beneficium vni contulit, poterat similia pluribus conferre. qui & paratus erat id facere? omnibus, qui in anima sua surdi erant, & muti: modò ipsi vellent, ex eius misericordia fructum.

CONSIDERANDA hic ſunt, dæmoniaci huius perſona, ius dæmonis aduerſus hominẽ, quem poſſidet; mala, quæ eius corpori & animæ infert; & quæ demum inferet in inferno.

PRIMVM, hac feritate & crudelitate vtitur dæmon aduerſus hominem in omnibus, quæ ſpectant ad eius corpus; niſi Deus eum prohibeat: & eadem vexaret omnes, ſicut miſerum iſtum adoleſcentem, quam reddidit mutum, ſurdum, & lunaticum (qui eſt quaſi morbus caducus) horrendis & continuis cruciatibus ab adoleſcẽtia ſua eum vexans, & intendens modò eum igne abſumere, modò in fluminibus & puteis ſubmergere; idque adeo pertinaciter, vt Chriſti Apoſtolis parêre noluerit; ſed potius de illis quaſi triumpharet. I.

SED maiori violentia vtitur aduerſus peccatoris animam, qui ſe illi ſubiicit: nam & ſurdum & mutum eum facit, vt paulò ante eſt dictum; & lunaticum, hoc eſt, mũdo ſubiectum, varium, mutabilem, & in bono inconſtantem; allidit illum terræ, efficitque, vt affectionibus ſuis, terrenis rebus adhæreſcat; item vt ſpumas ore, fędorum & horrendorum verborum eiiciat; dentibusq; ſtrideat prę irę, & choleræ vehementia. Reddit illum ſtolidũ & quaſi inſenſibilem ad ea, quæ Dei ſunt. Nunc illum in ignem cupiditatum carnis proiicit; vt in illis conſumatur; nunc in fluenta aquarum negotiorum huius mundi, vt in eis ſubmergatur; & ita illum ab vno in alterum peccatum dilaniando pertrahit; & ita indurat, vt concio- II.

natoribus & confessarijs resistat; nec sit, qui eum reducere possit. O Deus æterne, aperi omnium hominum oculos, vt qui ad tantam miseriam peruenerunt, ab ea liberari procurent; & reliqui eam euadere studeant, resistentes spiritui, à quo tot mala perciperent.

III. HINC colligitur quantam feritatem exercebit dæmon in inferno aduersus peccatores, qui se totos, ei in mundo tradiderunt, si quidem adeo crudelem se exhibet erga illos in hoc mundo; cum Deus ad id ei concedit facultatem. O quantam surditatem! quantum linguæ impedimentum! quantam dilaniationem: quantum dentium stridorem! quas rabidas spumas! quas in ignis flammas, & in aquas nimium proiectiones: quantam tormentorum varietatem & perpetuitatem illis tunc infert, vt in eis de ipso Deo vlciscatur! O anima mea, cur non perhorrescis eum, qui tum in hac, tum in futura vita adeo est crudelis carnifex in eum, qui ipsi obedit? ô Deus omnipotens, si facultatem huic hosti dederis, vt me sicut Iob in corpore vexet; aufer illam, ne mihi noceat in anima. Amen.

PVNCTVM II.

DEINDE considerandum, quid Christus Dominus noster fecerit ac dixerit, antequam adolescentem hunc à dæmone liberaret.

I. PRIMVM enim exclamauit aduersus incredulos, qui ibi erant, & in eis contra reliquos

a ô *generatio*, inquit *incredula & peruersa quousque ero vobiscum? vsquequo patiar vos?* qua sententia ostendit, quam grauiter ferret incredulitatem & pertinaciam illius gentis, ex qua proueniebat, vt dæmon esset in cruciando dæmoniaco pertinax: videturq́, insinuare Christus Dominus se defatigatum quodam modo esse inter eos viuendo, eosque ferendo, ob illorum duritiem. O IESV patientissime, quàm meritò esse posses defatigatus tædioque affectus mecum cômorando, qui tot in me côfers beneficia, tot verò meas suffers iniquitates. Sed tua patientia est infinita, qui etsi côtra culpas ostendis iram, tangeris tamen eorum, qui illas admiserunt, commiseratione, vt ab eis illos eripias. Libera me Domine à meis, vt tuis possim gaudere misericordijs. a Matt. 17. 17.

DEINDE b *afferte*, inquit, *huc illum ad me, & attulerunt eum. Et cùm vidisset eum, statim spiritus conturbauit illum, & elisus in terram volutabatur spumans.* Vt ostenderet quanto odio Christum Dominum prosequeretur. Quod si in ipsius Christi conspectu ita eos tractat, quos possidet; quid facturum eum censemus in eius absentia? Afflictus parens adolescentis, videns filium ita vexari, dixit Christo, d *si quid potes adiuua nos misertus nostri.* CHRISTVS verò Dominus, videns huius hominis exiguam fidem, vt illum priùs quàm eius filium curaret, admirandam protulit sententiam *si potes*, inquit, *credere, omnia possibilia sunt credenti*; Omnia dicit, nullo excepto, II. b Matt. 17. 18. c Marc. 9. 20. d Marc. 9. 22. 23.

quantumuis magna ac difficilia. O Saluator omnipotentiam, quæ eos, qui in te confidunt facis etiam omnipotentes, modò ita cõfidant vt oportet, de infinita tua misericordia. Cu non fidem & fiduciam in hoc Christi Domin verbo habeam, qui fidelissimus est in implen dis promissis, & omnipotens ad exequendum quod dicit? O bone IESV, siquidem omnia po tes, & mihi dicis, si possum credere, me etian omnia posse: concede mihi posse credere e modo, quo tu vis; vt in te possim, quidquid mi hi promittis.

III. PARENS adolescentis hoc audiens, & in telligens ex fide sua dependere filij sanitatem respõdit cum feruore & humilitate: *credo Domine, adiuua incredulitatem meam.* quasi diceret, credo quantum possum; sed, quod mihi de est in fide, suppleat bonitas tua. Quibus verbi docet, admirandum quendam orandi modum cùm facimus quidquid possumus, & petimus Deo, vt quod nobis deest ipse suppleat. Credendo, petam augmentum fidei; humiliand verò me, augmentum humilitatis; amando de nique augmentum petam charitatis. O dulcissime IESV, credo & millies credo quidqui mihi dicis, & spero quidquid mihi promittis sed fides mea est debilis, & breuis fiducia; supple tu Domine defectum meum, corroborando fidem, & perficiendo spem, ad tuam siquidem bonitatem spectat bonum perficere, quod incœpit.

PVN-

Pvnctvm III.

TVNC a IESVS *comminatus est spiritui immundo dicens illi, surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo, & amplius ne introeas in eum. Et exclamans & multũ discerpẽs eũ, exijt ab eo: & factus est sicut mortuus.* IESVS *autem tenens manum eius, eleuauit eum,* b *& reddidit illum patri eius. Stupebant autem omnes in magnitudine Dei.*

a Marc. 9. 25.

b Luc. 9. 43.

I. Hic primò perpendendum est dominium Christi Domini super omnes dæmones, & imperium, quo huic duo imperauit, exire scil. statim, & non ampliùs introire. Neque absq; mysterio nũc dixit: *amplius ne introeas in eũ*, sciebat enim Christus Dominus dæmonis mores, qui, cùm diu in aliqua anima locum habuit, & ab ea expellitur c *non inuenit requiem, donec assumens septem alios spiritus nequiores se, eandem iterum ingrediuntur.* Vt igitur hanc dæmonis feritatem reprimeret, voluit plenâ suâ misericordiâ vti, mandans neque solum, nec cum comitatu redire ad eum adolescentem: & ita fecit.

c Luc. 11. 24.

II. Deinde considerandum, quàm grauiter ferat dæmon ab anima expelli, præcipuè cùm diu illã possederit! & quantis paupercula anima doloribus afficiatur, cùm ab eius tyrannide est liberanda; & vitia, in quibus diu iacuit, debet exuere, sunt enim dolores sicut mortis, quamuis ad vitam recuperandam necessarij. Quare, terreat me licèt dæmon, aut mũdus, &

caro, non debeo conuersionem meam differre, sed quàm citissimè potero à hoc me tyranno expedire: quo enim ego hæc diutius distulero, eò ille pertinacius sæuiet in me; & difficilius expelletur.

III. DEMVM Christi Domini nostri perpendam bonitatem & porrigenda manu ei, qui lapsus est, benignitatem, vt erigatur & viuificetur, ipse enim solus vitã restituere, & integram sanitatem reddere potest. Et quamuis potuisset hũc adolescentem in suũ trahere seruitiũ, non tamen id fecit; sed reddidit illum patri suo: quò suam in omnibus charitatem ostenderet, qua absque vllo interesse, quidquid boni potest, facit. O Deus animæ meæ, hæc omnia me ad te amandũ, tibiq; omninò serio seruiendum excitant: sed quandoquidẽ me à Dæmonio liberasti, iube eũ ac me amplius non redire; sed tu potiùs me in tuum filium suscipe: quia neq; habeo, neque habere volo alium patrem. quãte, cui sit honor & gloria pro tot excellentissimis operibus, quæ in filios tuos ad illorum commodum operaris. Amen.

PVNCTVM IV.

a Matt. 17. 19. *TVNC accesserunt discipuli ad* IESVM *secretò & dixerunt: quare nos non potuimus eijcere illum? dixit illis* IESVS, *propter incredulitatem vestram: amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granũ sinapis, dicetis mõti huic transi hinc illuc; & trãsibit: & nihil impossibile erit vobis. hoc autem genus non eijcitur, nisi per orationem & ieiunium.*

PRIMVM perpendenda est Christi Domini nostri prudentia, qui noluit publicè paruã discipulorum fidem, quæ aliquo modo fuit causa, cur dæmon ab adolescente non exiret, manifestare; sed publicè reprehendit nationis illius incredulitatem, quæ publica erat; priuatim verò reprehẽdit incredulitatẽ discipulorũ quę erat secreta. qua ratione docere nos voluit modũ, alios cũ discretione reprehendendi. I.

DEINDE nos docet, ad magna aliqua impetranda, necessaria esse fidem similem b *grano sinapis*, quod mole quidem est paruum, sed acrimonia & efficacitate magnum, sic inquam fides & fiducia, fortis, vehemens, viua, & efficax esse debet, sed in subiecto tamen humili & paruo in oculis suis, sibiq; diffidenti; vt omnino Deo cõfidat. Hac fide poterimus vel c *montem*, ex loco suo quantumuis firmiter fundatũ eradicare, & *mittere in mare*: hoc est, ex corporibus & animabus Dæmonem, qui in eis inueterauit, expellere; & spiritum superbię ire, gulæ, & reliqua terrena impedimenta, quæ à Dei seruitio nos retrahunt, penitus eradicare. O Domine omnipotẽs, semina in anima mea hoc granũ sinapis, si quidem ego tantam fidem, nisi tu dederis, habere non possum. Da mihi Domine talem fidem, quæ ardore charitatis sit vehemens, & paruitate humilitatis secura: & in vtroque similis grano sinapis, ex qua tanta crescat arbor virtutum, vt angeli cœli in ea se possint recreare. Amen. II. b *Matt.* 17. 20 *Luc.* 17. 6. c *Mar.* 11. 23

ADIECIT autem CHRISTVS redemptor III.

noster, *hoc genus* dæmoniorum, qui ita sunt radicati, *non eijci nisi in oratione & ieiunio:* Fidei itaq; & confidentiæ coniungenda sunt ieiuniũ & oratio, quæ ab eadem fide proueniant: nam, si fiducia est sicut granum sinapis, eructat fumum orationis ad Deum, & ieiunij humiliationem, vt quod petit impetret; sperans se his medijs illud obtenturum. Vtitur autem Christus Dominus verbis ei, qui curat, & ei, qui curatur, communibus: vtrumque enim easdem virtutes habere oportet.

S. Bernard. Serm. 4. in Quadrag.

His spiritualibus armis contendam me spiritum facere, qui cum malignis spiritibus pugnare, eosq; vincere possim, carnem ipsam eiusq; grauem molem ieiunio subtiliorẽ reddẽdo; oratione autem spiritum ad Deum leuando, vt d *sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ pœnitentiæ & thuris*, orationis ad cœlum ascendat, & e *eo fumo extricet* (sicut Angelus Thobiæ dixit) *omne genus dæmoniorum* ita, vt non audeant ampliùs ad me accedere. O Redemptor mi, qui in monte Thabor in ieiunio & oratione pernoctasti, antequam hũc dæmonem expelleres, quem tui Apostoli vincere nõ potuerunt; Da mihi spiritum orationis & pœnitẽtiæ, quo meam carnem spiritui subiiciam; animi perturbationes domem; & superbiæ ac vanitatis spiritus à me expellam: vt ascendens tecum f *ad montem myrrhu & ad collem thuris*, & ieiunium cum oratione coniungens, merear etiam ad montem Thabor gloriæ tuæ tecum ascendere. Amen.

d *Cant.* 3. 6.
e *Tobiæ* 9. 8.
Lucæ 9. 28.
f *Can.* 4. 6.

MEDI-

MEDITATIONES CIRCA mortuos à Christo resuscitatos, & de spirituali peccatorum resurrectione.

MEDITATIONES de tribus mortuis, quos Chriſtus Dominus reſuſcitauit, fieri debent, non ſolùm ipſum perpendendo miraculum, ſed etiam eius ſignificationem, quæ eſt reſurrectio ſpiritualis omnium peccatorum, qui ad Chriſtum Dominum conuertuntur: qui ad tria genera reduci poſſunt. Vnum eorum, qui imbecillitate aut ignorãtia peccant: quos ſignificat puella duodennis, quas Chriſtus Dominus in paterna eius domo ſuſcitauit. Aliud eſt eorum qui peccant ex paſſione; quos refert adoleſcens filius viduæ Nain, quam Dominus ſuſcitauit, cùm iam ad ſepulchrum deduceretur. Tertium denique eſt genus eorum, qui peccant ex malitia, quorum fuit figura Lazarus, quem Chriſtus Dominus iam ſepultum reſuſcitauit. In modo autem, quem Chriſtus, omnes illos mortuos reſuſcitando ſeruauit, etiam peccatorum variorum reſurrectionem delineauit.

MEDITATIO. XXXIX.

DE DEFVNCTA FILIA Archisynagogi.

PVNCTVM I.

a *Luc. 8. 41.* VENIT *vir cui nomen Iairus, & ipse princeps Synagogæ erat, & cecidit ad pedes Iesu, rogans eum multum, vt intraret in domum eius, quia vnica filia erat ei ferè annorum*

b *Mar. 5. 23* *duodecim, & hæc b in extremis erat, vt manus super eam imponeret, & salua esset; ac viueret.*

I. CONSIDERANDA hic primùm est qualitas huius defunctæ, & causa huius mortis. (& idem licebit perpendere in filio illo vnico viduæ apud Naim) nam etsi filia esset vnica suorum parentum, & quidem diuitum, ac nobilium, ac propterea tenerè dilecta, & cui illi plurimum indulgerent, nihilominus mors illam abstulit: quam nec ipsi parentes, nec medici, nec diuitiæ, nec viror ætatis ab ea potuerunt eripere. vt hinc ego discam, in omni ætate, in quacunque fortuna & statu, nullam esse vitæ securitatem; sed ex inopinato me mortem inuasuram. Et expendam, quamuis hæc puella & reliqui de-

functi, quos Christus Dominus Iesu citauit, reparare potuerunt damna, quæ priori morte incurrerant, disponendo se ad melius obeundam secundam mortem: mihi tamen id non euenturum. nam, & primæ partis Meditatione septima fuit notatum, lex est vniuersalis: a *Statutum est omnibus hominibus semel mori.* quare damna, quæ prima morte obuenerint, reparari non poterunt. O bone Iesu, ne quæso inaniter me assecuret flos ætatis, nec delitiæ, aut diuitiæ, aut res aliæ huius vitæ! Da mihi semper timere timore sancto quod semper mihi minatur. Et quandoquidē nōnisi semel est mihi moriendum; fac me tunc benè mori. a Heb. 9. 27

II.

DEINDE considerabo, huiusmodi iuuenum mortem aliquando euenire propter peccata parentum, qui nimium illos amant, & illis indulgent, & eorum causa sæpè Dei legem conculcant. Alias prouenit huiusmodi mors propter propria ipsorum peccata, qui absque rationis fræno suas sequuntur propensiones. Vult autem Deus perniciosis illorum gressibus, morte accedente occurrere, ne damnentur, aut vt eo minores patiantur in inferno cruciatus. Interdum etiam prouenit mors ex fauore, quo illos Deus prosequitur, iuxta illud Sapientis, b *raptus est, ne malitia mutaret cor eius, aut ne fictio deciperet animam illius.* Denique euenit huiusmodi mors ob occultas alias causas gloriæ Dei, quas nos non assequemur. b Sap. 4. 11.

Ex his

c Rom. 5.12. Ex his timorem concipiam c *peccati, per quod intrat mors*; meque paternæ Dei prouidentiæ committam, supplex orans, eo tempore & occasione mihi mortem aduenire, quò maximè saluti meæ conueniat, & in ipsius Dei gloriam cedat.

III. DENIQVE perpendam, sicut hæc mortua non potuit per se Christum Dominum quærere, qui vitam illi impertiret; nec aliter illam ab eo petere; & ita mortua in æternũ permansisset, nisi pater eius pro ea rogasset: ita nec peccator per culpam mortuus. nam quamuis verum sit, illum non ita esse mortuum, vt non possit ad Christum recurrere, illumque vocare, refert tamen plurimum, intercessores habere, qui pro illo orent, agantque apud Deum, vt illum dignetur resuscitare. & ita conari debeo frequenter illud ab ipso petere, dicens: ô piissime Pater respice innumeras animas, quæ in hoc mundo adeò sunt mortuæ, & in suis culpis submersæ, vt nec vitam, nec resurrectionem à te petant; ego verò, Domine, quãuis indignus, supplex oro, vt earum domus accedas, & inspirationis tuæ manu corda illorum tangas, vt vitam recipiant. Aspice etiam vnicam hanc filiam meam, quæ est animæ & voluntas mea, quæ velut mortua iacet propter culpam & tepiditatem, qua vitam ducit; veni, Deus meus, ad indignam domum meam, & potentis manus tuæ tactu eam continge; vt ad nouam vitam cum feruore suscitetur.

PVN-

PVNCTVM II.

AVDIENS IESVS Archiſynagogi petitionem, *ſurgens ſequebatur eum, & diſcipuli eius, & cùm veniſſet in domum principis, & vidiſſet tibicines & turbam tumultuantem*, b *& flentes* & *eiulantes multum, non admiſit quenquam ſe ſequi, niſi Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrem Iacobi, & patrem & matrem puellæ.* a *Mat.* 4. b *Mar.* 5. 38 c *Luc.* 8. 51.

CONSIDERANDA inprimis Chriſti Domini noſtri benignitas, qui ſtatim ſecutus eſt Archiſynagogum: quamuis eius fides eſſet imperfecta; ac propterea non eſſet eam gratiam promeritus; petijt enim ſicut Regulus, vt veniret ad domum ſuam, & ſanaret filiam eius; atque ſi non poſſet niſi, eò veniret, vitam ei impertiri. Sed non tamen illum reprehendit: quia ipſum ad pedes ſuos proſtratum, & humiliatum vidit humilitas enim plurimùm valet, tum ad noſtros defectus ſupplendos; cum ad Dei miſericordiam, vt illos nobis remittat, inclinandam, ſicut d *Reguli.* illius ſuperbia, & erectus animus quem oſtẽdit, dum ſalutem filio ſuo, nulla humilitate aut reuerentiâ præmiſſa petebat, illum permouit ad indignationem, & ad exprobrandum eidem defectum fidei. *Niſi prodigia & ſigna videritis non creditis.* I. d *Ioh.* 4. 48

DEINDE perpendam, Chriſtum Dominum voluiſſe hoc miraculum occultè facere: nam

cùm illud esset omnium, quæ eousque perfecerat, famosissimum; (erat enim primi defuncti resuscitatio) voluit inquam illud occultè facere, vt humilitatis nobis daret exemplum? & doceret fugere inanem nostri apud homines ostentationem. nec solùm in occulto miraculum fecit, sed ego etiam parrato, c *præcepit illis* (qui præsentes erant) *vehementer, vt nemo id sciret*. Sed voluit nihilominus, testes aliquos esse præsentes, qui factum ipsum ad nostram vtilitatem manifestarent: Nec sine misterio tamen ad hoc tres illos elegit Apostolos, qui etiam fuerunt in monte Tabor testes transfigurationis, & in horto Gethsemani afflictionis & agoniæ, quam ipse illic est passus: sed vt significaret, se magis dilectos & feruentiores magis etiam participes facere suorum secretorum, nominatim verò in tribus rebus, in operibus scilicet, quæ spectant ad conuersionem animarum; in magnitudine & excellentia gloriæ suæ, & in passionis sua ignominia & contemptu. O felicem illum, qui adeò est Christo Iesu familiaris, vt agnum hunc sequitur quocunque ierit: nec se vel ad momentū à dulci eius comitatū separat.

c Mar. 5. 43.

PVNCTVM III.

a Mar. 5. 41

Et a *tenens* IESVS *manum puellæ, ait illi, puella, tibi dico, surge, & confestim*

surrexit

ſurrexit puella, & ambulabat, & iuſsit dari illi manducare. b *& ſtupuerunt parentes eius.* b *Luc.* 8 56.

PERPENDAM hic primùm Chriſti Saluatoris omnipotentiam, qui vnico tantùm verbo, nec rogando ſicut Elias & Helizæus, ſed cum imperio mandando, dat mortuis vitam; & in momento demortui anima ſiue in lymbo, ſiue in quocũque alio ſit loco, audit eius vocem, acceditque & ingreditur corpus ſuum, nemine reſiſtente aut impediente. Exulto, Saluator mi, te adeò eſſe potentem c *vt voces ea quæ non ſunt, tanquam ea quæ ſunt.* & mortui vocem tuam audiant, tibique obtemperent. c *Rom.* 4.18 Voca, Domine, omnes, qui ob culpam ſuam mortui ſunt, voce tuæ inſpirationis vt ad gratiæ vitam reſurgant quod ſi arbitrij ſui libertate tuæ inſpirationi reſiſterent (quia neminem vis ad tuam gratiam cogere) etiam eos reuoca efficaciori inſpiratione. quia ſi tua velis vti poteſtate, quis eſt qui non ſe dedat voluntati tuæ?

II.

DEINDE cauſam expendam, cur puellæ huius defunctæ manum acceperit, & illa cœpit ambulare, ac iuſſerit illi dari manducare? quæ cùm alijs defunctis, quos reſuſcitauit, non fecit. Hoc enim fecit, vt doceret, peccatores, qui moriuntur, aut peccant ex imbecillitate (quos hæc puella ſignificat) viuificari per Chriſtum manu ſua potenti eos ad iuuantem, vt illam imbecillitatem vincere valeant: ideoque ſtatim, atque eius virtute

resurgunt, duo ab illis requirit: alterum ne sint otiosi, & in pigritiæ lecto remaneant; sed incipiant statim ambulare, & bona opera exercentes, in via virtutis proficiant. Al-
b Psal.103. 16. terum vt panem comedant, b *qui cor hominis confirmet*, qui est sanctissimum altaris Sacramentum, cuius virtute plenè corroborantur. Quod autem iubet alijs, resuscitatæ puellæ dare manducare, docere voluit se ministris suis iubere, vt panem hunc vitæ conuersis tribuant peccatoribus; vt animum sumant ad vitam inchoatam prosequendam. O Saluator animæ meæ, eius quæso manum tua manu accipe; si enim tua cum mea iungatur, mox ego surgam, & omni pigritiâ excussa incipiam laborare. Da mihi etiam comedere panem vitæ supersubstantialem, qni debiles confortat, & corda deficientia corroborat, vt eius virtute confortatus non cessem pro-
c 3.Re.19.8. gredi, donec ad c *montem Dei Horeb* perueniam, vbi tuam videam gloriam, per infinita sæcula. Amen.

MEDITATIO XL.

DE DEFVNCTO FILIO viduæ apud Naim.

CVM a iret Iesus in ciuitatem quæ vocatur Naim, & cum eo discipuli eius, & turba copiosa & cum appropinquaret portæ ciuitatis, ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris suæ, & hæc vidua erat, & turba ciuitatis multa cum illa. a Luc.7.12.

I. In hoc adolescente defuncto (præter ea quæ proxima meditatione de morte sunt dicta) considerabo peccatorē, qui ob culpas, ex vehemētioribus animi perturbationibus ortas mortuus iacet; cuius anima videtur corpori sicut cuidā pheretro aut sarcophago inclusa, nā quidquid cogitat, loquitur, aut agit, est circa carnē & de sua carne. Qui verò hūc loculū portant, quatuor sunt appetitiones siue passiones vehemētes: luxuria scilicet, quæ appetitio est voluptatum sensuum; ambitio, quæ inanium honorum; cupiditas, quæ diuitiarum; & ita denique quæ est ad vindictam impulsus contra eos, qui ea bona impediunt. Ab his quatuor animi perturbationibus portatur miser hic peccator ad innumerabilium peccatorum abyssum, & tādem ad ipsum inferni profundum: nisi Christus Dominus mi-

ſericordia ſua id prohibeat. Ex quo affectus commiſerationis concipiam, videns hunc mundum tot huiuſmodi mortuis refertum, qui quotidiè in publicum prodeunt, & verſantur in plateis & portis ciuitatum, dicamque cum Ieremia: b *quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos populi mei.*

b Ier. 9. 1.

II. DEINDE perpendam charitatem & prouidentiam Christi Domini noſtri, qui ea opportunitate voluit venire in Naim, vt mortuo huic adoleſcenti occurreret; non enim fortuitò, ſed ſciens & prudens, & cum deſiderio eum reſuſcitandi, tunc venit; ſeipſum ad hoc beneficium ei præſtandum, nemine id petente, offerens. puellam enim Archiſynagogi filiam vitæ reſtituit, patre eius id petente; Lazarum etiam, petentibus eius ſororibus: ſed hunc, proprio ſuo motu: vt miſericordiæ ſuæ magnitudinem, in mortuis animabus quærendis, oſtenderet, cum illis in occurſum veniens etiam non petentibus remedium offerat, motus tantùm earum commiſeratione. Quamuis etiam cùm tale beneficium ab ipſo petitur, ille ſit qui præueniens inſpirat, vt petatur, vt proptereà diſcendum ſit: omne bonum noſtrum ab ipſius miſericordia initium ſumere.

O Pater miſericordiarum, reſpice multitudinem peccatorum, qui in huius mundi plateis mortui iacent; miſerere eorum, exi in occurſum illis, interclude illorum

gressus, antequam mors illos in eis comprehendat.

PVNCTVM II.

CVM a Iesus viduam matrem vidisset, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere. Et accessit & tetigit loculum: hi autem, qui portabant, steterunt. a Luc. 7. 13.

I. CONSIDERANDVM primò, Christum Dominum nostrum non occultè miraculum hoc, sicut præcedens, sed palam pro gloria Patris sui, & vt maiorem doctrinæ suæ auctoritatem adferret, edere voluisse. Quò autem appareret, ipsum non ostentationis sed commiserationis gratiâ illud facere, teneritudinē cordis ostendit ex miseria illius mulieris; tū quod vidua esset, tum quod filius, quem amiserat, amicus illi esset. Docet nos hoc facto prudentiam in publicis nostris actionibus adhibendam, ne inanem ostentationem per eas quæramus, docet etiam commiserationem, quam meritò erga afflictos & desolatos habere debemus, sicut magnus Deus noster, qui b *Orphanorum est parens*, viduarum iudex, & omnium protectio, ac tutamen. b Ps. 67. 6.

II. DEINDE perpendam ipsas huius viduæ lachrymas (etiam si nihil ipsa loqueretur aut peteret) Christum Dominum, ad suscitandum eius filium, permouisse: quia lachrymæ

quas pro nostris aut aliorum peccatis fundimus, potens quoddam genus orationis sunt apud Deum, vt illum ad nostris miserijs occurrendum inclinent. O benignissime Pater, cuius oculi tenerescunt, dum nostros flebiles vident; moueant te ad commiserationem, matris nostræ Ecclesiæ lachrymæ, quæ & ob tuam absentiam vidua censetur; & culpas nostras ita deflet, atque si vnusquisque nostrum vnicus esset eius filius, qui ex eius visceribus prodijsset; eius lachrymarum intuitu mihi concede, quod meis ego non sum promeritus. remoue Domine huius planctus causam, & illam consolare, dicens illi: *noli flere*, quia filium, pro quo lachrymas fundis, ego tibi viuum restituam.

III. DENIQVE attendam, Christum Dominum nostrum ad loculum accessisse; illumque tetigisse; portitores verò mox substitisse: vt significaret se, antequam peccatorem ad vitæ gratiam restituat, omnipotentiæ suæ manu illum tangere, fortibusque inspirationibus, nunc timoris, illi minando; nunc spei, veniam illi promittendo illum tangere, atque quatuor prædictarum passionum, à quibus raptabatur, impetus coercere, nam etsi illæ vehementiores sint, ad tactum tamen & imperium Christi, mox seipsas dedunt. O manus Iesu, quæ crucis lignum tetigistis, vt ei vita redderetur, qui prohibitæ arboris fructum suis contrectans, vitam amisit; tangite etiam peccatores, ob culpam suam mor-

tuos, vt ſeipſos ad gloriæ vitam ſuſcipien-
dam diſponant.

PVNCTVM III.

ET ait a Ieſus, *Adoleſcens, tibi dico ſurge. Et reſedit, qui erat mortuus, & cœpit loqui: & dedit illum matri ſuæ.* a Luc. 7. 14.

I. HIC primùm perpendenda eſt omnipotentia Saluatoris, quam in hoc miraculo oſtendit, qui non neceſſe habuit ſicut Helias & Eliſæus b *expandere ſe atque metiri ſuper puerum tribus vicibus* &c. *ponere os ſuum ſuper os, eius & oculos ſuos ſuper oculos eius, & manus ſuas ſuper manus eius:* neque d *manu* eum tetigit, ſicut filiam Archiſynagogi; ſed vnico abſoluto & imperioſo verbo, cum mortuo colloquens, atque ſi ſolùm dormiret, eum vitæ reſtituit. b 3. Reg. 17. 21. c 4. Reg. 4. 34. d Mar. 5. 41.

II. DEINDE conſiderabo, non eſſe abſque myſterio, quod hic adoleſcens non ſtatim cœperit ambulare, ſicut filia Archiſynagogi; ſed *reſederit* in loculo *& cœperit loqui:* vt ſignificaret, eos peccatores, qui ab animi ſui perturbationibus ſunt raptati, ſenſim recuperare ſanitatem. primùm enim gratiæ vitam recipiunt, & inordinatum ad res carnales affectum deponunt; quamuis aliquid affectionis adhuc remanet, quæ illorum cor cum eis agglutinat & connectit; ſed poſtea tandem exuunt omninò prauos mores & cõſuetudines. Sed incipiunt tamen ſtatim lo-

qui, confitendo errores suos, & veniam de ijs petendo, & emendationem proponendo, Deumque ob beneficia, quæ ab eo accipiunt, laudando. Ex quo discam, non indignari contra eos, qui non statim antiquas præteritæ vitæ prauas consuetudines vno ictu exuunt. nam quamuis ipsa iustificatio verè fiat in momento; eius tamen perfectio, sensim & paulatim progreditur,

III. DENIQVE perpendam Christi Domini charitatem, qua filium resuscitatum mox dedit matri suæ; quamuis sibi illum iure potuisset retinere: sed potius matri tradidit, vt in eius senectute & viduitate illi seruiret: & vt filij resuscitatio plenè illi esset consolationi: quo significatur, proprium esse Christi Domini, mortuos peccatores ad vitam redeuntes reddere matri eorum, quæ est Ecclesia. Et sicut hic adolescens, ex materna domo mortuus, ab aliis deportabatur; sed viuens pedibus suis ad eandem domum, cum magna eius matris lætitia redijt: sic peccator, qui ex congregatione iustorum ab animi sui perturbationibus tractus, discedit; ad eandem, per Christum viuificatus, redit cum libertate spiritus, & magna Ecclesiæ lætitia. Gratias tibi, dulcissime Saluator, ob tot animabus collata beneficia.

VTINAM peccatores omnes redirent, & iustorum congregationi se adiungerent, quo mater eorum Ecclesia plurimos habens viuentes filios exultaret. Siquidem igitur

Domine,

Domine, hanc animi lætitiam ei dare potes, ne quæso illi eam deneges: vt nomen tuum glorificetur, dicamusque, quod præsens ibi turba, hoc miraculum videns, dixit: *e quia Propheta magnus surrexit in nobis, & quia Deus visitauit plebem suam.* e Luc. 7. 16.

MEDITATIO XLI.

DE LAZARI RESVS-citatione.

PVNCTVM I.

ERAT a *quidam languens Lazarus*, Marthæ & Mariæ frater: quos omnes IESVS valde diligebat: *Miserunt ergo sorores eius ad Iesum dicentes. Ecce, quem amas, infirmatur* a Ioan. 11. 1. &c.

His verbis docemur modum quendam orandi breuem, perfectum, & valdè efficacem, propriumque virorum spiritualium, qui in vtraque vita Actiua & Contemplatiua, per Martham & Mariam indicati, diu se exercuerunt: quem Hugo de sancto Victore appellat modum orandi per INSINVATIONEM. Consistit autem in proponenda aut insinuanda Deo breuissimè, corporis an-

Modus orādi aptus. Li. de. modo orandi. c. 2

animæ necessitate aliqua, quam patior, allegato tantùm amoris titulo, quo me ipse prosequitur: in reliquis tota mei remedij cura, ipsius diuinæ prouidentiæ relictâ, magnâ interim in eum fiduciâ & resignatione in eius voluntate. Nam, si sciam, me ab eo amari, hæc insinuatio sufficiet, vt certò credam, quamuis ego nihil petam, facturum ipsum, quod mihi magis expedit. Hæc orandi ratio præsupponit magnam amoris Dei in nos æstimationem, magnam de eius bonitate fiduciam, & magnam denique in eius voluntate resignationem: qua non quærimus aliud, quam quòd ipse voluerit; quod ad remedium attinet necessitatum nostrarum, locum, tempus, & modum illis subueniendi.

His affectibus frequenter & cum animi tranquillitate repetam illam iaculatoriam: *Domine ecce quem amas infirmatur*. licebit autem loco huius verbi *infirmatur*, similia alia substituere sic: ecce quem amas tristis est, desolatus, tepidus, aridus, indeuotus, ira tentatur, impatientia, superbia, exul est à Cœlo, in periculo mortis versatur & æternæ damnationis, &c.

ITEM loco illius verbi *quem amas* licet alia ponere, quæ amoris etiam titulos complectantur, vt si dicam: Domine ecce, quem ad imaginem & similitudinem tuam creasti, eam imaginem amisit; quem pretioso tuo sanguine redemisti,

peccatis est maculatus; quem in sacro Baptismate in filium adoptasti à multis hostibus obsidetur, qui illum opprimunt, quem ad statũ religiosum elegisti, multis imperfectionibus est plenus, quæ illum deturpant. Et morã in singulis his iaculatoriis trahens, effundam cor meum in conspectu Dei, sperans, daturũ ipsum mihi, quod magis expediat, me verò resignans ad amplectendum quidquid ipse statuerit. Hæc orandi ratio est illi similis, quã beatissima Virgo in nuptiis adhibuit, dicens: b *Fili, vinum non habent*; Et illi, quam sponsa insinuauit, cũ dixit: c *adiuro vos filiæ Hierusalem, si inueneritis dilectum meum, vt nuncietis ei: quia amore langueo*: atque si diceret: sufficit illi innotescere, quod langueam, vt meo morbo medeatur.

b *Ioan.* 2. 3.
c *Cant.* 5. 8.

PVNCTVM II.

AVDIENS a IESVS dixit *eis infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei vt glorificetur Filius Dei per eam, & tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus.* quo tempore mortuus est Lazarus. a *Ioan.* 11. 4.

HOC responsũ ita disposuit CHRISTVS Dominus noster, tum vt pias illas sorores cõsolaretur; tum vt earũ virtutem fortiter probaret, & appareret, quãta esset re ipsa fides & resignatio, quã in sua oratione ostendebant.

1\. PRIMVM itaque considerabo, qua ratione Christus Dominus afflictas illas sorores cõ-

ſolatur, efficaciſſimo conſolationis modo, qui eſſe poteſt ſuper terram: dicens illis, infirmitatem Lazari, & morbos, ac calamitates electorum, ſiue ſint corporis ſiue ſpiritus, omnes dirigi ad gloriam Dei, & ſuam: & ſcire ſe, eorum euentum priuſquàm accidant, & commodum quod ipſe ſit ex eis extracturus. Hæc autem Dei gloria, aut in eo elucet, quòd ab huiuſmodi calamitatibus, nobis minimè cogitantibus, admiranda quadam ratione nos eripit; aut eiſdem perſeuerantibus admirandam nobis patientiam, & alia magna eius gratiæ dona nobis elargitur. O gloria mea & Domine mi, ſi reipſa ita eſt, quòd infirmitates & calamitates meæ in tuam cedunt gloriam, adueniant feliciter, nullam volo refugere, ne tuam imminuam gloriam: gloriabor potiùs in illis, in quibus tu glorificaris b *libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.*

b 2. Co. 12. 9

II. DEINDE perpendam magnam verè probationem & afflictionem harum ſororum, cùm viderunt, Lazarum fratrem ſuum mori; cùm tamen Chriſtus ipſis ſignificaſſet, infirmitatē illam non eſſe ad mortem. Sed Chriſtus id fecit, ad probandam earum fidem, & iudicij reſignationem; in ijs, quæ non aſſequebantur. Et ad probandam & exercendam patientiam & reſignationē, cùm re ipſa contrarium eueniret, quàm ipſæ deſiderabant. In his duobus probare conſueuit Deus excellentes ſanctos, ſicut Abrahamum probauit, cùm

c Gen. 22. 2.

iuſſit

iussit sacrificari sibi eius filium, de quo tamen promiserat, innumeram fore ipsi successionē, & vt de eo ait Apostol. d *qui contra spem in spem credidit:* quia credidit posse Deum illum resuscitare. Idem autem Christus Dominus volebat has duas Lazari sorores præstare; idémq; me facere decet, si quando Deus mihi contrariũ dederit, quàm petam: [illegible]si petenti sanitatē aut humilitatem permittat infirmitatē augeri, aut grauius me à superbia tentari: tunc enim oportunè illud Iob vsurpabo: e *etiamsi occiderit me, in ipso sperabo: veruntamen vias meas in conspectu eius arguam; & ipse erit Saluator meus.* O Saluator dulcissime, in tuas manus me proijcio, tibi iudicium meum subdo, & voluntatem; meque promptum offero ad amplectendum quidquid tu statueris: & quamuis me occidas, non tamen spem deponam, quòd me possis suscitare: etsi dixeris me non moriturũ, experiar tamen me mori, credam in spem contra spem, intelligens hanc mortem allaturam mihi meliorem vitam.

d Rom. 4. 18.

e Iob. 13. 15.

PVNCTVM III.

DEINDE a *post duos dies dicit discipulis suis, eamus in Iudæam iterum: & dicentibus discipulis, Rabbi, nunc quærebant te Iudæi lapidare? & iterum vadis illuc?* ipse nihilominùs perstitit in sententia, nam vbi de gloria Patris agebatur, omnes mundi difficultates perrumpebat. Quò autem illos ad idem faciendum excitaret, duas illis attulit insignes rationes.

a Ioan. 11. 7.

I. PRIMA ratio fuit: *nonne duodecim sunt horæ diei?* quasi diceret, sicut dies duodecim habet horas, nec fieri potest vt illas non expleat: sic dies vitæ meæ, & vestræ ac singulorum hominum horas habet à diuina ordinatione præscriptas, iuxta illud b *breues dies hominis sunt, & numerus mensiũ eius apud te est: constituisti terminos eius, qui præteriri non poterunt.*

b *Iob. 14. 5.*

Quare securè aggredi possumus, quidquid erit ad gloriam Dei, absq; vllo timore vitam amittendi antequam Deus velit, & statutum habuerit. Et eo magis, quòd in duodecim horis diei, & homines & res ipsæ mutantur: Deusque ipse immutat voluntates, quare propter ea, quæ in prima diei hora fuerunt, nihil est timendum; nam fortè erit mutatum ante vltimam.

II. SECVNDA ratio fuit: *si quis ambulauerit in die non offendit: quia lucem huius mundi habet*, quasi dixerit, qui in veritate ambulat coram Deo, non est quod timeat; veritas enim & lux Dei liberabit illum à lapsu, & à morte, quam diu Deus voluerit eum viuere. *Si autem ambulauerit in nocte* & in tenebris, ille timet & *offendit, quia lux* fidei & gratiæ *non est in eo:* ideoque in pœnam suorum peccatorum labuntur, & vitam ante tempus amittunt. nam impij & *viri* c *sanguinum & dolosi* (vt ait scriptura) *non dimidiabunt dies suos;* & ait Propheta, d *occidet sol in meridie*, hoc est, qui illis fuisset meridies. His duabus rationibus meipsum permouebo ad nõ deserenda, quæ sunt

c *Psa. 54. 24*
d *Amos 8. 9*

obse-

obsequij diuini, propter timorem hominum, & persecutionum eorum; nam vt non possunt vel diem vnum vel vnam diei horam ijs addere, quas Deus præscripsit: nec auferre poterunt contra eius ordinationem: Et si sum filius lucis, Deo placens, non est quod timeã ab hominibus cùm ipse Dominus dicat, e *nolite timere opprobrium hominum & blasphemias eorum ne metuatis: sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis: & sicut lanam, sic deuorabit eos tinea. Et quis tu, vt timeas ab homine mortali, & à filio hominis, qui quasi fœnum ita arescet?* quasi diceret: quamuis teipsum, & quę à teipso habes si respicias, est cur plurimùm timeas: si autem me respicias, qui protector tuus sum & redemptor; nulla est ratio, cur timeas.

e *Isaia.* 61. 7. 12.

III. HIS dictis manifestauit Christus suis Apostolis mortẽ Lazari, non quidẽ statim apertè, sed paulatim & verbis, talibus in quibus latebat mysteriũ: primò enim dixit *Lazarus amicus noster dormit; sed vado, vt à somno excitem eum.* quibus verbis Lazari mortem somnum appellat: nõ ob id solùm, quòd ipsi æquè esset facilè à morte aliquem resuscitare; atq; dormientem à somno excitare, (quod proborum & impiorum morti commune est) sed etiam vt discrimen assignaret inter mortem amicorum & inimicorum ipsius. nam vt is qui dormit, somno ipso requiescit; sed pòst viuit, vt solebat; sic f *Dei* amici & *dilecti*, quibus ipse *dat somnum*, moriuntur, vt requiescant à labori-

f *Psal.* 126. 3

g 2. *Math.* 7.9.14. boribus suis; & g *vt ad* eam *vitam resurgant*, quæ eminenter vitæ nomen mereatur, qualis est *vita æterna*; in qua recipiunt gloriæ hæreditatem. Inimici autem eius moriuntur, vt æternùm mortui maneant, *eorum enim resurrectio ad vitam non erit*: sed ad æternam mortem.

IV. HVIC sententiæ Christi Apostoli responderunt: *Domine si dormit saluus erit*. quasi dicerent, quòd ægrotus dormiat, signum est sanitatis: non itaq; opus esse tanto labore, & cũ tanto periculo ad illum excitandũ accedere. In quo proponitur nobis imperfectorum hominum repugnatia, qui volunt intelligere, quod nollent facere, nisi eis valdè proponatur: & nunquam illis deest aliquid, quod ad se excusandos arripiant, ne, quod Deus & eius ministri præscribunt, exsequantur. Vt hic apparet: Apostoli enim, ob repugnãtiam, quam sentiebant eundi in Iudæam, existimarunt Christum propriè de somno locutum: cùm fuisset facilè intelligere, ipsum nõ suscepturum illud iter, vt eum, qui propriè dormiret, tantùm excitaret. *Tunc ergo* IESVS *dixit eis manifestè: Lazarus mortuus est: & gaudeo propter vos, vt credatis*. Ostendit autem his verbis, quanti faciat vt fides & virtus nostra crescat. siquidem gaudere se dicit de morte Lazari, vtpotè ex qua fides discipulorum esset incremẽtum acceptura. Et quamuis Apostoli hoc antea crederẽt, nihilominus dicit, *vt credatis*: docens nos hic quandam virtutis exer-

cita-

citationem, feruentium iustorum propriam; qui singulis rationibus, quibus Deus sua mysteria illis reuelat, denuò credunt, ac dicunt: si huc vsque Domine, non credidissem; nunc credidissem denuo: sed renouo tamen fidem meam. Eadem ratione perfectus religiosus sæpiùs iterat sua vota, atq; si tunc recens illa redderet Deo, dicens: si hactenus castitatem non promisissem, nunc promitterem; sed iam denuo illam promitto.

DENIQVE videns Thomas firmum Christi decretum, dicentis: *eamus ad eum* respondit magno spiritus feruore, conuersus ad condiscipulos: *eamus & nos, vt moriamur cum eo:* atque si exhortans diceret, ne magistrum nostrum deseramus; sed idem cum eo subeamus periculum: & moriamur vbi ille morietur. Ostendit autem magnum feruorem in duobus: primùm, quòd se ad moriendum cum Christo obtulit: secundum, quòd suos condiscipulos fuerit ad idem exhortatus, simul vtrumque charitatis actum, Dei scilicet, & proximi exercendo; plus Christum, quàm propriam vitam amando; & proximum, vt eodem modo illum amet, prouocando. O supreme Magister: en offero me ire & mori tecum, si id opus erit, antequam te deseram V.

h *mihi enim viuere tu es; & pro te mori lucrum.* h *Phil.* 1. 21.

(:·:)

PVN-

PVNCTVM IV.

a Ioan. 11. 17 VENIT a *itaque* IESVS in Bethaniam: *& inuenit Lazarum quatuor dies iam in monumento habentem: Martha ergo vt audiuit, quia* IESVS *venit, occurrit illi, & dixit: Domine, si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus.* Quasi diceret: si præsens fuisses, infirmitatem eius tempestiuè auertisses. In quo proponitur nobis, sicut Lazarus infirmatus, & mortuus est, absente Christo: ita cùm nobis abest, cùm faciẽ suã nobis abscõdit, nec fauoribus spiritualib⁹ de more nobis assistit, solère pullulare animi nostri perturbationes & tentationes, infirmitatesq; tepiditatis, ac imbecillitatis spiritualis, quę interdũ perducũt nos ad mortẽ culpæ: quãdo autem ipse Iesus præsens est, omnia illa cessant: quia suâ ipse præsentiâ illa auertit. O Redemptor mi, b *Non me derelinquas vsquequaque*: non id peto, vt me interdum non deseras, vt prober; sed ne vsquequaque, & ita, vt succumbam.

I.

b Psal. 118. 8 Ex Cassian. Coll. 4. c. 0, 11.

ADIECIT mox Martha. *Sed & nunc scio quia quacunq; poposceris à Deo, dabit tibi.* Quo verbo paruam de Christi diuinitate fidem se habere ostendit: quasi necesse Christo esset per orationẽ à Deo impetrare, quod esset facturus. Ideoque priùs, quàm ad miraculum edendum veniret, voluit illam Marthę imperfectionem emendare, inter alia dicens: *Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet. & omnis qui viuit & cre-*

dit

dit in me; non morietur in æternum. Ego, inquit, Author ſum reſurrectionis animarum, quæ ob admiſſam culpam ſunt mortuæ, dans eis gratiæ primùm, deinde etiam gloriæ vitam. Sum etiam Author reſurrectionis corporum mortuorum, reddens eis, quando & ſicut ego volo, amiſſam vitam, & quidem multò perfectiorem, quàm illa fuerit amiſſa, & qui fide viuâ hoc crediderit, non morietur in æternum. *Crediſne hoc?* Illa magno feruore, quaſi paruam ſuam fidem perficere volens, & pudore ſuffuſa, quòd paruam primùm oſtendiſſet. *Vtique*, inquit, *Domine, ego credidi, quia tu es* CHRISTVS *filius Dei viui, qui in hunc mundum veniſti.* Et porrò quòd ſis reſurrectio & vita, & poſſis fratrem meum reſuſcitare: non ſolum orando tanquam homo; ſed imperando vt fiat, tanquam Deus. Ex quo apparet, veros Chriſti diſcipulos dociles eſſe & faciles ad ſuos corrigendos errores: ex quibus anſam accipiunt ad nouos actus edendos eius virtutis, in qua ſe defeciſſe aduertunt; quò præteritos defectus inſtaurent & reparent.

III. MOX perpendam Chriſti Redemptoris charitatem, & ſollicitam curam, quam de illis gerit, qui ipſum diligunt. Nam cum Lazarum reſuſcitare decreuiſſet, voluit Mariam intereſſe miraculo, in præmium feruentis amoris, quo ipſum proſequebatur, & ipſi ſeruiebat: vt hac ratione noua ei offerret excitamenta in eodem amore proficiendi: eùm

clarissima videret miracula, & recētia sentiret beneficia. Ideoque per Marthā ei nunciari curauit de suo aduentu, & vt ad se illa veniret: Id quod Martha mox præstitit. *Silentio ei, dicens: Magister adest, & vocat te:* & illa *vt audiuit, surrexit citò, & venit ad* IESVM*: & videns eum cecidit ad pedes eius, & dicit ei:* Do*mine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus:* In quo facto tres insignes virtutes manifestauit Maria.

Prima fuit OBEDIENTIA prompta, ad punctum, & comis, quæ ex magna, quam de Christo habebat, existimatione fuit orta: statim enim atque eum adesse cognouit, *vt audiuit, surgit citò*, & nec vale facto iis, qui cum ipsa erant, aut aliis adhibitis cæremoniis, quæ illā poterant remorari, *venit ad* IESVM; sic nos instruens, ad nutum nos accingere ad Dei vocationem, c *non acquiescentes carni & sanguini* aut aliqua eius habita ratione.

c Gal. 1. 16.

Secunda virtus fuit insignis erga IESVM REVERENTIA: nam statim atque *illum vidit, cecidit ad pedes eius*, nihili faciens, quod multi Nobiles ex Iudæa præsentes essent, qui eum oderant, grauiterque ferebant, si quid illi honoris deferretur. Et in hoc etiam Marthā sororem suam superauit, de qua nihil tale scriptum legitur.

Tertia virtus fuit maior multò FIDES, quam fuerit sororis, magnâ etiam adiunctâ resignatione. Plena enim amoris & doloris dixit: *Domine, si fuisses hic, non esset mortuus*

frater

frater meus. Non tamen adiecit, quod Martha: vt circa Christi diuinitatem magis esset instructa, ex audita ad eius pedes aliàs tali doctrina. Et hæc adeò beneuola & amoris plena resignatio, non petens fratris resuscitationem; sed eius prouidentiæ charitatique illam relinquens, potens fuit, eandem impetrare. Et ideo Ecclesia in Oratione eius festi, fratris resuscitationem eius precibus tribuit: *Cuius precibus*, inquit, *exoratus, Lazarum resuscitasti.* Ex quo intelligam, quanto plus apud Christum valeant amoris affectus, quàm verba prolixa. Vt autem ipsa Maria in puncto & ad nutũ Christo obediuit; ita ille fuit promptus, & ad nutum audiuit eius desideria; & impleuit petitionem.

DENIQVE Mysterium perpendam vtriusque sororis Marthæ & Mariæ, quæ vtramq; vitam Actiuam & Contemplatiuam referũt; quæ ad conuersionem & resurrectionẽ peccatorum concurrunt. Prædicatio enim, Oratio, & Contemplatio bene vt sorores conueniunt ad eam rem. Nec contentus est CHRISTUS, qui principalis est talis resurrectionis author, eam exequi intuitu solius Marthæ; sed vult adesse Mariam; vt Euangelij Ministri intelligant, necesse esse verbis suis etiã Orationẽ adiũgere; & Concionibus, earũdẽ Meditationem, & Cõteplationẽ: quò fructũ ferant. Ac deniq; vt in hoc miraculo plus Maria effecit, quam Martha; sic sæpè humilium & feruentium oratio plus efficit; quàm IV.

verba Concionatorum eruditissimorum: vt hinc animum omnes sumamus ad fundendas pro peccatoribus preces: cum videmus Christo Domino placere, quod Maria oret, ploret, & gemens talia petat.

PVNCTVM V.

CONSIDERANDA hic præstantia illa quæ, Christus edendo miraculo premisit. Nam
I. primò *infremuit spiritu*, & ingemuit, externis editis interni doloris signis; seipsum turbatum, & suspiria trahentem ostendens: idque bis hic præstitit Nam semel fleuit, videns Mariam & circumstantes flētes:
a Rom. 12. 15 quia officium est charitatis a *flere cum flētibus*: & cùm ipse Christus sit ipsamet charitas & misericordia, non decebat charitatis legibus eum deesse. Iterum ingemuit ex commiseratione ipsius mortui; & ob peccatum, b *per*
b Rom. 5. 12 *quod mors introducta est in mundum*: ibi enim occurrit eius menti, quanti ipsi constiturum esset, mortem & peccatum destruere: nam eam ob causam etiam se mortem obiturum; & corpus suum in simili sepulchro pari amictu obuolutum reponendum; animam verò ab eo separatam descensuram ad lymbum. Lachrymatus quoque est & ingemuit ex commiseratione Pharisæorum, qui aderant; eo quòd essent tantum miraculum calumniaturi, & ex eo accepturi occasionem, ipsi mortem inferendi. Propter hæc omnia

lachry-

lachrymatus est IESVS. Vtinam adfuissem, vt Iesu lachrymas colligens oculos meos eisdē vngerem; & illi in fontem lachrymarum cō-uerterentur, quę ipsius Iesu lachrymis coniūctę, peccatorum meorum maculas abluerent; & gratiæ vitā mihi redderent, quam propter illas amisi. O dulcis IESV ob lachrimas tuas, donum mihi da lacrymarum.

SED expendenda tamen sunt varia iudicia, quæ circumstantes de his Christi Domini lacrymis fecerunt. Sinceriores enim, ex amore & commiseratione ortas interpretabantur, dicentes: *ecce quomodo amabat eum*, siquidem homo adeò grauis, eius causâ plorat. Alij iniquiores eas calumniabantur, dicentes: si eum tantoperę amabat, *non poterat, vt aperuit oculos cæci nati, ita efficere, vt hic non moreretur*? Ex quo intelligam, quàm errent hominum iudicia; & quam flocci sint illa facienda: siquidem vnum & idem opus alij probantes laudant; alij calumniantes reprobant. Quo exemplo meipsum solabor, si aliqui meas lacrymas & pietatis opera quæ ex Dei voluntate amoreque præsto, interdum calumniabuntur.

IVSSIT deinde Christus, *tolli lapidem*, II.
qui ad portam erat sepulchri; vt omnes demortui cadauer viderent. Et licet solo verbo lapidem amouere potuisset, id non fecit, nollens in iis miraculū edere, quæ homines præstare possent; sed in eo, quod eorum vires & facultatem excedebat. Obseruandum est au-

 tem

PVNCTVM VI.

HAEC a *cùm dixisset, voce magna clamauit: Lazare veni foras.* atq; si cum procul inde existente loqueretur; vt reipsa Lazari anima tūc erat remotissima, (quia fas est credere, eam in Lymbo fuisse) hac vocis suæ exaltatione & clamore etiā referens b *Tubæ* illius tremendæ sonitum, quo mortui omnes ad iudicium sunt vocandi. Et quoniā magno imperio dixit: *Lazare veni foras*, in momēto eius anima ex loco, in quo erat properauit, vt suo corpori cōiungeretur; & corpus viuū prodijt ex sepulcro sicut erat ferali amictu opertū, vultu verò sudario velato; vt miraculi magnitudo eò magis eluceret, cùm mortuo & fœtido iam corpori vita, & perfecta sanitas, & motus ac gressus proprius etiā ligato manibus & pedibus, simul sunt reddita. & quāuis soluere illum potuisset etiam imperio, id tamen nō fecit, sed *iussit* discipulis, *vt soluerent, & abire sinerent*: vt ijdem miraculi testes essent, qui illum soluerent.

a Ioā. 11. 43.

b 1. Corint. 15. 52.

Ex his omnibus concipiam affectus admirationis, & exultationis ob Christi Domini omnipotentiā, vt proximis meditationib. sæpè monuimus. Nominatim verò in ipso Lazaro cōsiderabo peccatorem aliquē, qui priùs erat iustus; sed Deo se probationis eius causa subtrahente, nō benè illi successit probatio: nam primū, tepori loco concesso, ægrotauit; & paulò pòst, culpæ cōsentiens, mortuus est;

& quoniam rerum terrenarum affectionibus sese dedidit, etiam sepultus est, & in eis submersus; deniq; cecidit super ipsum lapis duritatis cordis, ob lõgam in peccando contractam consuetudinem. Ac demùm fœtidus redditus est, ob exemplum prauum aliis datum, quos scandalizauit. Ex quo prouenit, vt nec ipse Christum inuocet, qui auxilium ferat; nec vlla huius cura illum tangit. Sed pergens considerabo quam sit proprium iustorum, affectu fraterno Deum pro peccatoribus orare; & ipsius Christi, eorum preces exaudire, & ad illos resuscitandos pro gloria sui Patris accedere; manifestans in hoc interni verbi sui, inspirationis videlicet, efficacitatem, ad illos rediuiuos ex ipso sepulchro, abominandis scilicet peccatis educẽdo: vt propterea de nullius conuersione; quantũuis deplorati, desperemus. Sed tãmen vt Lazarus viuus quidem prodiit ex sepulchro, quamuis *ligatus institis*, quas Apostoli soluerunt: ita peccatores ad gratiæ vitam quidẽ resuscitantur; sed prçteritç vitæ peccatorũ reliquiis deprauatisq; moribus adhuc ligati tenẽtur; à quib⁹ tamẽ postea Confessariorum industriâ & directione soluuntur, & liberantur: quia huiusmodi Ministris Christus vices suas etiam ad id reliquit, sicut Apostolo Petro promisit, vt sacramẽtalis absolutionis voce soluerẽt peccatores, quos ipsemet internæ inspirationis voce excitat; vt sua cõfiteãtur peccata. O potẽtissime Saluator, siquidẽ opera tua perfecta

c Matth. 16. 19.

suut;

ſunt; & me viuentem à ſepulchro eduxiſti peccatorum; libera etiam ab inſtitis, quæ ex eis remanſerunt. Non refugio tuos miniſtros pro auxilio accipiendo, accedere: ſed tuum tamen imploro, vt per eos liber ſanuſque maneam. Amen.

MEDITATIO XLII.

DE CONCILIO PHARIſæorum aduerſus Chriſtum, in quo Caiphas decretum tulit eius mortis.

PVNCTVM I.

QVIDAM *ex Iudæis*, qui Lazari reſuſcitationi interfuerunt, *abierũt ad Phariſæos, & dixerunt eis, quæ fecit Ieſus. Collegerunt ergò Pontifices & Phariſæi concilium, & dicebant, quid facimus? quia hic homo multa ſigna facit. Si dimittimus eum ſic, omnes credent in eum: & venient Romani & tollent locum noſtrum & gentem.* a Ioã. 11. 46

PERPENDENDVM hic primùm quam abominandi ſint illi, qui ſeipſos odij, & inuidiæ vitijs ſubdiderunt! prætextu proprij honoris & intereſſe. Siquidem tales ex miraculis, & præclariſſimis Chriſti facinoribus, I.

grauiorum peccatorum sumunt occasionem; sicut qui ex theriaca venenum sibi faciunt, quo intereant: & vnde alij virtutes eliciunt, vt saluentur; ipsi eliciunt grauiora scelera, vt pereant. O Domine, libera me ab huiusmodi vitijs ob tuam misericordiam; ne quod tu in alijs efficis, in meum commodum & exemplum; id ego in meam perniciem conuertam.

II. b *Psal.* 2. 2.

DEINDE cõsiderabo, quanta festinatione b *impij conueniunt aduersus Christum*, & bonos & pios! quamque sint in suis consultationibus cœci! nam odiũ instar trabis alicuius excœcat oculum rationis. Nam hinc fatentur, Christum multa signa facere; & omnes in eum tanquam in verum Messiam credituros: inde verò nec proprio eum nomine appellare dignantur, nec eius credere miraculis, nec vt verum Messiam suscipere: ne propria vitia relinquant. Ac deniq; iusto Dei iudicio, dum malum exprimunt, quod timebant, nisi Christum occiderent; illud prædixerunt, in quod erant deuenturi, eò quòd illum occiderunt; quod fuit templi, & gentis totius ruina. O bone IESV, magni consilij Angele, libera me à perturbatis carnis meæ consilijs; quæ dum suggerit fugere dolores & ignominias, propter ea quæ ipsi arrident: in easdem tamen incidit; quas fugiebat. Nolo Domine, consilium aliud, quàm tuum: & c *consilium meum* (c *Ps.* 118. 24.) semper sint *iustificationes tuæ*, quibus semper coner vitam meam accommodare.

PVN-

PVNCTVM II.

VNVS a *autem ex ipsis Caiphas nomine, cùm esset Pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quicquam nec cogitatis, quia expedit nobis, vt vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Hoc autem à semetipso non dixit: sed, cùm esset Pontifex anni illius, prophetauit, quod Iesus moriturus esset pro gente: & non tantùm pro gente, sed vt filios Dei, qui erant dispersi congregaret in vnum.* a Ioa. 11. 49.

DECRETVM & sententia Caiphæ consideranda primùm erit, quà ex pernicioso eius corde & intentione prodijt: tum qua ab Spiritu sancto, qui per os eius est locutus, processit: vt enim Euangelista notauit, non à semetipso tantùm hoc dixit:

I. QVOAD primum itaque perpendam Pontificis huius superbiam, qui sermonem suum incepit, alios omnes in signis insipientiæ notando; incidens ipse in multò insigniorem, ferendo sententiam, quòd expediret Christum occidere, ne omnes corporis morte perirent per manus Romanorum: cùm hæc ipsa mors Christo illata verè causa fuerit, cur illud malũ illis euenerit. Et hic apparet, quod affectus, & animi perturbatio eò perniciosior est, maioraque infert damna, quo is qui eâ laborat maioris est authoritatis & existimationis: vt fit cùm Sapientes, & Sacerdotes, & Prælatos, & Principes excæcat: b *Qui* (vt ait Ier.) *magis confregerunt iugum* diuinæ legis, *ruperunt vincula* eius præceptorum. b Ierem. 5. 5.

QVO-

II. QVOAD secundum, perpendam diuinam Spiritus sancti inuentionem, qui impiorum interdum linguâ vtitur, ad fines suos manifestandos. Prius Caiphas statuerat ob odium in Christum, illam proferre sententiam; & mox illi Spiritus sanctus suggessit, vt proferret, prophetando necessitatem, in qua mundus erat, vt Christus moreretur; ne omnes perirent; & vt ad fidem vnam & charitatem cõgregarentur, quicunque in æterna prædestinatione essent filij Dei, erant verò dispersi per vniuersum orbem. Verissimum est, Deus meus, plurimùm nostrâ referre, vt vnus homo moriatur: sed non purus homo; sed qui simul sit Deus; & homo, qui per excellentiam sit homo, & homo vnus, homo singularis, & talis, vt non sit ei similis inter homines! O homo, verè plus quàm homo! vnus & singularis inter homines! Gratias tibi quantas possum maximas, quòd elegeris pro hominibus mori, vt temporalis tua mors, eos ab ęterna liberaret. Ne quæso, Redemptor mi, huius mortis fructus pereat. recollige dispersos, congrega filios tuos omnes, imple tuam Ecclesiam multis iustis, & cœlum multis electis, vt ab omnibus glorificeris in secula. Amen.

PVNCTVM III.

a Ioan. 11. AB *illo* a *ergò die* (omnibus qui in concilio erant, Caiphæ sententiam approbantibus) *cogitauerunt, vt interficerent eum.* IESVS *ergo iam non in palàm ambulabat*

apud

apud Iudæos; sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitatem, quæ dicitur Ephrem: & ibi morabatur cum discipulis.

PERPENDAM primùm peruersæ illius gentis cõplacentiã in ea resolutione; & quanto applausu Caiphæ sententiam exceperunt! Dominúque supplex orabo, me vt à congregatione liberet eorum, b *qui lætantur, cùm malè fecerint, & exultant in rebus pessimis.* I. b *Pro.* 2.14

DEINDE considerabo Christi Domini patientiam & mansuetudinem, qui etsi absens, omnia tamen videbat; nec de adeò iniquo decreto vltionem accepit, sed hostium suorum furori cessit, vsque ad præscriptum tempus; ita interim se erga illos gerens, atque si eorum consilij conscius non esset. Adimplens nunc, quod prius dixerat per Ieremiam: c *Tu autem Domine demonstrasti mihi, & cognoui: tu ostendisti mihi studia eorum. Et ego quasi Agnus mansuetus, qui portatur ad victimam: & non cognoui, quia cogitauerunt super me consilia dicentes: mittamus lignum in panem eius, & tradamus eum de terra viuentium.* O dulcis Iesu, Agnus Dei, & panis vitæ; gratias tibi pro ea mansuetudine, quam ostendis sciens hostes tuos statuisse, te tanquam agnum sacrificare, & in ligno crucis clauis transfigere! da mihi istius mansuetudinis aliquam partem, vt ea te glorificem, ad quécunque laborem etiam mortem pro gloria tua me offerendo. Amen. II. c *Ier.* 11.18

DENIQVE considerabo discipulorum fidelita- III.

delitatem semper suum magistrum comitantium in omnibus laboribus & secessionibus præcipuè verò in hac. Expendam item, quomodo Christus Dominus noster in paruula illa ciuitate deserto proxima, præparabat se ad mortem, vehementer gaudens, quod iam hora eius appropinquaret. O Redemptor mundi, humani generis reparator, promulgatum iam est decretum mortis tuæ, ore vnius summi Pontificis, quamuis improbi, sed ab spiritu patris tui ad id inducti! non potest hoc decretum reuocari: & omnium hominũ saluti expedit non reuocari; nec tu id desideras, quia pluris facis vitam nostrarum animarum, quàm tui corporis! præpara te Domine ad pugnam quæ iam in procinctu est & te expectat; vt moriens victoriam obtineas, quam speramus. quandoquidẽ verò eam tu iã obtinuisti, ne patiare, eius me fructu priuari. adiuua me Domine in huius vitæ pugna, vt per gratiam tuam obtineam æternam. Amen.

MEDITATIONES *de cœna in Bethania, de ascensu in Ierusalem, & ingressu in eam cum ramis palmarum ponentur in quarta parte.*

MEDITATIONES DE ALIquot parabolis Christi Domini nostri.

IN sermonibus, quos noster Saluator sex diebus ante suam passionem habuit, aliquas proposuit parabolas mysterijs plenas & valdè vtiles. Ex his & alijs,

quas alijs temporibus proposuit, insigniores eligam, illas præcipuè, quas Ecclesia in aliquot dominicis & festis publicè proponit, vt illis diebus meditationis materia esse possint. Et quoniam plures sensus habent & interpretationes illum hic potissimùm sequar, qui ad proprium nostrum profectum dirigitur, atque si talis Parabola mihi soli loqueretur: nec sequar tamen semper ordinem quo illæ fuerunt propositæ, vt facilius aliquas coniungam, quæ ad eundem specialem scopum pertinent. quamuis omnes vniuersim eò spectent, vt mysteria Regni cœlorum reuelentur, quod sex complectitur partes, in quibus aut in aliqua illarum Parabolæ similitudo consistit: Ecclesia videlicet militans cum suis membris & ciuibus; triumphans, ad quam illi proficiscuntur; doctrina sancti Euangelij, quam illi credunt; leges & consilia, quæ seruant; virtutes & opera, quæ exercent; proprietates denique Regis, à quo gubernantur, qui est Christus Dominus noster: qui quòd multa habeat officia, varias proponit parabolas ad illa declaranda.

MEDITATIO XLIII.

DE SAPIENTE QVI DOmum suam ædificauit supra petram; & stulto qui ædificauit super arenam.

ADVERTENS Christus variam dispositionem eorum, qui eius sermonem in monte audiebant, hac Parabola sermoni finem imposuit, a *omnis qui audit verba mea hæc & facit ea, aßimilabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam super petrã: & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit. Fundata enim erat super petram. Et omnis qui audit verba mea hæc & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificauit domum suam super arenam: & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna.*

a Mat. 7. 24 Luc. 6. 48.

PVNCTVM I.

I. PRIMVM considerabo, Christum Dominum nostrum apertè supponere, eorum, qui eius doctrinam audiunt & credunt,

quos-

quoſdam ſapientes eſſe & cautos, qui eam opere exequantur; alios ignaros & ſtultos, qui contenti ſunt eam credere, etiam illam non exequẽdo: quos iuſtiſſimè hoc nomine Chriſtus appellat, quia nulla eſt maior inſania nec ſtultitia magis extra propoſitum, quàm credere quod Chriſtus dicit; facere verò eius cõtrarium: nec altior eſt ſapientia & diſcretio, quam ſi illam credens, etiam opere exequaris. Quare meipſum obſtupeſcam, qui credens verè quod credo; meam tamen vitam ita inſtituam, ſicut video; & credens eſſe infernum & eius cruciatus æternos pro ijs qui Dei legẽ tranſgrediuntur, illam tamen ita ego tranſgredior, atq; ſi infernum eſſe non credam; & credens Deum vbique eſſe præſentem, ita illum offendo, atque ſi præſens mihi non eſſet. Quæ inſania innumeros homines inficit. Nã vt Sap. ait a *Stultorum infinitus eſt numerus.* a *Eccl.* 1. 15. Et Chriſtus Dominus noſter Eccleſiam ſimilem eſſe dixit decem Virginibus, quarum quinque eſſent fatuæ, vt poſtea videbimus. O bone Ieſu libera me tali ſtultitia ex tua infinita miſericordia: & ſiquidem gratiam mihi dediſti ad credendum quidquid dicis, da etiam ad exequendum, quod præcipis.

II. Tentationum varietas.

DEINDE cõſiderabo omnes domos & conſcientias tam ſapientum quam ſtultorum oppugnari tribus generibus tentationum, quæ indicantur fluminibus, quę fluunt per terram; ventis, qui mouentur per aërem; & pluuijs, quæ de cœlo deſcendunt: A tentationibus vi-

delicet & tribulationibus, quæ à carne nostra & hominibus terrenis, quibuscum versamur, nascuntur; aut à dœmonibus, qui sunt principes aëris huius tenebrosi; aut denique à secretis diuinæ prouidentiæ iudicijs ad nostram exercitationem eueniunt: quales sunt internæ desolationes, ariditates spiritus, & varia alia infortunia, & persecutiones, quæ etiam à pijs viris, & bono zelo, sed non secundum scientiam, eueniunt. Similiter sapientes & stulti à tentationibus sensualitatis & auaritiæ vrgentur, quæ per flumina indicantur, à vanitate & curiositate quæ ventis; à superbia & ambitione dignitatum & excellentiarum, quæ pluuijs super tecta descendentibus significantur. iuxta illud Sancti Ioannis:

b 1.Ioã.2.16 b *omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.* Denique sicut flumina domum per fundamenta inuadunt, venti per muros laterales, pluuiæ per tecta: ita aliquæ tentationes inuadunt nos initio vitæ nostræ & actionum nostrarum, aliæ in medio, aliæ ad finem. Aliquæ impugnant Tyrones, qui Deo seruire incipiunt: aliæ proficientes in ipso exercitio virtutum, aliæ perfectos, & qui iam ad culmen peruenerunt: vt omnes in quacunque ætate, quocunque tempore, & in quouis statu

c Eccl.2.1. vitæ c *præparemus animam nostram ad tentationem.*

III. Ex quo agnoscam 1 differentiam inter sapientes & stultos, perfectos & imperfectos,

non

non in eo consistere, quòd horum domus & conscientiæ impugnentur, illorum non impugnentur: quandoquidem vtræque reuerà impugnantur; sed hoc differunt, quòd sapientes se ad illas præparent, domosque suas ita ædificent, vt etiam accedentibus tentationibus, non corruant; insipientes autem & stulti hæc non attendentes, aut negligentes facilè vincuntur. Ac propterea tentationes verè, non faciunt hominem improbum; sed qualis sit manifestant: num videlicet sapiens sit an stultus in suæ domus ædificatione. Ex quo colligam, errorem esse & ignorantiam, fugere virtutem & religiosum statum, ad quem sentio me à Deo vocari, ob tentationum & tribulationum metum: siquidem etiam improbi & seculares homines illis vrgentur, &, interdum etiam grauioribus: nam, vt ait Iob, d *qui timent pruinam; irruet super eos nix*: & e *fugientes arma ferrea, irruent in arcum æreum.* incidentes videlicet in grauiores tentationes, dum leuiores fugiunt: quare prudentiæ est amplecti virtutem & statum illum, ad quem me Deus vocat: præparando me tamen ad conflictus, qui mihi euenient.

Cassia. col. 18. c. 13.

d *Iob.* 6. 16.

e c. 20. 24.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDVM deinde, domum & conscientiam insipientium propterea ruere, quod sit fundata super arenam.

Ita licet vita nostra eleuata sit, & donis humanę sapientię, altis dignitatibus, etiam gratijs prophetiæ & miraculorũ clara, si fundetur in sola fide, cõiuncta arenæ rerum prædictarum, quælibet tentatio illam obscurat, ac deijcit, *& fit magna ruina domus illius*, quia perit gratia & amicitia Dei, euanescunt Spiritus S. dona & virtutes, quæ charitatem comitantur; & interdum religiosus malè fundatus, deserit religionem; & Christianus, etiam fidem; super quam erat fundatus ob mixturam ineptam, cui illam adiunxit. Ruina autem talis domus propterea magna est, quia magnũ excitat strepitum, magni scandali. Quare benè respice anima mea, quo pacto tuæ conscientiæ domum fundes, ne ruat; ne illam fundes in amore rei inconstantis; quia, ea mota, & tu moueberis. b N*e innitaris prudentiæ tuæ*, nec proprio consilio; c *quia consilium tuum præcipitabit te*, nec fundes illam in sola fide, etiamsi miracula facias, quia in die vltimæ rationis d *confitebitur tibi Christus*, *quia numquam nouit te*. nec diuidatur cor tuum sicut arena, ne tibi eueniat quod ait Propheta; *diuisum est cor eorum, nunc interibunt*: & ita tu æterna morte interias.

b *Pro.* 3.5.
c *Iob.* 18.7.
d *Mat.* 7.23

PVNCTVM III.

VLTIMÒ considerabo, propterea domum & conscientiam sapientum non corruere, quòd sit fundata super petram vel rupem viuam, hoc est in fide viua, quæ charitatem coniunctam habet iuxta illud A-

a Eph. 3.17. postoli: a *Christus habitet per fidem in cordibus vestris in charitate radicati & fundati*: illa est enim, quæ omnes affectiones & desideria cõiungit & vnit in vnum Christum. Eadem conscientia fundatur etiam in mortificatione & abnegatione sui ipsius, carnis suæ, amoris proprij, propriæ voluntatis, ac proprij iudicij: sicut qui cor suum fodit, vt, quidquid in eo terrenum & instabile est, eijciat, donec perueniat ad cognitionem sui nihili, iuxta illud

b Iob. 26.7. Iob *b qui appendit terram super nihilum*, super quod tanta firmitate c *terra* fundata est, vt

c Eccl. 1, 4. *in æternum stet*. Denique fundatur etiam eadem domus in firmo & stabili animi decreto, faciendi quod Deus mandat: non innitendo

d 1. Cor. 3.11 proprijs viribus sed diuinæ gratiæ, & d *Christi* Domini nostri virtuti, *qui est* Petra viua & firmum ac solidum totius sanctitatis *fundamentum* propter quem dicere audent cum A-

e Rom. 8.35 postolo: e *quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustiæ? an persecutio? an gladius? Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque creatura vlla poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu* radicata & fundata. O dulcis Iesu qui tanquam Deus & homo sapientissimus, Eccle-

f Mat. 16.18 siam tuam super petram tanta firmitate fundasti, vt f *potestates inferi non poßint præualere aduersus eam*: funda Domine, ædificium animæ meæ supra teipsum, & sanctissimæ tuæ vitæ imitationem, vt nec exundantia flumina, nec validi venti, nec tempestates plu-

uiarum,

uiarum, nec inferni poteſtates contra eam præualeant: ſed in virtute permaneat firma, vſque ad æternam vitam.

MEDITATIO XLIV.

DE PARABOLA SEMINANTIS.

PVNCTVM I.

EXIIT a *qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum.* Hanc parabolam dignatus eſt Chriſtus per ſeipſum declarare, cuius declarationem ſequentes, expendemus, quodnam ſemen illud ſit, quis ſeminans, in qua terra, cuius cauſâ & qua ratione ſeminetur. SEMEN, inquit Chriſtus, eſt verbum Dei, ſiue externum illud ſit, quod auribus corporis percipitur; ſiue internum, quod intus in anima auditur, & eſt diuina inſpiratio: ex qua præcipuè naſcuntur fructus, quos producit cor noſtrum: illa enim dat ſenſum eius, quod auditur: eſtque inſtar virtutis ſeminalis, quæ intra granum quod ſeminatur, latet.

a *Luc.* 8. 5.

I. De inſpiratione diuina.

II. QVI ſeminat Deus eſt trinus & vnus, qui illud ſeminat per ſuam inſpirationem, quam ſuggerit nũc per cõcionatores, nũc per bonos

libros ijs, qui illos legunt, aut per bona exempla, aut pias imagines, cùm cernuntur; interdum verò per seipsum, inspirationem repentè immittens in cor nostrum.

III. TERRA, in qua hoc semen seminatur, est anima cũ suis potentijs; nam in memoria seminat sanctas cogitationes, & pias imagines, quales sunt memoria nostrorum peccatorum, pœnarum inferni, præmiorum cœlestium, breuitatis huius vitæ, mortis, & iudicij, præsentiæ Dei & beneficiorum eius. In intellectu seminat illustrationes cœlestes, quæ repentè secreta reuelat, quæ in fidei nostræ mysterijs latent; & sunt instar seminis ad meditationem & contemplationem. Seminat similiter bona consilia, inspirans consilium, quod sibi accipere, aut alijs dari posset. Cónscientiæ item dictamina, quibus ad bonum exhortatur; &, quod malum est, repræhendit. In voluntate seminat sancta desideria & affectiones, quæ scintillarum instar erumpentes producunt ignem perfecti amoris, & fructum virtutum: quales sunt aliqui affectus timoris Dei, inferni, & mortis, dolor de peccatis, amor Dei, desideria illum videndi, eidemque seruiendi seriò.

IV. CAVSA, cur hoc semen in anima nostra seminat, non est proprium commodum, quod alij seminantes respiciunt; sed est commodum & vtilitas ipsius animæ: habet enim hæc sementis singularem virtutem commutandi & perficiendi terram, in

qua

qua seminatur; quamuis illa ex se sit inepta, sterilis, arida, & inutilis, & in eum finē à Deo seminatur; non ob terræ propria merita, sed ob solam suam bonitatem & misericordiam. quia bonus & liberalis est & valde delectatur, dum sua dona nobis dispertit: & eis facit nos bonos. Hinc est quòd frequenter valde seminet hoc semen in omni loco, tempore, & occasione; præcipuè cùm ad nostram salutem id magis expedit; & propterea Christus Dominus noster dixit: *exiit qui seminat*, significans hoc illi ex officio incumbere, quòd vel hoc vel illo modo semper exerceat.

Ex omnibus his considerationibus & earum singulis, affectus eliciam laudis & gratitudinis erga diuinum hunc seminantem: magnam etiam sementis ipsius æstimationem & feruentia desideria concipiam, vt illam in anima mea seminet: id quod ex toto corde petam, institutis colloquiis cum omnib. tribus personis diuinis. O Pater cælestis, qui æternū tuum verbum intra te ipsum genitum, in hūc mundum misisti, vt sementis esset omnium sementum, & verbum omnium verborum, quæ boni nostri sunt semen: per idem verbum Filium tuum supplex oro, vt in memoria mea copiosam sanctarum cogitationum sementē semines, vt ex ea, copiosi bonorum operū fructus proueniant. O verbum æternum, qui ex paterno sinu prodiens, ex cœlo in hanc nostram terram descendisti, vt semen veræ doctrinæ tuæ, quæ propriè tua est sementis, &

non alienam nec ab alio mendicatam seminares; exi Domine, seminare in meo intellectu copiosam diuinarum illustrationum sementem, quibus te cognoscam & me ; & id quod credere & facere debeo: illudque opere exequar. O *spiritus* sanctissime, qui *vbi vis spiras*: visque inspirare, vbi tua inspiratione opus est: illâ quæso voluntatem meam tange, & sanctorum affectuum sementem in ea semina, & feruentium desideriorum scintillas in eam proiice, vt intra cor meum vehementissimus amoris ignis accendatur, vt ex tali semente copiosissimos proferat *fructus spiritus*, qui ex eo amore procedunt.

b Ioan. 3. 8.

c Gal. 5. 22.

O Trinitas beatissima, gratias tibi ago, quòd liberaliter adeò sementem tuam semines in adeo vili & contempta terra! ô sementis diuina, vtinam pro meritis te possim æstimare! ô vtinam tua virtute plenus essem! ô anima mea, terra inutilis, cur non hanc sementem desideras? suspira ad illam, pete, vrge, quia non denegabitur tibi.

PVNCTVM II.

DEINDE considerandum quòd etsi hæc sementis adeò sit pretiosa & efficax, ipseque seminans opportunè eam seminet, eo fine ac desiderio, vt fructum referat; tres nihilominùs eius partes, ipsius terræ, cui committitur, causa & culpâ pereunt, curandum ergò mihi est examinare ac intelligere, quæ sint in me causæ & culpæ, cur hoc semen in me pereat, dolens, quod in me tales

sint

int causæ ; & quærendo rationem illas remouendi : vicem quoque aliorum dolens, quòd similes in se causas habeant ; & quòd tanta pars sementis, & cum tanta seminantis iniuria pereat.

Dum a seminat aliud cecidit secus viam , & conculcatum est, & volucres cœli comederūt illud. itaque nec cæpit quidem fructū adferre. Terra secus viam & absq; aggere est cor durum, sicut via valde trita & à prætereuntibus conculcata, quod audiens verbū Dei exteriùs ruditer tantum illud percipit, nec penetrat nec amplectitur, potiùs omni terrenarū cogitationū generi absque vlla custodia aditū præbet, quæ hoc semen cōterūt & conculcāt: dæmonesq; ipsi summâ velocitate & attentione accurrūt illudq; ex memoria & ex corde rapiunt. In hoc loco & conditione me constituens, dicam, væ mihi, qui ob duritiem cordis mei , noluerim verbum Dei suscipere: nam quod vna aure percepi, altera dimisi. Fui sicut via omninò communis & trita, aditum malis cogitationibus ac desideriis dando , quæ per cor meū pertransire volebant ; Dedi locū inferni volucribus, vt rostris peruersarum suggestionum deprædarentur semen bonarum inspirationū: illis locū dedi, has repuli. Pœnitet me , Deus meus, tam paruā me curā tui seminis gessisse: statuo verò animæ meę terrā aratro mortificationis colere , eiusque duritiē mollire, quo verbi tui semen recipiam , b *& in corde meo abscondam* & cooperiam *eloquia*

a Luc. 8. 5.

b Ps. 118. 11.

quia tua, ne hostium insultibus & deprædationi pateant, *& peccem tibi.* Sed qui imbecillitatem meam agnoscis, effice, vt inspiratio tua cor meum mollificet, adiuuetq; vt eum fructum proferat, quem tu ad gloriam tuam desideras, Amen.

II. ALIVD *cecidit in petrosa, vbi non habebant terram multam*; quia propè erat saxum: *& cõtinuò exortum est, quia non habebat altitudinem terræ. Sole autem orto aruit, quia non habebat radicem.* Tales sunt qui naturalem quandã mollitiem & facilitatem habent, vt cum voluptate Dei verbum audiant, pios libros legant, bona desideria & proposita concipientes; imò etiam exsecutioni ea mandare incipientes: & tamen, tentationibus exurgentibus dæmonis, & carnis, & hominum persecutionibus, exarescit illud bonum quod habebant, ac benè inceptum deserunt; quia mutabiles sunt & inconstantes, nec radices egerunt in humilitate, & fiducia Dei; ideoq; nec humorem nec succum veræ deuotionis habent, sed, vt ait S. Marcus, d *temporales sunt*, hoc est, ad tempus tantùm deuotionem habent, quæ citò euanescit; & vt Propheta ait, e *quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertransiens*, aut sicut flos, qui quocunque æstu accedente marcescit. Nec tamen mysterio vacat, quòd Christus Dominus persecutiones comparet Soli, cuius proprietates sunt, luce resplendere; calore verò adurere: quibus duo genera persecutionum exprimuntur, vnum prosperitatum

d *Mar.* 4.17 *Matt.* 13.21.
e *Osea.* 6.4.

secu-

ſecularium laudum, adulationũ, inanis gloriæ, & ambitionum; alterum aduerſitatum, calumniarum, dedecoris, paupertatis, timoris, & aliarum afflictionum: & contra vtrumque genus oportet nos eſſe fortes, & benè radicatos; ne fructus, quos diuina inſpiratio in nobis operatur, areſcãt: ſtudentes, vt ait Apoſtolus, fideles eſſe Dei miniſtros in proſperis & aduerſis, f *per infamiam & bonam famam.* f 2. Cor. 6. 8.
O Deus æterne, cui magna mea inconſtantia eſt nota, corrobora me gratiâ tuâ, vt profundas adeò radices in charitate iaciam, ne *creatura vlla poſſit me ab ea ſeparare,* Amen.

III.

ET g *aliud cecidit inter ſpinas, & ſimul exortæ ſpinæ ſuffocauerunt illud: & hi ſunt qui audierunt, & à ſolicitudinibus, & diuitiis, & voluptatibus vitæ euntes ſuffocantur, & non referunt fructum.* g Luc. 8. 14. Tria itaque ſunt, quæ diuinam inſpirationem ſuffocant; & profectum noſtrum ſpiritualem impediunt: diuitiæ videlicet, ſolicitæ curæ, & ſenſuum voluptates: quæ omnia vno vocabulo à Christo *ſpinæ* appellantur. O Magiſter ſupreme, quàm tua iudicia à noſtris diſtant! quod enim mundus diuitias, & voluptates appellat, tu *ſpinas* dicis & vepres: nam etſi corpori indulgeant, ſpiritum tamen pungere ſolẽt & cruentare multumq; ſanguinis, hoc eſt peccata multa ex eo elicere, eumq; doloribus, anxietatibus & remorſibus configere! libera me Domine, ab hiſce ſpinis; tuis verò me corona, quæ, etſi pungentes, carnem lacerent; ſpiritum tamen conſo-

lantur

lantur & lætificant: nihil ſiquidem plus conſolationis adfert, quàm ſpineam tuam coronam in terra amplecti, ſpe coronam gloriæ in cœlo obtinendi.

PVNCTVM III.

a Luc. 8. 15. QVOD *autem* a *cecidit in terram bonam, ortũ fecit fructum centuplum: & hi ſunt, qui in corde bono & optimo audiẽtes, verbum retinent: & fructum afferunt in patientia:* b Matt. 13. 23. b *alij quidem centeſimum, alij autem ſexageſimum, alij verò triceſimum.*

SICVT itaq; tria ſunt genera improborũ, qui ſementem deſtruunt; ita ſunt tria genera bonorum, qui fructũ ex ea referũt. Alij in ſtatu Tyronum mediocrẽ adferũt fructum: Alij in ſtatu Proficientium proferũt ampliorem: Alij deniq; in ſtatu Perfectorum plurimum adferunt: omnes autem in patientia & longanimitate laborant, mercedem ſuam expectantes. Et quamuis pauciores ſint numero, quàm mali; lucro tamen ſuo compenſant iacturã trium partiũ ſementis. Exulto, ſupreme ſeminans, eſſe tales aliquas terras, in quibus tua ſementis virtutem ſuam exerens, centum pro vno proferat! Vtinam plurimæ eſſent tales terræ, vt plurimi te glorificarent, tibique, vt par eſt, ſeruirent! excitare, ô anima mea, vt Deo ſeruias diligenter, nec quieſcas in fructu triceſimo, aut ſexageſimo; ſed contende proferre centeſimum: ſiquidẽ fructui huius vitæ

correspondet præmium in futurâ; imò c *etiam in hac vita*; si ei feruenter inseruias, *centuplum est daturus*. c *Matt.* 19. 29.

Aliæ applicationes huius Parabolæ possunt perpendi, vt sancti interpretantur, fructum tricesimum tribuendo coniugatis; sexagesimum viduis & virginibus; centesimum Martyribus aut etiam religiosis, qui vitam profitentur contemplatiuam aut mysticam, docentes alios viam perfectionis, quam ipsi sequuntur. In quocunque autem horum statu contendere nos docet, perfectiorem fructum proferre: fieri enim potest, quòd status quidem sit fructus tricesimi, proferat tamen centesimum, ob insignem feruorem, qui supplet imperfectionem status. c *Marc.* 10. 30.

MEDITATIO XLV.

DE PARABOLA ZIZANIORUM.

PVNCTVM I.

SIMILE a *factum est regnum cœlorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo, cum autem dormirent homines, venit inimicus eius, & superseminauit zizania in medio tritici; & abijt. Cùm autem creuisset herba, & fructum fecisset: tunc apparuerunt & zizania.* a *Mat.* 13. 24

HANC

I. HANC etiam Parabolam Christus ipse declarauit, dicens; se esse qui seminet; cuius officiũ est in campo huius mundi seminare bonum semen, hoc est filios Regni, iustos videlicet, qui cœlestis regni futuri sunt heredes. Vocantur autem Christi semen, eò quòd sint eius filij, ex generosa & cœlesti prosapia geniti in statu gratiæ, virtute sementis diuinæ inspirationis, quę fuit in illorum cordibus seminata. Imò etiam semen censentur, ex quo alij ipsis similes nascuntur: perfecti enim ad imitationẽ sui magistri, contendunt alios iustos generare, qui Deo sicut ipsi deseruiant.

II. SED inimicus, qui est dæmon, in medio boni seminis zizania seminauit, hoc est homines nequam: nam vt zizania in gramine similia sunt tritico, cum autem creuerint nigrescũt, suntq; tritico, cum quo simul nutriũtur perniciosa, imò & homini, qui illis vescitur quia obtundit visum, prouocat vomitum, sensumque perturbant: sic iniqui iustis sunt similes in natura humana, & interdum etiam in fide, & externis Christianorum cæremoniis; in rei tamen veritate, nigri sunt in anima, propter peccata; visumq; interiorem valde turbatum habent ignorantiis & erroribus multis, iam contra fidem, iam contra bonos mores, quibus alios scandalizant, & dissensiones inter eos faciunt, ac denique b *Deum* prouocant, vt illos *ex ore suo euomat.* Faciens ergo comparationẽ duorum horum seminũ, mihi ipsi dicam: vtrum esse mauis, Christine semẽ,

Salmeron. Tom. 7. tract. 6.

b *Apoc. 3. 16*

qui

qui tuus eſt amicus, tuamq́; ſalutem quærit; an dœmonis, qui tuus eſt hoſtis, & tuam quærit condemnationem? O Deus animæ meæ, ſemen tuum eſſe volo, diuinæ tuæ inſpirationi obtẽperans, ne me permittas, Domine, mei & tui hoſtis ſuggeſtioni obedire, ne fiã zizania tuæ Eccleſiæ, & te prouocem, vt ab ea me euomas.

CONSIDERABO tertiò, quòd inimicus illeho homo zizania ſeminauit, poſtquam ſeminatum fuit triticum; idq́ue dormientibus hominibus; vt ſignificetur, priùs fuiſſe bonos, quã malos, tum inter Angelos in cœlo, tum inter homines in Paradiſo: & vniuerſim, poſtquam Chriſtus Dominus noſter in Eccleſia ſua iuſtorum ſementẽ ſeminat per Baptiſmũ, & alia ſacramẽta, accedit ſatanas, vt ſuperſeminans zizania, illos procuret in nigellam ſiue melanthium conuertere: quod facit dormientibus hominibus, in nocte videlicet, repentè, & quãdo ipſi minimam ſui curam gerunt, aut illam relaxantes dormiunt pigritiæ ſomnũ. O dulciſſime IESV, omnis boni ſeminis ſeminator, qui ſemper vigilas & nũquam dormis, ac propterea vides zizania, quæ hoſtis tuus in campo tuo ſeminare contendit; ne quæſo dormire te oſtendas, permittens in me tale aliquid ſeminari, quod me ſeparet à te. Quòd ſi ego ex negligẽtia dormiuero, vigilet tua miſericordia; vt me excitet, & hoſti reſiſtam priùs quàm is mei poſſeſſionem accipiat. III.

DENIQVE perpendam, quod inimicus poſt ſeminata zizania *abijt*, vt ſignificet, quòd ſe IV.

abſcondat, ne agnoſcatur, ſicut qui lapidem in alium iacit, & manum abſcondit, ne iecisse notetur. Et interdum ſe transfigurat in amicum & in Angelum lucis, quò nos faciliùs decipiat. Interdum etiã diſcedit, deſiſtens à tentationibus, vt quaſi ſecuri ab eo eſſe videamur: ſed mox rabie maiori reuertitur, vt nos proſternat. Ex quo fit, vt, propter ſimilitudinem zizaniorum ad triticum, non potuerint diſcerni donec ad fructum peruentum eſt: vt intelligamus, ſæpè bonos & malos in initio valde ſimiles eſſe; quia mali induunt habitum & figuram bonorum & c *lupi* (ſicut Chriſtus dixit) *veniunt in veſtimentis ouium.* Sed tempore proferendi fructum, deprehenditur quid quiſque ſit; & num veræ ſint an tantum apparentes virtutes, quas habet, ex operibus quæ facit.

S. Chryſoſt. hom. 47. in Matth. S. Hierony. tom. 9.

c *Matth. 7. 15.*

PVNCTVM II.

ACCEDENTES *autem ſerui patrisfamilias dixerunt ei, Domine, nonne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo? vnde ergo habet zizania? & ait illis, inimicus homo hoc fecit.*

a *Matt. 13. 27.*

I. CONSIDERANDVM primò, quòd Apoſtoli & viri apoſtolici eorũ ſucceſſores, videntes multitudinem improborum, & errorũ ac vitiorum, quæ ſunt in mundo, ſtupentes & dolentes ad Deum recurrunt dicentes: Domine, qui fit, vt cùm tu in mundo tam præclarum ſemen ieceris, tot nunc admixta ſint illi zizania? vnde hoc, quòd cùm duodecim Apoſtolos

ele-

elegisses, vnus eorum fuerit Iudas? Et in horto Ecclesiæ tuæ inter *lilia* istorum, tot reperiantur *spinæ* peccatorum? In domibus Religiosis cum tritico Perfectorum sint cōmixti tot, qui aliis sunt scandalo? Et ingressus meipsum, cernensq; tantam vitiorum & perturbationum multitudinem, quę animam meam conturbāt; possum etiam Christo Domino dicere. Num, Domine, non seminasti in corde meo bonum semen sanctorum desideriorum, & firma animi decreta, relinquendi omnia, vt expeditiùs tibi & cum perfectione seruirem? Vnde ergo tanta prodiere Zizania; quæ in me esse animaduerto? Aperi mihi Deus meus, huius radicem & causam, vt contendam cum gratia tua adhibere remedium.

b *Ioan.* 6.64
c *Cant.* 2.1.

II.

DEINDE Christi responsio est perpendenda. *Inimicus*, inq̃t, *homo hoc fecit*. Quibus verbis tria insinuat. PRIMVM, quòd Deus Dominus noster nō sit Zizaniorū *seminator*, aut mali seminis; sed boni tantùm: quia ipse est summa bonitas, & à summa bonitate nihil mali potest prouenire; nec illa potest quenquā ad id inducere. SECVNDVM est, quòd dęmon præcipuus sit Zizaniorum seminator; & ab eo tentationes proueniunt, propter inimicitias, quas habet aduersus Deum, & homines: & propterea in Scriptura appellatur, e *Tentator*, & *qui* sunt zizania, & f *faciunt peccatum*, dicuntur *ex diabolo esse*, & filij eius, qui g *patris sui* imitatores sunt, cuius *desideria volunt facere*. TERTIVM est, quòd licet ipse dœmon præcipuus sit

d *Iacob.* 1.13.
e *Matt* 4.3.
f 1. *Ioan.* 3.8.
g *Ioan.* 8 44.

abſcondat, ne agnoſcatur, ſicut qui lapidem in alium iacit, & manum abſcondit, ne ieciſſe notetur. Et interdum ſe transfigurat in amicum & in Angelum lucis, quò nos faciliùs decipiat. Interdum etiã diſcedit, deſiſtens à tentationibus, vt quaſi ſecuri ab eo eſſe videamur: ſed mox rabie maiori reuertitur, vt nos proſternat. Ex quo fit, vt, propter ſimilitudinem zizaniorum ad triticum, non potuerint diſcerni donec ad fructum peruentum eſt: vt intelligamus, ſæpè bonos & malos in initio valde ſimiles eſſe; quia mali induunt habitum & figuram bonorum & c *lupi* (ſicut Chriſtus dixit) *veniunt in veſtimentis ouium.* Sed tempore proferendi fructum, deprehenditur quiſquiſque ſit; & num veræ ſint an tantum apparentes virtutes, quas habet, ex operibus quæ facit.

S. Chryſoſt. hom. 47. in Matth. S. Hierony. tom. 9.

c Matth. 7. 15.

PVNCTVM II.

a Matt. 13. 27.

ACCEDENTES *autem ſerui patrisfamilias dixerunt ei, Domine, nonne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo? vnde ergo habet zizania? & ait illis, inimicus homo hoc fecit.*

I. CONSIDERANDVM primò, quòd Apoſtoli & viri apoſtolici eorũ ſucceſſores, videntes multitudinem improborum, & errorũ ac vitiorum, quæ ſunt in mundo, ſtupentes & dolentes ad Deum recurrunt dicentes: Domine, qui fit, vt cùm tu in mundo tam præclarum ſemen ieceris, tot nunc admixta ſint illi zizania? vnde hoc, quòd cùm duodecim Apoſtolos

ele-

elegiſſes, vnus eorum fuerit Iudas? Et in horto Eccleſiæ tuæ inter *lilia* iſtorum, tot reperiantur *ſpinæ* peccatorum? In domibus Religioſis cum tritico Perfectorum ſint cõmixti tot, qui aliis ſunt ſcandalo? Et ingreſſus meipſum, cernenſq; tantam vitiorum & perturbationum multitudinem, quę animam meam conturbãt; poſſum etiam Chriſto Domino dicere. Num, Domine, non ſeminaſti in corde meo bonum ſemen ſanctorum deſideriorum, & firma animi decreta, relinquendi omnia, vt expeditiùs tibi & cum perfectione ſeruirem? Vnde ergo tanta prodiere Zizania; quæ in me eſſe animaduerto? Aperi mihi Deus meus, huius radicem & cauſam, vt contendam cum gratia tua adhibere remedium. b *Ioan.* 6.64 c *Cant.* 2.1.

II.

DEINDE Chriſti reſponſio eſt perpendenda. *Inimicus*, inq̃t, *homo hoc fecit*. Quibus verbis tria inſinuat. PRIMVM, quòd Deus Dominus noſter nõ ſit Zizaniorũ *ſeminator*, aut mali ſeminis; ſed boni tantùm: quia ipſe eſt ſumma bonitas, & à ſumma bonitate nihil mali poteſt prouenire; nec illa poteſt quenquã ad id inducere. SECVNDVM eſt, quòd dęmon præcipuus ſit Zizaniorum ſeminator; & ab eo tentationes proueniunt, propter inimicitias, quas habet aduerſus Deum, & homines: & propterea in Scriptura appellatur, e *Tentator*, & *qui* ſunt zizania, & f *faciunt peccatum*, dicuntur *ex diabolo eſſe*, & filij eius, qui g *patris ſui* imitatores ſunt, cuius *deſideria volunt facere*. TERTIVM eſt, quòd licet ipſe dœmon præcipuus ſit d *Iacob.* 1.13. e *Matt* 4.3. f 1. *Ioan.* 3.8. g *Ioan.* 8 44.

certò credere, tantam esse Dei bonitatem, & adeo immensum eius in suos iustos amorem, vt, nisi ex ea permissione inimico facta, malorum Zizania inter iustos seminandi, maiora ipsis iustis bona elicere potuisset, ac voluisset, nunquam id illi fuisset permissurus: sicut nec malum tentationum suarũ semen in nobis seminare eidẽ permitteret; nisi easdem voluisset in maius nostrum bonũ & vtilitatem conuertere. & quamuis ego in particulari nõ possim omnia illa commoda obtinere; possum tamen ea in genere cognoscere, credens, Deum permittere improbos, ad bonos in patiẽtia, & humilitate exercendos; & vt illi in omni perfectione excellant; & vt magis appareat gratiæ ipsius efficacitas in vasis misericordiæ ipsius: & boni magis honorificentur, dum inter tot infideles suam ipsi fidelitatem strenuè tuentur; & vt hominũ libertati consulat, dum singulis liberũ relinquit facere quod velint, sufficienti interim auxilio eis oblato ad resistendum malo, & sequendum bonum. O seminator iustissime, qui summâ tuâ bonitate in Ecclesia tua zizania tot iniquorum permittis, & in anima mea tot tentationum sementem; fac, quæso, ne in meum cedat detrimentum, quod tu permittis ob meum maius bonum! Ostende in me tuæ misericordiæ magnitudinem, magnam bonorum copiam ex tanta malorũ segete educens, vt propterea glorificeris in secula. Amen.

PVNCTVM III.

a Matt. 13. 29. SERVI a *autem dixerunt ei: vis imus & colligimus ea? Et ait, Non: ne fortè colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum.*

I. IN secunda hac seruorum interrogatione cōsiderare licet zelum iustorum, cùm tot mala in mundo cernunt inundare. Qui zelus in aliquibus ex aliqua quatuor causarum nimius esse potest. PRIMA, quia feruore suo cuperent omnia simul zizania, & tractu vno euellere: & auferre ex mundo, aut in Ecclesia, aut ex Religiosa congregatione omnes malos; & à seipso omnia vitia & passiones simul: quod tamen ex ordinaria lege est impossibile. SECVNDA causa est, quod velint zizania ante tempus & intempestiuè colligere. Ex quo maius sequitur incommodum: nam fortè qui hodie est zizania, cras conuertetur in triticum; & si malus cum patientia & spe longa toleretur, tandem blandè correctus, conuertitur & fit bonus. & qui nimium festinat ad perfectionem consequendam, destruit sæpè sanitatem, & amittit quod fuerat assecutus. TERTIA causa est, quæ in ipsa Parabola insinuatur: quia volunt zizania colligere, cum periculo simul triticum euellendi. quod euenit volentibus improbos castigare cum bonorum damno, ob scandala, bella, & turbationes publicas, quæ inde oriuntur. Quod quidē perinde esse videtur, atque aliqua zizania colligere quidem; sed

alia

alia interim magis noxia ſeminare. *Quarta* denique cauſa eſt, quòd iracundię & vltionis ſpiritu zizania euellere velint, indignatione potiùs quàm cõpaſſione ducti: ſicut Ioanni & Iacobo Apoſtolis euenit, qui cum b *Samaritani Chriſtum non recepiſſent, ignem de cœlo deſcendere volebant, qui illos conſumeret*: ob quam cauſam ab ipſo Chriſto reprehenſi fuerunt. b *Luc.* 9, 53.

II. DEINDE infinitam Chriſti charitatem conſiderabo, quæ in ea reſponſione reſplendet, quam nomine huius patrisfamilias ſeruis dedit. Etiamſi enim ſeueriſſimũ ſe aduerſus Angelos in cœlo oſtenderit, & eodẽ momento, quo Lucifer zizania ibi ſeminauit, eundem ſimul cum ſeminatis ab eo zizanijs euulſerit, & in æternum ignem præcipitauerit: cum hominibus tamen ea ſeueritate vti noluit; ſed longo illos tempore tolerare, & pœnitendi ſpacium eis concedere: deſiderans huiuſmodi zizania in triticum potiùs conuertere, quàm euellere. Dei enim voluntas nõ eſt perdere animas; ſed eas ſaluare. & licet velit peccata deſtruere, non vellet tamen ipſos peccatores. O dulciſſime Saluator, gratias tibi ago, quòd eorum vicem doleas, qui ſunt zizania; eius rationem ducens, quòd manuũ tuarũ ſint opus quoad naturam; licèt inimicus fecerit ſuos propter culpam. Deſtrue Deus in eis quod hoſtis fecit; vt repares quod tu feciſti: vt reipſa ſemen tuum effecti & triticum bonum, ad cęleſtia tua horrea congregentur. Amen.

III. RESPLENDET quoq; infinita Dei miſeri

cordia in eo, quòd ob amorem, quem habet ad triticum, velit tolerare zizania; malos videlicet propter bonos: vt ostendit ipse, cùm Abrahamo dixit: se c *non deleturum ciuitatem Sodomorum, si decem in ea iustos inueniret*, quamuis ciues illi innumeris essent peccatis irretiti. & cum eosdẽ voluit pro meritis castigare, priùs Loth inde eduxit, prius rationem habens saluandi tritici, quàm zizania cõburendi. Quod ipsum magnam bonis adfert consolationem: quia ex eo illis oriri potest hæc animi trãquillitas, & securitas: quòd non accedet ad eos malum propterea quòd maneant inter malos; sed ipse eripiet eos. Deniq; aduertam, Deum Dominum nostrum non prohibere euelli zizania, quando id absque tritici periculo, & potiùs cum eius commodo fieri potest. Sicut reipsa nunc Ecclesia peccatores quosdam castigat, vt alijs ea pœna sit exemplum, ne zizania vires & incrementa sumat, & bonis tranquillè viuere liceat. Sed vult tamen Deus euitari quatuor illos nimios excessus zeli supra notatos. & in hoc sensu prohibuit seruis, facere quod volebant.

c Gen. 18.33.

PVNCTVM IV.

CONCLVDENS Paterfamilias suam responsionem: a *Sinite, ait, vtraque crescere vsque ad messem, & in tẽpore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum; triticum autem congregate in horreum meum.*

a Matt. 13.30

CONSIDERANDVM hic primùm, quod Christus in hac parabola certos nos reddit, ad finem vsque mundi (quod tempus erit messis) semper triticum futurum simul cum zizanijs, bonos videlicet cum malis commixtos: quia nunquam diuina prouidentia intermittet bonam sementem in Ecclesia sua, & in Religiosis Congregationibus seminare, crepet licet dœmon, zizania etiam superseminando. Nec animum abiicere nos decet, quamuis plurimos videamus improbos; nam vbi existimamus paucos esse bonos, quia illos nõ nouimus; sunt plurimi noti Deo, de quibus se ipse iactat apud Heliam, qui se solum Deo fidelem relictum affirmanti, respondit: b *Reliqui mihi septem millia virorum in Israel, quorum genua non sunt incuruata ante Baal.* — I. — b 3. Reg. 19. 18. Rom. 11. 4.

DEINDE attendendum, toto tempore ante messem, triticum & zizania multiplicari, & crescere. tam enim optimi, quam improbissimi tempore vitæ suæ crescunt, illi in sanctitate, hi in improbitate, iuxta illud Christi in Apocalypsi: c *Qui nocet, noceat adhuc: & qui in sordibus est, sordescat adhuc: & qui iustus est, iustificetur adhuc: & sanctus sanctificetur adhuc: Ecce venio cito. & merces mea mecum est, reddere vnicuique secundum opera sua.* Sed hoc interest hic: quòd triticum crescere, & quotidie à bono in melius proficere, id est ex directa Christi voluntate: ad quod etiam auxilium suum particulare præbet: Zizania autem crescere, & à malo in peius ruere vsque ad ipsam — II. — c Apoc. 22. 11

messem, id ex permissione prouenit, non ex directa voluntate. Messis autem ipsius duplex est tempus, vnum messis vniuersalis in fine mundi; alterum particularis in fine vitæ vniuscuiusque, cùm eius boni malive augmẽtum peruenit ad terminum à diuinæ prouidentiæ ordinatione aut permissione pręscriptũ. & tunc, qui lolium esse deprehendetur, eradicabitur ex hac vita & ad ignis æterni incendia comburendum mittetur; qui verò triticum purum nitidumq; esse inuenietur; is metetur, & in horrea cœlestia recipietur.

III. d Matt. 13. 41.

ACCEDENTE autem vniuersalis messis tempore, d *mittet* Christus Dominus *Angelos suos*, qui ipsius sunt messores, & diuinæ iustitiæ ministri: *qui colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem; & mittent eos in caminum ignis*: tam videlicet eos, qui deprauatis suis moribus & peruersa doctrina alijs fuerunt scandalo, & occasioni peccandi; quã qui sibi ipsis tantùm iniqui fuerunt. Omnesq; eos ita in diuersos fasciculos distributos ligabunt, vt in vnum colligant eos, qui similes aut complices in culpa fuerunt; vt sint quoque simul in pœna: itaque ligati in æternas mittentur flammas; quas effugere nũquam possint. Et vt fasciculi se mutuo iuuãt ad comburendum; ita infelices illi erunt sibi inuicem cruciatus & tormentum: *eritq; ibi fletus & stridor dentium*. rabie incredibili vociferantium in seipsos, & in eos, qui tanti damni causam illis dederũt. O anima mea quomodo non contre-

tremendo hoc iudicio cogitans! Quis potestati adeò robustorum messorum resistere poterit! Quis se poterit à vinculis adeò fortibus expedire! Quis poterit habitare cum ardoribus sempiternis! & abominandis socijs conuiuere! Quis adeò amarum fletum poterit sustinere, & rabidum illum dentium stridorem pati! O zizania infelicissima, quæ vt dissensiones inter bonos in terra seminatis; ita in inferno easdẽ feretis æternas cum ipsis impijs pœnas. Libera me Deus ab hisce culpis, ne in tremendas adeò incidam pœnas.

IPSI denique Angeli triticum congregabunt in horreum cœlorum: boni enim à zizanijs separati in cœlestibus sedibus collocabuntur. & e *tunc fulgebunt iusti sicut sol in Regno Patris eorum.* O Pater amantissime, gratias tibi ago pro fauore, quo iustos te prosequi ostendis, f *suscitans de puluere egenos, vt eos colloces cum Principibus in Regno tuo,* & vt solem in firmamento. Nam qui in tuo seruitio excelluerunt, lucentes sicut sol, bonis editis operibus; excellent quoque in tui fruitione, lucentes sicut sol in præmium eorum. Hic splenduerunt sicut sol iustitiæ IESVS Christus filius tuus, eius vitæ imitatione; & ibi splendebunt sicut ipsemet sol, imitantes etiam eius gloriam in secula. Amen.

IV.

e *Matt.* 13. 43.

f *Psal.* 112 8.

MEDITATIO XLVI.

DE PARABOLA GRANI Sinapis.

Matt. 13.31. SIMILE *est regnum cœlorum grano sinapis, quod accipiẽs homo seminat in agro suo, quod minimum quidem est omnibus seminibus: cùm autem creuerit, maius est omnibus oleribus, & fit arbor ita, vt volucres cœli veniant, & habitent in ramis eius.*

PVNCTVM I.

PERPENDENDVM primùm, quid granum hoc sinapis significet: ad tria præcipua capita eius significata reuocando. PRIMVM enim significat, aut refert nobis ipsum Christum Dominum, supremum regni cœlorum Regem. Vt enim Sinapis granum externâ formâ est minimum inter omnia semina, ipso aspectu vile, ferè sine colore, & odore grato, magnum tamẽ est in virtute inflammata, quam habet, quæ proditur, cùm teritur & comeditur: ita Christus Dominus noster, qua homo in externa specie paruus fuit & humilis, & hominum minimus, adeò
a Psal. 21.7. vt per os Dauidis de se dixerit; a *Ego sum ver-*

mis

mis & non homo; opprobrium hominum & abiectio plebis. At interius quoad animam, ac multò magis quoad diuinitatem fuit infinitæ virtutis & efficacitatis: intra se enim continebat omnes thesauros sapientiæ, bonitatis, & charitatis Dei, qua omnes ad se accedentes amore inflammabat: virtutem ita condiebat, vt eam comedere delectaret; eos à tepiditate & frigiditate purificabat, & peccatorum venenum ab eis remouebat, dissoluens infernalis serpentis opera: & vniuersim ea officia præstabat, quæ nimirum hoc sed efficax tamen sinapis semen repræsentat. Sed tunc maximè suam virtutem ostendit, quando tot cruciatibus fuit in cruce contritus: & nunc etiam eandem ostendit, cùm à pijs ac deuotis in sanctissimo altaris sacramento comeditur: vbi verè granum sinapis appellari potest: quia in exteriori forma est minimus; quandoquidem in qualibet hostiæ sacræ particula, etiam minori quam sit granum sinapis, totus est Christus; sed internè tamen immensam habet virtutem, ad animas, illum comedentes, amoris igne inflammandas: estque instar condimenti suauissimi, quo omnes huius vitæ asperitates dulcescunt. O verbum diuinum, Fili æterni Patris, gratias tibi ago quātas possum maximas, quod eousque te demiseris, vt abiecto alioqui sinapis grano potueris comparari; adeoque hac paruitate delecteris, vt vsque ad finem mundi in hoc Sacramento velis in ea perseuerare. Concede mihi Domine, vt vsque ad finem vitæ

Sacra Eucharistia est sicut granū sinapis.

meæ imiter te, meipſum propter te humi liando, ſicut te humiliaſti propter me. Amen.

II. Ex his fit, vt hoc ſinapis granum referat etiam omnes iuſtos, cœleſtis regni ciues, & Chriſti diſcipulos, qui ad eius imitationem externè quidem parui ſunt, & in oculis hominum deſpecti; ſed internè magnæ ſunt virtutis & efficacitatis, ob charitatis magnitudinem, & ſpiritus feruorem, quem eò magis manifeſtant, quò maiores ſuſtinent perſecutiones & moleſtias, exemplo ſui capitanei. Ac propterea de ſeipſa loquens Eccleſia, b *Nigra*, inquit, *ſum, ſed formoſa, filiæ Ieruſalem, ſicut tabernacula Cedar, ſicut pelles Salomonis.*

b *Cant.* 1. 5.

III. Ex ijſdem quoque efficitur, vt granum hoc ſinapis virtutes illas exprimat, quibus regnum cœlorum obtinetur: nam & illæ in ſpecie ſunt paruæ, ſed valore efficaciſſimæ. Fides enim diuinorum myſteriorum, quæ in Scriptura ſacra reuelantur, externè videtur res parua, & contemptibilis: eſt tamen immenſæ virtutis pro ijs, qui illa in meditatione conterunt & comminuunt: in qua meditatione ignis amoris accenditur. Sicut ait Apoſtolus c *Chriſtum crucifixum, Iudæis quidem ſcandalum, gentibus autem ſtultitiam eſſe; ipſis autem vocatis Iudæis atque Græcis Chriſtum eſſe Dei virtutem & Dei ſapientiam.* Eandem conſiderationem adhibere licet circa humilitatem & obedientiam, & octo illas virtu-

c 1. *Cor.* 1. 23.

tes,

tes, quas qui possident, ipse Christus d *beatos* appellauit: quæ omninò in specie viles sunt, & mundus eas pro infortunijs habet; sed in rei veritate & internè adeò sunt pretiosę, vt in eis beatitudinem veram, & regni cœlestis possessionem Christus constituerit. O Deus omnipotens, qui vt omnipotentiam tuam manifestes, e *quæ stulta sunt mundi, eligis vt confundas sapientes: & infirma mundi eligis. vt confundas fortia, & ignobilia mundi & contemptibilia eligis & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destruas*; & qui paruis & vilibus instrumentis maxima operaris, *vt non glorietur omnis caro in conspectu tuo* in se, sed in te: Concede mihi, vt ex cordę amem & amplectar res illas paruas, quas tu elegisti; vt efficiar dignus, qui magnas, quas in paruis illis inclusisti, obtineam: Sim itaque ego, Saluator mi, sinapis granum, contemptu & cruciatibus contritus sicut tu, vt æternam possim requiem obtinere. Amen.

d *Matt.* 5.3. *&c.*

e 1. *Cor.* 1.27

PVNCTVM II.

DEINDE considerandum, quomodo sinapis granum crescat, vt fiat magna arbor; & in quo eius hæc magnitudo consistat; ratiocinando circa tria illa quæ granum hoc repræsentat.

I. PRIMVM, sicut granum sinapis necesse est, vt seminetur in terra, ibique moriatur, & mittat radices; & tunc crescit, & extendit

ramos

fuisset, *solus*, vt tu dixisti, *mansisses*; sed quia illam sustinuisti: adeò copiosum *fructum attulisti* vt terram impleat, & cœlum augeat. Et quandoquidem ignominiosa tua morte e *exaltatus à terra, omnia ad te ipsum traxisti*, trahe etiam me quæso vt per omnia tibi similis efficiar. Amen. e *Ioã*. 12. 32.

II. DEINDE considerabo, omnes Christi discipulos, qui & ipsi grana sinapis fuerunt, eâdem viâ ad imitationem eius creuisse, & factos fuisse arbores magnas, iuxta illud, quod prædixit de illis Christus Iudæis loquens. f *Ecce ego mitto ad vos Prophetas & sapientes, & scribas; & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex eis flagellabitis in Synagogis vestris, & persequimini de ciuitate in ciuitatem.* Et de ipsis Apostolis dicit ipse Apostolus: g *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes:* & idem Apostolus eisdem applicat illud Psalmi: h *quia propter te mortificamur tota die: æstimati sumus sicut oues occisionis.* & tandem eò crescentes deuenerunt, vt fierẽt principes Ecclesiæ, & fidem per totum orbẽ propagantes, innumerabiles Christo animas lucrarentur: vt omnes propterea Patriarchas & Prophetas omnesq; iustos veteris testamenti, altitudine excelluerint. Eodem modo creuerunt Martyres & Confessores: & ego ipse crescam; certò mihi persuadens, quamuis sim granum sinapis in Ecclesiæ terra & in concluso sacræ Religionis horto seminatum, nisi me tamen mortificem, & mundo mo-

f *Mat*. 23. 34

g 2. *Cor*. 4. 10.

h *Psa*. 43. 22. *Rom*. 8. 36.

riar, non cresciturum me in virtutibus & meritis; sed remansurum solum absque fructu bonorum operum, & lucro animarum: immò quod deterius est etiam in ipsa oratione remansurum solum sine comite Deo, qui nihil delectatur agere cum immortificatis: si tamen verè mundo moriar, in his omnibus cresciturum.

III. HINC fit, vt hac eadem via ipsæ virtutes crescant, adeoque altè ramos suos extendant, vt pertingant ad cœlum. Fides enim peruenit ad visionem Dei per contemplationem: quia suam conuersationem habet in cœlis: Spes peruenit ad delibandam premiorum cœlestium dulcedinem: Charitas ad perfectam cum Deo vnitionem crescit: Obedientia eousque progreditur, vt voluntatem Dei exsequatur in terra, sicut exsequuntur qui sunt in cœlo: & si i *fiducia tanta est sicut*
i Mat. 17. 20 *granum sinapis, potens esset mentes ex vno lo-*
k Luc. 17. 6. *co in alterum transferre, &* k *arbores eradicare & transplantare in mare*, vt suprà est declaratum.

PVNCTVM III.

a Mat. 13. 32 TERTIO considerandum est, qua ratio-
a Mar. 4. 32 ne a *granum sinapis ita fiat arbor, vt volu-*
b Luc. 13. 19 *cres cœli veniant, & habitent in ramis eius, &* b *sub eius vmbra requiescant.*

IN quo est primùm perpendendum, Christum Dominum multos ex se ramos produ-

xisse,

L

xisse, doctrinam videlicet Euangelij, quod prædicauit; legem perfectionis cum omnibus consiliis, quæ proposuit: sacramenta & sacrificia, quæ instituit; admiranda etiam exempla vitæ, quæ præbuit; miracula & insignia opera, quæ præstitit, cum cæteris gloriosæ vitæ suæ mysteriis, donec ad eam altitudinem ascendit, quam habet in cœlis. Ad hos ramos accedunt aues cœli, non aquilæ aut aliæ valde magnæ aues, quæ sunt figura superborum; sed aues exiguæ, animæ scilicet iustæ & humiles, illæ præcipuè quæ omnia terrena abiicientes, cupiunt per contemplationem in cœlis conuersari, ad quarum imitationem, sedebo ego magna quiete sub horum ramorum vmbra, considerans fructuum eorum dulcedinem; & gaudens de protectione & tutela, quæ mihi ex eis accedit, dicens cum sponsa: c *Sub vmbra illius, quem desideraueram, sedi; & fructus eius dulcis gutturi meo.* Construam quoque mihi nidum & habitationem in hisce ramis, in his mysteriis videlicet meditando, nunc in mysterio Præsepij, nunc volando ad arborem Crucis, nunc ad ipsum cœlum Empyreum, vbi totam meam fiduciam & amorem in Christo ponam: ibi cantica laudum & gratiarum actionis cantabo, ibi in noctibus tribulationum quiescam, & cibo animæ, quem inuenero, me sustentabo. Quis mihi det alas auis, vt volem ad diuinam hanc arborem! O altissima & suprema arbor, etiamsi

c Cant. 2. 3

ascendas altissimè, possum tamen ad te peruenire, volando alis contemplationis, quas tu mihi dederis. leua me, Domine, supra me ipsum, & supra omne quod creatum est; vt in te Creatore meo, per infinita secula requiescam.

II. Eadem ratione considerare licet, quòd Apostoli & Sancti plurimos ramos produxerint, & per orbem vniuersum extenderint: doctrinam videlicet, quam prædicarunt; libros, quos conscripserunt; heroicas virtutes, quas exercuerunt: in quorum meditatione exercentur etiam spirituales animæ, seipsas excitando ad eorum imitationem: vt, sicut illi creuerunt, & ipsæ crescant. Nominatim verò religiosi considerare possunt, suum fundatorem, & religionem ipsam, sicut granum esse sinapis; paruum in humilitate, vnde aliqui vocantur *Minores*, alij *Minimi*; & religionem nostram, fundator eius appellauit *minimam societatem Iesu*: sed vnaquæque tamen est magna in virtute; creuitque sicut arbor, extendens ramos suos per totum mundum, in varias domos & conuentus; & excellentibus sanctitatis exercitiis, bono animarum valdè vtilibus: quæ sicut aues cœli ab Spiritu sancto motæ, ad hosce ramos aduolant; in quibus suos nidos & mansiones perpetuas construentes, viuunt sub vmbra illorum; meditantes & contemplantes vitas suorum Fundatorum; eosque imitantes, sicut illi Christum fuerunt imitati; eorum regulas le-

Religionẽ esse granũ sinapis.

gesque

gesque seruantes; Deumque canticis & musicis tam vocum quàm affectuum laudantes, ob continuata beneficia, quibus illos afficit. Simul etiam conantur volare per omnium virtutum ramos, in quarum altissimis gradibus nidos suos collocant, vt ad culmen perfectionis, quam sunt professi, perueniant.

O sapientia diuina, c *cuius fructus sunt honoris & honestatis*, qui nos DEO gratiosos faciunt, Angelis amabiles, hominibus honoratos, & in toto mundo venerabiles: admitte me sub eius vmbra, eius floribus me conforta, foliis sana, fructibus sustenta, & perpetuam in eius culmine habitationem mihi concede; vt semper crescens in virtute, ad culmen perueniam gloriæ, in qua per infinita secula requiescam. Amen. c Eccl. 24. 23

MEDITATIO XLVII.

DE PARABOLA NEGOtiatoris quærentis bonas Margaritas.

PVNCTVM I.

a Mat. 13. 45 SIMILE *est* a *regnum cœlorum homini Negotiatori, quærenti bonas margaritas. Inuenta autem vna pretiosa margarita, abijt & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.*

I. PRIMVM est considerandũ officiũ & studium omnium hominum esse, bonas quærere margaritas: oẽs enim, quod bonum & pretiosum est, quęrunt; quamuis aliter atq; aliter. Alij enim gemmas quærunt bonorum tẽporalium, diuitias, dignitates, & alia, quæ mũdus pretiosa iudicat; alij gemmas quęrunt artium & scientiarum humanarum, aut solo intuitu sciendi, aut honores & lucra acquirendi; alij margaritas quærunt moralium & politicarũ virtutum, vt in sua Republica & cõmunitate, vt rerum periti viuãt: Officium aũt & studiũ Christiani, qui regnũ cælorũ assequi desiderat, est, quærere gẽmas veritatum, & virtutum cælestium, ac diuinarum: quæ reipsa, & pleno vt dicitur ore, bonæ sunt & pretiosæ; quæ ipsum habentem, faciunt bonum & pretiosum

in ocu-

in oculis Dei. Et quoniam huiusmodi margaritæ seu gemmæ dicuntur Vniones, quia vnaquæq; est in propriis excellentiis vnica, & inter alias singularis; ita vnaquæque virtus est vnica & singularis in aliqua excellentia: quãuis hæc varietas non obstet, quò minùs omnes perfecta vnione coniungantur ad eum ditandum, qui illas inuenit, & eundem cum suo Creatore coniungendum. *Ex Plinio lib. 9. c. 35.*

II. HINC colligam, studium & negotiationem meam præcipuam eam esse debere, vt veras margaritas seu vniones quærã, mihi persuadens, quandoquidem mercator sum & negotiator, non debere me vilibus mercibus & abiectis, & ex quibus exiguum lucrum sperẽ, occupari; & multò minùs si & fortunas & operam in eis perdam. Nec studium meum principale esse debet, margaritas quærere bonorum temporalium; quæ nec bonum me facient, nec sufficient vt me ad regnum cælorum deducant: ac propterea non debeo tales pretiosas iudicare; potiùs ex toto corde contemnere & conculcare: quatenus secularis superbiæ, ambitionis, auaritiæ, & aliorum vitiorum occasionem præbent. Nec præcipuus meus scopus esse debet, quærere gemmas sciẽtiarum humanarum: quia vt ait Apostolus b *scientia inflat*: suntque curiositatis & vanitatis alimentum; possumque sine eis saluari. Nec satis mihi esse debet, gemmas quærere virtutum politicarum, quæ sæpè nihil aliud habent, quàm externam virtu- (b 1. Cor. 8. 1.)

tum speciem: quia in externis operibus apud homines splendent: aut certè sunt gemmæ falsæ & fictitiæ, quales sunt hypocritarum, qui probi, & studiosi haberi student: quibus si velim esse contentus, in hora mortis me valdè deceptum deprehendam; & credens me valdè esse diuitem, inueniam me pauperem & miserabilem.

PRAECIPVE itaque quærendi mihi sunt pretiosi vniones veritatum, quas Deus reuelauit, vt eas intelligam, & credam viuâ fide, c *sine qua, impossibile est placere Deo.* Deinde quærendæ mihi sunt virtutes supernaturales, gratia, charitas, obedientia, patientia, humilitas, oratio, & similes: quibus fiam bonus & sanctus; & regnum cœlorum ingrediar: Reliqua illa temporalia bona aut scientias secundo loco quærere licet, quatenùs iuuare me possunt ad veros & pretiosos vniones quærendos.

c *Heb. 11. 6.*

III. SVPER omnia tamen studium & negotiatio mea esse debet, Iesum Christum verum Deum & hominem quærere, qui orientalis est margarita pretiosissima; quæ roris instar de cœlo descendens in beatissimæ Virginis vtero, virtute Spiritus sancti factus est homo, ad honorem & ornatum hominum. hæc est margarita eminenter bona, à qua vniuersa bonitas promanat: quam procurare debeo possidere, & mecum semper retinere, & thesauris eius gratiarum & virtutum ita ditari, vt vnus sim ex illis; de quibus Dauid

d *hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob.* O mundi Saluator verus margaritarum negotiator, quatenus è cœlo ad quærendas animas descendisti, margarita verè pretiosissima, quam negotiatores omnes, vt ditemur, quærere debemus: siquidē venisti in terram, vt bonas & pretiosas margaritas veritatum & virtutum cœlestium nobis indicares; ostende mihi illas, vt quæram, non specie tantùm externa, sed in veritate: non, vt per illas honorem meum, voluptatē, aut lucrum quæram; sed tibi placere, teque per infinita secula possidere. Amen.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDVM deinde, qua ratione quærendæ sint hæ margaritæ: siquidem vult Christus, vt illas quæramus, & nos in hac negotiatione occupemus.

PRIMVM quæruntur pretiosæ margaritæ oratione; qua petimus à Deo, vt illas nobis ostendat; idque incessanter, & importunè: siquidem ipse iussit: a *petite, & dabitur vobis; quærite & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis.* I. a *Matt.* 7.7

DEINDE quæruntur Meditatione intellectus; diuina illustratione eum præueniente & adiuuante; fodiēdo adeò altè circa veritates & mysteria fidei, & circa virtutum excellentiam; donec veram earum intelligentiam, & æstimationem assequamur. II.

TERTIÒ quæruntur desiderijs & affectibus III.

Christus Dominus noster est vnus, verus Deus & homo; & quamuis virtutes sint plurimæ, omnes tamen ita vnitæ sunt, & cohærent, atque si vna essent, coniunctæ b *charitate, quæ*, vt ait Apostolus, *vinculum est perfectionis*: & illa est, quæ hominem cum Deo & cũ Christo, & cum proximis omnibus coniungit, & vnum cum illis facit, atq; si c *cor illorum esset vnum & anima vna*. Et sicut inter cõchas maris, in quibus margaritæ continentur, vna est quasi dux, quam cæteræ sequuntur; & qua capta, facilè reliquæ capiuntur: ita quia charitas dux est omnium virtutũ, qui illam obtinuerit, reliquas obtinuerit: vt enim Apost. ait d *charitas omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet*, & in omnibus obedit.

b Coll. 3. 14.

c Act. 4. 32.

d 1. Cor. 13. 7.

II.

Deinde pretiosam hanc gemmã inuenire, est luce fidei ad eam penetrare, eius excellentiam & pulchritudinem videre, eius dulcedine & suauitate frui: quæ tanta est, vt mox eam inuenientis, cor ita ad se rapiat, vt absq; mora, & sponte, quęcunque habet, vendat; &, quæcunq; impedimento illi esse possunt, abijciat; vt integrè illam possidere possit: immò omnẽ amorẽ & affectus rerũ terrenarũ, quæ illi cõparandæ, & intra se possidendæ cõtrarię sunt, exuat ac deponat: imò hoc totũ, quod pro illa obtinenda à se abijcit, parum esse indicat, iuxta illud e *si dederit homo omnẽ substãtiam domus suæ pro delectione, quasi nihil despiciet eam*. O charitas pretiosissima, ô amoris vnio excellentissime, ô Deus amabilissime,

e Cant. 8. 7.

qui & vocaris charitas, & margarita es infiniti valoris, ita vnus in essentia, vt quamuis trinus sis in personis, adeo sis vnitatis amator, vt omnes qui ad te accedunt, tibique iunguntur, f *vnum* facias eos *spiritum tecum*! ostende mihi margaritam hanc *vnam* & *pretiosam*; fac me affici erga illam, & eam reuera possidere: ecce pro illa offero quidquid habeo, & si plus haberem, plus etiam pro illa offerrem: quia eius valoris comparatione, quidquid habeo est parum. Dona mihi ergo illam gratis, vt ego etiam tibi non propter mercedem, sed gratis & ex puro amore deseruiam.

f 1. Cor. 6. 12

III. IVXTA hæc prædicta meipsum ingrediēs, diligenter interiùs examinabo, *Primum*, num quæram fictitias & in specie tantùm apparētes margaritas? deflebo autem si quid temporis in hoc consumpsi hactenus, aut etiamnum consumo. *Deinde*, num veras margaritas quidem, sed adeo negligenter & oscitanter quæram, vt eas non inueniam, propterea quòd apta ad id media non adhibeam? *Tertio*, num decreuerim omninò pretium dignum pro illis dare, hoc est renuntiare omnibus, quæ possideo, saltem affectu? & exquiram, num in corde meo aliquid amoris proprij & terrenarum affectionum resideat? & statuam viriliter, quidquid tale est mortificare, & ex anima mea extirpare: quia cupiditatis diminutio est augmentum charitatis.

PVNCTVM IV.

QVARTÒ considerabo, hanc margaritam *vnam & pretiosam* esse etiam Euangelicam perfectionem, quam religiosi profitentur, ad imitationem Christi Domini nostri; quæ eminenter dicitur *vna*, quia eminenter complectitur executionem duorum præceptorum charitatis, a *diligere* scilicet *Deum ex toto corde, & in tota anima & ex omnibus viribus* &: alterũ, quod Christus *huic simile* appellat; *diligere proximum suum sicut seipsum*, aut b *sicut ipse* Christus *dilexit nos*. Et vt apud homines duæ perlæ sibi similes, magni sunt pretij, & pro inauribus solent appendi; ita duæ istæ margaritæ dilectionis Dei, & proximi propter Deum, quæ sibi sunt similes, & admirandas faciunt coniunctiones, pretiosissimæ sunt, & plurimi eas Deus & Angeli faciunt; & in religiosis congregationibus excellenter exercentur, eisque tanquam inauribus ornantur aures animæ, quæ sunt Fides & obedientia; concurrentibus omnibus religiosis in vnũ, ad omnia exercitia religionis, non ex necessitate aut c *coacti, sed spontaneè & voluntariè* ex charitate, quod adeo cœlesti sponso arridet, vt dixerit: d *vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum*: in vnione videlicet iustorum tuorum: nam sicut vterque hominis oculus sunt sibi similes, & simul faciunt suas operationes, & quo vnus tendit alter, sequitur;

a *Matt.* 22. 37.

b *Ioan.* 13 34. & 15 12

c 1. *Pet.* 5. 2.

d *Can.* 4. 9.

Ex D. Gregor. ibid.

ascendas altissimè, possum tamen ad te peruenire, volando alis contemplationis, quas tu mihi dederis. leua me, Domine, supra me ipsum, & supra omne quod creatum est; vt in te Creatore meo, per infinita secula requiescam.

II. EADEM ratione considerare licet, quòd Apostoli & Sancti plurimos ramos produxerint, & per orbem vniuersum extenderint: doctrinam videlicet, quam prædicarunt; libros, quos conscripserunt; heroicas virtutes, quas exercuerunt: in quorum meditatione exercentur etiam spirituales animæ, seipsas excitando ad eorum imitationem: vt, sicut illi creuerunt, & ipsæ crescant. Nominatim verò religiosi considerare possunt, suum fundatorem, & religionem ipsam, sicut granum esse sinapis; paruum in humilitate, vnde aliqui vocantur *Minores*, alij *Minimi*; & religionem nostram, fundator eius appellauit *minimam societatem Iesu*: sed vnaquæque tamen est magna in virtute; creuitque sicut arbor, extendens ramos suos per totum mundum, in varias domos & conuentus; & excellentibus sanctitatis exercitiis, bono animarum valdè vtilibus: quæ sicut aues cœli ab Spiritu sancto motæ, ad hosce ramos aduolant; in quibus suos nidos & mansiones perpetuas construentes, viuunt sub vmbra illorum; meditantes & contemplantes vitas suorum Fundatorum; eosque imitantes, sicut illi Christum fuerunt imitati; eorum regulas le-

Religionẽ esse granũ sinapis.

gesque

gesque seruantes; Deumque canticis & musicis tam vocum quàm affectuum laudantes, ob continuata beneficia, quibus illos afficit. Simul etiam conantur volare per omnium virtutum ramos, in quarum altissimis gradibus nidos suos collocant, vt ad culmen perfectionis, quam sunt professi, perueniant.

O sapientia diuina, c *cuius fructus sunt honoris & honestatis*, qui nos DEO gratiosos faciunt, Angelis amabiles, hominibus honoratos, & in toto mundo venerabiles: admitte me sub eius vmbra, eius floribus me conforta, foliis sana, fructibus sustenta, & perpetuam in eius culmine habitationem mihi concede; vt semper crescens in virtute, ad culmen perueniam gloriæ, in qua per infinita secula requiescam. Amen.

c Eccl. 24. 23

MEDITATIO XLVII.

DE PARABOLA NEGOtiatoris quærentis bonas Margaritas.

PVNCTVM I.

a Mat. 13. 45 SIMILE *est* a *regnum cœlorum homini Negotiatori, quærenti bonas margaritas. Inuenta autem vna pretiosa margarita, abijt & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.*

1. PRIMVM est considerandũ officiũ & studium omnium hominum esse, bonas quærere margaritas: oẽs enim, quod bonum & pretiosum est, quęrunt; quamuis aliter atq; aliter. Alij enim gemmas quærunt bonorum tẽporalium, diuitias, dignitates, & alia, quæ mũdus pretiosa iudicat; alij gemmas quęrunt artium & scientiarum humanarum, aut solo intuitu sciendi, aut honores & lucra acquirendi; alij margaritas quærunt moralium & politicarũ virtutum, vt in sua Republica & cõmunitate, vt rerum periti viuãt: Officium aũt & studiũ Christiani, qui regnũ cælorũ assequi desiderat, est, quærere gẽmas veritatum, & virtutum cælestium, ac diuinarum: quæ reipsa, & pleno vt dicitur ore, bonæ sunt & pretiosæ; quæ ipsum habentem, faciunt bonum & pretiosum

in oculis Dei. Et quoniam huiusmodi margaritæ seu gemmæ dicuntur Vniones, quia vnaquæq; est in propriis excellentiis vnica, & inter alias singularis; ita vnaquæque virtus est vnica & singularis in aliqua excellentia: quãuis hæc varietas non obstet, quò minùs omnes perfecta vnione coniungantur ad eum ditandum, qui illas inuenit, & eundem cum suo Creatore coniungendum.

Ex Plinio lib. 9. c. 35.

II.

HINC colligam, studium & negotiationem meam præcipuam eam esse debere, vt veras margaritas seu vniones quærã, mihi persuadens, quandoquidem mercator sum & negotiator, non debere me vilibus mercibus & abiectis, & ex quibus exiguum lucrum sperẽ, occupari; & multò minùs si & fortunas & operam in eis perdam. Nec studium meum principale esse debet, margaritas quærere bonorum temporalium; quæ nec bonum me facient, nec sufficient vt me ad regnum cœlorum deducant: ac propterea non debeo tales pretiosas iudicare; potiùs ex toto corde contemnere & conculcare: quatenus secularis superbiæ, ambitionis, auaritiæ, & aliorum vitiorum occasionem præbent. Nec præcipuus meus scopus esse debet, quærere gemmas sciẽtiarum humanarum: quia vt ait Apostolus b *scientia inflat*: suntque curiositatis & vanitatis alimentum; possumque sine eis saluari. Nec satis mihi esse debet, gemmas quærere virtutum politicarum, quæ sæpè nihil aliud habent, quàm externam virtu-

b 1. Cor. 8. 1.

tum ſpeciem: quia in externis operibus apud homines ſplendent: aut certè ſunt gemmæ falſæ & fictitiæ, quales ſunt hypocritarum, qui probi, & ſtudioſi haberi ſtudent: quibus ſi velim eſſe contentus, in hora mortis me valdè deceptum deprehendam; & credens me valdè eſſe diuitem, inueniam me pauperem & miſerabilem.

PRAECIPVE itaque quærendi mihi ſunt pretioſi vniones veritatum, quas Deus reuelauit, vt eas intelligam, & credam viuâ fide, c *ſine qua, impoſſibile eſt placere Deo.* Deinde quærendæ mihi ſunt virtutes ſupernaturales, gratia, charitas, obedientia, patientia, humilitas, oratio, & ſimiles: quibus fiam bonus & ſanctus; & regnum cœlorum ingrediar: Reliqua illa temporalia bona aut ſcientias ſecundo loco quærere licet, quatenùs iuuare me poſſunt ad veros & pretioſos vniones quærendos.

c *Heb. 11. 6.*

III. SVPER omnia tamen ſtudium & negotiatio mea eſſe debet, Ieſum Chriſtum verum Deum & hominem quærere, qui orientalis eſt margarita pretioſiſſima; quæ roris inſtar de cœlo deſcendens in beatiſſimæ Virginis vtero, virtute Spiritus ſancti factus eſt homo, ad honorem & ornatum hominum. hæc eſt margarita eminenter bona, à qua vniuerſa bonitas promanat: quam procurare debeo poſſidere, & mecum ſemper retinere, & theſauris eius gratiarum & virtutum ita ditari, vt vnus ſim ex illis; de quibus Dauid

d *hac*

d *hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob.* O mundi Saluator verus margaritarum negotiator, quatenus è cœlo ad quærendas animas descendisti, margarita verè pretiosissima, quam negotiatores omnes, vt ditemur, quærere debemus: siquidē venisti in terram, vt bonas & pretiosas margaritas veritatum & virtutum cœlestium nobis indicares; ostende mihi illas, vt quæram, non specie tantùm externa, sed in veritate: non, vt per illas honorem meum, voluptatē, aut lucrum quæram; sed tibi placere, teque per infinita secula possidere. Amen.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDVM deinde, qua ratione quærendæ sint hæ margaritæ: siquidem vult Christus, vt illas quæramus, & nos in hac negotiatione occupemus.

PRIMVM quæruntur pretiosæ margaritæ oratione; qua petimus à Deo, vt illas nobis ostendat; idque incessanter, & importunè: siquidem ipse iussit: a *petite, & dabitur vobis; quærite & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis.* I. a *Matt.* 7. 7

DEINDE quæruntur Meditatione intellectus; diuina illustratione eum præueniente & adiuuante; fodiēdo adeò altè circa veritates & mysteria fidei, & circa virtutum excellentiam; donec veram earum intelligentiam, & æstimationem assequamur. II.

TERTIÒ quæruntur desiderijs & affectibus III.

Christus Dominus noster est vnus, verus Deus & homo; & quamuis virtutes sint plurimæ, omnes tamen ita vnitæ sunt, & cohærent, atque si vna essent, coniunctæ b *charitate, quæ*, vt ait Apostolus, *vinculum est perfectionis:* & illa est, quæ hominem cum Deo & cũ Christo, & cum proximis omnibus coniungit, & vnum cum illis facit, atq; si c *cor illorum esset vnum & anima vna*. Et sicut inter cõchas maris, in quibus margaritæ continentur, vna est quasi dux, quam cæteræ sequuntur; & qua capta, facilè reliquæ capiuntur: ita quia charitas dux est omnium virtutũ, qui illam obtinuerit, reliquas obtinuerit: vt enim Apost. ait d *charitas omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet*, & in omnibus obedit.

b Coll. 3. 14.

c Act. 4. 32.

d 1. Cor. 13. 7.

II.

Deinde pretiosam hanc gemmã inuenire, est luce fidei ad eam penetrare, eius excellentiam & pulchritudinem videre, eius dulcedine & suauitate frui: quæ tanta est, vt mox eam inuenientis, cor ita ad se rapiat, vt absq; mora, & sponte, quęcunque habet, vendat; &, quæcunq; impedimento illi esse possunt, abijciat; vt integrè illam possidere possit: immò omnẽ amorẽ & affectus rerũ terrenarũ, quæ illi cõparandæ, & intra se possidendæ cõtrarię sunt, exuat ac deponat: imò hoc totũ, quod pro illa obtinenda à se abijcit, parum esse iudicat, iuxta illud e *si dederit homo omnẽ substãtiam domus suæ pro delectione, quasi nihil despiciet eam*. O charitas pretiosissima, ô amoris vnio excellentissime, ô Deus amabilissime,

e Cant. 8. 7.

PVNCTVM IV.

QVARTÒ considerabo, hanc margaritam *vnam & pretiosam* esse etiam Euangelicam perfectionem, quam religiosi profitentur, ad imitationem Christi Domini nostri; quæ eminenter dicitur *vna*, quia eminenter complectitur executionem duorum præceptorum charitatis, a *diligere* scilicet *Deum ex toto corde, & in tota anima & ex omnibus viribus* &: alterũ, quod Christus *huic simile* appellat; *diligere proximum suum sicut seipsum*, aut b *sicut ipse* Christus *dilexit nos*. Et vt apud homines duæ perlæ sibi similes, magni sunt pretij, & pro inauribus solent appendi; ita duæ istæ margaritæ dilectionis Dei, & proximi propter Deum, quæ sibi sunt similes, & admirandas faciunt coniunctiones, pretiosissimæ sunt, & plurimi eas Deus & Angeli faciunt; & in religiosis congregationibus excellenter exercentur, eisque tanquam inauribus ornantur aures animæ, quæ sunt Fides & obedientia; concurrentibus omnibus religiosis in vnũ, ad omnia exercitia religionis, non ex necessitate aut c *coacti, sed spontaneè & voluntariè* ex charitate, quod adeo cœlesti sponso arridet, vt dixerit: d *vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum*: in vnione videlicet iustorum tuorum: nam sicut vterque hominis oculus sunt sibi similes, & simul faciunt suas operationes, & quo vnus tendit alter, sequitur;

a *Matt.* 22. 37.

b *Ioan.* 13 34. & 15 12

c 1. *Pet.* 5. 2.

d *Can.* 4. 9.

Ex D. Gregor. ibid.

tur; ita religiosi sunt sibi similes in moribus, & simul ad actiones religiosas concurrunt. Deniq; tanta est huius gemmæ pretiositas & valor, vt cui Deus sua illustratione illam reuelat, mox ille magnâ suâ voluptate vendat omnia sua, deserat mundum, exeat ex terra sua, & affectum omnem ad res suas exuens, omnes tradat pro hac gemma, & statum adeat religionis. Et, vt dixit S. Laurentius Iustinianus, studio Deus huius margaritæ valorem non omnibus aperit: quia si illam viderent, omnes illam vellent sibi comparare; & sic non esset, qui vellet in seculo remanere. O Deus æterne, qui dixisti: e *inuenerunt me qui non quæsiuerunt*, quia tuis inspirationibus eos præuenis, vt te inueniat; ostende mihi valorem harum gemmarum, vt ita eas quæram, vt etiam inueniam. Ne permittas, vt vulnerem cor tuum plagâ doloris, ob dissensionem cum fratribus meis; sed plagâ amoris, ob vnitionem & coniunctionem cum illis. Aperi etiam pretium & valorem vitæ religiosæ illis, qui ad illam sunt apti; vt cum voluptate illam sibi comparent; multoque ampliùs eandem illis manifesta, qui iam illam compararunt, & in ea viuunt; & gaudio exultent, quòd eam compararint; & finem illum assequantur, propter quem illam adierunt. Amen.

In eius vita.

e Isai. 65. 1

Ratio & modus, quo Christus Dominus noster pretiosas animarum margaritas quærit, in proxima Meditatione ponetur.

MEDI-

MEDITATIO XLVIII.

DE PASTORE QVI PERDITAM OUEM QUÆSIUIT.

MVRMVRANTIBVS Pharisæis de Christo, ac dicentibus: a *quia hic peccatores recipit*, ait ad illos Parabolam istam: *Quis ex vobis homo qui habet centum oues: & si perdiderit vnam ex illis, nonne dimittit nonaginta nouem in deserto & vadit ad illam, quæ perierat, donec inueniat eam?* a Luc. 15. 3.

PVNCTVM I.

CIRCA hanc primam Parabolæ partem considerandum est. Quis hic sit Pastor, quæ istæ oues, quæ illa quæ perit, & quo pacto Pastor illam quærat, & inueniat.

I. PRIMVM, hic homo est IESVS Christus Dominus noster, qui de cælo descendit, vt esset b *Pastor* hominum, qui admirabili prouidentia magnaque vigilantia oues suas gubernat, *& cognoscit eas*; signoque gratiæ & charitatis suæ eas signat, & *ante eas vadit*, dans illis exemplum vitæ sanctæ, curat illas ab scabie peccatorum, defendit ab inferni lupis, dat illis selecta doctrinæ & Sacramentorum pascua, tantusque eius est in eas amor, vt se ipsum illis det in cibum, ita, vt pascat eas proprio suo corpore & sanguine, quamuis panis & vini speciebus velato: b Ioan. 10. 14.

ac deniq; propriam *vitam suam posuit pro ouibus suis*. O bone Pastor, & quidem eminenter bone, felices oues, quæ sub tua sunt gubernatione, tuâ prouidentiâ gubernatæ, & protectione defensæ: gratias tibi, quòd tale assumpseris officium; illudque tam solicitè exsequaris: mecum quęso idem pręsta plenè; quia, a *si tu regis me, nihil mihi deerit*.

a *Psal.* 22.11

II. CENTVM oues in genere sunt omnes Ecclesiæ fideles; sed magis in particulari sunt iusti, cētenario numero, qui perfectionis est, significati: quos Deus numeratos habet, nouitq; benè qui sint eius. Hæ oues, quamdiu pastori suo subiectæ manent, optimè illum nouerunt per fidem & contēplationem; vocem eius audiunt, eique obediunt in omnibus, quæ ille præcipit; eius gressus sequuntur, dum virtutes eius imitantur; recipiunt pabulum doctrinæ & Sacramentorū ab ipso oblatum, non declinantes ad aliud illi cōtrarium; gaudent se diuinis pascuis ab eo pasci: Reddunt illi totam suam lanam, dum facultates suas eius seruitio offerunt; reddunt illi lac pectorum suorum, dum cordis sui affectus omnes illi offerunt, & corporis delitijs ipsius causâ renuntiant; reddunt illi fœtus & agnos suos, dum sua opera ad eius gloriam dirigunt: Et si opus est, propriam etiam carnem & sanguinem ei dabunt, ac vitam eius amore ponent: Sicut itaque pastor se totum illis dat; ita illæ se totas pastori reddunt, singulis dicentibus, b *dilectus meus mihi, & ego illi*. O Pastor su-

b *Can.* 2.16

preme

preme, imprime cordi meo ouium tuarum signum, & accipe in tuum obsequiũ quidquid habeo: siquidem tu quidquid habes tribuis, vt mihi indulgeas.

TERTIÒ ouis, quæ perit, est pecator, qui ex congregatione iustorum, & ex subiectione & obedientia pastoris sui recedit, non defectu aut culpa pastoris, sed noxiâ suâ libertate: quia pastor nullam ouem contra eius voluntatem vult in grege suo retinere. Sed cur illa exit ex grege & perit? quia defecit in proprietatibus ouis fidelis: quia videlicet pastorem suum non agnoscit, nec bona, quæ in illo habet; nec æstimat quòd sub eius sit protectione, & in congregatione iustorum; Deinde graue illi est, vocem eius audire; & custodire mandata, iudicans esse dura & grauia; grauiter fert pastoris sequi vestigia, tanquam aspera, vtpotè crucis & mortificationis; Fastidit pascua doctrinæ & Sacramentorum eius; delectatur verò mundi & carnis pascuis; ac deniq; sibi ipsi retinet lanam, lac, & fœtus suos: dum facultates, dignitates, officia, & omnia sua opera ad proprium honorem & commodum dirigit; seipsum proprio & inordinato diligens amore, & recusans aliquid horum Deo offerre. Ob has causas aut aliquas illarum separat se eius à grege, & exponit se periculo damnationis æternæ, & incidendi in dentes luporum inferni, qui rugientes circũeunt, vt lacerent illam, ac deuorent. O ouem infelicem, si pastor illam omninò desereret! III.

ô me miserum, qui tam diu sicut ouis errans vixerim, meas sequens appetitiones! meamque contra Dei voluntatem faciens! ô quot oues sic errant in mundo, & vt ait Propheta c *omnes nos, quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit:* cuius terminus est ipse infernus! ô Pastor pijssime, voca tu illas sibilo tuę inspirationis; aperi illis internos oculos, vt suum errorem priùs agnoscant, quàm remedij tempus elabatur.

c Isaia 53. 6.

IV. QVARTO perpendenda est infinita huius Pastoris charitas, qui, nonaginta nouem ouibus in tuto relictis, venit quærere perditam vnam; nec priùs requiescit, quàm illam inueniat. Hac de causa ex cœlo in terram descendit, vt vocaret & quæreret peccatores: & in hac exercitatione posuit tres vitæ suæ vltimos annos, grauissimos propterea tolerans labores & persecutiones, vsq; ad ipsam mortem, quam horrendis etiam cruciatibus sustinuit. Et quamuis sit verum, mortuum ipsum fuisse pro omnibus centum ouibus (nam ex virtute mortis eius prouenit hominibus, & quodcunq; bonū supernaturale illis conceditur) verùm maiori omninò solicitudine eas quærebat, quæ suo tempore erant perditæ, incessanter attendens ad varia media illas inueniendi. O supreme Pastor, quàm tibi stant carè istæ oues, cum tamen nulla illarum opus habeas! etsi enim illæ perirent, quid tibi decederet? num illarum lana te indues? aut lacte illarum nutrieris? aut earum

dite

ditesces fœtibus? quod si oues omninò vis: num alias meliores in cœlo non habes, quæ obsequio tuo fidelissimè assistunt? sed charitas tua Deus meus, omnium horum est causa: & cùm illarum referat sub tua esse gubernatione, dicis nihilominus, referre tua, ad tuum eas gregem reducere, dicens: *& illas oportet me adducere*. Reduc ergo illas, Domine, ad tuam obedientiam: vt sicut Pastor vnus es & perfectissimus, ita sit grex eius vnus & plenissimus. d Ioan. 10. 16.

V. MODVS denique perpendendus est, quo CHRISTVS Dominus nunc quærit perditam ouem, donec inueniat eam: nam illam quærit inspirationibus, & illustrationibus cœlestibus; pulsans internè cor eius, linguas prædicatorum mouens, vt illam quasi alloquantur, & pœnitentiam illi persuadeant; alloquitur illam medijs pijs libris, bonis exemplis propositis, aut etiam pœnis alijs illatis: mille denique media tentat, vt sine vlla requie illam quærat, donec inueniat. Et cùm ego aliquam ex his inspirationibus in anima mea sensero, cogitare me decet, CHRISTVM Dominum nostrum venire, vt me quærat: & agnitâ eius præsentiâ, merito obediam, amplectarque quidquid ipse suggesserit, vt ad gregem, à quo exiueram, ab ipso deducar.

(·:·)

amanter agere cum peccatoribus, qui cōuertuntur: non enim illos trahere inuitos, & pœnis inflictis, aut baculis, sicut mancipia; sed spontanea voluntate, quā gratia sua mutauit; nec permittit illos pedites redire, quia nec gressum vnum in via cœlesti ipsi ex seipsis ambulare possent: Ipse illis est oculus, dando eis lumen fidei, & sapientiam cœlestem; est etiam illis pes, eorum gressus & affectus dirigendo, ne à recta via declinent, aut diuinam legem deserant; est illis & manus, in omnibus eos bonis operibus adiuuans; imponit denique eos super humeros suos, quia illos iuuat ferre cum suauitate onera huius vitæ; soluitque pro illis debita peccatorum ipsorum, dum satisfactiones suas & propria merita illis applicat. O Pastor dulcissime, quid tibi pro tot fauoribus & indulgentijs, quibus me prosequeris reddam! cur non tibi sponte & lubens seruiam! iugumque tuum, & onus super humeros meos tollam? siquidem tu me tollis super tuos. Iure optimo dicere potes d *iugum tuum suaue esse, & onus leue*, siquidem tantum opis præbes ad ferendum. Ego tollam Domine magno meo gaudio tui amoris intuitu; siquidem cùm me ipsum tollis, etiam tollis onus quod imposuisti super me. d *Matt.* 11. 30.

III. PERPENDAM tertiò, quousq; pastoris nostri supremi charitas progrediatur; qui non solùm exultat, dum huiusmodi oues inuenit, & peccatores conuertuntur; sed conuocat etiam & inuitat omnes Angelos cœli, & omnes

iustos qui sunt in terra, & omnes habitatores domus suæ & Ecclesiæ suæ triumphantis & militantis, vt & ipsi gaudeant, & sibi congratulentur, quòd perditam ouem inuenerit. O Pater amantissime, congratulatio hæc oui esset deferenda, cuia interest, quòd sit inuenta! Sed vis tibi cõgratulari: quia ouis est tua, magnoque labore tibi constitit eam quærere & inuenire. Congratulor itaque tibi, Domine, de peccatoribus gratiâ tuâ à peccatis eductis; gaudeoque de lætitia, qua tu propterea afficeris: vtinam omnes, qui nũc sunt in mundo, conuerterentur, vt millies tibi congratularer; & exultarem de gaudio, quo afficeris de illorum conuersionibus.

PVNCTVM III.

a Luca. 15.7

DICO *vobis*, a *quod ita gaudium erit in cœlo super vno peccatore pœnitentiam agente, quam supra nonaginta nouem iustos, qui non indigent pœnitentiam.* Conclusio huius Parabolæ talis est, quòd sicut parens aliquis plures habens filios sanos & in prosperitate benè habentes, si illorum aliquis in grauem morbum aut aduersitatem incidisset, si ex eo periculo euadat, nouo quodam & magno actuali gaudio afficitur, diuerso ab illo, quo ex aliorum sanitate & prosperitate afficiebatur: ita ex conuersione alicuius peccatoris afficiuntur Angeli nouo accidentali gaudio, diuerso ab eo, quod ex cæteris iustis habebant, qui non indigebant pœnitentia; qua ad

Deum

Deum conuerterentur: quia reipsa conuersi erant.

I. Ex hoc igitur deducere licet primùm, esse voluntatem Christi Domini nostri, vt de conuersione peccatorum gaudeamus: nec solùm non murmuremus sicut Pharisæi, de eo qui contendit tales conuertere; sed vt nos idem facere studeamus, adiuuantes huiusmodi conuersionem, vt simus cooperatores Christi in quærendis ouibus perditis, & ad gregem suum reducendis: magnæ hoc felicitati nostræ tribuentes, si id reipsa præstemus.

II. Deinde deducam, si quando ego ero ouis perdita, vt operam dem ad Christi gregem redire, vel hoc nomine, vt hanc ei gaudendi materiam adferam; & Angelos cœli exhilarem. Quod si Deus hoc me beneficio affecit, vt in sua gratia, constituerit, operam dabo, ne ab illa excidam. Nam vt peccatoris conuersio lætificat Angelos, contristat verò dæmones; ita iusti lapsus lætificat dæmones, &, quod in se est, contristat b *Angelos pacis, qui amarè flerent* nostram perditionem, si talium lachrymarũ & amaritudinum essent capaces. b *Isai.* 33.7.

O Angeli pacis, supplicate Pastori supremo, & Pastorum principi, vt sanctum suum amorem mihi concedat, in eoque conseruet: quòd si infortunio meo ab eius amore exciderim, statim mihi sit præsto, vt recuperem: quò mea conuersio gaudij materiam cælo adferat, egoq; Deo vobiscum fruar in æternum, Amen.

MEDITATIO XLIX.

DE FILIO PRO-
digo.

PVNCTVM I.

DESIDERANS Christus Dominus noster, vt omnes intelligerent, quanta ipse benignitate pœnitẽtes peccatores reciperet, hanc proposuit Parabolam: a

a Luc. 15. 11 *Homo quidam habuit duos filios, & dixit adolescentior ex illis patri, Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et diuisit illis substantiam Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregrè profectus est in regionem longinquam: & ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriosè.*

CONSIDERANDVM primò, quod Dominus Deus noster, huius parabolæ parente expressus, duo genera habeat filiorũ, vnũ bonorum, quos maior filius refert; quia virtus & antiquior est & pretiosior; & in ea cõsistit vera sapientia, & in hac venerabilis senectus: aliud iniquorum, qui per minorẽ filium adolescentem significantur, nam cum vitio coniuncta est imprudentia & leuitas, quam, ille ostendit, dum à parente petijt hæreditatem, quæ ad se spectabat; vt eã per seipsum admi-

I.

nistraret: insinuans secretâ quadam superbiâ, Deum aliquid ipsi debere: ac præsumens, se solum & per seipsum scire & posse illud gubernare. Contrà quàm faciant boni filij, qui demissè credunt, ex gratia se habere quicquid habent; nec prudentiæ suæ in eius gubernatione fidunt.

HINC ad liberalitatem diuinam infinitam considerandam ascendam, qua vtitur in distribuendis donis ac talentis naturalibus, & multis etiam supernaturalibus tàm bonis quàm iniquis filiis, illorum libertati relinquens bonum & malum illorum vsum; manere in domo sua, aut ab ea exire, nulla vlli illata violentia: vt enim ait Sapiens: b *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui, apposuitq; illi aquam & ignem, vt ad quod voluerit porrigat manum suam: ante hominem vita & mors, bonum & malum, vt eligat quod placuerit:* ita tamen, vt suggerat semper bonam electionem, & bonum vsum eius, quod illis dedit: ad quod etiam præbet auxilium.

II.

b *Eccl.* 15. 19
b *Deut.* 30. 15. 19.

HINC tertiò pergã considerare, filiorum felicitatem in eo esse, vt in cælestis patris domo maneant, & sub eius protectione; vt ab eo gubernentur, & in talentorum ac donorum acceptorum vsu dirigantur, eiq; in omnibus obediant. quem enim c *Deus gubernat in via qua ambulabit is obtinebit* (sicut ipse per Isaiam promittit) *pacem sicut flumen, & iustitiam sicut gurgites maris.* Contrà vero malorum filio-

III.

c *Isa.* 48. 18

rum infelicitas initium ſumit ab eo, quòd ex paterna domo, & eius gubernatione diſcedere velint, vt ſeipſos iudicio proprio & voluntate gubernantes, laxiorem vitam inſtituant. Ex quo efficitur, vt in regionem longinquam ſtatim ſe conferāt, procul à Deo diſcedentes ob culpam, & vitæ diſſimilitudinem, & obliuionem diuinæ præſentiæ; exponentes & expendentes quidquid habent, viuendo luxuriosè; & ita cum creaturis in concubinatu manentes, quia plus illas, quàm creatorem amant. Ex quo intelligitur; ſecretam ſuperbiam labi in manifeſtam luxuriam; & multum ſibi fidere eò hominem adducere, vt procul à Deo recedat; & multum Dei obliuiſci hoc efficere, vt nimium homo creaturis adhæreat: donec ſupernaturalia bona gratiæ & charitatis amittat; & ipſa etiam naturalia deturpet, & obſuſcet, cum iactura interdum facultatum, honoris, & quietis.

In hoc adoleſcēte meipſum conſiderabo, dicamque Deo Domino noſtro: ô Pater cœleſtis, ecce hîc filium vnum prodigum, qui cùm magna dona à liberali manu tua accepiſſem, è domo tua diſceſſi; tuamq; gubernationem reliqui, vt propriam meam voluntatem & iudicium ſequerer: Procul à tua præſentia innumerabilibus meis peccatis diſceſſi; bona, quæ mihi dediſti, ad meam voluptatem illis vtens, contempſi! ô Domine quanta me patientiâ, & quamdiu ſuſtinuiſti! vtinam domum tuam nunquam deſeruiſſem! ô memiſerum,

qui vti iuuenem, & liberum, maleque expertum permisi me à mea sensualitate decipi! Deus meus miserere mei & non mihi neges d *misericordiam: quia ignorans feci.* d 1. *Timot.* 1.13.

PVNCTVM II.

ET a *postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse cœpit egere. Et abijt & adhæsit vni ciuium regionis illius. Et misit illum in villam suam, vt pasceret porcos. Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant, et nemo illi dabat.* Perpendendæ hic sunt spirituales & corporales miseriæ, in quas incidunt peccatores, ob superbiam & rebellionem suam, quando bona gratiæ dissiparunt, & b *in profundum peccatorum peruenerunt contemnentes.* a *Luc.* 15.14. b *Prou.* 18.3.

I. PRIMA miseria est ingẽs c *fames non panis, sed audiendi verbum Dei,* ob defectum spiritualis cibi: quæ fames præualet valde in regione malorum, apud quos nemo est, qui possit adferre remedium: est autem hæc fames quia non recipiuntur sacramenta, nõ auditur verbum Dei, non leguntur pij libri, non videntur exempla bona, non percipiuntur internæ animæ consolationes. c *Amos.* 8.11

II. SECVNDA miseria est, quòd maximo illius regionis ciui, qui est dæmon, sese subiiciunt & seruiunt, strictissimo amore miserrimè amantes quod debuissent odisse; eidemque obediunt in rebus infamibus, & in vitiis hominis generositate indignis.

III. TERTIA est, pascere porcos, occupare videlicet se in sola sensuum suorum & carnalium appetitionum gubernatione; sollicitè quærentes quomodo illos alant; & in pascendis dæmonibus, quorum cibus est luxuria nostra, & sensualitas nostra: quibus illi vehementer delectantur.

IV. QVARTA est, quòd voluptatum ipsarum fames est etiam insatiabilis: nunquam enim vsque ad satietatem potest peruenire, qui se illis tradit, neq; quod quærit assequitur: quia cibus, quo vescitur, non est hominum, sed immundarum bestiarum; qui non sufficit ad illum satiandum. Quæ igitur maior miseria accidere potest homini, qui erat Filius Dei, & poterat cum honore & saturitate in domo cœlestis Patris sui permanere? O cœcitatem cordis mei, quæ ad tantum malum me deducis! absit absit, vt viuere velim in regione adeò famelica, aut hero adeò crudeli seruire, aut officio adeò vili me occupare.

V. CONSIDERANDVM deniq; est, Christum Dominum nostrum affligere interdum peccatores (& vt per Prophetam dixit) d *sepire viam ipsorum spinis*, vt saltem formidine pœnæ sapiant, & conuertantur ad Deum: quare illos castigat paupertate, fame, dedecore, & seruitute; & quò maiores sunt peccatores, eò in maiores permittit incidere miserias, vt animæ suæ oculos aperientes, conuertantur: quæ maior est Dei in illos misericordia, quã si in temporali prosperitate manere permit-

d *Osea.* 2. 6.

teret.

teret: iuxta illud Prophetæ: e *misereamur impio, & non discet iustitiam*; & illud f *requiescet indignatio mea in te, & auferetur zelus meus à te, & quiescam, nec irascar amplius*: quia hoc, signum videtur reprobationis illorũ. ô Deus animæ meæ, ne auferas zelum misericordiæ tuæ à me, si ego à te recessero; sed statim calamitatibus me reple, donec per peccatorum meorum pœnitentiam ad te conuertar. e *Isa.* 26.10. f *Eze.* 16.42

PVNCTVM III.

IN *se autem* a *reuersus dixit* filius prodigus: *quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus: ego autem hic fame pereo surgam, & ibo ad Patrem meum, & dicam ei, Pater peccaui in cœlum & coram te: iam non sum dignus vocari Filius tuus: fac me sicut vnum de mercenarijs tuis. Et surgens venit ad Patrem suum.* a *Luc.* 11.17.

I. HIC considerandum primò, conuersionem peccatoris ab eo initium sumere, vt seipsum ingressus, suas miserias consideret, quarum obliuiscitur, quia ambulat quasi extra se, effusus in creaturas. Ad hoc itaque præuenit illum Deus inspiratione & illustratione interna, quæ nunquam cessat, sed potiùs in medio scelerum eius inculcat illud Prophetæ: b *redite præuaricatores ad cor.* quasi dicat, ingredimini cor vestrum, & recipite sensum, quẽ amisistis. *Audite duri corde, qui longe estis à iustitia: Prope feci iustitiam meam, non elongabitur, & salus mea non morabitur*: venite & acci- b *Isaia.* 46 8. 12.

accipite si vultis. O anima mea, quæ extra te ambulas, ingredere in cor tuum, & stude te cognoscere, vt inuenias Deum, qui tibi subuenire potest.

II. DEINDE cōsiderabo, quāti referat peccatori, cōferre miserādū suū statū cū statu iustorū, etiā imperfectissimorū, & qui Deo, vt mercenarij, & propter sui laboris mercedē, seruiunt. Nā hac ratione clariùs aduertit famē, & necessitatē suā, abundantiā verò qua Deus illis prospicit, qui ipsi seruiūt; & beneficia, quę illis confert in vsu Sacramentorum, Concionum, & aliorū animæ alimentorū. Ex quo sese excitat ad desiderandum & procurandum statum illum, qui tot partib. suo præstat. Et si quando fuit iustus, vixitq; ordinatè & secundùm Dei legē, decet ipsum cōparare præsentem suum statum, cum præterito, vt confusus ob præsentē miseriā, vsurpet illud Prophetæ:

c *Osea.* 2. 7. c *vadam & reuertar ad virum meum priorem, quia bene mihi erat tunc, magis quam nunc.* O anima mea, cōuertere ad Dominum Deum tuum, qui non potest verbo suo deesse, quo dixit

d *Mal.* 3. 18 d *conuertimini, & videbitis, quid sit inter iustum & impium: & inter seruientem Deo, & non seruientem ei,* quod cito experiri poteris, si tuam properes mutare vitam.

III. TERTIÒ considerandum, quanti referat, magna & firma proposita concipere, nos ad Deū conuertēdi: quæ ex parte vna humilitati & propriæ indignitatis cognitioni innitantur; ex altera verò bonitati & misericordiæ

Patris

Patris nostri cœlestis: sic enim expeditius fit nostrum remedium. Agnosco, Pater mi, me adeo esse miserum, vt non merear vocari filius tuus, nec decet nomen adeo gloriosum tribui homini adeò infami; qui se ad pascendos porcos abiecerit: veruntamen simul agnosco, quòd quamuis ego indignus sim nomine filij; tu non desieris esse Pater. En ad domum tuam redeo, confidens de tua misericordia, quod me recipies in illa. Peccaui, Domine, in cœlum & contra te, tot scelera, videntibus Angelis, & coram tuis purissimis oculis faciens; peccaui in cœlum, vtens eius lumine & influentiis ad te offendendum; peccaui coram te, exiens ex domo tua & gubernatione tua, præferendo voluntatem meam tuæ voluntati: pœnitet me sceleris mei, non sum dignus admitti ad delitias filiorum dilectissimorum; Admitte me saltem ad commoditatem mercenariorum: magnæ enim felicitati meæ tribuam esse in domo tua, quamuis minimus sim in ea.

IV. DENIQVE considerādū, plurimū referre, si bona proposita opere exsequamur, antequā eorum calor refrigescat: sicut prodigus iste filius fecit, qui statim atq; ad Patrem suum redire statuit, cœpit ire versus illum. neq; enim decet manu super manum collocatâ hærere, & expectare vt Deus ipse omnia faciat, nos quærat, & per capillos, vt dicitur, trahat: sed vult ipse, vt quandoquidem nos gratiâ suâ præueniens, excitat, nos illum quæramus, &

facia-

faciamus aliquid, deserentes prauam vitam, & obedientes iis, quæ nobis inspirat, vt bonam inchoëmus,

PVNCTVM IV.

a Luc. 15. 20 CVM a *autem adhuc longè esset, vidit illum Pater ipsius, & misericordia motus est, & occurrens cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Dixitq; ei filius: Pater, peccaui in cælum & coram te; iam non sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem Pater ad seruos suos: cito proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manum eius, & calceamenta in pedibus eius. Et adducite vitulum saginatum, & occidite; & manducemus & epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat & inuentus est. Et cœperunt epulari:* adhibita etiam Musica, & Symphonia instrumentorum & vocum.

HIC est consideranda infinita charitas & bonitas Patris nostri cœlestis, quæ in multis resplendet.

I. PRIMVM, quod oculis misericordiæ peccatorem respiciat, quãuis procul adhuc agentem, & necdum ad ipsum conuersum, sed tamen de conuersione cogitantem: & hac pietate festinans accurrit ad iuuandum inspirationibus & pulsibus internis, donec omninò sit ille conuersus: & tunc seipsum illi coniungens, illum amplectitur, datq; ei osculum pacis, hoc est gratiæ & amicitiæ suæ illum restituit. O Pater benignissime & purissime,

non

non horres, non mouet tibi stomachum amplecti porcorum custodem, fetidum & deformem, filium impudentem, & qui te non nouerit, hominem turpem, nudum sine calceis, sine vestibus: apparet benè Domine, quod sis Pater, & quod amor patris facit te extra te exire, vt te in filios effundas.

II. Deinde in eo ostendit suam charitatem, quòd magna liberalitate id restituat filio, quod ille amiserat: nam reddit illi stolam primam, vestem gratiæ & charitatis; annulum Spiritus sancti, & familiaris cum Deo conuersationis; & exercitium bonorum operum manibus eius, calceamentum pro pedibus diuinæ protectionis, & virtutum, quæ affectus animæ mortificant, & gressus eius dirigunt, ornantque; vt alijs possit prædicare Euangelium pacis: inuitat illum ad saginatum vitulum Sacratissimi sui corporis in Sacramento altaris, & copiam consolationum ac delitiarum spiritualium, quas ibi illi communicat. O Pater misericordiarum & Deus totius consolationis; quòt simul misericordias accumulas in vnum peccatorem; & quantum cumulum consolationum ei das immerenti?

III. Tertiò eandem misericordiam ostendit, cùm hæc omnia magno suo gustu & voluptate præstat peccatori, atq; si ipsius referret talis conuersio, volens vt omnes serui gaudeant & lætentur, & conuiuium habeant lætitiæ propter eam. Plurimum tibi debeo, pater mi, propter bona, quæ mihi das; sed multo magis

obstrictum me sentio propter gustum & excessum amoris, quo illa largiris. Cupio pari gustu & voluptate tibi seruire, aliquid reddendo eorum, quæ tibi debeo; siquidem amori nihil, quod par sit, reddi potest, nisi amor.

IV. DENIQVE perpendam, filium prodigum admirantem tantam misericordiam, & charitatem patris erga se, eiusque visceribus cã cõmotis, non petijsse admitti se, sicut vnuim mercenarijs, sicut petere statuerat; sed proecisse se potiùs in manus patris, confidentem, quod ipsum admitteret ad filij dignitatem. O quàm meritò, pater mi, de tua misericordia confido, quem video tanto fauore prosequi eos, qui ad illam confugiunt. Et præterea das operam, vt hoc ipsum in omnium notitiam perueniat; ne magni peccatores desperent, videntes quàm benigne tales recipias, & ad quantam dignitatem eos tam liberaliter eleues.

S. Bern. ser. 85. in Cant.

PVNCTVM. V.

a Luc. 15.25.

CVM a *autem senior filius veniret ex agro & appropinquaret domui: audiuit symphoniam & chorum, & cùm cognouisset causam, indignatus nolebat introire; sed pater egressus cœpit rogare illum. At ille respondit: ecce tot annis seruio tibi, & nunquam mandatum tuum præteriui; & nunquam dedisti mihi hædum, vt cum amicis meis epularer : sed postquã filius tuus hic, qui deuorauit substãtiam suã cum meretricibus venit, occidisti illi vitulũ sagi-*

natum.

natum. At ipse dixit illi: fili tu semper mecũ es, & omnia mea tua sunt. Epulari autem & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit, perierat, & inuentus est.

CONSIDERANDVM hic primò, qua ratione imperfecti quidam, qui fuerunt innocentes, & à grauibus peccatis præseruati; soleant interdum inuidiâ tangi ob illos fauores, quos vident Deum ostendere ijs, qui magni fuerunt peccatores, & ita murmurantes conqueruntur, quod Christus Dominus noster non ita ipsis atque illis indulgeat, iudicantes se plura adhuc esse promeritos. Hoc autem oritur ex defectu humilitatis, & charitatis, displicetque vehementer Deo: cui contra multum placet, si nos gaudeamus de bonis, quæ ipse fratribus nostris confert, dicamusque cum Moyse b *quis tribuat, vt omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum*: Vtinam Domine peccatores omnes recipias, eosque ad magnum iustitiæ & sanctitatis altitudinem promoueas. I.

b *Num.* 11. 29.

DEINDE considerandus est scopus Christi Domini nostri in hoc responso filij senioris: voluit enim extollere misericordiam & liberalitatem, quam filio minori exhibuit, quę tãta erat vt posset prouocare ad inuidiã & quærimonias ipsos iustos, quamuis ipsi virtute sua huiusmodi vitijs aditum non darent venerantes occulta Dei iudicia, & eiusdem bonitatis magnitudinem, dum se creaturis communicat; maiora interim amoris & benignitatis II.

MEDITATIO L.

DE EO QVI INCIDIT IN Latrones, & fuit à Samaritano adiutus.

PVNCTVM I.

INTERROGANTI legisperito Christum Dominum, quis esset eius proximus, vt illum sicut seipsum amaret, respondit Christus hac parabola aperiens in illa compassionem, quam ipse habuit de peccatoribus: *Homo*, ait, *quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones qui etiam despoliauerunt eum: & plagis impositis abierunt semiuiuo relicto.* a Luc. 10. 30

CONSIDERANDVM hic primò, quis iste sit homo, & qui illi latrones, quibus bonis illum spoliarint, quæ vulnera illi inflixerint, & quâ ratione semiuiuus, aut semi mortuus remanserit?

I. HIC homo est quilibet filius Adam terreni, qui exemplo sui patris, cum esset in gratia & amicitia Dei; ac porrò designatus hæres ciuitatis cœlestis Hierusalem, sensim ab eo statu cadit, inclinans se ad bona miseri huius & inconstantis mundi, quem Iericho, qui lunæ interpretatur, significat. Huius lapsus siue des-

census initium est, affici erga res huius mundi aliquo modo inordinato, & occupari nimium in negotijs terrenis.

II. HVIC homini occurrunt in itinere isto dæmones, qui sunt latrones, prædones & hostes nostri, qui suis tentationibus & iniquis suggestionibus, nunc apertè nunc ex insidijs, & fraudibus nos conantur perdere: ad quod sæpè vtuntur visibilibus hostibus, qui sunt hic mundus & caro: hoc est impij, qui viuunt in mundo, & carnis nostræ appetitiones. Is autem dicitur incidere in manibus eorum: qui infeliciter eorum suggestionibus dat locum, & culpam admittit, quam lætalem vocamus.

III. BONA, quibus miser ille spoliatur, sunt Dei gratia, septem spiritus sancti dona, charitas cum infusis virtutibus, quæ semper illam comitantur: nominatim verò quosdam spoliant castitate, alios humilitate, alios patientia, temperantia, obedientia, & similibus: & interdum eò peruenitur, vt etiam Fide spolient, & præcipitent in peccata infidelitatis: & etiam spe, eos in desperationem præcipitantes: quia id omninò conantur hostes, vt spolient ac destruant quidquid à Deo habemus iuxta illud Psalmi: *exinanite, exinanite vsque ad fundamentum in ea.* b Psal. 136. 7

IV. VVLNERA & plagæ, quæ infliguntur, sunt illa damna, quæ in potentijs nostris reliquunt. qualis ignorantia intellectus obscurati eo-

rum

rum tenebris; debilitas liberi arbitrij, quod debile manet ad resistendum vitijs; impetus inordinatus appetitionum & perturbationum, quæ trahunt ad terrena: Totque plagas iudicatur quisque accepisse quot ignorantias, passiones, & peruersas inclinationes habet.

V. HAC ratione manet iste miser homo semiuiuus, quia solùm illi remanet lumen fidei, aut rationis tantùm naturalis, sed manet idem etiam semimortuus, quia propè est vt æternum moriatur. His benè consideratis, fingam me esse infelicem hunc hominem, de quo est hæc parabola: & deflebo meum infortunium. Ego enim sum qui neglexi conseruare gratiam, quam Deus mihi dedit in baptismo, quia ad bona huius vitæ delectabilia me inclinaui; Ego incidi in manus dæmonum hostium meorum, idque mea culpa: nam c *si eo illis restitissem, ipsi fuissent à me:* &, si ego Deum & Angelos in meum auxilium vocassem illi ad defendendum accurissent: tam enim plenum est hoc iter Angelis, qui nos custodiunt, atque dœmonibus, qui nos oppugnant: imò (vt Propheta Eliseus dixit:) d *plures nobiscum sunt, quàm cum illis*, O me miserum, qui passus tũ me ab his hostibus spoliari, cùm potuissem ab eis me defendere: heu mihi, qui amisi gratiam Dei, & eius dona cœlestia: ò quot plagas, quot vulnera in animam mea accepi, e *à planta pedis vsque ad verticem capitis non est in me sanitas*. Nõ est potentia, nõ

c *Iac.* 4. 7.

d 4 *Reg.* 6. 16.

e *Isa.* 1. 6.

est sensus, qui propriam non habeat plagam, & peruersam inclinationem: & quamuis aliquid vitæ supersit, plus tamen sum mortuus, quàm viuus; & in periculo mortis æternæ. O Deus æterne, aspice hunc miserum oculis misericordiæ, & gratia tua illi subueni, priusquam vitam finiat infeliciter.

PVNCTVM II.

a Luc. 10. 31. ACCIDIT *autem*, a *vt sacerdos quidam descenderet eadem via: & viso illo, præterijt. Similiter & Leuita, cùm esset secus locum & videret eum, pertransijt. Samaritanus autem quidã iter faciens venit secus eum: & videns eum misericordia motus est.* In hoc puncto considerandum est, qui sint Sacerdos iste & Leuita, qui, etsi vulneratum hominem viderunt, nullo remedio adhibito, pertransierunt: & quisnam ille sit Samaritanus, qui curam eius gessit.

I. PRIMVM Sacerdos & Leuita eos homines hic nobis repræsentant, qui etsi in aliqua dignitate & sublimi loco sint constituti, non tamen sufficiunt, vt peccatori remedium adferant: ideoque tanquam progredientes vlteriùs, illum sine remedio relinquunt: nam quamuis oculos habeant ad eius miseriam cognoscendam, non tamen in seipsis habent vires & facultatem vt illi possint subuenire. Præterea sunt qui non multum tangantur cõpassione malorum alienorum; quia proprijs commoditatibus sunt nimium immersi; alij

pro-

propterea auxilium non ferunt, quia satis habent, quod secum agant; & se latronibus, ipsos in itinere inuadentibus, defendant, timentes, si hę eant alterius, qui vulneratus est, causa, se quoque vulnerandos & casuros. Denique nulla pura creatura huic miserabili potest succurere, aut eius vulnera sanare: ideoque nisi è cœlo illi veniat auxilium, necessario tandem peribit,

SAMARITANVS, qui misericordiâ & compassione fuit motus, est verbum æternum Filius Dei viui, custos & protector desertorũ, hoc enim significat Samaritanus. Hoc verbum diuinum videns periculum, & desertionem nostram, voluit ex cœlesti Hierusalem in hunc mundum descendens fieri homo, & viuere more hominum, ambulans per easdem vias, per quas alij homines, sed sine peccato, quamuis conuersaretur & accederet ad peccatores: quam ob causam peccator fuit habitus, & *Samaritanus*, quod apud Iudæos erat in horrore: sed nihilominùs beneuolos semper conijcit oculos in quemcunque peccatorem, quem videt gratiâ suâ spoliatum, & dæmonibus subiectum, cum periculo æternæ suæ damnationis. O benignissime Samaritane, Deus & homo vere, custos & protector eorum, qui nec sciunt, nec possunt se custodire: quis nos à tot hostibus & periculis potuisset defendere, nisi tu nos custodires. *Nisi enim dominus custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam*. Quid fuisset de nobis miseris, nisi tu mi-

II.

Ioan 8.48.

Psal. 126.2.

seriæ nostræ fuisses compassus; Moyses transijt cum toto statu sacerdotum & prophetarum antiquorum, nec potuerunt infirmitati nostræ mederi; quia & ipsi infirmabantur, & eadem indigebant curatione, Transijt & genus Scribarum & Pharisæorum, qui vt superbi & duro corde, nulla eorum commiseratione tangebantur, qui erant in peccato: sed tu piissime Samaritane, de cœlo descendens transiensque per hunc mundum,
d Act. 10. 38 d *pertransiisti benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo.* Gratias tibi pro misericordia nobis exhibita, remedium adferendo nostræ miseriæ, quę omnino sine remedio permansisset, nisi magna tua misericordia illi succurrisset.

PVNCTVM III.

a Luc. 10. 34 E*T appropians* a *alligauit vulnera eius, infundens oleum & vinum: & imponens illum in iumentum suum, duxit in stabulum, & curam eius egit. Et altera die protulit duos denarios, & dedit stabulario, & ait, curam illius habe: & quodcunque supererogaueris, ego, cùm rediero, reddam tibi.*

CONSIDERANDVS est hic modus, quo diuinus hic Samaritanus nostri misertus est, & innumera bona quæ nobis contulit, quia eius misericordia infinita non sistit in sola commiseratione, nec solis verbis contentus est; sed opera exhibet infinitæ charitatis.

PRI-

PRIMVM itaque appropiauit ad vulneratum, nisi enim ipse quæsitum venisset peccatorem, non potuisset peccator illum quærere. O amantissime IESV, fateor me instar filij prodigi, ex domo tua exiuisse, procul à te discessisse, & in tantam miseriam propterea incidisse, vt in terram prostratus, pedes non habuerim ad surgendum, & te quærendum, vt mihi remedium afferres; sed charitas tua præuenit me, ac visitauit, sanctas suggerens inspiratiares, & appropians mihi pulsibus internis, & tangens ipsum cor meum eo fine & desiderio, vt illud vmninò curares: gratias tibi Domine quod apprdpiaueris ad me, cùm ego procul à te discessiissem. I.

DEINDE alligauit omnia vulnera eius, nullo non ligato aut non curato relicto: sed quo linteo, aut quibus fascijs illa ligauit? O Medice pijssime, qui nostrum sanguinem recipis, & nostrorum peccatorum fluxum intercludis, perturbationum que nostrarum impetum purissima gratiæ tuæ, charitatis, & cæterarum virtutum, quas nobis communicas vitta constringis, vt animas nostras iustifices; præteritas omnes culpas, expurges, & quæ euenire possent, præueniendo impedias. O quàm es in nos misericors, qui adeo fuisti in teipsum seuerus: permittens te ob nostras culpas horrendis plagis vulnerari, crudelibus funibus ligari, & clauis durissimis acutissimisque cruci affigi. Per vulnera tua te supplex oro, vt mea curare digneris; & per tua illa II.

posuit in iumentum suum: quia super sanctissimum suum; corpus imposuit onera peccatorum nostrorum; & inspirationum suarũ subsidijs nos adiuuat, ducitque tanquam pedibus alienis per viam virtutum, sic reddens suaue iugum suæ legis, & præceptorum eius obseruationem.

PERGENSQVE in sua misericordia educit infirmum ex via, in qua prostratus iacet, hoc est ex occasionibus & periculis peccandi; & eum in apto decentique hospitio constituit, in Catholicæ scilicet Ecclesiæ gremio, vbi necessaria omnia illi suppetent, ad integrè conualescendum, & sanitatem magna securitate & iucunditate recuperandam: *cuius* ipsemet amantissimè *curam agit*, parentis instar illi prouidet atque indulget. O infinita IESV charitas, quas tibi referre possum gratias pro tot fauoribus, & indulgentia tanta mihi tã amanter impensis? Angeli omnes te propterea laudent, & anima mea liquescat in tuis laudibus. Sis benedictus propter oleum & vinum, quibus mea vulnera sanas; milliesque sis benedictus, ob tantum subsidium meis imbecillitatibus submissum; & centies millies, quòd me à tot periculis erueris, & in gloriosissimo Ecclesiæ tuæ hospitio constitueris; ac millies millies sis benedictus, quòd me à mundi vanitate & secularibus negotijs eductum, in securissimo Sacræ Religionis diuersorio (quod intra Ecclesiæ tuæ mœnia situm est, ad recipiendos in eo quos ad altiores perfectionis gra- V.

dus

dus præelegisti) manu tua benignissimè collocaueris.

IV. DENIQVE ascendens hic Dominus ad cœlum, & secundũ humanitatem sese nobis subtrahens, (quamuis nostri curam nec sic deposuit) commisit tamen Stabulario, suo videlicet visibili Vicario, omnibusque Ecclesiæ Prælatis, & Religionum superioribus, vt huius infirmi curam gerant: cuius causa duos illis denarios tradit, quidquid videlicet ad infirmi integram gubernationem & curationem est necessarium: Offert enim illis virtutem & scientiam; gratias sanctitatis; & gratias gratis datas in vtilitatem aliorum: Potestatem Ordinis, & iurisdictionis: simulque committit, vt ex parte sua his addant quicquid poterunt, in vtilitatem infirmi; non contenti ea adhibere, quæ præcepti sunt; sed multa etiam præstent, quæ sunt supererogationis, & gratiæ: nam cum redierit iudicare; omnia, quæ in infirmi vtilitatem præstiterint, se illis redditurum. Hîc, Deus meus, deficio sensu; nec scio quid dicam. nisi vt te silentio laudem ob misericordiæ magnitudinem, & paternam prouidentiam, quam de indigentibus geris; & vt Maiestati tuæ supplicem, vt Ecclesiæ tuæ Prælatis efficaciter suggeras, vt omni fidelitate & solicitudine præstent, quæ à te in commissis habent: vt, cùm ad iudicandum redieris, inuenias integrè sanos & valentes eos, qui infirmi & peccatores illis commissi fuerant: ipsos verò Prælatos

latos plenos multis meritis in muneris sui administratione.

PVNCTVM V.

VLTIMÒ expendenda est Parabolæ conclusio: Nam interrogauit Christus Legisperitum: a *Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in Latrones?* illumque vt talem dilexit: *ille ait, Qui fecit misericordiam in illum: & ait illi* IESVS: *vade, & tu fac similiter.* In quo multo adhuc magis splendet infinita huius Domini charitas: a Luc. 10. 36

PRIMVM, quòd velit nos omnes inuicem ita diligere, vt vicem infirmorum doleamus; misericordiâ in alterutrum vtamur; necessitatibus tam corporis, quàm spiritus subueniamus, vt hic fecit Samaritanus: qui etsi alienigena, commiseratione tamen vulnerati Israelitæ præ Sacerdotibus & Leuitis eius Nationis tactus est. DEINDE, quod tacitè sese nobis proponat exemplum; vt sicut ipse per Samaritanum significatus, misericordiam nobis exhibuit; sic nos ad inuicem exhibeamus. Aspicite quid ego infirmo huic peccatori fecerim; & idem vos mutuò præstate, subueniẽs quisque quoad poterit alterius corporis & animæ necessitatib⁹. Nec parci in hoc sitis, sed liberales; multò etiam plura præstãtes, quàm præcepto teneamini; sicut ego incõparabiliter plura vestri gratiâ prestiti, quum fuisset vobis

necessariam: in hoc enim volo respondeatis amori, quo ego vos prosequor. & cùm ego rediero ad iudicandum, reddam vobis quicquid feceritis, liberalissimè b *mensuram bonam, & coagitatam, & supereffluentem in sinũ vestrum.* O dulcissime Saluator, ego ex gratia tua statuo, proximos meos diligere, sicut tu nos dilexisti; eorum misertus, sicut tu nostri misertus es. vt sic te, cui tantum debeo, imiter iuxta tuam voluntatem: cui sit honor & gloria in secula. Amen.

b Luc. 6. 38.

MEDITATIO. LI.

DE SERVO QVI DECEM millia Talenta debebat Domino suo.

HAEC Parabola est veluti exemplar quoddam viuum liberalissimæ DEI misericordiæ in condonandis iniurijs etiam plurimis & grauibus, & simul horrendæ duritiei hominis nolentis illatas sibi à proximo etiam paruas & paucas condonare. & vtroque nomine erit materia huius Meditationis.

PVNCTVM I.

ASSIMILATVM *est* a *regnum cœlorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum seruis suis, & cùm cœpisset rationem*

a Matt. 18. 27.

ponere,

ponere, oblatus est ei vnus, qui debebat ei decem millia talenta. Cùm autem nō haberet vnde redderet, iussit eum Dominus eius venundari, & vxorē eius, & filios & omnia quæ habebat & reddi.

I. PRIMVM considerandum: Deum Dominum nostrum rationem exacturum ab omnibus hominibus de omnibus, quę in hac vita gesserunt; quam exigit à singulis in mortis momento, vbi tota ratio expenditur: sed ante illud tempus incipit eam exigere, cum scilicet internè nos monet eorum, quæ illi debemus; exigitque, vt in hac vita per pœnitentiam illi soluamus; præcipuè autem id exigit, cùm graui aliquo morbo nos premit, aut sumus aliàs in periculo mortis id enim speciem quandam præ se fert exigendæ rationis. Est tamen obseruanda differentia: nam si tempore mortis inuenior aliquid Deo debere, quòd grauibus culpis sim oneratus, expediuntur rationes absque vlla spe veniæ; cùm autem hæc ratio in vita exigitur, semper est spes, quòd feliciter succedet rationis redditio, ob infinitā æterni Regis liberalitatem. Quare, anima mea, cura rationes cum Deo tuo componere in vitâ; & attende, quid illi debeas; siquidem tempus hoc est misericordiæ: nam illud vltimum est seueræ iustitiæ.

II. SERVVS, qui decem millium talentorū est debitor, est peccator peccatis onustus, cuius proprietates insinuantur decem illis mille talentis. PRIMA proprietas est, quòd illa sint contra decem mandata legis Dei, quorū trans-

greſſio cedit in iniuriam legislatoris: & quamuis peccatum ſit contra ſolum vnũ mandatum, eſt tamen eiuſmodi, vt quodam modo) ſicut ait S. Iacobus Apoſtolus) iniuria fiat cõtra omnia:
a Iacob.2.10 b *qui enim dixit: non mœchaberis, dixit & : non occides: quòd ſi non mœchaberis, occides autem; factus es trãſgreſſor legis* : *vt propterea qui offendit in vno factus ſit omnium reus*. SECVNDA eſt quòd plurima ſint & innumerabilia: nam propterea cõparantur numero decem milliũ. quòd ſi huic numero etiam venialia adiungantur, dicere licet, plura eſſe, quàm ſint capilli capitis, & arenæ maris. TERTIA quòd ſint grauiſſima, & ſingula ponderoſa inſtar talenti: & complectuntur magnũ onus, & grauiſſimam iniuriam: quia fiunt contra Deum infinitè bonum, & cõtra innumera & altiſſima eius beneficia; & quòd fiant cum contemptu ſanguinis IESV Chriſti, qui eſt infiniti valoris; & cedant in damnum animarum, quæ infinito illo pretio fuerunt comparatæ: & deniq; deſtruunt dona & talenta, quę Deus infinita charitate nobis largitur. QVARTA proprietas, quæ ex prædictis ſequitur, eſt, quod nullus homo poſſit ex ſe ipſo hoc debitum ſoluere, nec facultates habet, vt ſoluat Deo vel vnicũ peccatum mortale, ac multo minùs tot: cùm enim per peccatum fiat inimicus Dei, nihil efficere poteſt ꝙ illi ſatis faciat; & quidquid dare poteſt eſt nihil, ſi cũ infinito debito, cuiꝰ eſt reus, comparetur. QVINTA eſt, quòd propterea ſit ſubiectus pœnæ adeo terribili, vt & ipſe &

eius vxor & filij & quidquid habet vendatur, vt possit satisfacere, hoc est propriam libertatem amittat, fiat perpetuum dœmonis mancipium in inferno, amittatq; omnia bona, quæ Deus illi dederat, corporis & spiritus: quia auferuntur illi tanquam proditori & indigno eorum. Ipse itaq; homo; & vxor eius, quæ est sensualitas; & filij, qui sunt opera; & fortunæ siue facultates, quæ sunt dona gratiæ accepta, hæc inquam omnia auferentur ab eo, qui illa habebat: & naturalia, quæ retinet, maiorem illi adferunt cruciatum. Perpendens quinque hæc capita, excitabo in anima mea ingentem dolorem, ob iniurias Christo Domino nostro illatas: ob quas tot debitis obstrictũ me video. Magnum etiam concipiam timorem eius iustitiæ & pœnæ, quam propter ea sum promeritus: confugiam autem ad illud remedium, quo seruus hic veniam à suo Domino impetrauit.

PVNCTVM II.

PROCIDENS *autem* a *seruus ille orabat eum dicens: patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Misertus autem Dominus serui illius, dimisit eũ, & debitum dimisit ei.* a Matt. 18. 26.

PERPENDENDA in hoc seruo sunt media quæ apta sunt ad veniam peccatorum impetrandam, vt eadem nobis vsui esse possint. I.
PRIMVM est, debitum non negare, sed illud agnoscens, integrè & sincerè confiteri cum ingenti dolore ob lapsum in illud. SECVN-

ſericordiâ. Nam venia culpæ & æternæ pœnæ non datur propter merita noſtra. O benignſſime, liberaliſſime, & magnificentiſſime Rex, omnes Angeli infinitam iſtam tuam miſericordiam extollant, & omnes homines immenſam tuam liberalitatem vbique promulgent, & anima mea te magnificet ob ineffabilem tuam magnificentiam. Neceſſarius erat Deus adeo miſericors ſicut tu es, in hominem adeo miſerum, atque ſum ego; & neceſſaria erat tanta liberalitas & magnificentia atque iſta eſt tua, ad tanta debita remittenda quanta ſunt mea. Et quandoquidem adeo te liberalem oſtendiſti in dimittenda mihi culpâ & pœna æterna; nō negligam ego temporalibus pœnis me caſtigare, vt pro modulo meo ſoluam quod potero, loco æternarum pœnarum, quas eram promeritus; adiuncto ſimul deſiderio non amplius offendendi eum, qui tantâ miſericordiâ in me eſt vſus, omnia mihi condonando.

PVNCTVM III.

EGRESSVS *autem* a *ſeruus ille inuenit vnum de conſeruis ſuis, qui ei debebat centum denarios: & tenens ſuffocabat eum dicens, Redde quod debes. Et procidens conſeruus eius rogabat eum dicens, Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Illi autem noluit, ſed abijt & miſit eum in carcerem donec redderet debitum.* a Matt. 18. 28.

I. CIRCA hoc punctum considerandum primo est, esse valde vulgare & ordinarium vt inter homines alij alijs aliquid debeant, aut ob iniurias verbis aut operibus sibi illatas, aut ob alias causas: id quod ex nostra imbecillitate procedit; estq; à Diuina prouidentia ita permissum, vt probi occasionem habeant merendi apud ipsum, dum sustinent & dimittunt iniurias, vt possint dicere Deo: *dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Quòd si tamen attentè inspiciamus debita, quibus Deo obstricti sumus, excedent ea, quæ alij nobis debent, sicut decem millia talenta excedunt centum nummos aut denarios: enim excessus hic maximus, eò quòd vel vnica iniuria Deo illata sit infinitè maior omnibus iniuriis, quæ hominibus inferuntur. Eò siquidem iniuria censetur maior, quo excellentior est is qui illam accipit: vt itaque Deus infinitè maior est omnibus hominibus simul; sic iniuria illi illata: vt alibi perpendimus. *Medit. 5. §. 1.*

II. PERPENDENDA deinde est iniqui huius serui in conseruum suum credulitas. PRIMÒ in ira & odio, quod in eum ostendit non contentus debitum suũ verbo petere, sed violenter illũ inuadere & ita fauces comprimere, vt illũ suffocandi esset periculũ. DEINDE, quòd in procidentem ad pedes ipsius, & dilationem humiliter deprecantem, & ad totum debitum reddendum eisdem verbis se offerentẽ, quibus ipse apud suum Dominum vsus fuerat; nullam

commiserationem ostenderit; nec eum audire, aut remittere, nec ad breue quidem tẽpus expectare voluerit. TERTIÒ in præcipiti illo furore, quo illum misit in carcerẽ; donec solueret debitum: tanto in his omnibus rigore erga suum conseruũ vsus. QVARTÒ in illa ingenti ingratitudine, quam ostendit in propriũ suũ Dominum, cuius debitor ille seruus erat: Iniuria enim huic seruo irrogata cedebat in dedecus sui Domini, & quia adeo se dissimilẽ & contrarium ostendit ingenuis Domini sui moribus; vt qui nihil ad commiserationem sit permotus eisdem verbis, quibus Dominus ipse permotus fuerat. Hoc totum habet locum in illis peccatoribus, qui iniurias à proximis sibi illatas, & debita, quæ ipsis debent, remittere nolunt; potius rançore quodam vltionem de illis accipiunt.

DENIQVE consideranda est radix, ex qua mala ista proueniunt: quam insinuat Parabola cum ait: seruum illũ egressum fuisse è conspectu Domini sui. perspicuum est enim, in eius conspectu non futurum fuisse adeo temerariũ, vt conseruum suum ita vrgeret, atque oppri meret. Et eodem modo dicendum est, caussam peccatorum nostrorum in Deum & proximos nostros esse, quòd è cõspectu Dei egrediamur, & obliuioni tradamus, quòd ipse sit præsens, & noster sit Iudex; & similiter beneficiorum, quæ in nos contulit; & gratitudinis & obsequij, quod propterea illi debemus, obliuiscamur: si enim hæc recenti memoriâ & III.

videre dissimulet: at tristitia illa & dolor, quo iusti ob hominum scelera afficiuntur, & desiderium, quo tenētur, sic afflictos & oppressos liberādi, est instar clamoris cuiusdam, & narrationis, quam de illis apud Deum faciunt, ex quo solet interdum quasi euigilans Deus vindictam sumere de rebellibus & ingratis; & eripere ex crudelibus eorum manibus paruulos, iuxta illud quod Christus Dominus dixit b *nunquid non faciet Deus vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte? dico vobis, quia citò faciet vindictam eorum.* b *Luc.* 18.7.

II. DEINDE est perpendendum, quod statim Dominus iusserit, seruum illum ad se vocari vltima vocatione, & ad iudicium: quia in pœnam insignis alicuius sceleris solet Deus interdum dies vitæ abbreuiare, & peccatorem ex tempore ad vltimam rationem reddendam vocare; & reum inuentum tortoribus & inferni carnificibus tradere, donec integrum debitum persoluat: quod quia nūquam ille perficere poterit; nec illi vnquam ab eo torquendo cessabunt. O si vltimam illam vocationem semper tibi præsentem faceres, quàm suauiter proximos tuos tractares, vt te Deus blandè, vt tu desideras, tractaret! ô si meminisses tortorum & cruciatuum, qui te expectant ob debita, quæ in hac vita non exsolueris! omni dubio procul contenderes statim illa exsoluere apud Deum, agendo pro illorum remissione.

III. DENIQVE perpendam, nequam hunc

in ijs, quæ nobis mandat satisfaciamus. DEINDE, quod omnes nos simus fratres, eiusdem Patris filij: est autem rationi cōsonum, vt frater vnus remittat alteri. TERTIÒ, quia quisq; habet aliquid quod frater ei⁹ in ipso sustineat, & remittere debeat: est autem iustum, vt qui sibi vult remitti; ipse quoq; remittat. QVARTÒ, quia Pater ipse cœlestis liberaliter omninò remittit nobis debita, absq; vllâ comparatione maiora, quò nos obliget, vt nos aliis remittamus, quæ nobis debent; cùm sint multò pauciora: *Denique*, quia si lex amoris non satis nos ad hoc implendum conuincit; accedet lex timoris, & pœnæ formido; quæ erit horrenda: quia non remittetur ei iterum, qui fuit rebellis ad non remittendum: ideoque porrò tradetur dœmonibus, diuinæ iustitię carnificibus; à quibus pro meritis castigetur. Ex horum omnium consideratione firma & efficacia concipiam proposita miserendi proximis meis, & illatas mihi iniurias remittendi. desiderans (si absque noua Dei offensione fieri poterit) iniurijs affici, vel ob id solùm, vt remittendi eas occasionem habeam: quò Deus etiam mihi remittat. O Pater cœlestis, ex toto corde remitto debita, quæ mihi debent, qui me iniurijs affecerunt, vt ita sim tibi similis, qui liberalis adeò es in remittendis iniurijs tibi illatis: par est enim filium Patri assimulari. Accepta nunc promptam hanc voluntatem, & confer gratiam, vt occurrente occasione, eam reipsa exsequar.

II.

III.

IV.

V.

MEDITATIO LII.

DE VILLICO DISSIPANTE bona Domini sui.

PVNCTVM I.

a *Luc.16.1.*

HOMO a *quidam erat diues qui habebat villicum: & his diffamatus est apud illum: quasi dissipasset bona ipsius.*

Perpendendum hic est, quis sit iste homo diues, quis eius villicus, & qua ratione hic bona sui Domini dissipabat, & quomodo apud suum Dominum fuit diffamatus.

I. PRIMVM, homo hic diues refert nobis Deum Dominum nostrum, cuius sunt diuitiæ omnes cœli & terræ, quibus Angeli & homines fruuntur: quarum sunt tria genera. Quædam enim sunt diuitiæ corporis, quæ sunt illi vsui ad nutrimentum, vestitum, & ornatum; Aliæ sunt diuitiæ spiritus, quem ornant ac ditant b *gratia* scilicet & virtutibus; aliæ sunt virtutes æternæ, quæ sunt prœmia *gloriæ* iustorum in cœlo. Has diuitias ita Deus hominibus distribuit, vt primas concedat bonis & malis, fidelibus & infidelibus; secundas solis fidelibus, immò aliquas ex illis tantum iustis; Postremas solis beatis in Cœlo. O Deus supreme c *diues in misericordia.* d *Diues in omnes qui te inuocant!* concede mihi, ita diuitijs

b *Ephes.* 1. Ponit Apostolus diuitias gratiæ. 7. vers. & diuitias gloriæ. 18.

c *Ephes.* 2. 4

d *Rō.*10. 12.

tem-

temporalibus vti, vt spirituales non amittam: & ita his negotiari, vt consequar æternas. Amen.

VILLICVS supremi huius Domini est homo, cui tradit administrationem diuitiarum, quas possidet, tam corporis quàm animæ, & quamuis eum faciat diuitiarum illarum dominum, semper tamen ille appellatur Villicus: quia ipsius dominium non absolutum est, sed Dei dominio eiusque legibus subiectum; nec licet ipsi distribuere, aut vti huiusmodi diuitijs, nisi iuxta voluntatem supremi Domini, qui illas est largitus: cui propterea rationem est redditurus, quando is illam exegerit. ad quod ipsum confectus est liber Accepti & Expensi, in quo distinctè notatur quidquid nobis est datum; & quomodo acceptum exposuerimus. II.

HINC tertiò sequitur, villicum illum censeri dissipare bona Domini sui, qui ea expendit aut illis vtitur contra diuinam illius voluntatem, & præcepta, quæ nobis in sancta sua lege præscripsit. Dissipo itaque cibum, si ob gulam comedo; & vestitum, si vtor ad solam iactantiam: & pecuniam, si in rebus prohibitis illam expendo, aut apud me retineo, & non distribuo in pauperes, quando Deus iubet: & eodem modo dissipare iudicor vitam, sanitatem, sensus, & omnes animæ facultates, quando eas insumo, aut occupo in re aliqua, quæ eum offendit, qui mihi ea dedit. III.

IV. PROPTER huiusmodi ergo bonorum dissipationem diffamatur villicus apud Dominum suum: quia bona aut mala fama nostra apud Deum non ex hominum dictis & verbis dependet; sed ex nostris operibus: hæc enim nobis opinionem bonam conciliant, aut eam offuscant; honorem adferunt aut infamiam in ipsius oculis, quibus nihil esse potest occultum. Et quamuis totus mundus de me bonam opinionem habeat; si reuera sim malus: opera mea clamabunt contra me (sicut e *clamor Sodomorum & Gomorrheorum* clamauit ad Deum) & me apud eundem infamabunt. O DEVS æterne qui ex tua infinita misericordia magnæ domus huius mundi Villicum hominem constituisti, & f *omnia pedibus eius subiecisti*: ne permittas me vestigia sequi veteris Adam, qui non bonam reddidit rationem suæ villicationis in Paradyso terreno; sed gratia tua me adiuua, vt eiusmodi opera præstem, quæ me apud te commendent, vt postea me in cœlestem Paradysum admittas. Amen.

e Gen.18.20

a Luc.16.2.

f Psal.8.7.

PVNCTVM II.

VOCAVIT a *ad se Dominus villicum, & ait illi, quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: iam enim non poteris villicare.*

I. CONSIDERANDVM est primò, quod sicut homo hic diues ob informatioñe, quam

de suo villico habuit, quod ipsius bona dissiparet, officium villici illi ante tempus abstulit, & iussit reddere rationem: sic peccatorum nostrorum clamor accedens ad Tribunal Dei in causa est, cur dies vitæ nostræ minuantur; & vocamur ad reddẽdam rationem. Quamobrem dixit Sapiens, b *ne impie agas multum: & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo.* Hoc autem facit DEVS Dominus noster, nunc ex iustitia in pœnam scelerum; nunc ex misericordia intercludendo malos eius gressus, qui quò diutiùs, viueret, peiorem redderet rationem, & grauiorem sustineret pœnam. b *Eccl.* 7. 17.

II. HAEC vocatio duobus solet modis accidere, *primus* est horrendus, cum Deus ita repentè vocat peccatores, vt nullã habeant præmonitionem quod iam iam sint morituri; nec tempus datur, quo possint se ad rationem reddendam præparare: Alter est modus, cùm paulatim media aliqua infirmitate vocantur, quæ præmonitio est instantis mortis; & præparationi ad reddendam rationẽ locum relinquit, iuxta illud Dauidis c *paucitatem dierum meorum nuntia mihi*: & tunc Deus dicit: *quid hoc audio de te?* c *Psal.* 101. 24.

III. HVIVS sententiæ vi reuocat nobis in memoriam omnia peccata, de quibus notati & diffamati apud ipsum sumus; vt audientes quæ contra nos obiiciuntur, purgare nos possimus in tempore: alioqui in puncto mortis eandem sententiam repetet, de culpa nos conuincens,

ſecundùm quam iudicij ſentētiam feret. Quare anima mea audi nunc vocem Dei, qui ſuis inſpirationibus & admonitionibus tibi dicit: *quid hoc audio de te?* quæ iſta ſunt peccata, quæ perpetras? quæ iſta tepiditas in qua vitam ducis? quæ iſta tuæ ſalutationis obliuio? quæ iſtæ ſunt pauperum & propter te afflictorum querelæ, quæ ad meas aures aſcendunt? quæ hæc eſt incuria in tuo munere exſequendo circa ea, quæ tibi commiſi? audi itaque ſtatim hoc verbum: & tempeſtiuè emenda id de quo à Deo moneris: ſi enim in hora mortis emendatum non fuerit; verbum, quod nunc tibi dicit in ſalutem, dicet & tunc in tuam condemnationem.

IV. QVARTÒ perpendenda eſt horrenda ſeueritas illius verbi, *redde rationem villicationis tuæ; iam enim non poteris villicare*, quaſi diceret: redde mihi rationem domûs & villæ huius mundi, quæ ad tuam habitationem creaui; plantarum etiam & animalium, quæ in tuam ſuſtentationem condidi; theſaurorum & diuitiarum, officiorum & dignitatum quas habuiſti; ånnorum vitæ, ſanitatis, virium, & talentorum quæ tibi donaui. Redde item mihi rationem cogitationum, quas in tua memoria peruoluiſti; verborum, quæ ex ore tuo effutiuiſti; actionum & operum, quæ tuis manibus perfeciſti: greſſuum, quos pedibus tuis confeciſti; & affectuum ac deſideriorum omnium, quæ intus in corde tuo diſpoſuiſti. Denique rationem mihi redde de omnibus quæ ad

Villici officium perinent: *quia iam non poteris villicare*. præterijt enim iam dies, in quo licet negotiari; & q *venit nox quando nemo potest operari*, nec quicquam mereri. peruenit iam hora, qua, licet inuitus, e *manifestari te oportet ante meum Tribunal, vt referas propria corporis tui: prout gesisti siue bonum siue malũ;* & præmium aut pœnam recipias. Hoc verbum conabor semper ante oculos meos habere; siquidem est certum, quod perueniet aliquãdo hora, in qua mihi illud dicatur. Est autem magnæ prudentiæ ita viuere præparatum, vt bonam posim rationem reddere, quandocumque vocaberis.

q Ioan. 9.4.

c 2. Cor. 5.10

PVNCTVM III.

AIT *villicus intra se, Quid faciam, quia Dominus meus aufert à me villicationẽ? fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio quid faciam, vt cùm amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos suas. Conuocatis itaq; singulis debitoribus Domini sui, dicebat primo, Quantum debes Domino meo? at ille dixit: centum cados olei. Dixitq; illi, Accipe cautionem tuam: & sede, citò scribe quinquaginta. Deinde alij dixit, Tu verò quantum debes? Qui ait centum coros tritici. Ait illi, Accipe litteras tuas, & scribe octoginta. Et laudauit Dominus Villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filij huius seculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt.*

I. CONSIDERANDVM hîc primò est huius

Villici factum, ſicut prima facie & in ipſo cortice Parabolæ apparet: in quo ob oculos nobis proponitur genus quoddam hominum mundi huius aſtutorum, & ſagacium ad omnem improbitatem, qui nec fodere volunt, vt labore cibum ſuum quærant: ſunt enim delicati, & otio dediti; nec mendicare volunt, quia ſe reputant honoratos, horrentque ad exercitia humilia. Quare ſuam ſuſtentationem ex aliorum expenſis fraude quærunt; vt ſuæ inopiæ conſulant. In quo ſenſu non attulit Chriſtus factum huius villici, vt illud imitemur; ſed vt ex eius prouidentia, qua ſuis neceſsitatibus corporis tempeſtiuè prouidit, diſcamus prudentiam in prouidendo animæ noſtræ neceſsitatibus: quia filij huius ſeculi in prudentia, qua negotia ſua temporalia gerunt, excellunt filios lucis in ea, qua curant æterna: ideoque poſſunt prudentiam ab illis diſcere. O anima mea, conijce oculos in illam prudentiam & circumſpectionem hominum huius ſeculi in modo vitæ ſuæ ſecularis; & erubeſce, quod tantum tibi deſit in ſua religioſa & Chriſtiana. Illi diligentes ſunt & expediti ad vitium: tu deſes & ignauus ad virtutem; illi vigilantes in excogitandis medijs ad malos ſuos fines obtinendos; tu verò iaces & dormis, negligens exſequi tua bona propoſita; illi ſine mora faciunt, quantum poſſunt, quamuis res ſit difficultate plena: tu de die in diem tua protrahendo, non facis quod poſſes, etiamſi

illu

illud sit facilè. Pudeat itaque te minus prudentem & attentum esse ad bonum, quàm illi sint ad malum: & omisso eo quod in illis est malum, spiritu imitare quod in ijsdem est bonum, tanto feruore tibi prouidens necessaria animæ, quantò illi necessaria præparant corpori.

DEINDE perpendam spiritum, qui in hoc Villici huius facto latet, in quo varia insinuātur exercitia, vitam æternam conquirendi: Nam alij illam quærunt fodiendo, hoc est pænitentiam & carnis mortificationem tanquā præcipuum medium magnis rigoribus & asperitatibus assumendo. Sed hæc tamen vita, quamuis sit excellens, non est tamen pro omnibus, vt apostolus insinuat Timotheo suo discipulo, eò quod multi sint debiles & infirmi, nec possunt tantum rigorem ferre. Alij vitam æternā mendicando conquirunt, assumentes videlicet pro suo præcipuo medio exercitia cōtēplationis & orationis, in qua nihil fit aliud quā mendicare à Deo & eius Sanctis, quę necessaria sunt ad propriam salutē & perfectionem Sed hæc ratio vitæ, quamuis etiam sit excellentissima, nō tamē, est pro omnibus: aliqui.n. non possunt semper separatæ huiusmodi & prolixæ orationi incūbere, sicut Eremitæ. eò quod præteritę vitę peccata, vitia & prauę propēsiones verecūdiā quādā & pudorē illis incijciāt, in familiari tractatione cū Deo; & vitę ratio, officiū & naturalis ipsa costitutio parū ad id faueat. Qui ad neutrū horū vitæ

II.

Modi vitam ęternam cōquirendi.

1. Tim 4.

modi diuitijs *faciant sibi amicos; vt, cũ defecerint, recipiant illos in æterna tabernacula:* exercentes erga pauperes omnia opera misericordiæ, quæ amici sunt fidelissimi & potẽtes, & e *fiducia magna erit* (vt ait Tobias) *coram summo Deo omni facienti eleemosynam:* vt si culpæ morte moriatur, ab ea liberetur, collatis illi gratiæ suæ diuitijs; & quando temporali morte diẽ suum clauserit, liberabit eũ ab æterna, replendo illũ sua gloria in Tabernaculis, quæ appellat æterna: quę eò amplius excedunt diuitias huius vitæ in præstantia & magnitudine, quò excedunt in diuturnitate. Et hoc permouere nos debet, ad gratias infinitas ei agendas, qui tale cambiũ & commutationẽ instituit, qua facultas suppeteret, terrena pro cælestibus tam facilè commutare; & diuitijs adeo abiectis, quales sunt istæ terrenæ, posse nobis duo genera amicorum lucrari, qui nobis cęlestes negotientur: opera videlicet misericordiæ g *quæ posita in corde pauperis,* vt ait Sap. *pro nobis exorant ab omni malo;* & ipsos pauperes, quorũ orationes exaudit Deus quãdo pro eo orant, qui illis benè fecit. O benignissime Deus, illustra & accende corda h *diuitum huius sæculi* splẽdore & igne tuæ gratiæ & charitatis; vt diuitijs, quas illis dedisti, *diuites fiant in bonis operibus;* & faciant sibi amicos pauperes & iustos terræ, & Angelos ac Sanctos cœli, quorum intercessione recipiantur in Tabernaculis æternis, apprehendentes vitam æternam. Amen.

e Tob. 4. 11. Ab omni peccato & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras.

g Eccl. 29. 15.

h Tim. 6. 17. 18.

MEDITATIO LIII.

DE PVBLICANO ET Pharisæo ascendentibus in templum, vt orarent.

PVNCTVM I.

a Luc. 18. 9. DIXIT IESVS *ad* a *quosdam, qui in se confidebant tanquam iusti, & aspernabantur cæteros, Parabolam istam: Duo homines ascendebant in templũ vt orarent: vnus Pharisæus & alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus gratias ago tibi quia non sum sicut cæteri hominum: raptores, iniusti, adulteri: velut etiã hic Publicanus. Ieiuno bis in Sabbatho: decimas do omnium quæ possideo.*

Actus superbiæ. IN prima hac Parabolæ parte notandi sunt detestandi actus superbiæ, quos Pharisæus iste in sua oratione ostendit, faciensque reflexionem in meipsum, videbo num similes etiam in me sint, vt eos repellam.

I. PRIMVS actus fuit, existimare se sanctum & virtutibus plenum: ex quo factum est vt nihil sua oratione à Deo peteret, nec peccatorum veniã, nec vt ipsum Deus conseruaret, aut dona augeret, atq; si nihil horum indigeret.

II. SECVNDVS actus fuit, prætextu actionis gratiarum, seipsum laudare, & iactare bona

opera

opera sua, voluptatem quandam ex eis sibi hauriens: ore itaque tantum gratias Deo agebat, & ideo dicit *apud se* & secum ipse, non apud Deum, *orabat*.

TERTIVS actus fuit; seipsum omnibus alijs hominibus præferre, seipsum meliorem & iustiorem reliquis iudicando, & ita in virtute singularem atque si inter omnes ipse solus bonus esset. III.

QVARTVS fuit, magnifacere sua bona opera, quamuis essent in se exigua: quia eã cum aliorum sceleribus conferebat; cùm cõtrà facere oportuisset: solumque æternorum operũ rationem habuit, qualia erant ieiunare & decimas dare, quæ tamen ob inanem potius gloriã & iactãtiam faciebat; nihili faciens, quod b *similis esset sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia*, & fœtore grauium peccatorum, IV.

b *Matt.* 23. 27.

QVINTVS fuit, reliquos homines contemnere, & inter alios etiam Publicanũ sociũ orationis: præterea de ipso temere iudicabat, quod adhuc esset peccator, cũ posset ex signis, quæ in illo videbat, existimare ipsum pœnitere, & iam esse conuersum. In his omnibus apparet, quam cœcus esset hic Pharisæus, & quam ipsa superbia sit cœca ad res suas & alienas cognoscendas, quam delineat Christus Dominus noster in Apocalypsi in quodam prælato, huic Pharisæo simili, qui dicebat, c *Diues sum, & locupletatus, & nullius egeo &* V.

c *Apoc.* 3. 17

nescis inquit Christus, *quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cœcus, & nudus.* O superbiam detestandam: ò bestiam prodigiosã: cœcam ad videnda propria mala, & præsumentem de bonis quæ non habes: d *videntem festucam in oculo fratris tui, trabem autem in proprio tuo oculo non videntem:* quia vere teipsam non vides: quia trabs es, quæ mentis oculos excęcat. cõfiteor tibi Deus meus, quod fuerim huius Pharisæi vestigia secutus, qui cũ professione essem religiosus, fui in vita prophanus: sed tua gratia me ita potes mutare, vt vita sit conformis professioni.

d *Matt.* 7. 3

PVNCTVM II.

CONSIDERANDA secundò est oratio Publicani, a *qui longe stans* (non audens accedere sicut Publicanus ad superiorẽ partem templi) *volebat nec oculos ad cælum leuare: sed percutiebat pectus suum dicens:* Deus propitius esto mihi peccatori.

a *Luc.* 18. 13.

PERPENDENDI sunt hic actus humilitatis, quos hic Publicanus edidit, contrarios illis, quos ediderat Pharisæus.

Actus humilitatis.

I. PRIMVS actus fuit humilitatis: indignum se agnoscere, qui esset propè Deum, immò & propè ipsum Pharisæum: ideoque secessit longè ad inferiorem partem templi, eligens ex humilitate locum vltimum inter omnes.

II. SECVNDVS actus fuit, non audere oculos suos in Cælum leuare: iudicans nullum se præmium a Deo promereri, nec sua opera

posse coram eo comparere: ideoque ex pudore illos habebat defixos in terram.

TERTIVS fuit, percutere pectus suum, in signum doloris interni, quem de suis peccatis sentiebat; & desiderij, quod habebat, castigandi carnem suam propter illa: coniungens hac ratione tres partes humilis pœnitentiæ: cor videlicet contritum & humiliatum; humilem peccatorum confessionem; & pro eis satisfactionem eo modo, quo poterat. III.

QVARTVS fuit, petere à Deo veniam sibi soli, atque si esset ipse solus peccator in mundo: non iudicans de alijs, quòd peccatores essent, nec quidem de ipso Pharisæo. Et si fortè verba audiuit Pharisæi, quibus se videbat ab illo contemni: non tamen indignatus est contra illum iudicans se vere dignum, qui contemneretur. IV.

QVINTVS actus fuit, plurimùm confidere in misericordia Dei: nō enim verbis prolixis orauit iudicans, apud Deum pauca sufficere; nec in verborum prolixitate se citius exaudiendum. O supremam humilitatis virtutem, virtutum omnium magistram: tu me doces amare Deum, in eo cōfidere, reuerentiam cum amore ei exhibere, neminem contemnere, sed me potiùs omnibus subijcere, & omnium me vilissimum iudicare. Vtinam liceret, felicem hunc Publicanum, non iam Publicanum, sed Sanctum imitari: eius enim humilitas eiusdem prodit sanctitatem. Huius Publicani spiritu repetam sæpius breuem, sed feruen- V.

tem eius orationem dicens: *Deus propitius esto mihi maximo peccatori*, & in particulari exprimens aliqua peccata, dicam Deus propitius esto mihi superbo, mihi impatienti, mihi vltori, &c.

PVNCTVM III.

a Luc. 18.14 TERTIÒ loco expendenda est sententia, quam Christus Dominus, vt Iudex rectissimus, de duobus his hominibus tulit: *Dico*, ait, *vobis, descendit hic iustificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se exaltat humiliabitur: & qui se humiliat exaltabitur.*

I. PRIMVM in hac sentẽtia perpendam, Christum tanquam Iudicem supremum non in externis rebus sistere, sed ad corda, ad intentiones, & affectus cordis penetrare, (ex quo externa proueniunt opera) & iuxta illos sententiam proferre iustificationis aut donationis: contrà quàm homines faciunt, qui solùm externa considerantes, non raró decipiuntur.

II. DEINDE considerandum, quàm sit potens humilitas, Deoque grata: si quidem publicos peccatores facit viros valde iustos: contrà verò, quàm sit detestanda superbia, siquidẽ eos, qui erant iusti, ita peruertit, vt mutet in magnos peccatores. Causa verò est, quòd superbus sibi ipsi, ex vana complacentia, virtutes tribuens, illas destruit, Deo illum humiliante, propterea quòd superbierit. At humilis tribuens sibi sua peccata, dolore illa & vera displicentia dissoluit, Deo illum exaltante, quia e ipse humiliauit.

HINC

III.

HINC progrediar ad perpendendam generalem illam sententiam, qua Christus Domin' parabolā hanc conclusit: *Omnis qui se exaltat humiliabitur: & qui se humiliat exaltabitur*. omnis, Ecclesiasticus, Secularis, aut Religiosus, nobilis aut plebius, doctus aut indoctus, magnus aut paruus, si verè se humiliat, exaltabitur; & in ipso, in quo se ipse humiliauerit, Deus exaltabit illum, vel in hac vita (si hoc illi expedit) ipsum honorando, aut eius opinionem apud homines augendo, ac donis suis magnum & insignem illum faciendo; & in futura vita ampliùs eum coronâ glorię clarificando, illumque cum principibus sui regni cælestis collocando. Contrà verò quicunq; etiam fuerit, qui superbè se exaltauerit, humiliabitur in hac vita vel in altera, vt expēdimus meditatione 17.1. partis.

Prou. 16.19. & 18.12. & *alibi.* *Luc.* 18 14. & 14.11. *Mat.* 23.12.

Ex his omnibus magnum concipiam humilitatis amorem, & horrorem superbiæ; ea firma spe in hac Christi promissione fundata, me propterea quod sponte me humiliem non amissurum exaltationem, quæ mihi erit ad salutem obtinendam expediens; tremam verò, si superbiero: quia æquè tunc erit certa mea ruina & confusio.

MEDITATIO LIV.

DE PATREFAMILIAS conducente operarios in vineam suam.

PVNCTVM IV.

a Mat. 20.1. SIMILE *est* a *regnum cælorum homini Patrifamilias, qui exijt primo mane conducere operarios in vineam suam. Conuenit autem cum operarijs ex denario diurno. Et egressus circa horam tertiam,* (quæ erat nona hora) *inuenit alios stantes in foro otiosos, & dixit illis, ite & vos in vineam meam; & quod iustum fuerit dabo vobis. Iterum exijt circa sextam & nonam* (hoc est duodecimam, & tertiam post meridiem) *& fecit similiter: circa vndecimam verò* (hoc est quinta vespertina) *exijt, & inuenit alios, & dicit illis, quid hic statis tota die otiosi? dicunt ei, quia nemo nos conduxit. Dixit illis, ite & vos in vineam meam.*

CONSIDERANDVM hic est, quis hic sit Paterfamilias, quæ hæc vinea, qui operarij quomodo, quibus horis, &, qua ratione vocentur?

PATERFAMILIAS est Deus Dominus no-
I. ster verus Pater duarum familiarum, quas ha

bet

bet in cœlo & in terra, Spiritus videlicet beatos, & homines peregrinos, solicitus valde de suorum bono, adeoque in particulari de singulis, atque si familia esset parua. Ac propterea, licet sit Rex supremus & Monarcha, vocatur tamen Paterfamilias, cuius cura ad singula etiam minuta circa domesticos suos se extendit. O felicem illum qui in tali domo versatur, sub tanto protectore & directore.

II. EIUS vinea est fidelium congregatio, quamuis magis in particulari illa quæ est iustorum: eò quòd illi sint vites aut palmites eius selectiores qui & fructus benedictionis, & vinum amoris diuini proferunt; quos cùm Paterfamilias hic amputat, transfert ad vineam cœlestem, quæ est congregatio beatorum.

III. OPERARII, huius vineæ sunt homines, ad quos spectat animas colere, fodiendo & putando illas ligone & putatoria falce mortificationis & pœnitentiæ, ac procurando, vt aptum & copiosum, nō labruscarum, sed botrorum & vuarum maturarum, hoc est operum Deo placentium fructum proferant. Sunt autem aptiores illi operarij, qui exēplis & verbis laborant, vt doceant & colant alios, qui serio Deo seruiant: quales sunt Prælati & multi religiosi.

IV. AD hos illos vocat ipsemet Deus: b *nemo enim potest venire ad me*, ait Christus Dominus, & ingredi in hanc vineam, & in ea operam suam collocare, *nisi Pater traxerit eum*. Vocat autem illos internis inspirationibus, (b Ioan 6,44)

&illu-

& illustrationibus; vtens tamen interdũ concionatoribus, aut alijs rebus externis tanquam instrumentis: interdum verò per ipsum, magnam eis lucem & vehementem inspirationem inijciendo.

V. Exit tamen *primo mane*, quia desiderat ipse, omnes homines statim atque rationis lumen illis illucet, esse aptos operarios, qui non otientur: ideoque omnes vocat; & sufficienti vocatione, vt veniant, inuitat: licèt non omnes illi obediant, nec venire velint. Sed tanta est eius misericordia, vt non desistat à vocando in omni vitæ eorum ætate, idque sæpissime. Aliqui efficaci vocationi annuentes, ab infantia cõuertuntur; alij in adolescentia, alij in media ætate, alij in senectute, alij denique paulò antè mortem. Aliquos vocat promissionibus, & pactis initis; qui conuertuntur tãquam mercinarij ob interesse & spe præmij; Alios vocat repræhẽsionibus internis, iniquæ eorum vitæ turpitudinẽ ostendendo, & simul aliquid præmij, prout par erit, illis offerendo: Alios denique vocat imperio, & iubendo ire ad labores, ob amorem virtutis & studiosæ occupationis.

Ex his considerationibus varios hauriam affectus, gratitudinis, laudis huius Patrisfamilias ob solicitudinem, quam ostendit in his vocationibus; affectus etiam doloris & pænæ, quòd multi vocationi resistant, & ego interdum restiterim: statuens, in posterum valde serio obedire. O supreme Paterfamilias, tuæ

vine-

vineæ, & operariorum ad eam vocationis solicitę: tu Domine in lege naturæ & scripta sæpè exiuisti ad operarios vocandos, & elegisti magnum numerum Patriarcharum, Prophetarum, & iustorum aliorum tibi charorum: postea etiam per iecarnationem factus homo prodijsti, & prædicatione tua vocasti, & elegisti multos Apostolos & discipulos, per quos etiam innumeros alios: nec cessas exire quotidie ad eos vocandos: Exi ergo nunc Domine ad illas Gentilium regiones, ipsosq; infideles efficaciter voca; vt fidem tuam recipiant. Exi etiam, & per Ecclesiam tuam efficaciter voca peccatores, vt ad te cõuertantur; exi etiam per istum orbem & voca multos iustos, qui te in via perfectionis sequantur: nec me obliuioni tradas; sed efficaciter & frequenter ad omnium virtutũ exercitationem voca: vt anima mea bene culta & exercita copiosos fructus proferat; quos tu desideras.

PVNCTVM III.

CVM *serò a esset factum, dicit Dominus vineæ procuratori suo: voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à nouissimis vsque ad primos. Dedit ergo ijs, qui circa vndecimam horam venerant, singulis denarios: & alijs eperarijs similiter.* a Mat. 20 8.

I. CONSIDERANDVM hic primùm, æternũ Patrem IESV Christo Domino nostro, qua homo est, iudicium operariorum & eorum

ad mercedem accipiendam vocationem commisisse, iuxta illud b *Pater potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est*. hoc autem fit in fine vitæ cuiusque, quæ tota reputatur vnius diei, quia etiamsi valde sit diuturna; si tamen cum æternitate conferatur, censebitur vnius diei, & quidem breuissimi, c *quoniã mille anni ante oculos tuos, tanquam dies hesterna, quæ præterijt*. Item quia quotidie ita strenuè esset nobis laborandum, atque si vltimus ille esset totius vitæ nostræ. Memor itaque esto anima mea, postremæ huius vocationis ad coronam recipiendam; vt hac memoria teipsam excites ad consentiendum cuicunque vocationi, qua vocaberis ad labores: si enim huic primæ restiteris; nõ peruenies ad secundam, qua merces distribuitur.

b *Ioan.* 5.27.

c *Psal.* 89.4.

II. DEINDE perpendendum, quòd omnes operarij tàm primi quàm nouissimi, tàm qui maturè incipiunt, quam qui tardè veniunt, accepturi sint suam mercedẽ: nec vlla hora laboris sit absq; mercede transitura: ac porrò quo erunt opera plura & præstãtiora, eò erit merces maior, iuxta id quod Christus Dominus dixit, d *Filium hominis venturum, & tunc redditurum vnicuique secundum opera sua*.

d *Matt.* 16. 27.

III. TERTIÒ præ alijs est considerandum: hunc laborem, quod ad eius præmium spectat, non tam æstimari ex temporis diuturnitate, quam ex feruore, diligentiæ, & amore cum quo suscipitur. Ex quo prouenit, vt nouissimi operarij, vnius solius horæ labore tantum mercedis

prome-

promeriti ſint, quãtum reliqui labore totius diei, propter feruorem in laborãdo, propter humilitatem & caritatẽ: quia ſe aliqua mercede indignos iudicabant, cùm cæteri ignauiter, & propter fines longè inferiores, & proprij lucri ſpe laborarint; ac propterea de ſeipſis, & labore ſuo tanquam prolixiori, multum præſumebant; cùm tamen apud Deum pluris fiat vnius horę labor feruens & expeditus, quàm duodecim horarum pigrè & ignauiter. Et ita præter eſſentiale præmium, datur illis nouiſſimis etiam accidentale quoddam honoris, quod Euangeliſta ideò exprimit, quod ipſi ſint primi in præmio recipiendo.

IV. Ex quibus aliquot documenta in meam vtilitatem traham; nam ſi nouiſſimi operarij, vna hora tantum præmium ſunt promeriti; quantum promeriti fuiſſent, ſi toto vitæ tempore illo modo laboraſſent? & ſi poſſent in cœlo Sancti dolore aliquo affici, quanto afficerentur, quòd non ſtatim reſpondiſſent Diuinæ vocationi, & ab infantia Deo ſeruire cępiſſent; & qui ab infantia vocationem audiẽtes ſeruire cæperunt, & diu quidem ſeruierũt ſed remiſsè; quanto dolore propterea afficerentur, aduertentes, quòd, ſi toto illo tempore feruenter ſeruiuiſſent, ampliorem multò gloriam fuiſſent conſecuti? O anima mea, ſiquidem adhuc es in tempore laborandi, excitare & labora nunc, ſicut in die, quo merces reddenda eſt, velles laboraſſe: propera, quia tempus breue eſt, ingens verò præmium: &

quilibet gloriæ gradus, qui obtinetur, est æternus: nec decet ob ignauiam, iacturam facere eius boni, quod durat in æternum.

PVNCTVM III.

Mat. 20. 11 PRIMI operarij videntes se nihil plus accipere quàm nouissimi, a *murmurabant aduersus Patremfamilias dicentes: hi nouißimi vna hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & æstus. At ille respondens, vni eorum dixit; Amice non facio tibi iniuriam: nonne ex denario conuenisti mecum? tolle quod tuum est, & vade: volo autem & huic nouißimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum?*

1. PRIMVM est hic considerandus scopus Christi Domini in his verbis, quibus significauit, tanta esse præmia & fauores, quibus feruenter seruientes, qui breui tempore multum & valde exactè laborarunt, ipse prosequitur; vt, si cæteri beati, qui tam feruentes non fuerunt, non haberent diuinum lumen, quo Dei bonitatem & æquitatem cognoscerent, solumque more hominum huius mundi rem ipsam considerarent, murmurarent, conquererentur & tangerentur inuidia propter ea, quæ Deus cum feruentibus agit. Benedicta sit huius Patrisfamilias liberalitas, qui dans singulis meritum præmium, liberalissimè tamen retribuit & compensat, quòd ipsius amore & intuitu est factum.

DEINDE perpendendum, qua ratione Christus Dominus hic referat eorum proprietates, qui in hac vita multis annis illi seruiunt, sed remissè, illis contrarias, quas habent qui breui quidem tempore, sed cum feruore seruiunt. 11.

PRIMA proprietas est, quòd præsumant de suis operibus & seruitiis propter eorum diuturnitatem; ideoq; existimant magnum se præmiũ recepturos; cùm alij nec de se præsumant, nec præmio dignos se esse existiment.

SECVNDA, quòd portẽt põdus diei & æstus: quia tepiditas facit ipsa virtutum opera grauia, etiamsi alioqui sint parua: contrà verò feruor in causa est, vt virtutum labores, etiamsi alioqui graues, nec sentiantur tamen: Ex quo fit, vt tepidi multùm defatigentur, & proficiant parum; feruentes contrà parum defatigentur, proficiant verò multum.

TERTIA, quod tepidi sint mercenarij: & lucra sua quærentes semper sint pleni querelis, & secretis aduersus DEVM murmurationibus. quòd ipsis non faueat, nec indulgeat, & aduersus homines, quòd ipsos non honorent, nec promoueant; cùm feruentes contrà Deo seruiant, non mercedis & lucri intuitu, sed solius amoris: ideoque nullam inueniunt causam, cur de Deo conquerantur; potiùs ex animi demissione quemcunque fauorem à Deo accipiant, magni æstimant; & eo se indignos iudicant. QVARTA, quòd tepidi sint inuidi, & quasi carie consu-

mantur, cùm vident gratias & beneficia, quæ Deus feruentibus confert; quos propterea vellent e medio ſublatos, eoſque contemnunt, & quaſi in virtute Tyrones ſugillant, obiicientes, quòd tardè ad laborandum in vinea & Eccleſia Dei acceſſerint: Feruentes verò laborant, & tacent; optantes, Deum omnibus benefacere. O Pater cœleſtis, qui adeò faues operariis diligentibus & ſolicitis in tuo obſequio, euelle ex corde meo omnem teporem & laxitatem; & adiuua, vt ſemper feruenter ſeruiam, & gaudeam in corde meo, plurimos alios hac tibi ratione ſeruire. ne permittas me adeò eſſe nequam, vt oculus meus inuidiâ tabeſcat, eo quod tu ſis bonus. Gaudeo & exulto Domine, quòd adeò ſis bonus, & benignus, vt omnibus benefacias: lætorque de beneficiis, quæ aliis plus quàm mihi confers; quia ſcio te in omnibus eſſe bonum, iuſtum, & ſanctum.

PVNCTVM IV.

Matt. 20. 6. CONCLVDIT Chriſtus Dominus Parabolam dicens, *ſic erunt nouiſſimi, primi; & primi, nouiſſimi. Multi enim ſunt vocati: pauci verò electi.*

I. CIRCA primam partem huius ſententiæ eſt conſiderandum, multos in hac vita haberi primos in ſanctitate, aut propter annorum & temporis diuturnitatem, qua Deo ſeruiunt; aut propter externorum operum ſpeciem, quæ valdè mouent; aut propter ſtatûs

& offi-

& officij excellentiam, quia est status perfectionis, aut propter famam & nomen iustorum, quod aliquo tempore obtinuerunt: qui tamen in die Iudicij & vltimæ rationis habebuntur nouissimi: quia in oculis Dei tepidi fuerunt; & proprium lucrum spectantes, valde fuerunt interiùs imperfecti. Contra verò aliquos, qui in hac vita nouissimi esse videntur, vel quòd aliquando magni fuerint peccatores; aut paruo tempore Deo seruierunt, aut se ex humilitate & patientia occultarũt, in rebus abiectis & humilibus operam suam collocantes: Et hi erunt postea primi, ob feruorem & puritatem, quam in Dei oculis habuerunt: sicut etiam eueniet, aliquos qui hic iusti videbantur, postea damnari tanquam peccatores; alios verò qui peccatores videbantur, postea exaltari tanquam iustos. Ex quo discam diligenter attendere, quo modo viuam; ac desiderare esse primum non in oculis hominum; sed in oculis Dei; qui videt omnia & iudicaturus est me, non habita ratione loci primi, aut nouissimi, quem in mundi opinione occupauerim. Simul verò timoris affectus concipiam, tremens iudicia Dei & sortem, quæ me continget: siquidem fieri potest, vt hodie reuera sim primus, & cras meâ culpâ sim nouissimus.

DEINDE perpendenda est altera illa sententiæ pars: *multi sunt vocati, pauci verò electi.* vt enim inter omnes homines huius vniuersi, qui à Deo vocantur, vt fidem & gratiam II.

eius recipiant, plurimi sunt peccatores, qui huic vocationi resistunt; pauci verò iusti qui ei consentientes eliguntur, vt ad cœlum perueniant: ita etiam inter ipsos iustos, qui vocantur ad vitam perfectam, multi huic vocationi resistunt, viuentes in quadam tepiditate; & quadam mediocritate contenti; pauci verò sunt electi & perfecti, quia semper quod est pretiosum, est rarum. O Deus infinite, qui omnes vocas, &, vt perfectionem sequantur, inuitas: supplico tuæ Maiestati, vt electorum numerum augeas, vt multi sint perfecti, sicut tu es perfectus. Fac etiam Domine, vt vnus ego sim horum, respondens perfectioni meæ vocationis, vt in me & per me glorificeris in secula, Amen.

MEDITATIO LV.

DE PARABOLA vineæ

PVNCTVM I.

a Mat. 21. 33
a Mar. 12. 1.
a Luc. 20.
a Isaia. 5. 1.

HOMO erat a Paterfamilias, *qui plantauit vineam, & sepem circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificauit turrim, & locauit eam agricolis: & peregrè profectus est.*

I. PERPENDENDA primùm est suprema Dei prouidentia erga vineam Ecclesiæ suæ:

quæ

quæ in tribus præcipuè elucet, quæ *Sepe, Torculari,* & *Turri* significantur. SEPS est *Protectio* b *Angelorum*, qui illam circumdant, & à Dœmonibus defendunt; prohibentes feras, hoc est eius persecutores, ne eam conculcent: & c *singulos* tanta vigilantia tuentur, atque si vnus solus esset vinea. Est autem multò fortior seps, ipsiusmet Dei protectio: quia d *Dominus in circuitu populi sui*, protegens eum subsidio inspirationum suarum: sepiuit enim illum præceptis; præmuniuit promissis magnorum premiorum, iis qui illa custodierint; & horrendarum pœnarum minis in eos, qui illa transgredientur.

b *Ps.* 31.7.10

c *Psa.* 90.11.

d *Psal.* 124.

TORCVLAR est multitudo *Sacramentorum & Sacrificiorum*, in quibus colligitur sanguis IESV Christi calcatus & expressus trabe crucis; cuius virtute communicatur venia peccatorum; & distribuitur vinum charitatis: inter omnia autem primas tenet sanctissimum *Sacramentum & Sacrificium altaris*, in quo CHRISTVS Dominus ipsum Corpus suum & Sanguinem reposuit. vt nos vino sui amoris inebriaret. TORCVLAR est etiam Lex diuina cum suis præceptis & conciliis perfectionis; e *cuius finis*, vt ait Apostolus, *est purum charitatis vinum*, depuratum à rerum terrenarum folliculis, & à culpis omnibus defœcatum; trabe mortificationis & pœnitentiæ, & pondere humiliationis & obedientiæ expressum.

e 1. *Tim.* 1.5

TVRRIS est specialis magni nostri Dei

prouidentia, qua futura præuenit in bonum Ecclesiæ suæ, & singularum animarum: *Templum* item & orationis *domus*, in qua inuocatur f *nomen Domini* quod est *turris fortißima* ad nostram defensionem, multitudo quoq; Prælatorum & Magistrorum, qui speculatorum instar vineæ inuigilant, ne aut feræ dilaniēt, aut vulpes destruant. Deniq; TVRRIS est alta & suprema *doctrina* sacræ *Scripturæ* & *Euangeliorum*, qua eleuatur cor nostrum à terrenis ad cælestia: habetq; sicut *Turris Dauid, quæ ædificata est cum propugnaculis, ex qua mille clypei pendent, & omnis armatura fortium*, arma offensiua & defensiua magnorum documentorum, & subsidiorum aduersus tentamēta & molestias hostium nostrorum, tàm occultorum, quàm manifestorum. O Paterfamilias supreme, gratias tibi ago pro beneficiis quæ g *vineæ huic* confers, *quam plantauit dextera tua*: & siquidem me in illa collocasti, accipe etiam sub tua protectione & tutela; inebria me vino amoris tui; lætifica in domo orationis tuæ; guberna per tuos ministros; & lumen mihi communica, quo fructum ex tua doctrina ita hauriam, vt perfectionem, ad quam illa dirigitur, obtineam.

f *Pro.* 18.10.

g *Psa.* 79.16

II. DEINDE considerandum, quo pacto Deus Dominus noster hanc vineā locauit agricolis & conductoribus, qui sunt homines non venditione sed locatione. ipse enim retinet sibi dominium: exigit autem à nobis, vt ita illam colamus, vt benedictionis fructum adferat:

quisque autem partem, quæ sibi contingit, hoc est propriam animam, & animas illorum, qui ipsi sunt commissi, colere debet.

TRADITA autem vineâ *peregrè profectus est*: vt significet se in hoc negotio gerere tanquam absentem, libertati nostræ nos relinquens, nulla vi adhibita atque si nec nos videret: quamuis reipsa omnia videat, & sit vbiquè. In his considerationibus mecum ipse colloquens dicam: stude esse liberalis in Deũ sicut ipse est in te: Et quandoquidem Deus te fecit tam pretiosæ vineæ conductorem; redde fructus copiosos, vtendo in eum finem Sepe, Torculari, & Turri, quæ in ea sunt. Et siquidem ipse locator quasi absentem se facit, vt tuam experiatur fidelitatem: tu ita fideliter illi seruias, ac si præsentem semper cerneres; vt sic peruenias ad eum videndum, sicut habes in votis. O Deus liberalissime, qui huius vineæ prouentus à me exigis, non ob tuum, sed ob meum commodum: concede mihi abundantes proferre fructus, non ad meam, sed ad tuam gloriam in secula, Amen.

PVNCTVM II.

CVM *autem tempus fructuum appropinquasset, misit seruos suos ad agricolas, vt accíperent fructus eius. Et agricolæ apprehensis seruis eius, alium ceciderunt, alium vero lapidauerant: Iterum misit alios seruos plures pricribus, & fecerunt illis similiter. Nouißimè au-* a Mat.31.34

 tem

tem misit ad eos filium suum dicens: verebuntur filium meum. Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se, Hic est hæres, venite occidamus eum, & habebimus hæreditatem eius. Et *apprehensum eum eiecerunt extra vineam, & occiderunt.*

CONSIDERANDA hic est suauis Dei
I. prouidentia in hosce conductores: qua eos varijs medijs ad bonum impellebat; & contra illorum detestanda in ipsum Deum malitia, qua omnia illa media repulerunt. Præmittendum est autem, tempus fructuum esse illud totum, quo mortalis hæc vita durat: nam post mundi finem, & cuiusque mortem, non est amplius tempus reddendi fructus, quamobrem dicit Apost. b *dum tempus habe-*
b Gal. 6.18. *mus operemur bonum ad omnes*, nostras videlicet animas & proximorum nostrorum: elapso enim hoc tempore nullum suppetet nobis remedium.

HOC præmisso, perpendenda est eiusdem
II. Patrisfamilias Dei infinita charitas, qui semper & omni tempore hanc curam ostendit, mittendo Patriarchas, Prophetas, & Prædicatores; qui agricolas illos conductores exhortarentur ad laborandum in bonum animarum suarũ: & licet homines rebelles fuerint adeò, & impudentes, vt huiusmodi Prophetas & Prædicatores grauiter exceperint, & occiderint; ipse ex infinita sua benignitate, pro igne, quo tales homicidas incendere po-

tuis-

tuiſſet, dedit illis Filium ſuum vnigenitum, hominem factum: vt per ſeipſum veniens idem illis prædicaret, & ad idem exhortaretur, ad quod alij Prophetæ: Adeò tamen iniquitas conductorum illius temporis creuit, vt (ô inauditũ facinus!) auſi fuerint vnigenitum Patrisfamilias filium extra vineam, quæ ipſius erat, eijcere & occidere, tradentes eum Gentibus; à quibus tanquam Agnus manſuetus paſſus eſt ſe comprehendi, flagellari & crucifigi extra ciuitatem Ieruſalem: qui ſuo pretioſo ſanguine irrigare voluit vineam, vt copioſos fructus proferret. O Pater æterne, quam tibi vtilitatem fructus afferunt huius vineæ, vt ad illos vrgendos, proprium filium mitteres, benè conſcius quam malè eſſet à conductoribus excipiendus? O Fili Dei viui, cur adeò deperis hanc vineam vt velis pro illa mori? O amorem Filij Dei excellentiſſimum! nunc Domine video, quàm verè dixeris: c *quid eſt quod debui vltrà facere vineæ meæ, & non feci ei?* verè Domine ſummum feciſti, quod facere poteras? dum factus es homo, & mortuus pro homine. Sed homo ingratus & rebellis non potuit econtrà magis deteſtandum facinus admittere, quàm te vitâ priuare, tuæque prædicationi reſiſtens, bona, quæ illi locaueras, ſibi vt propria vſurpare. Sed hoc totum me, vt te amem, inuitat; & vt laborem, quò fructum, quem tibi debeo, reddam:

c *Iſai.* 5. 4.

& fa-

& faciam ego summū quod potero obsequij tui causâ; sicut tu fecisti quod summum poteras meæ vtilitatis intuitu.

III. Mox perpendam continuatam Dei solicitudinẽ in me monendo per prędicatores, spiritûs Magistros, & alios suos inuisibiles seruos, qui sunt eius inspirationes, vt vineæ animæ meæ curam diligentem habeam: quamuis ego adeò sim improbus, vt sæpè illos grauiter excipiam; & d *exstinguam spiritum*, qui ad bonum me incitat; & conscientiæ dictamen calcem, quod me reprehendit, quandocunque aliquid mali facio & e *rursus crucifigo mihimetipsi filium Dei*: eundem expellens ex corde meo, vt peccato aditum præbeam. Et quãuis eousq; æterni patris bonitas sit progressa, vt voluerit proprium filium in medio vineæ suæ Ecclesiæ remanere in sanctissimo altaris Sacramento, vt huiusmodi eius præsentiæ rationem habens, me ad laborandum, & animam meam colendam animarem, nec hoc tamen satis fuit, vt id ego exequerer. O rebellẽ duritiem, ô ingratam rebellionem, & ingratitudinem cordis mei detestandam! cur tot fauoribus Dei non mollescis ad seruiendum, vt par est, huic Domino, à quo accipis tanta bona? adiuua me Deus gratia tua, vt ex nunc vitam nouam incipiam.

d 1. *Thes*. 5. 19.

e *Heb*. 6. 6.

PVNCTVM III.

Absolvta Parabolâ dixit Christus ad Pharisæos a *cùm ergo venerit Dominus*

a *Matt*. 21. 40.

vineæ

vineæ, quid faciet agricolis illis? aiunt illi, malos malè perdet: & vineam suam locabit alijs agricolis, qui reddant illi fructum temporibus suis. Dixit illis IESVS, *ideo dico vobis, quia auferetur à vobis regnum Dei & dabitur genti facienti fructus eius.*

PERPENDENDVM hic primò est, quam sit iustus Deus in iudicijs suis! siquidem ipsimet eius inimici sententiam contra se profe-runt, quam ipse protulisset. quàm verò sit detestanda hominis malitia contra Deum! siquidem idem ipse, qui eam habet, in tertio aliquo positam reprobat & condemnat, eandem contra se ferens sententiam, quam Deus iustissimè protulisset, vt pro meritis castigaret. O Pater misericordiæ & iustissime Iudex, moderare iustā iram tuā magnâ misericordiâ tuâ: & si huiusmodi Parabolis, nos velis conuincere; ne id, quæso, sit ad nos condemnādos sicut istos Pharisæos; sed vt culpas nostras agnoscentes, sicut Dauid, pœnitentiam pro illis faciamus. I.

DEINDE perpendenda est horrenda illa, licet iustissima pœna, quam Christus minatus est Iudæis: *auferetur à vobis regnum Dei,* quod idem est, atque ipsa vinea cum sepe, torculari, & turri: illos ob suam pertinaciam deserens, quò facilè destruerētur. Abstulit illis ius, quod habebant ad Sacramenta & sacrificia, ad sacros libros & leges regni Messiæ: omnia hæc transferens ad Gentes, ex quibus suam collegit Ecclesiam. Quare anima mea, II. 2. Reg. 12. 13

expe-

te & misericordia voluit filium suum vnigenitum desponsare sibi naturam humanam, coniungendo illam sibi in vnitate personæ, tot monilibus gratiæ & virtutum ornatam, quot par erat habere sponsam talis filij, qui in omnibus esset æqualis Patri. O Pater supreme, quid te permouit, vt velles filium tuũ adeò abiectam & turpem sponsam ducere? nunquid non nobilior & pulchrior erat natura Angelica? cur ergo, Domine, hac omissa, illã ei dedisti? si propterea id fecisti quod, etsi hæc vilior & deformior esset, magis ea gratia indigeret, id quidem verum est: sed in hoc ipso aduerto excessum charitatis tuæ, quæ libentius se demittit ad honorandum, & opem ferendam ijs qui & abiecti sunt & in maiori necessitate constituti. Laudent te propterea omnes creaturæ tuæ, & anima mea in tuis laudibus liquescat.

II. SED vlterius adhuc cælestis huius Patris bonitas est progressa: nam etiã voluit filium suum verum Deum & hominem desponsare sibi, nuptiasque celebrare cum b *Ecclesia*, quæ est congregatio fidelium, coniungens sibi animas iustas vnitione charitatis, easque virtutibus ornans, prout decebat sponsas supremi Regis. Agnosce, ô anima mea, dignitatẽ ad quã Deus te vult eleuare: lauare pœnitentia, vngere deuotione, ornare virtutibus cælestibus; vt in sponsã cęlestis huius spõsi recipiâre.

b *Osea* 2.7. b 2.*Cor*.11.2. b *Eph*.5.25.

III. SED neque hic sistit nostri Dei bonitas: si enim hoc beneficium obtulisset paucis

aliqui-

aliquibus animabus tantum, ijſque hominum nobiliſſimorum, aut eruditiſſimorum, aut inſignis alicuius conditionis, fuiſſet proculdubiò magnum beneficium: ſed maius omninò eſt, cùm vocat plurimos, qui ſint harum nuptiarum participes, nullo homine excluſo etiam vili, rerum ignaro, aut magno peccatore, etiam qui diuinæ huius deſponſationis fidem violauerit. O immenſum charitatis Dei pelagus! quo modo abyſſum hanc charitatis conſiderans, non exeo extra meipſum! ô anima mea, excitare ad diuinam hanc deſpōſationem, quę tibi offertur, acceptandam; qua ex deformi in pulcherrimam, ex vili in nobiliſſimam, ex inope in ditiſſimam, & ex terrena mutaberis in cœleſtem.

PVNCTVM II.

AD harum nuptiarum ſolennitatem tā Rex cœleſtis, quam eius filius IESVS Chriſtus ſolenne inſtituerunt conuiuium &
a Luc. 14. 17 a *cœnam magnam, & cùm iam omnia parata*
b Mat. 22. 4 *eſſent*, b *miſit Rex ſeruos ſuos vocare inuitatos, vt venirent ad cœnam.*

CONSIDERANDVS eſt huius conuiuij ſplendor, quod Deus hominibus præparat: in quo tria fercula aut tria genera pretioſiſſi-
I. morum ciborum proponuntur. PRIMVM eſt doctrinæ cœleſtis, ac diuinæ, ad nutrimētum intellectus fide illuſtrati, qui hoc cibo cenſetur veſci, cùm audit verbum Dei, cùm ſacros libros aut aliàs pios legit, aut cū ſeor-

ſim eam meditatur; offerente illi Deo magnum lumen & voluptatem in illa. SECVNDVM eſt præceptorum, & admirabilium magnæq; perfectionis conſiliorum, ad alimentũ voluntatis ſalutis ſuæ cupidæ: quo ferculo veſcitur, cùm Dei voluntatem exequitur in omnibus quæ ille præſcribit, & conſulit; tribuens ei magnam lætitiam in beneuola hac obedientia. TERTIVM eſt Sacramentorum, quæ magna vi ſunt plena, ad communicandam gratiam, virtutes & dona cœleſtia; quæ viuificant, alunt, & perficiunt animas: inter quæ præſtantiſſimum eſt ſanctiſſimum altaris Sacramentum, in quo ipſemet ſponſus IESVS Chriſtus, verus Deus & homo, dat in cibum ſuum reale & verum corpus, ſpeciebus panis velatum; & ſuum verum realemque ſanguinem ſub vini ſpeciebus in potum ad nutritionem, & ſpiritualem animarum, quæ illum recipiunt, indulgentiam: & vt illas ſibi tanquam ſponſas coniungat, perfecti amoris coniunctione. O ſupremum conuiuium, ô cœna magna ſupra omnes quæ fuerunt hactenus, & futuræ ſunt; & denique omnium excellentiſſima! c *O beatos illos qui ad cœnam hanc nuptiarum, Agni vocati ſunt*, in qua Agnus ipſe Dei, qui tollit peccata mundi, eſt, qui inuitat, eſt ipſum conuiuium, & qui illud inſtituit, & qui verè comeditur; hoc cibo, hoc eſt ſeipſo purificans comedentem, eumque cœleſtibus delitijs replens. Aperi ergo oculos anima mea, & diligenter attende, te non ad

II.

III.

c Apoc. 19. 9

planctum sed ad nuptias & conuiuium vocari, quod si ad planctum vocaris, id est, vt tua peccata, & exilem præparationem tuam, ad tale conuiuium plangas; & hac ratione te dignam efficies cui possis interesse.

IV. DENIQVE considerandum est; omnes huius mundi homines inuitatos esse ad prædicta tria fercula; & per prædicatores, qui huius Regis & sponsi sunt serui, & per secretas inspirationes, vt ad conuiuium veniant, vocari. Si quando igitur impulsum aliquem internum in corde sensero, qui me ad trium rerum prædictarum exercitationem permoueat; intelligam me à Deo vocari, vt ipsius intersim conuiuio, & delitijs fruar.

PVNCTVM III.

a Mat. 22. 3. b Luc. 14. 18

DVM inuitati, vt ad nuptias venirent, vocarentur a *nolebant venire* b *sed cœperunt simul omnes excusare* & negligētes a *abierunt, alius in villam suam, alius verò ad negotiationem suam: reliqui verò tenuerunt seruos eius, & contumelijs affectos, occiderunt.*

I. CONSIDERANDVM hic est, tres fuisse, qui nominatim ad cœnam venire recusarunt; adferente vnoquoque proprium vitium, quo laborabat; & venire impediebatur; quibus nos etiam impedimur & retardamur: quæ S. Ioan. enumerat dicens: c *omne quod est in mundo esse concupiscentiam carnis, & concupiscentiam oculorum, & superbiam vitæ.*

c 1. Ioa. 2. 16

PRIMVS dixit: *villam emi, & necesse habeo exire & videre illam: rogo te habe me excusatum.* Vbi notatur superbiam vitæ, visusque, & aliorum sensuum curiositatem, & solicitudinem aspiciendi & ad res proprias attendendi, impedire nos, quominùs diuinæ vocationi respondeamus. 1.

SECVNDVS dixit, *iuga boum emi quinque, & eo probare illa: rogo te habe me excusatum.* Ex quo intelligitur, quod rerum temporalium cupiditas, & nimiæ negotiationes, & occupationum non necessarium multitudo, illud ipsum impediant. 2.

TERTIVS dixit: *vxorem duxi, & ideo non possum venire.* hic non dixit: *habe me excusatum:* vt significetur, quod matrimonij voluptas hominem inebriauerat, & alienauerat à mente, quod si voluptas carnis ex se alioqui licita, quia tamen nimium illi attenditur, impedit ad tale conuiuium venire, quid faciet illicita illa, & lege Dei prohibita voluptas? 3.

EX quo intelligam ego quodnam istorum vitiorum impediat me ad tale conuiuium accedere; & doctrinam Christi audire, & illam legere & meditari: & opere exequi, & Sacramenta suscipere; & cùm cognouero, operam dabo, illo impedimento remoto, Diuinæ vocationi respondere: alioqui cõprehendet me seuera Christi sententia in istos rebelles lata, cùm dixit: *Amen dico vobis quod nullius virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.* Iusto enim Dei iudicio in pœ- II.

nam rebellionis illorum permittuntur obire mortem non susceptis Sacramentis; aut si fortè suscipiant, fructum tamen non sentiant. Ex quo fit, vt à cœna quoq; & conuiuio, quod Deus in cælo præparauit pro ijs qui illi hîc obediuerunt, excludantur. Time igitur ac treme anima mea ab hac sententia: quod si te amor, vt nunc ad hanc cœnam accedas non vrget, vrgeat saltem timor ne ab illa æternùm excludaris.

III. DENIQVE qui impudentius seruos Regis occidunt, à quibus vocãtur, illi sunt qui horrent prædicatores, & confessarios, & eos qui eorum vitia reprehendunt; & cõsulunt, quod illis expedit: quibus ipsi gladio linguæ honorem & famam auferunt; &, quod in se est, etiam corporis & animæ vitam. In quos Rex cælestis vehementiùs indignatur, quia supra peccatum, non veniendi ad cœnam, hoc alterum addiderunt; quod ipsius nuntios affecerunt ignominia: quorum propterea pœna erit, non solùm à cœna excludi; sed occidi etiam & ciuitatem eorum, hoc est omnia quæ habent, succendi; crescente pœna ad mensuram culpæ. O Rex æterne, emollias duritiem rebellium Iudæorum, Hæreticorum & infidelium, qui diuinis tuis inspirationibus resistunt, & occidunt seruos & ministros tuos, qui illos ad nuptias & conuiuia tua conuocant: contine Deus iram tuam, & miserere eorum.

PVN-

PVNCTVM IV.

TVNC ait a Rex seruis suis: Nuptiæ quidem parata sunt: sed qui inuitati erant, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, & quoscunque inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias, congregauerunt omnes quos inuenerunt malos & bonos, & impleta sunt nuptiæ discumbentium. a Mat.22.8.

PERPENDENDA hic est primùm immensa Dei liberalitas & charitas, qui non fastidit genus hominum, etiamsi multi, ipsius conuiuia & fauores contemnant, quamuis principes illi sint, eruditi, aut aliàs excellentes, quos par esset aliàs ciuiliores & minus impudentes esse: potiùs videns ipse, huiusmodi principes culpâ suâ indignos se reddere beneficijs, quæ ille offert, vult efficaciter vocare ad eadem, viles & despectos homines, & eos qui nihil in mundo habent, cui cor illorum sit implicatum. I.

ADMITTIT verò bonos & malos, eos scilicet qui aptam aut ineptam naturalem conditionem; bonas aut malas propensiones habent: vt omnes accedentes ad ipsius conuiuium, boni & sancti fiant: quamuis aliqui postea futuri sint mali. Maiorem verò adfert admirationem, quod nominatim iubeat vocari, b *pauperes ac debiles, & cæcos & claudos: quod si adhuc locus vacet, iubet in vias & sepes exire, & obuios* II.

b Luc.14.21

quosque compelli intrare, non brachiorum vi, ſed miraculorum & rationum; & ea vi, quam infert bona & ſancta vita concionatoris. Et idem Dominus diuinarum & efficacium ſuarum inſpirationum lumine internè illos compellit, vt ſponte & magna ſua voluptate ſeſe dedant; ac veniant, quo vocantur.

O PATER miſericordiæ, qui neminem inuitum cogere vis tibi ſeruire; vrge & compelle me Domine, interna hac vi, vt rebellem voluntatem meam mutem, & lubens eam tuæ ſubijciam. Reſpice ſupreme Pater, quod mundus iſte plenus ſit cœcis, claudis, debilibus, & miſeris peccatoribus, qui nec viam vident, qua ad nuptias tuas ſit veniendum; nec pedes habent, vt venire poſſint; nec vires, vt incipiant; nec facultatem vt proſequantur. Scio Domine te eſſe promptum ad illis dandum quidquid deeſt, vt reipſa venire poſſint: ſed bonitati tuæ ſupplico, vt reipſa des lumen cœcis; rectos pedes intentionis & affectionis rectæ claudis; robur debilibus; & gratiæ facultatem mendicis, compellendo eos iucunda vi tuæ inſpirationis; vt ſanctæ tuæ vocationi obediant.

III. DENIQVE perpendam, qua ratione domus & menſa Dei, vocatis ad eam impleatur: quia Deo nunquam deſunt media, quibus quæ deſignauit & decreuit, ad finem perducat; & ad electorum numerum explendum; nam, his reſiſtentibus & venire

recu-

recusantibus, scit, potest, & vult alios ita vocare, vt non resistant: ideoque non est timendum, quod domus Dei non sit replenda, quando ille vult vt repleatur; neque religiosis familijs deerunt homines ad eas vocati, siquidem Deus illas instituit; & ipse est qui vocat homines ad illas. Ex quo occasionem sumam alicuius consolationis, vt sustineam miserandos multorum lapsus & ruinas, quas video in mundo; & confidam de cœlestis Patris prouidentia, quod sit illas reparaturus, medijs sapientiæ ipsius notis, etiamsi ego illa non assequar. II

PVNCTVM V.

INTRAVIT *autem* a Rex *vt videret discumbentes: & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi; Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.* a Mat. 22. 11

PERPENDAM hic primò non sufficere, si diuinæ vocationi consentiens, veniam ad conuiuium & cœnam cum sola virtute fidei; sed oportere venire in veste nuptiali, quæ est charitas & innocentia vitæ, quæ reddit hominem dignum, qui nuptijs huiusmodi intersit; & inuitanti Deo placere possit. Hac veste indutus esse debet, qui cibum sumit doctrinæ & obedientiæ, legis, & Sacramentorum, præcipuè corporis & Sanguinis Christi Domini nostri: & qui re ipsa illam I.

non habet, ita tamen dispositus accedere debet ad Sacramenta, vt eam per illa recipiat.

II. DEINDE perpendendum est, cœlestem hunc regem ad finem conuiuij, qui erit in fine mũdi, aut in fine vitæ vniuscuiusque, venturum, vt inuitatos homines visitet; & eorum opera & vitam dijudicet, examinans num sit aliquis inter illos, qui non ea decentia, qua par fuit, conuiuio interfuerit; vt seueris eum supplicijs afficiat, sicut eos affecit, qui ad cõuiuium venire recusarunt: vt enim ipsum offendit, qui inuitatus ad conuiuium venire recusat, ita eundem offendit qui venit quidem, sed negligit vestem charitatis, & vitæ innocentiam, cuius loco habet antiquam vestem laceram & peccatis maculatam.

III. HOC autem iudicium nemo potest effugere: quæ causa est, cur etsi plurimi sint mali, qui damnentur, solùm hîc dicatur Regem vidisse vnũ sine veste nuptiali. Vt intelligamus, PRIMVM quamuis inter omnes Christianos totius orbis nonnisi vnicus indignè communicaret, aut legem diuinam non seruaret, eum tamen non posse diuinos oculos effugere: quia etsi solùm & in tanta multitudine, Diuini oculi illum notarent, atque damnarent; DEINDE, vt etiam intelligamus, huiusmodi condemnationem adeò esse horrendum malum, vt licet ex omnibus Christianis nonnisi vnicus damnandus esset, id sufficeret, vt reliqui omnes timerent, & trepidarent ac tremerent, quod nemo sci-

ret;

ret, num ipse sit futurus ille, qui damnetur: quanto itaque magis timere quisque debet, cum plurimi sint damnandi? eò enim spectat, quod Christus adiecit, *multi sunt vocati, pauci verò electi*: quia etsi plurimi quidem sunt vocati; pauci tamen ad conuiuium conueniunt, & pauci qui in eo sint cum veste nuptiali, si cum illis conferantur, qui Diuinæ vocationi resistunt.

IV. DENIQVE perpendam terribilem illam Christi Domini reprehensionem, quam fecit, non ex odio hominis, sed ex zelo iustitiæ contra peccatum & peccatorem obstinatum: & propterea amicum illum appellat ac dicit: *Amice: quomodo huc intrasti?* atque si illi diceret: quis tibi tantam dedit audaciam, vt veste adeò sordida, & quæ aspicientibus stomachum moueat, nuptiale conuiuium ingredereris?

O quanto pudore infelix peccator afficietur, cùm experietur se adeò seuerè à Christo Domino in præsentia Angelorum eius reprehendi; seq; adeò conuictum esse, vt obmutescat, nihil habens quod respondeat. O bone Iesu sic me reprehende in hac vita benignè, vt ego præ humilitate tacens, correptionem tuam ad meam emendationem acceptem, vt sic vitam æternam consequar: Amen.

PVNCTVM VI.

TVNC dixit a Rex ministris: *Ligatis manibus & pedibus eius : mittite eum in tenebras exteriores : ibi erit fletus & stridor dentium. Multi enim sunt vocati pauci vero electi.*

a *Ma.* 22.13

PERPENDENDA hic est huius sententiæ tremenda seueritas, & pœnæ quæ in ea exprimuntur, quæ sunt quatuor.

I. PRIMA est perpetui carceris, absque vlla spe liberationis, hoc enim notat illud: *Ligatis pedibus & manibus* ita vt in pœnam dissolutionis, qua vixit in hac vita, nunc ita ligetur vt soluere se non possit.

II. SECVNDA est obstinationis in malo: sublata ei libertate faciendi bona opera, quæ per manus significantur: & bonos affectus cōcipiendi, qui significantur per pedes, in pœnam quod ipse in hac vita pedes & manus, inordinatarum suarum passionum & affectionum catenis ligauerit.

III. TERTIA pœna est extremarum & horribilium tenebrarum, tam animæ ob priuationem visionis Dei & obscuritatem iudicij miseria sua stipati; quam corporis, ob externas infernalis loci tenebras, cuius ignis comburet quidem, sed nullum edet lumen, vt suo loco dictum est.

Medit. 17. 1. part. 4.

QVARTA pœna est perpetui fletus, & stridoris dentium: flebit enim amarè me-

mor conuiuij, in quo fuit, & commoditatis, quam habuit obtinendæ salutis, quam suâ incuriâ neglexit; non amplectens opportunam, quam habebat occasionem: flebit etiam ob cruciatus quibus afficietur. Fletui autem adiungetur stridor dentium, ex rabie & impatientiâ tormentorum: quia videbit nullam esse spem illa euadendi.

HOC totum Rex imperabit ministris, iustitiæ executoribus, qui sunt dæmones, qui infælicem illum conuiuam rapientes, extrahent ex domo conuiuij, quæ est Ecclesia; & proijcient in carcerem inferni; vbi erit eius habitatio.

O Rex æterne, Iudex rectissime, cuius iudicia sunt recta, quamuis in malos terribilia: En ego me coram tua maiestate constituo, manibus & pedibus ligatum, non catenis obstinationis, sed obedientiæ; & præparatum, vt non resistam iis, quæ mihi mandaueris. Confirma Domine hanc voluntatem vinculis charitatis, vt constans in tuo amore & obedientia, perueniam ad te videndum & fruendum in secula:

Amen.

✠

MEDITATIO LVII.

DE DECEM VIRginibus.

PVNCTVM I.

a Mat. 25.1. *SIMILE erit a regnum Cœlorum decem virginibus: quæ accipientes lampades suas exierunt obuiam Sponso & Sponsæ. Quinque autem ex eis erant fatuæ & quinque prudentes. Sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum secum, prudentes verò acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.*

I. CONSIDERANDVM primò: in Ecclesia & iustos & peccatores contineri, qui decē his virginibus describuntur: & vtrique aduentum expectant Christi ad iudicandum, & celebrandas nuptias cum sua sponsa Ecclesia Triumphante. Omnes autem præparant se fide, & communibus Christianorum operibus quoad externa, quæ requirit professio Christiana: sed cum discrimine tamen; alij enim sunt prudentes, qui præparant omnia necessaria ad horam aduentus sponsi; alij sunt imprudentes, qui etsi prēparent aliqua, negligunt tamen multa, valde necessaria.

II. IMPRVDENTES sunt similes fatuis virgi-

nibus,

nibus, quæ lampades quidem habent, sed, parum in eis olei: nec in aliis vasis illud habent, vt lampades foueant. Habent enim fidem; sed non habent caritatem: lucem habent veritatum; sed deest illis oleum virtutum: Lampades habent quæ externis operibus lucent; sed vacuæ sunt feruentibus internorum operum affectibus: habent interdum sensibilem deuotionem cum lachrymis, quæ breui tempore durant; sed interna & substantiali deuotione carent, quæ diu perdurat: habent virginitatem & integritatem corporis; sed non habet puritatem & integritatem spiritûs: statum habent perfectionis; sed magnam imperfectionem, ob intentiones terrenas & crassas. Denique contenti bono, quod cum hac vita finitur, illud bonum negligunt, quod in futura durabit in æternum: ac propterea, instante morte imperatos se esse depræhendunt in multis, quæ ad sponsum excipiendum erant illis necessaria. Quæ itaque maior stultitia esse potest, quàm adeo parua præparatione aduentum expectare Iudicis adeò seueri, & Sponsi lynceos oculos habentis, qui cùm æquè interna penetret atq; externa, nihil sibi complacet in externis, quæ vacua sunt interioris virtutis. O Iudex supreme, & animæ meæ sponse dulcissime, libera me per temetipsum à simili stultitia, & ne permittas me contentum esse, si mediam partem faciam eorum, quæ iubes; sed effice vt integrè quidquid iubes, expleam.

III. SAPIENTES sunt sicut prudentes Virgines, quæ præter lampades oleo plenas, etiam in aliis vasis oleum habent, quo lampades alere possunt: habent enim cum fide etiam charitatem; cum lumine veritatum etiam virtutes, opera externa & interna: puritatem corporis & spiritus; ac denique omne bonum habent, quod duret vsque ad vitam æternam. Non contenti sunt fide, quæ cessatura est; nec cum eo quod lucet & placet hominibus, quod cum ipsa morte finitur: sed student habere sapientiam Spiritus, & b *pietatem quæ ad omnia valet*; & c *charitatem quæ nunquam deficit*; & d *vestem nuptialem*, qua placet Sponso. e O *prudentiam & discretionem* dignam hominum Christianorum, qui faciũt quod credũt; & ita se præparant, vt possint recipere quod sperant! O Deus animæ meæ, da mihi hanc prudentiam & discretionem, vt ita præparem & ornem lampadem cordis mei lumine veritatum, & oleo heroicarum virtutum; vt omnia necessaria ad tuum aduentum expectandum, & in tuo conspectu sine pudore comparendum, in promptu habeam.

b 1. *Tim* 4.8
c 1. *Cor*.13.8
d *Matt*. 22. 12.
e *Ephes*.5.17

PVNCTVM II.

a *Matt*.25.4

MORAM *autem a faciente Sponso dormitauerunt omnes, & dormierunt. Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei* (dormitare

hic accipitur pro leui somno qui citò transit, in quo sensu hac voce nunc vtemur.)

I.

CONSIDERANDVM est *primò* : Sponsum omnium hominum iudicio moram facere in veniendo : omnes enim existimant se vitam diuturnam habituros, ideoque longum esse interstitiũ vsq; ad mortem, & iudiciũ, quod in illa peragitur, ex quo prouenit, vt boni dormitét somno pigritiæ facilè cadẽdo in peccata venialia; iniqui verò dormiant somno peccati mortalis, valdè immemores aduentus Iudicis. O Iudex supreme, libera me à noxio hoc somno; nec dormitet anima mea: ne eo perueniã, vt omninò dormiam: nec ita laxè viuam, vt in multas leues culpas incidã, ne etiam decidam in maiores. b *Surge* anima mea *quæ dormis* & clama ad *Christum qui te illuminabit*, & resuscitabit, gratiaque suâ copiosâ ita viuificabit, vt viuas in æternum. b Ephe. 5. 14

II.

DEINDE considerandum, omnes decem virgines dormitasse ac dormiuisse: quia omnes homines incidunt aut in infirmitatem, aut in senectutem, aut in debilitatem, aut in aliquam aliam causam, quæ disponit ad somnum mortis : & tandem omnes eo deueniunt vt somnum hunc vltimum dormiant; ita vt nemo possit euadere. Vocatur autem mors somnus, quia, vt hic nos etiam inuitos & valdè resistentes ac pertinaciter illum repellentes, tandem nos vincit, & quamdiu durat priuat nos vsu sensuum, & rerum omnium quæ nos in hac

vita delectant; ita mors. Et vt aspiciens imaginem recordor rei, quam illa refert: ita quoties me somnus inuadit, aut eo dormitum memor esse debeo ipsius mortis, quam quo frequentius & diutius potero, ob oculos mihi proponam; ac porrò cùm primum lectum aspicio, in quo dormiens corpus cooperitur deberem in memoriam reuocare sepulcrum in quo corpus mortuum conditur.

III. TERTIÒ considerandum media nocte inclamasse illam vocem: *Ecce sponsus venit, exite obuiam ei*: quia repente, & nobis minimè cogitantibus, vocabimur ad Iudicium: tam ad particulare, quod habetur in fine vitæ vniuscuiusque; quàm ad vniuersale, quod fiet in fine seculi. Et quamuis is, qui venit, sit sponsus animarum iustarum, est tamen etiam Iudex: nam ideo induit ornatum sponsi aduersus bonos; seueritatem verò Iudicis aduersus malos. Venit vt Sponsus ad indulgendum & ditandum quos benè dispositos & præparatos inueuerit, vt Iudex verò ad excludendum & à se repellendum, quos inuenerit imparatos O anima mea, audiatur frequenter in auribus tuis hæc vox tremenda; & contende, vt sis parata; quandoquidem & dies & hora in qua sonabit tibi, est prorsus incerta, & incognita Quando morbus te tangit; cogita hãc vocem insonare, vt te præpares: siquidem non scis eius morbi exitum: & vt illam maiori cum securitate tunc audias; audi etiam illã, quando ad sacram communionem accedis; cogi

gitans tibi dici: *Ecce ſponſus venit, exi ei obuiam*, præparatione debita: quandoquidem ille venit, vt te ſibi in miſericordia & charitate deſponſet.

PVNCTVM III.

TVNC *ſurrexerunt* a *omnes virgines illæ: & ornauerunt lampades ſuas. Fatuæ autem ſapientibus dixerunt, date nobis de oleo veſtro: quia lampades noſtræ extinguuntur. Reſponderunt Prudentes, dicentes. Ne forte non ſufficiat nobis & vobis; ite potiùs ad vendentes, & emite vobis. Dum autem irent emere, venit Sponſus: & quæ paratæ erant, intrauerunt cum eo ad nuptias.* a Matt. 25. 7.

PRIMVM conſiderandum eſt, tàm bonos quàm malos reſurrecturos, & in vniuerſali iudicio comparaturos: ante illud tamen, ſtatim poſt mortem, aperientes oculos, (atque ſi euigilarent ex ſomno, quo dormiebant in hac vita mortali) inuenient ſe in proprio & particulari iudicio conſtitutos; & vnuſquiſq; lampadem ſuã ſecum habebit ſic præparatam, ſicut ipſe in hac vita habere ſtuduit, aut ſine oleo, aut cum oleo, modico aut multo, b *opera enim illorum ſequuntur illos*, ſiue bona ſiue mala, ſecundum quæ iudicabitur. I. b Apoc. 14. 13.

DEINDE, certum eſt, malos & imprudentes in ea hora deprehẽſuros, ſe valde fuiſſe deceptos: agnoſcent enim ipſa experientiã ſuam ſtultitiam, cùm videbunt lampades ſuas ob olei defectum extinctas: & quamuis recurrant II.

ad bonos, vt misericordiam & intercessionem ab illis petant, non erit qui id faciat; singuli circa seipsos valdè occupatis. Item quia expirabit tempus intercedendi pro aliis; immò in modum irridentium dicent: *ite potiùs ad vendentes*: quasi dicant, serò omninò de vobis prouidendo cogitastis: iam enim neminem inuenietis, qui vel det vel vendat vobis; nec vos emere poteritis: quia tempus emendi iam præterijt.

O anima mea, esto prudens comparando tibi in tempore oleum illud, quod Deus tibi vẽdere est paratus; qui & pretium offert, quo illud compares: quod est idem, ac si gratis tibi donaret. Ipse te iuuat gratiâ suâ, charitate, virtutibus suis, ac donis cœlestibus: dabit quoque tibi dispositionem, vt illa possis obtinere, præueniens te diuinis suis inspirationibus. Audi in tempore, quod ille tibi inspirat; & amplectere quod mandat. Nunc habes intercessores, qui pro te orabunt; quorum exaudientur preces: Virginem sacratissimam, Dominam nostram; Apostolos, Sanctos omnes cœli; & Angelici omnes Chori tui erunt aduocati: recurre nunc ad hanc prudentium spirituum multitudinem, qui omnes tibi fauebunt: quod post mortem tuam nec volent, nec poterunt præstare.

III. DENIQVE est considerandum, quòd quamprimum sponsus ad iudicium venerit; omnes puræ & prudentes animę, quæ præparatæ fuerint, ea præparatione, quam in hac vita sibi

conquisiuerunt, admittentur ad cœlestes nuptias in comitatu dulci sui sponsi. O quàm tunc exultabunt, quòd se in tempore præparauerint! ô quanta erit illarum lætitia, videntes se apud eum iam esse, quem tantoperè dilexerunt! O quanta erit illarum iucunditas, & animi solatium, quòd cœlestem suum Sponsum facie ad faciem videant; & beatifico amore complectantur, cum eo ad ipsius mensam cibis vescantur diuinitatis; hauriantq; ex illo fluuio deliciarū ipsius! ô quàm splēdens erit lampas animæ illustratæ lumine gloriæ! quàm erit ardens igne charitatis! quàm pia lætaque cum oleo diuinæ consolationis! quàm secura, quòd non ampliùs recedet à protectione Dei. ô felices labores, qui ad tantam quietem percucunt.

PVNCTVM IV.

INGRESSO Sponso cum virginibus prudentibus a *clausa est ianua. Nouissimè verò veniunt & reliquæ Virgines dicentes, Domine, Domine, aperi nobis. At ille respondens ait, Amen dico vobis nescio vos.* a Matt. 25. 7. 11.

PRIMVM considerandum portam cœli in die Iudicij vniuersalis ita occludendam, vt nunquam ampliùs aperiatur ad aliquem, qui eò semel est ingressus, dimittendum: quia eius gloria erit perpetua, & duratura quamdiu Deus erit Deus, fruendo eius societate absque timore aut formidine eam amittendi. I.

b Cant. 2.4. In hac vita interdum b *nos introducit Deus i* *cellam vinariam*, aut in cubiculum interius, & & in secretum suum recessum, dum nos visita & inspirationibus suis consolatur: sed port semper patet ita, vt ex tempore, cum minim cogitamus, aut dimittamur, aut sponte exea mus: At cum semel in cœlum ingrediemur, mox ita porta claudetur, vt neque Deus quenquam inde dimittat, nec sit vllus, qui exire velit. O felix ingressus, & fortunatus! ô locu securus! ingrediar ego Deus meus in istam cœlestem cellam, in penetrale istud beatorum vt cum illis gaudens semper sim tecum.

II. DEINDE perpendendum, eandem portam esse occlusam illis omnibus, qui eâ horâ parati non sunt; & si semel inde fuerint exclusi nunquam in æternum illis aperiendam. Et quamuis gementes & clamantes petant à Domino sibi aperiri, non solùm non exaudientur; sed potiùs illis dicetur: *nescio vos*, nec vitam vestram approbo, nec voces istas noui, nec admittere volo. c *Discedite à me omnes operarij iniquitatis in ignem æternum*. O anima mea quid facis, cùm hæc audis! quomodo non præ terrore contremiscis? itane verè est, quod semel exclusa ab ingressu in cœlum in Iudicio particulari, quod fit in ipsa morte; æternum sis ab eo exclusa tura! quòd nunquam sis ad Deum in gloria sua vidēdum ingressura! quod tuus ipse creator, te sit ignoraturus, & tanquam extraneam & inimicam tractaturus: quòd æternùm sis in obscuris inferni cauer-

c Matt. 7. 23 Luc. 13 27.

nis remansura! O benignissime Deus, anima rum Sponse, moderare istam tuam iustam indignationem quam contra me habes: agnosce me creaturam tuam, ad imaginem & similitudinem tuam factam, & verè mancipiũ tuum, pretiosissimo tuo sanguine redemptum: fateor Domine, non esse magnum quid aut mirum, quòd me ignores, qui peccatis meis innumeris offuscauerim quod tu in me fecisti: & quandoquidem ego te non agnoui, nec tua mandata vitâ meâ improba approbaui: promeritus sanè sum, ne tu me agnoscas, nec ad tuum Paradysum approbes: non promereor, vt clamores meos exaudias, quibus peto Cœli portas mihi aperiri: siquidem ego tuos audire nolui, quibus petebas, portam cordis mei tibi aperiri. Sed quandoquidem adhuc est tempus misericordiæ, en portas cordis mei apertas, ad te recipiendum: aperi tu mihi portas cœli, ad me in eo recipiendum; vbi te videam & æternùm fruar. Amen.

III. DENIQVE expendenda est Parabolæ conclusio, quæ eius totius scopus & finis est: *vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam:* quæ verba memoriæ impressa semper me habere decet. Siquidem vt Sanctus Marcus ait, ipse Christus dixit: d *quod vobis dico, omnibus dico: Vigilate.* Quare meipsum illis animare & excitare debeo, dicens: anima mea, vigila in oratione, & pœnitentiâ, & continuâ bonorum operum exercitatione: & si

d *Marc.* 13. 37.

totum ad quinque rerum capita deduci potest. PRIMVM complectitur dona & partes naturæ, tàm corporis quàm animæ, qualis salus, vires corporis, ingenium, sensuum viuacitas; & super hæc omnia naturale lumen rationis, iuxta illud b *signatum est super nos lumen vultus tui Domine*: quod fidelibus & infidelibus est commune; & docet nos, quid sit bonum, & quid sit malum; inclinatque ad prosequendum bonum, & fugiendum malum. SECVNDVM complectitur dona & partes industriâ humanâ conquisitas, quales sunt diuitiæ, honores, dignitates, Scientiæ, Artes liberales virtutes morales & politicæ. Quamuis hæc omnia sint etiam Domini Dei nostri dona; & iuuare nos possint, ad nostram salutẽ consequendam. TERTIVM complectitur virtutes supernaturales, fidelibus communes tàm bonis quàm malis; quale est lumen Fidei, virtus Spei, & Ius quod habent ad vtendum sacramentis Ecclesiæ, quibus gratiam & salutem æternam acquirunt. QVARTVM complectitur ipsammet gratiã, & charitatem, cum virtutibus & donis, quæ illam comitãtur; quibus meritorum æternorum & augmentum præmiorum negotiamur. QVINTVM complectitur omnes gratias gratis datas, quæ tendunt ad Ecclesiæ ædificationem & proximorum salutem: quales sunt gratiæ intelligendi scripturas diuinas, prædicandi, docendi, donum consilij, donum conuertendi animas, & cætera Ecclesiæ officia ad eundem finem destinata.

b *Psal.* 4.7.

Ex his omnibus varia ac diuersa talenta confi ciuntur, quæ homines habent.

II. Qvi ea distribuit est Dominus Devs noster: quia omnia sunt eius dona, & à liberal eius manu proueniunt. Ipse enim dat bon naturæ, & fortunæ, & gratiæ: ideoque omni illi accepta referri debent: & qui sibi hæc bona attribuere velit, Deum veluti excludendo superbus esset, & indignus ijs quæ habet: qui propterea Deus illis bonis priuando, castigabit. Ideoque par est pro omnibus gratia agere, & laudare, ob liberalitatem qua in propria mancipia distribuit bona quæ habet, et tantùm fine vt illis bene faciat; & quia bonu est, & in id valdè propensus, vt quæ habet, det alijs.

III. Haec talenta dantur hominibus in triplici gradu, qui significantur per tres illos seruos: vni dat Devs talenta in magna copia, quæ per numerum quinarium significatur; alijs moderatè, quod significatur per numerum binarium; aliis dat in infimo gradu, quod significatur per vnitatem. Nulli tamen horum facit iniuriam: quia nulli quicquam debet: cui autem nihil debetur, honor fit illi, si detur aliquid. Et præterea sufficeret, quod Deus ita velit, & sua prouidentia ista statuat; vt vel hoc nomine illud approbem & amplectar.

IV. Eadem talenta dantur cuique secundùm virtutem, hoc est iuxta capacitatem & aptitudinem quam habent ad eum finem, in

quem talenta distribuuntur. Deus ita Dominus noster nemini grauius imponit onus, quam videat ipsum posse ferre; nec ad plura quenquam obligat, quàm possit præstare. Ideoque in talentorum distributione rationem habet virium naturalium, & dispositionis, quam habet is cui illa confert: siue illam ex naturæ conditione habeat, siue postea eam sibi comparet industriâ propriâ, & inspiratione diuinâ quæ semper nos præuenit, & suauiter adiuuat; vt nos ad supernaturalia talenta recipienda & ad bonum illorum vsum disponamus.

FINIS, ob quem hæc talenta distribuuntur, est, vt nostram salutem & perfectionem & proximorum nostrũ iuxta nostras vires negotiemur. id quod S. Lucas expressius posuit dictum fuisse seruis à Domino quibus decem minas seu libras tradidit, dicens illis. c *Negotiamini dum venio*, atque si clariùs diceret: attendite, non dari vobis hâc pecuniam, vt otiosa maneat, nec vt illam prodigatis; sed vt ea negotiantes lucrum aliquod conquiratis: duo scilicet extrema vitia in vsu talentorum illis prohibens, otiositatem scilicet aut remissionem ex pigritia non vtendo illis; & prodigalitatem, vtendo illis temere & imprudenter, cum periculo illa amittendi. V. c Luc. 19. 13

QVò verò vigilantes & soliciti sint, adiungit, *dum venio*: quo verbo certos eos reddit, se rediturum, & rationem exacturum. Non assignat autem illis tempus reuersionis, VI.

vt negotientur semper, donec ipse reuertatur. O mundi Redemptor, qui d *ascendens in altum dedisti dona hominibus*, distribuens varia talenta & gratias discipulis tuis in proprium & Ecclesiæ tuæ bonum; da mihi e *spiritum non huius mundi, sed qui ex te procedit, vt sciam quæ à te mihi donata sunt*. Si enim talenta non nouero, nec gratias agere pro illis, nec iisdem negotiari sciuero: sed fac me ita demisse ea cognoscere, vt non decipiar, plura esse aut maiora existimans, quàm reipsa sint. Da mihi etiam Domine ita me illis contentum esse, quæ mihi dedisti; vt neque ex superbia eos contemnam, qui pauciora habent; nec illis inuideam, qui habent plura: sed huic rei solùm intendam, vt tibi eo placeam, quod mihi dedisti, siue parum siue multum illud sit. Denique concede, vt tui aduentûs ad rationem à me exigendam semper sim memor, vt solicitè semper negotier, quæ tunc vellem me esse negotiatum: Nec vlla mihi prætereat dies absque aliqua negotiatione; siquidem tibi displicet, me vel ad momentum esse otiosum, vt morte me negotiantem inueniente, tu in sanctum tuum Regnum admittas. Amen.

d Ephe. 4. 8.

e 1. Cor. 2. 12.

PVN-

PVNCTVM II.

ABIIT a *qui quinq; talenta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinque similiter & qui duo talenta acceperat: lucratus est alia duo. Qui autem vnum acceperat, abiens fodit in terram & abscondit pecuniam Domini sui.* a Matt. 25. 16.

I. CONSIDERANDVM primò maiorem aut minorem profectum nostrum spiritualem non tam in acceptis talentis cõsistere, quàm in maiori aut minori solicitudine & diligentia in laborando & negotiando cum illis: nam qui accepit quinque talenta, potuit illa fodere ob pigritiam & remissionem; sicut qui vnum acceperat: & qui accepit vnum; potuisset diligenter negotiando alterum lucrari, sicut fecerunt qui plura acceperant. Culpa itaq; sua piger non negotiatur; feruens verò diligentia sua perficit, cooperante illi Dei gratia, quæ illum præuenit, & liberum eius arbitrium adiuuat. Ad quod magis declarandum dicit S. Lucas, vnum ex seruis qui vnã *minam* acceperat *decem minas* esse lucratum; alterum verò *vna* etiam *mina quinque lucratum esse.* b Luc. 19. 16. Vt appareat, lucrum illud ex diligentia seruorum cum auxilio gratiæ Dei prouenisse: quod ipsi insinuant dicentes, Domine mina tua fecit alias decem, atque si diceret: c *non ego solus, sed ego in virtute illius;* & illa plus quam ego; iuxta illud Apostoli c *gratia Dei mecum.* Quare attende anima mea quid agas, & manus tuas appone ad laborem; quia Dei Domini tui ma- c 1. Cor. 15. 10.

p. Psal. 58.12. nus te semper comitabitur, d *& misericordia eius praeueniet te*; eritque tibi auxilium, e *& subsequetur te omnibus diebus vitae tuae*, nisi tibi desis.

e Psal. 22. 6.

II. DEINDE considerandum est Christum Dominum nostrum, feruentium & diligentium exemplum posuisse in eo qui quinque talenta acceperat, & eo qui duo: quia vt plurimum, qui magnas facultates acceperunt, magnum recipiunt animum & fiduciam, ad laborandum, (sicut mercatores diuites solent) & ita sese in magnas occasiones inferunt, in quibus plurimùm lucrãtur; modò tamen humilitatem seruent, feruorem illum suum non soli arbitrio suo tribuentes, sed precipuè diuinae gratiae, sicut Apostolus faciebat, cùm diceret f *abundantius caeteris Apostolis laborasse; non ego* autem, inquit, *sed gratia Dei mecum*. Contrà verò posuit Christus exemplum pigrorum & negligentium in eo, qui vnum tantum talentum acceperat: nam qui curtam habent supellectilem, nisi valdè sint humiles, facilè conqueruntur, inuidia mouentur, & pusillanimes fiunt: ideoque facilè se pigritiae dedunt. Et si alia talenta fortè habeant rerum terrenarum & carnis, applicant se ad quaerenda bona terrena, sepelientes in terram illud quod acceperant ad conquirenda bona coelestia. O Deus animae meae! vtinam tantum ego curae in negotiando meo talento bona aeterna ponerem, quantum mundi negotiatores ponunt in conquirendis bonis temporalibus! ne permittas Domine

f 1. Cor. 15. 10.

adeò

adeò pretiosa talenta sepeliri, & occultari sub adeò vili operculo. Adiuua me vt ita illis vtar, vt ea duplicem ac reduplicem cum ingenti lucro, siquidem nullum huic terminũ assignasti.

DENIQVE est considerandum, bonum negotiatorem omnibus talentis, quæ habet, & singulis eorum negotiari debere: nam de omnibus & singulis ratio exigetur à Deo. Et quò plura recepit, eò maior erit illi ratio reddenda, nisi illis operetur: vt enim S. Greg. ait: cùm augentur dona, rationes etiam crescunt donorum. III. *Homil. 9. in Euang.*

PVNCTVM III.

POST *multum* a *verò temporis venit Dominus seruorum illorum, & posuit rationẽ cum eis: & accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens, Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum. Ait illi Dominus eius:* Euge *serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium Domini tui.* a *Matt. 25. 19.*

PRIMVM est considerandum: aduentum Christi Domini nostri, ad accipiendas rationes à suis seruis, esse post multum tempus: tum propter aduentum ad vniuersale iudiciũ, quod in longum tempus protrahitur; tum vt significetur, ipsum sufficiens tempus, immò vltra quàm opus esset, seruis suis dare ad negotiandum, quę illis ad salutem suam sunt necessaria, ita vt nullus homo, qui rationi locum dare ve- I.

lit, conqueri possit, defuisse sibi tempus, quo, si voluisset ad Deum conuerteretur: si autem, cùm iam vellet conuerti, deficit illi vita, ipsius est culpa: nam temporis satis habuit, ad procurandam æternam.

II. Deinde considerandа est magna fiducia & securitas, quam feruentes habent in hora mortis, & rationis reddendæ: quia vident se posse reddere bonam. Vident enim quid acceperint ad negotiandum, & quid sint lucrati: & ita confidenter dicunt, *quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum*: quia auxi dona gratiæ tuæ, quæ accepi, quibus negotiando alia denuò conquisiui. O felix feruor, qui tantam adfers securitatem in occasione tam iusti timoris!

III. Tertio considerandum præmium, quod Christus redemptor noster tali seruo largitur, bonum eum & fidelem compellans: bonũ quia sanctè vixit, Dei legem custodiens; fidelẽ, quia acceptis donis & gratijs fideliter vsus est: quæ etsi magna in se sint, collata tamen cum æternis, parua iudicantur: & propterea illi dicitur, *quia super pauca fuisti fidelis*, qualia sunt quæ in hac vita mortali dantur, *supra multa te in cœlo constituam*, plurima & magna tibi conferens beneficia: *intra in gaudium Domini tui*, & merge te in abysso voluptatum cœlestium, vt intus & extra gaudio replearis, & b *inebrieris ab vbertate domus meæ, & torrente voluptatis meæ potêris* & satieris. O gaudium immensum! gaudium æternum! gaudium di

b Psal. 35.9.

gnum

gnum Deo! ô felicem negotiationem, qua cœleste gaudium conquiritur, c *quod nemo tollet à vobis*. c Ioan. 16. 22.

IV. DENIQVE perpendendum, eadem verba fuisse dicta ei: qui duobus talentis lucratus est alia duo: vt instruamur, ad mercedē cœlestem maiorem diligentiæ in operando, quam numeri talentorum rationem haberi. Quare si is qui duo tantum acceperat, tantū in negotiando laboris posuit, atq; is qui accepit quinque; æquale cum eo præmium accipiet: & nihilominus, qui plus laborando magis talenta auget, maius etiam referet præmiū, vt ipse Christus distinctiùs declarauit: in parabola minarum: ei enim, qui vnâ minâ lucratus est decem; quoniam eius diligentia fuerit maior, decem dedit ciuitates: is verò, qui vna quoque mina lucratus est quinque; quia eius diligentia fuit minor, quinq; tantum ciuitates accepit. Quare ô anima mea omni tempore, & omni quo potes feruore labora: habet enim Deus in cœlo multas mansiones. Quare si vnâ minâ aut talento potes decem ciuitates promereri, decem videlicet excellentes gradus gloriæ, noli quinque esse contenta: id verò non tam facias ob proprium lucrum, quàm ob eius maiorem amorem, qui dignus est infinito diligi amore in æternum. Amen.

PVNCTVM IV.

Matth. 25. 24.

ACCENDENS *autem & qui vnum talentum acceperat, ait, Domine, Scio quia homo durus es, metis vbi non seminasti & congregas vbi non sparsisti: & timens abij, & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes, quod tuum est.*

IN hac sententia proponitur nobis serui pigri malitia, qui vt pigritiam suam contegat, fingit difficultates & grauia pericula, timet vbi non est cur timeatur; sicut & nunc faciunt multi. Alij enim sepeliunt talentum orationis & contemplationis, eamque propter ea omittunt, quia timent se decipiendos; Alij abscondunt talentum concionandi & agendi cum proximis timentes ne se ipsos perdant; Alij adhuc peiores, obseruationem diuinæ legis abiiciunt fingentes in ea tantam asperitatem, vt non possint ipsi eam seruare; Deum ipsum seueritatis nimiæ in se insimulantes, quòd fructum colligere velit, vbi non seminauit: quia ipsis non dans vires & virtutem, vult vt fructum ferant bonorum operum. O cœcitatem execrandam! ô maledictam pigritiã, quæ vt culpam à te remoueas, in Deum ipsum illam conijcis! ô Redemptor mi, multò aliter, quàm malus iste seruus, dico ego de te; quòd optimè sciam, te hominem esse non durum sed blandum & benignum; non crudelem sed misericordem, nec vnquam velle colligere ex eo quod non seminaueris: nisi

enim

enim prius tu ſemines talentorum tuorum ſemina, impoſſibile eſt fructus aliquos prouenire, adeoq; procul es à colligendo, vbi non ſeminaſti, vt ſæpè multa ſeminans parum colligas: tantaq; eſt tua leuitas, vt vel exiguo lucro ſis contentus.

RESPONDENS b *autem Dominus eius, dixit ei, ſerue male, & piger, ſciebas quia meto vbi non ſemino, & congrego vbi non ſparſi, oportuit ergo te cõmittere pecuniam meam numularijs, & veniens ego recepiſſem vtique quod meum eſt cum vſura. Tollite itaque ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta: omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Et inutilem ſeruum eijcite in tenebras exteriores, Illic erit fletus & ſtridor dentium.* b Matt. 25. 26.

I. TRIA in tremenda hac ſententia ſunt conſideranda. PRIMVM eſt, aſperrima illa Domini reprehenſio, ad ingentem mali ſerui pudorem: quæ enim maior confuſio eſſe poteſt, quàm ab ipſo Deo, coram Angelis ſuis, ſeruo obijci, quod ſit malus, piger, inutilis, & infidelis? & quæ maior ignominia, quàm ex proprijs verbis & rationibus conuinci; ſicut S. Lucas narrat, huic ſeruo dictum c *ex ore tuo te iudico ſerue nequam: ſciebas quod ego homo auſterus ſum, tollens quod non poſui, & metens quod non ſeminaui!* quantò ergo magis oportuit te ſci- c Luc. 19. 22.

re, velle me colligere fructum ex taléto, quod tibi concredidi? SECVNDVM fuit, quod traditum illi talentum, abstulerit; & spoliauerit omnibus bonis gratiæ, & ijs quæ ipsius naturæ fuerat superaddita, in pœnam pigritiæ ipsius: Quam interdum etiam infert Deus in hac vita, ijs, qui acceptis talentis non vtuntur: sicut etiam permittit interdum amittere fidem eum, qui malè illa vtitur. Sed in altera vita sine spe remedij illis spoliantur: sicut in prima parte obseruauimus. Quod verò hic iubetur talentum huius nequam serui, dari ei qui habet decem talenta, significat Sanctos ex omnibus haurire gloriam accidentalem, tam ex bono propriorum talentorum vsu; quàm ex donis à Deo alijs vel liberaliter communicatis; vel ex iustitia quam ipsi venerantur, ablatis.

(II. in margin at "tibi concredidi"; *Medit. 9.* in margin at "eum, qui malè")

III. TERTIVM fuit horrendum, quod *miserit eum in tenebras exteriores*, & extremas inferni, vbi æternùm fleat, rabieque agatur ob inutilem suam pigritiam. Quod si talis pœna ei infertur, qui ex pigritia non vtitur talento accepto; qualem censebimus ei dandam, qui accepto talento vtitur in iniuriam ipsius Dei, & scandalum aut detrimentum proximi? O DEVS æterne, iuste Iudex & sancte, ne mecum intres in iudicium seuerum! Scio enim, quod ex meis verbis possis me iuste condemnare. Promeritus enim eram, talentis mihi concessis priuari: eò quòd illa sepeliuissem: Sed quan-

doquidem tua misericordia me hactenus sustinuisti, adiuua me illa exhumare, vt illis negotiando & conquirendo quòd à me petis, obtineam quod mihi promittis; & tecum regnem in æternum.
Amen.

FINIS TERTIAE PARTIS.

INDEX
MEDITATIONVM
TERTIAE PARTIS.

25. De

FINIS INDICIS.